ANALELE
ACADEMIEI ROMANE

SERIA II. — TOMUL XXX.

1907 — 1908.

PARTEA ADMINISTRATIVĂ ȘI DESBATERILE.

BUCUREȘTI
INSTIT. DE ARTE GRAFICE „CAROL GÖBL" S-sor ION ST. RASIDESCU
16, STRADA DOAMNEI, 16.
1908. 20 464

PARTEA I

SEDINŢELE ORDINARE

DELA 4 MAIU 1907 PÂNĂ LA 7 MARTIE 1908.

ŞEDINŢA DELA 4 MAIU 1907.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

Dela *A. S. R. Principele Ferdinand* al Bulgariei se primeşte următoarea scrisoare :

«*Mon cher Président,*

«J'ai été très touché de la lettre que vous et Monsieur Stourdza m'avez adressée pour m'exprimer au nom de l'Académie Roumaine sa reconnaissance d'un accueil que j'ai été charmé de réserver à ses deux plus illustres membres.

«J'accepte avec un très vif plaisir l'hommage que vous voulez bien me faire de quelques publications historiques de l'Académie Roumaine, et je ne doute pas de l'intérêt que je ne pourrai manquer de prendre à des œuvres qui me seront d'autant plus précieuses que vous les aurez plus sympathiquement choisies.

«C'est en vous remerciant d'avance que je vous assure, mon cher Président, de mes sentiments affectueux.

«Palais de Sophia, le 27 avril 1907.» **„Ferdinand."**

Dela d-l D. C. Sturdza-Scheianu se primeşte următoarea scrisoare :

«Atenţiunea binevoitoare pe care mi-a arătat-o Academia Română, alegându-mă membru onorar al ei, m'a atins adânc. Puţinul cât am putut lucrà, micile daruri, cu cari am putut îmbogăţi colecţiunile acestei instituţiuni naţio-

nale de înaltă cultură, sunt prea mici în vederea marei și neașteptatei onori ce mi-a făcut.

«O credință adâncă și statornică a întregei mele vieți a fost și este că vieața omenească, atât cea individuală, cât mai ales cea socială și cetățenească, trebue să se întemeieze în desvoltarea ei pe cunoștința și pe dreapta înțelegere a trecutului.

«Această credință, moștenită dela părinții mei, m'a îmboldit a adunà tot ce poate vorbì inimii și minții noastre despre trecutul vieții neamului nostru.

«Atențiunea măgulitoare arătată mie de Academia Română mă împuternicește, mă îndatorează a lucrà, pe cât slabele mele puteri îmi permit, încă cu mai multă stăruință în această direcțiune.

«Neputând, din cauză de sănătate, mulțumì în persoană onor. membri ai Academiei Române de marea onoare ce mi-au făcut, vă rog, Domnule Președinte, să binevoiți a transmite scumpilor mei colegi simțimintele mele de recunoștință și să primiți încredințarea celei mai distinse considerațiuni».

D-l Președinte *A. Saligny* arată că pe ziua de 10 Maiu, trebuind să se acorde premiul I. Lecomte du Noüy elevilor Școalei de arte frumoase din Iași, Delegațiunea a fost nevoită a instituì comisiunea de concurs în timpul vacanței de Paști. S'au numit d-nii Em. Bardazare, directorul acelei școale, și C. D. Stahi, profesor, cari sub președința colegului A. Naum să facă obișnuitul concurs. Aceleași persoane au format comisiunea și în 1905. Acum urmează ca Academia să aprobe această dispoziție, luată în timpul vacanței.

— Academia aprobă dispozițiunea.

D-l Președinte *A. Saligny* zice:

«La 2 Ianuarie st. n., anul acesta, a încetat din vieață membrul nostru onorar Otto Benndorf, ales la 12 Aprilie 1894. Născut în 1838, Benndorf, după terminarea studiilor la Universitățile din Erlangen și Bonn și după o călătorie în Italia și Grecia, a predat arheologia și filologia la Universitatea din Göttingen; a fost apoi profesor la Zürich, la Munchen și la Praga, de unde a fost chemat la Universitatea din Viena pentru a ocupà catedra de arheologie.

«Răposatul a fost unul din cei mai distinși arheologi ai epocei noastre. Fie singur, fie în colaborare cu alți arheologi, Benndorf a publicat multe studii asupra antichităților grecești și romane, cari se deosibesc prin claritatea expunerii și prin pătrunderea și tăria erudițiunii. Ilustrul decedat a vizitat și țara noastră, unde a studiat monumentul dela Adamklissi, asupra căruia colegul nostru Gr. G. To-

cilescu, în colaborare cu Otto Benndorf şi cu G. Niemann au publicat lucrarea: *Das Monument von Adamklissi Tropaeum Traiani*, Viena 1895».

Dela d-l H. Tiktin, directorul Seminarului român din Berlin, se primeşte cererea de a i se da pentru biblioteca acelui Seminar publicaţiunile Academiei de cuprins filologic, *Memoriile Secţiunii literare* din *Anale* şi dublete disponibile din cărţile vechi româneşti.

— Se aprobă a se da partea cerută din publicaţiunile Academiei, iar în ce priveşte cărţile vechi româneşti, se vor da acelea din cari Biblioteca posedă un număr îndestulător de exemplare.

D-l *D. Onciul* zice că, mergând de sărbătorile Paştilor în Bucovina, a adus în dar pentru Academie câtevà foi volante tipărite româneşte, spre a se adaoge la colecţiunile Academiei, şi anume:

a) Provizoricească rânduealā de alegeri către documentul de constituţie dela 25 Aprilie 1848, din 9 Maiu 1848;

b) Odă la soborul clirolui Bucovinei, ţinut în Cernăuţi la 15, 16 şi 17 Maiu 1848 (de Iraclie Porumbescu);

c) Către fraţii şi împreună-lucrătorii în via Domnului din Bucovina (de Prof. teol. Ioan Calinciuc);

d) La fraţii mei Români semnată de un filoromân.

Cu aceeaş ocaziune a adus o colecţiune completă din ziarul *Bucovina*, publicat la Cernăuţi în limbile română şi germană în anii 1848—1850, şi dăruită de d-l Eudoxiu Hurmuzaki.

D-l *Dr. V. Babeş* prezentă scrierile sale: *Observations sur la graisse surrénale* şi *Untersuchung uber die Negrischen Korper und ihre Beziehung zu dem Virus der Wutkrankheit*. Amândouă aceste lucrări au fost comunicate mai întâiu Academiei şi acum sunt prezentate publicului ştiinţific universal.

D-l *I. Bianu* arată că d-l Dr. A. Byhan, actualmente conducătorul Muzeului etnologic din Hamburg şi cunoscut prin numeroasele sale scrieri asupra limbii române, exprimă dorinţa de a i se dărui pe de o parte d-sale acele din publicaţiunile Academiei, cari privesc limba română şi dialectele ei; pe de altă parte Muzeului publicaţiunile Academiei de cuprins etnografic. In vederea activităţii pe care d-l Byhan o desvoltă pentru studiile filologice şi etnografice privitoare la Români, d-l Bianu crede că ar fi folositor să i se dea publicaţiile cerute.

— Cererea d-lui Byhan se aprobă.

ȘEDINȚA DELA 11 MAIU 1907.

Președința d-lui *A. Saligny.*

Prin mijlocirea Legațiunii țerii la Constantinopole, se primește scrisoarea d-lui T. Uspensky, directorul Institutului arheologic rus dela Constantinopole, pe lângă care trimite Memoriile Institutului, tom. I—XI, mulțumind pentru publicațiunile Academiei, ce i-au fost trimise în schimb.

Dela d-l I. T. Ghica, prefectul județului Vlașca, se primește în dar medalia de aur bătută de statul Bulgar cu ocaziunea împlinirii a 1000 ani dela moartea țarului Boris.

D-l *I. Bianu* prezentă din partea d-nei Anna G. Catargi, născută Rosetti, nepoată de fiică a răposatului Grigorie Ghica Vodă al Moldovei, următoarele obiecte de amintire dela patrioticul Domnitor:

a) o ceașcă de cafeà neagră cu stema domnească a lui Mihail Vodă Sturza;

b) un pahar de cristal cu inițiala G și coroana princiară;

c) Imnul Moldovenilor la 1849 pentru intronarea Prințului Grigorie Alexandru Ghica. Cuvinte de D. Gusti, muzica de A Flechtenmacher.

D-l *I. Bianu* prezentă o descoperire, făcută în zilele din urmă, de o mare însemnătate pentru istoria deșteptării naționale a Românilor din Turcia. Se știe că înainte de actuala mișcare culturală națională, făcută după îndemnul Românilor emigrați la 1848, în două rânduri Românii macedoneni au făcut încercări de a-și scrie limba lor. Intâia încercare constà în publicarea câtorvà cărticele elementare, ca Abecedare și Cărți de cetire, în cari limba armână se scrià cu litere grecești. A doua încercare a fost cea făcută de Armânii emigrați în Ungaria: Roza, Boiagi și alții, cari, sub influența ideilor școalei naționale românești din Ungaria, au făcut cărți, în cari au scris armânește cu litere latine. Din întâia perioadă erau cunoscute până acum două cărți: una tipărită la 1770 la Veneția de Teodor Anastase Cavaliotis din Moscopole și alta tipărită la 1802 de Daniil din Moscopole. Din amândouă aceste cărți marele filolog Fr. Miklosich a extras și a publicat la 1882 partea românească. Acum s'a descoperit o nouă carte de acelaș fel, care, prin binevoitoarea îngrijire a Ministrului țerii la Constantinopole, d-l I. Papiniu, a fost procurată pentru Academie. Această carte este și ea o cărticică de

învăţătură elementară, intitulată: Νέα παιδαγωγία, este făcută de un Constantin al lui Ucuta, Moscopolitan, care îşi dă titlul de protopop în Posnania Prusiei Sudice, şi s'a tipărit la Viena la 1797. Acest exemplar este întâiul cunoscut din această carte, care este un preţios document pentru încercarea făcută de fraţii Armâni în secolul XVIII, de a-şi scrie limba lor şi a învăţă carte în ea.

— In urma schimbării de păreri, se hotărăşte a se face propunere d-lui Pericle Papahagi, cunoscut prin lucrările sale filologice asupra dialectului armân, ca să prepare o ediţiune completă a acestor trei cărticele, însoţită de indicele materialului de limbă cuprins în ele.

ŞEDINŢA DELA 18 MAIU 1907.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

I. P. S. Sa Mitropolitul Primat Iosif trimite din partea Sfântului Sinod, pentru colecţiunile Academiei, câte un exemplar din actele comemorative făcute: unul la 31 Martie 1906, pentru săvârşirea a treia oară a sfinţirii Marelui Mir spre trebuinţa bisericilor din Regatul României; al doilea cu ocaziunea jubileului de 40 de ani ai domniei M. S. Regelui Carol, serbat la 10 Maiu 1906.

Dela d-l Baron Guillaume se primeşte scrisoare de mulţumire pentru alegerea sa de membru onorar. Totdeodată d-sa trimite, pe lângă altă scrisoare, manuscriptul unei lucrări bibliografice asupra României şi Românilor — lucrare începută de d-sa şi rămasă neterminată.

D-l *A. Naum*, ca Preşedinte al Comisiunii instituite la Şcoala de arte frumoase din Iaşi pentru cercetarea lucrărilor prezentate la concursul premiului I. Lecomte du Noüy, înaintează lucrările Comisiunii, prin cari se arată că ea propune să se împartă premiul autorilor desemnelor de pe natură cu devizele: «Oglinda inimii e limba, ochii reflectătorii ei», «Grin», câte 130 lei, «Dan» 110 lei şi autorului desemnului de pe antic cu deviza: «Silena» 109 lei şi 65 bani.

— Propunerea Comisiunii se aprobă.

D-l Preşedinte, deschizând plicurile cu aceste devize în cari sunt cuprinse numele concurenţilor, constată că elevii premiaţi sunt în ordinea

de mai sus d-nii: N. G. Popovici, Grigorie Negoşanu, Ştefan Dumitrescu şi C. Bacalu.

Dela d-l I. Papiniu, Ministrul ţerii la Constantinopole, se primeşte o adresă prin care se arată că:

«D-l Theofil Löbel, originar din Iaşi, director al censurii la Ministerul Imperial al Instrucţiunii publice, autor al unei lucrări în limba română, publicată în 1894 şi intitulată: *Elemente turceşti, arăbeşti şi persane în limba română,* îmi face cunoscut că, continuându-şi cercetările filologice asupra aceluiaş subiect, timp de mai mulţi ani, îşi propune a da la lumină un nou material destinat a lămurì multe din punctele discutate azi între cercetătorii filologiei limbii româneşti. D-sa adaoge — cu privire la noua lucrare — că în cele trei volume despre *Influenţa orientală asupra limbii şi culturii române*, publicate de d-l Lazăr Şăineanu, s'au strecurat o mulţime de vorbe, cărora s'au atribuit etimologii eronate, iar altele, şi mai multe, a căror origine a fost lăsată cu totul nedeslegată, din cauza insuficienţei cercetărilor cuprinse până atunci în dicţionarele orientale şi izvoarele istorice aferente.

«Intr'un cuvânt, d-l Löbel, îndemnat şi prin cuvintele încurajatoare ce Academia Română i-a adresat după apariţia primei sale lucrări, speră a contribuì încă şi mai mult la cunoaşterea exactă a semasiologiei limbii române prin publicarea nouălor sale cercetări. Cum însă, pentru aceasta, d-sa nu dispune de mijloace suficiente, mă roagă să mijlocesc pe lângă Domnia-Voastră spre a i se înlesnì publicarea studiului său prin acordarea unui ajutor de câtevà sute de lei, cu care să poată începe imprimarea chiar la Bucureşti şi, în schimbul cărei sume, d-l Löbel ar oferì Academiei numărul de exemplare ce i s'ar cere».

— Se decide a se răspunde că spre a se da urmare dorinţei exprimate de d-l Löbel, este necesar a se cercetà de Academie lucrarea întocmită de d-sa.

ŞEDINŢA DELA 25 MAIU 1907.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

Dela Sir Charles A. Hartley se primeşte scrisoare de mulţumire pentru alegerea sa ca membru onorar.

Se primesc invitaţiuni la Congresul internaţional al orientaliştilor, care va ţineà sesiunea a 15-a la Copenhaga în a doua jumătate a lunii August

1908 și la al Asociațiunii generale pentru îngrijirea munților, care se va deschide la 19 Iulie viitor la Bordeaux.

Dela d-l Daniil Raț se primește în dar, prin mijlocirea d-lui profesor Gr. Crețu, un joc de cărți, făcute unele pentru Moldova pe la 1850 de I. Sageder din Viena și altele la 1881 de W. Tatzelt tot din Viena.

Dela Secțiunea istorică se primește propunerea de a se tipări în *Anale* memoriul d-lui R. Rosetti: *Despre censura în Moldova. IV. Censura sub Grigorie Ghica și desființarea ei.*

— Propunerea se aprobă.

Dela Secțiunea literară se primește propunerea de a se tipări în *Anale* scrierea d-lui Gr. Grigoriu: *Medicina poporului.*

— Propunerea se aprobă.

ȘEDINȚA PUBLICĂ DELA 1 IUNIE 1907.

Președința d-lui *A. Saligny.*

D-l *Dr. V. Babeș* cetește comunicarea sa despre: *Originea și prevenirea febrei tifoide, paratifosului și a unor epizootii.*

Conferențiarul începe prin a face un scurt istoric al descoperirii bacilului febrei tifoide și diferențierii lui de coli communis, de paratifici și de microbii seriei intermediare, acești din urmă descoperiți de d-sa în 1890.

Pus în evidență pentru prima oară în 1880 de către Eberth și Koch, bacilul febrei tifoide a fost cultivat de Gaffky în 1884, din organele cadavrelor de tifici, totuș patogenitatea i-a fost contestată de savanți ca Virchow și Pasteur.

După ce profesorul Babeș a găsit o serie de bacili saprogeni semănând cu bacilul febrei tifoide, în 1889 Escherich descrie mai de aproape unul din acești bacili saprogeni, asemănător morfologicește cu al febrei tifoide, pe care îl găsià în intestinele oamenilor sănătoși, numindu-l coli communis.

In 1890 profesorul Babeș descrie o serie de bacili intermediari între bacilul febrei tifoide și coli communis, găsiți în cadavrul indivizilor morți de febră tifoidă, uneori singuri, alteori asociați cu bacilul febrei tifoide.

Acești bacili prin suma caracterelor lor morfologice și biologice se apropie foarte mult unii de bacilii febrei tifoide, alții de coli communis, fără a se puteà identificà însă.

In 1894 Pfeiffer izbuteşte a imuniză iepuri, cari să devie refractari injecţiei de bacili ai febrei tifoide în peritoneu, transformându-i în granulaţii, pe când alţi microbi asemănători nu erau modificaţi prin acelaş procedeu.

In 1896 Vidal descopere aglutinarea bacilului febrei tifoide de către serul sângelui tificilor.

In 1890 profesorul Babeş descopere bacilul febrei tifoide în urinele tificilor, chiar după ce dispăruse din toate organele. Alţi autori l-au găsit în fecale şi mai ales în vesicula biliară.

Drigalsky şi Konradi izbutesc în 1904 a compune un mediu de cultură, care face posibilă izolarea bacilului febrei tifoide din dejecţiuni, deosibindu-se de coli prin faptul că cel dintâiu creşte sub formă de colonii mici albastre, pe când coli creşte sub formă de colonii roze mai mari.

Marpmann şi Löfler imaginează un agar cu verde de malahit, care asemenea serveşte pentru diferenţierea culturii de bacil tific de alţi microbi asemănători, prin faptul că coloniile de bacil tific pot fi izolate, spălându-se de pe mediu cu ser fiziologic, pe când coloniile celorlalţi microbi asemănători rămân fixate pe mediu, fiind aderente.

In sânge există de multe ori bacilul febrei tifoide şi culturi din sânge făcute pe medii cu bilă dau 75% rezultate pozitive.

Pe baza acestor metode se poate face uşor diagnosticul diferenţial al febrei tifoide de alte boale, afară de bacilii paratifusului şi ai intoxicaţiei cu carne, care se aseamănă mult cu ai febrei tifoide şi sunt mai greu de deosebit.

In 1900 Schottmüller descrie nişte bacili găsiţi cu ocaziunea unor epidemii ce semănau cu o febră tifoidă mai uşoară, bacili pe cari îi numeşte paratifici, divizându-i în două grupe: A, B, cea dintâi grupă foarte rară, cea de a doua cuprinzând sute de cazuri.

Mortalitatea în paratifus e mică, 1%, faţă de febra tifoidă, care dă 10—20% din bolnavi.

Bacilul paratific diferă de bacilul febrei tifoide prin producţiile de alcalescenţă şi prin o activitate mai mare faţă de substanţele colorante; înfine, prin o virulenţă mai mare pentru animale; culturile încălzite peste 70° sunt toxice, pe când cele de febră tifoidă sunt inofensive, împrejurare de cea mai mare importanţă, căci explică cum infecţiunea se poate produce prin alimente fierte şi fripte.

In adevăr s'a dovedit că cele mai multe intoxicaţii cu carne s'au produs prin paratificul B, de asemenea o serie de epizotii sunt produse de acelaş paratific B, în special tifosul şoarecilor, întrebuinţat în diferite ţeri şi la noi pentru stârpirea şoarecilor de câmp. Prin acest bacil se poate propagă şi la om, dând naştere la adevărate epidemii printre persoanele cari lucrează cu

această substanță periculoasă. Ar fi deci bine să se oprească întrebuințarea acestui bacil pentru a stârpì șoarecii.

In acelaș mod se comportă și bacilul pneumoenteritei porcilor, care însă nu pare a fi periculoasă pentru om. După cercetările profesorului Babeș, acest bacil se deosibește de paratificul B, prin aceea că în mediul lui Barsikoff cu glucoză nu produce coagulare, semănând din acest punct de vedere mai mult cu bacilul febrei tifoide.

In organismul omului paratificul B lucrează aproape ca și bacilul febrei tifoide. Amândoi bacilii intră în organism prin tubul digestiv și în cele mai multe cazuri se opresc pe amigdale, de unde prin căile limfatice intră în stomac și intestine, unde se îmmulțesc în porțiunea superioară, pe când în intestinul gros nu se mai găsesc de obiceiu decât puțini bacili. In această privință e însă o deosebire mare între tifus și paratifus.

Bacilul febrei tifoide se găsește în dejecții în 70% din cazuri, pe când paratificul se elimină necontenit în catități mari. Prezența bacililor în partea superioară a intestinului se explică mai mult prin secrețiunea biliară, bila fiind un bun mediu de cultură pentru tific și paratific.

In 1904 R. Koch, organizând o campanie sistematică în contra febrei tifoide, a ajuns la descoperirea unor fapte importante. Așà s'a constatat că în jurul bolnavului se găsesc mulți oameni cu angină, cu bronșite simple sau mai grave, diaree trecătoare, dureri de cap, cari toți aveau în dejecțiunile lor sau în urină mari cantități de bacilii febrei tifoide. S'a găsit bacilul și la oameni cu totul sănătoși, trăind în jurul celor bolnavi.

După cercetările lui Lenz sunt trei feluri de oameni sănătoși purtători de bacili:

Unii cari au suferit de curând de o febră tifoidă—la aceștia peste 4—8 săptămâni după însănătoșire dispar bacilii.

Alții cari au avut o febră tifoidă acum câtevà luni sau ani chiar, și la cari urina sau fecalele conțin câteodată cantități mari de bacili virulenți. Atari persoane sunt purtători cronici de bacili, pot da în orice moment naștere la izbucnirea unei epidemii de febră tifoidă, ele rămânând sănătoase.

Al treilea grup e format din oameni cari se infectează cu bacilul, fără să se îmbolnăvească însă, cu toate că bacilul se îmmulțește în organismul lor și se elimină. Asemenea există purtători cronici de bacili paratifici și paratifusul e și mai infecțios, din cauză că dejecțiunile paratifice conțin în totdeauna cantități mari de bacili.

In urma experiențelor, s'a dovedit că dintre foștii bolnavi de febră tifoidă, 4 5% din cei vindecați păstrează bacili în vesicula biliară și în vesica urinară, eliminându-i în continuu mai mulți ani și probabil în totdeauna.

Aceste cazuri sunt frecvente şi se poate spune că azi multe cazuri de febră tifoidă sunt datorite tocmai prin contact cu oamenii sănătoşi, cari secretează neîncetat cantităti enorme de bacili, mai ales prin urină, şi cari sunt cu atât mai periculoşi, cu cât nimeni nu se fereşte de ei.

Sunt cazuri numeroase cunoscute, unde o persoană suferind de altă boală, nu de febră tifoidă, mai cu seamă de colicistită, a infectat infirmierele şi câteodată şi spitalul cu febră tifoidă.

In general femeile şi copiii slăbiţi şi bolnavi, alienaţii, mai cu seamă, devin purtători şi eliminatori continui ai bacilului, introducând febra tifoidă în azilele sau ospiciile unde sunt internaţi pentru maladia lor.

In afară de acest mod de infecţiune există şi alte posibilităţi, aşà infecţiunea la îmmormântare, prin muşte, şi mai ales prin rufăria bolnavului; de aceea trebue interzis ca rufăria să se spele la puţuri.

Dejecţiunile bolnavilor trebuesc desinfectate cu lapte de var. Se va face examenul sistematic al urinei şi dejecţiunilor tuturor persoanelor, cari au fost în contact cu bolnavul; numai astfel se vor descoperì cei mai periculoşi purtători de bacili. D-l profesor Babeş arată cum aceşti purtători de bacili se acumulează la fiecare epidemie. După evaluările profesorului Babeş, în ţară există peste 4.000 cazuri de febră tifoidă pe an, din cari deci aproape 200 devin purtători continui de bacili. Adunând aceste cazuri cu cele din 10 ani anteriori, ar rezultà că există azi în ţară aproape 2.000 de purtători continui de bacili tifici; numărul purtătorilor de bacili este deci în adevăr îngrijitor, şi Statul va trebuì să supravegheze mai de aproape aceste persoane, când se va dovedì că-şi depun urina şi dejecţiile în toate părţile, provocând epidemii.

Se recomandă la atari persoane ca, prin întrebuinţarea urotropinei, helmitolului, antisepticelor intestinale, să-şi desinfecteze urinele şi fecalele.

In ce priveşte infecţiunea prin apa de băut, e fapt sigur, dar adesea aceste epidemii hidrice se confundă cu altele prin contact.

O epidemie prin contact are de obiceiu altă înfăţişare decât una hidrică. O epidemie hidrică izbucneşte de odată cu multe cazuri, pe când una de contact începe cu puţine cazuri, cari se îmmulţesc mereu şi după aceea deasemenea descreşte încetul cu încetul. Se cunosc asemenea epidemii în urma băilor în ape infecte, în urma băuturilor gazoase infectate, dar mai mult prin lapte. Asemenea şi prin alimente, mai cu seamă dacă sunt gătite de o purtătoare de microbi.

Procedeul medicului sanitar faţă cu un caz suspect va fi deci următorul: In urma descoperirii lui Widal, cu aglutinarea bacililor tifici în sângele bolnavilor de tifus, se va găsì paratifusul, căci sunt cazuri cu simptome clinice de febră tifoidă, cari nu dădeau această reacţiune; cu toate

că din sânge, dejecţii, urină se pot cultivà bacili asemănători cu bacilul lui Eberth, care însă poate să fie paratificul. Pentru ca reacţiunea lui Widal să aibă valoare, trebue ca să fie în o diluaţie de 1 %, căci cu titlul de 1/50 se poate întâmplà ca şi paratificul B, dar mai cu seamă bacilul intoxicaţiei cu carne al lui Gärtner să fie aglutinat de serul tific.

Lenz a găsit o metodă, prin care se poate orientà chiar în cazuri dubioase, adică paratifusul aglutinează bacilul paratific după o jumătate de ceas, pe când serul tific aglutinează bacilul paratific numai după două ceasuri.

Această probă trebue să fie totdeauna urmată de o cercetare sistematică a familiei bolnavului şi asupra întinderii boalei. Necesar e deci ca medicii sanitari în funcţiuni publice să cunoască în mod perfect metodele pentru a cultivà bacilii tifici şi paratifici din sânge, din fecale şi din urină. Dacă, în urma acestor cercetări, s'au izolat mai mulţi microbi suspecţi, acei microbi vor fi precizaţi mai cu seamă prin trei încercări, adică cu zer de lapte şi cu turnesol după Petruscky, cu lapte şi cu agar cu neutralroth. Mai cu seamă cu neutralroth căpătăm rezultate bune, întru cât tificul nu produce nici o alteraţie, pe când paratifusul decolorează mediul, care devine fluorescent şi cu bule de gaz.

Prin metoda lui Petruscky bacilul febrei tifoide produce coloraţia roşie, pe când paratificul, deşi în prima zi dă aceeaş coloraţie, a doua zi trece în albastru.

Metoda recomandată de Bucholtz pentru diferenţierea acestor microbi cere să avem şi substanţe ca neutralroth, malachitgrün, agar, turnesolagar, orceinagar, în cari se fac însămânţări. După 24—48 ore bacilul tific decolorează aceste substanţe afară de neutralroth, pe când paratificul B decolorează toate substanţele.

Experienţele profesorului Babeş nu se potrivesc în totul cu descripţiunea lui Bucholtz, găsind că febra tifoidă decolorează foarte puţin verdele de malachit, ceeace nu diminuează valoarea reacţiunii. Bacilul lui Gärtner se comportă în un mod particular faţă de aceste substanţe, semănând în această privinţă cu paratificul B, decolorează însă mai energic neutralroth şi orcein. Cu ajutorul acestor substanţe, Prof. Babeş a putut distinge mai departe mai multe grupe printre microbii paratifici B.

De mare importanţă e a se distinge paratificul de intoxicaţia cu carne, căci dacă avem a face cu un grup de îmbolnăviri, în urma unei mâncări de carne sau şi de alte alimente, se va face mai întâiu de toate proba aglutinării; pentru a fi mai sigur, se va căutà a se izolà bacilul din fecale şi din sânge.

Cercetarea va fi completată, injectându-se la animale nu numai sânge, dar şi culturi încălzite, toxinele microbilor intoxicaţiilor cu carne rezistând la căldură.

Pe baza acestor metode Profesorul Babeș s'a convins din ce în ce mai mult, că există, pe lângă bacilii febrei tifoide, ai paratifusului și ai intoxicației cu carne, o serie de microbi intermediari, cari produc boale în urma infecțiunii prin contact, prin apă sau prin alimente și se prezentă când sub forma unei gastroenterite, când a unei febre tifoide, când a unei septicemii hemoragice.

In timpul din urmă s'a demonstrat și pentru febra tifoidă, că se poate manifestà asemenea sub forma unei îmbolnăviri ușoare cum ar fi o angină, o bronșită, o gastroenterită, o colicistită, etc.

Toate aceste fapte și mai cu seamă particularitățile expuse, în ce privește epidemiologia febrei tifoide, schimbă cu totul noțiunile vechi asupra prevenirii și combaterii febrei tifoide.

De sigur și azi examenul și fierberea apei de băut suspecte, izolarea bolnavilor, desinfectarea își au importanța lor, dar cum am văzut, s'a găsit alt izvor de infecțiune mult mai important: *molipsirea dela oamenii sănătoși în aparență.* Vor trebuì luate măsuri energice de ordin social, căci va trebuì să se pătrundă profund în vieața de familie în detrimentul libertății individuale; va trebuì ca în interesul fericirii și progresului omenirii individul să renunțe la libertatea de a îmbolnăvì pe concetățenii săi și de a-i omorî prin boale molipsitoare.

Din aceste cercetări mai rezultă altă necesitate importantă, adică aceea ca conducătorii serviciului sanitar să fie oameni de știință și în curent cu toate cercetările moderne, căci fapte ca cele acì expuse nu e permis să fie ignorate de Serviciul sanitar.

Astfel, spre exemplu, s'au cheltuit în trecut pentru combaterea malariei sume enorme pentru chinină care, fiind administrată în mod nerațional, n'a dat efectele dorite.

De câțivà ani însă Consiliul sanitar a deschis o campanie de chininizare rațională, însă medicii și publicul nu sunt încă pătrunși de binefacerile acestui sistem și se continuă și azi cu chininizarea nerațională.

Și astăzi se cheltuesc sume enorme cu spitale inutile, în detrimentul sănătății publice.

Destul a suferit țara și destule sacrificii zadarnice s'au făcut pentru sănătatea publică, numai din cauză că conducătorii Serviciului sanitar nu erau oameni speciali, neștiind să judece valoarea măsurilor sanitare, cheltuindu-se sume enorme pentru lucruri inutile.

In fine, este important a se aprețià schimbările și progresele ce se fac astăzi în științele sanitare, în urma descoperirilor necontenite. Aceste schimbări nici odată nu privesc bazele experimentale și cunoștințele fundamentale ale științelor sanitare, ci numai acele noțiuni cari au fost câștigate prin ana-

logie sau cari au rămas tradiționale din timpuri mai puțin luminate. Neapărat că domeniul credințelor, prejudițiilor și tradițiunilor sanitare, adică bagajul sanitar al profanilor și medicilor nespecializați devine din ce în ce mai restrâns și timpul nu e depărtat, când toată organizarea și toată practica sanitară vor intrà în cadrul științelor naturale.

ȘEDINȚA DELA 8 IUNIE 1907.

Preșidința d-lui *A. Saligny.*

Dela Legațiunea țerii din Constantinopole se primește manuscriptul lucrării d-lui Teofil Löbel: *Contribuțiuni la stabilirea originii orientale a unor vorbe românești*, lucrare pentru a cărei imprimare se cere ajutorul Academiei.
— Se recomandă Secțiunii literare.

Dela d-l M. Strajanu, directorul Bibliotecii populare «I. V. Socec» se primește cererea de a se dărui acelei biblioteci publicațiuni de ale Academiei.
— Se decide a se dărui *Analele* și publicațiunile mărunte, potrivite pentru scopul acelei biblioteci.

Dela d-l Dr. G. Weigand, membru corespondent, se primește a 8-a fasciculă din *Atlasul linguistic* al regiunii românești, lucrare care se tipărește cu cheltueala Academiei și care cuprinde hărțile 57—64.

Se primește invitare la al XIV-lea Congres internațional pentru igienă și demografie, care se va ținea la Berlin la 23—29 Septemvrie 1907.

D-l *D. Onciul* prezentă în dar din partea d-lui Eudoxiu Hurmuzaki junior din Cernăuți: *a)* 15 scrisori ale lui V. Alecsandri din 1849—1878, adresate fraților Alexandru și Gheorghe Hurmuzaki; *b)* 5 manuscripte autografe de V. Alecsandri; *c)* scrisori de Ioan Alecsandri, N. Bălcescu și D. Bolintineanu.

D-l *Dr. G. Marinescu* prezentă comunicări făcute de d-sa, în colaborare cu alții, Academiei de științe din Paris și publicate în *Buletinul* ei.

D-l *C. Erbiceanu* dăruește Academiei pentru colecțiunile ei următoarele:
a) Un raport al Episcopului Filaret Scriban Stavropoleos despre primirea Basarabiei dela Ruși și despre existența Lipovenilor pescari dela gurile Dunărei, alungați din Rusia și așezați în aceste locuri;
b) Vieața și petrecerea cuvioșiei Sale părintelui nostru Grigorie Decapolitul;

c) Hotărîrea Sinodului din 1752 de sub Iacob Mitropolitul, de a nu fi admiși străini, Greci și Ruși, în ierarhia bisericească a Românilor (tipărit);

d) Istoria bisericii gr. or. din ducatul Bucovina, înainte de anexarea ei la Statele Austriei și după anexare (1777) până în timpurile noastre (1870).

Dela Secțiunea științifică se primește propunerea de a se publică în *Anale* nota d-lui G. C. Iuga: *Din aplicațiunile mecanicei raționate în teoria generală a suprafețelor.*

— Propunerea se aprobă.

D-l *I. Kalinderu*, ca membru al Comisiunii fondului Otteteleșanu, aduce la cunoștință că în zilele de 23 și 24 Iunie curent se vor ținea la Institutul dela Măgurele examenele generale de finele anului și propune ca Academia să numească delegații ei la aceste examene, d-l Kalinderu având a asistă ca în toți anii.

— Se decide ca delegații Academiei să fie d-nii: *A. Saligny*, *Sp Haret*, *Dr. V. Babeș.*

ȘEDINȚA DELA 15 IUNIE 1907

Președința d-lui *Gr. G. Tocilescu,* Vicepreședinte.

D-l Secretar general *D. Sturdza* prezentă manuscriptul lucrării bibliografice asupra României, întocmită de d-l Baron Guillaume, membru onorar, și adaoge la ea manuscriptul unei lucrări bibliografice făcute în tinerețe de d-l D. Sturdza, lucrare care fusese comunicată d-lui Guillaume spre folosire.

D-l *Sp. Haret* prezentă în dar din partea d-lui Conte Talievici un volum manuscript romànesc cu următorul titlu: «Această sfântă carte ce este scrisă într'însa multe sfinte minuni ale sfinților, scrisă în zilele prea puternicului nostru Impărat Iosif al doilea Carol (sic) cu osteneala și cheltueala Dumnealui Logofătului Costandin, ce se află lângă Dumnealui Șat(rar) Gheorghe Păltineanu, la leatul 1790 dela Hristos Fevruarie 5 Nicolae (?) Diacon ot Maica Precista Dudu din Craiova»

D-l *I. Kalinderu* zice: «Am primit dela d-l Nicolae Dossios din Paris două documente, pe cari le oferă Academiei.

«Unul e o petițiune a Doamnei Zoe Ghica către Domnul țerii pentru eliberarea unui țigan, având pe contrapagină rezoluția datată din 10 Fevruarie 1804, iar celălalt o epigramă în limba omerică, în 5 distihuri, pe mormân-

tul Domnitorilor Alexandru și Scarlat Calimah. Documentul din urmă pare a fi original, scris de mâna învățatului Nicolae Logadis, deoarece donatorul îl are dela un strănepot al lui, anume Logadis, consul otoman în 1881 la Bruxelles.

«Mai adaug că d-l Dossios e profesor la Seminarul «Veniamin» din Iași, și urmează de aproape doi ani un curs special de gramatică comparată la «Ecole pratique des Hautes Etudes» dela Sorbona. Acum câțivà ani a publicat la Iași câtevà fascicole de «Studii greco-române».

D-l *I. Kalinderu* zice apoi: «Colegul nostru d-l General C. I. Brătianu a primit dela d-l Dr. Bernath Lendway două plicuri, ce aveà dela Generalul Dr. Davila.

«Intr'unul e manuscrisul conferinței: *Despre Alhimie*, pe care a ținut-o Generalul Davila la clubul militar din București, în 24 Ianuarie 1879, iar în celălalt sunt câtevà concepte de procese verbale și adrese ale Comitetelor instituite în acelaș an, pentru a oferi Alteței Sale Regale Domnitorului o sabie de onoare din partea ofițerilor, iar Măriei Sale Doamnei o statuetă din partea soțiilor ofițerilor, în amintirea campaniei din 1877—1878.

«Fiindcă armata noastră n'are o instituție, care să păstreze asemenea documente, d-l General Brătianu le dăruește Academiei, unde pot fi conservate și la timp utilizate.»

D-l *Dr. V Babeș* cetește comunicarea d-sale despre: ***Tratamentul pelagrei cu anilarseniat de sodiu.***

Până acum pelagra s'a tratat cu mai mult sau mai puțin succes cu arsenic singur sau cu fier; însă nu s'au putut obțineà rezultate favorabile, durabile în prima linie, din cauză că mulți bolnavi arătau o obișnuință, sau din contră simptome de intoleranță gastrică și de intoxicație chiar; ceeace făceà ca să suspende tratamentul și odată cu el și efectele mai mult sau mai puțin favorabile.

Acelaș lucru cu stricnina și ergotina, cari dacă în unele cazuri dau rezultate favorabile, dar trecătoare, în altele produc agravări și chiar intoxicări.

Metoda d-lui Dr. Măldărescu cu laxative, băi, unguente, stricnină în pilule, începând dela 0,002 gr. 0,010 gr. zilnic, ajutată și prin injecții subcutanate de cacodilat de sodă, nu poate fi generalizată și nu dă rezultate nici destul de evidente, nici durabile și câteodată complicațiuni sau chiar semne de intoxicație.

Eu singur mult timp am administrat liq. Fowler până la 30 picături pe zi, obținând ameliorări lente și trecătoare.

Am căutat tot mereu să administrez cantități mari de arsenic, prin tubul digestiv, dar nu reușiam decât parțial din cauza intoleranței. Așà încât,

în momentul când s'a descoperit anilarseniatul de sodiu sau atoxil, foarte bogat în arsenic şi puţin toxic, am prevăzut în el o substanţă, care va aveà poate o acţiune salutară în pelagră. In adevăr, primele încercări mi-au dat rezultate încurajatoare preventive şi curative şi am hotărît a începe tratamentul acestei maladii pe o scară mai întinsă.

M'am înţeles deci cu valorosul medic primar al judeţului Roman, d-l A. Vasiliu. D-sa a ales 12 pelagroşi de diferite etăţi şi diferite gravităţi, cari au fost trataţi mai mult timp în spital cu tot ce se cunoaşte până acum şi s'au găsit acuma într'o stare de stagnare, încât boala nu s'a mai ameliorat prin nici un tratament.

In acelaş timp s'au căutat alţi 12 bolnavi pentru control şi cari erau în acelaş stadiu al boalei.

Tratamentul stabilit de mine constă în injecţiuni subcutanee la început de câte 0,10 cgr., în urmă de 0,20 cgr., la intervale de 7 zile şi apoi de 4 zile, aşà că în o lună de zile pacientul capătă 1 gr. de atoxil.

Publicând primele rezultate obţinute, după observaţiunile d-lui Dr. Vasiliu, precum şi ale mele personale, ele justifică speranţele pe cari le pun în întrebuinţarea atoxilului în contra pelagrei, căci cele mai multe cazuri arată o ameliorare atât de repede şi generală şi chiar o vindecare, cel puţin temporală, ca după nici un alt tratament.

Grupul I.

Observaţia I.—Ion G. Juncu, 55 ani, comuna Bucium, intrat în spital la 27 Maiu. Slab, cu eritem pe dosul mânilor şi picioarelor, pe faţă, ceafă şi mai ales pe spate. Limba uscată, cu puţine crăpături, diaree până la 5 scaune pe zi. Greutatea corpului 46 kg. Temperatura 36°6, puls 90.

Tratamentul. Trei zile a fost supus tratamentului obişnuit, fără rezultate apreţiabile.

30 Maiu. Injecţie sub tegumentul abdominal cu 0,10 cgr. Temperatura 37°7. 31 Maiu dim. 38°, seara 37°, temperatura revine la normal.

3 Iunie. Diarea a dispărut a doua zi după injecţie.

6 Iunie. A doua injecţiune cu 0,10 cgr. atoxil, seara 37°2, 7 jum., dimineaţa 37°8, seara 37°, 10 jum. erupţiune de furunculi, 38°5.

11 Iunie. Bolnavul a declarat că se simte foarte bine, are apetit bun, scaune odată pe zi, normal, greutatea a sporit la 50 kg. 15 Iunie 0,20 cgr. atoxil fără reacţie, greutate 50,5, puls 100, temp. 36°3.

Observaţia II.—Marghioala N. Vultur, 30 ani, bolnavă de 5 ani. Coloarea tegumentelor galbenă teroasă. Eritem pe mâni, picioare, faţă şi stern, stare erimatoasă a gurii, faringelui, limba crăpată, colici abdominale, diaree abondentă bilioasă. Ameţeli, cefalalgie temporală şi orbitară, adinamie, somn tul-

burat. Greutatea corpului 59 kgr. Zece zile tratament obișnuit cu slabă ameliorare, temp. 36°8, puls 100.

30 Maiu. Injecție sub tegument cu 0,10 cgr. atoxil, seara temp. 38°.

31 Maiu. Diarea încetează, temp. 37°.

6 Iunie. O nouă injecție cu 0,10 cgr.

11 Iunie. Bolnava e mult ameliorată, eritemul aproape dispărut, noaptea doarme bine, apetitul e bun. Greutatea corpului a crescut la 61 $^1/_2$ kgr. La 15 Iunie aceeaș stare de ameliorare, capătă 0,20 cgr. atoxil, greutatea 61, puls 90, temper. 35°5.

Observația III.—Toader Niță, 50 ani, bolnav din Martie anul curent, începe cu roșeață pe mâni, picioare, antebraț, gambe. In prezent are eritem clasic pe extremități. Acuză vertige cefalee, lumbago și insomnie. Greutatea corpului 66 kgr. După 2 injecții fără reacțiune termică, eritemul a dispărut cu totul, cum și celelalte turburări. N'a mai putut fi reținut în spital, deoarece i se păreà pierdere de vreme, nesimțindu-se bolnav.

Observația IV.—Ileana S. Călın, 50 ani. Bolnavă din Ianuarie. Eritem ușor pe mâni, dureri gastralgice, temp. 36°6, puls 96. Greutatea corpului 45 kg. După două injecții, fără reacție termică, bolnava la 15 Ianuarie e veselă, având o stare constantă de ameliorare. Greutatea corpului 47 kg.

Observația V. — Ioan G. Ciobanu, 20 ani. Eritem negru foarte acuzat, semănând cu scoarța de copac, mai ales pe mâni. Limba e crăpată, dureri gastralgice și enteralgie, greață, vărsături bilioase. Cefalee frontală și vertige. Greutatea corpului 46 kgr. După o injecție bolnavul n'a avut reacție febrilă, se simte mai bine, greața, durerile și amețelile au dispărut.

La 15 Ianuarie. A doua injecție cu 0,20 cgr. atoxil, fără reacție, greutate 50,5, puls 100, temperatura 36, se simte perfect de bine.

Observația VI. — Un caz de cataractă, confuzie mintală și un eritem dubios; n'a arătat nici o reacțiune și nici ameliorare după 2 injecții, probabil nefiind pelagros.

Grupul II.

Observația VII. — Safta Isaky, 44 ani. Tegumentele galbene teroase. Eritem foarte intens cu crăpături și flictene la picioare. Eritem al gurii, crăpături ușoare pe limbă, dureri intestinale, diaree abundentă, cele mai adeseori cu scaune inconștiente. Alterațiunea vorbirii cu sacadarea vorbelor. Greutatea corpului 35 kgr.

Cu tratamentul obișnuit s'a obținut puțină ameliorare.

30 Maiu. 36°1, injecție cu 0,10 cgr. atoxil, seara 38°.

31 Maiu dimineața 38°, seara 37°.

3 Iunie. Diarea a stat.

6 Iunie. 37°1, o nouă injecție cu 0,10 cgr. atoxil, 37°5.

11 Iunie. Dela prima injecție până în prezent scaunul e normal, a început a aveà apetit, eritemul ameliorat, luciditatea intelectuală aproape normală, vorbirea asemenea mult ameliorată. Poate umblà. Greutatea 36 kgr. Până la 14 Iunie se simte bine. La 15 o nouă injecțiune de 0,20 cgr. provoacă o ridicare de temperatură la 39°8, starea mintală puțin mai iritată.

Observația VIII. — Anica D. Cârcu, 28 ani. Foarte anemică, coloarea tegumentelor galbenă teroasă, are eritem pe mâni, picioare și buze, limba puțin crăpată. Se plânge de cefalee și amețeli, se simte zăpăcită. Greutatea corpului 45 kgr.

Până la 30 Maiu nici o ameliorare vizibilă cu tratamentul obișnuit.

Se face o injecție cu 0,10 cgr., n'are reacția termică.

6 Iunie. 37°8, a doua injecție cu 0,10 cgr., seara 37°6,

11 Iunie. Ameliorare generală, luciditatea intelectuală a revenit. Greut. 46 kgr., la 15 Iunie greut. 49 kgr., capătă 0,20 cgr. atoxil.

Grupul III (*Gravi bolnavi*).

Observația IX. — Anica Bulai Cârcu, 40 ani. E adusă legată, fiind în excitație maniacă, cu furie. Eritem pe mâni și picioare, crăpături ale limbii, diaree, abces al fesei stângi, temp. 38°; până la 30 Maiu nici o ameliorare, când i se face prima injecție, seara temp. 38°2.

31 Maiu. Diarea a diminuat, asemenea și furiile, seara 38°2.

6 Iunie. A doua injecție, temp. 38°.

11 Iunie. Diarea mult diminuată, starea intelectuală aproape de luciditate completă. Febra a dispărut.

15 Iunie. Stare bună, n'are febră, se face o injecție cu 0.20 cgr. atoxil.

Observația X. — Paraschiva Nour, 54 ani. Cu eritem foarte intensiv pe dosul mânilor și al picioarelor, dar mai ales pe palme, limba puțin crăpată, diaree cu scaune inconștiente, gușă, stare de confuzie mintală. Ameliorare neînsemnată până la 6 Iunie, când se face o injecție cu 0,10 cgr. atoxil. Reacțiune termică neînsemnată.

11 Iunie. Diarea aproape dispărută, intelectul mult îmbunătățit, epiteliul de pe palmă se jupoaie în lame măricele, ca în scarlatină, asemenea pe tălpi.

La 15 Iunie. Starea bună persistă, eritemul aproape dispărut.

Observația XI. — Un caz de paralizie generală, probabil, cu puțin eritem, care nu s'a modificat în urma injecțiilor, fără reacțiune termică.

Observația XII. — Sultana N. Procopie, 7 ani. Tatăl ei s'a jupuit acum 2 ani, mai are 2 surori, din cari una se jupoaie pe mâni.

Bolnava e căzută cu totul în cahexie, anasarcă intensă fără albuminurie, eritem foarte pronunțat, semănând cu combustia pe față, mâni și picioare,

edemul pleoapelor impedică complet deschiderea lor, diaree copioasă cu scaune mai la fiecare 15 minute, coloraţie palidă teroasă a restului tegumentelor, este în imobilitate şi slăbiciune extremă. Obtuzie mintală, nu vorbeşte nimic de săptămâni, plânge şi ţipă mereu, ziua ca şi noaptea, insomnie completă.

6 Iunie. Până azi n'a fost supusă înadins la nici un tratament, temp. 36°5, tacticordie, se face o injecţie cu 0,10 cgr. atoxil. Seara temperatura 38°, noaptea un calm general, ca o adevărată narcotizare, cu somn liniştit, a doua zi diarea a stat complet.

11 Iunie. Admirabilă ameliorare, anasarca a dispărut aproape cu totul, eritemul a început a se descamà repede, intelectul foarte lucid, denotând un copil inteligent; care a dat toate relaţiile din anamneza de mai sus, mai bine decât mama ei, netratată, a cărei stare mintală e încă confuză. Anasarca dispărând lasă a se vedeà o mare emaciaţie musculară, coastele sunt vizibile, asemenea şi oasele basinului, tahicardie.

Incearcă a se mişcà, reuşind a se ţineà până la un punct pe picioare şi a face câţivà paşi.

La 15 Iunie. Ameliorarea persistă, se dă 0,20 cgr. atoxil.

Pacienţii sunt încă în cură sub observaţie medicală şi se vor publicà la timp observaţiile complete. Putem însă afirmà chiar de acuma, că modificările repezi în bine ale tuturor simptomelor şi schimbarea spre bine a stării generale a bolnavilor prin această substanţă, în cele mai multe cazuri, ne îndreptăţeşte la cele mai bune speranţe, căci nici un alt remediu nu produce o ameliorare aşà de repede, mai cu seamă în multe cazuri recente, ca atoxilul.

S'a instituit şi tratament ambulator la consultaţie, făcându-se injecţii cu câte 0,10 cgr. la 7 zile. Nu am ajuns la finele tratamentului şi nu ştiu deci dacă rezultatele se vor mănţineà şi în ce mod va trebuì combătută obişnuinţa. Cred însă că, administrând substanţa cu prudenţă, va fi găsit un bun tratament preventiv şi curativ al pelagrei, rămânând ca el să fie ajutat şi prin un regim potrivit.

ŞEDINŢA DELA 22 IUNIE 1907.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

Dela Societatea imperială arheologică din Moscova se primeşte invitare la congresul arheologic, care se va ţineà în August 1908 la Cernigov.

— Se pune în vederea membrilor doritori de a participà.

Se primeşte tomul IV din *Le bilan d'un siècle* (1801—1900) de Alfred Picard — lucrare întocmită cu ocaziunea expoziţiunii internaţionale din Paris dela 1900.

Dela d-l E. Lebon se primesc în dar cinci lucrări ale sale de matematică.

D-l *I. Bianu* prezentă un exemplar din *Sbornicul slavonesc*, tipărit de Diaconul Coresi la Sebeşul săsesc în Ardeal la 1580. Din această carte se cunosc până acum numai două exemplare: unul în biblioteca bisericii Sf. Nicolae din Braşov, de pe care s'a făcut descrierea în *Bibliografia românească veche*, şi altul la Petersburg. Exemplarul, care intră acum în Biblioteca Academiei, este trimis în dar de d-l I. Marţian din Năsăud, un foarte zelos cunoscător şi adunător de cărţi şi documente vechi româneşti. D-l Marţian a exprimat dorinţa, care i s'a şi îndeplinit, de a i se trimite în schimb câtevà volume din Documentele Hurmuzaki.

D-l *Gr. Ştefănescu* zice că luna trecută s'a făcut o mare serbare la Bolonia pentru a 300-a aniversare a morţii marelui naturalist italian Aldrovandi. Pentru facerea serbării s'a constituit acolo un comitet de Italieni, şi — fiindcă Aldrovandi a aparţinut nu numai Italiei, ci şi întregii omeniri — comitetul italian a dorit ca la serbare să iea parte toate ţerile. D-l Ştefănescu a fost numit membru corespondent al comitetului italian şi prin d-sa au fost invitaţi învăţaţii români să iea parte la serbare. Naturaliştii români s'au întrunit spre a hotărî asupra modului de participare la serbare şi, în urma părerilor schimbate, s'a ales o comisiune compusă din d-nii Dr. D. Grecescu, St. Sihleanu şi Gr. Ştefănescu, cari să facă propuneri în această privinţă. Soluţiunea la care s'a ajuns, şi care s'a aprobat, a fost ca naturaliştii români să trimită comitetului organizator o adresă pe pergament ornată cu bustul lui Aldrovandi. Pedestalul bustului, care este încoronat de geniul României, este făcut din cele 13 volume publicate de Aldrovandi. Lângă bust este un lăculeţ, din care răsare planta descoperită de Aldrovandi şi care poartă numele lui. Sub adresă sunt semnăturile a 36 naturalişti români. D-l Ştefănescu prezentă pentru colecţiunile Academiei un exemplar din fotografia acestei adrese.

ŞEDINŢA DELA 29 IUNIE 1907.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

Dela Secţiunea ştiinţifică se primeşte propunerea de a se publică în *Anale* scrierea d-lui I. St. Murat: *Contribuţiuni la climatologia României* I. *Studiu comparativ al climei iernii 1906—1907 la Bucureşti.*

— Propunerea Secţiunii se aprobă.

ŞEDINŢA DELA 6 IULIE 1907.

Preşedinţa d-lui *Dr. C. I. Istrati,* Vicepreşedinte.

Se ceteşte procesul-verbal al Secţiunii ştiinţifice pentru şedinţa dela 29 Iunie, prin care se arată că Secţiunea, aprobând concluziunile raportului d-lui Dr. D. Grecescu, a decis ca lucrarea în manuscris a răposatului Florian Porcius, intitulată: *Explicarea termenilor tehnici cari se folosesc în opurile botanice la descrierea plantelor*, în starea în care a rămas, nu se poate publică şi propune să se păstreze în colecţiunile de manuscrise ale Academiei.

— Propunerea Secţiunii se aprobă.

D-l *Dr. V. Babeş* prezentă scrierea sa: *Pénétration du bacille tuberculeux par la peau intacte.*

D-l *I. Bianu* prezentă în dar din partea d-lui Eugen Donici, membru la Inalta Curte de Casaţie, şapte hrisoave domneşti din Moldova dintre anii 1798 şi 1838.

Dela d-l Ioan D. Manakia, fotograf macedo-român din Bitolia, se primeşte în dar un album etnografic macedo-român: *Tipuri, porturi şi localităţi.*

ŞEDINŢA DELA 13 IULIE 1907.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

Dela Ministerul Instrucţiunii publice se primeşte în copie scrisoarea d-nei Suzana Marcus, născută Florian Porcius, prin care propune Ministerului să

cumpere un herbar rămas dela răposatul său părinte, cu rugăminte ca Academia să-şi dea părerea asupra valorii lui.

—Se recomandă Secţiunii ştiinţifice.

D-l Dr. V. Babeş prezentă lucrarea sa făcută în colaborare cu d-l Dr. A. Vasiliu: *Die Atoxylbehandlung der Pellagra*, care a fost comunicată în şedinţa Academiei dela 15 Iunie a. c.

ŞEDINŢA DELA 17 AUGUST 1907.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

D-l Preşedinte *A. Saligny* zice: In ziua de 21 Iulie a încetat din vieaţă, în vârstă de aproape 70 de ani, la Câmpina, pictorul N. Grigorescu, membru onorar al Academiei. Regretatul nostru coleg a fost cel mai vrednic reprezentant al artei naţionale. Opera lui Grigorescu e vastă şi se distinge prin originalitate şi sentiment patriotic. El a reprezentat pe pânze neperitoare pe ţăranul român, cu portul lui pitoresc, cu trăsurile lui caracteristice, în toate manifestările vieţii, în mijlocul naturii grandioase, pe care atât de mult a iubit-o artistul. Gloriosul nostru răsboiu de independenţă a găsit în Grigorescu pe artistul însufleţit de iubire de ţară, care a ştiut să redeà în colori vii şi trainice vitejia flăcăilor noştri; iar monumentele religioase datoresc talentatului pictor foarte frumoase inspiraţiuni.

D-l *Dr. C. I. Istrati* zice că a reprezentat Academia la îmmormântarea regretatului coleg N. Grigorescu şi a ţinut următoarea cuvântare:

«*Intristată adunare,*

«Suflet ales, artist în înţelesul larg al cuvântului, Român neaoş şi desăvârşit, iată cine a fost Grigorescu!

«Cu el se duce la nemurire încă una dintre marile figuri ale jumătăţii a doua a veacului trecut, dintre puţinele ce se mai aflã în vieaţă şi cari au contribuit aşà de mult la buna vază a neamului românesc.

«Grigorescu ocupă un loc deosebit între acești uriași ai neamului.

«Pe când alții luptau din răsputeri să recapete vechile drepturi ale țerilor surori, subjugate și neunite; pe când unii desgropau din vieața Românilor, de pretutindeni, comori de frumuseți literare, cari arătau firea aleasă a acestui popor; pe când alții năzuiau rodnic în toate direcțiunile muncii omenești, spre a arătà priceperea Românului, atât de prigonit și hulit de toți, încât ajunsese a se crede singur nedestoinic la multe făptuiri, el, Grigorescu, aveà o misiune nobilă de desăvârșit și pe care a dus-o cu cinste la bun liman.

«In artele frumoase, și în special în pictură, Românii avusese pictorii lor, zugravi cu deosebire de lăcașuri sfinte, și cari se stinseră cu încetul în fața străinilor veniți de pretutindeni și din cari unii, mai ales în vremile mai din urmă, erau numai niște mâzgălitori.

«Nemuritorul Gheorghe Asaki către 1809, la Roma, făcù întâiul, între altele—căci este încă singurul mare enciclopedist ce am avut,— și pictura.

«Intr'un atelier din Roma cunoscù el pe divina lui Bianca Milesi, care-l făcù mai patriot și mai *daco-român*, cum o spune el însuș.

«Intors în țară, el care creà în Moldova școlile, teatrul, opera, ingineria hotarnică, publicistica și atâtea alte lucrări minunate și utile, făcù și primele picturi cu subiect românesc. Plăeșii țerii, domnii Moldovei, bisericile cele mândre, Traian și Dochia, între multe altele, fură subiectele alese de el.

«Aman, oțelit în luptele dela Sevastopol, se ridică în iubirea noastră, creând școala artelor frumoase din București și făcând pânze de o adevărată valoare artistică, din cari numeroase relative la vieața românească.

«Acela însă ce se ridică sus de tot, ca un șoim de munte; acel ce dovedì în mod desăvârșit firea artistică a Românului; acel ce fixă, pe vecie, pe pânze nemuritoare, vieața românească, portul și obiceiurile, cari din nefericire se dau așà de iute uitării; acel ce diviniză plaiurile, câmpiile, florile și pe Romànca cea gingașă; acela, mai pe scurt, care a lăsat urmașilor să vadă cum erà pe timpul lui omul, țara și cerul nostru frumos și plin de farmec, este el, care până în prezent e pictorul neîntrecut și admirat de toți; este el, patriotul curat și sincer, ce și-a iubit cu căldură neînchipuită țara

şi neamul, cărora le-a închinat cu drag toată puterea geniului şi muncii sale.

«Am spus-o şi altădată şi o repet din nou şi acum, cu mai adâncă convingere, că dacă bunul Dumnezeu ar întrebà şi neamul românesc, cu ce a năzuit şi ce prinos a adus şi el în mersul înainte al omenirii, de sigur că între puţinele nume ce s'ar pune în faţa Atotputernicului ar fi cu deosebire al lui Grigorescu.

«El e o glorie a Românismului şi cinevà în omenire.

«Iată de ce Academia Română, în numele căreia roştesc aceste cuvinte, a fost fericită a-l numì membru de onoare, neputând face altfel, în actuala ei organizare, cam vitregă pentru artele frumoase, şi iată de ce prin vocea mea ţine ca să arate partea mare pe care o iea la pierderea sa.

«Grigorescu a trăit. Dar durerii pierderii sale să adaogem cu recunoştinţă mulţumirea sufletească ce simţim, prin aceea că, graţie tocmai acestei vieţi, ni s'a dat dovada de ce poate neamul nostru şi în luminosul câmp al artelor frumoase.

«Să urăm acum în faţa resturilor acelui ce duse o vieaţă aleasă şi înălţătoare, ca în curând să se realizeze ceeace dorià el aşà de mult, şi anume ca alţii să-l urmeze cu aceeaş putere pe calea deschisă de el.

«Fie-i ţărâna uşoară!».

D-l *C. Erbiceanu* dărueşte din partea d-lui I. Movileanu un document din 1746 şi două scrieri de ale sale: *Smărăndinţa* şi *Păhărnicia de trei zile.* Mai prezentă apoi trei acte istorice, dăruite de d-sa personal.

ŞEDINŢA DELA 24 AUGUST 1907.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

D-l *C. Erbiceanu* dărueşte următoarele manuscrise:

1) Predici la dumnezeeasca Schimbare la faţă de Iosif Bobulescu, fost Episcop de Râmnic, 1844 August;

2) Cuvânt la ziua naşterii Mântuitorului nostru Isus Hristos, compus de C. Buţureanu, 1846 Decemvrie 25;

3) Disertaţie istorică despre reformaţie de Inochentie, fost Episcop de Roman, 1855 Fevruarie 14;

4) Disertaţie asupra întrebării: Pentru ce Românii nu s'au unit în un singur Stat, ce au rămas desbinaţi unii de alţii? de Dimitriul Gheorghe, 1855 Iunie 20;

5) Cuvânt funebral, rostit la îmmormântarea d-lui Comisului Constantin Gherghel din Botoşani, 1855 Octomvrie 3, scris de Iosif Bobulescu;

6) Cuvânt rostit la îmmormântarea d-lui Sărdarului Teodor Pisoţchi din Botoşani, 1856 Ianuarie 19, de I. Bobulescu;

7) Trei petiţii ale arhimandritului Teoctist Scriban către Mitropolia Moldovei, din 1860 şi 1864;

8) Cuvânt la pogorîrea Sfântului Duh, de Seminaristul Dimitriu din Socola;

9) Pelerinaj la Muntele Sanai din Arabia petroasă, de Antonie shimonah Focşăneanu;

10) Moartea Părintelui Nifon Ieroshimonahul, primul stareţ şi fundator al Schitului românesc Prodromul din Sfântul Munte Atos, cu o diată a lui din 1898 August 15.

D-l Preşedinte *A. Saligny* exprimă d-lui C. Erbiceanu viile mulţumiri ale Academiei pentru preţioasele daruri cu cari îmbogăţeşte colecţiunile ei.

ŞEDINŢA DELA 31 AUGUST 1907.

Preşedinţa d-lui *Dr. C. I. Istrati*, Vicepreşedinte.

D-l Vicepreşedinte *Dr. C. Istrati* zice: «Am îndoita durere a vă împărtăşi trista veste despre încetarea din vieaţă a doi dintre colegii noştri: B. P. Hasdeu şi Iosif Vulcan, amândoi membri în Secţiunea literară.

«Sâmbătă, 25 August, s'a stins din vieaţă, la Câmpina, colegul nostru Bogdan Petriceicu Hasdeu. Răposatul a înscris o frumoasă pagină în istoria culturii noastre prin o activitate literară şi ştiinţifică de 40 de ani. N'a fost într'adevăr gen literar, în care Hasdeu să nu se fi încercat şi încă cu destul succes. Domeniul însă care i-a fost mai familiar şi în care răposatul nostru coleg a repurtat incontestabile victorii, este cel istoric şi filologic. Din nefericire pentru ştiinţa românească, nici una din lucrările mari ale lui Hasdeu nu a fost dusă până la capăt; dar ele cuprind norme sigure pentru cercetările ulterioare şi originalitatea lor nu va puteà fi nici odată întrecută. Lucrările sale sunt foarte numeroase; dar cele mai însemnate sunt: *Ioan Vodă cel Cumplit,* monografie isto-

rică; *Arhiva istorică a României*, publicație documentară; *Columna lui Traian*, revistă istorico-filologică; *Istoria critică a Românilor*, tratând despre originile noastre, rămasă neisprăvită; *Cuvinte din bătrâni*, în cari se studiază pentru prima oară limba veche vorbită, și în sfârșit *Magnum etymologicum Romaniae*, lucrare pusă la cale din inițiativa generoasă a M. S. Regelui și care, fiind alcătuită după un plan prea vast, a trebuit să fie întreruptă, după o muncă de 14 ani, cu vol. III, care se oprește la cuvântul *Bărbat*, căci vol. IV este în întregime o monografie introductivă intitulată: «Radu Negru».

«Cu Hasdeu, știința românească pierde pe unul dintre cei mai autorizați reprezentanți ai ei, iar Academia pe un membru distins, a cărui lipsă va fi multă vreme regretată.

«Nici nu se coborîse încă flamura neagră de pe edificiul nostru și iată a trebuit să punem din nou doliu pentru alt membru activ al acestei instituțiuni: pentru Iosif Vulcan. O zi în urma morții septuagenarului Hasdeu, ne sosește știrea neașteptată despre încetarea din vieață a seninului nostru coleg, care eră mult devotat cauzei culturale și în special Academiei.

«Iosif Vulcan eră în vârstă de 66 de ani. El e născut în părțile bihorene ale Românilor din Ungaria și a intrat de foarte tânăr în rândurile publiciștilor de acolo.

«Prin anii 1860 eră o întreagă mișcare literară în Bihor. Tinerii studenți în drept din Oradea-Mare scriau versuri și nuvele, pe cari le adunau în almanacuri, intitulate «Ziorile Bihorului». La această mișcare a luat parte și Iosif Vulcan.

«In curând, la 1865, întemeează el singur o revistă literară, «Familia», pe care o conduce timp de 41 de ani cu o regularitate exemplară. La revista aceasta au colaborat toți scriitorii ardeleni și mulți dintre cei din România. Ea s'a răspândit pe la toate vetrele românești de acolo și a contribuit mult la susținerea gustului pentru cetit și la orientarea Ardelenilor în materie literară. Poet el însuș și scriitor de romane, drame istorice și comedioare pentru popor, Vulcan a atras asupră-și atenția cercurilor academice și la 1879 a fost ales membru corespondent, iar la 1891 membru activ al Academiei în Secția literară. Făcându-și intrarea în rândurile noastre cu o instructivă lucrare asupra fabulistului Țichindeal, răposatul nostru coleg a arătat pururea cel mai cald interes pentru ideile reprezentate și propagate de Academie. Luând parte la toate ședin-

țele noastre generale, contribuià cu sfaturile, comunicările și rapoartele sale la îndeplinirea lucrărilor curente.

«Un merit principal al răposatului este însă munca depusă în serviciul cauzei teatrale a Românilor de peste munți. Grație lui și altor tineri, în fruntea cărora se pusese regretatul membru al Academiei Dr. Iosif Hodoș, s'a înființat la 1870 o «Societate pentru crearea unui fond de teatru român». Această societate Iosif Vulcan a condus-o până astăzi și a reușit să adune un fond așà de mare, încât idea teatrului poate fi realizată în orice moment.»

«Aceste și alte fapte frumoase ne fac să vedem în Iosif Vulcan pe unul din harnicii luptători pentru propășirea culturii române și să regretăm din toată inima pierderea lui din mijlocul nostru.»

D-l Istrati dă apoi amănunte asupra ultimelor zile ale prea regretatului Hasdeu și asupra îmmormântării lui. Totdeodată d-sa prezentă următoarea scrisoare dela 24 August a d-lui Dr. Ruban, medicul îngrijitor al răposatului:

«D-l Hasdeu, încă dela 14 ale curentei, a destinat Academiei cele două inele ale familiei și un port-țigaret față cu d-l Profesor Dr. Istrati și cu îngrijitoarea Anica Manolescu, pe cari le-a remis din nou astăzi și pe cari mă grăbesc a le înaintà prin d-l Dr. Istrati.»

D-l *D. Onciul* zice că a îndeplinit însărcinarea dată de Academie de a o reprezentà la îmmormântarea lui B. P. Hasdeu și de a ținea o cuvântare în numele ei. Aceeaș tristă însărcinare a primit și dela Facultatea de litere din București, al cărei profesor onorific erà răposatul, și a vorbit deci și în numele Facultății, precum și al Arhivelor Statului. D-l Onciul prezentă textul cuvântării cu următoarea cuprindere:

«*Onorați jelitori,*

«Ceea ce s'a născut din carne, carne este; și ceea ce se naște din spirit, spirit este. Nu te mirà dară când îți spun: trebue să vă renașteți»...

«Cu aceste cuvinte ale evanghelistului Ioan, luminosul spirit a cărui învelitoare de carne o depunem astăzi în mormânt introduceà cartea sa: *Sic cogito,* despre «Ce e vieața? Ce e moartea? Ce e omul?» Erà scrierea în care ilustrul răposat a depus credințele sale transcendentale, îmbrăcate în forma spiritismului, ultima fază de manifestare a spiritului său complex și vast.

«Ce e vieața? Ce e moartea? Ce e omul?—Iacă omul a cărui vieață septuagenară a fost o vieață pentru veacuri; iacă omul a cărui moarte este o trecere la nemurire în lumea veacurilor.

«Cine a fost Bogdan Petriceicu Hasdeu știe Țara toată, știe Românimea întreagă, știe lumea învățată. Cu noi împreună, Țara îl plânge, Românimea îl jelește. Il plângem și îl jelim ca pe un mare fiu al Țerii și al Neamului ce erà, ca pe un mare învățat și învățător ce a fost.

«Basarabean de naștere, Român de veche viță din oștenii lui Ștefan cel Mare, junele Hasdeu, atras de via mișcare a renașterii naționale, care a creat România contemporană, trecù în 1856, atunci în vârstă de 20 de ani, în România, patria străbunilor săi, spre a-i închinà vieața și puterile sufletului său românesc. Ca publicist, ca poet, ca istoric, ca linguist, ca profesor secundar la Iași, apoi la Universitatea din București, ca director general al Arhivelor Statului, ca membru al Academiei Române, fericitul întru pomenire a desvoltat o activitate literară și științifică din cele mai însemnate și mai roditoare.

«Pana sa măiastră a încercat toate genurile literare și aproape toate ramurile științelor morale. Dar mai ales în domeniul istoriei și al filologiei române, Hasdeu a lăsat operele cele mai însemnate. Valoarea lor e cu atât mai mare, cu cât ele au deschis căi nouă, tăind mereu brazdă nouă în țelină și dând o nouă direcție studiilor istorice și filologice la noi.

«Publicațiunile sale istorice și filologice, superioare ca metodă, atrăgătoare ca expunere, originale ca rezultate, deschizând și deșteptând vederi nouă, au întemeiat noua școală a istoriografiei și filologiei române. *Arhiva istorică a României, Istoria critică a Românilor, Cuvinte din bătrâni, Etymologicum magnum Romaniae,* pe lângă mai multe studii publicate în revistele sale: *Columna lui Traian* și *Revista Nouă*, ca și în *Analele Academiei Române*, rămân, cu toate neajunsurile lor în unele privințe, adevărate monumente de erudiție și nesecate izvoare de cunoștințe.

«Dacă însă istoricul și linguistul Hasdeu, cu metoda sa științifică, nu puteà să renege pe poetul Hasdeu, cu puterea imaginațiunii sale ingenioase, aceasta nu scade meritul general al operei sale științifice. Nu atât rezultatele câștigate, cari se modifică cu fiecare progres al științei, cât mai ales metoda cercetării și arta expunerii, luminate de scânteia geniului său, sunt aceea ce constitue valoa-

rea și superioritatea operei științifice a lui Hasdeu ca învățat și învățător.

«Dualitatea ce caracterizează întreaga sa ființă de învățat și de artist se manifestă, precum în literatură, așà și în toată vieața sa. Dar nu dualitatea vieții sale, ci opera geniului său ne preocupă în fața acestui mormânt.

«Ceea ce s'a născut din carne, carne este; și ceea ce se naște din spirit, spirit este». Invelitoarea sa de carne se coboară acum neînsuflețită în mormânt; iar spiritul său nemuritor, întrupat în opera vieții sale pământești, rămâne cu noi și între noi. Desfăcut de învelitoarea sa muritoare, cu atât mai luminos, cu atât mai măreț ne apare spiritul.

«Acest spirit este Hasdeu care ne rămâne dela Hasdeu care, ca cel din urmă reprezentant al neamului istoric al Hășdeilor, se coboară astăzi în mormânt. Cu strălucirea lui, neamul său s'a stins într'o ultimă flăcărare.

«Insă credința sa neclintită erà că el se va mai renaște. Da, el se va renaște. Rodul geniului său va face să renască, în strălucire și mai luminoasă, spiritul care a însuflețit atât de roditor acest trup muritor, spiritul care ne-a dat opera științifică a lui Bogdan Petriceicu Hasdeu. Fie ca această renaștere să urmeze cât mai curând!

«In numele Academiei Române, al cărei membru activ erà răposatul, din anul 1877; de asemenea în numele Facultății de litere a Universității din București, pe care a ilustrat-o ca profesor de filologia comparată, dela 1878 până la 1900; cum și în numele Arhivelor Statului, al căror Director general a fost dela 1876 până la 1900, când s'a retras la pensie cu bine meritată recompensă națională, aduc acì mult jelitului coleg și ilustrului meu predecesor în Direcțiunea generală a Arhivelor Statului ultima salutare.

«Pleacă ferice, spirit luminos, în sferele senine ale credinței, ale sperării, ale iubirii tale. Pleacă ferice, căci întru fericită pomenire îți rămân numele și opera spiritului tău între noi.

«Fie-ți ușoară țerâna, și neuitată pomenirea!»

D-l *C. Erbiceanu* prezentă în dar următoarele manuscripte:

1) Cuvânt la îmmormântarea Spătarului Gheorghe Costachi din Botoșani, 1849, de Ioan Bobulescu;

2) Disertație istorică asupra Cruciatelor, 1855, de Ioan Pârvu;

3) Cari sunt cauzele mărimei Romanilor? Disertație de Romulus Scriban;

4) Disertație despre cele șapte sinoade ecumenice, compusă de Mihail Ioan, 1856;

5) Predica despre datoria părinților de a-și educà fiii, de Nicefor Iliescul, teolog în anul IV, în Cernăuți, 1858;

6) Dritul canonic de G. Roiu, 1859;

7) Discurs la deschizăciunea Universității române din Iași, 1860. Partea I;

8) Discurs ținut în biserica mare de N. Iliescul, Arhimandritul și superiorul mânăstirii Bistrița, la venirea în mânăstirea Neamțului a locțiitorului de Mitropolit Calinic Miclescul, 1864;

9) Còpii după diferite acte ale Prea sfințitului Episcop al Eparhiei Râmnicul-Noul Severin D. Iosif Bobulescu, 1885;

10) Cuvânt la Dumineca întâi după pogorîrea Sf. Duh a tuturor sfinților;

11) Disertație istorică. Epoha lui Ludovic XIV, de Ierodiaconul Policarp;

12) Cuvânt la Naşterea prea Sf. Fecioarei Maria (8 Sept.), de Teoctist Șcriban;

13) Partea II din antichitățile Evreilor. Studiu ce s'a învățat în Seminarul din Socola;

14) Curs de literatură românească de Arune Pumnul. Scris de Iliescu Sprinceană.

ȘEDINȚA DELA 7 SEPTEMVRIE 1907.

Președința d-lui *Dr. C. I. Istrati,* Vicepreședinte.

Dela d-l V. A Tomulesei, care a terminat studiul de tăbăcărie în străinătate cu bursă Adamachi, se primește o scrisoare de mulțumire.

Dela biuroul Congresului III internațional de petrol se primesc lucrările cari s'au publicat cu ocaziunea ținerii lui în București la finele lui August și începutul lui Septemvrie a. c.

Se aduce la cunoștință, că Luni, 17 Septemvrie, se vor ţineà două concursuri pentru burse: unul la Școala de poduri și șosele pentru acordarea din fondul Adamachi a unei burse unui inginer, care să studieze în străinătate edilitatea publică, și altul la Școala de arte și meserii din București pentru acordarea altei burse unui tânăr, care să se perfecționeze în ateliere de construcțiuni de mașini în străinătate. Urmează să se numească comisiunile examinătoare.

— Se decide ca amândouă comisiunile să fie prezidate de d-l *A. Saligny* și să fie compuse: cea dela Școala de poduri din d-nii C. Mironescu și T. Dragu și cea dela Școala de meserii din d-nii P. Panaitescu și T. Dragu.

D-l Vicepreşedinte *Dr. C. Istrati* ceteşte următoarele:

«In sesiunea generală din 1908 sunt a se acordà următoarele premii pentru lucrări cu subiecte date:

a) Premiul Alexandru Ioan Cuza de 10.000 lei pentru *Istoria Românilor dela Aurelian până la fundarea Principatelor;*

b) Premiul Statului Eliade-Rădulescu de 5.000 lei cu subiectul: *Domniile române sub Regulamentul Organic până la 1848;*

c) Premiul Adamachi de 5.000 lei pentru *Istoria lui Mihaiu Viteazul, 1593—1601*, şi

d) Premiul Ion Kalinderu de 1.000 lei cu subiectul: *Monografia economică, statistică şi socială a unei comune rurale din România.*

«Până la terminul fixat de 1 Septemvrie, s'au prezentat lucrări numai la premiile Eliade-Rădulescu şi Ion Kalinderu şi anume:

1) La premiul Eliade-Rădulescu un manuscript cu deviza: «Prin dragoste şi credinţă.»

2) La premiul Ion Kalinderu următoarele şapte monografii ale comunelor:

a) Păcureşti din judeţul Prahova, cu deviza: «Prin muncă la izbândă»;

b) Segarcea din judeţul Dolj, cu deviza: «Prin desvoltarea economică şi socială a populaţiunii rurale se rezumă în mare parte progresul popoarelor»;

c) Docani din judeţul Tutova, cu deviza: «Ştiinţa e lumina sufletului»;

d) Vânătorii-Neamţului din judeţul Neamţ, cu deviza: «Cunoaşteţi poporul, alegeţi cele bune şi suprimaţi răul»;

e) Pângăraţi din judeţul Neamţu, cu deviza: «Unde-s doi puterea creşte»;

f) Lieşti din judeţul Tecuciu, cu deviza: «Un răzăş din Moldova», şi

g) Adjudul-Nou din judeţul Putna cu deviza: «Ţăranul român are nevoie de un regim drept şi de bune învăţăminte mai mult decât de pământ. Secretul unei bune guvernări constă în respectarea drepturilor fiecărui sătean de către autorităţi».

D-l *I. Bianu,* întors fiind astăzi din călătoria de vacanţă, se asociează la îndoitul doliu pricinuit Academiei prin pierderea a doi dintre membrii ei cei mai distinşi: B. P. Hasdeu şi Iosif Vulcan, cari fiecare în felul său au luat o mare parte la vieaţa acestei instituţiuni.

Orice despărţire de veci este dureroasă: «chè sempre stringe all'uomo il cor dogliosamente, ancora ch'estranio sia chi si disparte, e dice Addio per sempre». De colegii plecaţi dintre noi pentru totdeauna d-l Bianu erà legat din fragedă tinereţe prin cele mai dulci legături ale iubirii, admiraţiunii şi bunăvoinţei.

Hasdeu a fost un puternic deschizător și luminător de căi nouă în câmpul științei și prețul vieții omului de știință stă în dâra de lumină pe care o lasă în urma sa trecând prin lume. Din cauza aceasta memoria lui Hasdeu va fi păstrată veșnic între Români. El a fost o individualitate genială. Filologii și istoricii români știu cât a lărgit Hasdeu cercul acestor științe pe terenul național, știu câte orizonturi nouă a deschis, câte drumuri nouă a arătat.

Ani îndelungați Hasdeu a fost pentru mine ca un frate mai mare. La vestea morții lui am simțit natural o dureroasă strângere de inimă.

A doua zi altă telegramă îmi vestià moartea lui Vulcan, blândul coleg, care ar fi dorit totdeauna pacea paradiziacă în lume, în românime și mai ales în Academie.

Vulcan a fost un muncitor cu tot sufletul devotat culturii naționale, muncitor stăruitor, sistematic, zi cu zi, oră cu oră. Dela 1860 până la apropierea sfârșitului a ținut aprinsă făclia de lumină, care a fost revista lui *Familia*; în această făclie a ars vieața lui întreagă, picătură cu picătură, și această făclie a luminat mult, pe când erà singura pe mesele și în mânile familiilor românești de acolo, unde la toate năzuințele de cultură națională românească se pun tot felul de piedeci fățișe sau ascunse.

Legăturile de caldă afecțiune ale lui Vulcan pentru mine, au fost și ele vechi și totdeauna senine.

Așà fiind legăturile mele personale cu cei doi colegi pierduți, este ușor de înțeles că vă rog să-mi dați voie a mă asocià prin aceste cuvinte la doliul Academiei. Cred că dintre toți colegii nimeni nu a pierdut atâta afecțiune cât mine prin plecarea lor dintre noi și nimenea nu a fost personal atât de dureros lovit.

D-l Dr. C. Istrati, răspunzând d-lui Bianu, se simte foarte fericit când aude cuvinte atât de calde și de înălțătoare ca ale d-lui Bianu. Ca fost elev și apoi ca coleg în Academie, d-l Bianu a pătruns tot sufletul și a înțeles toată măreția lui Hasdeu. E faptă de suflet nobil fapta d-lui Bianu și Academia să fie mândră că un membru autorizat ca d-l Bianu pune în adevărata lumină și în adevărata înălțime figura mare a colegului nostru dispărut. Omul are în vieața sa o epocă în care produce; declinul urmează, căci inteligențele în mod fatal dispar.

Să nu judecăm pe Hasdeu după faza din urmă a vieții sale; să-l judecăm și să-l aprețiem după cea dintâi, așà cum l-a judecat și

ni l-a înfățișat d-l Bianu, și când el a adus servicii nu mari, dar nepieritoare țerii noastre și neamului românesc.

D-l C. Erbiceanu dăruește următoarele:

Un volum manuscript: «Cuvântări și disertații», care cuprinde: 1) Cuvânt rostit la îmmormântarea Bragadirului Ioan Bașotă din Botoșani, de iereul Ioan Bobulescu, în 1846 Noemvrie 28. 2) Cuvânt rostit la îmmormântarea nobilului Gheorghe Bucur, de Bobulescu, în Botoșani, 1850 Iunie 27. 3) Cuvânt rostit la îmmormântarea Pulheriei Pisoțchi, născută Pandelea, din Târgul Ocna, de Ioan Bobulescu, 1852 Ianuarie 9, Botoșani. 4) Disertație istorică. Privire asupra Revoluției franceze, de Ierodiaconul Climent, 1855. 5) Disertație istorică asupra Resbelului de 30 de ani, de Ieromonahul Venedict, 1855. 6) Cuvânt rostit la îmmormântarea Vornicului Constantin Pisoțchi din Botoșani, de Protosinghelul Iosif Bob., 1859. 7) Privire în scurt asupra Arheologiei creștine (1861). 8) Fulgerele lui Joe, de Romulus Scriban, 1868, Galați.

Două documente: 1) 1857 Iulie 14: Adresa lui Filaret Stavropoleos către Sofronie, Mitropolitul Moldovei, prin care cere să i se dea slobozenie a sfinți biserica ce a zidit în târgul Burdujeni. 2) 1857 August 29: Sofronie, Mitropolitul Moldovei, certifică că în adunarea egumenilor mânăstirilor pământești s'a ales deputat la Divanul ad-hoc Arhiereul Filaret Stavropoleos, egumenul mânăstirii Socola.

Un imprimat: Ἡ θεία καὶ ἱερὰ Ἀκολουθία τῶν ὁσίων καὶ θεοφόρων πατέρων ἡμῶν Βαρνάβα καὶ Σωφρονίου τοῦ ἐξ Ἀθηνῶν, Lipsca 1775. In partea; Ἱερὰ Ἱστορία, la pag. 29, în nota 4, se pomenește de o carte tipărită în București la 1769, iar la paginele 53—54 se află, în grecește, cartea lui Ștefan Mihaiu Racoviță Vvod. Rom. din 1764 Noemvrie 16, și cartea lui Scarlat Grigorie Ghica Vvod. Mold. din 1755 Ianuarie 10.

ȘEDINȚA DELA 14 SEPTEMVRIE 1907.

Președința d-lui *Dr. C. I. Istrati,* Vicepreședinte.

Dela d-l Dr. G. Weigand, membru corespondent, se primește o scrisoare, prin care exprimă Academiei condoleanțele sale pentru pierderea membrilor B. P. Hasdeu și Iosif Vulcan.

Dela Universitatea din Atena se primesc publicațiuni în schimbul celor trimise de Academie.

Dela Ministerul Ştiinţelor şi Artelor din Bruxelles se primeşte raportul general al Congresului internaţional pentru studiile regiunilor polare, ţinut la Bruxelles la 7—11 Septemvrie 1906. Se exprimă totdeodată dorinţa de a se trimite, pentru biblioteca specială înfiinţată pentru asemenea studii, publicaţiunile Academiei, cari ar puteà ajutà cercetările de această natură.

— Se decide a se trimite publicaţiunile meteorologice.

Dela Observatorul magnetic şi meteorologic «Constantin» din St. Petersburg se primeşte fascicolul II din publicaţiunile: *Etude de l'atmosphère*, 1906, exprimându-se dorinţa de a i se trimite în schimb publicaţiunile privitoare la studiul atmosferei.

— Se decide a se trimite publicaţiunile meteorologice.

Dela d-l C. Sărăţeanu, membru la Curtea de apel din Bucureşti, se primesc în dar 165 documente de moşii dintre anii 1548 şi 1873.

D-l *I. Bogdan* prezentă în dar din partea Părintelui I. Antonovici, profesor la Bârlad, cinci hrisoave dela Ştefan cel Mare în traducere veche.

D-l *C. Erbiceanu* prezentă în dar opt volume manuscripte, cuprinzând diferite cursuri de teologie, din cari unele sunt note luate de d-sa la Atena.

Dela d-l R. Rosetti se primesc în dar 100 exemplare din scrierea sa: *Pământul, sătenii şi stăpânii în Moldova*, spre a se distribuì de Academie.

Dela Ministerul Instrucţiunii publice se primeşte rugarea ca Academia să recomande un membru al ei, spre a fi numit în Comisiunea monumentelor istorice în locul răposatului B. P. Hasdeu, conform art. 1 din Legea pentru conservarea şi restaurarea monumentelor publice.

— Se decide a se pune la ordinea zilei într'o şedinţă viitoare.

D-l *Dr. C. Istrati* prezentă o fotografie a lui B. P. Hasdeu, făcută cu şase zile înainte de moartea sa.

ȘEDINȚA DELA 21 SEPTEMVRIE 1907

Președința d-lui *Dr. C. Istrati,* Vicepreședinte.

D-na Aurelia Vulcan, văduva răposatului membru Iosif Vulcan, mulțumește prin scrisoare pentru partea luată de Academie la îmmormântarea soțului d-sale.

Dela d-l Inginer G. Nazarie, bursier al fondului Adamachi pentru studiul țesătoriei și torcătoriei, se primește un memoriu despre lucrările practice făcute în lunile Aprilie—Septemvrie a. c.

— Se recomandă Secțiunii științifice.

D-l *C. Erbiceanu* prezentă în dar pentru biblioteca Academiei următoarele cinci volume tipărite:

a) Noul testament în limba greacă veche și modernă, tipărit la Halle (Saxonia) în 1710;

b) Extrase din Psalmi, tipărite la București în 1749;

c) Alte extrase din Psalmi, tipărite la București în 1769;

d) Table de logarıtmi cu titlu și explicări grecești, tipărite la Veneția în 1801;

e) Invățăturile lui Onisandru Generalul, tipărite la 1832 în București în tipografia Eliade.

ȘEDINȚA PUBLICĂ DELA 28 SEPTEMVRIE 1907.

Președința d-lui *A. Saligny.*

Dela Prefectura județului Tulcea se primesc câte cinci exemplare de argint aurit și de bronz din medalia bătută pentru inaugurarea monumentului comemorativ al reanexării Dobrogei la România.

Se cetesc lucrările Comisiunii instituite la Școala de poduri și șosele pentru acordarea unei burse Adamachi în străinătate pentru studiul ingineriei cu aplicare la edilitatea publică, precum și ale Comisiunii instituite la Școala de arte și meserii din București pentru acordarea unei burse în străinătate unui tânăr, care să se perfecționeze în ateliere de construcțiunea mașinelor. Comisiunile propun ca întâia bursă să se acorde d-lui inginer Alexandru I. Popescu și a doua d-lui Vasile Mera.

— Propunerile Comisiunilor se aprobă.

D-l *I. Kalinderu* observă că din procesul-verbal al Comisiunii dela Școala de meserii se vede că tânărul Canelia Marin este meritos și aproape egal cu candidatul propus. Fiind între acești concurenți o diferință minimă, d-sa se întreabă dacă nu ar fi bine ca Academia să găsească mijlocul de a ajută la studii pe tânărul Canelia, pe care d-l Kalinderu îl cunoaște de aproape, fiind ajutat de d-sa personal în studiile anterioare și găsindu-se acum în serviciul Domeniului Coroanei.

D-l Președinte *A. Saligny* răspunde că pentru anul școlar curent nu se poate face nimic pentru tânărul Canelia, nefiind nici o sumă disponibilă din fondul Adamachi.

— In urma părerilor ce s'au mai schimbat, se decide ca la anul viitor să se acorde tânărului Canelia Marin o bursă fără concurs, dacă atunci se va găsi vreuna vacantă pentru aceleași studii.

D-l *C. Erbiceanu* dăruește cinci volume manuscrise, patru volume tipărite și o foaie volantă în limbile română și greacă dintre anii 1758 și 1860.

D-l *A. D. Xenopol* cetește comunicarea sa: *Rivalitatea între Dănești și Drăculești.*

ȘEDINȚA PUBLICĂ DELA 5 OCTOMVRIE 1907.

Președința d-lui *A. Saligny.*

Dela d-l A. Sc. Stan, magistrat la Piatra-Neamțu, se primesc în dar cărțile: *Platonis Opera*, ed. Tauchnitz, Lipsca 1829 (8 vol.) și *Dictionnaire français-grec* de Planche, Alexandre et Dufaucompret, Paris 1873.

Dela d-l M. Toma din T.-Severin se primește în dar cartea: *Eustathii de Ismeniae et Ismenes amoribus* (text grec cu traducere latină). Paris 1618.

D-l *D. Sturdza* zice că această carte are în sine foarte mică valoare; exemplarul este însă de mare preț, pentrucă are pe el următoarea inscripție autografă a lui Nicolae Vodă Mavrocordat, dovedind că a făcut parte din biblioteca lui: «Ex libris Io Nicolai Maurocordati de Scarlatti Principis Valachiae et Moldauiae, 172....»

D-l *I. Bianu*, în legătură cu prezentarea acestei cărți, aduce la cunoștința Academiei, că înainte de vacanță s'a cumpărat dela un învățător din Dorohoiu un exemplar dintr'un dicționar greco-latin, tipărit la Basilea, care a făcut parte din biblioteca lui Dimitrie Vodă

Cantemir, după cum dovedește următoarea notă autografă a învățatului Domnitor: «Et ego ex Libris Ioannis Demetri Cantemyri Voivode Principis Terrarum Moldaviae sum». Sub notă este aplicată pecetea-inel a lui Cantemir, având data 1693.

D-l *D. Sturdza* prezentă în dar din partea d-lui D. C. Sturdza-Scheianu, membru onorar al Academiei, o vastă lucrare bibliografică asupra cărților străine privitoare la Români. Lucrarea a fost începută în tinerețe de amândoi verii D. Sturdza, dar rămasă neterminată.

D-l *I. Bianu* adaoge că acum în urmă d-l D. C. Sturdza-Scheianu a reluat lucrarea și după o muncă de câțivà ani a strâns, mai ales din Biblioteca Academiei, descrierea a peste 20.000 cărți. Astfel lucrarea aceasta este cea mai vastă lucrare bibliografică, ce s'a făcut până acum cu privire la Români. Ar fi de mare folos ca lucrarea să fie cât mai curând publicată, căci ar aduce foarte mari servicii studiilor de toate felurile asupra pământului și neamului românesc.

D-l Președinte *A. Saligny* aduce cele mai călduroase mulțumiri ale Academiei d-lui D. C. Sturdza-Scheianu pentru prețiosul dar făcut acestei instituțiuni.

D-l *C. Erbiceanu* dăruește patru volume manuscripte și cinci broșuri românești vechi și rare.

D-l *I. Kalinderu* zice: «Intr'una din ședințele trecute am remis Academiei două documente din partea d-lui profesor Dossios.

«D-l Dossios îmi trimite acum alte două acte, între cari o petiție în limba grecească, tot a Doamnei Zoe Ghica, ca și cea dinainte, prin care cere Domnului țerii să i se înapoieze o familie de țigani. In această petiție, care poartă pe dos rezoluția cu data de 26 Decemvrie 1813, e vorba și de o ceartă între țigani.

«Al doilea document e o scurtă povestire în versuri a vieții lui Isus, dela întrupare până la înălțare. După câtevà forme de limbă, ca: tămăduiaște, propovăduiaște, pare a fi o copie făcută pe la începutul secolului al XIX-lea, după un izvod mai vechiu. D-l Dossios a dat o copie de pe aceste stihuri, scrise cu litere cirilice și accente grecești, cunoscutului romanist dela Ecole des Etudes din Paris, d-l Roques, care le-a găsit foarte interesante.»

— Se vor exprimà mulțumiri d-lui Dr. N. G. Dossios, profesor la Iași pentru prețiosul dar.

Dela d-l inginer M. V. Bodnărescu se primește scrisoare de mulțumire pentru ajutorul ce Academia i-a dat ca bursier al fondului Adamachi și cu care a făcut în cei din urmă trei ani studii asupra industriei petrolului.

D-l *A. D. Xenopol* cetește urmarea comunicării sale: *Rivalitatea între Dănești și Drăculești.*

ȘEDINȚA DELA 12 OCTOMVRIE 1907.

Președința d-lui *I. C. Negruzzi,* Vicepreședinte.

D-l Președinte aduce la cunoștință încetarea din vieață a A. S. R. Principelui Wilhelm de Wied, fratele Maiestății Sale Reginei, în ziua de 9 (22) Octomvrie curent.

— Membrii Academiei ieau cu întristare cunoștință de această durere, care lovește Dinastia, și însărcinează Delegațiunea să exprime Maiestății Sale Reginei condoleanțele Academiei.

Dela Secțiunea istorică se primește propunerea de a se tipări în *Anale* scrierea d-lui profesor Const. Giurescu: *Contribuțiuni la studiul cronicelor moldovene (Nicolae Costin, Tudosie Dubău, Vasile Damian).*

— Propunerea Secțiunii se aprobă.

D-l *C. Erbiceanu* dăruește pentru colecțiunile Academiei două volume manuscrise grecești și cinci cărți vechi românești, tipărite în întâia jumătate a secolului XIX.

D-l *Dr. V. Babeș* prezentă scrierea sa făcută în colaborare cu d-l Dr. A. Vasiliu din Roman: *Die Atoxylbehandlung der Pellagra* și adaoge următoarele explicări:

Terminându-se campania pentru tratamentul pelagrei cu atoxil din anul acesta, am onoare a rezumà aici rezultatele obținute.

Pentru a puteà să aprețiem rezultatele obținute, trebue mai întâiu să deosebim rezultatele grabnice de cele ce se obțin încetul cu încetul; în urmă să separăm rezultatele definitive de cele pasagere. Trebue să mai separăm cazurile ușoare de cele grave, formele acute de cele cronice și să ținem seamă de formele variate, precum și de complicațiunile ce există în pelagră.

1) In ceeace privește mai întâiu de toate succesul grabnic în cazurile acute și la persoanele tinere, acesta este cu totul neîndoios, căci aproape toate aceste cazuri au fost sub observație în spital (mai multe zile), înainte de a

fi tratate cu atoxil; în tot acest interval nici unul dintre acestea n'au arătat vreo ameliorare, pe când aproape în totdeauna prima sau a doua zi după injecţiunea cu atoxil s'a putut observà o surprinzătoare ameliorare, care s'a manifestat în toate simptomele pelagrei — ameliorare care merge repede spre vindecare.

Intr'un singur caz am putut observà o recidivă, curând după vindecare.

La unii dintre aceşti bolnavi s'a putut remarcà în timpul tratamentului o uşoară şi trecătoare ridicare de temperatură.

Efectul atoxilului e probat în aceste cazuri pe de o parte prin cazurile tratate, precum şi prin comparaţia acestora cu multe cazuri ce se găsiau în acelaş timp în spital, nefiind supuse însă nici unui tratament.

Cazurile din această categorie sunt cele mai indicate pentru a fi tratate cu atoxil.

Tot în această categorie intră mai multe cazuri ce au suferit complicaţiuni prin alte afecţiuni (sifilis, malaria, enterită, epilepsie, ş. a. m. d.), ajunse şi ele la vindecarea definitivă.

In cazurile mai tenace s'au întrebuinţat cantităţi mai mari de atoxil, aşà, de exemplu, am dat unui copil de 7 ani, care a prezentat o evidentă ameliorare după o injecţie cu 10 cg. de atoxil, o cantitate de 20 cg., fără ca aceasta să facă să înainteze procesul de vindecare, neproducând însă nici fenomene de intoxicaţie. In alte cazuri, am dat copiilor cantităţi mai mici (6—7 cg) de atoxil, şi cu toate acestea am căpătat o vindecare grabnică şi în adevăr surprinzătoare. Repetarea injecţiunilor la copii la fiecare 2 zile, practicate timp de 10 zile, a avut în special un rezultat bun.

Fără a vorbì despre particularităţile acţiunii atoxilului în formele acute la indivizii tineri, trebue totuş să constatăm că toate simptomele boalei se înfluenţează în mod favorabil prin acest tratament. Diarea, cât este de rebelă, se linişteşte chiar a doua zi, durerile, şi anume arsurile insuportabile, dispar de asemenea foarte repede; după câtevà zile eritemul devine palid, iar crăpăturile se închid, crustele cad. Edemul dispare de asemenea foarte curând şi pofta de mâncare apare; greutatea corporală creşte foarte repede la indivizii ce au devenit cahectici şi se ridică cu 3 sau 6 kg. la sfârşitul tratamentului.

Tahicardia ce există în cele mai multe cazuri a fost des influenţată în bine: slăbiciunea nervoasă, durerile de cap, ameţeala, ce sunt atât de rebele în orice alt tratament, dispar prin tratamentul nostru în puţine zile. De asemenea surprinzătoare este vindecarea prin atoxil a confuziunii mintale. Când fenomenele de pelagră reapar în timpul tratamentului, ele ni se prezentă totdeauna sub o formă mult mai uşoară, pentru a dispărea în urmă complet prin continuarea tratamentului; putem chiar adăoge că ne-am

aşteptat la recidive mai frecuente şi mai serioase decât acelea ce am avut de înregistrat.

Grabnica ameliorare şi vindecare este mai ales uimitoare la copii.

Vrem să mai stabilim aici câtevà rezultate ale tratamentului la 15 persoane tinere.

Tratamentul anterior al bolnavilor cu alte mijloace, în termin mediu 4 zile: nici un fel de ameliorare.

Ameliorare uimitoare obţinută prin întrebuinţarea atoxilului timp de 2 zile: în 13 cazuri.

Vindecare obţinută în termin de 12 zile şi jum. în 13 cazuri.

Ameliorare cu 2 zile întârziată la întrebuinţare de doze mai mari în 2 cazuri.

Vindecare amânată prin grele complicaţiuni în 2 cazuri.

2) In ceeace priveşte persoanele de vârstă mijlocie, trebue mai întâiu să separăm cazurile simple de cele însoţite de complicaţiuni sau de turburări mentale. In ceeace priveşte cazurile uşoare, acţiunea atoxilului e aproape tot atât de eficace ca şi la persoanele tinere, şi în aceste cazuri se observă o deosebită ameliorare a tuturor simptomelor pelagrei câtevà zile sau numai câtevà ore după prima injecţiune — această ameliorare conduce în cele mai multe cazuri la vindecare repede. Chiar doze mai mari sau repetate duc tot atât de repede, sau în câtevà cazuri mai repede, la vindecare. Am dispus de mai multe cazuri, cari au fost observate timp de 10 zile până la o lună şi în această epocă n'au suferit nici o ameliorare, pe când la aceiaşi bolnavi supuşi la tratamentul cu atoxil am avut ocaziunea să vedem o manifestă ameliorare după 1 sau 2 zile dela injecţiune, iar vindecarea completă după câtevà săptămâni (1—3 săptămâni). In termin mediu am obţinut vindecări în aproximativ 14 zile. Doza întrebuinţată în aceste cazuri a fost de 0,10 cg. — fie că se făceau injecţiunile odată, de două, de trei ori pe săptămână, sau chiar în fiecare zi — în special ultima metodă a fost cea mai activă. Persoanele robuste au căpătat destul de des o doză îndoită; am făcut de obiceiu o pauză de 10 zile, după ce bolnavii primiau o cantitate de un gram de atoxil. Tot aşà de bune rezultate am obţinut prin doze de 50 cg. date în 1—2 zile consecutive, urmate de o pauză de 9 zile.

In mod excepţional am întâlnit cazuri ce rezistau energic tratamentului nostru — aşà de exemplu printre 14 cazuri am găsit unul, — la care vindecarea nu a fost completă 2 luni dela începerea tratamentului.

Altfel se comportă atoxilul faţă de bolnavii ce prezentă confuziuni mentale sau alte complicaţiuni. Şi printre aceştia am avut mai mulţi bolnavi, cari au fost supuşi observaţiunii până la 2 luni înainte de tratamentul cu atoxil, fără însă a puteà observà nici cea mai mică ameliorare. Printre aceste cazuri

sunt mai multe, cari au fost repede ameliorate şi vindecate; în categoria aceasta intră acei ce nu aveau decât o mediocră confuziune mentală sau numai melancolie.

Cu toate acestea am observat la ceilalţi bolnavi din această categorie o ameliorare apreţiabilă, întru cât accesele de confuziune mentală deveniau din ce în ce mai rare sau dispăreau cu totul. Intr'un caz, a 8-a zi dela începutul tratamentului, a dispărut acentuata confuziune mentală — precum şi toate celelalte simptome de pelagră, — n'a prezentat decât o conştiinţă puţin turburată.

De asemenea bolnavii cu complicaţiuni prin alte maladii cronice erau vindecaţi complet de pelagră, după un tratament cevà mai prelungit şi mai intens.

3) La persoanele mai bătrâne de 50 de ani tratamentul cu atoxil e de o potrivă de eficace. S'a putut observà că la aceştia eficacitatea acestui tratament se remarcă foarte repede, vindecarea definitivă însă e cu cevà întârziată. De altminterea în cazurile uşoare şi aici acţiunea vindecătoare este extraordinară — aşà în 3 cazuri am dobândit ameliorarea chiar după 2 zile, — iar vindecarea în termin mediu în 13 zile; în alte 3 cazuri tot simple, rezultatele nu au fost tot atât de precise.

S'a dobândit de asemenea vindecare în a 8-a şi a 14-a zi, la doi indivizi, cărora li s'au administrat cantităţi mari de atoxil (20 cg.) în fiecare zi şi în alte două cazuri prin doze mai mari (50 cg.), date două zile dearândul după câte 8 zile de interval.

Chiar în cazurile în cari existau grele complicaţiuni: melancolie sau chiar arterioscleroză sau bronşită cronică, miocardită, efectul atoxilului a fost cu totul surprinzător, întru cât s'a obţinut, dacă nu deplină vindecare, însă de sigur că ameliorare într'un mare grad, după 8, 38, 40 şi 70 de zile. Şi în aceste cazuri sunt indicate doze mai mari.

Aceste rezultate sunt cu atât mai sigure, cu cât au persistat multă vreme, deoarece bolnavii ce au fost concediaţi ca vindecaţi au fost sub control timp încă de o lună; într'un singur caz numai a apărut o apreţiabilă recidivă — 20 de zile după ce bolnavul a fost concediat, — care însă a dispărut repede după un reînnoit tratament. De altfel boala se ameliorează şi cu alte mijloace de vindecare; cu toate acestea, această ameliorare nu se poate nici comparà cu ceeace se obţine prin atoxil.

Pe când prin tratamentul cu atoxil, între 65 de cazuri avem 35 vindecări, de obiceiu după un tratament de câtevà săptămâni, pe când ceilalţi, cu excepţia a 6 cazuri, s'au ameliorat într'un mod cu totul extraordinar, aşà că şi aceştia ar puteà fi consideraţi ca şi vindecaţi de pelagră, — prin toate celelalte metode tratamentul durează luni de zile şi conduce de abià în jumătate din numărul cazurilor la o ameliorare apreţiabilă sau la vindecare,

pe când mai mult decât $^1/_2$ din numărul cazurilor, anume formele ce sunt însoțite de turburări mentale, sunt de abià influențate. La o mare parte maladia ajunge după o minimă ameliorare într'o stare de stagnare, dacă nu progresează. Dacă comparăm durata șederii în spital a bolnavilor ce au fost tratați cu atoxil cu a acelor bolnavi ce nu au fost tratați prin acest mijloc, găsim că la cei dintâi e de 34 de zile (dintre cari primele zile bolnavii au fost nesupuși tratamentului, iar altele în cari bolnavii chiar vindecați au mai fost ținuți pentru a ne da seama de durata vindecării), iar la 67 de bolnavi, cari n'au fost tratați cu atoxil, a fost nevoie de un tratament de 63 de zile.

Mai înainte bolnavii nu au fost ținuți în spital decât scurtă vreme — de obiceiu până când se observà o ușoară ameliorare, în termin mediu 48 de zile, pe când starea bolnavilor tratați cu atoxil, când erau concediați, erà în regulă generală mult mai bună, și în majoritatea cazurilor a putut fi designată ca vindecare. Și mai încet se vindecă de pelagră bolnavii ce n'au fost de loc tratați. La acei bolnavi boala durează cu alternative de ameliorare și de agravare până în toamnă, pe când formele cele grele, anume cele însoțite de alienațiune mentală, durează și mai departe.

Există, pe lângă acestea, numeroase cazuri ușoare, cari nu se prezentă la spital, ale căror simptome dispar și recidivează frecvent în timpul verii.

Ne rezervăm dreptul de a revenì la timp cu alte cercetări nouă asupra atoxilului și a altor preparate arsenicale în pelagră, și mai cu seamă asupra tratamentului preventiv și asupra altor forme de administrare a medicamentelor, precum și asupra tratamentului ambulator. Experiențele făcute cu doze de 50 cg., date în două zile dearândul după intervale de câte 8 zile, dându-ne ameliorări și vindecări repezi, credem că acest mod de tratament se impune mai mult, mai cu seamă în tratamentul ambulator.

ȘEDINȚA DELA 19 OCTOMVRIE 1907.

Președința d-lui *I. C. Negruzzi,* Vicepreședinte.

Dela d-l Colonel G. Solacolu se primește medalia de bronz bătută pentru inaugurarea monumentului ridicat la Turnu-Măgurele în memoria eroilor căzuți în războiul pentru independență, inaugurare care se va face la 28 Octomvrie curent.

D-l *C. Erbiceanu* dăruește pentru colecțiunile Academiei nouă volume și broșuri tipărite, șase volume manuscrise și o scrisoare a Episcopului Melhisedec din 13 Octomvrie 1872.

D-l *I. Bianu* prezentă în dar din partea d-lui G. Moroianu patru hărţi geografice vechi, cuprinzând ţerile române la finele secolului XVII şi începutul celui al XVIII. D-sa atrage atenţiunea asupra a două din ele, în cari se vede însemnat canalul dintre Dunăre şi Marea Neagră la Cernavodă.

D-l *D. Onciul* prezentă în dar din partea d-lui Eudoxiu Hurmuzaki următoarele hârtii rămase dela unchiul acestuia, istoricul Eudoxiu Hurmuzaki:

1) «Steaua Dunării», 15 şi 16 Ianuarie 1860, o foaie cu un articol relativ la d-l D. Sturdza, însemnat de mâna lui Constantin Hurmuzaki: «fecit Catilina» (=M. Kogălniceanu).

2) «Deşteptarea României», de V. Alecsandri, foaie volantă, tipărită cu litere cirilice.

3) O scrisoare în limba germană, din Iaşi, 16 Oct. 1849, dela N. Ghyka către Alexandru Hurmuzaki. (S'a publicat în trad. rom., în jurnalul «Bucovina» din 28 Oct. 1849, No. 36).

4) «Umbrele lui Romulus şi a lui Ştefan cel Mare», de N. Ghyka. (Autorul, Nicolae Ghika, fiul lui Dimitrie Constantin Ghika şi tatăl d-lui Dimitrie Ghika-Comăneşti, care a făcut călătoria de explorare în Africa, s'a născut pe la începutul secolului XIX şi a murit în 1852. A fost preşedinte de tribunal la Bacău, 1840, Ministru al Cultelor şi Instrucţiunii publice, 1849, Ministru al Justiţiei, 1851. Despre caracterul lui, vezi *Mémoires du Prince Nicolas Soutzo*, pp. 182—186. Erà om cult; a lăsat o bibliotecă bogată: opere serioase, franceze şi germane, relative la politică, economie politică, istorie, religie, ştiinţe naturale, între cari aproape nici un roman sau carte de literatură uşoară, după cum îmi comunică d-l Vladimir Ghika).

5) Două scrisori oficiale dela Grigore Ghika Vodă, din Noemvrie 1855, către Constantin Negri şi Rallet, la Constantinopole, între cari una cu răspunsul scris de mâna lui Negri.

6) Trei scrisori diplomatice dela C. Negri, din 17 Iunie 1855, încredinţate lui Eudoxie Hurmuzaki, în Viena, spre a fi remise adresaţilor, când îl va înştiinţà dela Iaşi.

D-l *Dr. D. Grecescu* prezentă scrierea d-lui Dr. Em. C. Teodorescu, dela Institutul botanic: *Matériaux pour la Flore algologique de la Roumanie*, extrasă din *Annales des sciences naturelles*, seria IX. D-l Dr. Grecescu zice că lucrări de asemenea natură sunt foarte dificile şi migăloase şi cer muncă de zi şi noapte cu microscopul. Scrierea d-lui Teodorescu este de mare însemnătate şi întrece în valoare şi întindere pe toate cele anterioare.

Dela Părintele V. Mangra, vicar episcopesc în Oradea-Mare, se primeşte în dar un volum manuscript, cuprinzând cartea: *Infruntarea Jidovilor*, care

a fost şi publicată la Iaşi la 1803. Manuscriptul are la sfârşit alte câtevà scrieri în proză şi în versuri.

D-l Vicepreşedinte *I. Negruzzi* aduce la cunoştinţă că la 1 Noemvrie viitor se va ţineà la Universitatea din Iaşi concurs pentru acordarea din fondul Adamachi a burselor vacante la Facultăţile de ştiinţe şi medicină de acolo, şi în acest scop urmează să se instituească comisiunea examinatoare.
— Se decide a se formà comisiunea din d-nii C. Climescu şi P. Bujor, sub preşedinţa d-lui P. Poni.

ŞEDINŢA DELA 26 OCTOMVRIE 1907.

Preşedinţa d-lui *I. C. Negruzzi,* Vicepreşedinte.

Dela **Maiestatea Sa Regina** se primeşte următoarea telegramă:
«Adânc mişcată vă mulţumesc din suflet pentru cuvintele binefăcătoare ce-mi adresaţi, cu ocazia crudei mele nenorociri.

„Elisabeta."

D-l *I. C. Negruzzi,* Vicepreşedinte, zice: Astăzi fiind ziua iubitului nostru coleg Dimitrie Sturdza, socot că sunt în deplină conformitate de sentimente cu Domniile Voastre, aducând ilustrului nostru Secretar general toate felicitările Academiei Române, şi urându-i vieaţă lungă şi deplin fericită.
— Academia se asociază la urările d-lui Vicepreşedinte.

D-l *C. Erbiceanu* dărueşte trei volume manuscripte şi trei volume tipărite.

D-l Vicepreşedinte aduce la cunoştinţă că în ziua de 1 Noemvrie este a se face la Şcoala de poduri şi şosele alegerea a opt elevi, cărora să se acorde bursele din fondul Adamachi pentru anul 1 Noemvrie 1907—31 Octomvrie 1908, şi urmează să se numească o comisiune în acest scop.
— Se decide ca să se formeze comisiunea din d-nii C. Mironescu, directorul Şcoalei de poduri şi şosele, T. Dragu, profesor la acea şcoală, sub preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

ŞEDINŢA PUBLICĂ DELA 2 NOEMVRIE 1907.

Preşedinţa d-lui *Dr. C. Istrati,* Vicepreşedinte.

Dela Administraţia Cassei Bisericii se primesc în dar trei volume manuscrise, foste ale mânăstirii Durău.

Dela d-l Dr. M. D. Călinescu se primesc în dar 19 documente vechi româneşti dintre anii 1747—1824.

D-l *C. Erbiceanu* prezentă în dar pentru colecţiunile Academiei patru volume manuscrise şi şapte broşuri tipărite din întâia jumătate a secolului XIX.

D-l Secretar general *D. Sturdza* prezentă următoarea listă a lucrărilor înscrise la concursul premiilor Năsturel, Lazăr şi Adamachi din 1908:

1. La premiul Năsturel de 4.000 lei.
(Prin Comisiune specială)

Aburel (Toma B.), Problema agrară. Galaţi 1907.
Adam (Ioan), Pe lângă vatră. Pilde şi glume ţărăneşti. Buc. 1907.
» Năzuinţi (Povestiri). Buc. 1907.
Anastasiu (Căpitanul Al.), Bătălia dela Călugăreni, 1595. Buc. 1907.
Antonescu (Petre), Comerţul şi industria lemnului în România. Buc. 1907.
Aslan (G.), Educaţia prin sine însuş. Prelegeri, I—XIV. Buc. 1907.
Athanasiu (Arhim. Theodosie), Comentariile sau Explicarea epistolei către Romani a celui întru sfinţi Părintelui nostru Ioan Chrisostom, Arhiepiscopul Constantinopolei. Traducere din limba elină, ediţia din Oxonia, 1849. Buc 1906.
Bassarabescu (I. A.), Vulturii. Schiţe şi nuvele. Buc. 1907.
Boteni (Ion), Casa din Muscel (Nuvele şi schiţe). Câmpulung 1907.
Braunstein (Iacob), Ecoul conştiinţei. Iaşi 1907.
Codreanu (Mihai), Martira. Dramă în 5 acte, în versuri. Prelucrare după Jean Richepin, ediţia I. Iaşi, f. a.
Conta-Kernbach (Ana), Elemente de pedagogie. Iaşi 1907.
Cristescu (Th. C.), Era Principelui Nicolae. Cercetări asupra moravurilor noastre sociale. Brăila 1906.
Diaconescu (Pantelimon), Din cartea satelor. Nevoi şi leacuri. Străinii la sate. Balş-Romanaţi, f. a.
Dumitrescu (Al. T.), Alanii. Migraţiuni, graiu, credinţă. Buc. 1907.
Herz (Dinu Ramură), Domniţa Ruxanda. Dramă istorică în 3 acte, în versuri. Buc. 1907.

Hêrjeu (General C. N.), Rostul cuvintelor: disciplina, doctrina, iniţiativa. Buc. 1907.

Hétrat (J.-B.), Aevea. Buc. 1907.

Idieru (N. E.), Istoria învăţământului nostru comercial. Partea întâia: Originea şi legile, cari au organizat învăţământul nostru comercial.—Partea a doua: I. Invăţământul comercial din Ploeşti.—II şi III. Invăţământul comercial inferior şi superior din Iaşi.—IV şi V. Invăţământul comercial inferior şi superior din Galaţi. Buc. 1906—1907.

Iosif (St. O.), Zorile. Dramă istorică în două acte şi în versuri. Buc. 1907.

Lecca (Haralamb G.), Atalia de Racine. Sărutarea de Banville. Ambele traduse în versuri. Buc. 1907.

» Cancer la inimă. Piesă în 3 acte. Buc. 1907.

» Shakespeare. Romeo şi Julieta, tragedie în 5 acte. Tradusă în versuri. Buc. 1907.

Macri (Dr. Constantin An.), Boale şi leacuri. I. Cauzele, semnele şi lecuirea boalelor prin mijloace fizice, plante şi substanţe de leac. II. Plantele şi substanţele de leac, descrierea şi aplicarea lor la boale. Ploeşti 1907.

Mihaiu (Traian), Politica monetară şi a băncilor României. Vol. I. Dela întemeierea Principatelor până la 1888.—Vol. II Dela 1888 până azi. Buc. 1907.

Minescu (Constantin), Studii comparative asupra organizării şi exploatării serviciilor postale în Germania, Elveţia şi România, urmate de modificări, simplificări şi îmbunătăţiri ce trebuesc introduse şi în administraţia poştelor române. Buc. 1907.

Murnu (George), Omer—Iliada. Douăsprezece cânturi, traduse în versuri. Budapesta 1906.

Nicolescu (Alex. A.), Suprimaţii. Comedie în trei acte în versuri. Buc. 1906.

Nor (I. M.) (Căpitan I. *Mironescu*), Spre ultima fază din mişcarea rasselor şi evoluţiunea popoarelor.

Obedeanu (Const. V.), Portretele lui Mihai Viteazul. Buc. 1906.

Rădulescu-Motru (C.), Puterea sufletească. Afirmarea personalităţii omeneşti în principalele momente ale culturii. — Legea conservaţiunii unităţii sufleteşti. —Persoană şi mediu. Buc. 1908.

Rădulescu-Niger (N.), Măria Sa Ogorul. Roman social. Buc. 1907.

Rosetti (Radu), Pământul, sătenii şi stăpânii în Moldova. Tomul I. Dela origini până la 1834. Buc. 1907.

Teodorescu (Anibal), Idea socialistă şi Karl Marx. Studiu critic. Buc. 1907.

Voiutschi (Prof. Dr. Emilian), Prelegeri academice din Teologia morală ortodoxă. Volumul I: Introducere. Cernăuţi 1906.

2. *La premiul Lazăr de 5.000 lei.*
(Prin Secțiunea științifică).

Beldiman (A.), Două invențiuni privitoare la industria petrolului.
Botez (Nicolaï Stefan), Moteur à quatre forces physiques accouplées à mouvement permanent et à travail utile minimum 217 klgr-tres par seconde ou plan incliné infini, ainsi que la théorie de ce moteur naturel. Buc. 1906.
Minovici (Ștefan), Manual teoretic și practic de chimie analitică (Analiza calitativă). Buc. 1907.

3. *La premiul Adamachi de 5.000 lei (divizibil).*
(Prin Secțiunea științifică).

Botez (Dr. George), Tratamentul cancerului mamar. Buc. 1907.
Corbu (I.), Nouă teorie cosmogonică. Ediția a doua întregită. Bistrița 1907.
Dona (Doctorul I. N.), Tekir-Ghiolul. Studiu descriptiv și clinic. Tratamentul marin. Balneațiunea cu nomol. Buc. 1907.
Dumitrescu (Mircea St.), Tratat de poduri de lemn pentru uzul serviciilor tehnice județene. Partea I: Textul. Partea II: Planșele. Buc. 1906.
Grünfeld (Dr. F.), Medicina naturală sau noua metodă de vindecarea boalelor prin agenții fizico-naturali. Buc. 1906.
» Sfaturi medicale. Buc. 1907.
Marinescu (P.), Curs elementar de algebră superioară pentru clasa VI-a reală. Buc. 1907.
Rusescu (D. R.), Cestiunea împăduririlor artificiale în România. Buc. 1907.
» Cestiunea împăduririlor artificiale în România. Nesiguranța recoltelor agricole. Lipsa de păduri. Necesitatea creării lor. Ediția a doua. Buc. 1907.
Șaabner-Tuduri (Dr. Al.), Apele minerale și stațiunile climaterice din România. Edițiunea a doua. Buc. 1906.
Trăilescu (Locotenent Ioan), Principiul, descrierea și întrebuințarea noilor binocluri cu prisme și a lunetei panoramice «Goerz-Corrodi». Buc. 1907.
Tuducescu (Alexandru), Planuri de amortisment pentru 3 tipuri de emisiune 4%, 5%, 6% cu amortizare semestrială. Buc. 1906.
» Tipul $5^1/_2$%. Supliment la Planuri de amortisment. Buc. 1906
Zanné (Emile), Calculator de dobânzi. Buc. 1907.

D-l *Dr. V. Babeș* cetește comunicarea sa: *Cercetări asupra genezei unor boale de rinichi.*

Să-mi fie permis a expune Academiei cercetările și experiențele mele în ce privește geneza și leziunile unor boale de rinichi, având importanța lor în patologia și chiar în terapeutica renală, explicând originea și esența mai multor boale renale, cari până la aceste cercetări erau cu totul obscure.

Primele mele cercetări asupra rinichilor le-am publicat în 1880, când am arătat pentru prima oară, că sunt *boale infecțioase* ale rinichilor, la cari microbii producând boala se elimină prin urină, și că leziunile rinichilor chiar sunt produse de acești microbi.

Am arătat că sunt microbi ca: stafilococii, streptococii, proteii și alții, cari, circulând și în sânge, se localizează cu preferință în rinichi, și cari din vase și anume din glomeruli ajung în tubii uriniferi, producând leziuni particulare ale vaselor și ale parenchimului renal.

In 1882 am arătat că în adevăr multe boale ale rinichilor, ale căror cauze erau necunoscute, sunt datorite infecțiunilor și am determinat mai mulți microbi producând nefrite. Asemenea am arătat că, în boalele infecțioase, nu numai prezența microbilor în rinichi, dar și prezența și trecerea toxinelor microbiene produc nefrite.

Tot în anul 1882 am aflat că și bacilul tuberculozei se localizează în rinichi, anume în glomeruli și că trece în urină, astfel că, prin examenul urinei, se poate face diagnosticul unei leziuni tuberculoase în sistemul urogenital.

Am constatat în acelaș timp că la tineri de multe ori o blenoragie poate să deștepte o tuberculoză latentă a acestui sistem, care altfel nu s'ar fi manifestat.

In 1887 am publicat un studiu amănunțit asupra rinichilor în *scarlatină,* unde mulți copii mor de nefrită scarlatinoasă, de multe ori câtevà săptămâni după încetarea eritemului și a febrei.

De mult constatasem că microbul scarlatinei se însoțește de streptococii cari contribuesc la producerea anginelor scarlatinoase și a celorlalte complicațiuni cari însoțesc de multe ori scarlatina; chiar după vindecare, acești streptococi rămân adeseori în interiorul ganglionilor limfatici sau în alte părți ascunse ale organismului. Aci streptococii distrug încetul cu încetul țesutul ganglionar, producând puroiu sau chiar cangrena, iar produsele toxice și chiar microbii trec în căile sanguine și limfatice, eliminându-se prin rinichi, asupra cărora au un efect foarte vătămător. In adevăr, în nefritele scarlatinoase am găsit o iritațiune însemnată în jurul vaselor, o degenerare a parenchimului și niște producțiuni hialine particulare, cari astupă vasele glomerulilor. Aproape în toate cazurile am găsit și streptococi în rinichi. Astfel se explică deci faptul, că o răceală sau o alimentație iritantă face să se nască această nefrită.

Am arătat mai departe că multe nefrite la adulţi îşi au originea dela aceste nefrite scarlatinoase, cari vindecându-se creează un teren slab şi predispus pentru îmbolnăviri ulterioare ale rinichilor.

La mulţi pacienţi cu nefrite cronice şi mai ales la cei cari aveau şi boale acute, am constatat în diferite puncte ale organismului focare de inflamaţie, bronşite, gastrite, gastroenterite, ulceraţiuni cronice, şi în aceste cazuri am putut cultivà din rinichi acelaş microb, pe care l-am găsit în aceste focare de infecţiune, şi în 1884 mi-am exprimat convingerea, că cele mai multe nefrite se desvoltă întocmai ca şi nefrita scarlatinoasă din focare infecţioase, de multe ori latente, fiind favorizate, fie prin stagnaţiune de urină, fie prin răceală sau alimentaţiune iritantă, care slăbeşte rinichii şi îi pune în imposibilitate de a rezistà microbilor sau toxinelor şi de a-i eliminà destul de repede.

In alte cazuri, fie din cauza alimentaţiei, fie din cauza schimburilor chimice viţioase, se precipită din urină sărurile urice sau oxalurice, depunându-se în rinichi, dând aşà numita *diateză* urică sau oxalurică; asemenea iritaţiuni cronice ale rinichilor prin săruri de plumb, mercur, fosfor, alcool vor determinà o nefrită, sau vor favorizà acţiunea microbilor şi toxinelor.

Una din cauzele îmbolnăvirii cronice a rinichilor este şi *arterioscleroza*, care de multe ori este localizată în rinichi.

După cercetările mele, această localizare e în anume cazuri secundară. In adevăr arterioscleroza e datorită unei presiuni arteriale mărite, precum s'a demonstrat aceasta prin experienţa la animale, la cari s'au introdus substanţe ce măresc presiunea arterială, precum e adrenalina.

Tot sângele trebuind să treacă prin rinichi, pentru a fi curăţit de substanţele uzate, dacă arterele vor fi insuficiente, vor fi sub o presiune mai mare şi se vor îmbolnăvì de arterioscleroză.

Insă astfel nu se poate explicà majoritatea cazurilor de arterioscleroză renală; există multe cazuri unde arterele sunt bine desvoltate.

In adevăr, există multe cazuri unde arterele sunt bine desvoltate, unde însă rinichiul este îmbolnăvit din cauza iritamentelor cronice, distrugându-se o cantitate de glomeruli; în acest caz arterele cari nu pot vărsà sângele de glomeruli se găsesc sub o presiune prea mare şi se vor sclerozà.

In alte cazuri, o mare parte din rinichii bolnavi prezentă anume particularităţi, indicând o desvoltare insuficientă dela naştere, din care cauză funcţionează cu anevoie şi se găsesc la limita suficienţei; aşà că adeseori cel mai mic iritament sau cea mai mică piedică, care nu ar aveà nici o influenţă asupra rinichiului normal, se vor resimţì asupra acestor *rinichi hipogenetici*, producând o reţinere în organism a substanţelor toxice din sânge, cari ar trebuì eliminate prin urină, adică dând naştere la uremie.

Am dovedit că aceşti rinichi hipogenetici nu s'au desvoltat îndestul şi au rămas în stare fetală sau embrionară, fiind situaţi de obiceiu mai jos decât rinichii normali, având uretere mai subţiri, lobulaţiunea fetală pronunţată, lipsindu-le buzele anterioare; au un număr mai mic de piramide şi de glomeruli, având un caracter embrionar şi tubii având tendinţa la o desvoltare atipică, în acelaş timp arterele sunt scleroase şi par a fi insuficiente în ce priveşte calibrul.

Pe când însă arterioscleroza primitivă a rinichilor se produce la oamenii în vârstă, această hipogeneză renală cu arterioscleroză secundară e mai mult o boală a adolescenţei, şi mersul boalei e caracteristic. Copiii sau tinerii sănătoşi în aparenţă mor în mod subit de o apoplexie cerebrală sau de un edem al pulmonilor, sau se îmbolnăvesc şi mor repede de alte forme acute de uremie.

Altădată observăm la atari persoane o pneumonie limitată sau altă boală infecţioasă uşoară. De odată însă apar la aceşti indivizi purtători de rinichi hipogenetici semnele unei uremii de care mor repede.

In alt ordin de idei sunt chibzuite alte cercetări ale mele, având de scop de a arătà specificitatea şi reacţiunile particulare ale ţesutului renal. Aşà substanţa corticală e mai mult influenţată prin iritaţiuni arteriale, pe când piramidele sunt sub influenţa venoasă, sunt anume microbi cari se localizează şi produc o boală a substanţei corticale şi alţii cari produc leziuni ale substanţei medulare. Astfel am descris *nefrite piramidale*, produse de streptococi hemoragici şi Levaditi a descris atari leziuni medulare produse de anume substanţe toxice. In o lucrare a mea, împreună cu d-na Dr. Densuşianu-Puşcariu, am arătat mecanismul intim al producerii nefritelor medulare.

Rinichiul în aceste cazuri prezentă o înfăţişare particulară, leziunea piramidelor fiind de un aspect particular slăninos şi de o paliditate care contrastează cu hiperemia substanţei corticale. Aceste nefrite sunt din cele mai acute şi cari devin în curând mortale.

Studiind mai de aproape leziunile fine ale rinichiului în diferite nefrite, şi profitând de metodele nouă de investigaţiune, cum e coloraţiunea cu Scharlach şi Hematoxilină a preparaţiunilor proaspete, am căpătat rezultate surprinzătoare. Inaintea cercetărilor noastre s'a constatat că părerea anterioară, după care *prezenţa grăsimii* în rinichi ar însemnà în totdeauna o îmbolnăvire gravă a rinichiului, e greşită şi că chiar în rinichii aproape normali, anume părţi, cum sunt ansele lui Henle, conţin de multe ori şi puţină grăsime. Cercetările mele au mers însă şi mai departe, arătând unde şi în ce mprejurări se găseşte grăsime în rinichi şi care este însemnătatea grăsimii n diferitele părţi ale rinichilor.

Astfel grăsimea în rinichi, contrariu celor afirmate până acum, e foarte frecventă.

E suficient să existe o leziune cât de neînsemnată a rinichiului, ca să fie şi grăsime. In cazurile unde rinichii erau cu totul sănătoşi nu există grăsime. Grăsimea din rinichi provine ori din protoplasma celulară, ori din hialin, care se transformă adeseori în grăsime. Prezenţa grăsimii e foarte frecventă în ansele lui Henle; în tubii contorţi se găseşte aproape în totdeauna între nucleu şi membrana bazală, fiind aşezată în unele granulaţiuni particulare ale protoplasmei. Grăsimea se găseşte în cazurile de nefrită parenchimatoasă şi în degenerescenţă în nefritele interstiţiale. In arterioscleroza renală grăsimea ocupă mai cu seamă păretele arterelor, cum şi de multe ori lumenul arterelor mici ale glomerulului. In infecţiile hemoragice se găsesc în vasele dilatate din jurul infarctului numeroase leucocite pline cu grăsime. In cazuri de insuficienţă renală, cu leziuni neînsemnate, grăsimea se găseşte sub formă de picături în curentul sanguin din interiorul arterelor renale.

In fine, îmi permit a aminti cercetările mele *asupra regenerării şi neoplaziei renale.* In nefritele cronice se observă adesea procese de regenerare din partea tubilor renali, fără a fi în stare să funcţioneze şi cari n'ar puteà înlocuì tubii distruşi. Numai epiteliile se pot regenerà în mod destul de complet în unele forme de nefrite descuamative. Cele mai însemnate proliferări ale epiteliilor şi ale tubilor se observă în rinichii hipogenetici, unde tubii şi-au schimbat tipul tubular şi unde se nasc alveole comunicante pline cu numeroase celule epiteliale proliferate şi cu multe cariochineze. Aceste focare prezentă forme de trecere între regenerarea atipică şi între neoplazii şi tumori. Presupun deci că şi adenomele şi carcinomele primitive renale se produc în rinichii hipogenetici sau în părţi hipogenetice sau rătăcite din interiorul rinichilor şi că aceste neoplazii încep cu proliferaţiuni regenerative, cari apoi degenerează, producând adevărate neoplazii.

Reiese din aceste cercetări ale mele, că boalele de rinichi, cele mai multe, nu sunt decât complicaţiunile şi resturile unor boale infecţioase, mai cu seamă ale scarlatinei, ale stărilor puerperale şi ale boalelor sistemului urogenital în genere. Alte boale se produc, pentrucă rinichiul a fost dela naştere la limita suficienţei sale, aşà încât cea mai mică turburare a putut să producă semne de insuficienţă, adică o boală gravă de rinichi. Arterioscleroza, după cercetările mele, pentru a aveà un resunet asupra rinichilor, are nevoie de o strâmtorare a vaselor renale sau de distrugerea glomerulilor sau de o hipogeneză renală, pentru ca arterioscleroza să se localizeze şi în rinichi.

Aşà dar, acei cari sunt ameninţaţi de a căpătà nefrită, adică copiii cu scarlatină, lehuzele, acei cari suferă de boale infecţioase, şi acei cari au oare-

cum semne de insuficienţă renală, n'au decât să-şi păzească rinichii de orice iritaţiune, atât în timpul boalei cât şi în reconvalescenţă, şi nu vor căpătă nici nefrite, nici dispoziţiune pentru această boală atât de grea şi penibilă. In adevăr, copiii scarlatinoşi, dacă rămân la pat şi nu se expun răcelii, se îngrijesc bine şi nu se nutresc decât cu lapte, nu vor căpătă nefrită. Acelaş regim va prezervà rinichii şi în alte boale infecţioase şi în reconvalescenţa lor.

Dar şi în arterioscleroză şi în boale cronice ale aparatului urogenital, şi în general în cazurile unde examenul urinei ar indică urmele unei stări de slăbiciune a rinichilor, se impune o îngrijire particulară a rinichilor, prin o vieaţă liniştită şi prin un regim potrivit.

Aşà dar şi aceste cercetări ştiinţifice au valoarea lor practică, arătând că precum boalele infecţioase, aşà şi nefritele sunt uşor de prevenit, dar că este aproape imposibil, din cauza degenerării profunde şi a regenerării anevoioase a organului, a vindecà în mod radical nefrita declarată.

ŞEDINŢA DELA 9 NOEMVRIE 1907.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

Dela Institutul arheologic rusesc din Constantinopole se primeşte tomul XII al Buletinului, cuprinzând studiul d-lui T. Uspensky, despre manuscriptul grecesc de Octateuh, din biblioteca Seraiului din Constantinopole, manuscript vestit prin mulţimea şi frumuseţea miniaturilor sale. Volumul de text este însoţit de un atlas cu reproduceri în facsimile din numitul manuscript.

Dela Ministerul Instrucţiunii publice se primeşte în original scrisoarea d-lui T. T. Burada, în care se dau informaţiuni asupra activităţii şi scrierilor muzicale turceşti ale lui Dimitrie Vodă Cantemir, pe când locuià la Constantinopole.

D-l *I. Bianu* arată că despre aceeaş activitate a învăţatului Domnitor moldovean s'a publicat un articol în *La Revue musicale* (Paris), No. 5 dela 1 Martie 1907, pag. 117—121, de către specialistul turc Rauf Jekta.

— Se recomandă Secţiunii istorice.

D-l *C. Erbiceanu* prezentă în dar şase volume manuscripte vechi româneşti.

D-l *I. Bianu* zice: De câtvà timp şi de mai multe ori s'a discutat, nu totdeauna cu competinţă, chestiunea de mare importanţă

în istoria noastră culturală: dacă cărțile slavonești tipărite în întâia jumătate a secolului XVI cu stema Țerii-Românești au fost tipărite în țară sau la Veneția. Indoeala venià din faptul că toate aceste cărți, deșì aveau epiloguri cu data tipăririi precis arătată, erau lipsite de indicația locului. O dovadă vine acum să stabilească că aceste cărți au fost tipărite în țară. Dovada este următoarea:

La sfârșitul epilogului din *Apostolul* slavonesc din 1547, tipărit în Țara-Românească, în două ediții, din cari una pentru Moldova, se află un criptogram, care nu putuse fi descifrat în momentul când se tipărià descrierea cărții în *Bibliografia românească veche*. Ne-am adresat atunci, fără rezultat mulțumitor, profesorului E. Kałužniacki, care se ocupase cu criptografia și publicase chiar o mică monografie despre această chestiune *(Beiträge zur älteren Geheimschrift der Slawen*, Wien 1873, 1 br. 8°, extras din *Sitzungsberichte der phil.-hist. Classe der kais. Akademie der Wissenschaften*, vol. III).

De atunci acest criptogram a fost descifrat în partea sa dintâi de Ljubomir Stojanović *(Arch. f. slav. Phil.*, XXIII, 309) și de A. Jacimirskij Новый трудъ постарой славѣнской библіографіи, St. Petersburg 1898).

In adevăr, aplicând cheia așà numită *grecească*, cu o mică variantă, se obține următorul rezultat:

и ч ѕ л з̆ н ȣ ч ѕ в з̆ в ф ц л и н ȣ ч...
в ь д о м е х ь д и м и т р о в е х ь

Adică: **Въ домехь Димитровехь**,—în casa lui Dumitru.

Acum d-l Nerva Hodoș a descifrat și partea a doua, prin aplicarea cheii numite *taraberice*, tot așà de des întrebuințată ca și cea grecească. Ba, ce e mai mult, se cunoaște un exemplu, în care se întrebuințează amândouă aceste chei (Kalužniacki, op. cit., 96), ca și în cazul nostru, însă în ordinea inversă.

Descifrarea părții a doua ne dă următorul rezultat:

ȣ л е с ȣ х ȣ ч ȣ м
ȣ с е л ȣ ж ȣ г ȣ р

adică: **Оу селоу жоугоурь** — în satul Jugur. — Jugurul este un sat la o depărtare de 10 km. de Câmpulung.

Descoperirea aceasta este însemnată, fiindcă hotărește în mod definitiv chestiunea existenței tipografiei în sec XVI în Țara-Românească, și este importantă pentru istoria acelor tipografi nomazi, cari plecau să tipărească cărți pentru Domnii și Mitropoliții generoși,

cari voiau să-i întrebuințeze. Un astfel de tipograf a fost și Dimitrie Logofătul, nepotul lui Bojidarĭ care a tipărit la noi aceasta și alte cărți bisericești și slavonești.

D-l Secretar general *D. Sturdza* propune a se trimite publicațiunile istorice Hurmuzaki pentru biblioteca Mânăstirii Benedictinilor dela Klosterneuburg lângă Viena, unde se află peste 70.000 volume cu 1.400 incunabule și 1.250 manuscrise.

— Propunerea se aprobă.

D-l Președinte *A. Saligny* prezentă lucrările Comisiunii instituite la Școala de poduri și șosele pentru alegerea a opt elevi, cărora să se acorde bursele Adamachi pentru anul școlar 1907—8. Comisiunea propune să se dea burse elevilor: Iliescu I. Nicolae, Stoica V. Dumitru, Gal Ștefan, Cotârță Ion, Haret Enache, Popa Gh. Ilie din anul preparator, Palade Ștefan din anul II și Proca D. Constantin din anul III.

— Propunerea se aprobă.

ȘEDINȚA DELA 16 NOEMVRIE 1907.

Președința d-lui *A. Saligny.*

D-l *L. Mrazec*, ca Director al Institutului geologic al României, trimite fascicula I din vol. I din *Anuarul* acelui Institut și exprimă dorința să se dea pentru biblioteca Institutului publicațiunile științifice ale Academiei.

— Se decide a se da toate publicațiunile științifice.

Dela d-l C. Popovici, bursier al fondului Adamachi pentru studiul matematicelor la Paris, se primește comunicarea d-sale publicată de Academia de științe din Paris: *Sur les fonctions adjointes de M. Buhl.*

D-l *C. Erbiceanu* prezentă în dar trei volume manuscripte grecești și o broșură tipărită.

D-l *P. Poni* prezentă lucrările Comisiunii instituite la Universitatea din Iași sub președința d-sale pentru examinarea candidaților prezentați la concursul burselor Adamachi dela Facultățile de științe și medicină de acolo. Comisiunea propune ca bursele să se acorde la științe studenților Teodor Răzmiriță, Ruxanda Leu din anul I, Alexe Ene și Alina Cantacuzino din anul II, iar la medicină studentului Vasile Rășcan din anul III.

— Propunerea Comisiunii se aprobă.

ŞEDINŢA DELA 23 NOEMVRIE 1907.

Preşedinţa d-lui *I. C. Negruzzi,* Vicepreşedinte.

Dela Secţiunea ştiinţifică se primeşte comunicarea că, aprobând părerea d-lui *Dr. D. Grecescu,* a decis să se răspundă Ministerului Instrucţiunii publice, că erbarul rămas dela răposatul Florian Porcius nu valorează mai mult de 7.000 lei.

— Se decide a se trimite Ministerului drept răspuns raportul d-lui Dr. D. Grecescu în copie.

Dela Secţiunea ştiinţifică se primeşte propunerea de a se tipări în publicaţiunile fondului Adamachi nota d-lui C. N. Ionescu: *Despre Eurhamphaea vexilligera Gegenbaur.*

— Propunerea se aprobă.

D-l *C. Erbiceanu* dărueşte pentru colecţiunile Academiei două volume manuscripte greceşti şi un manuscript românesc, cuprinzând vieaţa Sfântului Nifon, copie făcută în Mânăstirea Neamţului la 1789.

D-l *Dr. V. Babeş* prezentă scrierea d-lui Dr. Al. Vasiliu: *Cauzele întinderii pelagrei în România şi mijloacele de combatere,* Roman 1907, despre care zice că este o scriere de valoare. D-l Dr. Babeş ceteşte câtevà concluziuni şi propuneri ale d-lui Dr. Vasiliu, cari sunt în concordanţă cu ale d-sale (pag. 45). Broşura e tipărită înainte de experimentarea cu atoxil, după tratamentul a aproape 100 bolnavi; mai toţi s'au vindecat şi nu s'a observat decât un singur caz recidivând. Tratamentul acesta şi-a făcut deci proba de eficacitate; va trebuì numai lărgit şi căutat a se stabilì dozarea şi alte mici amănunte. Tratamentul cu atoxil s'a oprit acum la formula de $^1/_2$ gram injecţie în două zile consecutive, după cari o pauză de nouă zile şi apoi iar două zile cu injecţie. Cu modul acesta se vor puteà tratà şi sătenii din afară de spital şi deci nu vor fi stinghiriţi dela lucrul câmpului.

D-l *I. Kalinderu* observă că, în privinţa mijloacelor preventive ale pelagrei, s'au pus în recentele proiecte şi ale Guvernului şi ale opoziţiei dispoziţiuni, cari să garanteze hrana ce se dă sătenilor de către proprietari şi arendaşi. Consiliul sanitar superior va arătà care este hrana ce trebue dată ţăranilor. In proiect s'a mai pus dispoziţia ca, în cazul când nu se dă hrană bună, săteanul să aibă

dreptul a o cere în bani. E greu de aplicat această dispozițiune și ea nu-și va atinge scopul, căci țăranul tot prost va mâncà, pentrucă așà este deprins. La Domeniul Coroanei d-sa a instalat bucătării și se dă sătenilor pâne și câte odată și mămăligă, însă bună, și din această cauză nu s'au constatat decât două cazuri de pelagră, la Mălini. Chestiunea hranei nu se poate rezolvà bine, decât atunci când proprietarii și arendașii vor fi oameni de inimă, și când s'ar face întinsă propagandă pentru o nutrire igienică de către agenții luminători ai satelor: preoți, învățători, etc. Tot în scopul acesta am publicat trei cărticele redactate de Dr. I. Felix: *Igiena săteanului, Hrana săteanului, Laptele ca mijloc de hrană a săteanului*, pe cari le-am împărțit în mii de exemplare pe Domeniul Coroanei și în alte părți ale țerii.

In ceeace privește celelalte mijloace recomandate prin broșura prezentată de stimatul nostru coleg d-l Dr. Babeș, va fi greu de executat, căci vor cere legi speciale, cheltueli mari. Pentru moment cred că va fi de ajuns, dacă se vor admite propunerile făcute, fie acelea ale Guvernului, fie cele ce vor ieși din desbaterile Camerelor, căci dorința tuturor este ca țăranul român să fie bine nutrit și să nu fie lipsit de îngrijire medicală. In ce privește cuptoarele recomandate de d-l Dr. Vasiliu, sunt superioare celor preconizate de d-l Dr. Neagoe prin monografia sa—cuptoare pe cari le-am înființat pe Domeniul Coroanei.

ȘEDINȚA DELA 30 NOEMVRIE 1907.

Președința d-lui *A. Saligny.*

Dela d-l General Al. Budișteanu se primește în dar un volum manuscript, cuprinzând actul original al fundării mânăstirii și bisericii Antim din București, scris și înfrumusețat de mâna întemeietorului Mitropolit Antim Ivireanul la anul 1713.

D-l *C. Erbiceanu* prezentă în dar patru broșuri vechi tipărite (două grecești și două românești), o foaie volantă și două volume manuscrise românești.

D-l *Șt. C. Hepites* prezentă *Buletinul lunar al observațiunilor meteorologice din România, anul XV, 1906*, și conferința d-lui I. St. Murat: *Cum trebue privită meteorologia.*

ŞEDINŢA DELA 7 DECEMVRIE 1907.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

Dela D-l N. Filodor, Secretar de Legaţiune, se primesc în dar opt stampe vechi privitoare la trecutul ţerii.

ŞEDINŢA DELA 14 DECEMVRIE 1907.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

Dela Administraţia Cassei Bisericii se primesc în dar două manuscripte, unul românesc şi altul slavon, cari au aparţinut bisericii Sfinţii Voevozi (metoc) din Galaţi.

Dela Ministerul Afacerilor străine se primeşte invitarea la Congresul internaţional al Orientaliştilor, care va ţineà sesiunea XV la Copenhaga în a doua jumătate a lunii August 1908.

De asemenea se primeşte invitare la al treilea Congres internaţional pentru istoria religiunilor, care se va ţineà la Oxford în Septemvrie 1908.

— Se pune în vederea membrilor doritori de a participà.

D-l *C. Erbiceanu* dărueşte pentru colecţiunile Academiei un volum manuscript românesc şi două volume manuscripte greceşti, precum şi două cărţi tipărite greceşti, din cari una la Bucureşti în 1723.

D-l *Dr. C. I. Istrati* zice că în anul trecut d-l Dr. Zaharia a fotografiat pavilioanele Expoziţiei şi obiectele cuprinse în mai multe din ele. Aceste fotografii au fost scoase în număr foarte restrâns şi s'a destinat un exemplar pentru colecţiunile Academiei. Colecţiunea întreagă este închisă în şase cutii, solid legate în piele.

Dela d-l Teohari Antonescu, profesor la Universitatea din Iaşi, se primeşte cererea următoare:

«Sunt mai bine de şase ani de zile, de când mă ocup cu studiul reliefurilor columnei Traiane. In urma acestor studii, am ajuns la convingerea — de altminteri presimţită şi de alţi învăţaţi mai nainte, — că aceste reliefuri ne înfăţişează anumite localităţi de pe teritoriul Daciei, că atât lagărele romane, cât şi cetăţile dace, pe cari artistul columnei le-a săpat pe reliefurile sale, există în realitate — unele din ele chiar s'au păstrat până astăzi, — şi că

în definitiv, campaniile militare ale împăratului Traian se pot recompune în toate amănuntele lor, deşi, asupra acestui punct, celelalte izvoare istorice nu ne spun decât lucruri trunchiate şi fără legătură.

«Rezultatul acestor cercetări, în ce priveşte prima şi cea de a doua campanie din primul răsboiu dacic, se află expus în volumul, pe care am onoarea să vi-l prezent, rămânând ca a treia campanie din primul răsboiu şi întreg al II-lea răsboiu să formeze probabil alt volum.

«Dar o asemenea operă, care cuprinde multe şi costisitoare planşe şi desemnuri, cere sacrificii băneşti prea mari pentru mijloacele mele; de aceea vă rog foarte călduros, Domnule Presedinte, să interveniţi pe lângă onorata Academie Română, să iea asupră-şi publicarea acestei opere, menită să limpezească una din problemele cele mai importante şi în acelaş timp mai obscure ale originilor neamului nostru».

— Se recomandă Secţiunii istorice.

ŞEDINŢA DELA 21 DECEMVRIE 1907.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny*.

Dela Primăria Capitalei se primeşte comunicarea, că Consiliul comunal a decis să schimbe denumirea mai multor strade, dându-le numele unor bărbaţi ai neamului, şi roagă pe Academie să-i comunice scurte note biografice şi principalele calităţi ale acestora, spre a se pune în rezumat pe plăcile indicatoare.

— In urma discuţiunii făcute, se decide că nu intră în competinţa Academiei a arătă calităţile persoanelor comemorate prin noua denumire a stradelor din Capitală.

Dela d-l *I. Kalinderu* se primeşte donaţiunea arătată în următoarea scrisoare:

«In toţi anii am ţinut să fac elevelor Institutului Otteteleşanu o mică bucurie de Sf. Sărbători.

«Am onoarea a vă înaintă dar şi de astădată suma de 600 lei, şi a vă rugà să binevoiţi a o pune la dispoziţiunea Direcţiunii, cu îndrumare de a cumpărà câte un mic dar fiecărei eleve, după cum va chibzuì mai bine.

«Imi exprim asemenea speranţa, că elevele cărora Academia le poartă o părintească grijă, în vederea creşterii lor după dorinţa generosului răposat, vor privì în această atenţiune nu numai o dovadă a interesului meu, ci şi un îndemn la bună purtare şi la muncă stăruitoare spre binele lor.»

D-l *C. Erbiceanu* prezentă în dar un volum manuscript de psaltichie grecească dela 1821 şi trei volume cărţi tipărite vechi.

D-l *I. Bogdan* dărueşte 12 fotografii în dublu exemplar de pe documente moldoveneşti, aflătoare în Muzeul Societăţii istorice şi arheologice din Odesa, trimise d-sale în urma cererii de a i se fotografià documentele lui Ştefan cel Mare, cari se aflau în acel muzeu şi cari, după informaţiunile luate de Consulul nostru d-l P. Mavrogheni, nu se mai găsesc acum acolo. In locul acestora i s'au fotografiat cele 12 documente mai nouă.

D-l *Gr. G. Tocilescu* zice că în ziua de 9 Decemvrie a asistat ca delegat al Academiei la împărţirea hainelor de către Societatea pentru ajutorul elevilor săraci, căreia Academia îi dă în fiecare an câte 2.000 Lei în acest scop din Fondul Maria General I. Carp. Această împărţire a fost o sărbătoare înălţătoare şi d-sa a avut o deplină mulţumire, că i s'a dat ocaziunea să iea parte la ea. D-l Tocilescu a ţinut acolo o cuvântare, punând în evidenţă calităţile de generozitate ale răposatei Maria Carp.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DELA 11 IANUARIE 1908

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

D-l *Dr. V. Babeş* ceteşte comunicarea sa: *Studii asupra capsulelor suprarenale.*

1) Examinându-se o serie de 100 cadavre umane cu diferite leziuni patologice, în comparaţie cu un număr mare de organe dela indivizi sucombaţi în urma accidentelor, precum şi un număr mare de animale cu boale experimentale sau fără boale, şi a căror necropsie a fost făcută cu îngrijire, găsim că alteraţiunile capsulelor suprarenale sunt mult mai frecvente decât presupun autorii.

2) Semnalăm dispoziţiunea particulară a grăsimii, după straturi sau în focare izolate, apoi desvoltarea pigmentului din stratul reticulat din grăsimea colorată.

3) Prin coloraţia cu Scharlach-hematoxilină se pot foarte bine apreţià leziunile în ce priveşte grăsimea; se poate constată, în deosebi, că grăsimea e immulţită, mai cu seamă în hipertrofia organelor în anume carcinome sau hipertrofia altor organe, şi că lipseşte din contră de obiceiu în cazuri de atrofie, de infecţiuni grave, septice, putrede şi mai cu seamă în febra tifoidă.

4) In arterioscleroză şi pneumonie nu s'au găsit anume leziunile capsulare descrise de autori, ci o stare foarte variată a acestor organe.

5) Boalele cari, după cercetările mele, au o tendinţă pronunţată de a se localiză pe capsulele suprarenale sunt sifilisul, mai cu seamă cel congenital, tuberculoza acută şi anume forme de tuberculoză cronică, difteria şi anume infecţiuni hemoragice.

6) In carcinome ale organelor splanchnice, capsulele suprarenale au fost găsite aproape în totdeauna foarte hipertrofice, în trei cazuri au existat chiar adenome ale capsulelor. Acest fapt, nesemnalat până acum, poate fi interpretat cu multă probabilitate ca expresiunea unei funcţiuni antitoxice exagerate.

7) In tuberculoza acută şi diseminată, autorii afirmă că numai de rare ori capsulele suprarenale prezentă tuberculi, pe când în toate 6 cazurile, ce ne aparţin, aceste organe au prezentat leziuni grave şi anume tuberculi miliari.

8) Capsulele suprarenale prezentă modificări particulare. Mai cu seamă degenerescenţa hialină e frecventă în tuberculoze şi în stări de scleroze, sau degenerescenţe cronice şi această degenerescenţă are tendinţa de a se localiză în anume straturi. Asemenea frecventă este o tumefacţiune albuminoasă cu necroza celulelor parenchimatoase, necroza sticloasă şi în genere necrozele locale sau generale. Mai trebue semnalată hiperadiposa localizată sau generală cu formarea de cristale abundente de protagon, mai cu seamă în cazuri în cari putem presupune o stagnaţiune de grăsime.

9) Ca leziuni interstiţiale, trebue semnalată frecvenţa focarelor embrionare sau unei adrenalite acute difuze. Frecvenţa fibrozei şi sclerozei localizate în diferite straturi sau generală, apoi leziuni vasculare, tromboze, hemoragii, angiome.

10) Mai cu seamă frecvenţa şi localizarea acestor leziuni, în cazuri unde nu există semne suprarenale, trebue semnalate, căci de multe ori se descriu din greşeală atari modificări ca leziuni grave suprarenale şi cari se pun în legătură cu anume simptome şi procese patologice. Numai într'un singur caz de distrucţiune hemoragică infecţioasă a capsulelor am găsit sindromul Sergent-Bernard.

D-l Preşedinte *A. Saligny* aduce la cunoştinţă, că răposatul Ştefan Urlăţeanu a lăsat Academiei un legat de 60.000 Lei prin testamentul său din 2 Iulie 1902. Partea testamentului privitoare la acest legat are cuprinderea următoare;

«*a)* Las Academiei Române din Bucureşti suma de şasezeci mii lei, adică 60.000 lei. Din venitul anual al acestui fond, care va fi inatacabil,

va fondà o bursă, care va purtà numele de «Bursa Ştefan Urlăţeanu.» Această bursă va servì pentru a se trimite în străinătate un student român din Regat, ortodox, fără de mijloace, absolvent al unuia din liceele ţerii, pentru a-şi completà în străinătate studiile superioare, însă numai în ramura ştiinţifică sau tehnică.

«Alegerea acestui bursier aparţine Academiei Române, care va procede conform regulelor ei organice, căci având în această înaltă instituţiune română cea mai perfectă încredere, am deplină convingere că va face ca, prin acest al meu legat, să îmmulţească în ţară numărul tinerilor culţi şi folositori Regatului Român.»

Delegaţiunea, conform art. 85 din Regulamentul general, a primit legatul şi a cerut autorizaţiunea Regală pentru acceptare.

— Se iea spre cunoştinţă.

Dela d-l Baron Guillaume, membru onorar, se primeşte al său *Rapport sur la convention pour le règlement pacifique des conflits internationaux*, prezentat celei de a doua conferinţe de pace, ţinută la Haga în 1907.

D-l *I. Bianu* prezentă vol. XXII şi XXIII părţile I, II, III, din *Sbornicul istoric, filologic şi folkloristic*, care până la aceste volume se tipărià de guvernul din Sofia, iar acum se publică de Societatea literară-ştiinţifică bulgară.

Dela Institutul de binefacere «Providenţa» din Capitală se primesc două exemplare din medalia de bronz bătută cu ocaziunea sărbătoririi a 25 ani de existenţă.

Dela d-l Carol de Loneck, Locotenent în regimentul 41 de infanterie austriac din Cernăuţi, se primeşte, prin mijlocirea d-lui General C. I. Brătianu, membru corespondent, o hartă reprezentând: *Câmpul de luptă dela Cosmin*. Harta este făcută de d-l Locotenent Carol de Loneck după harta plastică lucrată de d-sa şi de d-l Căpitan de geandarmi Eduard Fischer pentru Expoziţia generală din Bucureşti.

D-l *C. Erbiceanu* prezentă în dar *Istoria universală*, în patru volume manuscrise greceşti, de Nicolae Polien.

— D-l Preşedinte *A. Saligny* exprimă călduroase mulţumiri d-lui Erbiceanu pentru stăruinţa cu care continuă să îmbogăţească colecţiunile Academiei.

Dela d-l A. Lăpădatu se primesc în dar 11 documente istorice româneşti dintre anii 1772 şi 1829. D-sa exprimă dorinţa de a i se dăruì câtevà din publicaţiunile Academiei.

— Se aprobă.

ŞEDINŢA DELA 18 IANUARIE 1908.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny*.

Dela **M. S. Regele** se primesc pentru colecţiunea numismatică două plachete de bronz făcute de sculptorul Tony Szirmai, reprezentând una: România la a II-a conferinţă pentru pace la Haga 1907 şi având pe ea de o parte un medalion cu portretul M. S. Regelui, de cealaltă două medalioane cu portretele MM. LL. Impăratului Nicolae II al Rusiei şi al Reginei Vilhelmina a Olandei; a doua făcută «în amintirea jubileului militar de 50 ani 1857—1907» al M. S. Regelui Carol al României.

Se comunică înştiinţarea primită pentru al IV-lea congres internaţional al matematicelor, care se va ţineà în Roma la 6—11 Aprilie 1908.

— Se pune în vederea membrilor doritori de a participà.

Dela Secţiunea literară se primeşte propunerea de a se tipărì în *Anale* scrierea d-lui Teofil Löbel dela Constantinopole: *Contribuţiuni la stabilirea originii orientale a unor cuvinte româneşti.*

— Propunerea se aprobă.

D-l *C. Erbiceanu* dărueşte pentru bibliotecă două volume din publicaţiunea Ἄτακτα, tipărită la Paris în anii 1828—1835.

D-l *I. Bianu* aminteşte că la 1884, când răposatul Hasdeu începuse lucrarea *Marelui Etimologic*, a redactat un chestionar lingvistic, care s'a tipărit apoi de Academie şi s'a împărţit învăţătorilor români în ţară prin autorităţile Statului, şi peste hotar prin autorităţile bisericeşti de acolo. S'au primit foarte multe răspunsuri, cari natural au fost încredinţate răposatului Hasdeu spre folosire. In aceste răspunsuri se cuprindeà un foarte bogat material de limbă, de credinţe şi obiceiuri poporale. Acest preţios material se credeà pierdut, dar el a fost regăsit acum în biblioteca răposatului şi adus în colecţiunile Academiei. El se compune din 773 răspunsuri, dintre cari 722 din ţară (din toate judeţele, afară de Argeş, Bacău, Ilfov, Roman, Vlaşca) şi 51 din Ardeal şi Banat. Răspunsurile astfel găsite se vor aşezà în bună ordine, se vor legà în volume, şi vor fi ţinute la dispoziţia Comisiunii Dicţionarului. Dimpreună cu răspunsurile la chestionarul lingvistic, s'au găsit şi 34 răspunsuri primite la chestionarul juridic, întocmit de răposatul Hasdeu în 1878.

D-l *St. C. Hepites* zice: «In calitatea mea de membru al Comisiunii permanente a Asociațiunii internaționale de Sismologie, am onoare a prezentà Academiei trei recente publicațiuni, date la lumină de Biuroul central internațional de sismologie din Strassburg.

«Prima din aceste publicațiuni: *Les tremblements de terre ressentis pendant l'année 1904*, de Emilio Oddone, cuprinde indicarea cutremurelor de pământ ce s'au notat pe toată suprafața globului în cursul anului 1904, într'atâta cât ele au putut fi simțite și aduse la cunoștința menționatului biurou internațional.

«A doua publicațiune: *Katalog der im Jahre 1904 registrierten seismischen Störungen*, de Elmar Rosenthal, cuprinde enumerarea principalelor faze ale sismelor înregistrate în diferitele observatorii sismice în cursul anului 1904, fie că ele au fost sau nu simțite de populațiune.

«Meritul ambelor acestor lucrări constă în aceea că — întocmai ca și Catalogul relativ la cutremurele din anul 1903 (1) — formează cel mai complet catalog ce s'a publicat asupra cutremurelor de pământ din anul 1904. Dorim ca niște asemenea cataloage să se publice într'un șir de mai mulți ani, căci numai astfel se va puteà profità de conținutul lor.

«Vă aduceți aminte, Domnilor Colegi, că în anul 1906 s'au întâmplat niște cutremure de pământ mondiale, la Valparaiso și la San-Francisco, despre cari am avut onoarea a spune câtevà cuvinte într'o comunicare ce am făcut acestei Academii asupra cutremurelor de pământ din 1906 și asupra lucrărilor Comisiunii permanente a Asociațiunii internaționale de Sismologie ce s'a ținut la Roma în Septemvrie acelaș an (2). Zic cutremure de pământ mondiale, pentrucă dacă ele nu au fost simțite decât pe câte o porțiune destul de întinsă a suprafeței solului, ele au fost înregistrate de instrumente sismice pe toată întinderea globului, unde funcționează aparate destul de simțitoare.

«In vederea unui studiu complet ce s'ar puteà întreprinde asupra unor asemenea sguduituri mondiale, Comisiunea permanentă internațională de Sismologie a pus îndatorire Biuroului său central din Strassburg de a publicà, în timpul cel mai scurt, reproducerea cât mai fidelă a tuturor sismogramelor obținute, în diversele părți ale lumii cu ocaziunea unuia din menționatele două cutremure, lăsând Biuroului central facultatea de a alege cutremurul din Valparaiso sau pe cel din San Francisco. Biuroul a ales pe cel dintâiu, deoarece Guvernul american a hotărît să facă studiul celui de al doilea.

«A treia publicațiune ce am onoare a o prezentà Academiei este rezultatul însărcinării ce avusese Biuroul central internațional de Sismologie.

(1) Publicat in al III lea volum suplementar din *Beitrage zur Geophysik*.

(2) Hepites, *Materiale pentru Sismografia României*, XIII, în *Anal. Acad. Rom.; Mem. S. Științ.*, Tom. XXIX, pag. 171—217.

«Sub titlul *Seismogramme des nordpazifischen und sudamerikanischen Erdbebens am 16. August 1906*, învățatul director al acestui biurou, d-l profesor Gerland, publică un frumos album și un studiu relativ la înscrierile obținute în diferitele părți ale lumii la 16 August 1906, când s'a întâmplat catastrofa sismică din Chile:

«Chiar din primele zile când s'au putut studià sismogramele, pentru a se calculà pozițiunea epicentrului, s'a bănuit că la data menționată și la puțin interval au fost unul după altul două cutremure cu epicentre cu totul deosebite. Studierea mai amănunțită a sismogramelor din ziua de 16 August 1906 a confirmat această bănueală. Unul din aceste cutremure a avut epicentrul său în insulele Aleute în Oceanul Pacific de Nord, iar altul la Valparaiso în America de sud.

«Albumul ce prezent cuprinde, reproduse prin fotografie — și în marea majoritate după chiar sismogramele originale — înscrierile obținute pentru ambele aceste sguduituri în 78 de localități din diferite părți ale globului. Pentru întâia oară s'a putut adunà acum un material atât de bogat și prețios pentru unul și acelaș cutremur de pământ. Să sperăm că se vor găsi învățați cari să studieze în mod amănunțit acest material pentru deslegarea numeroaselor chestiuni ce așteptăm a fi rezolvite prin asemenea înscrieri.»

D-l *Dr. V. Babeș* prezentă scrierea sa: *Ueber die Notwendigkeit der Abänderung des Pasteur'schen Verfahrens der Wutbehandlung*, publicată în *Zeitschrift für Hygiene und Infektionskrankheiten* din Leipzig.

ȘEDINȚA EXTRAORDINARĂ DELA 20 IANUARIE 1908.

Președința d-lui *Dr. C. Istrati*, Vicepreședinte.

D-l Vicepreședinte *Dr. C. Istrati* aduce la cunoștința Academiei dureroasa veste, că d-l *D. C. Ollănescu* a încetat din vieață azi dimineață la ora 6, și roagă pe membrii prezenți să hotărască modul de participare a Academiei la ceremonia îmmormântării, care va fi poimâne Marți la ora 2.

— Academia decide:

a) ca membrii Academiei să asiste in corpore la îmmormântare;

b) să se depună o coroană pe cosciug;

c) să fie rugat d-l T. Maiorescu a ținea o cuvântare în numele Academiei, iar dacă d-sa va fi împiedicat din vreo cauză oarecare, să fie rugat d-l I. Bianu a face aceasta.

ŞEDINŢA DELA 25 IANUARIE 1908.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

D-l *I. Bianu* face o dare de seamă despre trista ceremonie a îmmormântării răposatului coleg D. C. Ollănescu, cu care ocazie d-sa a ţinut următoarea cuvântare:

«Adâncă şi sfâşietoare durere ne-a strâns astăzi în jurul rămăşiţelor pieritoare ale aceluia de care ne-a legat dulcea prietenie, şi care ne-a fost tuturor scumpul şi iubitul Dumitru Ollănescu.

«Inimile noastre sunt strânse de durere şi buzele noastre tremură şi nu sunt în stare să rostească cuvântul veşnicei despărţiri.

«Poetul durerii de mult a spus că: «totdeauna se strânge omului «inima cu durere — chiar când străin este cel care pleacă şi zice «veşnicul adio.» Dar noi, din mijlocul cărora pleacă — mult înainte de vreme — pe calea neîntoarsă a veşniciei, prietenul cel mai dulce, conlucrătorul cel mai plăcut!

«Dumitru Ollănescu a fost vieaţa lui întreagă preot al frumosului, a fost artistul simţirii şi al gândirii frumoase, spuse în cea mai armonioasă şi mai dulce vorbire românească. El a fost o floare a literaturii, a poeziei româneşti, înflorită în lumina şi în căldura radiată dela marele, mult admiratul şi iubitul său Alecsandri. Cele din urmă zile senine de putere ale vieţii sale le-a consacrat Ollănescu glorificării marelui maestru, într'un poem de o înaltă frumuseţe, rămas până acuma nepublicat.

«Mintea ageră şi luminoasă a lui Ollănescu a fost totdeauna îndreptată spre frumosul poetic. In mijlocul ocupaţiilor şi lucrărilor pe cari le cereau serviciile diplomatice, în cari a făcut carieră, toate orele pe cari le trăià pentru dânsul, după placul său, toate erau date literaturii.

«Ani îndelungaţi a dat dânsul cu o neistovită plăcere traducerii lui Horaţiu, muncă ale cărei mari greutăţi le pot înţelege numai aceia cari s'au încercat în asemenea lucrări. A înzestrat astfel literatura, cultura neamului nostru, cu scrierile celui mai mare poet al Romei, înfăţişate într'o formă românească de o eleganţă neîntrecută.

«Ani îndelungaţi versurile lui Ollănescu şi scrierile lui în proză, au luminat paginele revistelor literare. El a înfiinţat Societatea şi revista pentru *Literatură şi artă română*, năzuind a face ca în societatea românească cultă să se cultive şi să se preţuească literatura şi arta românească.

«Teatrul a avut totdeauna pentru Ollănescu o puternică atragere; aici s'a format sub lumina sfaturilor celuilalt al lui mare maestru, care a fost Ion Ghica.

«Mulți ani a stat în comitetul Teatrului Național din Capitală, ajutând cu sfatul său luminat și competent; ani întregi a adunat de prin ziare vechi și de prin arhive datele și științele, din cari a făcut întâia oară istoria teatrului la Români, lucrare cetită în Academie și publicată în *Analele* ei.

· «A tradus pentru teatru scrieri dramatice din literaturile străine; a scris mai multe comedii originale și câtevà compuneri festive. Toate acestea sunt îmbrăcate în cea mai armonioasă limbă, în cele mai elegante versuri.

«Activitatea aceasta și puterea talentului au pus curând pe Ollănescu între fruntașii literaturii românești, între cei dintâi artiști ai limbii noastre naționale, și l-au arătat pentru a-și ocupà locul în Academia Română. 14 ani a fost acolo farmecul colegilor prin vioiciunea spiritului și prin dulceața caracterului. Mulți ani, ne așteptam, cu tot dreptul, să mai răspândească între noi veselia sa plăcută — dar vorba lui Horațiu:

Au cum puteà-vom prevedeà primejdiile toate,
De care stăm amenințați în orice oră poate?

«Primejdia a venit și ni l-a răpit mult înainte de vreme!

«Trupul lui înalt și frumos a căzut, a încetat de a mai fi păstrătorul acelei scântei sufletești, care răspândià și atrăgeà în jurul lui Ollănescu acel curent de simpatie, care iute creșteà și se făceà iubire, prietenie. Scânteia aceasta a luminat frumos și, ștergându-se acum dintre noi, lasă în urmă-i fâșia luminoasă, care va aminti mulți ani pe iubitul plecat dela noi și va fi mângâere pentru cei rămași cu sufletul cernit de jale.

«Fie-i țărâna ușoară!»

Dela d-l General C. I. Brătianu, membru corespondent, se primesc în dar din partea d-lui Prof. Dr. H. G. Van der Sande Bacuizen, Directorul Observatorului din Leyda, *Analele Observatorului astronomic*, tom. II—IX.

D-l *C. Erbiceanu* prezentă în dar pentru colecțiunile Academiei: un volum manuscript românesc cuprinzând cântări și rugăciuni bisericești din 1827 și un volum manuscris grecesc cuprinzând o culegere de legi din 1767, precum și cunoscuta carte a lui Damaschin Bojincă: *Răspundere desgurzătoare*, tipărită la Buda în 1828.

ȘEDINȚA PUBLICĂ DELA 1 FEVRUARIE 1908.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny*.

D-l *Dr. G. Marinescu* ceteşte comunicarea sa: *Despre turburările nervoase produse de trăsnet.*

Turburările nervoase datorite trăsnetului au interesat pe oamenii din cele mai antice timpuri şi naturalistul Pliniu e unul dintre cei dintâi, care s'a ocupat de această chestiune. Studiul ştiinţific şi medical e opera secolului trecut. Pe la 1855, Baudin, într'o serie de lucrări, caracterizează turburările datorite fulgerului prin cuvintele: subite, proteiforme, contrasturi şi mister, şi Charcot spune că chiar pentru acea epocă tabloul erà dejà forţat, căci misteriosul de mult tinde a dispăreà. Aceste cuvinte însă ne arată cât de mult se apropie de turburările histerice fenomenele datorite trăsnetului, şi în această privinţă Ruapp, Stricker, Leyden, Oxley şi Charcot au făcut interesante lucrări, din cari reiese natura isterică a multor din aceste turburări.

Astăzi, graţie intensităţii mari cu care se aplică energia electrică în industrie, accidentele datorite electricităţii sunt numeroase, şi graţie lor putem să ne explicăm până la un punct mecanismul turburărilor produse de electricitatea atmosferică. De foarte mult timp şi în primul rând, s'au remarcat printre aceste turburări paraliziile, studiate în amănunţime cu deosebire de către Charcot, care le şi împarte în : *Imediate*, cari se ivesc îndată şi în timpul şi după accident—când au maximum lor, şi *tardive* sau isterice.

In cazul nostru e vorba de un individ de 38 ani, care a fost trăsnit, pe când se adăpostià într'un canton de cale ferată. Şi-a pierdut cunoştinţa imediat, şi după ce şi-a revenit, a mai trecut încă câtvà timp până să-şi dea seamă de ceeace i s'a întâmplat. Efectul trăsnetului asupra lui a fost foarte puternic, producându-i turburări nervoase foarte pronunţate. In primul rând, imediat după accident, turburările emotive predominau : erà buimăcit cu totul, vederea îi erà turburată de cercuri luminoase, în urechi aveà fel de fel de sgomote subiective. Se simţià obosit, tremurà din tot corpul foarte puternic şi nu aveà forţă să se ridice de jos.

Dela această dată, nu mai e acel din nainte: devenise fără voinţă; bunul şi muncitorul lucrător de altădată devine acum cu totul indolent, îi plăceà să fie lăsat în pace, plângeà şi se supărà uşor, erà fricos, el care altă dată îşi pusese vieaţa în pericol pentru a scăpà pe un lucrător de a fi tamponat. Auzirea tunetului sau vederea fulgerului îl iritau foarte mult. Aveà insomnii, iar când adormià puţin, somnul îi erà turburat de vise îngrozitoare: fulgere

și trăsnete, femei urîte, visà că sboară, că cade în gropi, etc. Aveà zoopsii: urși, càini, lupi pisici, etc. cari încercau să-l atace.

Afară de aceste turburări subiective, la pacientul nostru se mai constată încă multe turburări obiective foarte importante: Forța musculară foarte mult diminuată, e și mai mică de partea dreaptă, unde e o hemipareză. Mersul e lent cu pași mici, bolnavul oscilează și obosește; iar în stațiune are o tendință să cadă îndărăt. Tot corpul pacientului e agitat de tremurături, mai pronunțate, ori de câte ori voește să execute cevà sau sub influența emoțiunii. Numărul pe secundă e de 5—6. Mai găsim importante turburări de sensibilitate, cari cuprind: sensibilitatea tactilă, termică, dureroasă și la presiune. Aceste turburări cuprind aproape toată jumătatea dreaptă a corpului și puțin la stânga; de asemenea are ușoare turburări de sensibilitate vibratoare la stânga. Caracterul esențial al acestor turburări e variabilitatea, putându-și schimbà foarte repede topografia. Afară de acestea, se mai constată turburări în vedere, dintre cari cea mai importantă e strâmtorarea câmpului vizual, mai cu seamă pentru violet. Turburările din partea auzului sau gustului sunt mai pronunțate la dreapta.

Bolnavul are o stare intelectuală particulară, întru cât e foarte deprimat, indiferent pentru lucruri cari altă dată îl interesau în cel mai înalt grad. Memoria puțin alterată. Dacă la bolnavul nostru nu găsim *amnezie*, această turburare e însă destul de frecventă (Charcot, Heusner, etc.). Ea poate fi *retrogradă*, când interesează numai ceeace s'a petrecut în timpul și imediat înaintea accidentului, și *anteroretrogradă*, când interesează și lucruri anterioare fenomenului.

Fulgerul poate fi de două feluri: în zig-zag și în formă de glob, cum erà în cazul lui Charcot. Contrar propozițiunii vechi și de mulți admisă, a lui Pliniu, trăsniții în mare parte pot vedeà lumina, mai cu seamă când fulgerul e în formă de glob. Trăsnetul poate să nu producă decât ușoare turburări sau chiar moartea. In acest din urmă caz avem de a face cu cazuri grave de fulgurațiune, cari sunt destul de frecvente.

Efectele imediate și importante sunt cele asupra sistemului nervos și în primul rând trebue să notăm turburările nevrozice, pe cari în mare parte le-am găsit la bolnavul nostru, și dintre cari mai importante sunt paraliziile și influența asupra caracterului.

Afară de aceasta, trebue să mai notăm leziuni importante la nivelul intrării și ieșirii curentului, leziuni organice, căci nu trebue să uităm, pentru a înțelege acțiunea trăsnetului, că curentul electric are trei componente: mecanic, termic și electrolitic (chimic).

Leziunile locale pot fi: arsură, căderea sau roşeaţa părului, necroză, impregnaţiuni cu oxide metalice, formaţiunea de pigment şi de figuri speciale (Blitzfiguren), edeme, emoragie, etc.

Turburările generale imediate, cari pot interesà toate organele:

Respiraţiunea îşi poate schimbà ritmul, poate să devie mai frecventă sau să avem sincopă respiratoare.

Inima poate să-şi schimbe ritmul sau numărul şi intensitatea contracţiunilor. La *intestine* s'au notat meteorisme şi constipaţii. Din partea *rinichilor* putem aveà albuminurie, anurie, din partea *ficatului* icter, din partea *aparatului urogenital* incontinenţă sau retenţie de urină, spermatoree.

In fine, nu e organ care să nu poată fi atins.

Ca *fenomene tardive* s'au constatat boale funcţionale şi boale organice. Aşà s'au notat: paralizia generală, paralizia nervilor periferici cu reacţiune de degenerescenţă, nevrită, etc.

De când s'a introdus ca mijloc de execuţie a condamnaţilor *electrocuţiunea*, s'au studiat mai bine fenomenele datorite electricităţii şi mai cu seamă *moartea*, şi în această privinţă Jellinek crede că moartea reală supravine, când moartea aparentă nu e tratată. Moartea aparentă ar fi datorită în primul rând augmentaţiunii presiunii intracerebrale, care s'a constatat uneori egală cu 200 mm. Cu toate acestea, prin puncţie lombară nu s'a putut readuce la vieaţă.

Graţie intensităţii cu care se aplică în industrie electricitatea, acest suflet al universului, cum o numeşte Göthe, şi rolului important ce-l are în civilizaţiune, accidentele de muncă sunt destul de numeroase, şi după cum am văzut, turburările pot fi dintre cele mai grave, producând neputinţa de a mai lucrà, în cazuri nemortale, chestiune care intră în cadrul unei conferinţe ţinute anterior.

D-l *Gr. G. Tocilescu* prezentă din partea d-lui General C. I. Brătianu, membru corespondent, scrierea sa: *Note sur les opérations géodésiques et astronomiques entreprises pour l'exécution de la carte du Royaume de Roumanie*, extrasă din *Comptes rendus dela XV-ème Conférence générale de l'Association géodésique*, Leyde 1907.

D-l Tocilescu arată că d-l General Brătianu a exprimat dorinţa, şi că Asociaţiunea geodezică a şi luat măsuri de a se legà capitala României din punct de vedere astronomic, cu mai multe staţiuni din reţeaua astronomică a Occidentului şi Orientului.

D-l *Dr. V. Babeş* prezentă scrierea sa: *Die Bazillen der Typhusgruppe, Ueber die Morphologie, die Biologie und die Differentialdiagnose der Gruppe*

des Typhusbazillus, extrasă din *Bericht des XIV Internationalen Kongresses für Hygiene und Demographie*, Berlin 1907.

Dela Academia de ştiinţe, agricultură, arte frumoase şi litere din Aix se primeşte înştiinţare, că la 9 Aprilie viitor va celebrà centenarul reconstituirii sale şi invită Academia Română la această serbare.

ŞEDINŢA DELA 8 FEVRUARIE 1908.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

Dela d-l Al. Ducea se primeşte un hrisov original al lui Grigorie Ghica, Domnul Ţerii-Româneşti, dela 4 Aprilie 1826.

Dela d-l C. Chiru, inginer, se primeşte copia contemporană a tâlmăcirii hatihumaiumului dela 1827, cetit în Divan la 15 Iulie.

Academia Regală de ştiinţe a Institutului din Bolonia înştiinţează că şi-a desvoltat organizarea prin înfiinţarea unei clase de ştiinţe morale, împărţită în două secţiuni: ştiinţe istorico-filologice şi ştiinţe juridice. Trimite întâiele două fascicule apărute din memorile celor două clase nouă şi exprimă dorinţa a i se trimite în schimb publicaţiunile corespunzătoare ale Academiei.
— Se decide a se trimite toate publicaţiunile Academiei dimpreună cu Hurmuzaki.

D-l *I. Bianu* aduce la cunoştinţă două fapte însemnate pentru îmbogăţirea colecţiunilor Academiei:

a) După indicaţiunea d-lui Dr. Istrati, Academia a făcut intervenire la Ministerul Domeniilor ca să se dea acestei Instituţiuni documentele şi manuscriptele vechi, precum şi fotografiile şi obiectele originale, cari toate au fost expuse la Expoziţia din 1906 şi au fost dăruite sau lăsate neretrase de proprietarii lor. Ministerul a aprobat cererea Academiei şi în zilele trecute au fost aduse colecţiunile numite, pentru cari acum se fac cuvenitele inventarii.

b) Acum câţivà ani s'a descoperit de d-l N. Iorga în podul unei biserici din Sibiiu o foarte bogată arhivă a casei comerciale Hagi Constantin Pop, care a funcţionat în Sibiiu în a doua jumătate a secolului XVIII şi în întâiele decenii ale secolului XIX. Această arhivă întreagă a fost cumpărată de Ministerul Domeniilor şi acum a fost dăruită Academiei. Acest bogat material istoric are o foarte mare valoare, pentrucă numita casă comercială întreţineà foarte întinse şi variate legături între Ardeal, Austria şi Apus în ge-

neral pe de o parte, şi Ţara-Românească pe de alta. Relaţiunile erau nu numai comerciale, ci şi culturale şi politice. Arhiva se compune din 362 registre de contabilitate şi câtevà zeci de mii de scrisori.

— Se decide a se exprimà d-lui Ministru al Domeniilor mulţumirile Academiei pentru preţioasele colecţiuni, cu cari a îmbogăţit materialele istorice ale Academiei.

ŞEDINŢA DELA 22 FEVRUARIE 1908.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

Dela d-l Dr. C. Patsch, directorul Institutului pentru studii balcanice înfiinţat de administraţia Bosniei şi Herţegovinei la Saraievo, se primeşte o scrisoare prin care se exprimă dorinţa de a se da acelui Institut publicaţiunile Academiei.

— Se decide a se trimite toate publicaţiunile.

SECŢIUNEA LITERARĂ.

Raportul părintelui S. Fl. Marian despre Medicina babelor de G. Rigo (Grigoriu), — aprobat de Secţiune la 9 Fevruarie 1907.

Medicina babelor de d-l G. Rigo, ce mi s'a trimis din partea Academiei Române spre examinare şi raportare, ori de merită a fi publicată, constă din două părţi şi anume:

I. *Practica şi descântecele babelor la boale, şi*

II. *Babele şi medicina lor veterinară.*

In partea primă e vorba despre 81 de *boale omeneşti,* iar în partea a doua despre vreo 50 de *boale de vite.*

Mai despre fiecare dintre aceste boale, şi mai ales despre cele din partea primă, autorul ne spune la început cum şi din ce cauză se capătă, apoi ne dă unul sau mai multe descântece, iar după descântece mai multe leacuri, prin cari crede poporul dela ţară că se poate boala respectivă vindecà.

O parte din descântece şi leacuri, şi anume cea mai mare, e adunată de însuş autorul deadreptul din gura poporului sau trimisă de unele persoane, cărora li s'a adresat în privinţa aceasta; iar o parte e reprodusă de prin unele ziare, precum e bunăoară: *Apărătorul sănătăţii, Sănătatea* şi *Adevărul,* cari apar în Bucureşti, şi *Şezătoarea,* care a apărut până nu de mult în Fălticeni, precum şi din unele colecţiuni ca: *Materialuri folkloristice* de Gr. G. Tocilescu.

Reproducerile acestea însă, şi mai ales cele ale descântecelor, se întâmplă mai cu seamă la *boalele omeneşti,* despre cari n'a aflat singur un atare descântec, nici altul cinevà, dintre cei ce i-a rugat, n'a fost în stare a i-l trimite.

Nu toate descântecele însă, ce i s'au trimis de unii şi alţii, sunt culese deadreptul din gura poporului, şi unele dintre ele sunt prescrise, şi încă rău prescrise, de prin unele colecţiuni, bunăoară cum e *descântecul de deochiu* din Partea I, p. 50—51, care spune autorul că i s'a trimis de d-na Maria G. Temelie din Bucureşti, însă care e prescris din colecţiunea mea

de *Descântece poporane române*, p. 107—110, şi apoi acelaş descântec reprodus şi în Partea II, p. 30—34.

La sfârşitul fiecărei boale, despre care există vreun descântec, autorul ne dă în notă şi bibliografia tuturor descântecelor publicate, cari se referă la boala respectivă şi cari-i sunt d-sale cunoscute. Bibliografia aceasta însă nu e completă, din cauză că autorului nu-i sunt mai de loc cunoscute ziarele române din Austro-Ungaria, în cari s'au publicat asemenea descântece.

Atât în partea primă, cât şi în partea a doua, autorul a înşirat toate boalele despre cari tratează, după alfabet.

E însă un lucru constatat şi prea bine cunoscut, că cele mai multe boale au de regulă la popor mai multe numiri. De aceea am observat că şi autorul *Medicinei babelor*, despre care ne e vorba, luându-se mai mult după numiri decât după boale, vorbeşte nu numai într'un loc, ci în mai multe locuri ale manuscriptelor d-sale despre una şi aceeaş boală, despre care ar fi trebuit, şi foarte lesne ar fi şi putut, vorbì numai într'un singur loc.

Această desconcentrare însă, după părerea mea, este foarte greşită.

Autorul ar fi trebuit să puie în fruntea fiecărei boale, despre care tratează, numirea ei cea mai răspândită şi mai bine cunoscută, să înşire apoi toate celelalte numiri poporale ale ei, precum şi cauzele din cari s'a născut şi abià după aceea să purceadă la înşirarea descântecelor şi a celorlalte mijloace, prin cari crede poporul că se poate vindecà.

Prin procedura aceasta de sigur că autorul ar fi ajuns la un număr cu mult mai mic de boale şi cu mult mai mare de descântece şi leacuri. Iar celor ce se ocupă cu studiul literaturii poporale, şi în deosebi mediciniştilor şi veterinarilor, li s'ar fi făcut prin aceasta o înlesnire foarte mare.

Afară de aceasta, autorul mai vorbeşte în vreo câtevà locuri despre unele boale, cari în realitate n'au existat şi nici nu există.

Aşà în Partea I, p. 19, vorbeşte despre *Borză* şi reproduce din *Naşterea la Români*, p. 35—36, de subsemnatul, descântecul cu care s'ar vindecà boala aceasta.

O boală *Borză* însă nu există, şi numai *speriatul* sau *răul copiilor*, numit altmintrelea şi *samcă*, ce se capătă, după cum se crede, din cauza fiinţei mitologice, numită de Românii din Bucovina *Borză*, sau din cauza unor insecte, precum e *Musca de casă* şi *Gândacul morţilor*, lat. Blaps mortisaga L., numit în Bucovina asemenea *Borză*.

Apoi şi confundarea *Borzei* cu *Samca* sau *Avestiţa*, Aripa Satanei, încă e greşită, căci aceste două fiinţe mitologice, după credinţa poporului, sunt cu totului tot deosebite una de alta. Cea dintâi *sperie* numai pe copiii cei mici, şi prin *speriatul* ei le căşunează boala numită *răul copiilor* sau şi *samcă*,

din cauza căreia apoi mulţi copii şi mor, pe când cea din urmă, adică *Samca* sau *Avestiţa*, fură şi *omoară* pe copiii de curând născuţi.

Deci toate cele ce le-a scris d-l G. Rigo despre *Borză* ar trebuì şterse din colecţiunea d-sale.

Asemenea nu-mi este cunoscută nici o singură boală, care s'ar numì *Losnicioară*. Vezi Partea I, p. 90.

Din contră *Losnicioara*, lat. Solanum dulcamara L., este o plantă, din ale cărei frunze fierte şi din zeama—amestecată cu puţină *miere*—se face un fel de ceaiu, care se dă de băut femeilor ce *nu pot uşor naşte*.

Deci în articolul în chestiune nu e şi nici nu poate fi vorba despre vreo boală, în adevăratul înţeles al cuvântului, ci numai despre o simplă *naştere grea*.

Unele boale autorul le descompune şi, considerând părţile descompuse ca două boale deosebite, scrie despre ele, ca şi când ar fi vorba despre două şi nu despre una şi aceeaş boală, bunăoară ca *buba cea rea*, pe care o desface în *buba cea rea* şi *buba rea*, şi citează pentru cea dintâi, Partea I, p. 25, un descântec din Moldova, iar pentru a doua, Partea I, p. 31, alt descântec din Buzeşti, jud. R.-Sărat.

Pe de altă parte însă, sub unul şi acelaş titlu, vorbeşte despre două boale deosebite, precum face cu *pecinginea* şi cu *curul găinii*, vezi Partea I, p. 134—136, cari, după cât ştiu eu, sunt două boale cu totul diferite una de alta.

Probabil că amândouă numirile acestea, în unele părţi locuite de Români, vor fi corespunzând uneia şi aceleiaş boale. In cazul acesta însă autorul ar fi trebuit numai decât să ne-o spue.

Comparând partea întâia cu partea a doua a *Medicinei babelor*, adică *Practica şi descântecele babelor la boale* cu *Babele şi medicina lor veterinară*, în privinţa materialului cuprins într'însele, vedem că cea dintâi e aproape de trei ori mai voluminoasă, că cuprinde în sine cu mult mai multe leacuri şi descântece, şi că descrierea boalelor e mai pe larg şi cevà mai exact alcătuită, pe când din contră partea a doua e cu mult mai sărăcăcioasă, atât în leacuri şi mai cu seamă în descântece, cât şi în descrierea boalelor, deşi autorul foarte lesne ar fi putut-o face şi în această parte, căci precum se află o mulţime de descântece şi leacuri despre *boalele omeneşti*, tot aşà se află şi despre cele ale vitelor. Se vede însă că autorul şi-a dat mai mare silinţă sau a fost mai norocos la compunerea părţii prime decât la compunerea părţii a doua.

In fine autorul, după cum am amintit dejà din capul locului, împarte şi intitulează materialul popular adunat de d-sa în: *Practica şi descântecele babelor la boale* şi în: *Babele şi medicina lor veterinară.*

Impărțirea și intitularea aceasta însă, după părerea mea, nu e corectă, fiindcă nu e destul de clară și nici nu corespunde adevărului. Căci nu numai *babele* sunt acelea cari se ocupă cu descântarea și vindecarea boalelor, ci foarte adeseori și unele neveste. Iar cu vindecarea vitelor bolnave se ocupă de regulă mai mult bărbații decât femeile. Sau crede d-sa că un *văcar*, un *bouar*, un *cârlănar* sau un *cioban* de pe vârful munților, când li se va sângerà vreo vită sau va fi mușcată de vreun șarpe, va trimite în sat după o babă și va aștepta până ce va veni aceasta ca să-i descânte vitei bolnave? Atunci nu știu zău ce i-ar mai folosì baba! Și apoi oare ce deosebire așà de mare a aflat d-sa între modul vindecării boalelor omenești și cel al vindecării vitelor, că și-a intitulat materialul adunat de d-sa astfel?

Eu cred că nu e mare deosebire.

Prin urmare, a spune că numai *babele* și iar *babele* se ocupă cu asemenea lucruri e un neadevăr.

Toate scăderile însă, câte s'au amintit până aici și câte s'au indicat ici coleà și într'amândouă manuscriptele, se pot foarte lesne îndreptà, și atunci materialul adunat de d-l G. Rigo se poate publicà.

Inainte de toate însă ar trebuì:

a) Să dea materialului popular adunat de d-sa titlul de: *Medicina poporului* sau: *Medicina poporului român*, sau: *Medicina populară*, cum îi va veni mai bine la socoteală, iar aceasta s'o împărțească apoi în:

I. *Boalele oamenilor.*

II. *Boalele vitelor.*

b) Să șteargă din colecțiunile d-sale descântecele *de Borză* și cel *de deochiu*, despre cari am amintit mai sus.

c) Să controleze încă odată toate descântecele ce i s'au trimis de către unele persoane, spre a se încredințà de nu mai sunt și altele, cari s'au prescris din atare ziar sau colecțiune și cari i s'au trimis apoi ca nepublicate.

d) Să concentreze cât îi va fi cu putință toate boalele, cari au mai multe numiri, sau cel puțin să amintească punctele esențiale prin cari se deosebesc unele de altele, bunăoară *a bubă* de *bubă* și de *buba cea rea*, și să nu înșire toate numirile după alfabet *în text*, ci aceasta s'o facă în indice.

e) Să dea alt titlu boalei numit de d-sa *losnicioară*, bunăoară *nașterea grea*.

f) Adusul laptelui la vaci să-l treacă din Partea I în Partea II.

g) Să explice în note subliniare toate cuvintele și numirile de plante mai puțin uzitate și cunoscute. In fine:

h) Să spue, firește dacă-și va mai puteà aduce aminte, pretutindeni întreg numele și conumele persoanei dela cine, din care țară și din ce comună sau oraș și județ anume a auzit sau a primit nu numai descântecele, ci și toate leacurile câte le-a adunat sau i s'au trimis.

Afară de aceasta, la începutul fiecărei boale, despre care vorbește, să pue *numirea*, care crede că e mai răspândită și mai bine cunoscută, bunăoară: *A bubă*, *Albeața*, *Buba cea rea*, *Creșterea părului*, *Orbalțul*, etc. și apoi să înceapă: de *Abubă* se descântă... *Albeața* se capătă... Pentru *Creșterea părului* se întrebuințează, etc.

Făcând autorul schimbările și corecturile acestea și căutând ca și în privința stilistică să fie cevà mai grijuliu, manuscriptele d-sale se pot, firește că numai într'un singur volum, în voia cea bună publicà, pentrucă ele conțin o mulțime de numiri de boale, de ființe mitologice, de plante, de descântece, de leacuri, și multe alte lucruri foarte interesante, cari până acuma n'au fost încă date publicității.

Raportul d-lui I. Bianu despre Medicina babelor de G. Rigo, — aprobat de Secțiune la 25 Maiu 1907.

Là 9 Fevruarie trecut Secțiunea a aprobat concluziunile raportului răposatului nostru coleg S. Fl. Marian, care examinase manuscriptul prezentat spre publicare de d-l G. Rigo (Gr. Grigoriu), tratând despre *Medicina babelor*. Regretatul nostru folklorist arătà câtevà defecte mărunte ale lucrării d-lui Rigo și conchideà, recomandând călduros lucrarea, spre publicare în *Anale*, după ce autorul va îndreptà micile scăderi arătate.

D-l Grigoriu (Rigo) a luat cunoștință de raportul d-lui Marian și a făcut în lucrarea sa îndreptările indicate, și acum o prezentă din nou spre publicare. Am cercetat lucrarea revizuită în asemănare cu manuscriptul vechiu și cu indicațiunile cuprinse în raportul d-lui Marian și am constatat că autorul a făcut îndreptările cari i s'au cerut și astfel urmează ca lucrarea să se tipărească acum în *Memoriile Secțiunii literare*.

Raportul d-lui Sextil Pușcariu despre: Contribuțiuni la stabilirea originii orientale a unor vorbe românești, de Teofil Löbel, — aprobat de Secțiune la 16 Noemvrie 1907.

Lucrarea, pe care o trimite d-l Teofil Löbel Academiei Române spre publicare în *Anale*, cuprinde un număr măricel de întregiri și îndreptări, cu privire la operà d-lui L. Șăineanu: *Influența orientală*, etc. Fără a fi filolog sau lingvist, d-l Löbel a dat dovadă și cu altă ocazie — publicând la 1894 un volum intitulat: *Elemente turcești, arăbești și persane în limba română* — că e în stare să scrie lucrări prețioase despre raportul între limba noastră

și cea turcească. D-sa a întrebuințat izvoare literare mai complete decât d-l Șăineanu, așà încât a putut da lămuriri asupra unor cuvinte rămase nelămurite deplin de premergătorul său. Aproape toate aceste cuvinte sunt azi învechite și n'au fost niciodată populare în limba română. D-l Löbel are însă în acelaș timp alt avantaj față de d-l Șăineanu, cunoaște limba osmanlie vorbită și nu e nevoit să lucreze numai cu dicționarele. Din cauza aceasta a putut să îndrepteze și câtevà greșeli ale d-lui Șăineanu și să stabilească etimologiile unor cuvinte devenite populare în limba română, precum: *haimanà*, *palavră*, *raft*, *tarabă*.

«Contribuțiunile la stabilirea originii orientale a unor vorbe românești», publicate în *Analele* Academiei Române, vor puteà deci aduce, după părerea mea, un folos real lexicografiei românești. Cred însă că s'ar puteà da d-lui Löbel sfatul, ca să nu retipărească citațiunile referitoare la cuvinte, deoarece acestea sunt luate după opera d-lui Șăineanu, și cetitorul le poate aflà acolo. Prin această inovațiune devine inutilă și bibliografia dela sfârșit. Propun și câtevà schimbări de limbă, astfel: înlocuirea cuvântului «vorbe» prin «cuvinte», în titlu, îndreptarea frazei: «m'aș fi deci ocupat» (p. 2, r. 7), în «m'aș fi ocupat deci»; schimbarea construcției: «întâia frază aș fi scris» (p. 5, r. 22) și a inversiunii: «toate acestea împutat îi s'au» (p. 6, r. 19).

SECŢIUNEA ISTORICĂ.

Raportul d-lui D. Onciul despre: Censura în Moldova. IV. Censura sub Grigorie Ghica şi desfiinţarea ei, de Radu Rosetti,—aprobat de Secţiune la 25 Maiu 1907.

Lucrarea d-lui R. Rosetti: «Despre censura în Moldova. IV. Censura sub Grigore Ghica şi desfiinţarea ei», ce am primit spre cercetare, este o urmare la cele trei memorii ale autorului asupra censurii în Moldova, publicate în *Analele Academiei.*

In această ultimă parte (72 pag., cu opt caiete de anexe) se tratează despre următoarele: 1) Cevà despre cele două perioade de domnie ale lui Grigorie Ghica; 2) Censura faţă de tipografii în deobşte; 3) Censura cărţilor cu subiect religios; 4) Censura cărţilor româneşti sau a traducerilor în limba română (capitol numit în manuscris, probabil din eroare: «*Acte* relative la cărţi româneşti sau traduceri în limbă şi teatru», care este şi titlul anexelor de acte No. II); 5) Censura cărţilor didactice; 6) Censura cărţilor în limbi străine; 7) Censura periodicelor române; 8) Censura ziarelor în limbi străine; 9) Desfiinţarea censurii de către Grigorie Ghica la 12 Maiu 1856, în care capitol se arată şi starea presei în timpul căimăcămiilor următoare. Apoi urmează acte relative la cele opt capitole din urmă, între cari şi legea presei din 1 Aprilie 1862 şi regulamentul pentru aplicarea ei.

In manuscris, capitolele 3—9 sunt unele greşit numerotate, altele nenumerotate, ceeace rămâne să fie rectificat.

Atât expunerea istorică, cât şi actele anexate, prezentă un deosebit interes pentru istoria culturii noastre din acea epocă, întregind memoriile precedente. Astfel lucrarea poate fi publicată în *Anale.*

Observ însă că nici în expunere, nici în anexe nu se arată provenienţa actelor inedite, citându-se numai *Ibid.* Cum lucrarea de faţă este un memoriu pentru sine, indicaţia izvoarelor trebue să fie independentă de memoriile anterioare.

Autorul scrie «Ghyka», chiar şi în acte transcrise după originale cirilice. Acest fel de a scrie numele Domnitorului Ghica, în acte contemporane, scris

cu litere latine «Ghyka», nu e recomandabil, fiind un caprițiu ortografic nejustificat.

«Hogaş» (pag. 3), în loc de *văgaş*, nu e forma literară a cuvântului.

La pag. 23 autorul zice că scriitorul Negulici e fără îndoeală un Ardelean, precum dovedeşte abuzul de «u scurt şi de duble litere ce-l face». Această argumentaţie nu e întemeiată; căci scriitorul întrebuinţează *u* mut (nu «scurt»), ca şi alţii pe atunci, iar întrebuinţarea de consoane duble, fără nici o regulă etimologică şi neobişnuită în Ardeal, nu poate fi o probă pentru ardelenismul lui.

Rămâne ca autorul să aibă în vedere aceste observări, spre a face îndreptările necesare.

Raportul d-lui Gr. Tocilescu despre: Contribuţiuni la studiul cronicelor moldovene, de Const. Giurescu,—aprobat de Secţiune la 12 Octomvrie 1907.

Autorul, un tânăr foarte bine cunoscut de altfel prin interesante studii istorice, publicate până în prezent, îşi propune în lucrarea de faţă să discute şi să dea o soluţie mult discutatei chestiuni, dacă Nicolae Costin este sau nu autorul întregii cronici dela 1661 până la 1711, publicată sub numele său de răposatul Mihail Kogălniceanu în cele două ediţii ale «Letopiseţelor ţerii Moldovei». Şi anume, autorul întreprinde să dovedească părerea, de mult timp emisă de d-l Dr. I. Sbiera şi de subsemnatul, că Nicolae Costin nu poate fi autorul decât al celei de a doua părţi a cronicei, dela 1709—1711, în contra părerii răposatului V. A. Urechiă şi a d-lor Xenopol şi N. Iorga, că el ar fi autorul întregii opere.

După ce combate punct cu punct toate argumentele adversarilor, d-sa aduce o seamă de argumente dintre cari cele mai multe proprii, toate însă foarte convingătoare, dovedind prin aceasta un spirit critic de prima ordine şi mijloace superioare de investigaţie, în urma cărora, cred, chestiunea Cronicei lui Nicolae Costin este definitiv lămurită.

Aşà fiind, socotesc că lucrarea d-lui Giurescu merită a fi publicată în *Analele* Academiei Române, ca una ce îndeplineşte condiţiunile unei atari publicaţiuni, de a fi bine scrisă şi de a elucidà una din multele chestiuni foarte încurcate ale istoriei noastre culturale.

SECŢIUNEA ŞTIINŢIFICA.

Raportul d-lui Sp. Haret despre: Aplicaţiile mecanicei raţionate în teoria generală a suprafeţelor, de G. C. Iuga, — aprobat de Secţiune la 8 Iunie 1907.

Memoriul d-lui Iuga este foarte interesant, pentrucă constitue un exemplu, din cele puţine cari există, de modul cum teoriile mecanicei raţionate pot servì pentru lămurirea unor chestii din cele mai abstracte de geometrie superioară. De ordinar, relaţiile acestea între mecanică şi geometrie se stabilesc în sens invers.

Sunt de părere că lucrarea d-lui Iuga, care e originală, este destul de însemnată şi aduce ştiinţei geometriei un serviciu destul de mare, pentru ca să merite să fie publicată în *Analele* Academiei Române.

Raportul d-lui St. C. Hepites despre: Contribuţiuni la climatologia României. I. Studiu comparativ al climei iernii 1906—1907 la Bucureşti, de I. St. Murat,—aprobat de Secţiune la 29 Iunie 1907.

Climatografia României încă nu este făcută din cauza lipsei materialului, care trebue să servească de bază unei asemenea descrieri. Inceputul în această privinţă a fost făcut de diferitele mele memorii asupra climatologiei României publicate în *Analele* Academiei.

D-l Murat şi-a propus a face o serie de studii asupra diverselor chestiuni climatologice relative la România, tocmai în scopul de a grăbì întocmirea climatografiei ţerii noastre.

Primul său studiu, asupra căruia mi-aţi dat obligaţiunea de a referì, se raportează la clima iernii 1906—7, care a fost atât de însemnată prin caracterele ce a prezentat.

Autorul manuscrisului face un studiu comparativ al climei acestui anotimp pe care, analizând-o din punctul de vedere al diferiţilor factori climatologici, ajunge la concluziunea că ea trebue socotită printre iernile cele

mai friguroase ce s'au constatat la noi, de când se fac observaţiuni meteorologice, fără însă de a fi o iarnă excepţională.

Studiul d-lui Murat îl cred destul de important pentru climatografia României, pentru a vă propune publicarea lui în *Analele* Academiei.

Raportul d-lui Gr. Ştefănescu despre: Eurhamphaea vexilligera Gegenbaur de C. N. Ionescu,—aprobat de Secţiune la 16 Noemvrie 1907.

Manuscrisul d-lui C. N. Ionescu, ce mi-aţi dat ca să cetesc şi să opinez dacă merită să fie publicat în *Analele* Academiei noastre, manuscris intitulat: *Despre Eurhamphaea vexilligera Gegenbaur*, tratează despre un animal gelatinos, găsit în golful Neapoli, care face parte din grupa *Ctenoforelor lobate*, a cărui structură a fost descrisă, pentru prima oară, dar nu complet studiată, de Gegenbaur în anul 1856.

D-l Ionescu, putând să păstreze viu 2, 3 zile acest animal, găsit în golful de Neapoli, l-a putut studià în toate amănunţimile structurii sale, încât astăzi se cunoaşte complet organizarea acestui animal, între altele faptul necunoscut, constatat de d-l Ionescu, că dacă acest animal este atins cu un corp străin, atunci el aruncă din glandele sale roşii—ce are pe corp—un lichid, care colorează apa în galben portocaliu, ceeace probează, zice d-l Ionescu, că aceste glande sunt în relaţiune cu sistemul nervos, lucru care nu erà bine cunoscut până acum.

După aceea, d-l Ionescu descrie amănunţit diferitele aparate ale animalului şi-i arată complet organismul, ceeace până acum nu erà în destul de bine cunoscut. D-sa arată asemenea că acest Eurhamphaea este foarte rar, căci nu s'au găsit, în golful de Neapoli, decât vreo 3 exemplare, ceeace probează, zice d-sa, că acest animal nu este propriu mării Mediterane, ci că este adus de curenţi marini din Oceanul Atlantic, unde este foarte abundent.

Lucrarea d-lui Ionescu, însoţită şi de 2 stampe, fiind interesantă şi puind în evidenţă lucruri nouă, sunt de părere că merită să fie tipărită în *Publicaţiunile Adamachi.*

PARTEA II.

SESIUNEA GENERALĂ DIN ANUL 1908.

ŞEDINŢA DELA 11 MARTIE 1908.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

D-l Preşedinte *A. Saligny*, deschizând şedinţa, zice;

«*Domnilor Colegi,*

«Sesiunea generală pe care o deschidem astăzi este a 41-a în rândul sesiunilor pe cari Academia noastră le-a ţinut dela 1867 până acum. In aceşti 40 de ani, Academia a lărgit din ce în ce mai mult câmpul lucrărilor sale. Societatea literară şi filologică inaugurată la 1867 şi-a adaus în curând o Secţiune istorică, iar la 1879 a organizat şi Secţiunea ştiinţifică alăturea cu celelalte două.

«O privire retrospectivă asupra celor patru decenii trecute, cred că ne poate da, cu drept cuvânt, mulţumirea datoriei împlinite, căci Academia a contribuit mult la progresele realizate în acest timp, în ţară şi în neamul nostru, atât în activitatea literară, filologică şi istorică în domeniul studiilor asupra trecutului şi asupra limbii neamului, cât şi în diferitele ramuri ale ştiinţelor exacte.

«Membrii Academiei au contribuit fiecare după puterile sale la progresul îndeplinit şi la înălţarea tot mai sus a prestigiului Instituţiunii noastre.

«Noi, cei veniţi aici unul după altul în cursul anilor, privim cu deosebit respect pe cei trei colegi cari au luat parte la întâia sesiune din 1867 şi pe cari mai avem fericirea să-i numărăm în mijlocul nostru, pe d-nii T. Maiorescu, I. Caragiani şi I. Sbiera.

«O parte covârşitoare din progresele realizate de Academia Română se datoreşte aceluia dintre noi, care în zilele trecute şi-a serbat,

în cercul intim al familiei, împlinirea a şapte decenii şi jumătate de vieaţă; acesta este d-l Dimitrie Sturdza.

«De peste o jumătate de secol d-l Sturdza stă în mijlocul muncii şi al valurilor pentru propăşirea patriei pe toate terenurile; de 37 de ani este membru al Instituţiunii noastre şi de aproape un pătrar de secol ocupă serviciul de Secretar general, conducând şi supraveghind lucrările Academiei.

«Sunt încredinţat că exprim simţimintele cele mai curate şi mai sincere ale Domniilor-Voastre tuturora, când mă folosesc de această solemnă ocaziune, exprimând d-lui Sturdza admiraţiunea şi recunoştinţa noastră pentru tot ceeace a făcut întru înălţarea Academiei, şi urându-i ca bunul Dumnezeu să-l ţină încă mulţi ani, pentru a-şi continuà rodnica şi binecuvântata d-sale activitate.

«Urez Academiei să aibă în viitor cât mai mulţi membri însufleţiţi de acelaş spirit, care a condus şi conduce activitatea d-lui Sturdza!

«Atunci Academia Română se va înălţà tot mai sus, cultura naţională şi Instituţiunea aceasta, destinată a-i sta în frunte, vor merge tot înainte!

«Declar deschisă sesiunea generală a anului 1908».

D-l *D. Sturdza* mulţumeşte d-lui Preşedinte pentru cuvintele călduroase şi binevoitoare rostite cu privire la d-sa, şi tuturor colegilor pentru bunăvoinţa ce-i arată şi în această ocaziune. D-sa s'a silit totdeauna să-şi facă datoria. Fiind ales în serviciul Academiei, şi-a pus toată silinţa la muncă, şi în această Instituţie, când erà mai tânăr. Tot aşà va face şi de acum înainte şi se roagă ca aceeaş bunăvoinţă prietenească, pe care a întâmpinat-o între colegi, să-i fie arătată şi în viitor.

D-l Preşedinte *A. Saligny* prezentă următoarea programă a lucrărilor sesiunii generale din 1908:

1. Raportul Secretarului general despre activitatea Academiei în 1907—8.
2. Raportul Comisiunii financiare asupra exerciţiului bugetar 1906—7.
3. Alegerea Comisiunii pentru examinarea lucrărilor făcute în 1907—8.
4. Alegerea membrilor Academiei în locurile vacante: *trei* în Secţiunea literară şi *doi* în Secţiunea istorică. (Art. 22—24 Stat., 62 Reg.)
5. Raportul Comisiunii permanente a Bibliotecii pentru 1907.
6. Raportul Comisiunii Fundaţiunii Adamachi pentru 1907—8 şi alegerea a doi membri cari, împreună cu Secretarul general, să formeze Comisiunea Fundaţiunii Adamachi pentru 1908—9. (Art. 16 Reg. Adam.).

7. Raportul Comisiunii Fundaţiunii Otteteleşanu pentru 1907—8 şi alegerea Comisiunii pentru 1908—9.

8. Raportul Comisiunii pentru împărţirea cărţilor didactice şi religioase din Fondurile Ioan Fătu şi Ioan Scorţeanu în 1907 şi alegerea Comisiunii pentru 1908.

9. Raportul Comisiunii Dicţionarului limbii române asupra lucrărilor din 1907—8 şi alegerea Comisiunii pentru 1908—9.

10. Raportul Comisiunii Fundaţiunii Ioan Agarici pentru 1907—8 şi alegerea Comisiunii pentru 1908—9.

11. Raportul Comisiunii Fundaţiunii Tache P. Anastassiu pentru 1907—8 şi alegerea Comisiunii pentru 1908—9.

12. Raportul Comisiunii însărcinate cu regulamentarea fondului de pensiuni pentru funcţionarii Academiei. (Deciz. 25 Martie 1904).

13. Deciziune asupra fondului G. Chiţu. (Deciz. din 7 Martie 1898).

14. Raportul Comisiunii însărcinate cu examinarea lucrărilor făcute în 1907—8.

15. Modificarea programelor de studii la Institutul Otteteleşanu.

16. Discursul de recepţiune al d-lui Dr. D. Grecescu.

17. Deciziunea Comisiunii speciale pentru acordarea premiului *Năsturel* de 4.000 lei. (Art. 13, 16 Reg. Prem.).

18. Deciziunea *Secţiunii ştiinţifice* pentru acordarea premiului *Lazăr* de 5.000 lei. (Art. 8, 9, 14, 16 Reg. Prem.).

19. Deciziunea *Secţiunii ştiinţifice* pentru acordarea premiului *Adamachi* de 5.000 lei.

20. Deciziunea *Secţiunii istorice* asupra lucrării prezentate la premiul *Eliade-Rădulescu*, de 5.000 lei, despre: *Domniile române sub Regulamentul Organic până la 1848.* (Art. 19, 20 Reg. Prem.).

21. Deciziunea *Secţiunii istorice* asupra lucrării prezentate la premiul *Ion Kalinderu* de 1.000 lei: *Monografia unei comune rurale din România.* (Art. 19, 20 Reg. Prem.).

22. Şedinţa publică solemnă pentru proclamarea premiilor acordate. (Art. 17 Reg. Prem.).

23. Subiect pentru marele premiu militar *Carp* de 7.000 lei din 1912. (Art. 12 din Reg. Fond. Carp).

24. Subiect ales de *Secţiunea literară* pentru premiul *Adamachi* de 5.000 lei din 1913.

25. Subiect ales de *Secţiunea istorică* pentru premiul *Năsturel* (seria A) de 5.000 lei, din 1913.

26. Subiect ales de *Secţiunea ştiinţifică* pentru premiul *Lazăr* de 5.000 lei din 1913.

27. Subiect ales de *Secțiunea științifică* pentru premiul *Neuschotz* de 2.000 lei din 1913.

28. Alegerea Comisiunii financiare pentru cercetarea conturilor din 1907—8.

29. Alegerea Comisiunii de 12 membri pentru Marele Premiu *Năsturel*, din 1909. (Art. 13 Reg. Prem.).

30. Comisiunile de câte trei membri aleși de *Secțiunea literară* spre a cercetà lucrările cari se vor prezentà la premiile din 1909 (Art. 20 Reg. Prem.):

„*Neuschotz*," de 2.000 lei, despre: *Industria casnică la Români.*

„*Alexandru Bodescu*", de 1.500 lei, despre: *Elementul național în poezia lui Eminescu.*

„*Marele premiu Carp*," de 7.000 lei, despre: *Sintaxa limbii române.*

31. Comisiunile de câte trei membri aleși de *Secțiunea științifică* spre a cercetà lucrările cari se vor prezentà la premiile din 1909 (Art. 20 Reg. Prem.):

„*Lazăr*," despre: *Politica agrară a României.*

„*Adamachi*", despre: *Studiul țânțarilor din România.*

32. Alegerea membrilor corespondenți români în locurile vacante: *trei* la Secțiunea literară, *patru* la Secțiunea istorică.

33. Alegeri de membri onorari și corespondenți străini.

34. Formarea bugetului pentru anul 1908—9.

35. Alegerea Președinților și Vicepreședinților Secțiunilor pentru 1908—9. (Art. 15 Stat.).

36. Alegerea Președintelui și Vicepreședinților Academiei pentru 1908—9. (Art. 15 Stat.).

37. Raportul Secretarului general asupra lucrărilor sesiunii generale din 1908.

D-l Secretar general *D. Sturdza* cetește următorul:

„*Raport asupra lucrărilor făcute în 1907—8*:

„*Domnilor Colegi,*

«Anul care a trecut, dela cea din urmă sesiune până astăzi, a fost un an greu. Evenimentele dureroase din primăvara trecută au apăsat și asupra întregei noastre activități, fără însă ca Instituțiunea noastră să fie fost turburată în lucrările ei.

«I. *Membrii.*

«Academia a avut de înregistrat, în cursul acestui an, simţitoare pierderi, prin încetarea din vieaţă a trei membri activi: B. P. Hasdeu, Iosif Vulcan, D. C. Ollănescu şi a trei membri onorari: N. Grigorescu, O. Benndorf şi Sir M. E. Grant-Duff.

«La 25 August s'a stins, în locuinţa sa dela Câmpina, *B. P. Hasdeu*, când se împliniau tocmai 30 de ani dela alegerea sa ca membru al Academiei, şi după ce aproape 40 de ani stătuse în fruntea învăţaţilor români.

«B. P. Hasdeu ne-a venit din Basarabia, în epoca renaşterii dela 1857 şi fusese precedat de numele tatălui său, care rostise în 1837 frumosul discurs dela Hotin. Hasdeu a fost primit cu braţele deschise la Iaşi; acolo şi-a început activitatea literară şi ştiinţifică, pe care a continuat-o apoi la Bucureşti.

«In studiile asupra istoriei naţionale, pre cari le-a îmbrăţişat întâiu, Hasdeu a adus mijloace ştiinţifice necunoscute de învăţaţii români dinaintea lui: cunoştinţa limbilor slavice şi a literaturilor popoarelor slave, cu cari atât de îndelungat şi atât de strâns a fost legată vieaţa Românilor dela sfârşitul epocei romane până în vremile noastre. Prin aceste cunoştinţe vaste şi adânci, Hasdeu a lărgit câmpul studiilor noastre istorice, arătându-le şi deschizându-le bogate izvoare interne şi externe.

«Dela studiile istorice, Hasdeu a trecut la studiile asupra limbii naţionale, căutând să explice mai ales elementele neromane ale limbii, de cari sistematic s'au ferit filologii de până atunci, ieşiţi aproape toţi din şcoala istorică ardeleană.

«Hasdeu a fost un autodidact. Cu agerime rară el şi-a întins cercul cunoştinţelor prin studiul scrierilor fruntaşilor în ştiinţele de cari se ocupà, înţelegând metodele acelora şi căutând să le aplice apoi în domeniul chestiunilor româneşti.

«Inzestrat cu o memorie uimitoare, el închegà întinsele sale cunoştinţe în combinaţiuni şi argumentări de multe ori vrednice de mirare.

«Cu aceste mijloace şi cu aceste puteri, Hasdeu a regenerat studiile noastre istorice şi filologice, dându-le o vieaţă nouă şi deschizându-le orizonturi necunoscute înainte de dânsul.

«Lupta cu greutăţile cele mai mari şi plăcerea de a le birui au făcut această puternică inteligenţă să treacă dela o lucrare la alta,

fără să-i lase liniștea și statornicia necesară, spre a aduce la îndeplinire vreunul din planurile mari pe cari le-a început.

«Rămășițele pământești ale răposatului au fost aduse în București. Academia a depus o coroană pe sicriul lui, iar colegul nostru d-l D. Onciul a ținut cuvântarea funebră. In ședința dela 31 August, d-l Dr. C. Istrati a făcut o dare de seamă asupra activității și ultimelor momente ale regretatului bărbat.

«O zi după moartea lui Hasdeu ne-a venit vestea încetării din vieață—la Oradea-mare—a lui *Iosif Vulcan*, ales membru al Secțiunii literare la 30 Martie 1891.

«Iosif Vulcan a trăit o vieață întreagă cu condeiul în mână într'o muncă de toate zilele, închinată culturii neamului. Patruzeci de ani el a redactat și a publicat cu regularitate revista sa „Familia", care a contribuit foarte mult la răspândirea culturii literare și sociale printre Români. El a căutat să atragă scriitori, să îndemne la scris pe cei cu talent, să aleagă scrierile de publicat dintre mulțimea celor cari i se trimiteau. Intreagă această muncă de alegere o făceà, ferindu-se de a supărà pe cinevà, căci blândețea i-a fost trăsura de căpetenie a caracterului său.

«Vulcan a tradus romane și novele din literaturi străine, a scris însuș opere originale: poezii lirice, novele și compuneri dramatice.

«Visul lui, preocuparea de toate zilele, îi erà, pre lângă prosperitatea „Familiei", înființarea unui teatru romănesc în patria sa.

«Pentru prosperitatea «Familiei», el a făcut tot ce a stat în putința mijloacelor sale, dar a fost biruit de schimbarea vremilor; a văzut pe noii scriitori grupându-se în organizări proprii și creând alte organe de publicitate ale lor, și s'a simțit în anii din urmă tot mai mult izolat cu „Familia" sa în mișcarea literară din ce în ce mai bogată. Atunci a avut durerea și resignarea de a oprì aparițiunea acestei iubite stăpâne a vieții sale.

«Pentru pregătirea înființării teatrului, Vulcan a organizat o societate, spre a strânge fondul necesar; a alergat ani mulți cu o stăruință rară, din oraș în oraș, ținând adunări și vorbind, spre a încălzi lumea pentru această idee și pentru a adunà banii necesari la realizarea ei.

«Așà a trăit Vulcan vieața întreagă într'o muncă modestă — dar de o stăruință apostolică,—închinată înaintării culturii neamului său.

«Acum de curând, la 20 Ianuarie, am pierdut dintre noi pe *D. C. Ollănescu*, membru în Secțiunea literară, ales la 11 Martie 1893.

«Ollănescu s'a stins în floarea vârstei. Aptitudinile sale literare și deosebitul farmec cu care știà ceti versuri și proză au atras asupră-i băgarea de seamă a unor bărbați, ca Ion Ghica și Alecsandri, cari l-au îndemnat și l-au încurajat la munca literară, și sub influența cărora și-a desvoltat activitatea. Ollănescu — sub pseudonimul literar Ascanio—a scris pentru teatru, începând dela 1879 cu comedia: „Pe malul gârlei", și ani îndelungați a lucrat ca membru în comitetul teatral pentru înălțarea acestei instituțiuni de cultură. Prin lungi și migăloase cercetări, el a scos din arhive și din ziarele timpului istoria teatrului în țara noastră, într'o lucrare, care a fost publicată în *Analele* Academiei. Poeziile lui Ollănescu s'au distins totdeauna printr'o formă elegantă; iar satirele sale sunt o caldă biciuire, în spirit horațian, a unor rele apucături din vieața societății noastre contimporane.

«O mare, grea și bună muncă a îndeplinit Ollănescu, traducând românește Odele și Epodele lui Horațiu, precum și Arta poetică. Intâia oară poetul celei mai culte părți a societății din Roma lui August se prezentà publicului românesc în limba noastră. Greutățile de biruit erau foarte mari, din cauza deosebirii adânci între cele două culturi și cele două limbi, în care s'a scris originalul și în care trebuià făcută traducerea; și este firesc că adeseori poetul nostru — cum însuș spune — «va fi avut ocazia să-și șteargă fruntea umedă, când i se făceà ziuă pe câte o pagină» grea din această lucrare însemnată și anevoioasă.

«In D. C. Ollănescu am pierdut pe un coleg totdeauna afabil și un conlucrător totdeauna gata a face tot ce-i erà în putință pentru prosperitatea Academiei.

«Membrii prezenți în capitală au asistat cu toții la ceremonia îmmormântării, iar colegul nostru d-l I. Bianu a ținut cuvântarea funebră.

„*Nicolae Grigorescu* a trecut la cele veșnice la 21 Iulie, în modestul său loc de retragere dela Câmpina, unde și-a trăit anii bătrânețelor.

«Grigorescu a fost cel mai puternic talent artistic, care a ieșit până acum din neamul nostru, și vieața lui întreagă a fost închinată picturii, spre care l-a atras din copilărie o puternică vocațiune. Grigorescu s'a format aproape fără școală, studiind natura și dându-și silința să o înțeleagă și să o fixeze pe pânzele sale. Elementele caracteristice ale frumuseților țerii și ale vieții țăranilor în toate manifestările ei au fost mai ales obiectul observațiunii sale.

«Din această cauză este mare asemănare între Grigorescu și Alecsandri. Farmecul operelor fiecăruia are acelaș punct de plecare, acelaș cuprins: frumusețea, pitorescul țerii și al țăranului. Rodica și Curcanul sunt punctele mari de legătură între acești doi mari poeți ai neamului nostru.

«Academia, aprețiind meritele naționale și creațiunile artistice ale lui Grigorescu, l-a ales în 8 Aprilie 1899 ca membru onorar al ei.

«Incă de acum un an, la 2 Ianuarie 1907 st. n., a murit arheologul *Otto Benndorf*, membru onorar al Academiei dela 12 Aprilie 1894. El a fost profesor la universitățile din Göttingen, Zürich, München, Praga și în urmă la cea din Viena. Dela el avem mai multe studii asupra antichităților grecești și romane. El cunoșteà țara noastră și s'a ocupat mult cu monumentul dela Adamklissi. Benndorf, împreună cu G. Niemann, a acordat colaborarea sa colegului nostru d-lui Gr. Tocilescu, cu care au dat la lumină lucrarea: *Das Monument von Adamklissi Tropaeum Traiani*, apărută la Viena în 1895.

„*Sir M. E. Grant-Duff*, membru onorar al Academiei, dela 12 Septemvrie 1875, a fost un însemnat bărbat de stat englez și un prețuit scriitor politic. Cunoscător al chestiei Orientului, el atrăsese încă de timpuriu atenția lumii politice prin scrierile sale: *Studii asupra politicei europene* (1866) și *Chestia Orientului* (1876). A fost Guvernator la Madras și Prezident al Societății geografice și al Societății istorice din Londra.

„II. *Ședințele de peste an.*

«Anul trecut Academia a ținut 40 de ședințe, din cari 7 au fost publice și una extraordinară. In aceste ședințe, au fost discutate mai multe chestiuni științifice și s'au făcut următoarele comunicări:

«D-l *Dr. V. Babeș* a ocupat mai multe ședințe, în cari ne-a comunicat rezultatul cercetărilor și studiilor sale din domeniul științelor medicale. Astfel, la 1 Iunie, a cetit comunicarea sa despre: *Originea și prevenirea febrei tifoide, paratifosului și a unor epizootii;* la 15 Iunie despre: *Tratamentul pelagrei cu anilarseniat de sodiu;* la 12 Octomvrie ne-a făcut din nou o dare de seamă asupra tratamentului pelagrei prin atoxil, arătând rezultatele la cari a ajuns; la 2 Noemvrie a cetit comunicarea: *Cercetări asupra genezei unor boale de rinichi;* în ședința dela 23 Noemvrie, revenind asupra chestiei pelagrei, ne-a arătat cauzele întinderii acestei

boale şi mijloacele de combatere; la 11 Ianuarie a cetit comunicarea: *Studii asupra capsulelor suprarenale.*

«Colegul nostru d-l *A. D. Xenopol,* în două şedinţe consecutive, la 28 Septemvrie şi la 5 Octomvrie, a dat cetire comunicării sale despre: *Rivalitatea între Dăneşti şi Drăculeşti.*

«La 1 Fevruarie, d-l *Dr. G. Marinescu* a cetit comunicarea sa: *Despre turburările nervoase produse de trăsnet.*

«In şedinţa dela 22 Iunie, d-l *Gr. Ştefănescu* a făcut o dare de seamă despre serbarea în Bolonia a aniversării de 300 de ani a marelui naturalist italian Aldrovandi. La această serbare, din al cărei comitet de organizare a făcut parte şi d-l Ştefănescu, au luat parte naturaliştii români, trimiţând o adresă festivă.

«In ziua de 18 Ianuarie, d-l *St. C. Hepites* ne-a cetit o recensiune despre 3 publicaţiuni ale Biuroului central de sismologie din Strassburg; din acestea, două sunt privitoare la cutremurele de pământ din 1904, iar a treia cuprinde un studiu asupra cutremurului din America de Sud din 16 August 1906.

«Colegul nostru d-l *I. Bianu,* în mai multe şedinţe, a adus la cunoştinţă diferite descoperiri, mai aleş privitoare la vechea bibliografie românească. In ziua de 11 Maiu, ne-a vorbit despre o interesantă manifestare culturală a Românilor Macedoneni dela 1797, şi anume asupra publicaţiunii Νέα παιδαγωγία a lui Constantin al lui Ucuta din Moscopole; la 5 Octomvrie a vorbit despre un ex libris autograf al lui Dimitrie Vodă Cantemir; iar în şedinţa dela 9 Noemvrie a prezentat o dovadă despre tipărirea în ţară a cărţilor slavoneşti din întâia jumătate a secolului XVI, cari au pe ele stema Ţerii-Româneşti.

«Eu însumi am avut onoarea, în şedinţa dela 5 Octomvrie, să vă atrag atenţia asupra unui ex libris autograf al lui Nicolae Vodă Mavrocordat. In aceeaş şedinţă, am avut plăcerea să vă prezent din partea d-lui D. C. Sturdza-Scheianu o întinsă lucrare bibliografică asupra cărţilor străine privitoare la Români, lucrare la care am colaborat şi eu în tinereţe, şi pe care reluându-o d-sa acum, după o muncă neîntreruptă de mai mulţi ani, a întocmit-o de nou, descriind într'însa peste 20.000 de cărţi.

«Instituţia noastră a fost invitată să iea parte la mai multe congrese ştiinţifice şi serbări comemorative. Astfel au fost: deschiderea Congresului Asociaţiunii generale a medicilor din ţară la 11 Maiu trecut; al XIV Congres internaţional de igienă şi demografie, ţinut

la Berlin între 23—29 Septemvrie; Congresul internațional al orientaliștilor, care se va ținea la Copenhaga în August; Congresul Asociațiunii generale pentru îngrijirea munților, care se va deschide la 19 Iulie la Bordeaux; Congresul Societății imperiale arheologice din Moscova, care se va ținea la Cernigov în August; al III Congres internațional pentru istoria religiunilor, ce se va face în Septemvrie la Oxford; al IV Congres internațional al matematicelor, care se va ținea la Roma între 6—18 Aprilie; la serbarea centenarului Academiei de științe, agricultură și frumoase litere din Aix, fixată la 9 Aprilie.

«III. *Publicațiunile Academiei.*

«Publicațiunile apărute în cursul anului trecut sau în lucrare sunt următoarele:

«1. Din *Analele Academiei:*

«a) *Tomul XXIX—Partea administrativă și Desbaterile anului 1906—7* s'a terminat în întregime, tipărindu-se și partea II, cu lucrările sesiunii generale trecute.

«b) *Tomul XXIX—Memoriile Secțiunii literare* s'a terminat de asemenea de tipărit și conține următoarele:

N. Iorga, Contribuții la istoria literaturii române la începutul secolului al XIX-lea. III. Scriitori greci.

N. Iorga, Contribuții la istoria învățământului în țară și în străinătate (1780—1830).

Alexiu Viciu, Glosar de cuvinte dialectale din graiul viu al poporului român din Ardeal, adunate și explicate.

N. Iorga, Cărți și scriitori români din veacurile XVII—XIX: «Intrebările lui Panaghiot filozoful». «Istoria Rusiei». O formulă de testament. Conachi, Lazăr, Eliad, Vaillant.

Per. Papahagi, Notițe etimologice.

Tudor Pamfile, Jocuri de copii. Memoriul al doilea.

I. Otescu, Credințele țăranului român despre cer și stele.

Const. C. Diculescu, Originile limbii române. Studii critice. Rezultate nouă.

«c) *Tomul XXIX — Memoriile Secțiunii istorice* s'a încheiat de tipărit și are cuprinsul următor:

Radu Rosetti, Cronica Vascanilor.

Radu Rosetti, Despre originea și transformările clasei stăpânitoare din Moldova.

N. Iorga, Un boier Oltean la Karlsbad în 1796—1797. Călătoria lui Barbu Ştirbei în apus.

A. D. Xenopol, Congresul pentru proprietatea literară şi artistică.

N. Iorga, Câtevà fărâme din corespondenţa lui Alexandru Vodă Ghica, Domn şi Caimacam al Ţerii-Româneşti.

A. D. Xenopol, Congresul sociologic din Londra şi organizarea militară a şcoalelor din România.

Radu Rosetti, Despre censura în Moldova:

I. Infiinţarea censurii de guvernul provizor rus şi funcţionarea ei sub acel regim, 1829—1834.

II. Censura sub Mihaiu Sturdza, 1834—1849.

III. Censura cărţilor evreeşti în Moldova sub domniile regulamentare.

A. D. Xenopol, Neconştiutul în istorie.

A. D. Xenopol, Evoluţia în istorie.

Dimitrie Onciul, Tradiţia istorică în chestiunea originilor române.

Ioan Puşcariu, Două Zamfire, Domniţe române din secolul XVI, trecute în Transilvania.

I. Bogdan, Câtevà observaţiuni asupra îndatoririlor militare ale Cnejilor şi boierilor moldoveni în secolii XIV şi XV.

I. Bogdan, Contribuţiuni la istoria Moldovei între anii 1448—1458.

I. Bogdan, Evangheliile dela Homor şi Voroneţ din 1473 şi 1550.

«d) *Tomul XXIX—Memoriile Secţiunii ştiinţifice* a ieşit de asemenea de sub tipar şi cuprinde:

Dr. V. Babeş, Câtevà rezultate obţinute prin metoda română în tratamentul turbării.

Dr. V. Babeş, Corpusculele lui Negri şi parazitul turbării.

Dr. Dim. Grecescu, Plante macedonice din vilaieturile Monastir şi Salonic, examinate, studiate şi determinate.

St. C. Hepites, Materiale pentru climatologia României. XXV. Clima anului 1906 st. n. la Bucureşti-Filaret.

D. Negreanu, Separarea electrostatică a minereurilor.

St. C. Hepites, Materiale pentru sismografia României. XIII. Sismele din anul 1906 st. n. şi lucrările primei întruniri a comisiunii permanente a Asociaţiunii internaţionale de sismologie la Roma în 1906.

I. St. Murat, Influenţa pădurii asupra iuţelii vânturilor (rezultatele experienţelor făcute la staţiunea anemometrică dela Ghimpaţi-Ialomiţa).

Dr. G. Marinescu, Nevroza traumatică şi accidentele muncii.

Zach. C. Panţu, Contribuţiune la Flora Bucegilor.

«e) Din *Tomul XXX — Partea administrativă și Desbaterile anului 1907—8* se află sub tipar fascicula I, cuprinzând procesele verbale ale ședințelor ordinare și ale Secțiunilor până la sesiunea generală.

«f) *Tomul XXX—Memoriile Secțiunii literare* a început a se tipări și conține până acum următoarele:

Gr. Grigoriu-Rigo, Medicina poporului: I. Boalele oamenilor, II. Boalele vitelor.

Th. Löbel, Contribuțiuni, la stabilirea originii orientale a unor cuvinte românești.

«g) *Tomul XXX — Memoriile Secțiunii istorice* se află sub tipar și cuprinde:

Radu Rosetti, Despre censura în Moldova. IV. Censura sub Grigorie Ghica și desființarea ei.

I. Pușcariu, Cetatea Neamțului dela Podul Dâmboviței în Muscel.

Nicolae Docan, Notiță despre monetele lui Petru Mușat.

A. D. Xenopol, Lupta între Drăculești și Dănești.

Const. Giurescu, Contribuțiuni la studiul cronicelor moldovene (Nicolae Costin, Tudosie Dubău, Vasile Dămian).

«h) *Tomul XXX — Memoriile Secțiunii științifice* a început de asemenea să se tipărească și cuprinde până acum următoarele:

Dr. V. Babeș, Slăbiciunea inimii.

Dr. V. Babeș, Studii critice asupra actualei organizațiuni sanitare. Vasile Lascar și măsurile sanitare din comunele rurale.

I. St. Murat, Contribuțiuni la climatografia României. I. Studiu comparativ al climei iernii 1906—1907 la București.

G. C. Iuga, Din aplicațiunile mecanicei raționale în teoria generală a suprafețelor.

Dr. V. Babeș, Fapte nouă asupra originii și combaterii febrei tifoide.

St. C. Hepites și *I. St. Murat*, Contribuțiuni la Fizica Globului. VII. Hărțile magnetice ale României la 1 Ianuarie 1906.

Dr. V. Babeș, Cercetări asupra genezei unor boale de rinichi.

Dr. V. Babeș, Observațiuni asupra capsulelor suprarenale.

«2. Potrivit deciziunii votate de d-voastre în sesiunea generală din 1905, s'au tipărit în traducere franceză cuvântările rostite de d-l Președinte al Academiei și raportul de deschidere și cel de închidere din sesiunea generală trecută. Broșura are titlul: *L'Académie Roumaine en 1906—1907: Discours et rapports officiels;*

ea mai cuprinde Regulamentul premiilor și lista publicațiilor Academiei, și s'a distribuit în străinătate, pentru ca și acolo să se poată luà cunoștință de activitatea și mersul Instituțiunii noastre.

«3 Din *Discursuri de recepțiune* s'a tipărit: *Despre formarea zăcămintelor de petrol din România,* rostit la 23 Martie 1907 de *L. Mrazec,* cu răspuns de *Anghel Saligny.*

«4. Din *Istoriile lui Erodot,* în traducerea premiată a d-lui D. I. Ghica, s'au tipărit 4 coale (11—14) din cartea II (Euterpe), cuprinzând cap. 60—87.

«5. Din *Istoria romană de Titus Livius,* în traducerea premiată a d-lor Nd. Locusteanu și I. S. Petrescu, n'a apărut nimic în cursul anului. Manuscrisul, cuprinzând continuarea traducerii, a fost încredințat traducătorilor spre revizuire și până acuma nu s'a restituit spre a fi dat la tipar.

«6. Scrierea *Harta agronomică a României* de Dr. C. Jormescu și I. Popa-Burcă, premiată cu premiul Anastasie Fătu în sesiunea generală din 1906, a ieșit de sub tipar. Volumul are 268 pagine și 232 hărți explicative.

«7. De asemenea s'a tipărit și publicat *Studiu asupra irigațiunilor în România* de inginerul V. Roșu, lucrare premiată cu premiul Alexandru Ioan Cuza. Volumul de 200 pagine cuprinde 25 figuri în text și 5 stampe.

«8. A apărut în volum deosebit scrierea, aprobată de d-voastre a se tipări în edițiunea Academiei: *Literatura medicală românească: Biografii și Bibliografie* de Dr. Gheorghe Crăiniceanu, formând un volum de 483 pagine.

«9. Lucrările, cu cari a fost însărcinat colegul nostru d-l I. Bianu, Bibliotecarul Academiei, se află în următoarea situațiune:

«Din *Bibliografia românească veche,* 1508—1830, care se face cu conlucrarea d-lui Nerva Hodoș, ajutor de bibliotecar, a apărut fascicula 3 din tomul II, cuprinzând descrierea cărților dela 1769—1784.

«Din *Catalogul manuscriptelor românești* s'au mai tipărit în cursul anului încă 3 coale din tomul II, descriind manuscriptele până la No. 496.

«Din *Documentele românești,* reproduse după originalele sau fotografiile aflătoare în colecțiunile Academiei, s'au tipărit 3 coale

(11—13) din Partea I (epoca dinainte de Mateiu Basarab și Vasile Lupu), cuprinzând 50 documente dintre 1629—1632.

«10. *Catalogul descriptiv al manuscriptelor grecești* din Biblioteca Academiei, cu a cărui întocmire și publicare este însărcinat d-l profesor C. Litzica, este aproape gata. Până acuma s'au tipărit 24 coale, cuprinzând descrierea a 658 manuscrise.

«11. Din *Publicațiunile Fondului Vasile Adamachi*, din cari se tipărește acum volumul IV, au apărut:

V. Roșu, Desecările și canalizările din Ungaria.

Dr. Ioan Simionescu, Geologia României — Literatura geologică. — Considerațiuni generale asupra tectonicei și stratigrafiei României.

I. Borcea, Observațiuni asupra diferențierii și desvoltării musculaturii branchiostegale la Teleosteeni.

I. Borcea, Observațiuni asupra câtorvà specii de Rajide din Golful de Neapole.

Dr. Ioan Simionescu, Studii geologice și paleontologice din Dobrogea. I. Fauna Cefalopodelor dela Hârșova.

C. N Ionescu, Despre Eurhamphaea vexilligera Gegenbaur.

«Tomul III, care va cuprinde *Fauna ihtiologică* de Dr. Gr. Antipa, scriere premiată din acest fond, nu s'a dat încă la tipar.

«12. Din *Publicațiunile Fondului Princesa Alina Știrbei* mai este a se tipărì prefața generală dela *Acte și documente relative la istoria renașterii României*, cu care se încheie această bogată publicație documentară.

«Conform deciziunii Academiei din 1 Aprilie 1903, se pregătește adunarea documentelor relative la *Domnia lui Alexandru Ioan Cuza* (1859—1866), lucrare întreprinsă sub conducerea și îngrijirea Secretarului d-voastre general.

«13. In conformitate cu dispozițiile articolului 28 din Regulamentul Bibliotecii, se mai publică, sub îngrijirea colegului nostru d--l I. Bianu: *Creșterile colecțiunilor*, din cari au apărut volumele pe 1905 și 1906, precum și 4 fascicule trimestriale pe 1907.

«Tot de serviciul Bibliotecii se mai întocmește noua ediție din: *Bibliografia publicațiilor periodice românești*, din care s'au tipărit 11 coale, cuprinzând descrierea în ordine alfabetică a publicațiilor, ale căror titluri încep cu literele A, B, C.

«14. Prin deciziunea d-voastre din 26 Martie 1906, aţi aprobat să se tipărească în volum separat: *Scrierile lui Alexandru Russo*, adunate şi coordonate de d-l profesor P. Haneş. Manuscriptul e gata şi tipărirea a început.

«15. Lucrarea *Dicţionarului limbii române* s'a continuat şi se continuă sub îngrijirea şi supravegherea comisiunii alese de Academie. S'au tipărit dela sesiunea trecută până acuma coalele 5—10, cuprinse în fascicula II, care s'a şi publicat. Lucrarea conţine cuvintele dela **A** până la **Anaforà.** Cu înaintarea lucrării se câştigă tot mai multă experienţă, şi avem dreptul a sperà că redacţiunea va înaintà tot mai iute şi coalele tipărite se vor urmà din ce în ce mai des.

«16. Publicaţiile Academiei, în cursul anului, s'au trimis în dar:

Bibliotecii Seminarului român din Berlin;
Seminarului Central din Budapesta;
Bibliotecii populare I V. Socec din Bucureşti.

«In schimb s'au trimis:

Academiei de ştiinţe a Institutului din Bolonia.
Muzeului etnologic din Hamburg;
Bibliotecii pentru studiul regiunilor polare din Hamburg;
Observatorului magnetic şi meteorologic «Constantin» din St. Petersburg;
Bibliotecii mânăstirii Benedictinilor din Klosterneuburg de lângă Viena;
Institutului geologic al României în Bucureşti;
Institutului pentru studii balcanice, de curând înfinţat la Sarajevo de Direcţia administraţiei provinciilor Bosnia şi Herţegovina.

„IV. *Publicaţiile istorice Hurmuzaki şi cercetări istorice.*

«Din această însemnată publicaţiune de materiale istorice se află sub tipar volumul XIII, conţinând cronicele şi documentele greceşti din secolul XVII—XIX, oferite Academiei spre publicare de d-l A. Papadopulo-Kerameus, profesor la Universitatea din St. Petersburg. Tipărirea textelor se face sub îngrijirea editorului şi întreagă lucrarea este aproape gata, fiind tipărite până acum 56 de coale. Volumul se va încheià cu un indice alfabetic al cuprinsului.

«Tomul XIV cuprinde traducerea românească a documentelor şi cronicelor greceşti din volumul XIII, lucrare care se face conform deciziunii d-voastre din 1 Martie 1906, de d-nii profesori G. Murnu şi C. Litzica. Până acum s'au tipărit 36 coale.

„V. *Biblioteca.*

«Insemnătatea colecțiunilor noastre științifice merge crescând din an în an mai mult. In toate părțile, localul actual, pe care cu câțivà ani în urmă îl socotiam încă pentru multă vreme îndestulător, a devenit cu totul neîncăpător. De mai mult timp chiar, o parte din bibliotecă — secția dubletelor — este păstrată într'o clădire cu totul străină de Academie, împrejurare care face foarte anevoioasă întrebuințarea cărților din această secție. Așà fiind, construirea unei clădiri încăpătoare și potrivite cu trebuințele de păstrare și de serviciu pentru colecțiunile noastre, se impune și cere o rezolvire grabnică.

«Din raportul Comisiunii permanente a Bibliotecii veți luà cunoștință în mod mai amănunțit despre mersul și desvoltarea acestui însemnat serviciu în anul trecut.

«Acì am onoarea a vă prezentà câtevà date mai însemnate, extrase din buletinele lunare ale bibliotecii, publicate regulat prin ziare.

«Numărul cetitorilor în sala de lectură a cărților tipărite a fost în cursul anului de 9.705; ei au consultat 28.273 volume. S'au împrumutat acasă 416 volume la 90 persoane. Numărul cetitorilor în sala de lucru a manuscriptelor și documentelor a fost 1.203, din cari 649 au consultat 3.026 manuscrise; 196 au cercetat 16.033 documente; și 358 au studiat 1.396 cărți vechi românești dintre 1508 și 1830.

«Tabloul de mai jos arată creșterea totală a colecțiunilor Bibliotecii în anul 1907:

	VOLUME ȘI BROȘURI	NUMERE DE REVISTE române	NUMERE DE REVISTE străine	Atlas și hărți	Stampe și portrete	Volume manuscrise	Documente	Fotografii	Albumuri	Foi volante	Note muzicale
1. Conform legii dela 23 Martie 1904 . . .	2 449	2 253	—	12	3	—	—	—	—	5.170	282
2 In dar sau în schimb .	2.136	409	866	18	18	99	2.394	72	5	3	72
3 Cumpărate	349	32	1 141	7	365	105	1 940	393	—	915	1
Total	4.934	2 694	2 007	37	386	204	4 334	465	5	6 088	355

«Cele mai însemnate daruri făcute colecţiunilor noastre în cursul anului trecut sunt următoarele:

«M. S. Regele a binevoit a ne trimite în dar 2 plachete de sculptorul Tony Szirmai: România la a II conferinţă pentru pace dela Haga în 1907, şi: In amintirea jubileului militar de 50 ani al M. S. Regelui Carol I.

«Dela Ministerul Instrucţiunii publice s'au primit 12 000 lei pentru cumpărări de colecţiuni de documente şi manuscrise româneşti.

«Ministerul Domeniilor a oferit Academiei un bogat material pentru colecţiunile sale istorice, anume documentele şi manuscrisele vechi, precum şi fotografiile şi obiectele originale ce au rămas dela Expoziţia din 1906; ne-a mai trimis de asemenea şi arhiva casei comerciale Hagi Constantin Pop din Sibiiu (din a doua jumătate a secolului XVIII şi primele decenii ale secolului XIX), compusă din 362 registre de contabilitate şi mai multe zeci de mii de scrisori.

«Administraţia Cassei Bisericii a dăruit 5 volume manuscrise dela mânăstirile Durău şi Sfinţii Voevozi din Galaţi.

«Colegul nostru d-l G. Erbiceanu a dăruit 46 volume tipărituri vechi româneşti şi greceşti, 51 volume manuscrise româneşti, 20 volume manuscrise greceşti, 2 foi volante şi 11 scrisori şi acte vechi.

«Au intrat în posesiunea Academiei răspunsurile la Chestionarul linguistic care fusese redactat în 1884 de răposatul Hasdeu, tipărit şi împărţit de Instituţiunea noastră. Aceste răspunsuri formează un bogat material de limbă, credinţe şi obiceiuri poporale, şi încă de atunci fusese încredinţate răposatului coleg pentru pregătirea Dicţionarului. Acest preţios material constă din 773 răspunsuri, primite din deosebite părţi. Dimpreună cu acestea s'au mai găsit şi 34 răspunsuri la chestionarul juridic, întocmit de Hasdeu în 1878.

«Răposatul Eugen Donici, membru la Curtea de Casaţie, a dăruit 7 hrisoave domneşti dintre 1798 şi 1838.

«D-l C. Sărăţeanu, membru la Curtea de Apel din Bucureşti, a oferit 165 documente de moşii dintre 1548 şi 1873.

«Dela părintele I. Antonovici, profesor la Bârlad, s'au primit 5 hrisoave dela Ştefan cel Mare, în traducere veche.

«D-l Dr. M. D. Călinescu a dăruit 19 documente vechi dintre 1747 şi 1824.

«D-l N. Filodor, Secretar de Legaţiune, a trimis în dar 8 stampe privitoare la trecutul ţerii.

«D-l C. Chiru a dăruit copia contemporană a unei traduceri după un hatihumaium dela 1827.

«D-l Locotenent Carol de Loneck a trimis o hartă, reprezentând *Câmpul de luptă dela Cosmin*, lucrată de d-sa.

«D-l I. Marţian din Năsăud ne-a oferit una din rarele cărţi ale Diaconului Coresi: *Sbornicul slavonesc*, tipărit la Sebeşul săsesc în 1580.

«D-l profesor N. Dossios a dăruit 3 acte istorice și 1 manuscris românesc.

«Dela d-l I. D. Manakia s'a primit un album etnografic macedo-român: *Tipuri, porturi și localități.*

«D-l G. Moroianu a dăruit 4 hărți vechi, cuprinzând țerile române.

«D-l Eudoxiu Hurmuzaki din Cernăuți a trimis în dar o colecție de scrisori dintre 1849 și 1878, precum și mai multe foi volante.

«D-l Conte Talievici a dăruit 1 volum manuscris românesc dela 1790.

«Dela d-l General A. Budișteanu s'a primit 1 volum manuscris autograf de Mitropolitul Antim Ivireanul.

«D-l A. Lăpădatu a oferit 11 documente istorice dintre 1772 și 1829.

«D-l I. Bogdan a oferit 12 fotografii de pe documente moldovenești aflătoare în Muzeul Societății istorice și arheologice din Odesa.

«D-l Dr. C. Istrati a dăruit o colecție de 360 fotografii, reprezentând Expoziția din 1906 și obiecte dintr'însa.

«D-na Ana G. Catargi, născută Rosetti, a dăruit o ceașcă cu stema lui Mihail Vodă Sturdza, un pahar fost al lui Grigore Vodă Ghica, cu inițiala G și coroană princiară, precum și imnul dela întronarea acelui domnitor.

«Pentru colecția numismatică s'aú primit mai multe medalii bătute la diferite ocaziuni în anul trecut.

„VI. *Fonduri, donațiuni și legate.*

«In rapoartele speciale ale Comisiunii financiare și ale Comisiunilor celor 4 fundațiuni mari: Adamachi, Otteteleșanu, Agarici și Tache Anastassiu, vi se va arătà gestiunea pe anul trecut (1 Iunie 1906—31 Maiu 1907), mersul acestor fonduri și măsurile ce se vor propune pentru anul viitor:

«Acì am onoarea a vă aduce la cunoștință câtevà date mai importante, relative la aceste fundațiuni:

«1. *Fundațiunea Vasile Adamachi* a avut trecută în buget suma de 72.600 lei pentru burse și cheltueli de studii.

«Bursele au fost în număr de 32 și anume:

«*a)* 24 burse de câte 100 lei pe lună:

8 la Facultatea de științe din Iași studenților: Teodor Răzmiriță și Luxandra Leu din anul I, Alexe Ene și Alina Cantacuzino din anul II, Nicolae Ghiulea, Gheorghe Giuncu, Dimitrie Iancu și Ana Forăscu din anul IV;

8 la Facultatea de medicină din Iași studenților: Vasile Rășcanu din anul III, Mihail Buzenchi, Nicolae Rășcanu și Ioan Moțoc din anul IV, Ion

Brăilă, Gheorghe Lucescu şi Elena Gavrilescu din anul V şi Alexandru Ţaicu din anul VI;

8 la Şcoala de poduri şi şosele din Bucureşti elevilor: Nicolae Iliescu, Dumitru Stoica, Ştefan Gall, Ioan Cotârţă, Enache Haret şi Ilie Popa din anul preparator, Ştefan Palade din anul II şi Constantin Proca din anul III.

«*b)* 3 burse de câte 300 lei pe lună pentru licenţiaţi:

d-lui C. Popovici, pentru studiul matematicelor la Paris, în anul IV;

d-lui Traian Lălescu, pentru studiul matematicelor la Paris, în anul III;

d-lui N. Costăchescu, pentru studiul chimiei minerale la Zürich, în anul II;

«*c)* 2 burse pentru absolvenţi de licee şi de şcoale speciale:

d-lui Cristea Nicolescu, pentru studiul chimiei industriale la Berlin, în anul II, cu 300 lei pe lună;

d-lui Vasile Mera, pentru practică în ateliere de construcţiuni de maşini la Winterthür, în anul I, cu 200 lei pe lună.

«*d)* 3 burse pentru ingineri:

d-lui Gheorghe Nazarie, pentru studiul ţesătoriei şi torcătoriei în Europa occidentală, în anul III, cu 400 lei pe lună;

d-lui G. Panaitopol, pentru studiul fabricării celulozei şi a hârtiei la Berlin, în anul II, cu 400 lei pe lună;

d-lui Alexandru I. Popescu, pentru studiul ingineriei cu aplicare la edilitatea publică, în anul I, la Berlin, cu 300 lei pe lună.

«S'au acordat şi anul acesta 10 burse de câte 360 lei anual elevilor din Şcoala practică de agricultură «Ioan Costache Agarici».

«In anul 1907 au expirat bursele d-lor V. A Tomulesei, care a terminat cu bun succes studiile teoretice şi practice pentru fabricarea pielăriei; M. Bodnărescu, care s'a întors din America cu temeinice cunoştinţe în exploatarea şi industrializarea petrolului; Agricola Cardaş şi Zamfir Ştefan, absolvind Facultatea de ştiinţe din Iaşi; precum şi Dimitrie Gavrilaş, absolvind pe cea de medicină de acolo. Un foarte bun tânăr, I. Popovici, care studià în anul II mecanica practică la Mittweida, a încetat din vieaţă.

«2. *Institutul Otteteleşanu* dela Măgurele se află în al 14-lea an de funcţionare şi-şi continuă mersul regulat, sub deaproapea supraveghere a Comisiunii şi în deosebi a colegului nostru d-l I. Kalinderu, care, cu o stăruitoare bunăvoinţă, şi-a luat asupră-şi, alături de atâtea binefăcătoare ocupaţiuni ale sale, şi sarcina conducerii acestui aşezământ de creştere şi cultură, întemeiat de dânsul.

«La examenele generale de fine de an, ținute în zilele de 23 și 24 Iunie, au asistat ca delegați din partea Academei d-nii: *A. Saligny*, *Sp. Haret* și *Dr. V. Babeș*, însoțiți de d-l *I. Kalinderu*.

«D-l Kalinderu a pus și anul acesta la dispoziția direcției școalei suma de 600 lei, pentru a cumpără câte un mic dar fiecărei eleve din Institut.

«Comisiunea specială a fundațiunii Otteteleșanu a întocmit în cursul anului un regulament pentru armonizarea atribuțiunilor direcțiunii, privitoare la educațiunea și instrucțiunea elevelor, cu atribuțiunile serviciului de economat, însărcinat a procură cele trebuincioase pentru întreținerea școalei și pentru lucrările practice ale elevelor. Totdeodată Comisiunea a întocmit un proiect de modificare a programului de studii, care vă va fi supus în această sesiune spre aprobare.

«3. *Școala de agricultură «Ioan Costache Agarici»* dela Moara-Grecilor și-a urmat și în cursul anului acestuia mersul ei în mod satisfăcător.

«4. Școala profesională de fete din Tecuciu a primit și anul acesta, din fondul *Tache Anastassiu*, mijloacele necesare pentru susținere. Tot din acest fond se întreține și *Școala primară «Tache Anastassiu»* dela Călmățuiu.

«5. Din *Fundațiunea «Maria General Carp»* s'a continuat a se plăti și anul acesta d-lui A. Orescu bursa pentru studii de drept la Paris; s'au îndeplinit asemenea celelalte dispozițiuni ale testamentului, împărțindu-se îmbrăcăminte elevilor săraci dela școalele primare din București, Giurgiu și din comuna Olteni. La București distribuția hainelor s'a făcut prin Societatea pentru ajutorul elevilor săraci, căreia i s'a pus la dispoziție suma de 2.000 lei. Impărțirea ajutoarelor s'a făcut la 9 Decemvrie, asistând din partea Academiei ca delegat d-l Gr. Tocilescu, care a ținut o cuvântare. La Giurgiu împărțirea s'a făcut prin binevoitoarea mijlocire a d-lor C. Antonescu, directorul sucursalei Băncii Naționale, G. Pipereanu, directorul unei școale primare, și N. Bădulescu, rudă de aproape a răposatei donatoare.

«6. O însemnată schimbare s'a făcut în fondurile imobiliare rurale ale Academiei, punându-se în aplicare dispozițiunile legii învoielilor agricole privitoare la înființarea islazurilor comunale. Delegațiunea, în înțelegere cu d-l P. Poni, membru în Consiliul superior al agriculturii, a studiat de aproape toate datele și elementele de infor-

mațiune ce s'au adunat dela fiecare moșie, a fixat întinderea și situațiunea fiecărui islaz comunal și a determinat prețul terenurilor pe hectar. Pe baza acestor lucrări, s'au făcut comunelor respective ofertele pentru cumpărarea islazurilor. Prețurile oferite au rămas între cele două limite, de minim și maxim, fixate de Consiliul Superior al agriculturii și nici unul n'a depășit peste maximum.

«Pentru cele 12 moșii, pe cari Academia le are în plină proprietate, s'au făcut oferte pentru 18 islazuri pe o suprafață totală de 2.059 $^1/_4$ hectare, cu prețul mijlociu de lei 524,78 hectarul. Plătindu-se acest teren cu rentă perpetuă 5$^0/_0$, conform legii, Academia va primì un capital de lei 1.080.644,75, cu un venit anual de lei 54.032,20.

«Repartizând venitul anual la numărul hectarelor cedate, revine suma de lei 26,23 ca venit al unui hectar și, în mijlocie, revine pentru păscutul unei vite, socotind patru la hectar, suma de lei 6,56.

«Avem credința că această măsură va fi una din cele mai folositoare, căci va contribuì la îmbunătățirea stării materiale a sătenilor de pe moșiile Academiei. Nu se poate calculà cu preciziune acuma, cari vor fi diferințele de venituri în urma acestei schimbări, care atrage după sine scăderea proporțională atât a arendei, cât și a foncierei. Avem siguranța însă că acele diferințe vor fi mici și că așezarea bugetelor noastre va rămâneà neturburată.

«7. In ședința dela 11 Ianuarie, Academia a luat cunoștință de testamentul răposatului Ștefan Urlățeanu dela 2 Iulie 1902, prin care lasă Academiei 60.000 lei, din venitul cărora să se dea bursă unui student român pentru a-și completà studiile sale în străinătate într'o ramură științifică sau tehnică. Academia a acceptat legatul. Moștenitorii de sânge au atacat testamentul înaintea Tribunalului Ilfov, Secția I, și Academia a intervenit spre a-și apărà dreptul.

«8. Fondul strâns de Academie, prin subscriere publică, pentru ridicarea monumentului național al poetului Alecsandri, stă astăzi precum urmează:

Listele distribuite au fost în număr de.		8.743	
din cari s'au înapoiat	7.186		
rămânând neînapoiate	1.557		
Cu listele înapoiate s'au incassat			Lei 63.966,28
Incassări extraordinare au fost de			» 1 237,60
Sporul la efectele ieșite la sorți este de			» 489,50
Din incassarea cupoanelor revin			» 10.696,37
Ceeace face în total			Lei 76.389,75

Acest fond se află depus:

In efecte de Stat de nominal		Lei 79 600,—
Cari au costat	Lei 73.301,20	
Cheltuelile făcute cu tipărituri ş. a. au fost . .	» 961,75	
In numerar	» 2.126,80	
Total ca mai sus	Lei 76.389,75	

«VII. *Concursurile premiilor.*

«In sesiunea aceasta sunt de acordat 3 premii pentru opere publicate şi 3 premii pentru lucrări cu subiecte date:

«1. La premiul *Năsturel* de 4.000 lei, ce este a se da, prin comisiune specială, unei cărţi scrise în limba română cu conţinut de orice natură, care se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1906 până la 31 Octomvrie 1907, au intrat următoarele scrieri:

Aburel (Toma B.), Problema agrară. Galaţi 1907.
Adam (Ioan), Pe lângă vatră. Pilde şi glume ţărăneşti. Buc. 1907.
» Năzuinţi (Povestiri). Buc. 1907.
Anastasiu (Căpitanul Al.), Bătălia dela Călugăreni, 1595. Buc. 1907.
Antonescu (Petre), Comerţul şi industria lemnului în România. Buc. 1907.
Aslan (G.), Educaţia prin sine însuş. Prelegeri, I—XIV. Buc. 1907.
Athanasiu (Arhim. Theodosie), Comentariile sau Explicarea epistolei către Romani a celui întru sfinţi Părintelui nostru Ioan Chrisostom, Arhiepiscopul Constantinopolei. Traducere din limba elină, ediţia din Oxonia, 1849. Buc. 1906.
Bassarabescu (I. A.), Vulturii. Schiţe şi nuvele. Buc. 1907.
Boteni (Ion), Casa din Muscel (Nuvele şi schiţe). Câmpulung 1907.
Braunstein (Iacob), Ecoul conştiinţei. Iaşi 1907.
Codreanu (Mihai), Martira. Dramă în 5 acte, în versuri. Prelucrare după Jean Richepin, ediţia I. Iaşi, f. a.
Conta-Kernbach (Ana), Elemente de pedagogie. Iaşi 1907.
Cristescu (Th. C.), Era Principelui Nicolae. Cercetări asupra moravurilor noastre sociale. Brăila 1906.
Diaconescu (Pantelimon), Din cartea satelor. Nevoi şi leacuri. Străinii la sate. Balş-Romanaţi, f. a.
Dumitrescu (Al. T.), Alanii. Migraţiuni, graiu, credinţă. Buc. 1907.
Herz (Dinu Ramură), Domniţa Ruxanda. Dramă istorică în 3 acte, în versuri. Buc. 1907.

Hêrjeu (General C. N.), Rostul cuvintelor: disciplina, doctrina, iniţiativa. Buc. 1907.

Hétrat (J.-B.), Aevea. Buc. 1907.

Idieru (N. E.), Istoria învăţământului nostru comercial. Partea întâia: Originea şi legile, cari au organizat învăţământul nostru comercial.—Partea a doua: I. Invăţământul comercial din Ploeşti.—II şi III. Invăţământul comercial inferior şi superior din Iaşi.—IV şi V. Invăţământul comercial inferior şi superior din Galaţi. Buc. 1906—1907.

Iosif (St. O.), Zorile. Dramă istorică în două acte şi în versuri. Buc. 1907.

Lecca (Haralamb G.), Atalia de Racine. Sărutarea de Banville. Ambele traduse în versuri. Buc. 1907.

» Cancer la inimă. Piesă în 3 acte. Buc. 1907.

» Shakespeare, Romeo şi Julieta, tragedie în 5 acte. Tradusă în versuri. Buc. 1907.

Macri (Dr. Constantin An.), Boale şi leacuri. I. Cauzele, semnele şi lecuirea boalelor prin mijloace fizice, plante şi substanţe de leac. II. Plantele şi substanţele de leac, descrierea şi aplicarea lor la boale. Ploeşti 1907.

Mihaiu (Traian), Politica monetară şi a băncilor României. Vol. I. Dela întemeierea Principatelor până la 1888.—Vol. II. Dela 1888 până azi. Buc. 1907.

Minescu (Constantin), Studii comparative asupra organizării şi exploatării serviciilor postale în Germania, Elveţia şi România, urmate de modificări, simplificări şi îmbunătăţiri ce trebuesc introduse şi în administraţia poştelor române. Buc. 1907.

Murnu (George), Omer—Iliada. Douăsprezece cânturi, traduse în versuri. Budapesta 1906.

Nicolescu (Alex. A.), Suprimaţii. Comedie în trei acte în versuri. Buc. 1906.

Nor (I. M.) (Căpitan I. *Mironescu*), Spre ultima fază din mişcarea rasselor şi evoluţiunea popoarelor.

Obedeanu (Const. V.), Portretele lui Mihai Viteazul. Buc. 1906.

Rădulescu-Motru (C.), Puterea sufletească. Afirmarea personalităţii omeneşti în principalele momente ale culturii. — Legea conservaţiunii unităţii sufleteşti. — Persoană şi mediu. Buc. 1908.

Rădulescu-Niger (N.), Măria Sa Ogorul. Roman social. Buc. 1907.

Rosetti (Radu), Pământul, sătenii şi stăpânii în Moldova. Tomul I. Dela origini până la 1834. Buc. 1907.

Teodorescu (Anibal), Idea socialistă şi Karl Marx. Studiu critic. Buc. 1907.

Voiutschi (Prof. Dr. Emilian), Prelegeri academice din Teologia morală ortodoxă. Volumul I: Introducere. Cernăuţi 1906.

«2. La premiul Statului *Lazăr* de 5.000 lei, care se va decerne, prin Secţiunea ştiinţifică, unei scrieri cu conţinut ştiinţific, în înţelesul ştiinţelor exacte (matematică, fizică, chimie, istorie naturală, geografie, medicină, inginerie, industrie şi ştiinţele aplicate în genere), judecată ca cea mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1905 până la 31 Octomvrie 1907, sau celei mai importante invenţiuni ştiinţifice făcute dela 1 Noemvrie 1905 până la 31 Octomvrie 1907, s'au prezentat următoarele tipărituri:

Beldiman (A.), Două invenţiuni privitoare la industria petrolului.

Botez (Nicolaï Stefan), Moteur à quatre forces physiques accouplées à mouvement permanent et à travail utile minimum 217 klgr-tres par seconde ou plan incliné infini, ainsi que la théorie de ce moteur naturel. Buc. 1906.

Minovici (Ştefan), Manual teoretic şi practic de chimie analitică (Analiza calitativă). Buc. 1907.

«3. La premiul *Adamachi*, de 5.000 lei, divizibil, ce este a se acordà, prin Secţiunea ştiinţifică, pentru scrieri cu conţinut ştiinţific, în înţelesul ştiinţelor exacte (matematică, fizică, chimie, istorie naturală, geografie, medicină, inginerie, industrie şi ştiinţele aplicate în genere), cari se vor judecà mai meritorii printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1905 până la 31 Octomvrie 1907, s'au primit următoarele cărţi:

Botez (Dr. George), Tratamentul cancerului mamar. Buc. 1907.

Corbu (I.), Nouă teorie cosmogonică. Ediţia a doua întregită. Bistriţa 1907.

Dona (Doctorul I. N.), Tekir-Ghiolul. Studiu descriptiv şi clinic. Tratamentul marin. Balneaţiunea cu nomol. Buc. 1907.

Dumitrescu (Mircea St.), Tratat de poduri de lemn pentru uzul serviciilor tehnice judeţene. Partea I: Textul Partea II: Planşele. Buc. 1906.

Grünfeld (Dr. F.), Medicina naturală sau noua metodă de vindecarea boalelor prin agenţii fizico-naturali. Buc. 1906.

» Sfaturi medicale. Buc. 1907.

Marinescu (P.), Curs elementar de algebră superioară pentru clasa VI-a reală. Buc. 1907.

Rusescu (D. R.), Cestiunea împăduririlor artificiale în România. Buc. 1907.

» Cestiunea împăduririlor artificiale în România. Nesiguranţa recoltelor agricole. Lipsa de păduri. Necesitatea creării lor. Ediţia a doua. Buc. 1907.

Şaabner-Tuduri (Dr. Al.), Apele minerale şi staţiunile climaterice din România. Ediţiunea a doua. Buc. 1906.

Trăilescu (Locotenent Ioan), Principiul, descrierea și întrebuințarea noilor binocluri cu prisme și a lunetei panoramice «Goerz-Corrodi». Buc. 1907.
Tuducescu (Alexandru), Planuri de amortisment pentru 3 tipuri de emisiune 4%, 5%, 6% cu amortizare semestrială. Buc. 1906.
» Tipul 5½%. Supliment la Planuri de amortisment. Buc. 1906.
Zanné (Emile), Calculator de dobânzi. Buc. 1907.

«4. La premiul *Alexandru Ioan Cuza,* de 10.000 lei (dimpreună cu procentele acestei sume dela 1891), cu subiectul: *„Istoria Românilor dela Aurelian până la fundarea Principatelor“,* nu s'a prezentat nici o lucrare.

«5. La premiul Statului *Eliade-Rădulescu* de 5 000 lei, cu subiectul: *„Domniile române sub Regulamentul Organic până la 1848“,* s'a prezentat un singur manuscris cu deviza: *„Prin dragoste și credință“.*

«6. La premiul *Ion Kalinderu,* de 1.000 lei, cu subiectul: *„Monografia economică, statistică și socială a unei comune rurale din România“,* s'au primit următoarele 7 monografii ale comunelor:

a) *Păcurești* (Prahova) cu deviza: *„Prin muncă la izbândă“;*

b) *Segarcea* (Dolj) cu deviza: *„Prin desvoltarea economică și socială a populațiunii rurale se rezumă în mare parte progresul popoarelor“;*

c) *Docani* (Tutova) cu deviza: *„Știința e lumina sufletului“;*

d) *Vânătorii Neamțului* (Neamțu) cu deviza: *Cunoașteți poporul, alegeți cele bune și suprimați răul“;*

e) *Pângărați* (Neamțu) cu deviza: *„Unde-s doi, puterea crește“;*

f) *Liești* (Tecuciu) cu deviza: *„Un răzaș din Moldova“;*

g) *Adjudul nou* (Putna) cu deviza: *„Țăranul român are nevoie de un regim drept și de bune învățăminte mai mult decât de pământ. Secretul unei bune guvernări constă în respectarea drepturilor fiecărui sătean de către autorități“.*

«7. Premiul *I. Lecomte du Noüy* de lei 479,65, după propunerea comisiunii instituite la Școala de arte frumoase din Iași, s'a împărțit astfel: d-lor N. Gh. Popovici și Grigorie Negoșanu s'au acordat câte 130 lei, d-lui Ștefan Dumitrescu lei 110 și d-lui C. Bacalu lei 109,65».

D-l *D. Sturdza,* terminând raportul despre lucrările din cursul anului, face urări pentru cei trei veterani despre cari a vorbit

d-l Președinte și cari sunt singurii rămași în vieață dintre membrii întemeietori ai Academiei.

D-l Președinte *A. Saligny* prezentă dările de seamă asupra conturilor anului bugetar 1906—7.

Dela P. S. Sa Episcopul *Nicolae Popea* se primește înștiințare, că nu poate luà parte la lucrările sesiunii.

Se procede la alegerea Comisiunii pentru examinarea lucrărilor făcute în 1907—8.

— Sunt aleși d-nii: *I. Caragiani*, *D. Onciul* și *N. Teclu.*

ȘEDINȚA DELA 12 MARTIE 1908.

Președința d-lui *A. Saligny.*

Se cetește procesul verbal al Secțiunii științifice pentru ședința dela 11 Martie, prin care se arată că Secțiunea propune a se publicà în *Anale* scrierea d-lui *Șt. C. Hepites*, *Materiale pentru climatologia României. XXVI. Elemente climatologice ale lustrului 1901—5.*

D-l *C. Erbiceanu* prezentă în dar un manuscript, scris de d-sa la 1856. după dictarea lui Melhisedec, despre *Istoria Sinodului dela Florența.*

D-l *St. C. Hepites* cetește raportul Comisiunii financiare asupra administrațiunii cassei și asupra situațiunii fondurilor Academiei dela 1 Iunie 1906 până la 31 Maiu 1907.

D-l *I. C. Negruzzi* întreabă ce reprezentă sumele trecute în raport ca incassate peste buget și cheltuite peste buget.

D-l *St. C. Hepites* răspunde că cele dintâi sume provin din cupoanele sumelor capitalizate în cursul anului, din spor dela cupoane peste prevederile bugetare, din restanțe neincassate în anul precedent, din incassarea valorii efectelor ieșite la sorți, și altele; cheltuelile peste buget reprezentă sume afectate la cheltueli în bugetul precedent, dar achitate în cursul celui următor, cum sunt de ex: premiile pentru lucrări manuscrise, cari nu se plătesc decât numai după tipărirea lucrărilor, tipărituri și reparațiuni în curs de executare, impozite, plata efectelor ieșite la sorți și înlocuite cu altele, capitalizări, etc.

In urma câtorvà mici observațiuni ce face d-l Gr. Ștefănescu și a expli-

cațiunilor date, raportul Comisiunii financiare se aprobă.

Se procede la alegerea Comisiunii financiare pentru cercetarea conturilor din 1907—8.

— Sunt realeși d-nii: *St. C. Hepites*, *Dr. C. Istrati* și *Gr. Ștefănescu.*

ȘEDINȚA DELA 13 MARTIE 1908.

Președința d-lui *A. Saligny.*

Dela d-l Turvon Venedictovici de Kibalcici din St. Petersburg se primește în dar o colecțiune de reproduceri în gips de pe 51 camee antice, găsite de d-sa în cetățile grece și romane de pe țermii nordici ai Mării Negre.

La ordinea zilei se pune deciziunea ce este a se luà cu privire la destinațiunea Fondului G. Chițu.

D-l *I. Bianu* arată că la 7 Martie 1898 s'a pus în discuție chestiunea regulamentării acestui fond. S'a decis atunci ca timp de zece ani să se capitalizeze venitul. Astăzi, prin capitalizări, fondul s'a urcat la suma de lei 6.950 cu un venit anual de lei 284,40. Implinindu-se zece ani, este iarăș pusă chestiunea, prin deciziunea dela 1898, de a se hotărî ce urmează a se face cu veniturile fondului.

D-l *I. C. Negruzzi* amintește că acest fond a fost întemeiat de răposatul Chițu la 30 Iunie 1879, după ce fusese ales de curând membru activ, prin declarațiunea că renunță la diurnele sale, spre a se formà din ele premii cari să poarte numele de «Premiul Chițu.»

— In urma observațiunilor și discuțiunilor cari se mai fac, se decide ca acest fond să fie mărit prin capitalizarea veniturilor sale încă pe timp de zece ani, când se va regulamentà întrebuințarea lui.

ȘEDINȚA PUBLICA DELA 14 MARTIE 1908.

Președința d-lui *A. Saligny.*

D-l *A. D. Xenopol* face o comunicare asupra teoriei istoriei, materie tractată în cursul ținut de d-sa la Sorbona.

D-l *C. Erbiceanu* prezentă în dar un volum manuscris de psaltichie din secolul XVII, foarte bine conservat, care cuprinde și teoriile de cetirea notelor de psaltichie.

D-l *D. Onciul* prezentă în dar din partea părintelui I. Antonovici, profesor la Bârlad, un document original dela Ioan Vodă cel Cumplit. La Arhivele Statului s'a făcut traducerea acestui document, pe care o prezentă de asemenea.

D-l *Dr. V. Babeș* zice: Am onoare a prezentà patru lucrări ale mele, dintre cari unele au fost comunicate în ședințele publice ale Academiei noastre. Societatea biologică din Paris, una din cele mai vechi și însemnate societăți științifice, a convenit ca noi Românii, medici și biologiști, să formăm aici o societate biologică, și lucrările membrilor noștri să le publice Societatea din Paris în ale sale *Comptes rendus.* Ca Președinte al acestei societăți aduc acestea la cunoștința Academiei și totodată prezent lucrările mele, cari au fost publicate în *Comptes rendus;* ele sunt: a) *Etude comparative sur l'apparition des lésions rabiques et des corpuscules de Negri*, de mine în colaborare cu d-șoara E. Ștefănescu; b) *Les rapports entre la graisse, le pigment et des formations cristallines dans les capsules surrénales;* c) *Sur l'apparition de la graisse dans l'intérieur des vaisseaux rénaux*, și d) *Note sur les différences qui existent entre les microbes appartenant au groupe des paratyphiques B.*

D-l *Dr. C. Istrati*, referindu-se la comunicarea d-lui A. D. Xenopol, zice că d-sa a făcut studiile de chimie la Paris la vârsta trecută de 32 ani, când adică nu mai erà tânăr, și cunoaște foarte bine greutățile ce întâmpină un învățat și mai ales un învățat străin, ca să pătrundă și să vorbească în cercurile înalte ale învățaților de acolo. De aceea d-sa aprețiază marea însemnătate și marea cinste ce s'a făcut universităților române, Academiei noastre și științei române prin cursurile d-lui Xenopol la Sorbona, își exprimă adânca sa mulțumire și felicită pe d-l Xenopol.

ȘEDINȚA DELA 15 MARTIE 1908.

Președința d-lui *A. Saligny.*

Dela d-l Dr. Emil Fischer se primesc în dar trei scrieri ale sale în limba germană, privitoare la trecutul Românilor.

D-l *C. Erbiceanu* prezentă în dar un volum manuscript, cuprinzând Liturgia sfântului Ioan Hrisostom în rusește și grecește precum și un Catehis în românește din secolul XVIII.

D-l *I. C. Negruzzi* zice că a găsit între hârtiile rămase dela părintele d-sale o anaforà din 1827, pe care o dăruește Academiei. Prin ea divanul Moldovei hotărește și Domnitorul Ioan Sandu Sturza aprobă ca să se extrădeze dezertorii țerilor vecine, nu însă și criminalii ordinari, ceeace este tocmai contrar uzanțelor internaționale de astăzi. D-l Negruzzi cetește apoi numele boierilor cari compuneau atunci divanul Moldovei și cari au subscris anaforaua.

D-l *I. C. Negruzzi* cetește următorul raport al Comisiunii fondurilor Ioan Fătu și Ioan Scorțeanu asupra lucrărilor din 1907:

«*Domnilor Colegi,*

«Ne-ați făcut onoarea în sesiunea generală trecută să ne dați din nou sarcina de a supraveghià aplicarea dispozițiunilor cuprinse în testamentele răposaților Ioan Fătu și Maria Schiopescu, cari au lăsat Academiei o parte din avutul lor, pentru ca din venit să fie ajutați elevii săraci și silitori cu cărți didàctice și religioase.

«Arătăm mai jos modul cum s'au întrebuințat în anul 1907 veniturile acestor fundațiuni.

«S'a prevăzut în bugetul de cheltueli pe 1907—8, ca venit al Fondului Fătu, suma de lei 10.388,30, iar ca venit al Fondului Scorțeanu suma de lei 799,45.

«In ședința dela 19 Maiu 1907, Comisiunea a decis ca din venitul Fondului Fătu să se trimită d-lui I. M. Moldovanu lei 2.000 și colegului corespondent, d-l Sextil Pușcariu, lei 700, spre a procură și împărți cărți didactice școlarilor săraci din afară de Regat; iar din venitul Fondului Scorțeanu să se trimită d-lui Moldovanu lei 200 și d-lui Pușcariu lei 100 spre a procură cărți religioase în acelaș scop.

«Cu sumele rămase disponibile dela veniturile ambelor fonduri, Comisiunea a decis să se procure și s'au procurat cărți didactice și religioase,

cari s'au împărţit prin revizorii şcolari şi învăţătorii respectivi elevilor şcoalelor rurale din judeţele Gorj şi Neamţu, precum şi celor din şcoalele de pe moşiile Academiei.

«Astfel s'au distribuit:

a)	Pentru	divizia	I:	1.817	abecedare,
	»	»	»	1.719	aritmetici;
b)	»	»	II:	1.776	cetiri,
	»	»	»	2.364	gramatici,
	»	»	»	1.758	aritmetici,
	»	»	»	1.404	geografii;
c)	»	»	III:	123	cetiri,
	»	»	»	2.313	gramatici,
	»	»	»	1.136	aritmetici,
	»	»	»	1.143	geografii;

d) Imnuri religioase de d-l I. C. Negruzzi 333 exemplare.

«Până acum din veniturile Fondurilor Fătu şi Scorţeanu s'au cumpărat şi dăruit un număr de 200.821 cărţi pentru suma totală de lei 113.186,12.

«Totdeodată s'a dat din veniturile Fondului Fătu suma de lei 35.000 spre a se procură cărţi şcolarilor săraci din afară de Regat, şi din veniturile Fondului Scorţeanu s'a dat în acelaş scop suma de lei 3 475.

«Membrii Comisiunii: *I. C. Negruzzi, P. S. Aurelian, D. Sturdza.*»

— Raportul se iea spre cunoştinţă şi se aprobă.

Se procede la alegerea Comisiunii Fondurilor Ioan Fătu şi Ioan Scorţeanu pentru 1908.

— Sunt realeşi d-nii: *P. S. Aurelian*, *I. C. Negruzzi*, *D. Sturdza.*

ŞEDINŢA DELA 17 MARTIE 1908.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

D-l *A. D. Xenopol* prezentă scrierea sa: *La théorie de l'histoire,* Paris 1908.

ȘEDINȚA DELA 18 MARTIE 1908

Președința d-lui *A. Saligny.*

D-l *I. Pușcariu* dăruește un zapis scris în Iași la 10 Maiu 1620.

D-l *I. Bogdan* prezentă în dar din partea d-lui M. Dumitrescu, funcționar la Ministerul Instrucțiunii publice, un act al Departamentului Pricinilor din afară al Moldovei din 1819 Fevruarie 8.

ȘEDINȚA DELA 19 MARTIE 1908.

Președința d-lui *A. Saligny.*

Dela d-l St. d' Aristarchi din Constantinopole, Senator al Imperiului și Mare Logofăt al Patriarhiei, se primesc în dar 149 volume cărți grecești.

D-l *St. C. Hepites* prezentă *Buletinul lunar al observațiunilor meteorologice din România, anul XVI, 1907.*

ȘEDINȚA DELA 20 MARTIE 1908.

Președința d-lui *A. Saligny.*

D-l Președinte *A. Saligny* aduce la cunoștință că în toamna trecută a încetat din vieață d-na Elena Dr. N. Turnescu, generoasa donatoare, care în anii trecuți a dăruit Academiei două fonduri de câte 20.000 lei. In testamentul găsit după încetarea sa din vieață, d-na Turnescu a înscris următorul legat:

«Din averea mea a patra parte din care legea îmi permite a dispune și din care am dispus în parte, în vieață fiind, o las Academiei Române».

Urmează acum, zice d-l Președinte, ca Academia să decidă acceptarea legatului spre a se puteà face formalitățile legale pentru primire. Legatul este lăsat la libera dispoziție a Academiei. Deciziunea de acceptare este urgentă, pentrucă Ministerul de Finanțe cere plata taxelor legale de moștenire.

D-l *I. Kalinderu* zice că trebue să se decidă îndată primirea legatului, dar că taxa de succesiune nu trebue plătită acum, ci să se ceară Ministerului de Finanțe amânarea plății până la lichidarea succesiunii și la alegerea valorii reale a legatului făcut Academiei. D-sa cunoaște cuprinsul testamentului încă dela decedarea d-nei Turnescu care, în vieață fiind, a făcut câtevà donațiuni la cari se referă în testament, când spune că le-a făcut din venitul averii. Una din donațiuni — după cât își aduce aminte d-l Kalinderu— s'a făcut cu o sumă lăsată de Doctorul Turnescu pentru burse studenților în medicină. Acea donațiune însă s'a trecut mai târziu dela Ministerul Instrucțiunii, prin mijlocirea d-sale, la Fundațiunea Universitară «Carol I». Tot d-l Kalinderu a îndemnat pe d-na Turnescu să facă Academiei donațiunea de 40.000 lei.

D-l Președinte *A. Saligny* exprimă d-lui Kalinderu mulțumirile Academiei pentru interesul viu și statornic ce poartă prosperității acestei instituțiuni.

— Se decide cu unanimitate acceptarea legatului făcut Academiei de d-na Elena Dr. N. Turnescu.

D-l *D. Sturdza* cetește următorul raport al Comisiunii Fondului Tache Anastassiu despre lucrările din 1907—8:

«*Domnilor Colegi*,

«Ați binevoit, anul trecut, a ne reînnoì sarcina de a supraveghià mersul Fundațiunii Tache Anastassiu.

«Terminam raportul nostru din sesiunea precedentă, vorbind de școala primară dela Călmățuiu, cu cuvintele: «Din toate punctele de vedere, școala merge bine și simțim bucurie a aduce aceasta la cunoștința Academiei, întrunită în sesiune generală». Aceeaș bucurie simțim și acum, căci școala merge din ce în ce mai bine și rezultatele ei sunt din ce în ce mai îmbucurătoare.

«La finele anului școlar 1906—7 au absolvit cursul 20 băieți și 2 fete. Întâiul clasificat la absolvire a reușit, ca și primul din anul precedent, tot întâiul la examenul pentru bursă în clasa I a liceului internat din Iași. Doi din absolvenți au intrat bursieri în școala normală de învățători din Bârlad, unul a intrat prin concurs la școala de meserii din Galați, unul urmează în Focșani școala de cântări bisericești; doi băieți și o fată au intrat în ateliere de meserii, restul sunt la casele părintești.

«In anul școlar curent sunt 100 elevi, împărțiți astfel: în clasa I, 30 (20 băieți, 10 fete), în clasa II, 24 (14 băieți, 10 fete), în clasa III, 19 (15 băieți, 4 fete) și în clasa IV, 27 (22 băieți, 5 fete).

«Din satul Griviţa sunt 53 băieţi şi 5 fete şi din satul Călmăţuiu, 18 băieţi şi 24 fete. In internat sunt toţi cei 53 băieţi din Griviţa, iar la cantina şcoalei iau masa de dimineaţă şi la prânz toţi elevii, iar la cea de seară toţi internii. S'a procurat îmbrăcăminte şi încălţăminte tuturor şcolarilor, băieţi şi fete, şi s'au împărţit la toţi cărţile şi materialul de şcoală trebuitor.

«In grădinile de zarzavat şi de pomi elevii lucrează cu toţii şi produsele celei dintâi grădini nu numai că au îndestulat toate trebuinţele cantinei, dar s'au şi mai vândut pentru o sumă de peste 300 lei.

«Ţinem să aducem laudele noastre d-lor I. Beldie şi I. Popa, cei doi învăţători cari conduc cu stăruinţă şi pricepere desăvârşită această şcoală. Sufletul lui Tache Anastassiu, ale cărui rămăşiţe se odihnesc pe vecie alăturea de şcoală şi în veselia copiilor nevinovaţi, de sigur e mulţumit de opera pe care astfel şi-a închipuit-o.

«Anul trecut, fiind al şaptelea dela încetarea lui din vieaţă, s'a făcut în ziua de Sfântul Dumitru parastasul creştinesc slujit de P. S. Sa Episcopul de Roman, şi la care au asistat ca delegaţi ai Academiei d-nii Poni şi Bianu.

«La intrarea Academiei în posesiunea averii lăsate de Tache Anastassiu, s'a găsit funcţionând în oraşul Tecuciu o şcoală profesională de fete cu două clase. Această şcoală fusese înfiinţată în 1898 din iniţiativa şi cu ajutorul mai multor persoane din Tecuciu, în frunte cu răposatul. La începutul anului al doilea comitetul constată că şcoala nu mai poate merge înainte şi roagă pe răposatul Tache Anastassiu să iea asupra sa, şi el a şi luat, îngrijirea şi susţinerea ei.

«Academia, deşi nu eră obligată prin testament să întreţină această şcoală, totuş ca un omagiu adus memoriei şi frumoaselor simţiminte ale răposatului, a continuat să dea sumele trebuitoare, cam 10.000 lei pe an pentru funcţionarea ei şi, pe lângă cele două clase cât avusese şcoala, instituţiunea noastră a mai adaos încă două, astfel că ea funcţionează astăzi cu patru clase. N'a putut Academia să înscrie în bugetul fondului mai mult de 10.000 lei spre a înfiinţă şi clasa V, astfel cum sunt organizate şcoalele similare ale Statului, căci n'ar fi putut îndestulà celelalte îndatoriri puse prin testament.

«In condiţiunile în cari funcţionează şcoala acum, ea n'ar puteà da rezultate destul de bune, pe de o parte pentrucă este necompletă şi pe de alta pentrucă Academia nu poate exercità un control eficace asupra ei şi nu poate nici să o desvolte din lipsă de mijloace.

«Comisiunea d-voastre având în vedere că răposatul Tache Anastassiu a crezut că este de foarte mare interes funcţionarea acestei şcoale şi că a ajutat-o fiind în vieaţă, ba încă prin testament el lasă casele sale din Tecuciu comunei pentru această şcoală şi, după ce a luat prealabil înţelegere

cu d-l Ministru al Instrucţiunii publice, a decis să vă propună şi să vă roage a încuviinţà ca şcoala profesională de fete din Tecuciu să fie trecută la Stat, căruia Academia să-i dea o subvenţie de 10.000 lei pe fiecare an. Şcoala va purtà pentru totdeauna numele de «Tache Anastassiu».

«Membrii Comisiunii: *P. S. Aurelian, I. Kalinderu, D. Sturdza*».

— Raportul se iea spre cunoştinţă şi se aprobă propunerile Comisiunii.

— Se realeg în Comisiunea Fondului Tache Anastassiu pentru 1908—9 d-nii: *P. S. Aurelian, I. Kalinderu, D Sturdza.*

D-l *Gr. Ştefănescu* ceteşte următorul raport al Comisiunii Bibliotecii pentru lucrările din 1907:

«*Domnilor Colegi,*

«Inainte de a intrà în expunerea lucrărilor săvârşite în diferitele servicii ale bibliotecii noastre, ne credem datori să vă atragem cu dinadinsul luarea aminte asupra unei chestiuni, care cere o neamânată deslegare. Este chestiunea localului.

«Precum bine ştiţi, localul bibliotecii, sub toate raporturile, este astăzi neîndestulător. Sala de lectură este din zi în zi mai neîncăpătoare pentru numărul tot mai mare al vizitatorilor, iar camerele în cari sunt aşezate cărţile sunt prea puţine şi prea mici pentru a cuprinde publicaţiile ce se îngrămădesc din an în an. Rafturile sunt încărcate, iar publicaţiunile în continuare, neavând loc, se aşează în mod provizoriu deasupra rafturilor, aşà că întreaga ordine se încurcă, şi întrebuinţarea cărţilor se face tot mai anevoioasă din această cauză. Este de grabnică necesitate ca această lipsă să se înlăture, pentru ca biblioteca noastră să-şi aducă foloasele cerute şi cărţile să se poată păstrà în siguranţă şi în bună ordine.

«Activitatea desfăşurată la bibliotecă în anul trecut se arată în datele amănunte ce prezentăm.

«A. **Secţiunea cărţilor tipărite.**

«Biblioteca cărţilor tipărite a fost deschisă cetitorilor 10 ore fără întrerupere în cele 283 zile de lucru.

«Lucrările de catalogare s'au continuat fără încetare, iar noul catalog pe materii se arată a fi de cel mai mare folos pentru cercetări.

«Lucrarea bibliografică despre «Creşterile colecţiunilor» a fost publicată pentru anii 1905, 1906, 1907, şi de acum înainte apare ca buletin trimestrial, informând astfel publicul din afară şi pe cetitori despre tot ce intră în bibliotecă.

«Iată şi informaţiunile amănunţite:

«I. *Sporul.*

«1. S'au *cumpărat* cu totul 349 volume de cărţi, 32 numere de reviste române, 1.141 numere de reviste străine, la cari biblioteca a fost abonată, 915 foi volante străine şi române.

«2. In *schimb* şi în *dar* dela diferite instituţiuni culturale străine, precum şi dela prieteni şi binefăcători ai Academiei, au venit 2.136 volume, 409 numere de reviste române, 866 numere de reviste străine şi 3 foi volante. Donatorul principal şi de data aceasta a fost d-l D. A. Sturdza. D-sa în acest an a binevoit a pune la dispoziţia bibliotecii un însemnat număr de publicaţiuni financiare, precum şi reviste străine de cuprins economic, financiar şi cultural, cari sunt în curs de publicaţiune. Frumoase daruri au mai făcut bibliotecii şi d-nii C. Erbiceanu, Sturdza-Scheianu şi profesorul Gh. Dima din Braşov. De peste munţi s'au primit în dar şi 24 ziare româneşti.

«3. *Conform legii* dela 23 Martie 1904, s'au înregistrat 2.449 volume şi broşuri; 221 reviste (în 2.253 numere); 327 ziare; 5.170 foi volante; 282 note muzicale. Dintre ziare au fost 315 române, 2 franceze, 7 germane, 2 ungureşti, 1 evreesc. Dintre reviste: 199 române, 9 franceze, 8 româno-franceze, 3 româno-germane, 2 în mai multe limbi.

«Creşterea colecţiunilor în această secţiune, dela 1897 până acum, se poate vedeà din *tabela I:*

Tabela I.

ANII	Volume şi broşuri	Ziare şi reviste române	Reviste străine (volume)	Atlas. şi hărţi	Foi volante	Note de muzică
1897	3.130	260	—	66	17	—
1898	3.346	345	—	22	—	415
1899	2.815	351	—	30	19	172
1900	2.767	457	160	13	3	—
1901	51.022	352	—	254	156	144
1902	7.326	291	169	77	42	4
1903	4.193	372	190	166	1.349	—
1904	5.463	454	370	58	82	4
1905	5 150	422	420	369	4.091	66
1906	5.317	518	236	63	2.040	7
1907	4 934	592	246	37	6.088	355
Totalul creşterii 1897—1906 . .	95.463	4 414	1 791	1.155	13 887	1.167

«II. *Lucrări de catalogare.*

«1. *Noul catalog.* In cursul anului 1907 s'au trecut în inventar 3.300 opere în 4.081 vol. (dela No. 5.700 până la 9.000). S'au catalogat şi clasat 3.242 opere (dela No. 5.108 până la 8.350), pentru cari s'au lucrat 7.006 bilete, şi anume 3.722 pentru catalogul alfabetic şi 3.284 pentru cel pe materii. In total până la sfârşitul anului 1907 avem trecute în inventarul noului catalog 9.000 opere în 11.037 vol. Din acestea s'au aşezat definitiv în rafturile bibliotecii 8.350 opere cu 18.721 fişe (10.208 pentru catalogul alfabetic şi 8.513 pentru cel pe materii). S'au catalogat toate cărţile ce intră în bibliotecă (legale, dăruite sau primite în schimb). Afară de acestea s'au mai catalogat şi toate cărţile provenite din biblioteca Episcopului Ghenadie Enăceanu şi unele din cele dăruite de răposatul Mitropolit Iosif Naniescu. Tot în acest an s'a început încorporarea cărţilor în limbi străine din fosta bibliotecă centrală a Statului, din care s'au catalogat primele două secţiuni, Agricultura şi Arheologia. S'a fixat definitiv planul catalogului pe materii, luându-se de bază împărţirea catalogului bibliotecii Universităţii din Halle şi adaptându-se trebuinţelor noastre speciale. Acest plan, împărţit în 20 secţiuni şi 132 subdiviziuni, se tipăreşte în fruntea întâiei fascicule din 1908 din «Creşterile colecţiunilor Bibliotecii».

«2. In partea Bibliotecii înscrisă în *vechiul catalog* s'au aşezat continuările publicaţiunilor a căror apariţiune se urmează.

«3. Catalogarea *publicaţiunilor periodice,* începută în 1903, s'a continuat, înscriindu-se în inventar, pe lângă cele în continuare, alte 214 publicaţiuni dela 1.890—2.103. Continuându-se şi controlul periodicelor, s'au mai văzut 206 publicaţiuni, semnându-se constatările lipsurilor. Lucrarea pentru catalogul destinat publicului a înaintat ajungând anul acesta la cifra 1.502. Bibliografia periodicelor româneşti până la sfârşitul anului 1906, rânduită în ordine alfabetică, a început a se tipări, fiind gata până acum 11 coale, cari cuprind descrierea celor începătoare cu literele A. B. C. Până la sfârşitul anului curent se poate termina această lucrare bibliografică de mare însemnătate. Anul acesta s'au făcut şi numeroase cumpărături de ziare româneşti mai vechi. Lipsa de local se simte mai ales la această secţiune a bibliotecii.

«4. S'au *legat* 431 volume de ziare şi reviste, iar în secţia cărţilor 1.724 volume şi broşuri, un număr mai mare decât în anii trecuţi, din cauza trebuinţei de a asigura mai bine trăinicia cărţilor mai des întrebuinţate.

«III. *Consultarea.*

«Sala de lectură a fost frecventată de 9.705 cetitori, cari au consultat cu totul 28.273 cărţi, afară de cele cuprinse, în număr de 1.860, în rafturile sălii de cetire. Acasă au fost împrumutate 416 volume de către 90 de persoane. S'au liberat cu totul 205 bilete de intrare în Bibliotecă, dintre cari 12 şi pentru sala manuscriptelor.

Consultarea pe cei din urmă 5 ani se arată în *tabela II* următoare:

Tabela II.

ANII	Cetitori	Cărţi	Imprumutători	Cărţi
1903	7.302	27 491	51	654
1904	7 558	28.103	52	749
1905	9.393	33.209	83	339
1906	9 351	27.834	110	539
1907	9.705	28.273	90	416

«B. **Secţiunea manuscriptelor şi documentelor.**

«Sala de lucru pentru această secţiune a fost deschisă câte 9 ore pe zi (8—12, 1—6) în aceleaşi 283 zile de lucru. Colecţiunile au crescut şi aici în mod cu totul neobişnuit, precum a crescut şi numărul cercetătorilor şi al materialelor studiate.

«I. *Sporul.*

«1. S'au *cumpărat* pentru această secţiune: 105 volume manuscripte, 1.940 documente, 2 cărţi vechi, 5 planuri, 4 sigilii, 5 obiecte de muzeu.

«2. S'au primit *în dar* 99 volume manuscripte, 2.394 documente, 3 cărţi vechi, 12 desemnuri, 365 fotografii, 7 hărţi, 2 sigilii, 55 medalii, 36 monede, 1 pahar şi 1 ceaşcă.

«Creşterile acestei colecţii pe cei din urmă 10 ani sunt consemnate în tabela III următoare:

Tabela III.

ANII	Volume manuscrise	Documente	Stampe şi portrete	Fotografii	Albumuri	Medalii şi monede	Peceţi	Desemnuri, clişee, etc
1897	55	127	54	9	6	13	1	3
1898	123	1.212	614	—	2	2	1	—
1899	40	340	39	—	1	3	—	—
1900	206	471	18	—	8	6	—	—
1901	623	18.096	1.368	—	11	434	—	—
1902	576	7.792	3	35	2	—	—	5
1903	1.071	1 886	42	38	1	—	39	604
1904	414	3 657	72	226	1	4	2	—
1905	169	1.294	137	45	1	—	8	351
1906	90	6.337	132	242	1	—	62	2
1907	204	4 334	—	365	—	91	6	31
Totalul creşterii 1897—1907 . .	3.571	45 546	2 479	960	34	553	119	996

«II. *Lucrări de catalogare.*

«1. S'au catalogat 134 volume manuscripte (No. 3.080—3.214).

«2. S'au inventariat 3.111 bucăţi documente, şi anume: *a)* din colecţia Dillmont 1.390 bucăţi; *b)* cumpărate dela Kupermann din Iaşi, la 13 Iunie 1907, bucăţi 656; *c)* cumpărate dela acelaş, la 19 Iunie 1907, bucăţi 900; *d)* dăruite de d-l C. Sărăţianu, la 14 Septemvrie 1907, bucăţi 165.

«3. S'au legat 34 volume manuscripte, s'au pregătit şi pus în rânduealā pentru legat alte 64 volume.

«4. S'a continuat cu pregătirea materialului de publicat în catalogul manuscriptelor româneşti.

«5. S'a continuat cu copierea documentelor româneşti din colecţiunea Academiei şi pregătirea lor pentru publicaţia din care a apărut în cursul anului întâia fasciculă.

«III. *Consultarea.*

«Sala de lucru a acestei secţiuni a fost cercetată în anul trecut de 1.203 persoane, cari au consulat 16.033 documente, 3.025 manuscripte şi 1.396 volume de cărţi vechi. Fluctuaţia din cei din urmă 5 ani se arată în *tabela IV* următoare:

Tabela IV.

ANII	Cetitori	Volume manuscr	Docum.	Cărţi vechi
1903	1.242	2.479	16 261	644
1904	1.243	3 510	9 692	658
1905	1.219	1 838	31.451	896
1906	1 636	2.998	51.965	2.208
1907	1.203	3.025	16.033	1.396

«C. **Secţiunea stampelor.**

«In secţia stampelor s'a continuat catalogarea, făcându-se 603 bilete alfabetice pentru portrete (No. 1.617—2.220).

«S'a continuat catalogul descriptiv al hărţilor geografice, adăugându-se încă un număr de 100 bilete alfabetice pentru 36 hărţi (No. 591—626).

«S'a mai pus în ordine şi cealaltă categorie de stampe, care reprezentă costume, bătălii şi planuri de lupte, iconografie, vederi şi tot felul de gravuri istorice, scriindu-se 1.432 bilete alfabetice pentru 1.233 bucăţi.

«In rezumat întreaga mişcare de consultare şi de creştere a colecţiilor bibliotecii este arătată în următoarea *tabelă*:

I. Consultarea.

Tabela V.

	Cetitori	Volume
A. *Cărţi tipărite.*		
1. Cerute cu buletine	9 705	28.273
2. Imprumutate acasă	90	416
Total . . .	9.795	28.689
Aflătoare în sala de lucru: Cărţi		1.860
B. *Manuscripte şi documente.*		
Manuscripte	649	3 026
Documente	196	16.033
Cărţi vechi româneşti (1508–1830)	358	1 396

II. Sporirea.

	VOLUME ŞI BROŞURI	NUMERE DE REVISTE		Atlas. şi hărţi	Stampe şi portrete	Volume manuscrise	Documente	Fotografii	Albumuri	Foi volante	Note muzicale	Monede	Peceţi	Desemnuri
		române	străine											
1. Conform legii dela 23 Martie 1904	2 449	2.253	—	12	3	—	—	—	—	5.170	282	—	—	—
2. In dar sau în schimb .	2.136	409	866	18	18	99	2 394	72	5	3	72	91	2	5
3. Cumpărate.	349	32	1.141	7	365	105	1 940	33	—	915	1	—	4	26
Total .	4 934	2.694	2.007	37	386	204	4.334	105	5	6.088	355	91	6	31

«Starea generală a colecţiunilor noastre este acum următoarea:

«78.292 publicaţii înscrise în inventarele deosebitelor biblioteci, cari acum pe rând se reorganizează în noua aşezare (afară de bibliotecile Scheiană şi Costaforu, cari se păstrează deosebit).

«2.103 publicaţii periodice în 6.301 volume formează secţia specială a periodicelor.

«6.050 stampe, hărţi geografice şi geologice, portrete, atlasuri, albumuri.

«32.187 documente, pe lângă cari două arhive nenumărate, cari cuprind cam 30.000—40.000 scrisori şi acte.

242	fotografii de documente.		
3.770	volume	manuscripte	româneşti.
824	»	»	greceşti.
526	»	»	slave.
62	»	»	latine
140	»	»	romanice.
46	»	»	germane.
224	obiecte de muzeu (sigilii 159 şi diverse obiecte).		

«Unele din aceste cifre sunt aproximative, aşà în biblioteca cărţilor tipărite, în mai multe locuri, la acelaş număr, sunt aşezate mai multe scrieri mărunte de acelaş autor, în alte locuri (mai ales în colecţia General Pencovici) sunt la un număr puse mai multe broşuri sau volume mici, legate împreună.

«La documente sunt iarăş mari cantităţi încă netrecute în inventare şi nenumărate, cum este arhiva Hagi Constantin Pop şi alte câtevà colecţii de acest fel, cari sunt a se pune în ordine şi a se trece în inventare în viitor.

«Crescând an cu an într'un mod atât de îmbucurător colecţiunile de toate felurile ale bibliotecii noastre, precum şi numărul acelora cari zilnic fac studii într'însele, s'au înmulţit şi lucrările necesare pentru catalogarea colecţiunilor şi ţinerea lor în bună ordine, precum şi pentru repedea punere a lor la dispoziţiunea celor cari le studiază. Precum localul actual este acum neîndestulător şi nepractic pentru instalaţiune şi serviciu de bibliotecă, tot atât de mult se simte că personalul este neîndestulător pentru lucrările cari trebuesc făcute. Doi ajutori de bibliotecar, dimpreună cu doi funcţionari, fiind însărcinaţi cu lucrarea însemnată şi delicată a noului catalog alfabetic şi pe materii al secţiunii cărţilor tipărite, ceilalţi funcţionari, asupra cărora s'au împărţit lucrările curente ale acestora, cu greu le pot birui, fiind atât de încărcaţi. Un ajutor de bibliotecar, de exemplu, are în sarcina sa: înregistrarea revistelor străine, a cărţilor dăruite sau primite în schimb, darea cărţilor împrumut, legatul cărţilor şi revistelor străine, întocmirea şi corectura buletinului bibliografic trimestrial, corespondenţa măruntă şi alte lucrări de biurou şi de supraveghere.

«La secţiunea manuscriptelor, materialele procurate sau primite în cei doi, trei ani din urmă, sunt atât de bogate, încât catalogarea lor a rămas mult înapoiată. Catalogarea unor colecţiuni preţioase, cum sunt ale stampelor, portretelor, hărţilor geografice, pot înaintà foarte încet, lucrarea fiind dată unuia din cei doi funcţionari însărcinaţi cu corectura publicaţiunilor, cari se tipăresc de Academie. Şi totuş este de cea mai mare însemnătate ca aceste colecţiuni preţioase să fie aşezate în cartoane speciale pentru buna lor păstrare şi catalogul lor să se termine şi să se tipărească cât mai curând.

«Multele greutăți ale acestui însemnat serviciu vi le aducem la cunoștință, pentrucă ele trebuesc ușurate atât prin creșterea numărului personalului, cât și prin îmbunătățirea stării sale materiale.

«Membrii Comisiunii.*N. Quintescu, C. Erbiceanu, Gr Ștefănescu.*»

D-l *I. C. Negruzzi* vede din expunerea Comisiunii că, pe lângă cărți, manuscripte, documente, stampe, hărți geografice și geologice, foi volante, note muzicale, monete și sigilii, Biblioteca mai are și obiecte de muzeu, și întreabă dacă n'ar fi mai bine ca acele obiecte să fie date Muzeului de antichități, unde i se pare că ar fi mai la locul lor?

D-l *D. Sturdza* zice că răspunsul e ușor de dat: mai întâiu trebue să respectăm voința donatorilor, cari dau Academiei obiectele prețioase, tocmai pentrucă au încredere că la această Instituțiune vor fi mai bine păstrate; al doilea pentrucă Academia, fiind compusă din oameni mai culți, prezentă mai multe garanții; al treilea pentrucă Muzeul nu este bine instalat. Să ne bucurăm deci că lumea are încredere în noi și să nu stricăm această bună deprindere, care a început să se generalizeze. Mai mult chiar: Statul va trebuì să încredințeze tot Academiei colecțiunile sale de muzeu.

— Raportul Comisiunii Bibliotecii se iea spre cunoștință.

D-l *D. Sturdza* face o propunere importantă, care se roagă să fie primită cu bunăvoință. In toți anii, dela 1879 încoace, ne aflăm într'o mare greutate cu lucrările sesiunii generale, în epoca aceasta până la săptămâna Patimilor. Unii dintre noi suntem membri ai Parlamentului și tocmai la această epocă este și partea cea mai încordată a activității parlamentare. S'a emis idea ca sesiunea generală să se țină iarăș toamna ca înainte de 1879, însă această idee s'a înlăturat, pentrucă se întâmpinau alte inconveniente. Bine ar fi ca sesiunea generală să înceapă la 1 Maiu. Academia ar aveà astfel și putința de a luà parte la serbarea dela 10 Maiu, cea mai mare sărbătoare națională astăzi.

D-l *Gr. Ștefănescu* zice că, cu această ocaziune, ar trebuì să se schimbe și ora de deschidere a ședințelor, fixându-se ora 2, în loc de 1.

D-l *I. Kalinderu* crede că ar fi ocaziunea potrivită a se face și în Regulamentul premiilor o modificare, spre a nu se publică toate rapoartele asupra cărților venite la premii.

D-l *I. Sbiera* observă că propunerea pentru schimbarea timpului sesiunii este foarte potrivită din punctul de vedere al membrilor din Regat. Amintește însă că scopul primordial al Academiei a fost de a întreține între Românii din toate Statele un fel de solidaritate pe

terenul cultural. Românii din afară de Regat nu vor puteà luà parte la sesiune în Maiu, mai ales profesorii, cari nu vor puteà obținea congedii în mijlocul semestrului. Epoca dinainte de Paști pentru dânșii este mai bună, căci coincide cu sărbătorile Paștilor apusene, când se pot luà mai ușor congedii. Asupra acestor împrejurări atrage atențiunea spre a se ținea seamă și de greutățile membrilor din afară de Regat.

D-l *D. Sturdza* privește Academia din punctul de vedere general al situației ei în Regat. Stânjinirea membrilor din Regat este mult mai mare decât a celorlalți, căci sunt și mult mai numeroși. D-sa însuș, ca Secretar general, se simte foarte strâmtorat, neputându-și face pe deplin datoria în Academie și aiurea la alte servicii, cari tocmai acum sunt mai încărcate cu lucrări, și de multe ori își pune întrebarea unde să meargă: la Academie sau la celălalt serviciu? In aceeaș situație se află și alții în toți anii. Din cauza aceasta lucrările sesiunii Academiei merg greu și nu s'au putut urmărì cu toată îngrijirea, care li s'ar puteà altfel da. Chestiunea este: cari greutăți sunt mai mari și mai însemnate? Eu zic că acestea din Regat, căci aici lucrează Academia și aici e și sediul ei. De aceea mă rog ca să vă gândiți la propunerea pe care avui onoarea a v'o pune înainte.

— Propunerea d-lui D. Sturdza se iea în considerație și se decide a se pune la ordinea zilei într'o sedință viitoare.

ȘEDINȚA PUBLICĂ DELA 21 MARTIE 1908.

Președința d-lui *A. Saligny.*

D-l *I. Bogdan* cetește comunicarea sa despre: ***Inscripțiile dela Cetatea-Albă și stăpânirea Moldovei asupra ei.***

ȘEDINȚA DELA 22 MARTIE 1908.

Președința d-lui *A. Saligny.*

D-l *I. Bianu* prezentă în dar din partea Părintelui Econom I. Antonovici, profesor la Bârlad, un document prețios dela 1781 Octomvrie 16, document

care are în zilele noastre un caracter de actualitate. Este o poruncă domnească dată de Constantin Dimitrie Moruzi Voevod, cu privire la îndemnurile ce trebuiau a se face de către o anumită comisiune sătenilor din Tutova, ca să are şi să semene grâu de toamnă şi să facă cât mai multe arături de toamnă, pentru a semănà grâu de cel umblător primăvara.

D-l *D. Onciul* ceteşte următorul raport al Comisiunii însărcinate cu examinarea lucrărilor făcute în cursul anului:

«*Domnilor Colegi,*

«Comisiunea însărcinată de D-voastre a examinà lucrările Delegaţiunii din anul administrativ trecut are onoarea de a vă înaintà raportul său asupra lucrărilor făcute în decursul anului 1907—8.

«Raportul d-lui Secretar general începe prin a reamintì întâmplările dureroase din primăvara trecută, cari au fost urmate de un an greu, apăsând asupra întregei noastre activităţi. In aceste împrejurări grele, lucrările Academiei n'au suferit nici o turburare. Să aşteptăm că măsurile luate pentru înlăturarea neajunsurilor cari au căşunat acele întâmplări de tristă amintire vor aduce roadele dorite, spre a asigurà ţerii o înaintare neabătută din calea progreselor fericit realizate şi îndrumate sub binecuvântata domnie a M. S. Prea Inălţatului nostru Rege şi Domn.

«Delegaţiunea Academiei a fost chemată şi ea a pune în aplicare pe moşiile fundaţiunilor administrate de dânsa una din măsurile luate în această privinţă, anume dispoziţiunea privitoare la înfiinţarea islazurilor comunale. După oferta făcută pentru islazuri, Academia va primì o despăgubire îndestulătoare pentru terenul cedat comunelor respective, contribuind în acelaş timp a îmbunătăţi şi starea materială a sătenilor de pe moşiile sale. Modul cum Delegaţiunea a căutat a satisface dispoziţiunea legii în chestiune, având grijă şi de interesele Academiei şi de starea sătenilor, nu poate decât să primească tot consimţemântul nostru.

«*Domnilor Colegi,*

«Anul trecut a fost pentru noi un an greu, şi prin dureroasele pierderi ce Academia a suferit în rândurile membrilor săi. Jelim pe trei membri activi: învăţatul istoric şi filolog B. P. Hasdeu, vrednicul publicist de peste munţi Iosif Vulcan, şi distinsul poet D. C. Ollănescu, pe cari moartea i-a răpit dintre noi în cursul anului

trecut, lăsând un gol adânc simțit în urma lor. In acelaș timp am pierdut trei ilustri membri onorari: Nicolae Grigorescu, maestrul picturii române, Otto Benndorf și M. Grant-Duff, învățați străini ale căror merite sunt însemnate și cu privire la istoria noastră. Aducem acì omagiile cuvenite memoriei acestor mult regretați colegi.

«Locurile devenite vacante în rândurile membrilor activi, împreună cu cele rămase vacante din anul precedent, sunt acum în număr de cinci (trei în Secțiunea literară și două în Secțiunea istorică). Credem necesar ca ele să fie ocupate în sesiunea actuală, cu atât mai mult cu cât, după noul regulament pentru premii, secțiunile nu pot luà o hotărîre în privința premiilor decât fiind prezenți cel puțin șapte membri și cu majoritate de cel puțin șase voturi. De asemenea ar fi de dorit ca locurile vacante de mai înainte între membrii corespondenți, 3 în Secțiunea literară și 4 în Secțiunea istorică, să fie ocupate, spre a nu se prelungì prea mult aceste vacanțe.

«Ședințele de peste an ale Academiei au fost însemnate prin câtevà comunicări cu remarcabile rezultate științifice. Relevăm mai ales comunicările d-lui Dr. V. Babeș despre originea și prevenirea febrei tifoide, paratifosului și a unor epizootii, despre tratamentul pelagrei, despre geneza unor boale de rinichi și despre capsulele suprarenale. D-l D. A. Sturdza, Secretarul nostru general, a prezentat din partea d-lui D. C. Sturdza-Scheianu, membrul nostru onorar, o însemnată lucrare bibliografică asupra cărților străine privitoare la Români, la care a colaborat și d-sa mai înainte. Este de dorit ca această lucrare să fie tipărită cât mai curând, spre a fi pusă în folosul studiilor respective.

«Publicațiunile Academiei au mers drumul lor regulat înainte, tipărindu-se *Analele* și memoriile prezentate, și continuându-se, în măsura posibilității și a mijloacelor disponibile, publicațiunile începute în anii precedenți. Constatăm cu mulțumire că și seria documentelor cuprinse în colecția Hurmuzaki, publicațiune întreruptă câtvà timp, a început să fie continuată, punându-se sub presă volumele XIII și XIV. Din *Dicționarul limbii române*, cea mai importantă și mai grea publicațiune la care se lucrează, s'a tipărit fascicolul II, cuprinzând coalele 5—10 și ajungând până la vorba *anaforà*. După cum lucrarea a înaintat până acum, ne vedem îndemnați a exprimà dorința ca onorata Comisiune a Dicționarului să aibă în vedere dacă n'ar fi loc a se sporì numărul colaboratorilor, spre a se accelerà — post tot discrimina rerum — această

publicațiune, pe care M. S. Regele, Augustul ei fundator, cu cel mai viu interes o așteaptă de atâția ani.

«Unim cu toții cugetele noastre în urarea ca măritul întemeietor al Dinastiei României și al Regatului Român să vadă săvârșit, între falnicele fapte ale domniei M. Sale, și acest monument al limbii naționale.

«*Domnilor Colegi,*

«Din raportul d-lui Secretar general asupra lucrărilor făcute în anul trecut, mai relevăm cu mulțumire însemnata creștere a colecțiunilor Academiei. Parte prin cumpărare, parte prin daruri sau prin schimb, Academia și-a îmbogățit colecțiunile cu aproape 5.000 de volume și broșuri pentru bibliotecă (afară de reviste), peste 4.000 de documente, mai multe volume manuscrise, ș. a. Mai ales grija ce s'a avut de a adună documentele risipite ale trecutului nostru, spre a le păstrà posterității cu mai bună îngrijire decât ni le-au transmis înaintașii, merită o deosebită recunoștință. Mulțumită mijlocirii Delegațiunii și în deosebi a d-lui Secretar general, ca Președinte al Consiliului de Miniștri, onoratul Minister al Agriculturii, Industriei, Comerțului și Domeniilor a dăruit un bogat material istoric, cuprinzând, pe lângă altele, arhiva cumpărată a casei comerciale Hagi Constantin Pop din Sibiiu, însemnată prin prețioase date și informațiuni din a doua jumătate a secolului XVIII și din primele decenii ale secolului XIX. Menționăm cu recunoștință și darurile primite dela mai mulți particulari, între cari mai multe volume de tipărituri vechi și de manuscrise, cum și scrisori și acte vechi, oferite de colegul nostru d-l C. Erbiceanu, și 165 documente dintre anii 1548 și 1873, oferite de d-l C. Sărățeanu, membru la Curtea de Apel.

«Ce privește administrarea fondurilor, donațiunilor și legatelor, examinarea ei cade în competința comisiunilor speciale. In raportul nostru nu avem decât să constatăm că ea s'a făcut conform regulamentelor respective și după dispozițiunile donatorilor. Ne mai rămâne doar să repetăm dorința exprimată de Comisiunea din sesiunea trecută, anume ca, din fondurile de cari Academia poate dispune, să se prevadă din timp în timp și o sumă pentru misiuni științifice, cu cari ar urmà să fie însărcinați membri de ai Academiei și alte persoane. Nu e de nevoie, credem, să mai insistăm asupra utilității unor asemenea însărcinări.

«*Domnule Preşedinte,*

«La deschiderea sesiunii, D-voastră aţi relevat că o parte covârşitoare din progresele realizate de instituţiunea noastră se datoreşte onoratului nostru Secretar general, d-l D. A. Sturdza, care de aproape un pătrar de secol poartă sarcina secretariatului, conducând şi supraveghind lucrările Academiei.

«Cunoaştem toţi, Domnilor Colegi, şi preţuim acest merit deosebit. Munca şi jertfa ce d-l D. A. Sturdza a depus în serviciul şi în folosul Academiei Române reclamă cu atât mai multă recunoştinţă, cu cât d-sa este bărbatul politic cel mai ocupat al ţerii, căreia acum mai bine de jumătate de secol îi închină activitatea şi vieaţa. Ajuns la vârsta de 75 de ani, când d-sa este pentru a patra oară chemat să ţină cârma guvernului, în împrejurările cele mai grele ce le-am avut dela răsboiul neatârnării încoace, neobosit îl vedem în totdeauna la postul său, în serviciul Tronului, al patriei şi al culturii naţionale. Să-i urăm ca roditoarea sa activitate s'o poată închină, mult încă, ţerii şi neamului spre bine, Academiei spre folos şi cinste!

«Incheiem cu propunerea ca raportul d-lui Secretar general asupra lucrărilor făcute în anul administrativ 1907—8 să fie primit cu recunoştinţă pentru îngrijirea Delegaţiunii».

«Membrii Comisiunii: *I. Caragiani*, *N. Teclu*, *D. Onciul*».

D-l *D. A. Sturdza* zice: Mă vedeţi emoţionat, din cauză că prea mult apăsaţi asupra celor ce am putut face atât în cercul de lucrare al Academiei, cât şi în cercul mai larg din afară de Academie. Jertfe n'am făcut nici una, ci m'am silit numai să-mi îndeplinesc datoria, şi ştiu bine că nu mi-am putut-o îndeplini cu desăvârşire, căci greu este omului a-şi face întreagă datoria. Eu mă uit nu la ceeace am făcut, ci la ceeace n'am făcut din datoriile mele şi mult mai mult este ceeace n'am făcut, decât ceeace am făcut. Sunt recunoscător pentru simţimintele prieteneşti cu cari judecaţi lucrarea mea. Dela 75 de ani înainte puterile omului scad şi dorinţa mea este ca să văd şi să simt când ale mele vor scădeà atât de mult, încât să încurc lucrarea altora. Doresc să am conştiinţa limpede, ca să ştiu să mă retrag la timp.

Asupra raportului, d-l Sturdza doreşte a face o observaţiune privitoare la titulatura care se dă Maiestăţii Sale Regelui. In raport se zice: «Maiestatea Sa Prea Inălţatul nostru Rege şi Domn». Regele are titulatura Sa oficială: Maiestatea Sa Regele, nu Inălţimea Sa, nici Domnul. Se cuvine să întrebuinţăm titulatura oficială, pentrucă ea corespunde poziţiei inter-

naționale de astăzi a Statului și a Suveranului nostru, și această poziție este mai mare decât aceea a Domnilor din trecut. Timpurile «Inălțimilor» au trecut; astăzi stăm mai sus. Pentru aceasta vă voiu cità un singur fapt. Astă vară la Haga s'a adunat acea mare conferință, care pentru întâia oară în istorie întrunià reprezentanții tuturor Statelor de pe glob. Au fost greutăți pentru o înțelegere. Unii se temeau chiar că situația Europei ca conducătoare a desvoltării omenirii e în primejdie și că conferința ar puteà fi transferată în alte continente. In tot cazul situația erà grea și delicată. Cel care a ridicat întâiu cuvântul pentru a înlăturà răul a fost reprezentantul Maiestății Sale Regelui Carol I. Părerea formulată de d-l Alexandru A. Beldiman a fost primită în unanimitate. Ca Stat avem pozițiune înaltă, cum n'am avut niciodată, și trebue să ne obișnuim a da Suveranului nostru titulatura potrivită cu pozițiunea Lui înaltă, titulatura ce I-o dau și ceilalți Suverani. Trebue să nu amestecăm nici timpurile, nici situațiunile, și să nu uităm situațiunile umilite și înjositoare, din cari am ișit prin munca încordată a mai multor generațiuni. Asemenea procedare o numesc amestecătura limbilor dela Turnul Babilonului, și se manifestă și în alte moduri; spre exemplu: am uitat cu câtă greutate ne-am desfăcut de limba slavonească și de literele cirilice; secole s'a muncit pentru a ajunge să emancipăm limba noastră de sub stăpânirea în care căzuse în evul mediu și să-i redăm desvoltare conformă cu originea ei. Acum se văd încercări de a reveni iar la slovele cirilice, ceeace dovedește o lipsă foarte tristă de simț istoric și de simț al situațiunii în care ne găsim astăzi, după munca lungă și grea făcută pentru a ne înălțà și noi între celelalte neamuri.

D-l *D. Onciul* zice că în raport a întrebuințat titulatura regală: «Maiestatea Sa Prea Inălțatul nostru Rege și Domn», și crede că forma tradițională «Prea Inălțat», păstrată până azi în biserică, la pomenirea ce se face la liturghie, ca și titlul istoric «Domn», se pot întrebuințà pe lângă titlul oficial «M. S. Regele».

D-l *D. Sturdza* zice că în pomenirea din biserică s'a combinat titulatura nouă, indicată și de Constituție, cu titulatura veche, ca o rămășiță din cărțile vechi; în situaiunea politică a Statului predomnește Constituțiunea.

ȘEDINȚA SOLEMNĂ DELA 24 MARTIE 1908.

Președința d-lui *A. Saligny.*

D-l *Dr. D. Grecescu* cetește discursul său de recepțiune: *O schițare din Istoria botanicei. Inceputul, mersul și progresele sale în general și la noi în parte.*

D-l *Dr. C. I. Istrati* cetește ***Răspunsul la discursul d-lui Dr. D. Grecescu.***

ȘEDINȚA DELA 25 MARTIE 1908

Președința d-lui *A. Saligny.*

D-l *I. M. Moldovanu* înștiințează prin scrisoare că, din cauză de boală, nu poate luà parte la lucrările sesiunii generale.

D-l *I. G. Sbiera*, referindu-se la cele spuse de d-l D. Sturdza în ședința dela 22 Martie, cu privire la titulatura Regelui, zice că a arătat atunci d-lui Sturdza în particular, după ședință, părerile d-sale în această privință și dorește să le împărtășească și Academiei. D-l Sturdza a spus să nu mai întrebuințăm titulatura de Inălțimea Sa, Măria Sa Domnul, ci numai pe aceea de Maiestate. Din punct de vedere internațional d-l Sbiera recunoaște că e mai potrivită această din urmă titulatură; dar din punctul de vedere al istoriei și al limbii, nu. Atât Mărie, cât și Maiestate, au aceeaș origine latină: magnus, și amândouă au acelaș înțeles. Nu toți Românii însă cunosc pe Maiestate; dar toți cunosc și înțeleg sensul cuvântului Mărie. Asemenea este și cu Domn; el a fost și la Romani: dominus, este și la Români: domn, și are înțelesul de cel mai pre sus decât alții, carele dominează. Romanii aveau dei, zei; însă mai mare decât toți ceilalți dei erà dominus-deus, de unde Românii au făcut Dumnezeu. Prin urmare d-l Sbiera crede că este mai bine să păstrăm, pe lângă cuvintele Maiestatea Sa Regele, și pe acelea de Măria Sa Domnul, căci poporul înțelege puterea și înălțimea ce ele reprezentă.

ŞEDINŢA DELA 26 MARTIE 1908.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

Dela d-l N. D. Germani, ataşat la Legaţiunea română din Viena, se primesc în dar 10 documente româneşti dintre anii 1588 şi 1766.

Se ceteşte procesul verbal al Secţiunii literare pentru şedinţa dela 13 Martie, prin care se arată că Secţiunea — după propunerea d-lui I. Bianu — a decis să propună la rândul ei plenului, ca de aci înainte Academia să tipărească o nouă serie de publicaţiuni, intitulată: *Din vieaţa poporului român*, care să cuprindă materiale din domeniul folcloristicei.

— Propunerea Secţiunii se aprobă.

D-l *P. Poni* ceteşte următorul raport al Comisiunii Fondului Agarici asupra lucrărilor din 1907—8:

«*Domnilor Colegi*,

«Şcoala practică de agricultură «Ioan Costache Agarici» din Moara-Grecilor funcţionează anul acesta cu 27 elevi, având, conform programului întocmit la înfiinţarea ei, trei ani de studii teoretice şi de lucrări practice. Invăţământul teoretic se predă numai iarna şi în zilele când nu se poate lucrà afară. In restul timpului elevii sunt ocupaţi la lucrările de câmp, în grădinile de pomi şi de zarzavaturi, în câmpurile de experienţă, precum şi în atelierele de fierărie şi de lemnărie. De asemenea elevii fac cu rândul serviciile la curte, la grajduri şi la dormitoare.

«La finele anului trecut a părăsit şcoala o nouă serie de 10 absolvenţi, a şasea, din cari 5 se găsesc la vetrele părinteşti şi 5 au fost primiţi la o pepinieră a Statului, spre a-şi îmmulţi cunoştinţele practice, mai ales vi ticole şi horticole.

«In locul absolvenţilor s'a primit, în urma concursului făcut în Septemvrie, altă serie de 10 elevi în clasa I, aleşi dintre peste 40 candidaţi.

«In urma intervenirii făcute de Academie în toamna trecută, Ministerul de Răsboiu a asimilat, în ceeace priveşte serviciul în armată de un an, pe absolvenţii şcoalei noastre cu absolvenţii şcoalelor de acelaş fel ale Statului. Aşà dar, tinerii cari vor aveà certificatul şcoalei Agarici vor servì în armata activă un an de zile.

«Şcoala are astăzi 15 vite mari, trăgătoare şi de lapte şi 48 vite mici.

«In anul trecut terenul din moşia Moara-Grecilor, dat şcoalei spre folosinţă, a fost de 41 hectare. Din această întindere 9 hectare au fost cultivate cu

plante de nutreț: lucernă, paring, sorg, sfecle; iar restul de 32 hectare cu grâu, secară, orz, ovăz, porumb, fasole. Producțiunile pe hectar au fost relativ bune, după cum se vede din planul și tabloul culturilor înaintate de Direcțiune, deși vara a fost secetoasă.

«Moșia Moara-Grecilor s'a arendat pe un nou period, începând din toamna trecută. Arendarea s'a făcut pe prețul de 40.000 lei anual, prin bună învoeală, cu o creștere de 12.000 lei, și aceasta în urma anulării licitației precedente, la care ieșise o arendă exorbitantă de 68.000 lei. Prin noul contract s'au rezervat pe seama școalei 50 hectare, în loc de 41, câte aveà până acum.

«Bugetul cheltuelilor școalei, care pentru 1906—7 erà de lei 12.089,50 — sumă în care intră și cele 10 burse Adamachi de lei 3.600, — s'a urcat pentru anul curent 1907—8 la suma de lei 19.241, din cauză că s'a trecut în el creșterea unui câștiu al nouăi arendări. Pentru anul viitor bugetul de cheltueli al școalei va fi aproximativ de lei 21.900.

«Creșterea bugetului pe anul curgător a îngăduit școalei să se miște mai liber și astfel va fi și în viitor. Totuș, după cum am avut onoare a vă arătà și anul trecut, ecaretele de tot soiul corespund din ce în ce mai puțin trebuințelor școalei. Casele cele mari, ca și localul de clase, au nevoie de reparațiuni; grajdurile, ca și atelierele, au aspectul primitiv; productele se țin prin poduri și prin colțuri de odăi, căci nu este o magazie. E chestie și de educațiune și de ordine pentru elevi, ca la toate aceste neajunsuri să se aducă îndreptări în marginile putinței.

«De aceea vă rugăm să autorizați pe Comisiune, ca să propună în cursul anului Delegațiunii lucrările ce vor trebuì făcute în acest scop, avizând și la găsirea mijloacelor pentru întâmpinarea cheltuelilor.

«Membrii Comisiunii: *P. S Aurelian, P Poni, A. Naum.*

D-l *I. C. Negruzzi* întreabă dacă la școală se face agricultură sistematică cu instrumente și mașini perfecționate și dacă vitele sunt de soiuri bune și alese. De asemenea d-sa întreabă cu ce sume se vor face reparațiunile de cari se simte necesitate.

D-l *P. Poni* răspunde că, încă dela înființarea ei, școala a fost în strâmtorare din cauza lipsei de mijloace și de aceea nu i s'au procurat instrumente agricole din cele mai perfecționate; ea nu are însă din cele primitive, ci are pluguri, grape, semănători și altele de fier. Vitele de asemenea nu sunt de rasse străine, ci de cele românești, bine alese și de bune soiuri. Greutățile bănești au fost așà de mari, încât în sesiunea generală din 1903 Academia a decis să se acorde din Fondul Adamachi școalei Agarici o sumă de 3.600 lei anual ca burse la 10 elevi ai acelei școale. Reparațiunile, cari nu mai pot întârzià, ar fi bine să se facă dintr'un împrumut, care s'ar luà tot dela fondul Adamachi și care s'ar amortizà cu sumele rezultate din creș-

terea arenzii. La şcoala Agarici o mare nevoie se simte şi de apă. In adevăr grădinile de zarzavaturi şi de pomăt sunt foarte expuse uscăciunii. Chestiunea aducerii apei, care e prevăzută şi în testamentul răposatului Agarici, s'a studiat cu deamănuntul, şi Comisia ce veţi binevoì a alege pentru anul viitor va trebuì să se ocupe mai departe de această chestiune. Cu această ocaziune d-l Poni aduce la cunoştinţă că Delegaţiunea Academiei a făcut oferte pentru constituirea a două islazuri comunale pe moşia Moara-Grecilor. Consiliul comunal a aprobat oferta, aşà cum i s'a propus. Delegaţiunea a luat măsuri ca d-l inginer al Academiei să pună în posesiune pe locuitori asupra islazurilor cât mai în grabă, aşà că cele dintâi islazuri comunale din toată ţara vor fi constituite pe această moşie.

D-l *I. Kalinderu* zice că Academia trebue să mulţumească Comisiunii şi d-lui Poni în special, care se osteneşte vizitând şcoala şi se ocupă cu atâta interes de această fundaţiune. D-sa a fost de părere, înainte de înfiinţarea şcoalei, ca deschiderea ei să se amâne cinci, şase ani, pentru ca din veniturile fondului să se adune o sumă mai însemnată, cu care să se aducă îmbunătăţiri ecaretelor, să se înzestreze cu cele trebuitoare şi să-şi facă un început mai temeinic. S'a decis însă altfel. Consecinţele sunt greutăţile în cari se găseşte astăzi. Bine s'a făcut că s'a dat ajutor din Fondul Adamachi, căci destinaţia acestuia nu s'a schimbat, întru cât tot în scop cultural se întrebuinţează suma dată şcoalei Agarici. In afară însă de această parte materială, d-l Kalinderu este preocupat de alta mai înaltă. Populaţiunea rurală din localitate, care sufleteşte lasă de dorit, ar trebuì îndrumată şi abătută pe căi mai bune Indrumarea s'ar puteà da de directorul şcoalei, de preotul şi de învăţătorul local. D-sa doreşte ca în anul viitor să vadă arătându-se în raportul Comisiunii rezultatele ce ar da îndemnurile şi îndrumările acestea ca un efect al înfiinţării şcoalei acolo.

— Raportul se iea spre cunoştinţă şi propunerile Comisiunii se aprobă.

Se procede la alegerea Comisiunii Fondului Agarici pentru 1908—9.

— Sunt realeşi d-nii: *P. S. Aurelian*, *A. Naum*, *P. Poni.*

ŞEDINŢA DELA 27 MARTIE 1908.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

D-l *I. Bogdan* prezentă în dar din partea d-lui N. Iorga întâiul volum din o mare lucrare a d-sale: *Istoria Imperiului Otoman*, scrisă în limba germană. Asupra acestei lucrări d-l Bogdan zice:

«Primul învăţat român, care a scris o istorie a Imperiului Otoman pentru străini, a fost Dimitrie Cantemir. La 1712 el terminase încercarea sa de a expune, mai ales după istoricii turci, creşterea şi scăderea puterii otomane, pe vremea lui încă stăpână asupra ţerii sale. Această operă, de mare însemnătate pentru timpul ei,.a fost tradusă la 1734 în englezeşte, la 1743 în franţuzeşte şi la 1745 în nemţeşte.

«Opera lui Cantemir a servit un secol întreg ca unic izvor pentru istoria Turcilor. Prin întâia jumătate a secolului trecut, Consulul austriac Hammer, care cunoşteà limba turcească, a întreprins a scrie o a doua istorie a Imperiului Otoman; ediţia întâia a început a se tipărì la Pesta în 1827, ediţia a doua s'a terminat tot la Pesta la 1836.

«A treia istorie a Imperiului Otoman scrisă în nemţeşte este a lui Zinkeisen, ieşită la Hamburg între anii 1840 şi 1859.

«Hammer are meritul de a fi întrebuinţat unii istorici turci, pe cari Cantemir nu i-a cunoscut; Zinkeisen a adaos pe Seadeddin, a făcut unele cercetări arhivalice, cari l-au pus în stare să trateze anumite epoci cu mai multe detalii, şi a utilizat puţinele monografii publicate între anii 1836—1859. Amândouă aceste scrieri sunt însă astăzi învechite. Din punct de vedere literar, nu mai corespunde nici una cerinţelor istoriografiei moderne. Pe când una e mai mult o grămădire de fapte slab coordonate şi greu de mistuit pentru cetitor, fiindcă e lipsită de vederi generale, cealaltă e foarte inegală şi în multe părţi prea difuză.

«Nevoia unei nouă încercări, care să utilizeze tot ce s'a scris dela 1860 încoace şi care să scoaţă la iveală bogatele ştiri ce stau ascunse în arhivele Italiei şi ale altor state europene, s'a simţit de mult. Nu se găsià însă omul care să poată îndeplinì această lucrare.

«D-l Karl Lamprecht, cunoscutul istoric german şi director al publicaţiunii începute de Heeren şi Ukert la Lipsca: «Geschichte der europäischen Staaten», l-a găsit. Este colegul nostru, d-l N. Iorga. D-sa se afirmase de mult, printr'o sumă de monografii, scrise în franţuzeşte şi nemţeşte, şi printr'o bogată colecţiune de izvoare pentru istoria turcească în secolul XV: «Notes et extraits pour servir à l'histoire des croisades au XV-e siècle», ca cunoscător profund al acestei materii. I s'a adresat deci d-sale şi d-sa a primit să scrie o a patra istorie a Imperiului Otoman în limba germană, al cărei prim volum a apărut în anul acesta, iar al doilea va apăreà în anul viitor.

«Trebue să salutăm cu deosebită bucurie apariția acestei cărți: *a*) fiindcă pentru întâiaș dată, într'o publicație de istorie universală, scrisă într'o limbă străină, se va arătà lumii, în plenitudinea sa, rolul ce l-au avut Românii, alăturea de Unguri și de celelalte popoare europene, în apărarea creștinătății de Turci.

b) fiindcă opera aceasta, superioară celor precedente și prin modul de expunere și prin bogăția izvoarelor utilizate și prin metoda istorică severă, e menită să umple un mare gol în știința europeană contimporană și să dea astfel dovada că și noi Românii putem întoarce Europei serviciile ce ea ne-a făcut, învățându-ne a face știință.

«Nu pot intrà aci în analiza volumului d-lui Iorga, care duce istoria Turcilor dela primele începuturi în Asia până la luarea Constantinopolei, cu care va începe al doilea volum. Ceeace pot însă afirmà, fără teamă de a fi desmințit, este că cu greu s'ar găsì astăzi în Europa — prin urmare în lumea întreagă — un învățat mai bine pregătit decât colegul nostru, spre a duce la bun sfârșit o întreprindere atât de grea. Mulțumind d-lui Iorga pentru volumul I din «Geschichte des Osmanischen Reiches», Academia îi va exprimà, sper, dorința ca el să fie urmat cât mai de grabă și cu acelaș succes de celelalte».

ȘEDINȚA DELA 28 MARTIE 1908.

Președința d-lui *I. C. Negruzzi*, Vicepreședinte.

Se cetește procesul verbal al Secțiunii literare pentru ședința dela 22 Martie, prin care Secțiunea propune să se tipărească de Academie următoarele scrieri:

a) *Nazalizare și rotacism* de d-l Alexie Procopovici;

b) Din *Cimiliturile* de d-l T. Pamfil, introducerea și partea inedită;

c) *Hora din Cartal* de d-l Pompiliu Pârvescu, cu restricțiunea ca să nu se reproducă, ci numai să se citeze în introducere lunga baladă Ghiță Cătănuță și altele publicate în alte colecțiuni; de asemenea să se lase afară descrierea călătoriilor și impresiunilor autorului din timpul vacanțelor ca copil în școală;

d) *Poezii populare din Maramureș* de d-l Tit Bud;

e) *Poezie populară*, culegere de legende, balade, colinde, descântece, proverbe, zicători și ghicitori de d-l N. Păsculescu.

— Propunerile Secțiunii se aprobă.

Se ceteşte procesul verbal al Secţiunii literare pentru şedinţa dela 25 Martie, prin care Secţiunea propune să se tipărească culegerea de poezii populare a d-lui Al. Vasiliu, învăţător în judeţul Suceava.

— Propunerea Secţiunii se aprobă.

Se ceteşte procesul verbal al Secţiunii literare pentru şedinţa dela 27 Martie, prin care Secţiunea propune să se aleagă membri activi în cele trei locuri vacante în Secţiune d-nii: *Nicolae Gane*, *Duiliu Zamfirescu* şi *Andreiu Bârseanu*.

— Se decide a se pune la ordinea zilei în şedinţa dela 1 Aprilie.

Dela Secţiunea ştiinţifică se primeşte înştiinţarea că a ales următoarele Comisiuni pentru premiile din 1909 şi anume: pentru premiul Lazăr cu subiectul: *Politica agrară a României* pe d-nii: *P. S. Aurelian*, *Dr. C. Istrati*, *P. Poni*; pentru premiul Adamachi cu subiectul: *Studiul ţânţarilor din România* pe d-nii *D-ri V. Babeş*, *D. Grecescu*, *G. Marinescu*.

— Se iea spre cunoştinţă.

ŞEDINŢA DELA 29 MARTIE 1908.

Preşedinţa d-lui *I. C. Negruzzi*, Vicepreşedinte.

Secţiunea ştiinţifică, prin procesul verbal dela 26 Martie curent, propune a se tipări în *Anale* scrierea: *Baritina din Binnenthal (Valais, Elveţia)* de d-l D. Rotman.

— Propunerea Secţiunii se aprobă.

Dela Secţiunea istorică se comunică deciziunea ei dela 28 Martie, prin care aprobă propunerea d-lui Teodor Filipescu de a i se da 1 500 lei pentru a călători în satele româneşti din Serbia şi a studià populaţiunea românească de acolo.

— Propunerea Secţiunii se aprobă, rămânând ca suma să se fixeze în buget până la maximul de 1.500 lei.

D-l *D. Sturdza* prezentă următoarele propuneri de modificări în Statutele şi Regulamentele Academiei:

A.

Propunem a se face în Statutele Academiei *următoarele modificări:*

I. Art. 6 să fie redactat precum urmează:

«Academia îşi ţine şedinţele *în localul ei* din Bucureşti.»

II. La **Art. 7,** alineatul **1** să fie redactat astfel:

«Odată pe an, în curs de 25 zile, începând dela *1 Maiu,* Academia se întruneşte în sesiune generală».

III. La **Art. 11,** alineatul **1** să fie redactat astfel:

«Academia ţine şedinţe ordinare odată pe săptămână în tot cursul anului, afară de vacanţele ce ea îşi va determinà şi cari nu pot trece peste *trei* luni în total».

Subscrişi: D. Sturdza, I. Kalinderu, I. C. Negruzzi, N. Quintescu, I. Caragiani, P. Poni, T. Maiorescu, I. Bogdan, D. Onciul, I. Bianu.

B.

Propunem a se face în Regulamentul general *următoarele modificări:*

I. La **Art. 2,** alineatul **1** să fie redactat astfel:

«Şedinţele ordinare ale Academiei se vor ţineà de regulă în toate Vinerile dela ora *două* până la *cinci* după amiazi cel puţin».

II. La **Art. 24,** alineatul **1** să fie redactat astfel:

«Sesiunea generală se poate prelungì, după deciziunea majorităţii membrilor prezenţi, *cu cel mult cinci zile,* în caz când lucrările ei nu vor fi terminate în curs de 25 de zile».

III. La **Art. 35,** după alineatul **1** se adaoge alineatul următor:

«Nu se vor publicà deciziunile de Corp sau de Secţiuni, precum nici rapoartele pentru neadmiterea lucrărilor prezentate spre a fi cetite în şedinţe publice sau spre a fi publicate de Academie.

IV. La **Art. 38,** punctele **1** şi **3** să fie redactate precum urmează:

«1. Două săptămâni în sărbătorile Paştilor».
«3. Dela 1 Iulie până la 31 August».

V. La **Art. 94,** alineatul **c)** să fie redactat astfel:

«Nedându-se, în 1891, premiul de 10.000 lei şi prin adaogerea procentelor acestei sume crescând valoarea premiului până la suma îndoită de 20.000 lei, această sumă va servì a premià scrierea prevăzută la litera *b)*, când se va prezentà, iar procentele anuale ale sumei de 20.000 lei vor fi întrebuinţate la tipărirea scrierilor premiate cu premiile dela literele *b)* şi *d)*».

C.

In Regulamentul premiilor *propunem a se face următoarele modificări:*

I. La **Art. 3,** alineatul **1** să fie redactat astfel:

«Ultimul termin pentru prezentarea operelor publicate şi a manuscriptelor va fi *31 Decemvrie* a anului ce precede sesiunea generală în care se decide asupra premiilor».

II. In **Art. 13,** alineatul **2**, şi în **Art. 15,** terminul de «*31 Octomvrie*» să fie înlocuit cu «*31 Decemvrie*». .

III. La **Art. 16,** se adaoge alineatul următor:

«Comisiunea de 12 sau Secţiunile vor puteà hotărî a nu se publicà rapoartele speciale despre scrierile de prea mică însemnătate».

Subscrişi: D. Sturdza, I Kalinderu, I. C. Negruzzi, N. Quintescu, I. Caragiani P. Poni, T. Maiorescu, I. Bogdan, D. Onciul, I. Bianu.

D-l Vicepreşedinte *I. C. Negruzzi* atrage atenţiunea că aceste modificări trebuesc făcute în conformitate cu art. 45 şi 46 din Statute.

— Se decide a se pune la ordinea zilei în şedinţa de Marţi, 1 Aprilie.

ŞEDINŢA DELA 31 MARTIE 1908.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

D-l *N. Quintescu* ceteşte următorul raport al Comisiunii Dicţionarului despre lucrările din 1907—8:

«*Domnilor Colegi,*

«Comisiunea Dicţionarului în anul acesta are puţin de spus, pentrucă lucrarea, care se face sub îngrijirea ei, aţi văzut-o în partea publicată, care este acum îndestul de mare, spre a se puteà cunoaşte bine cum se va desvoltà şi în viitor. Se înţelege dela sine că în lucrarea publicată se vor fi strecurat unele greşeli de naturi deosebite şi că unele articole vor fi discutabile. Comisiunea va primì cu recunoştinţă toate sfaturile folositoare ce i se vor da şi vă putem spune cu mulţumire că lucrătorii Dicţionarului sunt totdeauna gata a face toate îmbunătăţirile ce li se arată.

«In cursul acestui an s'au făcut oarecari schimbări în organizarea lucrării, dintre cari cea mai însemnată este că d-l Sextil Puşcariu a fost desărcinat de redactarea cuvintelor nouă, care s'a lăsat întreagă în sarcina d-lui profesor I. Rădulescu-Pogoneanu. Astfel d-l Sextil Puşcariu a rămas cu redactarea cuvintelor vechi, iar colaborării d-lui Rădulescu i s'a dat o mai mare extensiune. Spre a se păstrà totuş uniformitatea de redacţiune, amândoi aceşti colaboratori îşi revăd reciproc lucrarea, înainte de a fi dată la tipar.

«Materialul de extracte, din cari se redactează Dicţionarul, creşte fără încetare. Astfel se taie, se lipesc pe bilete şi se introduc la locul lor alfabetic orice glosar de cuvinte româneşti, cari apar separat sau pe lângă vreo publicaţiune, şi în acelaş timp se extrag exemple din publicaţiuni nouă, cari prezentă un deosebit interes pentru cunoaşterea limbii.

«Un preţios material de limbă se va extrage din răspunsurile primite la 1885—1886 la chestionarul lingvistic, întocmit atunci de răposatul nostru coleg B. P. Hasdeu anume pentru lucrarea Dicţionarului Aceste răspunsuri se credeau pierdute, ele au fost însă găsite, puse în ordine şi legate, şi îndată după sărbători se va organizà extragerea materialului lingvistic dintr'însele.

«In acest mod, lucrarea merge înainte îmbogăţindu-se neîncetat. Pe de altă parte, experienţa câştigată de toţi lucrătorii face că atât redactarea, cât şi tipărirea, se vor îndeplinì din ce în ce mai iute.

«Membrii Comisiunii: *St. C. Hepites, I. Kalinderu, T. Maiorescu, N. Quintescu, D. Sturdza, Gr. Tocilescu* »

D-l *I. Caragiani* aduce aminte că în raportul Comisiunii însărcinate cu examinarea lucrărilor din cursul anului — Comisiune din care şi d-sa a făcut parte — s'a exprimat dorinţa ca să se mărească numărul redactorilor Dicţionarului, căci aşà cum înaintează lucrarea, ar trebuì de acum încolo

vreo 50 de ani. In adevăr, în timp de doi ani s'a tipărit din Dicţionar până la cuvântul *anaforà* şi cum sunt 24 litere, tipărindu-se în câte doi ani o literă, ar trebuì aproape 50 de ani. Atrage atenţiunea Academiei asupra acestei chestiuni.

D-l *Gr. Ştefănescu* obiectează că, dacă ar redactà Dicţionarul mai mulţi colaboratori, lucrarea n'ar mai aveà uniformitate, căci unul va aveà un punct de vedere al său, altul alt punct de vedere şi aşà mai departe.

D-l *I. Kalinderu* crede că e bine ca această chestiune să fie lăsată la apreţierea şi rezolvarea Comisiunii Dicţionarului, care, dacă va găsì că este trebuinţă, va mărì numărul redactorilor şi va căutà ca, în limitele posibilităţii, să grăbească mersul lucrării. Un lucru să nu se uite, anume că orice început e greu şi că noi Românii avem foarte puţini specialişti în materie.

Discuţia se închide.

— Raportul Comisiunii Dicţionarului se iea spre cunoştinţă.

Se procede la alegerea Comisiunii pentru 1908—9.

— Sunt realeşi d-nii: *St. C. Hepites, I. Kalinderu, T. Maiorescu, N. Quintescu, D. Sturdza* şi *Gr. G. Tocilescu.*

ŞEDINŢA DELA 1 APRILIE 1908

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

Se ceteşte procesul verbal al Secţiunii literare pentru şedinţa dela 31 Martie, prin care se arată că Secţiunea:

a) a decis să se pună la concursul premiului Adamachi din 1913 subiectul: *Studiu despre superstiţiile poporului român în asemănare cu ale altor popoare vechi şi nouă;*

b) a ales următoarele comisiuni pentru examinarea lucrărilor cari se vor prezentà la premiile din 1909 şi anume: pentru premiul Neuschotz de 2 000 lei despre: *Industria casnică la Români* pe d-nii: *I. Bianu, I. Puşcariu* şi *I. Sbiera;* pentru premiul Alexandru Bodescu de 1.500 lei despre: *Elementul naţional în poezia lui Eminescu* pe d-nii: *T. Maiorescu, I. C. Negruzzi* şi *N. Quintescu;* pentru Marele Premiu Carp de 7.000 lei despre: *Sintaxa limbii române* pe d-nii: *I. Bianu, N. Quintescu* şi *I. Sbiera;*

c) şi-a constituit biuroul pentru 1908—9, alegând Preşedinte pe d-l *T. Maiorescu* şi Vicepreşedinte pe d-l *I. Caragiani;*

d) propune să se aleagă membri corespondenţi în locurile vacante la Secţiune d-nii: B. Ştefănescu-Delavrancea, S. Mehedinţi şi Ilie Bărbulescu;

e) în fine Secţiunea aminteşte situaţiunea d-lui *A. Philippide*, care dela 1900 n'a mai luat parte la lucrările sesiunii generale, fără să fi arătat motivele împiedecării şi propune să se pună în aplicare faţă de d-sa dispoziţiunile art. 59 şi 60 din Regulamentul general.

— Se ieau spre cunoştinţă deciziunile Secţiunii dela punctele *a, b* şi *c*.

— Se decide a se pune la ordinea zilei pentru şedinţa de Joi, 3 Aprilie, propunerea Secţiunii pentru alegerea de membri corespondenţi.

— Se decide a se pune la ordinea zilei în şedinţa de mâne chestiunea ridicată de Secţiune cu privire la situaţiunea d-lui Philippide.

La ordinea zilei se pune propunerea Secţiunii literare din şedinţa dela 28 Martie, de a se alege în cele 3 locuri vacante de membri în Secţiune d-nii: Nicolae Gane, Duiliu Zamfirescu şi Andreiu Bârseanu.

D-l *I. C. Negruzzi* ceteşte următoarele asupra calităţilor şi activităţii literare ale d-lui Gane, pe cari s'a bazat propunerea făcută de Secţiune:

«D-l Nicu Gane este unul din puţinii autori ai noştri, ale căror scrieri sunt răspândite în toate părţile locuite de Români şi în toate clasele sociale. Novelele şi naraţiunile sale au fost primite de mai bine de 40 de ani cu mare căldură de publicul cetitor, nu numai fiindcă subiectele alese sunt simple şi interesante şi că novelele sunt scrise într'o limbă curgătoare, frumoasă şi bogată, dar mai ales fiindcă peste tot ele documentează concepţii originale româneşti şi întru nimic nu aduc aminte opere de orice natură din literaturile străine. Naraţiunile şi novelele lui Gane sunt astăzi tot atât de cetite ca şi de generaţiile precedente — dovadă că au un merit literar adevărat.

«Pe lângă două tomuri de novele, cari au atins a patra lor ediţie, d-l Gane a mai publicat un volum de poezii, apoi în anii din urmă mai multe volume de proză, precum: *Zile trăite, Pagine răsleţe, Păcate mărturisite* şi altele, ce cuprind mai ales amintiri din juneţe şi în timpurile cele mai recente a mai scos la lumină un volum din traducerea în versuri a «Infernului» lui Dante.

«Meritele literare ale d-lui Gane, care de 25 de ani este membrul nostru corespondent, sunt incontestabile şi activitatea sa literară, ce tot urmează încă, este aşà de bogată, încât e un act de dreptate să alegem pe acest simpatic autor în unul din locurile vacante ale Secţiunii noastre.»

Se procede la vot pentru alegerea d-lui N. Gane.

Rezultatul votului este: votanţi 28; voturi pentru 25, contra 3.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea a întrunit două treimi, şi proclamă pe d-l *N. Gane* membru în Secţiunea literară.

D-l *I. C. Negruzzi* ceteşte următoarea expunere asupra calităţilor şi activităţii literare ale d-lui Duiliu Zamfirescu, pe cari s'a bazat propunerea Secţiunii:

«*Domnilor Colegi,*

«Este trecut un sfert de secol, de când d-l Duiliu Zamfirescu desfăşură o frumoasă activitate în domeniul literelor române.

«După un şir de încercări în proză şi în versuri, tipărite în deosebite ziare şi publicaţiuni periodice, d-l Zamfirescu debutează cu succes în anul 1885 cu o poezie intitulată. *Clara* şi o novelă: *Noapte bună* în revista *Convorbiri Literare*, revistă pe care nu o mai părăseşte de atunci şi care, la rândul ei, e fericită de a-i puteà oferì ospitalitatea.

Poeziile toate, precum şi novelele sale aşà de cunoscute: *Locotenentul Sterie, Conu Alecu Zăgănescu, Subprefectul, Străbunii noştri, Spre mare, Un drum greşit, Petricu, Furfanţo*, etc., apar toate rânduri, rânduri în *Convorbiri Literare,* până când, în anul 1891, autorul începe publicarea romanelor sale: *Lume nouă şi lume veche, Vieaţa la ţară, Tănase Scatiu, In răsboiu.* Dela apariţia celui dintâiu roman, meritele literare ale d-lui Duiliu Zamfirescu sunt definitiv recunoscute şi reputaţia sa este stabilită. Proza sa frumoasă, stilul său corect, limba sa curată, vioiciunea povestirii şi a dialogurilor, situaţiile interesante şi caracterele limpede concepute şi bine susţinute ale personagelor ce figurează în romanele sale deosebesc şi fac mult să se apreţieze scrierile acestea ale colegului nostru.

«D-l Duiliu Zamfirescu a profitat de lunga sa vieţuire în Italia — unde în calitate de secretar şi consilier de legaţiune a făcut Statului nostru mari servicii—pentru a-şi lărgi şi întărì multiplele sale cunoştinţe şi—departe de zilnicele şi adesea sterilele noastre preocupaţiuni — pentru a descrie vieaţa reală din ţara noastră cu o vedere, cu atât mai senină şi o pătrundere cu atât mai adâncă, cu cât o priviă ca un spectator ce se uită la mişcarea de pe scenă din oarecare depărtare.

«Din toate punctele de vedere, d-l Duiliu Zamfirescu, de mai multă vreme membru corespondent, este indicat să iea o mai întinsă parte la activitatea noastră, intrând printre membrii titulari ai Academiei Române».

Se procede la vot, al cărui rezultat este: votanţi 28; voturi pentru 24, contra 4.

— D-l Preşedinte, arătând că propunerea a întrunit două treimi, proclamă pe d-l *Duiliu Zamfirescu* membru al Academiei în Secţiunea literară.

D-l *I. Bianu* ceteşte următoarele asupra calităţilor şi activităţii literare ale d-lui Andreiu Bârseanu, cari au motivat propunerea Secţiunii:

«Andreiu Bârseanu, profesor la gimnaziul românesc din Braşov, după studii făcute la Viena şi München, a luat sarcina apostolească a învăţământului şi o duce cu vrednicie de mulţi ani. Din tinereţe s'a ocupat şi cu scrieri şi studii literare, fiind atras mai ales de poezia poporală. La 1885 a publicat în ediţiunea Academiei noastre şi în colaborare cu cunoscutul filolog ceh şi prieten al Românilor, I. U. Jarník, colecţiunea de *Doine şi strigături din Ardeal*, care cuprindeà, după a lui Alecsandri, cel mai bogat material poetic poporal; a publicat o culegere de *Colinde* la 1890, una de *Anecdote* la 1891. A mai publicat scrieri în proză şi în versuri prin revistele «Convorbiri Literare», «Familia» şi altele. Şcoala a absorbit partea cea mai mare a puterilor şi a timpului d-lui Bârseanu; în 1887—8 a redactat chiar, dimpreună cu un coleg, publicaţiunea specială: *Şcoala şi Familia;* iar la 1902 a publicat *Istoria şcoalelor centrale române gr. or. din Braşov*, scrisă cu ocaziunea jubileului de 50 ani al gimnaziului de acolo. In acest frumos volum d-l Bârseanu a expus limpede şi cu bogate amănunte de fapte şi de dovezi unul din capitolele principale ale renaşterii culturale şi ale organizării instrucţiunii naţionale ale Românilor de peste Carpaţi.

«Modestul profesor secundar dela Braşov este astăzi reprezentantul de frunte al năzuinţelor de cultură naţională ale Românilor de peste Carpaţi; el este unul dintre fruntaşii purtători ai tradiţiunii întemeiate şi moştenite dela Mitropoliţii Şaguna şi Şuluţ, dela cărturarii Cipariu şi Bariţ.

«In cei din urmă doi ani, având să ţină locul preşedintelui Asociaţiunii, care întruneşte năzuinţele culturale ale Românilor din ţara vecină, d-l Bârseanu a arătat în cuvântările de deschidere aptitudini de conducător cultural, cari au făcut cea mai bună impresie tuturor, prin lărgimea culturii, prin înălţimea şi energia cugetărilor, prin eleganţa şi înţelepciunea cuvântului.

«Deschizând adunarea Asociaţiunii la Braşov, la 21 Septemvrie 1906, arată ca program pentru viitor ideile cuprinse în următoarele cuvinte:

«Să ne apropiem cât mai mult de omul din popor, să căutăm a-i cunoaşte «firea şi aplecările, să-l luminăm cu toate mijloacele culturii moderne, să-i «uşurăm necazurile şi să-l îmbărbătăm. Să-l legăm de noi cu lanţul puternic «al culturii naţionale şi astfel să facem din întreg poporul nostru o cetate «tare, care să fie în stare a rezistà la ori şi ce atac.»

«Un an mai târziu, în aceeaş adunare, ţinută la Bistriţa, d-l Bârseanu a rostit, între altele, aceste adânci şi înţelepte cuvinte:

«Naţionalitatea e legătura cea mai firească între oameni; ea este formula «prin care individul se pune în legătură cu omenimea întreagă, precum fa- «milia formează legătura între individ şi între naţiune. Numai în cadrul «acesta îşi poate desvoltà el pe deplin însuşirile sale fireşti şi poate contribui «în adevăr la progresul omenirii, precum o plantă poate prosperà şi aduce

«rod numai în pământul, în care a crescut dela început și numai în anu-«mite împrejurări climatice. Indată ce o desrădăcinezi din pământul în care «s'a format și o duci în altă parte, sub o altă climă, ea începe a tânjì și «nu mai aduce rodul așteptat, ba adeseori se ofilește cu totul.

«Toată cultura omenimii, tot progresul ce s'a putut realizà până acum «se întemeiază pe cultura națională, pe întrecerea între diferitele popoare «de a-și validità darurile cu cari le-a înzestrat Dumnezeu, și ar fi o pri-«mejdie pentru întreagă omenimea, când legătura aceasta firească dintre «oameni ar dispăreà, făcând loc unei contopiri generale utopice, care ar pre-«face din nou lumea întreagă într'un haos fără vieață, într'o massă amorfă, «fără nici un preț.»

«Pentru poporul românesc zice:

«Poporul nostru nu poate urmà alt drum decât cel străbătut de popoa-«rele cari au avut norocul a ajunge mai departe pe calea nesfârșită a pro-«gresului. El trebue să încerce a se apropià de acestea în toate privințele: «pe terenul intelectual, moral și material, și anume trebue să-și iuțească «cu atât mai mult pașii și să-și pună la probă puterile, de cari dispune, cu «cât împrejurările nefavorabile ale trecutului l-au reținut mai înapoi.

«Prin școală, prin biserică, prin jurnale, prin biblioteci, prin societăți, prin «teatru și prin toate celelalte mijloace ale culturii moderne să caute a «se luminà cât se poate mai mult, având totodată grijă să se întărească «și în privința economică, deoarece este știut că bunăstarea materială e «o condiție neapărată pentru orice înaintare mai însemnată în cultură. Ast-«fel înarmat cu armele științei și având ca pavăză o organizare socială și «economică înțeleaptă, poate pășì cu încredere în lupta cea mare a popoare-«lor, fără teamă că va fi nimicit.

«De altă parte, dacă poporul nostru voește să-și îndeplinească după cu-«viință menirea sa și să dea omenirii aceea ce-i este dator, trebue să pă-«streze cu cea mai mare sfințenie tot ce a moștenit dela strămoșii săi: limba «sa melodioasă și expresivă, portul său pitoresc, obiceiurile sale frumoase, «aplecările artistice, manifestate în cusături, chindisituri, sculpturi în lemn «și în alte podoabe, muzica sa, aci duioasă, aci veselă, dansurile sale origi-«nale, — să caute a perfecționà toate acestea și altele, cari formează notele «sale etnice caracteristice, și așà să creeze o *cultură națională*. Numai astfel «va dovedì el, că-și are rostul său în lume, numai astfel va arătà că e vrednic «a trăi și el între celelalte popoare, și-și va ridicà un monument pentru «toate timpurile.»

«Așà a vorbit în toamna trecută Andreiu Bârseanu către frații lui Români adunați la Bistrița. Pe acest bărbat îl propune Secțiunea literară să-l alegeți membru al Academiei Române.»

Se procede la vot, al cărui rezultat este: votanți 28; voturi pentru 25, contra 3.

— D-l Președinte, anunțând rezultatul votului, proclamă pe d-l *Andreiu Bârseanu* membru al Academiei în Secțiunea literară.

D-l *D. Sturdza* aduce la cunoștința Academiei durerea pe care a încercat-o în zilele din urmă Italia prin încetarea din vieață a Contelui Tornielli, Ambasador la Paris. Răposatul a fost un amic sincer al țerii noastre și a avut legături și cu instituțiunea noastră. Bărbat muncitor peste măsură, Contele Tornielli, cât a stat în România ca trimis al Italiei, a urmărit pas cu pas activitatea noastră politică atât internă, cât și externă, și a înaintat șefului său din Roma, Ministrul de Externe, un raport documentat asupra situațiunii țerii în ultima jumătate a secolului trecut. Raportul a fost tipărit în foarte puține exemplare și unul din acestea îl are d-l Sturdza. Tornielli, care cunoșteà foarte bine limba noastră, a studiat toată istoria țerii și a pătruns între multe altele rostul și însemnătatea lucrărilor Comisiunii centrale dela Focșani, consemnate în protocoalele ei. Asupra acestor protocoale el a făcut o tablă de materii scrisă cu mâna sa. Manuscrisul se găsește în colecțiunile Academiei. Contele Tornielli a fost totdeauna un bun sfătuitor, cum s'a arătat el și în ultima conferință de pace dela Haga, și s'a gândit până în ultimul moment al vieții la poporul românesc. Pentru acestea, memoria lui e bine să fie amintită aici, ca o datorie a noastră față de acest amic al României, dus spre veșnicie.

Se pun la ordinea zilei propunerile făcute în ședința dela 29 Martie, de a se modifică art. 6, 7 și 11 din Statute, art. 2, 24, 35, 38 și 94 din Regulamentul general, precum și art. 3, 13 și 16 din Regulamentul premiilor.

D-l Președinte *A. Saligny* citește actualul art. 6 din Statute și propunerea de modificare în cuprinderea următoare:

«Academia își ține ședințele în *localul ei* din București».

— Neluând nimeni cuvântul, se pune la vot propunerea de modificare și se aprobă cu unanimitate de 28 voturi.

D-l Președinte citește actualul art. 7 din Statute și propunerea de modificare în următoarea cuprindere:

«Odată pe an, în curs de 25 zile, începând dela *1 Maiu*, Academia se întrunește în sesiune generală».

D-l *I. Sbiera* mărturisește că iea cuvântul cu inima înfrântă, căci are de făcut o opunere la modificarea acestui articol. Are convingerea, deocamdată subiectivă, că noua dispozițiune nu va fi nici bună, nici folositoare pentru desvoltarea neamului. Amintește că din Societatea literară dela început a luat naștere Academia Română și că, după Statutele ei cele dintâi, membrii

trebuiau să se recruteze din toate țerile locuite de Români. Scopul acestei dispozițiuni erà ca să se adune toți Românii învățați și să se facă și să se întreţină astfel unitatea culturală și conștiința națională între Români. Este bine să păstrăm acest principiu, căci numai așà Academia își va îndeplini menirea și va formà un corp viguros. Dacă se mută sesiunea generală, care se ține acum înainte de Paști, în luna Maiu, membrii din afară de Regat nu vor mai puteà luà parte la lucrările ei, căci cei mai mulți vor fi împiedicați atât de ocupațiunile lor, cum sunt profesorii, cât și de greutățile de a obțineà congedii pentru timpul sesiunii. De aceea d-l Sbiera este de părere să se mănţină nemodificat art. 7 din Statute.

D-l *Dr. C. Istrati* este din toată inima pentru toate propunerile, dar e bine să ne gândim mai întâiu la unitatea sufletească a neamului. Am fost orânduiți, noi Românii. să trăim răsleți trupește; nu trebue și nu e bine să trăim tot astfel și sufletește. Chiar când numai unul din membrii Academiei ar fi împiedicat de a venì în mijlocul nostru, să facem tot posibilul, să uităm orice preocupare, și să-i dăm putința să fie alăturea de noi. Se spune că unii membri din Regat nu ar puteà să-și împartă munca între Academie și ocupațiunile politice. Să lăsăm la o parte politica, căci mai presus de ea și decât multe altele este unitatea sufletească. De aceea timpul sesiunii generale de acum fiind cel mai potrivit, când se pot adunà mai mulți membri din afară, să rămâie neschimbat.

D-l *A. D. Xenopol* zice că chestiunea, așà cum este pusă, are mare însemnătate. In adevăr scopul Academiei mai întâiu de toate este, nu atât știința, care în bună parte ne lipsește, din cauză că de scurtă vreme o cultivăm, cât este unitatea culturală a tuturor Românilor. Să mănţinem timpul sesiunii generale, căci el coincide în câtvà cu sărbătorile catolice ale Paștilor, când pot venì în Academie membrii de peste hotar și fără congedii. Dacă se mută începutul sesiunii la 1 Maiu, această dată cade după calendarul Gregorian la 14 Maiu și dacă ea ține până la 1 Iunie, sfârșitul cade după acelaș calendar la 14 Iunie, adică tocmai în examene. Vor fi deci, mai ales profesorii, cu totul împiedecați de a mai luà parte la lucrările noastre. Pentru ce deci s'ar mai alege în Academie ca membri profesorii de peste hotare, dacă prin schimbarea sesiunii nu le dăm putința să vină aici? Pentru ce am mai ales chiar azi pe d-l Bârseanu, care e profesor? Să mănţinem prin urmare neschimbat timpul sesiunii generale.

D-l *I. Bianu* nu se miră de cele spuse de d-l Sbiera, care, trăind departe de centrul activității noastre—capitala Regatului,—nu poate aveà simțimântul greutăților ce trebuesc înlăturate, pentru activitatea Academiei, prin această modificare de Statute; se miră însă de d-l Xenopol, care știe toate acestea. Nimeni nu pune la îndoeală că una din misiunile Academiei este de a ţineà

unită cultura naţională prin legături şi conlucrare cu Românii din afară de Regat. Dovadă este tocmai alegerea de azi a d-lui Bârseanu şi alte multe lucrări, cari se fac de Academie încontinuu pentru acest scop. Modificarea propusă în Statute nu are nici o legătură cu această mare idee şi trebuinţa ei nu se iveşte acum pentru întâia oară. De vreo 6—7 ani s'a simţit nevoia schimbării timpului sesiunii, pentrucă s'a constatat că un număr însemnat dintre membrii de aici nu pot venì regulat la şedinţe din cauza coincidenţei sesiunii Academiei cu sesiunea parlamentară la care totdeauna mai mulţi membri ai Academiei ieau parte. Spre a se împuţinà în câtvà această greutate, de mai mulţi ani s'a luat obiceiul de a se ţineà şedinţele de trei ori pe săptămână dimineaţa, adică la altă oră decât cea prevăzută în Regulament. S'a vorbit ca sesiunea să se întoarcă iarăş toamna şi să înceapă la 1 Octomvrie; această idee însă întâmpinà alte dificultăţi şi a fost părăsită. Acum se propune sesiunea în Maiu, care din multe puncte de vedere este timpul cel mai potrivit pentru cei mai mulţi membri. In Maiu vor puteà venì din afară membrii clerului, mai uşor decât în postul mare şi în preajma sărbătorilor, după cum au spus-o de mai multe ori acei pe cari i-am avut şi-i avem în Academie. Vor puteà venì pensionarii sau cei fără funcţiuni, ca şi acum; pentru ceilalţi membri, profesori în activitate sau alţi funcţionari, greutăţile nu vor fi mai mari decât acum, deoarece vor trebuì să obţină congedii ca şi acum pentru întreg timpul sesiunii, sau numai pentru o parte. Oricând ar fi timpul sesiunii, tot vor puteà fi unii stânjiniţi din cauza ocupaţiunilor. Chestiunea este ca sesiunea să fie la un timp când această stânjinire să fie cât se poate mai mică şi să poată luà parte la lucrări cât se poate mai mulţi membri; iar acest timp este fără îndoeală luna lui Maiu. Mai este pentru aceasta încă o consideraţie: între membrii Academiei sunt totdeauna mai mulţi înaintaţi în etate; pentru aceştia este nu numai o greutate, dar şi o adevărată primejdie de a călătorì spre a venì la Academie în Martie şi de a ieşì zilnic să iea parte la şedinţe, pe când în luna Maiu este din contră temperatura cea mai plăcută şi mai statornică. Din toate aceste motive, experienţa îndelungată de treizeci de ani a dovedit că schimbarea propusă este necesară şi că timpul cel mai bun pentru sesiune este luna lui Maiu.

D-l *Gr. G. Tocilescu* zice că începe ca şi d-l Dr. Istrati, şi că ar dorì să fie lângă colegii cari au semnat propunerea; însă afară de motivele invocate în contra propunerii, mai sunt şi altele. Mai întâiu noi profesorii din Regat acum chiar, când sesiunea generală este în Martie şi când mai sunt numai trei luni până la examene, suntem nevoiţi să prescurtăm atât materiile de studii cât şi orele de cursuri, spre a puteà da munca noastră şi Academiei. Cu atât mai greu va fi profesorilor în luna Maiu, când munca trebue să fie mai încordată, căci este ultima lună de cursuri şi atunci se face re-

vizuirea materiei trecute. Care este motivul determinant, că se propune mutarea sesiunii generale în Maiu? Este cà Academia are fericirea să aibă totdeauna dintre membrii ei bărbați politici în parlamentul țerii și în guvern. Dar nu aceasta este preocuparea Academiei. Ea trebue să se gândească la lucrările ei în afară de oricari altele. Că merg lucrările încet, este adevărat; dar aceasta nu din cauza timpului sesiunii generale, cât mai ales și din aceea că nu respectăm Regulamentul, care prescrie să ținem ședințele dela ora 1 la 4 cel puțin. Pe lângă acestea trebue să ținem seamă și de colegii din afară de Regat, cari numai în Martie și la începutul lui Aprilie pot venì la Academie mai cu ușurință.

D-l *T. Maiorescu* zice că a fost citat între cei cari au stăruit să se schimbe timpul sesiunii generale. Da, așà este. Noi dorim ca toți membrii din afară să vie la sesiunea generală și nimeni dintre noi nu contestă trebuința unității culturale a tuturor Românilor. Dar în ce constă această unitate? Vin membrii de peste hotar aici ca să vază ce lucrăm noi, cum lucrăm și de ce simțiminte suntem animați. Schimbăm cu ei păreri, ne comunicăm unii altora năzuințele și ei se întorc la vetrele lor ca să ducă și să împrăștie comunitatea de idei. Aceasta este unitatea culturală. Când putem noi cei de aici să primim mai cu răgaz pe colegii de peste hotar, dacă nu atunci când suntem mai puțin prinși de trebile noastre și în primul rând de trebile noastre politice? S'a vorbit de politică ca despre un lucru de puțină însemnătate. Aceasta este o mare greșeală, căci politica este aceea care țese istoria Românilor. Chestiuni grele și hotărîtoare pentru existența patriei, ca chestiunea țărănească, îndrumarea financiară și economică a țerii, sunt de domeniul politicei și nu putem noi să cerem, spre pildă, d-lui Sturdza să lucreze aici, când e chemat să lucreze acolo din răsputeri. In luna Maiu, neființ sesiune parlamentară, vom fi mai liberi, vom lucrà mai cu spor pentru Academie și de aceea este bine să schimbăm sesiunea noastră generală atunci. Vom face o încercare, și dacă vom vedeà că sunt alte piedici pe cari nu le prevedem acum, vom căutà altă epocă mai potrivită.

D-l *D. Sturdza* observă că pe de o parte i se exagerează de unii colegi însemnătatea activității sale publice, pe de altă parte i se tratează ca neserioase de aceiași colegi propuneri însemnate și ieșite din adâncă cunoștință a trebuințelor, nu numai ale activității Academiei, ci și ale activității publice a țerii. Am, zice d-sa, deplina conștiință a datoriilor mele în Stat și în Academie și mă silesc să le îndeplinesc cât se poate mai bine. Sunt bărbat politic și pe cât mi-au permis împrejurările, am lucrat cu drag și în știință, în numismatică și în istoria mai nouă. Această din urmă activitate m'a adus în sânul Academiei, unde m'am silit a contribuì din toate puterile la înaintarea ei. Acum am propus ca să facem o schimbare în timpul ținerii se-

siunii, pentrucă activitatea Academiei coincide cu activitatea politică a ţerii. Dar vieaţa politică nu are ea însemnătate hotărîtoare în Stat? Fără ea ar fi ajuns ţara acolo unde este? Ar fi existat şi ar fi progresat Academia? Evident că nu. Suntem deci datori cu toţii să privim cu interes la vieaţa politică a Regatului şi să înţelegem însemnătatea ei. Aici este sâmburele neamului nostru şi dela prosperitatea Regatului atârnă viitorul neamului întreg. Academia trebue să se conformeze şi ea necesităţilor acestei activităţi, iar fraţii din afară de Regat să se bucure şi să dea ajutor frăţesc la lucrarea noastră, fără pretenţiuni de a ne conduce şi de a cere să ne conformăm noi greutăţilor lor.

Discuţiunea se închide.

Se pune la vot propunerea de modificare a art. 7 din Statute.

Rezultatul votului este: votanţi 25; voturi pentru 19, contra 6.

— D-l Preşedinte zice că, deoarece propunerea de modificare n'a întrunit două treimi din numărul total al membrilor, adică 24, urmează să se pună a doua oară la vot în şedinţa de poimâine, Joi.

D-l Preşedinte ceteşte următoarea redacţiune ce este a se da alineatului 1 al art. 11 din Statute:

«Academia ţine şedinţe ordinare odată pe săptămână în cursul anului, afară de vacanţele ce ea îşi va determinà şi cari nu pot trece peste *trei luni* în total».

— Neluând nimenea cuvântul, propunerea se pune la vot şi se admite cu unanimitate de 28 voturi.

D-l Preşedinte ceteşte propunerea de modificare a art. 2, alineatul 1, din Regulamentul general în cuprinderea următoare:

«Şedinţele ordinare ale Academiei se vor ţineà de regulă în toate Vinerile dela ora două până la cinci după amiazi cel puţin».

D-l *Gr. Ştefănescu* este de părere să se suprime cuvintele «până la cinci» şi «cel puţin» şi propune un amendament în acest sens, zicând că, dacă nu vor fi lucrări la ordinea zilei, nu pot fi obligaţi membrii Academiei să stea în şedinţă până la ora cinci.

— Amendamentul d-lui Ştefănescu, susţinut şi de d-l Poni, se pune la vot şi se admite cu unanimitate.

— Art. 2, astfel amendat, se pune la vot şi se admite cu unanimitate.

D-l Preşedinte ceteşte propunerea de modificare a art. 24, al. 1, în cuprinderea următoare:

«Sesiunea generală se poate prelungì, după deciziunea majorităţii membrilor prezenţi, cu cel mult cinci zile, în caz când lucrările ei nu vor fi terminate în curs de 25 de zile.

D-l *I. Kalinderu* nu înţelege pentru ce s'au pus cuvintele «cel mult cinci zile», căci dacă lucrările sesiunii generale nu vor fi terminate în acest răs-

timp, Academia va trebui forțat să mai prelungească încă sesiunea. De aceea d-sa cere să se suprime acele cuvinte.

D-l *I. Bianu* zice că sesiunea generală, după art. 24 din Statute în vigoare, ține 25 zile și că, tot după Statute, Academia poate prelungì peste acest termin ședințele. In tot cazul însă numărul ședințelor de prelungire nu puteà trece peste cinci, căci veniau sărbătorile Paștilor. Dacă în noua modificare n'am pune un maximum, ar fi posibil ca sesiunea să se prelungească prea mult și nu ar fi bine.

— Se pune la vot modificarea art. 24, al. 1 și se admite.

D-l Președinte cetește propunerea de a se adaoge după alineatul 1 din art. 35 alineatul următor:

«Nu se vor publicà deciziunile de corp sau de secțiuni, precum nici rapoartele, pentru neadmiterea lucrărilor prezentate spre a fi cetite în ședințe publice sau spre a fi publicate de Academie».

— Se pune la vot propunerea și se admite cu 23 voturi pentru, contra 1.

D-l Președinte cetește noua redacție ce este a se da alineatelor 1 și 3 din art. 38 al Regulamentului în următoarea cuprindere:

«1. Două săptămâni în sărbătorile Paștilor».

«3. Dela 1 Iulie până la 31 August».

— Se pune la vot și se admite cu unanimitate.

D-l Președinte cetește următoarea nouă redacție ce este a se da alineatului c din art. 94:

«Nedându-se, în 1891, premiul de 10.000 lei și prin adaogerea procentelor acestei sume crescând valoarea premiului până la suma îndoită de 20.000 lei, această sumă va servì a premià scrierea prevăzută la litera b), când se va prezentà, iar procentele anuale ale sumei de 20.000 lei vor fi întrebuințate la tipărirea scrierilor premiate cu premii dela literele b) și d)».

— Se pune la vot și se admite cu unanimitate.

ȘEDINȚA DELA 2 APRILIE 1908.

Președința d-lui *A. Saligny.*

D-l *Duiliu Zamfirescu,* luând loc între membrii Academiei, zice:

„*Domnule Președinte și Domnilor Membri,*

«Am primit comunicarea oficială despre alegerea mea în Academie.

«Va trece timp, până ce voiu puteà să vorbesc de prietenul scump, pe care soartea m'a chemat să-l înlocuesc; iar eu simt nevoie să vă spun chiar acum ce mare preț pun pe această alegere.

«Ca tot ce naște din necesitatea organică a unei societăți, Academia a crescut puternică și s'a desvoltat ca o instituție constitutivă a Statului român, pe care-l ajută, pe de o parte în cercetarea originilor sale, documentându-i trecutul, — iar pe de alta în formarea caracterelor și îndrumarea lor către studii serioase. Ea are prin urmare un rol impulsiv și altul moderator. Ea apretiază meritele și încununează pe poeți, dar tot ea înlătură pe cei nechemați.

«Cu sfieală și recunoștință viu dar să ieau loc printre Domniile-Voastre. Deși ajuns dincolo de culmea vieții, vă aduc o inimă curată și o mare năzuință către idealitate. Cu aceste foarte modeste însușiri, vă făgăduesc să vă fiu un bun coleg.»

D-l Președinte *A. Saligny*, adresându-se d-lui *Zamfirescu*, zice: Prin alegerea Domniei-Voastre s'a umplut un gol din Secțiunea literară, cea atât de încercată în ultimul timp. Academia se felicită pentru chemarea Domniei-Voastre în sânul ei și se bucură că a făcut o alegere atât de bună. In numele tuturor colegilor vă urez bun venit în mijlocul nostru.

Dela d-l *N. Gane* se primește următoarea telegramă:

«Mulțumesc din inimă onor. Academiei Române pentru marea onoare ce mi-a făcut de a mă primì în sânul ei. Această favoare este cea mai scumpă și mai frumoasă răsplată, la care poate aspirà un modest muncitor ca mine. Și dacă regret cevà, este că nu pot să adaog pe lângă bătrânețele mele o nouă tinerețe, pentru o muncă nouă, care să mă facă mai vrednic de a figurà între membrii celui mai înalt institut de cultură al țerii.»

D-l *P. Poni* cetește următorul raport al Comisiunii Fondului Adamachi pentru lucrările ei din 1907—8:

«*Domnilor Colegi,*

«Dându-ne și în sesiunea generală trecută sarcina de a supraveghià mersul Fundațiunii Adamachi, cu onoare venim acum să vă arătăm modul cum s'a administrat ea în anul acesta, care este al patrusprezecelea dela punerea în aplicare a dispozițiunilor din testamentul neuitatului Vasile Adamachi.

«I. *Burse.* — In bugetul pe 1907—8, care s'a întocmit conform Regulamentului, s'a prevăzut pentru burse și cheltueli de studii suma de lei 72.600 și s'au acordat următoarele burse:

a) 16 Burse de câte 100 lei pe lună la studenți de ai Universității din Iași, și anume:

8 La Facultatea de științe d-lor: Teodor Răzmiriță și Luxanda Leu din anul I, Alexe Ene și Alina Cantacuzino din anul II, Nicolae Ghiulea, Gheorghe Giuncu, Dimitrie Iancu și Ana Forăscu din anul IV;

8 La Facultatea de medicină, d-lor: Vasile Rășcanu din anul III, Mihail Buzenchi, Nicolae Rășcanu și Ion Moțoc din anul IV, Ion Brăilă, Elena Gavrilescu și Gheorghe Lucescu din anul V și Alexandru Țaicu din anul VI.

b) 8 Burse de câte 1.200 lei pe an la Școala de poduri și șosele, elevilor: Nicolae Iliescu, Dumitru Stoica, Ștefan Gall, Ion Cotârță, Enache Haret și Ilie Popa din anul preparator, Ștefan Palade din anul II și Constantin Proca din anul III.

c) 8 Burse în străinătate pentru studii speciale, și anume:

3 La licențiați în științe, de câte trei sute (300) lei pe lună, d-lor Constantin Popovici și Traian Lalescu pentru studiul matematicelor la Paris (anul IV) și d-lui Nicolae Costăchescu pentru studiul chimiei minerale la Zürich (anul II);

1 Bursă de 300 lei pe lună d-lui C. Nicolescu, absolvent de liceu, pentru studiul chimiei industriale la Berlin (anul II);

1 Bursă de 200 lei pe lună d-lui Vasile Mera, absolvent al Școalei de arte și meserii din București, pentru practică în ateliere de construcțiuni de mașini la Winterthur în Elveția (anul I);

3 Burse la ingineri diplomați ai Școalei naționale de poduri și șosele, d-lor Gheorghe Nazarie pentru studiul țesătoriei și torcătoriei în fabrici din Europa Occidentală cu 400 lei pe lună (anul III), Gheorghe Panaitopol pentru studiul fabricării celulozei și hârtiei în uzine din aceeaș parte a Europei cu 400 lei pe lună (anul II) și Alexandru Popescu pentru studiul edilității publice la Berlin cu 300 lei pe lună (anul I);

d) 10 Burse de câte 360 lei pe an la elevi de ai Școalei practice de agricultură «Ioan Costache Agarici» din Moara-Grecilor.

«II. La finele anului școlar trecut au terminat studiile următorii bursieri ai Fondului Adamachi:

D-nii Agricola Cardaș și Dimitrie Gavrilaș, obținând cel dintâiu licența în științe și cel de al doilea doctoratul în medicină la Universitatea din Iași;

D-l Inginer M. V. Bodnărescu, care a studiat în diverse uzine din America de Nord industria petrolului; d-sa este acum în serviciul unei societăți de petrol din țară;

D-l V. A-Tomulesei, care a studiat în fabrici din Europa occidentală tăbăcăria și fabricarea pielăriei și care după întoarcere a intrat în serviciu unei case industriale de pielărie din Capitală.

«III. Pentru masa de lucru abonată de Academie la Staţiunea zoologică din Neapole s'a înscris în buget suma de lei 3.800 şi la ea a lucrat dela 15 Aprilie până la 2 Octomvrie 1907 d-l Dr. I. Borcea, fost bursier al Fondului Adamachi, iar cu începere dela 1 Aprilie anul curent, masa a fost pusă la dispoziţiunea d-lui P. Bujor, profesor la Universitatea din Iaşi.

«IV. In *Publicaţiunile Fondului Adamachi* s'au tipărit următoarele lucrări:

a) Studii geologice şi paleontologice din Dobrogea. 1. Fauna cefalopodelor jurasice dela Hârşova, de colegul nostru corespondent d-l I. Simionescu, profesor la Universitatea din Iaşi şi fost bursier al Fondului Adamachi ;

b) Observaţiuni asupra câtorvà specii de Rajide din golful de Neapole şi *Observaţiuni asupra diferenţierii şi desvoltării musculaturii branchiostegale la Teleosteeni* de d-l I. Borcea ;

c) Despre Eurhamphaea vexilligera Gegenbaur de d-l C. N. Ionescu, profesor la Iaşi.

«Aceste din urmă trei lucrări sunt rezultatele studiilor făcute de autori la Staţiunea zoologică din Neapole

«V. *Propuneri pentru 1908—9* : —Pentru studii în străinătate vor fi vacante la începutul anului şcolar viitor trei burse pentru licenţiaţi în ştiinţe, ocupate acum de d-nii C. Popovici, Traian Lalescu şi N. Costăchescu; două pentru ingineri, ocupate de d-nii Gheorghe Nazarie şi Gheorghe Panaitopol ş una pentru absolvenţi de liceu sau de şcoli speciale, rămasă vacantă în cursul anului prin încetarea din vieaţă a bursierului I. Popovici, care studià mecanica practică la Mittweida.

«Cele trei burse de licenţiaţi în ştiinţe propunem să se acorde :

a) Una pentru lucrări practice de astronomie de observaţie (astronomie de poziţie şi astronomie fizică) în timp de un an la un Observator din străinătate ;

b) A doua pentru lucrări practice de zoologie comparată în timp de un an la un laborator de pe lângă o Universitate străină ;

c) A treia pentru lucrări de chimie analitică în timp de un an într'un laborator din străinătate.

«Cele două burse la ingineri propunem să se acorde :

a) Una pentru studiul Electrotehnicei ;

b) A doua pentru inginerie agricolă.

«Iar bursa ce este a se acordà unui absolvent de liceu sau de şcoală specială să se acorde pentru practică în ateliere de construcţii de maşini.

«Membrii Comisiunii : *Sp. Haret, P. Poni, D. Sturdza* »

— Raportul se iea spre cunoştinţă şi se aprobă propunerile făcute printr'însul.

Se procede la alegerea a doi membri, cari, împreună cu d-l Secretar general, să formeze Comisiunea Fondului Adamachi pentru 1908—9.

— Sunt realeși d-nii *Sp. Haret* și *P. Poni.*

D-l Președinte *A. Saligny* amintește că, potrivit Regulamentului, concursul pentru acordarea premiului I. Lecomte du Noüy urmează să se țină anul acesta în București în cursul lunii Aprilie sau cel mai târziu în prima săptămână a lunii Maiu. Comisiunea examinatoare trebue să fie compusă din doi profesori ai Școalei de Arte frumoase, sub președința unui membru al Academiei și va trebuì aleasă acum.

— Se decide ca d-nii W. C. Hegel și D. Serafim să formeze Comisiunea sub președința d-lui *Duiliu Zamfirescu.*

ȘEDINȚA DELA 3 APRILIE 1908 (dimineața).

Președința d-lui *A. Saligny.*

D-l *C. Erbiceanu* dăruește pentru colecțiunile Academiei:

a) întâia carte de psaltichie tipărită în București cu cheltueala Marelui Vornic Grigorie Băleanu, la anul 1820, de către Petre Efeseanul. După această carte și-a făcut compunerea sa vestitul cântăreț român Macarie, care a introdus pentru întâia oară sistema nouă;

b) un manuscris al lui Macarie din 1814 de cuvântări bisericești, singurul cunoscut dela el;

c) Ermologhiul lui Macarie, tipărit la 1823, în care se află și un tratat asupra cântărilor românești;

d) o notă autografă a lui Gherontie dela Mânăstirea Neamțului.

D-l Președinte *A. Saligny* exprimă d-lui Erbiceanu mulțumiri pentru statornicia cu care îmbogățește colecțiunile Academiei.

D-l *Dr. C. Istrati* roagă pe d-l Erbiceanu, care oferă Academiei aceste comori — pentru noi sfinte — să facă asupra fiecărui manuscris și volum tipărit câte o notă, care să se alăture la volum. D-l Erbiceanu cunoaște bine originea și diferite amănunte asupra lor și ar fi o mare pierdere, dacă aceste date ar rămâneà necunoscute.

D-l *C. Erbiceanu* răspunde că va căutà să facă tot ce este cu putință, ca să îndeplinească dorința exprimată de d-l Istrati.

D-l *N. Gane,* luând loc între membrii Academiei, zice: «Imi fac plăcuta datorie de a vă exprimà mulțumirile mele cele mai căldu-

roase pentru marea onoare ce mi-ați făcut, alegându-mă membru al acestei înalte Instituțiuni. Aceasta este cea mai mare răsplată pe care o poate aștepta un modest muncitor ca mine. Am o singură părere de rău, aceea pe care v'am arătat-o și în telegrama de ieri, că nu pot aveà o nouă tinerețe, ca să vă pot da toată munca mea și să vă arăt astfel și mai mare mulțumire.»

D-l Președinte *A. Saligny* zice: Venirea Domniei-Voastre în sânul Academiei dă puteri nouă Secțiunii literare, căci Instituțiunea noastră a avut fericita inspirație să facă, și de astă dată, alegeri atât de bune. Vă primim în mijlocul nostru cu brațele deschise și vă zicem din toată inima: bine ați venit!

D-l *Gr. Ștefănescu* cetește procesele verbale ale Secțiunii științifice pentru ședințele dela 1 și 3 Aprilie, prin cari se arată:

a) că a hotarît ca subiect pentru premiul Neuschotz de 2.000 lei din 1913, *Cromatica poporului român,* adică: modul de a văpsì (boì) țesăturile de lână, mătase, bumbac, etc., precum și pieile, lemnele, casele, ouăle de Paști, sulimanurile, sau substanțele alimentare.

b) pentru premiul Lazăr de 5.000 lei din 1913 subiectul: *Despre starea țăranului român din punctul de vedere antropologic, biologic și patologic.*

c) că Secțiunea și-a constituit biuroul pentru 1908—9, alegând Președinte pe d-l *P. Poni* și Vicepreședinte pe d-l *N. Teclu.*

— Deciziunile Secțiunii se ieau spre cunoștință.

La ordinea zilei se pune chestiunea adusă în discuția plenului de Secțiunea literară, cu privire la absentările d-lui *A. Philippide* dela lucrările sesiunilor generale.

D-l *I. Bianu* cetește propunerea Secțiunii în cuprinderea următoare:

«Secțiunea de mai mulți ani este lipsită de conlucrarea unui coleg, a d-lui A. Philippide. Art. 22 din Statute zice: «Membrii Academiei «se aleg pe vieață și numai la caz de vacanțe se procede, în cea mai «apropiată sesiune generală, la înlocuirea lor», iar Art. 59 și 60 din Regulamentul general prescriu următoarele:

«Art. 59. — Nici un membru al Academiei nu se poate absentà «dela ședințele sesiunii generale, afară de cazul de forță majoră «sau boală.

«Impiedicările absentării trebue a se face cunoscute Președintelui «prin scrisoare».

«Art. 60. — Care din membri s'ar absentà fără motive valide dela «ședințele a două sesiuni generale consecutive, îndată la începutul «sesiunii a treia va fi invitat a se declarà, dacă voește a se folosì

«de drepturile și a împlinì datoriile ce Academia îi acordă și ce însuș «a primit; iară dacă, fără motive valide, ar continuà a se absentà «și dela următoarea sesiune, absentarea se va considerà de caz grav, «asupra căruia Academia se va pronunțà».

«D-l A. Philippide nu a mai venit la sesiune niciodată dela 1900 încoace, adică nu a luat parte la lucrările a 8 sesiuni generale consecutive, fără să fi dat vreun răspuns la convocările cari i s'au făcut și fără să fi arătat motivele valide pentru absentarea dela lucrările Academiei.»

«Pe baza citatelor articole, d-l Bianu propune ca Secțiunea să decidă a se face demersul prevăzut de art. 60 din Regulamentul general, pentru a se procede, în conformitate cu dispozițiunile lui, spre a se lămurì situația d-lui Al. Philippide ca membru al Academiei Române.

«— Secțiunea primește cu unanimitate propunerea.»

D-l *Gr. Ștefănescu* întreabă: Ce va face Academia, în caz când d-l Philippide n'ar răspunde nimic la adresa ce i se va trimite?

D-l *I. Bogdan* răspunde că Academia va luà deciziunea ei, fără răspunsul d-lui Philippide.

D-l *Gr. Ștefănescu* observă că Statutele prevăd că membrii Academiei se aleg pe vieață și nicăieri nu se găsește vreo dispoziție care să deslege acest caz.

D-l *I. Bianu* zice că este adevărat că Statutele prin art. 22 prevăd că membrii se aleg pe vieață și că numai la caz de vacanță se procede la înlocuirea lor. Nu spun însă Statutele că vacanța se face numai prin moarte și de aceea Academia în organizarea ei inițială dela 1879 a prevăzut în Regulament dispozițiile cuprinse în art. 59 și 60. Academia într'adevăr nu poate sta lipsită de un membru, când acesta nu voește să mai iea parte la lucrările ei. Dispozițiunea din art. 60 din Regulamentul dela 1879 a ieșit din experiența făcută în timpul celor 12 ani de vieață ca Societate Academică. S'au întâmplat anume trei cazuri, când membrii numiți pe vieață, la 1866 și 1867, nu au putut sau nu au voit din diferite împrejurări să iea parte la lucrările Instituțiunii. Aceștia au fost răposații Alexandru Hasdeu și I. Străjescu din Basarabia și Andreiu Mocsonyi din Ungaria. La 1870 Societatea, văzând că nu-i poate aveà în sânul ei, i-a declarat membri onorari. Acum câțivà ani s'a luat altă măsură de precauțiune, înscriindu-se în Regulament dispoziția ca, înainte de alegere, să se iea declarația în scris a candidatului, că primește să fie ales. Fără îndoeală sunt cauze de îm-

piedicări reale, mai ales într'o Instituțiune, în care, membrii fiind aleși pe vieață, se află totdeauna câtivà împiedecați prin slăbiciunile vârstei de a luà parte la lucrări, precum iarăș pot fi unii împiedicați de ocupațiuni de a venì la sesiunile generale. Dar aceste cazuri sunt prevăzute: o înștiințare prin scrisoare este un semn de legătură cu Academia, care niciodată n'a supărat pe nimenea. Situațiunea este cu totul alta, când un membru nu voește să știe de Academie și nu răspunde niciodată la convocările ei. Aceasta este situația d-lui Philippide. Secțiunea literară, ca și celelalte, din an în an se simte mai îngreuiată de lucrări, pentrucă se îmmulțesc atât cărțile cât și scrierile venite în manuscript la premiile Academiei, și toate trebuesc cercetate, ceeace nu se poate face bine, când se dau unui membru prea multe de odată. Academia să iea deci cu liniște în discuțiune dificultatea arătată de Secțiunea literară, spre a se găsì cea mai bună modalitate de a o înlătură.

D-l *T. Maiorescu* zice că d-sa a trecut prin vicisitudinile despre cari a vorbit d-l Bianu. Din cei cari au format la 1866 și 1867 Societatea Academică mai suntem astăzi trei, după cum a relevat d-l Președinte la deschiderea sesiunii generale: d-nii Caragiani, Sbiera și eu. La început nu erau, bine înțeles, regulamente; noi trebuià să regulamentăm. Nu erau dinstincțiile de astăzi dintre Secțiuni; nu erà sumedenia de lucrări pe cari le avem acum. Sarcina Societății Academice erà trebuința grabnică de a se face un dicționar și o gramatică a limbii. Asupra acestor lucrări s'au făcut discuții întinse, d-sa susținând să se facă gramatica și dicționarul cu elementele limbii poporane, în deosebire de alți colegi, cari voiau să creeze o limbă cultă, latinistă, foarte depărtată de cea poporană. Nu s'a căzut de acord și d-l Maiorescu a comunicat dela Iași pela 1869—70, că nu iea parte la această lucrare, care nu erà în vederile d-sale și pe care o credeà periculoasă prin distanța prea mare și stavilirea ce se puneà între cărturari și popor. La comunicarea făcută Societății n'a primit nici un răspuns. Tocmai în 1879 a primit o adresă dela Academia Română, prin care erà înștiințat că demisia nu i s'a primit și d-sa este și rămâne membru al ei. Revenise Academia asupra principiului și tendinței latiniste, își făcuse Statute, în cari se înscrisese dispoziția că membrii se aleg pe vieață. Așà fiind, d-l Maiorescu s'a întors în sânul Academiei și și-a îndeplinit îndatoririle de membru. In Regulamentul din 1879 s'a prevăzut cazul, când un membru nu voește dela început să iea parte la lucrările sesiunii,—anume se dispune ca să fie in-

vitat la a treia sesiune şi dacă nici în cea următoare nu vine, şi nu răspunde, nu vrea să răspundă, cazul să se declare de grav şi Academia să se pronunţe asupra lui. Este deci o mare deosebire între situaţia d-sale dintre 1870 şi 1879 şi cazul d-lui Philippide. D-l Philippide de opt ani nu vine la lucrările noastre şi de opt ani nu vrea să răspundă la invitările Academiei. Acesta este cazul grav prevăzut de Regulament şi asupra căruia urmează să se pronunţe plenul. Astăzi cazul e cu atât mai grav, cu cât lucrările Academiei s'au îmmulţit peste măsură, sumedenie de cărţi şi manuscripte ne vin pentru premii şi pentru tipărire,—ele trebuesc examinate cu atenţiune, căci e în joc prestigiul Instituţiunii; dar cine să facă toate acestea? Că părintele Episcop Popea nu vine, este că nu poate venì şi ne răspunde că-i pare rău că nu vine. Este prin urmare o legătură sufletească între noi. Dar e unul care nu vrea să fie în legătură sufletească cu Academia, nu vrea nici să ne răspundă, şi nouă ne trebue un membru, căci nu putem completà de ex. nici numărul de voturi cerut de un Regulament, cum este al premiilor. Ales pe vieaţă, da; dar pe vieaţă sufletească, pe vieaţă românească. Ce are să facă Academia? Academia să invite pe d-l Philippide pentru ultima oară la sesiunea generală viitoare, şi dacă nici atunci nu voeşte să vină sau să răspundă, plenul să avizeze.

D-l *Gr. Ştefănescu* zice că toate argumentele d-lui Maiorescu sunt foarte juste. Dar dacă d-l Philippide nu va voì să răspundă nici la ultima invitare a Academiei. Ce facem noi? Putem oare hotărî că d-l Philippide nu mai face parte din Academie? Nu, căci art. 22 din Statute e precis, în sensul că membrii se aleg pe vieaţă, iar altă dispoziţie, care să ne dea această putinţă, nu există nici în Statute, nici în Regulament. Cazul e grav în adevăr, şi dacă e vorba să-l deslegăm, trebue mai întâiu să modificăm Statutele, pentru ca să avem pe ce ne sprijinì la luarea deciziunii.

D-l *I. C. Negruzzi* se găseşte în perplexitate, căci d-sa a propus alegerea d-lui Philippide, a cărui activitate de foarte bun filolog a urmărit-o şi o cunoaşte. Pe de altă parte, Statutele prevăd alegerea pe vieaţă, iar Regulamentul prevede cazul grav, cum este acela al d-lui Philippide. Un caz de o natură asemănătoare a mai fost în Academie: alegerea unui membru corespondent, care a refuzat această onoare. Atunci am declarat, pur şi simplu, locul vacant. Acum nu e vorba să ne pronunţăm astăzi asupra situaţiei d-lui Philippide, ci numai să-i facem o adresă colegială şi să-l întrebăm dacă va venì ori nu la sesiunea generală viitoare. Atunci vom

vedeà ce e de făcut, căci—toate bune—ales pe vieață, da; dar, dacă sunt trei, patru sau mai multe cazuri de acestea, cine va lucrà?

D-l *P. Poni* zice: E o deosebire între principiul din Statute și prescrierile Regulamentului. Statutele nu consideră calitatea de membru al Academiei ca o funcțiune, în care, când ne convine, îl chemăm între noi, și când nu ne mai convine, îl depărtăm. Statutele consideră titlul de membru ca o onoare ce se decerne și, odată decernat, nu se mai poate luà înapoi, decât în cazuri de nedemnitate, cum, din nefericire, am avut unul. Decernerea titlului de membru este consacrarea muncii unui om, și această mare onoare nu i se poate retrage. Nu se poate zice că bărbatul cutare a meritat această onoare într'un an oarecare și nu o mai merită într'unul posterior. Poate că în practică principiul din Statute să aibă inconveniente, căci membrii au și datoria de a lucrà la realizarea scopurilor Academiei. Se pot întâmplà cazuri ca unii membri să nu poată venì. Domniile-Voastre voiți să faceți o deosebire: pe cel politicos îl iertați; pe cel nepoliticos îl pedepsiți cu cea mai mare pedeapsă: luarea onoarei. Aceasta ar fi cea mai mare nedreptate. In cazul special al d-lui Philippide însă nu trebue să uităm că între d-sa și Academie au fost oarecari neînțelegeri. In cazurile aproape similare ale d-lor Maiorescu, Hasdeu, Odobescu nu s'au luat asemenea măsuri și foarte bine s'a făcut. Prin urmare procederea nu are precedente. S'a spus că d-l Philippide n'a venit opt ani la lucrările sesiunii generale; n'a venit, dar în acest timp d-sa a lucrat și a răspuns că lucrează la dicționarul Academiei — operă foarte utilă, pe care el o credeà și bine întocmită. Academia a fost de altă părere, i-a retras dicționarul și d-l Philippide s'a găsit jignit. Poate că, într'un moment de supărare, să-și fi zis sieși, că nu vrea să mai știe de Academie, dar aceasta n'a spus-o. Intr'o asemenea situație sufletească, nu putem noi să-l somăm și să-i zicem: vino, ori du-te. Timpul îndreptează toate; să fim răbdători și cu d-l Philippide, cum am fost răbdători și cu alții în trecut. De aceea d-l Poni este de părere ca Academia să treacă pur și simplu la ordinea zilei.

D-l *Dr. C. Istrati* regretă atitudinea d-lui Philippide și zice că, spre a ne puteà pronunțà asupra cazului d-sale, ar trebuì — după cum a spus d-l Ștefănescu — să modificăm Statutele. Eu cred că nu e bine să regulamentăm asupra acestui punct, căci faptul ar produce rea impresie asupra străinilor, cari ne-ar judecà în consecință. D-l Philippide a fost în adevăr supărat și omul face multe la su-

părare. De aceea să nu-l mai irităm, să nu trecem la ordinea zilei, ci să-i trimitem o adresă prietenească; noi să-i întindem cei dintâi mâna. D-l Philippide va reveni poate asupra hotărîrii sale şi vom aveà astfel mulţumirea să-l vedem iarăş între noi.

D-l *I. Caragiani* aminteşte că, acum câţivà ani, Academia l-a însărcinat să înduplece pe d-l Philippide a predà materialul dicţionarului şi că, după ce a stăruit şi d-l Kalinderu, materialul s'a obţinut. Inainte de retragerea dicţionarului dela d-l Philippide, d-sa nu venià la sesiunea generală, din cauză că nu voià să întrerupă lucrarea, care devenise pentru d-sa operă de vieaţă. In urmă n'a mai venit aici tot din aceleaşi motive; d-l Philippide având materialul dublu, lucrează şi acum dicţionarul, iar pe Academie nu o nesocoteşte, căci tot în direcţia ei lucrează. De sigur îi va fi fost greu să vină aici şi să stea la olaltă cu ceilalţi colegi, cari — după părerea d-lui Philippide — nu l-ar fi crezut destul de apt să ducă la bun sfârşit opera cu care-l însărcinase. D-l Caragiani este de părere să nu se procedeze faţă de d-l Philippide cu rigoarea Regulamentului, căci d-sa şi ceilalţi membri din Iaşi vor rugà pe colegul lor de acolo să uite supărarea trecutului şi să vină la lucrările noastre.

D-l *I. Bianu* constată că discuţiunea a trecut mai departe decât intenţiunile Secţiunii, care n'a propus şi n'a discutat eliminarea d-lui Philippide dintre membri. Secţiunea a arătat numai greutatea în care se găseşte, indicând şi dispoziţiile din Regulament relative la această situaţie. Observă că, chiar în Statute, se găsesc dispoziţii precise, după cari alegerea de membru în Academie nu este numai o onoare, ci impune şi datorii categorice. Art. 27 zice: «Membrii Academiei au dreptul şi *datoria de a participà la şedinţele sesiunii generale a Academiei*», iar în art. 28 se prescrie că: un membru al Academiei «*este obligat* a îndeplinì sarcinile personale sau colective ce i se vor da de către corpul Academic sau de Secţiunea sa respectivă». Cum ştim cu toţii, lucrările au crescut şi nu e bine să admitem acest precedent periculos, ca fiecare să se poată sustrage dela îndatoririle ce are ca membru al Academiei. Secţiunea vă roagă ca să se rezolve cât se poate mai liniştit greutatea în care ne găsim, căci toţi dorim ca cu toţii să conlucrăm la îndeplinirea marilor datorii cari ni se impun, odată cu marea onoare ce avem de a fi membri ai Academiei.

D-l *D. Sturdza* se uneşte cu propunerea d-lui Poni. Ţine însă să constate că nu Academia a asuprit sau a nedreptăţit pe d-l Phi-

lippide, ci din contră ea l-a îmbrățișat și l-a îndemnat la muncă bună. Dar d-sa a pus părerile sale mai presus de trebuințele noastre și de aici a urmat necesitatea de a i se retrage însărcinarea redactării dicționarului, pentrucă d-l Philippide nu a voit să țină seamă nici de sfaturile Academiei și nici chiar de voința Aceluia, care e fundatorul acestei lucrări. Nu noi suntem deci datori să alergăm după d-l Philippide, ci d-sa să se întoarcă în sânul Instituțiunii, în care i s'a făcut cea mai frățească primire. Prietenia trebue să treacă în urma datoriei; țelurile și datoriile înalte ale Instituțiunii trebue să treacă peste preocupările personale. Numai astfel stând sufletește, în îndeplinirea datoriilor noastre, vom puteà face ca această Instituțiune să se înalțe, spre a ajunge la nivelul Academiilor din țerile culte.

— Discuțiunea se închide și cu unanimitate se decide a se trece la ordinea zilei.

Se procede la a doua votare asupra propunerii de a se modificà art. 7 din Statute.

Rezultatul votului este : votanți 29; voturi pentru 21, contra 8.

D-l Președinte anunță că, propunerea neîntrunind două treimi din numărul total al membrilor, urmează să se pună la vot a treia oară în ședința de Sâmbătă, 5 Aprilie.

ȘEDINȚA SOLEMNĂ DELA 3 APRILIE 1908.

Președința **A. S. R. Principelui Ferdinand.**

D-l Președinte *A. Saligny* salută pe **A. S. R. Principele Ferdinand** cu următoarele cuvinte :

«*Alteță Regală,*

«Academia Română salută cu adânc respect și cu mare bucurie pe Alteța Voastră Regală în sânul ei. Greutăți de tot felul ne-au lipsit în ultimii ani de marea fericire, cu care ne-am obișnuit, de a vedeà adeseori în fruntea noastră pe Maiestatea Sa Regele și pe Alteța Voastră Regală. Legături puternice strâng Academia, reprezentantă a înaintării culturale a neamului românesc, de Augusta noa-

stră Dinastie, care a înălţat patria în toate direcţiunile activităţii omeneşti.

«Academia este fericită că Alteţa Voastră Regală urmăriţi lucrările ei şi purtaţi un viu şi necontenit interes pentru desvoltarea acestei Instituţiuni.

«Ne folosim de ocaziunea zilei de astăzi pentru a urà Maiestăţilor Lor Regelui şi Reginei, Alteţei Voastre Regale şi Alteţei Sale Regale Principesei ani fericiţi şi îndelungaţi pentru binele patriei, spre a vedeà ridicându-se în strălucire tinerele vlăstare ale Regatului: Augustii copii ai Alteţelor Voastre Regale.»

A. S. R. Principele Ferdinand binevoeşte a zice:

«Aduc cele mai vii mulţumiri pentru simţemintele ce-Mi exprimaţi. Dacă n'am putut asistà anii trecuţi la şedinţele acestei înalte adunări de bărbaţi învăţaţi, au fost împrejurări triste cari, în cea mai mare parte, M'au silit să fiu absent. Totdeauna însă am urmărit cu cel mai mare interes lucrările Academiei şi simt o vie bucurie, că astăzi, după trei ani, Mă găsesc iarăş în mijlocul Domniilor-Voastre. Fiţi siguri că şi de aici înainte voiu urmărì cu acelaş mare interes lucrările Academiei, căreia îi urez un strălucit viitor.»

A. S. R. binevoeşte a acordà apoi cuvântul d-lui I. Bogdan.

D-l *I. Bogdan* ceteşte comunicarea sa despre: *Documentul Răzenilor din 1484 şi organizaţia armatei moldovene în secolul XV.*

A. S. R. ridică şedinţa şi binevoeşte a se întreţineà cu membrii Academiei.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DELA 4 APRILIE 1908.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

D-l Preşedinte *A. Saligny,* deschizând şedinţa, zice:

«Ieri a încetat din vieaţă Generalul Nicolae Haralamb, cel din urmă Locotenent Domnesc, care în zilele grele şi mari din 1866 a avut parte hotărîtoare la aşezarea noului rost al Patriei noastre.

«Generalul Haralamb a subscris la 1866, în fruntea Locotenenţei Domneşti, decretele pentru înfiinţarea Academiei şi pentru numirea întâilor membri.

«Academia se asociază la doliul naţional. Numele marelui răposat va rămâneà veşnic înconjurat de recunoştinţa Academiei.

«Academia va depune o coroană pe sicriul său și rog pe colegi să asiste la îmmormântare».

D-l *Dr. V. Babeș* cetește comunicarea sa despre: *Starea actuală a luptei în contra cancerului.*

Sunt aproape 8 ani de când am întreținut Academia cu cercetările mele asupra cauzelor cancerului. Atunci, fiind însărcinat a face un raport oficial asupra acestei chestiuni Congresului internațional de medicină din Paris din 1900, am exprimat părerea că nu există un parazit al cancerului, și am dat cu totul altă explicare desvoltării acestei neoplazii.

Cancerul se desvoltă din țesutul epitelial în 2 moduri: întâiu din *germeni rătăciți*, adică grupe de celule epiteliale, rătăcite în locul unde nu-și pot exercità rolul lor de epitelii; vegetează în condiții anormale și din cauza acestor condițiuni schimbate își schimbă și proprietățile, se obișnuesc a nu mai exercità funcția de epitelii protectoare sau secretoare și de a duce o vieață independentă, ci se nutresc din țesuturile vecine, fac invaziune în căile limfatice, ducând o vieață parazită în detrimentul țesuturilor normale, și aceasta cu atât mai mult, cu cât organismul e slăbit, fie prin bătrânețe, fie prin diferite boale sau iritații cronice.

Al doilea mod de formare a cancerului e următorul:

Sunt anumite puncte de pe suprafața corpului, unde epiteliul de înveliș sau chiar cel glandular e supus la *iritamente îndelungate*, cari împiedică funcționarea normală,— acele puncte devenind astfel locul de predilecție al desvoltării cancerului. Epiteliul iritat, în parte va degenerà, în parte însă se va acomodà la aceste iritamente, devenind mai rezistent și schimbându-și caracterele încetul cu încetul după legea selecțiunii. Astfel se produce prin selecțiune o adevărată varietate de celule cari, neputând să-și exercite funcțiunea lor normală de a acoperì suprafața și de a se nutrì în mod normal din cauza iritamentului continuu la care sunt expuse, vor căpătà însă alte însușiri, prin cari vor fi capabile de a trăì nu în interesul, ci în potriva organismului, adică neputând să se nutrească din materialul destinat în mod fiziologic pentru nutrițiunea lor, vor căpătà însușirea de a se nutrì din sucurile și prin distrucțiunea altor țesuturi, și neputând existà la suprafață din cauza iritamentelor continue, se vor adăpostì în contra acestora în profunzime, vor căpătà calitatea de a puteà trăì în profunzime, de a se îmmulțì și de a trăì acì pe socoteala țesuturilor profunde.

Tot prin această imposibilitate de a trăì în mod natural și a contribuì la prosperarea organismului, aceste celule vor aveà trebuință de anume arme, pentru a puteà luptà în contra organismului, în care apoi fac invaziune, distrugând organele necesare și importante pentru vieață.

Armele celulelor canceroase, câștigate prin această selecțiune, sunt în prima linie o mare proliferabilitate, pierzând celulele totodată diferențierea epiteliului normal și apoi producțiunea substanțelor vătămătoare pentru țesuturile normale și pentru organism.

Această teorie se potrivește admirabil tuturôr manifestațiunilor canceroase satisfăcând totodată spiritul critic, explicând originea cancerului prin legi generale, căci vedem în adevăr în toată lumea organică această luptă pentru existență, această selecțiune, adaptare la condițiunile modificate ale vieții, și această procurare de arme potrivite acestor condițiuni.

Studiind microscopicește un cancer, vedem că epiteliul nu-și păstrează limitele normale și face invaziune în un mod particular în țesuturile profunde, unde niciodată în stare normală nu există epiteliu, așà că se poate vedeà foarte bine unde și când începe o atipie sau un cancer.

Se mai vede la microscop cum celulele canceroase, cari și-au schimbat și forma, sunt în o continuă îmmulțire, schimbându-și în acelaș timp și produsele lor, cari nu mai sunt cele normale.

Aceste secrețiuni, întocmai ca nutrițiunea și îmmulțirea celulelor canceroase, sunt îndreptate în contra organismului normal.

Mărirea însemnată a toxicității urinei pledează pentru producerea toxinelor de către celulele canceroase.

Mai mulți autori descriu și azi microbii, cari ar produce cancerul, fără însă să aducă probe pentru aceasta. Insă în timpul din urmă și în Franța tendința de a găsi cu orice preț un parazit al cancerului a fost oarecum abandonată, fără însă ca această teorie parazitară să fie înlocuită cu altă teorie mai plauzibilă.

Așà fiind, cred că a venit timpul să revin asupra teoriei mele, care are și un anume folos practic, căci constatându-se că cancerul în aproape 80% a cazurilor nu începe ca cancer, ci ca irițațiune cronică banală, care de multe ori s'ar puteà evità, se atrage atențiunea asupra pericolului la care se expun aceia cari neglijează timp de zecimi de ani diferite iritamente profesionale sau inflamațiuni cronice, de cari suferă (iritațiuni cronice la intrarea uterului, inflamațiuni cronice ale sânului, leziuni vechi sifilitice și iritamentul tutunului și fumatului pentru cancerul buzelor și limbii, ulcere cronice ale stomacului, calculi, stricturi, cicatrice și ulcere foarte vechi, consecințe ale traumatismelor, leziuni cronice dentare, lupus, otite, hepatite, iritațiuni cronice profesionale prin căldură, prin substanțe chimice și iritațiuni mecanice, etc., etc.).

In timpul din urmă lumea s'a emoționat mult de *frecvența cancerului*, s'au făcut anchete și societăți anume pentru combaterea cancerului, afirmându-se că cancerul ar luà o întindere din ce în ce mai mare.

Examinând însă mai de aproape statisticile, nu vedem nici o probă pentru afirmarea, că în anii din urmă s'ar fi îmmulţit canceroşii.

Greşeala provine de acolo că, odată cu progresele bacteriologiei, mor mai puţini oameni de boale infecţioase şi deci proporţia de morţi de cancer la suta de morţi creşte în aparenţă, apoi numărul medicilor îmmulţindu-se, mai mult decât jumătatea cancerelor, cari înainte rămâneau necunoscute, acum sunt diagnosticate. Eu însumi am constatat la autopsie mai mult de 25% de cancere ale organelor profunde, cari cliniceşte n'au fost diagnosticate.

Putem spune că astăzi, ca şi mai înainte, aproape un om din 20 moare de cancer, pentru oamenii însă de peste 50 de ani mortalitatea e şi mai mare.

Mai înainte s'a crezut că există ţeri necivilizate, unde nu exsistă cancer. Astăzi când medicii s'au stabilit acolo, au văzut că este foarte frecvent. Asemenea s'a vorbit de case, unde cancerul ar fi foarte frecvent, sau de contagiune directă a cancerului la ambii soţi; când unul din ei au avut un cancer la organele genitale, după câtvà timp ar apăreà şi la celălalt soţ şi de multe ori tot la organele genitale.

Dar e foarte posibil ca o boală aşà de frecventă, cum e cancerul, să apară la mai mulţi membri ai unei familii sau chiar la doi soţi în regiuni cari sunt aşà de predispuse.

Mai cu seamă însă diferinţa esenţială a cancerelor la soţi sau într'o casă arată că nu e vorba de vreo contagiune a cancerului.

«In ce priveşte *ereditatea* cancerului, nu o pot admite, pentrucă nu e fapt probat. Sunt câtevà rare excepţii, pe cari le atribuesc mai mult întâmplării, de exemplu că la descendenţii unei aceleiaş familii au fost 2—3 cazuri de cancer, dar când o boală e aşà de frecventă, se poate întâmplà, şi apoi nu se ştie dacă au fost de aceeaş origine epitelială.

Apoi sunt tumori, mai ales ale organelor genitale, cari sunt contagioase şi s'au confundat cu cancere, cum s'a observat mai ales la câini.

Altă concepţiune importantă asupra cancerului, dedusă din statisticile clinicianilor, e necesitatea unui *diagnostic precoce* al boalei, pentru a se puteà extirpà şi nimicì la timp cancerul. Statisticile chirurgicale sunt foarte doveditoare de utilitatea acestui procedeu, şi în Germania, unde s'au dat instrucţii speciale medicilor, moaşelor şi chiar publicului, ca femeile să cunoască imediat, dacă prezentă un început cât de mic de cancer al organelor genitale (sensibilitate, dureri, curgere de sânge între menstruaţie, etc.) şi să fie operate imediat, s'a ajuns ca 80—90% din canceroase să fie salvate prin operaţii precoce.

Asemenea şi la noi în ţară, după statisticile prof. Dr. Toma Ionescu şi Dr. Bălăcescu, în aproape 50 de cazuri de cancere ale sânului, operate la timp după metoda lor, numai la 2 a recidivat cancerul în timp de 6 ani dela operaţie.

Cu toate aceste rezultate eclatante, se găsesc spirite neorientate şi pretenţioase, cari afirmă că cancerul sânului nu trebue operat, că se vindecă cu electricitate, că ganglionii din jurul cancerului nu trebue extirpaţi, căci ei constituesc o armă a organismului în contra răspândirii cancerului.

Iată unde poate conduce o teorie generalizată la exces, deşì inofensivă în aparenţă, cum e aceea despre fagocitoza lui Metschnikoff, când ştim că cel mai mare pericol în răspândirea cancerului sunt tocmai aceşti ganglioni şi că ganglionii niciodată n'au oprit cancerul în generalizarea sa.

Cele mai importante cercetări asupra cancerului din timpul din urmă sunt *asupra transplantării tumorilor* şi mai ales a cancerului.

Mai cu seamă la şoareci şi la şobolani există cancere, cari se pot transplantà cu uşurinţă la alţi şoareci şi şobolani din aceeaş familie şi de aceeaş provenienţă. Cancerul omului însă nu se poate transplantà la animale.

Savanţii au studiat cu toate amănuntele aceste cancere transmisibile ale şoarecilor şi au ajuns la rezultate din cele mai interesante. Inainte de toate s'a stabilit că trecând cancerul dela un animal la altul, de multe ori cancerul devine extrem de malign, producându-se numai după câtevà săptămâni tumori colosale şi mortale, însă pentru a puteà transplantà cancerul, trebue ca celulele canceroase să fie intacte.

Dacă părticele din cancer se încălzesc, se produce un cancer mai puţin periculos. O părticică de cancer poate fi păstrată mai mult timp, un an şi mai mult, mai ales la rece, şi apoi introdusă la un şoarece sănătos produce cancer.

In urma mai multor transplantări ale unei aceleiaş tumori, se poate întâmplà ca din carcinom să se transforme în sarcom tumoarea, compusă din ţesut conjunctiv. Această transformare a cancerului în tumori mai puţin maligne se produce prin aceea că, cu timpul, ţesutul epitelial din cancer se slăbeşte şi capătă însuşirea de a irità ţesutul conjunctiv din tumoare, încât acest ţesut conjunctiv iritat intră în proliferaţiune atipică, adică devine un sarcom transplantabil.

Cu cât o tumoare de şoarece e mai blândă, mai puţin malignă, cu atât mai încet creşte, cu atât mai greu se transplantează, însă prin multe generaţiuni de transplantare chiar a tumoarei benigne se capătă încetul cu încetul caracterele unui cancer periculos.

Dacă inoculăm un cancer dela şoareci pe şobolani, părticica transplantată creşte câtevà zile pe şobolan, însă după aceea se micşorează şi dispare. Dacă dela şobolan luăm din aceeaş tumoare, când este încă tânără şi în creştere, şi inoculăm de acì alt şobolan, tumoarea acì nu se desvoltă de loc, pe când reinoculată la şoarece creşte bine.

Care este cauza că tumoarea dela şoarece creşte la început la şobolan şi apoi dispare. Ehrlich presupune că pentru creşterea cancerului la şoareci

trebue o substanţă X, care se găseşte numai la şoareci. Părticica inoculată la şobolan conţine puţină din această substanţă, aşà încât tumoarea poate să crească câtevà zile la şobolan, însă şobolanul, neputând să producă această substanţă X, tumoarea nu poate creşte mai departe.

Dacă un şoarece are o tumoare şi dacă îi inoculăm în altă parte o nouă tumoare, aceasta nu se desvoltă.

Chiar prezenţa unui sarcom la un şoarece face ca inocularea cancerului să nu mai reuşească.

Această imunitate însă se găseşte numai la tumori cari cresc repede, aceea ce se explică, după Ehrlich, prin aceea că substanţa X ar fi epuizată prin tumoarea cu creştere repede, astfel încât nu s'ar mai găsì substanţă X pentru nutriţiunea unui nou cancer, pe când la tumori cu creştere lentă organismul are timpul de a preparà atare substanţe.

Cercetările mele nu au confirmat această vedere, căci inoculând periodic ţesut şi sânge dela şoareci la şobòlani, cari au fost inoculaţi cu tumoare dela şoareci, tumoarea dela şobolan tot nu s'a desvoltat mai departe. Apoi dacă tumoarea primitivă ar consumà întreaga substanţă X, nu s'ar puteà explicà metastazele imense la om tocmai cu tumori cari cresc repede. In acest caz, ar trebuì ca substanţa X să fie cu totul absorbită prin tumoarea primitivă, şi n'ar trebuì deci să se producă tumori secundare sau metastaze. Mai importante decât aceste experienţe sunt acele cari au arătat că dacă un şoarece inoculat cu o tumoare nu capătă tumoare, acest şoarece poate fi privit ca imun în contra cancerului. In adevăr un atare şoarece poate fi în urmă inoculat cu cel mai malign cancer, fără ca să se îmbolnăvească.

Dacă inoculăm la 100 de şoareci o tumoare mai blândă, cam 10—20 vor căpătà tumoarea. Dacă inoculăm un cancer foarte malign, 100% din şoareci se îmbolnăvesc de cancer. Dacă însă inoculăm din nou şoarecii cari n'au căpătat nimic după inoculare cu tumoarea mai blândă, cu cancer malign, aceşti şoareci vor rezistà chiar inoculării repetate cu cancerele cele mai teribile.

Alt rezultat important în potriva cancerului s'a obţinut de către Jenssen, prin injecţiuni crescând ale masselor canceroase, ale căror celule erau distruse prin triturare. Animalele astfel preparate nu mai căpătau cancer nici după inoculare cu un cancer foarte malign, şi chiar dacă aveau cancer, acest cancer s'a vindecat.

Alţi autori au încercat de a combate şi de a vindecà cancerul prin serul animalelor, cari au fost astfel vindecate şi imunizate. Prin acest ser s'au vindecat tumori mici şi s'a împiedicat creşterea cancerelor mari.

Ehrlich a imunizat şoareci, inoculându-le părticele din carcinome, cari nu produc carcinome la şoareci. Atari şoareci nu numai că nu capătă cancer, dar chiar dacă îi inoculăm în urmă cu cancere transmisibile, cei mai mulţi

rezistă acestor inoculări. Dacă acum inoculăm pe cei cari au rezistat cu cel mai malign material şi care dă altfel 100% de rezultate pozitive, nici unul nu mai capătă cancer.

Aşà deci astăzi putem imunizà şoarecii astfel în contra cancerului, că, în loc de 100%, nici unul să nu se îmbolnăvească în urma inoculării.

Această imunizare se poate obţineà nu numai în potriva unui fel de cancer, dar se poate imunizà în potriva cancerului şi prin inoculare cu tumori mai benigne, sarcom sau cu adenom.

Toate celelalte încercări de a vindecà sau de a preveni cancerul au rămas fără succes.

S'au produs tot felul de seruri de extrase din cancere, ca cancroină, etc.; s'a injectat chiar suc de cancer, s'au cultivat tot felul de microbi din cancer şi s'au extras din acestea tot felul de extrase, s'a produs ser cu ajutorul lor, dar este firesc că aceste substanţe n'au putut aveà nici un efect asupra cancerului, căci nu proveniau din microbul cancerului, care probabil nu există, ci din nişte microbi, cari n'au nimic a face cu cancerul. Nici prin injecţiunea cu alţi microbi sau cu diferite substanţe toxice sau cu substanţe cari au o oarecare afinitate cu celulele canceroase, nu s'au putut obţineà rezultate. Nici razele lui Röntgen, nici lumina sau raze cu o putere particulară asupra epiteliilor nu au putut în nici un caz vindecà cancerul şi n'au oprit propăşirea boalei.

Din contră, razele lui Röntgen şi de radiu în mai multe cazuri au produs la indivizi sensibili erupţiuni ale pielei, din cari s'au desvoltat cancere

Unicele rezultate ştiinţifice pozitive obţinute, în ce priveşte prevenirea şi vindecarea cancerului, sunt deci cele obţinute la şoareci şi şobolani, şi trebue să ne întrebăm în ce mod am puteà profità de aceste rezultate pentru combaterea cancerului omului. In ce priveşte prevenirea cancerului la om, neapărat nu credem că pentru moment ar fi utile atari încercări, căci nu ştim cine este predispus pentru cancer. Ca prevenire a cancerului cred că trebuesc, pe baza ipotezei mele, îngrijite şi evitate acele iritaţiuni cronice, despre cari ştim că conduc la desvoltarea cancerului.

Cel mai valoros mijloc în potriva consecinţelor dezastroase ale cancerului este, cum am arătat, recunoaşterea şi descoperirea cancerului dela început de către medici.

Cu alte cuvinte, populaţiunea recurgând în orice boală şi la orice simptom îngrijitor la ajutorul medicului, dânsul în cele mai multe cazuri va face diagnosticul cancerului dela început.

La început tratamentul şi mai cu seamă extirparea cancerului dă rezultate strălucite. Pe când cancerul, care nu se diagnosticează dela început, dă o mortalitate de cancer de mai mult de 60 %, ea scade aproape la 5—10 %, când diagnosticul şi deci operaţia e de timpuriu făcută.

E întrebarea dacă un tratament specific va da rezultate mai bune.

La şoareci am văzut că Ehrlich a ajuns a garantà 100% de şoareci, cari altfel ar fi murit toţi de cancer, însă cancerul şoarecilor e cu totul diferit de cancerul omului. Nu mă îndoesc însă că în curând vom ajunge acolo ca să se repete aceste experienţe cu material provenit dela om şi atunci inoculând la oamenî purtători de cancer, la început, material din tumori benigne, apoi din ce în ce mai maligne, vom obţineà disparițiunea tumoarei, în acelaş timp cu oprirea generalizării cancerului.

Până atunci va trebuì să ne mulţumim cu rezultate mai modeste. Am început un procedeu, care este destinat nu de a vindecà cancerul, dar de a împiedicà recidiva după extirparea tumoarei, căci în adevăr aceste recidive constituesc cel mai mare pericol al cancerului. Noi ne-am zis că prin extirparea tumoarei pacientul e pus în condiţiunile unui animal de experienţă, pe care-l inoculăm cu cancer. După extirparea cancerului, omul este deci susceptibil de a fi imunizat în mod preventiv în contra cancerului.

După extirpare inoculez deci omului substanţe atenuate din cancerul său extirpat, precum şi o serie de tumori de o malignitate crescând.

In acelaş timp injectez la aceste persoane ser dela animale tratate cu cancerul extirpat şi cu alte cancere. Până acum numai în puţine cazuri am putut executà această metodă; în mai multe cazuri nu puteam urmărì persoanele tratate, dar rezultatele obţinute mi se par a fi încurajatoare şi nu mă îndoesc că, perfecţionându-se metoda imunizării şoarecilor în potriva cancerului, se va perfecţionà şi această metodă destinată a completà şi a asigurà rezultatele atât de frumoase, obţinute de chirurgia modernă în combaterea acestei boale teribile a etăţii înaintate.

Şedinţa publică se ridică şi Academia îşi continuă lucrările în şedinţă intimă.

La ordinea zilei se pune propunerea Secţiunii literare de a se alege membri corespondenţi d-nii: B. Ştefănescu-Delavrancea, S. Mehedinţi şi Ilie Bărbulescu.

D-l *I. C. Negruzzi* ceteşte următoarea expunere pe care s'a întemeiat Secţiunea, ca să propună la alegerea de membru corespondent pe d-l B. Ştefănescu-Delavrancea.:

«*Domnilor Colegi*,

«Sunt mai bine de 25 de ani, de când un tânăr şi talentat autor, d-l Barbu Ştefănescu-Delavrancea a debutat în domeniul literelor române. Un şir de novele interesante l-au făcut cunoscut publicului nostru şi au atras asupra sa luarea aminte a iubitorilor şi cunoscătorilor de literatură. Novelele sale

Sultănica, *Fanta-Cella*, *Palatul de cleştar*, *Iancu Moroi*, *Şuer*, *Sorcova*, *Răzmeriţa*, *Odinioară*, şi altele, se deosebesc nu numai prin bogata imaginaţie a autorului, dar şi prin frumoasa limbă română şi puritatea stilului în care au fost scrise. Dela început chiar autorul acestor scrieri s'a aşezat în rândul întâiu al prozatorilor noştri, loc pe care nu l-a mai părăsit.

«Dar pe lângă talentul de scriitor, ceeace distinge pe d-l B. Ştef.-Delavrancea este elocuenţa sa. Poate nici unul din oratorii noştri nu s'a ridicat la înălţimile la cari a ajuns d-l Delavrancea. Şi nu vorbesc aci de talentul său de orator politic, fiindcă întru nimic n'aş voi să ating aceea ce poate să despartă pe unii dintre noi, ci vorbesc numai de talentul său de conferenţiar literar, apreciare care ne uneşte pe toţi. Cine a ascultat discursurile d-lui Delavrancea, relative la literatura populară şi în special la frumoasa poezie a poporului român, a fost fărmecat de analiza fină, de pătrunderea spiritului, aş puteà zice, a sufletului popular, de frumuseţa formei şi bogăţia comparaţiilor şi figurilor în cari îşi exprimă admiraţia sa pentru producerea poporului nostru, admiraţie ce ştie să comunice auditorului său. Cu un asemenea talent de autor şi orator, ceeace este de mirat e că d-l Delavrancea nu face încă parte până acum din această a noastră înaltă instituţie culturală, care a ştiut totdeauna să adune în sânul său talentele ce s'au arătat în poporul nostru. Secţiunea d-voastre literară a căutat să înlăture această lipsă, votând în unanimitate pe d-l Delavrancea ca membru corespondent al ei, cu rugămintea să binevoiţi a confirmà alegerea sa.»

Se procede la vot, al cărui rezultat este: votanţi 25; voturi pentru 19, contra 6.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea a întrunit două treimi şi proclamă pe d-l B. Ştefănescu-Delavrancea membru corespondent al Academiei la Secţiunea literară.

D-l *I. C. Negruzzi* ceteşte următoarea expunere pe care s'a întemeiat Secţiunea, ca să propună la alegere de membru corespondent pe d-l S. Mehedinţi:

«*Domnilor Colegi*,

«D-l Simion Mehedinţi, profesor de geografie la Universitatea din Bucureşti şi singurul reprezentant până acum al acestui obiect în învăţământul nostru superior, este cunoscut de un şir de ani atât prin scrierile sale de geografie, cât şi prin scrierile sale literare. In privinţa celor dintâi, el s'a distins prin deosebite studii, scrise nu numai în limba română, dar şi în limbi străine. In străinătate a fost apreţiat studiul său intitulat: *Die kartographische Induktion* din anul 1899. In limba română a publicat în 1900 scrierea intitulată: *Problemele geografiei ca ştiinţă despre Kosmos*. In 1900: *Eteroge-*

neitatea celor patru sfere, în care stabileşte că, începând dela învălişul superior şi până la cel inferior, se constată atât ca compoziţie (chimică, mineralogică), cât şi ca formă şi mişcări ale materiei planetare şi o complexitate progresivă din punct de vedere static şi din punct de vedere dinamic. Autorul caută a face să înceteze dezordinea de compoziţie a lucrărilor de geografie generală, analizând formele geografice în ordinea în care se impune pe urmă şi sinteza lor. Atmosfera, oceanul, coaja şi bisfera nu pot fi studiate decât în această ordine, căci înţelegerea uneia se razimă pe înţelegerea celei imediat precedente. Alte lucrări ale d-lui Mehedinţi sunt: *La Géographie comparée d'après Peschel et Ritter* (1901); *Asupra unui caz de Omologie; Introducere în studiul Geografiei* (1904); *L'écorce terrestre aux pôles; Geografia în învăţământul secundar; Insula Şerpilor şi perizatul lui Adrian*, şi în urma însărcinării primite dela Ministerul Instrucţiunii publice şi dela Societatea geografică, a scris mai multe cărţi didactice, cari incontestabil sunt cele mai bune manuale de geografie în ţara noastră.

«Ceeace deosebeşte însă pe acest distins profesor şi învăţat de alţi bărbaţi de ştiinţă, este şi imaginaţia sa bogată şi frumoasa limbă românească în care scrie. Aceste calităţi au făcut ca d-l Mehedinţi să fie totodată şi om de ştiinţă şi om de litere. El a scris mai multe novele originale, ce se deosebesc prin interesul şi prin duioşia lor, şi a luat de un timp încoace şi direcţiunea revistei «Convorbiri Literare», ce trăeşte de 42 de ani. El a dat un impuls şi o vieaţă nouă acestei celei mai vechi reviste literare române, pe care eu însumi am înfiinţat o şi condus-o dela începutul ei aproape 30 de ani, încât pot privi cu mândrie la acest urmaş meritos. Acestea sunt calităţile pentru cari literele române revendică pe d-l Mehedinţi, ca pe unul de al lor, iar Secţia literară l-a votat în unanimitate ca membru corespondent şi îl propune cu încredere aprobării D-voastre.»

Se procede la vot, al cărui rezultat este: votanţi 25; voturi pentru 13, contra 12.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea întrunind simpla majoritate şi nu două treimi, urmează să se proceadă la a doua votare în şedinţa viitoare.

D-l *N. Quintescu* ceteşte următoarea expunere pe care s'a întemeiat Secţiunea literară, ca să propună alegerea d-lui Ilie Bărbulescu ca membru corespondent:

«Studiile liceale şi le-a săvârşit d-l Bărbulescu în Bucureşti, iar examenul de bacalaureat l-a depus în Iunie 1891.

«După trei ani de frecventare a cursurilor Facultăţii de litere şi a cursurilor Şcoalei Normale superioare, unde a fost elev bursier, şi-a trecut examenul de licenţă *magna cum laude*, în Ianuarie 1895. Subiectul tezei sale tratá *„Relaţiile diplomatice dintre Ţara-Românească şi Moldova cu Ungaria*

în secolul XIII și XIV". Această teză a fost cu deosebire lăudată de profesorii examinatori ai ei, V. A. Urechiă și Gr. Tocilescu. Iată ce cetim—între altele — în raportul adresat Decanului:

«Sunt fericit, Domnule Decan, să constat că nu-mi aduc aminte, de mult «timp, să fi cetit o lucrare mai meritorie, mai demnă de laudă decât aceasta «a d-lui Bărbulescu. Junele nostru normalist probează că este din stofa din «care ies dascălii și istoricii de merit».

«Tot în anul 1895, în urma concursului depus, d-l Bărbulescu a obținut bursa pentru *studiul limbilor slave*, cu destinațiune expresă la Praga și Agram.

«După urmarea timp de aproape patru ani a cursurilor asupra *limbilor și literaturilor slave* dela ambele Universități, d-l Bărbulescu a trecut în 5 și 24 Iulie 1899 cele două examene riguroase, cerute pentru obținerea titlului de *Doctor philosophiae* în specialitatea slavisticei, iarăș *magna cum laude*. Teza sa de doctorat a fost scrisă în limba croată.

«După aceea s'a dus la Lipsca, unde, imatriculat, a ascultat, în semestrul de iarnă al anului 1899—1900, cursurile renumiților profesori A. Leskien, L. Brugmann și R. Scholvin.

«Apoi la Berlin, în *Biblioteca* și *Arhiva* cărui oraș a lucrat: iar în al doilea semestru al anului 1900 a audiat în capitala Austriei cursurile profesorilor V. Jagić și C. Jireček, făcând în acelaș timp cercetări științifice în *Arhiva* și *Biblioteca Curții*.

«După întoarcerea în țară, d-l Bărbulescu a funcționat, dela Septemvrie 1900 până la Octomvrie 1905, ca subdirector și translator de limbile slave la Arhivele Statului din București.

«Acest post a dat ocaziune d-lui Bărbulescu, prin miile de documente slave ce i-a pus la îndemână, să cunoască și să aprofundeze din ce în ce mai mult perioada veche a slavonismului dela noi. Dela Octomvrie 1905 d-l Bărbulescu funcționează ca profesor de *Slavistică* la Universitatea din Iași.

«Scrierile d-lui Bărbulescu, date la lumină până acuma, sunt:

1) *Fonetica cirilske azbuke*, etc. (în traducere română: «Fonetica alfabetului cirilic în scrierea limbii române din veacul XVI și XVII, în legătură cu monumentele literare sârbo-slave, bulgaro-slave și româno-slave»), Agram 1899.

«Asupra acestei lucrări a făcut o recensiune elogioasă academicianul slavist, profesor la Universitatea din Kiev, T. Florinskij, în Buletinul Universității din Kiev.

2). *Cercetări istorico-filologice*, București 1900.

3). *Studii privitoare la limba și istoria Românilor*, București 1902, premiată de Academia noastră cu o parte din premiul divizibil Adamachi. Va-

loarea științifică a acestei scrieri a fost pusă în evidență de către colegul nostru Tocilescu (*Anal. Acad. Rom.*, 1902—3, p. 307).

«Extragem din raportul d-sale numai concluziunea:

«Această operă este deci o continuare sau mai bine o sintetizare a cer-«cetărilor anterioare ale autorului, făcută cu tot aparatul științific, cu citațiuni «de manuscripte și documente, cu ajutorul unor izvoare nouă, utilizate «cu multă critică și pătrundere.»

4). *Vechile relațiuni ale Principatelor Române cu Croația.* București 1903.

5). Fonetica alfabetului cirilic în textele române, în legătură cu monumentele paleo-, sârbo-, bulgaro-, ruso- și româno-slave, București 1904, operă premiată de Academia noastră cu premiul Eliade-Rădulescu.

6). *Românii față de Sârbi și Bulgari*, mai ales cu privire la chestia macedo-română, București 1905.

7). *Asupra gramaticei limbii vechi slavone*, tradusă după Kolosov de G. Ghibănescu.

8). *Câtevà contribuții la studiul limbii și istoriei Românilor*, publicate în *Revista pentru Istorie, Arheologie și Filologie* din anul 1902, și afară de articole tipărite în ziare și în Revista *Buletinul Societății filologice* din an. 1905.

9). *Problemele capitale ale Slavisticei la Români*, Iași 1906.

«Cred, Domnilor Colegi, că titlurile și scrierile d-lui Ilie Bărbulescu sunt suficiente pentru a merità să fie ales menbru corespondent în Secțiunea literară».

Se procede la vot, al cărui rezultat este: votanți 25; voturi pentru 18, contra 7.

— D-l Președinte anunță că propunerea a întrunit două treimi și proclamă pe d-l Ilie Bărbulescu membru corespondent al Academiei în Secțiunea literară.

D-l Președinte *A. Saligny* cetește următoarea propunere:

«Propunem a se alege membru onorar părintele Eusebiu Popovici, profesor al Facultății de teologie dela Universitatea din Cernăuți, fost de mai multe ori decan și rector al acelor înalte instituțiuni de știință.

«*I. Caragiani, C. Erbiceanu, St. Hepites, Dr. I. Istrati, I. Kalinderu, P. Poni, N. Quintescu, Dr. I. G Sbiera, A D. Xenopol.*»

D-l *I. Kalinderu* cetește următoarea expunere:

«Eusebie Popovici e născut la 15 Fevruarie 1838 în Cernăuți.

«A studiat teologia în orașul natal, iar în 1861 a ascultat la Universitatea din Viena prelegerile asupra Istoriei bisericii și a Dreptului canonic.

«In anul următor a fost numit profesor la Institutul de Studii teologice din Cernăuți, unde a funcționat, predând întâiu Testamentul vechiu și limbile semitice, apoi Istoria bisericii și a Dreptului bisericesc, până în 1875;

iar apoi la Facultatea de teologie dela Universitate, ca profesor de Istoria bisericească și de Dreptul canonic. Aci fu ales de patru ori decan al Facultății și de două ori rector al Universității. A fost și custode la Biblioteca Centrală a Bucovinei, pe care a organizat-o.

«In 1874 i s'a conferit titlul de protopresbiter.

«Eusebie Popovici a publicat mai multe cărți, disertațiuni teologice și articole cu caracter religios, între cari unele în limba germană. Tot dânsul a dat la iveală, în 1885, un *Studiu pregătitor pentru intâiul congres bisericesc.*

«Mai adaog că d-l Popovici are un trecut demn, a fost sufletul Facultății teologice din Cernăuți, și totdeauna folositor tinerilor noștri din Regat, cari au studiat la acea Universitate și dintre cari trei au azi înalta situațiune de episcopi.

«In vederea atâtor merite prețioase, câștigate prin munca sa proprie, propun a fi ales ca membru de onoare al Academiei noastre.»

Se procede la vot, al cărui rezultat este: votanți 22; voturi pentru 22.

— D-l Președinte anunță că propunerea a întrunit unanimitatea voturilor și proclamă pe Părintele Eusebiu Popovici membru onorar al Academiei.

D-l Președinte *A. Saligny* cetește următoarea propunere:

«Subsemnații, având în vedere serviciile îndelungate și de însemnătate, aduse țerii de d-l Dr. Bernát-Lendway, precum și numeroasele și importantele sale publicațiuni și lucrări făcute în laborator, ne permitem a-l propune ca membru de onoare al Academiei Române.»

«Dr. V. Babeș, I. Bianu, Dr. D Grecescu, St Hepites, Dr. C. Istrati, I. Kalinderu, Dr. G. Marinescu, P. Poni, A. Saligny, Gr. Ștefănescu, N. Teclu.»

D-l *Dr. C. I. Istrati* cetește următoarele:

«Printre specialiștii străini cari au fost aduși în țară, în timpul când eram la începutul desvoltării noastre culturale, și cari ne-au adus reale servicii, se află și d-l Dr. Bernát-Lendway, Doctor în științele fizice și fost elev al profesorului Woehler dela Goettingen și al lui Redenbacher dela Viena.

«D-sa a fost adus în țară la 1863 de către Ministrul Nicolae Kretzulescu și de Davila, pentru a înființă un laborator de chimie, destinat învățământului medico-farmaceutic și în care să se facă și analizele chimico-legale și chimico-judiciare.

«In această calitate d-sa a fost însărcinat și cu lucrările de chimie analitică și cu partea experimentală a cursului de chimie medicală, făcut de Doctorul Davila.

«La 1868 laboratorul acesta trece sub Direcțiunea Eforiei spitalelor civile, unde Davila eră efor, și care Eforie, pe lângă că aveà necesitate de un

astfel de laborator, pentru serviciile sale medico-farmaceutice, dar ajută cu multă căldură şi cu mari sacrificii băneşti învăţământul nostru medical şi farmaceutic, cari pe atuncia se aflau în prima fază a desvoltării lor.

«In această nouă situaţie, d-sa este numit director al acestui «Laborator» al Eforiei spitalelor civile şi al Facultăţii de medicină din Bucureşti, instalat la spitalul Colţea, când este numit şi şef de lucrări la Facultatea de medicină pentru lucrările de chimie analitică, neorganică şi organică.

«In acest laborator, care a fost primul în înţelesul strict al cuvântului, în partea aceasta a ţerii, d-sa a făcut numeroase analize, relative la ţara noastră, şi organizase bine şi lucrările de chimie analitică şi de preparaţiuni farmaceutice, impuse elevilor în farmacie.

«La 1883, cu organizarea învăţământului practic şi a controlului sanitar, în toată ţara, acest laborator, tot sub direcţiunea d-lui Dr. Bernát, trece la Ministerul Instrucţiunii publice, sub numele de «Institut Central de Chimie» şi este împărţit în mai multe secţiuni, pentru învăţământ, pentru controlul sanitar, analizele chimico-legale şi cele de resortul industrial.

«După o vieaţă întreagă de muncă petrecută în laboratorul său, atins de o grea imfirmitate se retrage la pensie în 1900.

«D-l Dr. Bernát, după obţinerea doctoratului în ştiinţe la Viena, a lucrat în stabilimentul chimico-tehnic din acel oraş, de sub direcţiunea d-lui Dr. Lamatsch, când ca colaborator a obţinut, pentru lucrările făcute, medalia de argint la Expoziţiunea generală din Londra din 1862.

«De asemenea luă parte, fiind acum la noi, la Expoziţiunea din 1873 dela Viena, când obţinù pentru lucrările sale, făcute în Bucureşti, medalia de merit şi progres, iar la Expoziţiunea dela 1900 dela Paris obţinù marele premiu şi Crucea Legiunii de onoare.

«La 1877 se ocupă cu Generalul Brătianu, în vederea răsboiului, cu proiecţiunile electrice, când trecù Dunărea, spre Plevna, şi scrise în acelaş timp, împreună cu acesta, o lucrare în această privinţă.

«La 1878 fu însărcinat de Ioan Brătianu cu organizarea şi instalarea monetăriei Statului, vizitând în acest scop stabilimentele similare din principalele ţeri ale Europei şi până în Anglia.

«Dela 1883 şi până la 1885 fu însărcinat de Ministrul Câmpineanu cu studierea institutelor agricole şi vinicole din Europa.

«Pe lângă alte distincţiuni, ca Steaua României şi Coroana României, d-sa mai are Trecerea Dunărei, şi medalia Benè-merenti cl. I.

«Timp de 27 de ani a muncit necontenit, pentru a face cunoscute apele noastre mineralizate, petrolul şi alte minerale dela noi, precum şi făinurile şi vinurile noastre.

«Toate industriile noastre, în momentul naşterii lor, au beneficiat larg şi totdeauna gratuit de cunoştinţele şi sfaturile Doctorului Bernát.

«In laboratorul său generaţii întregi de farmacişti, chimişti, medici şi naturalişti, au făcut primele lucrări de chimie analitică.

«Lucrările sale principale, afară de ale elevilor săi, sunt următoarele:

1. *Apele minerale din ţară.* (Columna lui Traian II—1871).
2. *Rezultatul analizelor apelor dela Slănic (Moldova)* (Monitorul Oficial, 12 Iunie 1887).
3. *Apele minerale dela Cozia şi Brădet.* (1893).
4. *Apele minerale dela Dorna şi Borca.* (1898).
5. *Apele minerale dela Meledic.* (1898).
6. *Apele minerale dela Bălţăteşti.* (1898).
7. *Grâul şi făinurile lui. — Porumbul şi mălaiul din morăritul indigen.* (1899).
8. *Apele minerale din regiunea Valea Oltului.* (1899).

«In vederea celor spuse mai sus şi faţă cu serviciile aduse ţerii şi ştiinţei îndelungă vreme de d-l Dr. Bernát, care a căpătat pe timp şi naturalizarea, cred că d-sa întruneşte toate condiţiunile cerute, pentru ca Academia Română să-l poată primì în sânul ei ca membru de onoare».

Se procede la vot, al cărui rezultat este: votanţi 22: voturi pentru 19, contra 3.

— D-l Preşedinte, anunţând rezultatul votului, proclamă membru onorar al Academiei pe d-l Dr. Bernát-Lendway.

D-l Preşedinte *A. Saligny* ceteşte următoarea propunere:

«Avem onoare a propune ca membru onorar pe d-l Consilier aulic profesor Doctor Ernest Ludwig, membru al Academiei de ştiinţe din Viena, Senator, unul din cei mai ilustri chimişti.

«Dr. V. Babeş, Dr. C. I Istrati, I Kalinderu, P. Poni, Gr Ştefănescu, N. Teclu»

D-l *N. Teclu* ceteşte următoarele:

«*Domnilor Colegi,*

«Cred a fi de acord cu art. 30 al Statutelor noastre, dacă presupun că un străin, distins în calitatea sa ca bărbat de ştiinţă şi prin activitatea sa folositor neamului nostru, ar puteà aspirà la demnitatea unui membru onorar al Academiei Române.

«In condiţiunile acestea se află, după părerea mea, d-l Dr. Ernest Ludwig, profesor de chimie la Universitatea din Viena, Consilier de curte, membru al Consiliului sanitar, Senator, membru al Academiei imperiale de ştiinţe. Domnia-sa s'a distins cu lucrările sale atât în domeniul chimiei anorganice,

cât și organice, precum și cu deosebire în al chimiei analitice. Din cele multe lucrări însemnate ale sale voiu numì numai unele, și adică lucrarea sa despre Sulfalilă, Trimetilamină în vin, Antiarină, Hidroxilamină, despre influența acidului Cromhidric asupra Carbonului monoxid, asupra hidrogenului și a altor gaze, despre intoxicațiunea cu mercur, despre metode, pentru determinarea Carbonului monoxid, a Hidrosulfidului ș. a. Renumitul învățat a analizat peste o sută de ape minerale, între cari figurează și apa dela Dorna Vatra Din scrierile sale, manualul chimiei medicinale a apărut în mai multe edițiuni.

«Ca profesor de rară dotațiune a protejat în totdeauna pe studenții români. Și eu am avut fericirea a mă numără odinioară într'aceștia, urmărind cu entuziasmul tinerețelor ținta studiilor mele. Prin prea prețuitul său concurs am suit încet, încet scara devotaților pentru profesură, păstrând în inima mea necontenit sentimente de adâncă recunoștință nobilului meu amic Sub astfel de împrejurări, Domnilor Colegi, sper că nu abuzez de bunăvoința d-voastre rugându-vă a acordà savantului filoromân, d-lui Prof. Dr. Ernest Ludwig, votul d-voastre pentru alegerea sa de membru de onoare al Academiei Române.»

Se procede la vot, al cărui rezultat este: votanți 22; voturi pentru 22.

— D-l Președinte anunță că propunerea a întrunit unanimitatea voturilor și proclamă pe d-l Dr. Ernest Ludwig membru onorar al Academiei.

ȘEDINȚA DELA 5 APRILIE 1908.

Președința d-lui *A. Saligny.*

D-l *Gr. Ștefănescu* prezentă darea d-sale de seamă asupra celui de *Al X-lea Congres internațional de geologie, ținut la Mexico în anul 1906*, la care a luat parte ca delegat al Ministerului Instrucțiunii publice.

D-l *I. Pușcariu* prezentă scrierea d-sale: *Fragmente istorice despre boierii din țara Făgărașului*, Sibiiu 1907.

D-l *C. Erbiceanu* dăruește un volum, cuprinzând discursuri de ale fiilor lui Constantin Brâncoveanu, în limba greacă, tipărite la București între anii 1702 și 1704. Volumul se pare a fi aparținut unei Domnițe, căci în el se găsesc mai multe note scrise de mână femeiască — note din cari d-l Erbiceanu cetește câtevà.

— D-l Președinte mulțumește în numele Academiei d-lor donatori.

D-l. *Gr. Ştefănescu* ceteşte raportul Secţiunii ştiinţifice asupra lucrărilor ei pentru acordarea premiilor Lazăr şi Adamachi, prin care se arată că Secţiunea a decis ca premiul Lazăr să nu se acorde nici uneia din scrierile prezentate la concurs, iar din premiul Adamachi să se acorde câte 1.500 lei d-lor: Dr. I. N. Dona pentru scrierea *Tekirghiolul*, cu 10 voturi pentru, contra 1; Dr. G. Botez pentru scrierea: *Tratamentul cancerului mamar*, cu 9 voturi pentru, contra 2 şi d-lui R. Rusescu pentru *Chestiunea împăduririlor artificiale în România*, cu 9 voturi pentru, contra 2.

— Se iea spre cunoştinţă şi se decide ca valoarea premiului Lazăr de 5.000 lei, precum şi 500 lei rămaşi neacordaţi din premiul Adamachi să se capitalizeze.

D-l *I. Bianu* ceteşte procesul verbal al Comisiunii premiului Năsturel pentru şedinţa dela 4 Aprilie, prin care se arată că Comisiunea a decis ca premiul să se acorde d-lui R. Rosetti pentru scrierea sa: *Pământul, sătenii şi stăpânii în Moldova.*

— Deciziunea Comisiunii se iea spre cunoştinţă.

D-l *I. Kalinderu* ceteşte următorul raport al Comisiunii Fondului Otteteleşanu despre mersul Institutului dela Măgurele în 1907—8:

«*Domnilor Colegi*,

«*Institutul Ioan Otteteleşanu* a funcţionat şi anul acesta cu aceeaş regularitate ca mai înainte, şi la sfârşitul anului şcolar trecut a ieşit din el a opta serie de absolvente, iar în Septemvrie s'au primit, cu observarea formelor obişnuite, a patrusprezecea serie de 16 fete sărace.

«Spre a înlesnì şi mai mult conducerea, s'a luat dispoziţiunea, ca pentru partea materială, hrană, îmbrăcăminte şi gospodărie, să se înfiinţeze un economat, şi s'a revizuit şi regulamentul în acest sens. Rămâne acum să se facă, cu aprobarea Domniilor-Voastre, şi în programul de studii oarecari schimbări.

«Preocupată nu numai de bunul mers al studiilor, ci şi de soartea absolventelor, Comisiunea, însărcinată de Domniile-Voastre cu purtarea de grijă a Institutului şi-a dat silinţa să găsească o formă spre a le ajută .pe absolvente să se susţie din munca lor, până ce nu vor fi ajuns să se mărite, fiind totodată folositoare pentru societate.

«După informaţiunile adunate de direcţiune, dintre 100 absolvente din primele şapte serii, s'au măritat până acum 43, au murit 3, iar 12 sunt ocupate în Institut ca pedagoage ori conducătoare ale practicei, fie în gospodărie, fie în ateliere. Dintre cele 42 ce mai rămân, cele mai multe se află

în familiile lor, dar sunt şi unele, cari sunt nevoite să-şi caute prin munca lor existenţa. Pentru ca în viitor unele ca acestea să nu se abată dela profesiunea de gospodărie, pentru care au fost pregătite, şi să poată propagà deprinderile, cu cari au plecat din Institut, cel mai potrivit lucru e să li se dea o mai deplină pregătire în ceeace priveşte gospodăria casnică, încât să aibă calificaţiune formală şi spre a conduce gospodării mai mari, fie în case particulare, fie în Institute, fie în şcoale de gospodărie, ca măiestre ori ajutătoare.

«Nu s'ar face prin aceasta nici o abatere dela dorinţa exprimată în testamentul generosului fundator, ci s'ar pronunţà cu atât mai vârtos caracterul Institutului menit a propagà în societatea noastră spiritul casnic.

«In urma stăruinţelor Comisiunii, d-l Ministru al Cultelor şi Instrucţiunii publice a însărcinat cu studierea mai de aproape a chestiunii pe d-l Secretar general Teodoru, care a vizitat Institutul, dimpreună cu colegul nostru d-l Gr. Tocilescu, ca delegat din partea Academiei, pentru ca să stabilească împreună schimbările ce ar trebui să se facă în organizaţiunea şi în deosebi şi în programul de studii, precum şi condiţiunile în cari vor urmà să se facă examenele de absolvenţă.

«Comisiunea speră că silinţele ei vor fi încoronate de succesul dorit. Deoarece însă sfârşitul sesiunii se apropie şi mai sunt încă unele nedumeriri, cari au să fie înlăturate, ea vă roagă să binevoiţi a-i da autorizaţiunea să ducă lucrarea începută până la sfârşit şi să facă în organizaţiunea Institutului schimbările, de cari va fi nevoie.

«Membrii Comisiunii. *I. Kalinderu, I. C. Negruzzi, D Sturdza.*»

D-l *I. Kalinderu* zice apoi că nu intră în alte amănunte; arată numai că în cursul anului Comisiunea, Delegaţiunea şi mai ales d-sa personal au avut multe supărări şi că a trebuit multă stăruinţă, şi chiar tact, pentru ca să nu se provoace şi mai multe supărări. In zilele din urmă a constatat însă, că trebue să se supună toţi hotărîrilor luate. In această grea lucrare de restabilire a liniştei, a dat un sprijin foarte preţios d-l Gr. G. Tocilescu, căruia d-l I. Kalinderu îi aduce viile mulţumiri în numele Comisiunii. Mulţumeşte de asemenea d-lui Haret şi Secretarului d-sale general, d-l Teodoru, pentru silinţele ce şi-au dat şi pe concursul cărora nădăjdueşte să se sprijine şi în viitor, spre a puteà schimbà programa studiilor, care va aveà să se pună în aplicare la 1 Septemvrie viitor. Pentru ca Institutul să meargă în viitor bine, liniştit şi fără sdruncin, vă rog să acordaţi încrederea Domniilor-Voastre şi mai departe Comisiunii, pentru ca împreună cu Delegaţiunea să lucreze cu energie pentru restabilirea ordinei şi executarea hotărîrilor Academiei.

— Raportul Comisiunii Fondului Otteteleşanu se iea spre cunoştinţă şi se aprobă propunerile făcute printr'însul

Se procede la alegerea Comisiunii Fondului Otteteleşanu pentru 1908—9.

— Sunt realeşi d-nii: *I. Kalinderu, I. C. Negruzzi, D. Sturdza.*

Se procede la a treia votare asupra propunerii de a se modifică art. 7, al. 1, din Statute.

Rezultatul votului este: votanţi 27; voturi pentru 20, contra 7.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea, întrunind două treimi din numărul membrilor prezenţi, a fost admisă şi prin urmare, începând din 1909, sesiunea generală a Academiei se va deschide la 1 Maiu.

D-l Preşedinte *A. Saligny* ceteşte propunerea de a se face următoarele modificări în Regulamentul premiilor, şi anume:

I. La Art. 3, alineatul 1, să fie redactat astfel:

«Ultimul termin pentru prezentarea operelor publicate şi a manuscriptelor va fi 31 Decemvrie a anului ce precede sesiunea generală, în care se decide asupra premiilor.»

II. In Art. 13, alineatul 2, şi în art. 15, terminul de «31 Octomvrie» să fie înlocuit cu «31 Decemvrie.»

III. La Art. 16, se adaoge alineatul următor:

«Comisiunea de 12 sau Secţiunile vor puteà hotărî a nu se publică rapoartele speciale despre scrierile de prea mică însemnătate.»

Se procede la vot, al cărui rezultat este: votanţi 26; voturi pentru 25, contra 1.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea, întrunind două treimi, a fost admisă.

Se procede la a doua votare asupra propunerii de a se alege membru corespondent d-l S. Mehedinţi.

Rezultatul votului este: votanţi 27; voturi pentru 18, contra 9.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea a întrunit două treimi şi proclamă pe d-l Simion Mehedinţi membru corespondent al Academiei la Secţiunea literară.

Se ceteşte Proiectul de regulament pentru fondul de pensiuni al funcţionarilor Academiei dimpreună cu Expunerea de motive în următoarea cuprindere:

«In şedinţa sesiunii generale dela 25 Martie 1904 s'a făcut Academiei Române o propunere, semnată de d-nii: *I. Kalinderu, P. Poni, A. Saligny, At. Marienescu, I. C. Negruzzi, N. Quintescu, Gr. Şte-*

fănescu şi *Dr. I. Felix*, de a se înfiinţà pentru pensiunile funcţionarilor ei un fond, care să se administreze deosebit de celelalte fonduri. «Inceputul acestui fond — se spuneà în propunere — să «se facă din suma adunată şi rămasă necheltuită dela legatul Maria «General I. Carp, pe tot timpul cât a durat procesul dintre Academie «şi moştenitorii de sânge ai răposatei.»

«La acest început să se adaoge:

«*a)* 1% în fiecare an din venitul brut al tuturor fondurilor ad«ministrate de Academie;

«*b)* 5% din retribuţiunile întregului personal, din întreg sporul «de leafă pe întâia lună, din economiile rezultate din vacanţe de «posturi şi din diferite donaţiuni, legate, ajutoare, etc.»

«Această propunere, pusă la vot, s'a admis cu unanimitate; iar d-l I. Kalinderu a dăruit, chiar în acea şedinţă, pentru mărirea fondului, o sumă de Lei 1.000.

«Fiind atunci ultima zi a sesiunii generale, bugetul de venituri şi cheltueli erà întocmit, şi astfel nu s'a putut modificà şi nu s'au trecut la veniturile fondului de pensiuni decât procentele capitalului iniţial, care erà de lei 95.019,40. Cu această sumă s'a pus baza fondului de pensiuni.

«In bugetul pe 1905—6 şi în cele următoare, înscriindu-se reţinerile de 5% asupra salariilor funcţionarilor, 1% din veniturile fondurilor Academiei şi celelalte venituri afectate fondului de pensiuni, acest fond a crescut, prin capitalizarea veniturilor, având la începutul anilor bugetari următoarele situaţiuni:

La	1905—6	Lei	101.434,90
»	1906—7	»	120 621,09
»	1907—8	»	139.328,50

iar la începutul bugetului pe 1908—9, adică la 1 Iunie viitor, situaţiunea fondului va fi în cifre rotunde: capital Lei 160.000, venit Lei 20.000, în care intră cuponul capitalului şi celelalte venituri din reţineri, procentul de 1%, etc.

«La aceeaş epocă a anilor viitori, într'un period de 10 ani, admiţând că veniturile vor rămâneà cele de azi, situaţiunea aproximativă va fi:

La	1	Iunie	1909	capital	Lei	180 000,—	venit	Lei 21.000,—
»	1	»	1910	»	»	201.000,—	»	» 22.150,—
»	1	»	1911	»	»	223.150,—	»	» 23 260,—
»	1	»	1912	»	»	246.410,—	»	» 24.490,—

La	1	Iunie	1913	capital	Lei	270.900,—	venit	Lei	25.714,—
»	1	»	1914	»	»	296 614,—	»	»	27.000,—
»	1	»	1915	»	»	323.614,—	»	»	28.350,—
»	1	»	1916	»	»	351.964,—	»	»	29.768,—
»	1	»	1917	»	»	381.731,—	»	»	31.256,—
»	1	»	1918	»	»	412.988,—	»	»	32.819,—

iar la finele anului al zecelea, de acum înainte, capitalul va fi de lei 445.807, cu un venit total de lei 44.460.

«Aplicându-se principiile admise cu unanimitate în ședința dela 25 Martie 1904, s'a întocmit alăturatul proiect de regulament, ale cărui puncte de căpetenie sunt:

1) Fondul cassei de pensiuni se compune din suma ce se va găsì capitalizată și de capitalizat la punerea în aplicare a regulamentului.

2) Venitul fondului îl vor formà:

a) dobânzile capitalului, care va rămâneà permanent,

b) 1% din venitul brut al tuturor fondurilor cari se administrează de Academie,

c) reținerile de 5% asupra salariilor personalului în serviciu și asupra pensiunilor ce se vor acordà,

d) 50% din toate salariile pe întâia lună ale personalului numit din nou,

e) Sporul întreg la înaintare pe întâia lună,

f) Sumele ce vor rămâneà economii dela posturile neocupate,

g) Diferite donațiuni, legate, ajutoare, etc.

3) Personalul ce se va găsì funcționând la punerea în aplicare a regulamentului intră în drepturile și îndatoririle regulamentului; timpul servit de acest personal până la punerea în aplicare a regulamentului este timp câștigat pentru el la dreptul de pensiune.

4) Pensiunile au să se acorde: la limita de vârstă fixată la 58 de ani, la un maxim de 35 ani serviți, când nu se va cere și maximul de vârstă, și în fine în cazuri de boale incurabile bine constatate, sau de infirmități vădite, când se vor acordà pensii la diferite termine și în proporțiuni determinate.

«Ieșirea la pensie la limita de vârstă de 58 ani se va face numai dacă funcționarul va aveà cel puțin 30 ani serviți și numai dacă Academia va încuviințà, după a ei aprețiere, scoaterea la pensie.

5) Pensiunile nu vor trece în nici un caz peste suma de 600 lei pe lună. In caz când veniturile cassei de pensiuni nu vor ajunge pentru plata integrală a pensiunilor acordate, întreg veni-

tul cassei se va împărţi pensionarilor proporţional cu pensia cuvenită fiecăruia.

6) Celelalte articole ale proiectului se referă la modul de a se acordà pensiuni văduvelor, copiilor, orfanilor.

«Aceasta este în linii generale economia proiectului.

«Spre a se vedeà dacă veniturile afectate fondului pot face faţă trebuinţelor, s'a făcut o comparaţiune între acest fond şi cassa de pensiuni a Statului.

«In anul bugetar 1906—7, Statul a plătit salarii în sumă de lei 81.385.635, iar pensiuni în sumă de lei 18.426.233. Raportul deci între salarii şi pensii este de $22^1/_2$ %. Este de notat că Statul are de îndestulat cu această sumă şi o mulţime de cerinţe ale vechilor legi, mai libere în acordare de pensiuni.

«Din tabloul de mai sus se vede că fondul de pensiuni al Academiei poate face faţă trebuinţelor încă din primii ani ai punerii în aplicare a Regulamentului, căci în anul întâiu proporţia este de 20%; peste cinci ani această proporţie va fi de 25%, iar peste zece ani de 32%.

«Pe lângă acestea, personalul Academiei este foarte restrâns şi cei mai mulţi din funcţionari sunt tineri, astfel că un număr mai mare de pensionari n'ar puteà să fie decât peste 15—20 ani.»

Proiectul de regulament.

Art. 1.— Academia Română înfiinţează cu începere dela 1 Iunie 1908 o cassă de pensiuni pentru funcţionarii din biurourile ei centrale, pentru corpul didactic al şcoalelor dependinte de ea şi pentru toţi funcţionarii de orice fel, cari sunt plătiţi direct de Academie şi cărora se fac reţineri din salarii.

Art. 2.— Orice funcţionar de orice categorie, prin faptul numirii sale în serviciul Academiei, este supus îndatoririlor şi se bucură de drepturile prevăzute în regulamentul de faţă.

Art. 3.— Personalul ce se va găsì în funcţiune la 1 Iunie 1908 va intrà în drepturile şi datoriile regulamentului de faţă; timpul servit de acest personal până la 1 Iunie 1908 este timp câştigat pentru el la dreptul de pensiune.

Art. 4.— Veniturile cassei de pensiuni se compun din:

a) Venitul fondului permanent înfiinţat la 25 Martie 1904 şi mărit prin capitalizări până la 1 Iunie 1908;

b) 1% din venitul brut al tuturor fondurilor cari se administrează de Academie.

c) Venitul fondului de 1.000 lei dăruit de d-l I. Kalinderu.

d) Reţinerile de 5% asupra salariilor personalului în serviciu şi asupra pensiunilor ce se vor acordà.

e) 50 % din toate salariile pe întâia lună a personalului numit din nou.

f) Sporul întreg la înaintări pe întâia lună.

g) Sumele ce vor rămâneà economii dela posturile neocupate.

h) Diferite donaţiuni, legate, ajutoare, amenzi, etc.

Art. 5. — Cassa sau fondul de pensiuni se va numără între fondurile Academiei cu destinaţiune specială şi se va administrà deosebit de celelalte.

El nu va fi supus prelevărilor de 15 % prevăzute în Statutele Academiei.

Veniturile lui se vor adaoge la capital, întrucât nu vor fi cuprinse de pensiunile acordate.

Art. 6. — Pensiunile se acordă :

a) In cazuri de boale incurabile bine constatate, sau de infirmităţi vădite, după terminele şi în proporţiunile următoare, socotit după media salariilor din cei din urmă patru ani :

după	10	ani	de	serviciu	împliniţi	25 %	din retribuţiune
»	15	»	»	»	»	40 %	» »
»	20	»	»	»	»	55 %	» »
»	25	»	»	»	»	70 %	» »

b) La vârsta de 58 ani împliniţi şi după un serviciu de 30 ani, salariul întreg. In acest caz trecerea la pensie se încuviinţează numai de către Delegaţiune, după a ei chibzuinţă ;

c) De asemenea salariul întreg după un serviciu de 35 ani împliniţi, când nu se va cere şi limită de vârstă.

Pensiunea nu va trece în nici un caz peste suma de 600 lei pe lună.

Art. 8.—Funcţionarii fără termin de pensiune, demisionaţi sau înlocuiţi de Academie, n'au nici un drept asupra reţinerilor făcute la salariile lor ; ele rămân în folosul cassei pensiunilor.

Art. 9. — Funcţionarii cu termine de pensiune, înlocuiţi de Academie, vor pierde dreptul la pensiune; lor li se vor restituì însă, fără dobânzi, reţinerile ce li s'au făcut.

Art. 10. — Văduva funcţionarului sau pensionarului fără copii are drept la jumătate din pensiunea soţului său până la moarte sau remăritare.

Art. 11. — Dacă sunt copii minori născuţi din căsătoria cu funcţionarul, se va adaoge la pensia cuvenită văduvei încă un suplement de pensiune, determinat astfel :

a) Pentru un copil 20 % din pensia cuvenită tatălui ;

b) Pentru 2 copii 30 % din pensia cuvenită tatălui;

c) Pentru 3 sau mai mulţi copii 40 % din aceeaş pensie.

Aceste suplemente se vor scădeà din pensiune, când unii sau toţi minorii vor încetà din vieaţă, sau când ei vor împlinì vârsta de 21 ani pentru băieţi şi 26 pentru fete, sau când se vor căsători înainte de aceste vârste.

Art. 12. — Când copiii minori vor trece, din orice împrejurare, sub altă tutelă decât a mamei lor, atunci mama va luà 30 % din pensia soţului, iar pentru copii se vor adoage, la proporţiunile dela art. 11, cele 20 % uate dela mamă.

Art. 13. — Când văduva cu copii minori se va remărità, ea pierde orice drept de pensiune şi copiii rămân cu drepturile specificate în art. 12.

Art. 14. — Dacă sunt copii minori ai funcţionarului din diferite căsătorii, ei au drepturi egale la pensiune; văduva va aveà în acest caz 30 % din pensiune.

Art. 15. — Orfanii minori de tată şi de mamă au drept la o pensiune determinată astfel:

a) pentru un copil 50 % din pensia tatălui
b) » 2 copii 60 % » » »
c) » 3 » sau mai mulţi 75 %

din pensia tatălui, — acestea până la vârsta de 21 ani pentru băieţi şi 26 pentru fete, sau în amândouă cazurile până la căsătorie, dacă ea se va face înainte de aceste vârste.

Art. 16. — Numai copiii legitimi sau legitimaţi au dreptul la pensiune.

Art. 17. — Văduva nu are drept la pensiune, dacă celebrarea căsătoriei s'a făcut după trecerea la pensie a soţului în urma terminelor de 25 sau 30 ani.

Dacă celebrarea căsătoriei s'a făcut înainte de ieşirea la pensie a funcţionarului, care la căsătorie aveà mai mult de 50 ani, văduva nu va aveà drept la pensiune, decât numai dacă ar fi trăit cu soţul cel puţin cinci ani şi, în acest caz, va primì 30 % din pensia soţului.

In amândouă cazurile, dacă s'au născut copii din aceste căsătorii, ei şi văduva se bucură de drepturile la pensiune arătate în art. 11.

Art. 18. — Drepturile la pensiune pentru urmaşii unui funcţionar sau pensionar ieau naştere din ziua morţii lui.

Când un funcţionar a murit în serviciu înainte de a fi împlinit terminul de 30 ani, atunci pentru fiecare an sau fracţiune de an servit peste terminele de 10, 15, 20 şi 25 ani, se va da urmaşilor un suplement de 3 % din pensia ce s'ar fi cuvenit funcţionarului.

Art. 19. — Familiei funcţionarului încetat din vieaţă, înainte de a fi avut vreun termin de pensiune, i se vor acordà, fără dobânzi, reţinerile făcute funcţionarului.

Art. 20. — In cazul când veniturile cassei de pensiune nu vor ajunge pentru plata integrală a pensiunilor acordate, întreg venitul cassei se va împărţi pensionarilor proporţional cu pensia cuvenită fiecăruia.

Art. 21. — Drepturile la pensiune se pierd în cazurile prevăzute de legea penală.

Art. 22. — Acest regulament intră în vigoare la 1 Iunie 1908.

Discuţiunea generală este deschisă:

D-l *I. Kalinderu* zice că principiile generale, după cari proiectul este întocmit, sunt bune şi le admite dela început. Va face numai câtevà observaţiuni de amănunt, asupra cărora atrage atenţiunea Academiei, pentrucă dorinţa d-sale este ca Regulamentul să fie cât mai bun şi să-şi poată atinge scopul, la punerea în aplicare, cât mai uşor. In art. 1 din proiect se prevăd numai funcţionarii din biurourile centrale, personalul didactic şi orice funcţionari plătiţi direct. Academia are însă şi intendenţi, economi, cum este acela dela Institutul Otteteleşanu, etc. Aceştia fac parte dintre funcţionari? Şi dacă se dă şi lor dreptul la pensiune, atunci ar fi bine să se fixeze o limită de leafă. La Domeniul Coroanei această limită este de lei 60 şi sunt trecuţi şi pădurarii, deşì aceştia sunt plătiţi mai puţin. D-l Kalinderu propune ca Academia să dea un vot, prin care să se decidă că economii şi intendenţii sunt funcţionari.

— Propunerea se admite.

D-l *I. Kalinderu* continuând zice: Academia mai are uşieri şi servitori vechi cu 80—100 lei pe lună. Ar fi bine să ne preocupăm şi de aceştia, să-i punem între aceia cari au drept la pensiune, fixând un minim de salariu, şi aceasta o putem face, căci — după cum se vede din Expunerea de motive — fondurile sunt îndestulătoare. Trebue să ne gândim la bătrâneţele acestor oameni şi de aceea să introducem un articol nou, în care să fie şi ei prevăzuţi; iar dacă aceasta n'o admiteţi, să prevedem pentru ei ajutoare în caz de bătrâneţe, de boale ori de alte nenorociri.

D-l *I. Bianu* zice că preocuparea d-lui Kalinderu pentru servitori e foarte umană şi n'are nimic de obiectat în contra ei. Cel dintâiu lucru pe care trebue să-l avem în vedere însă este statornicia în serviciu şi buna ordine, disciplina. Intre funcţionari şi servitori trebue să se facă deosebire, tocmai în interesul serviciului. La Academie servitorii, atâta timp cât sunt corecţi şi-şi fac serviciul cu credinţă, nu sunt supăraţi de nimeni şi pot rămâneà aici toată vieaţa. Dacă voiţi, puteţi admite principiul că servitorii la Academie se numesc pe vieaţă. Mai practic însă este ca situaţiunea lor să rămână aşà cum este astăzi; în cazuri de nenorociri, de boală, de incapacitate de muncă, totdeauna Academia va da şi în viitor, cum dă şi acum, ajutoare, căci nu se poate închipui ca o asemenea instituţie să-şi lase servitori vechi i buni în suferinţă de lipsă. Ar fi însă nepractic a se creà drepturi la pensie ca şi la funcţionari.

D-l *A. D. Xenopol* observă că e o tendinţă de a se face deosebire între munca intelectuală şi aceea cu braţele, în ceeace priveşte drepturile la ensie. Distincţiunea se face însă prin leafă şi nu e temere că disciplina va scădeà, căci în acest caz pot fi înlocuiţi, după cum pot fi înlocuiţi func-

ţionarii — lucru prevăzut chiar în proiectul de faţă la art. 8 şi 9. Că acum situaţiunea servitorilor la Academie este bună, nu mă îndoesc, căci d-l Bianu, care conduce serviciile, ştie să îngrijească de soarta lor şi să ţină un regim de umanitate. Noi însă trebue să ne gândim la viitor, când nu vor mai fi oameni ca d-l Bianu, şi să stabilim de acum principii, căci Academia de principii se conduce.

D-l *D. Sturdza* vede o contrazicere în cele spuse de d-l Xenopol. Pe de o parte d-l Xenopol zice că Academia se conduce de principii şi pe de alta că oamenii Academiei pot să fie fără principii. Situaţiunea de azi a servitorilor la Academie e bună şi tot bună va fi şi în viitor, pentrucă d-sa are credinţa că succesorii noştri vor fi conduşi de aceleaşi simţiminte ca şi noi, de a fi devotaţi şi credincioşi slujbaşi ai marei Instituţiuni culturale. Servitorii să rămână, ca şi până acum, separaţi de funcţionari, cum sunt şi la Stat.

D-l *I. Caragiani* sprijineşte idea de a se îngriji de soartea servitorilor la bătrâneţe şi de familiile lor.

Discuţiunea se închide şi se procede la discuţia şi votarea pe articole.

Art. 1 se pune la vot şi se admite nemodificat.

Art. 2 se pune la vot şi se admite.

Se dă cetire art. 3.

La Art. 3, d-l *I. Kalinderu* zice că la Administraţiunea Domeinului Coroanei s'a prevăzut că funcţionarii vor beneficià de drepturile la pensie şi pentru anii serviţi înainte de înfiinţarea cassei de pensiuni, plătind însă reţinerile cuvenite pentru acel timp, de odată, în rate trimestriale sau lunare. Aici vedeţi cât suntem de generoşi cu funcţionarii, pentrucă ţinem socoteală de toată activitatea lor dinainte şi nu le mai cerem reţinerile pe trecut. Fiind deci aşà de generoşi cu funcţionarii, e bine să avem grijă şi de servitori.

D-l *D. Sturdza* zice că orice Instituţiune ca a noastră trebue să se gândească la bătrâneţele slujbaşilor ei. Academia n'a putut să înfiinţeze cassa de pensiuni mai de timpuriu, din cauza lipsei de mijloace şi, tot din această cauză, salariile funcţionarilor au fost foarte modeste, deşi munca lor a fost foarte mare, căci au trebuit create din nou şi desvoltate într'una serviciile şi instalarea lor. Funcţionarii au lucrat cu devotament pentru Academie şi ar fi nedrept să le mai facem reţineri pe trecut, când din micile lor salarii n'au putut să-şi strângă vreo economie.

D-l *D. Onciul* propune ca, în locul cuvintelor «datoriile Regulamentului de faţă», să se pună «datoriile *prevăzute în Regulamentul* de faţă».

— Art. 3 se pune la vot şi se admite cu modificarea propusă de d-l Onciul.

Se ceteşte art. 4.

D-l *Gr. Ştefănescu* zice că, deoarece servitorii nu intră în prevederile Regulamentului, să se înlocuească cuvântul «personalului» cu «funcţionarului» sau «funcţionarilor», spre a nu se face confuziune.

D-l *I. Kalinderu* propune ca reţinerea de 50% pe întâia lună să se facă în timp de trei luni, căci va fi greu funcţionarului să i se oprească deodată jumătate din leafă. Propune deci ca la finele alineatului *e)* să se adaoge cuvintele «cari se vor reţineà în primele trei luni».

— Propunerile d-lor Ştefănescu şi Kalinderu se aprobă.

— Se pune la vot art. 4, astfel modificat, şi se admite.

Se ceteşte art. 5.

D-l *I. Kalinderu* crede că ar fi bine ca fructificarea capitalului să se poată face şi prin împrumuturi funcţionarilor, natural întru cât va fi cu putinţă, fără a dăunà plata pensiilor, şi luându-se toate garanţiile, fixându-se maximul împrumutului, de pildă, la o treime din suma reţinerilor La Domeniul Coroanei e prevăzută această fructificare, precum se prevăd şi ajutoare în caz de nenorociri.

— In urma discuţiunii ce a mai urmat şi la care au luat parte d-nii *Bianu*, *Sturdza* şi *Quintescu*, articolul 5 se votează nemodificat.

Se ceteşte art. 6.

D-l *I. Kalinderu* zice că maximul de 600 lei e prea mare, întru cât mai mulţi din funcţionarii Academiei au şi alte funcţiuni publice, cari dau dreptul la pensiuni. Propune ca maximul pensiunii să fie de 500 lei.

D-l *Gr. Ştefănescu* observă că nici un funcţionar al Academiei nu are azi salariul de 600 lei şi deci n'ar aveà sens o pensie de 600 lei.

— Propunerea d-lui Kalinderu se aprobă.

D-l *Kalinderu* adaoge că în acest articol s'a pus dispoziţiunea, după care pensionarea celor cu etatea împlinită şi cu un termin de ani de serviciu trebue încuviinţată de Delegaţiune. Ar trebuì renunţat la aceasta, întru cât dreptul la pensiune este un drept câştigat prin limita de vârstă şi prin anii de serviciu. Dacă însă prin această dispoziţiune voim să se spună că regularea şi lichidarea dreptului la pensiune se face de Delegaţiune, atunci să se clarifice textul.

D-l *I. Bianu* răspunde că, la întocmirea acestui articol, s'a avut în vedere să se asigure pe de o parte bătrâneţele funcţionarilor, iar pe de alta mersul regulat al serviciilor. Când un funcţionar a ajuns limita de vârstă şi este încă apt pentru lucru, el să nu poată ieşì la pensie, numai pentrucă are vârsta şi anii de serviciu, ci Delegaţiunea să vadă şi să chibzuească dacă poate fi încă folositor Academiei. In acest caz să rămână în serviciu un an, doi sau mai mulţi. Se ştie, zice d-l Bianu, cât de folositor este câte un bătrân în

serviciu, căci el pune sfatul său pe lângă experienţa câştigată în atâţia ani de muncă.

D-l *I. Kalinderu* zice că Academia are funcţionari de mâna întâia şi, atâta timp cât lucrează aici, lucrează cu dragoste şi cu devotament. Crede că aceşti oameni, ajunşi la vârsta de 58 ani, să aibă dreptul la un timp de odihnă şi de aceea propune ca – dacă ei vor să iasă la pensie la 58 ani – să o poată face; dacă vor să lucreze mai departe ca funcţionari, de asemenea să o poată face. In acest scop d-l Kalinderu propune ca, în locul cuvintelor «se încuviinţează numai de către Delegaţiune după a ei chibzuinţă», să se pună cuvintele «se regulează de către Delegaţiune».

— Propunerea d-lui Kalinderu se aprobă.

— Se pune la vot art. 6, cu modificările propuse de d-l Kalinderu şi admise de Academie, şi se aprobă.

Se ceteşte art. 7.

D-l *I. Kalinderu* propune o nouă redacţiune a acestui articol în cuprinderea următoare:

«Când un funcţionar va fi congediat de Academie din serviciul său înainte de a aveà un termin, care să-i dea drept la pensiune, i se vor restitui toate reţinerile, fără dobândă; iar când ar încetà din vieaţă, reţinerile, fără dobândă, se vor da soţiei sau copiilor».

— Propunerea d-lui Kalinderu se aprobă şi art. 7, astfel redactat, se votează

Se ceteşte art. 8.

D-l *I. Kalinderu* zice că articolul din proiect prevede că se vor restitui reţinerile funcţionarilor cu un termin câştigat, în caz când vor fi înlocuiţi de Academie. D-sa crede că e bine să se lase afară această dispoziţiune, căci calcă rostul pensiunilor, rămânând ca funcţionarii, de cari e vorba, să se bucure de pensie, când vor atinge limita de vârstă. In acest scop, d-l Kalinderu propune o nouă redacţie a art. 8, în cuprinderea următoare:

«Funcţionarii cu unul sau mai multe termine de pensiune, înlocuiţi de Academie, au dreptul la pensiune în proporţiile stabilite prin art. 6 şi li se va acordà numai la limita de vârstă hotărîtă prin acelaş articol».

— Noua redacţie a art. 8, astfel formulată de d-l Kalinderu, se pune la vot şi se aprobă.

Se ceteşte art. 9.

D-l *I. Kalinderu* zice că e prea puţin 50% pentru văduva fără copii. La Domeniul Coroanei este de două treimi din pensia ce s'ar fi cuvenit pensionarului, dacă ar fi trăit. De aceea d-sa propune ca să se înlocuească cuvântul «jumătate» cu cuvintele «două treimi».

— Propunerea d-lui Kalinderu se aprobă şi art. 9, astfel redactat, se admite.

Se ceteşte art. 10.

D-l *I. Kalinderu* zice că din moment ce s'a admis principiul propus de d-sa la art. precedent, este bine să se prevadă pensia întreagă pentru văduva cu mai mulţi copii, cum e la Domeniul Coroanei, care o acordă integral chiar şi văduvei cu un singur copil.

— In urma discuţiunii ce a mai urmat, se aprobă următoarea redacţiune a art. 10:

«Dacă sunt unul sau mai mulţi copii minori, născuţi din căsătoria cu funcţionarul, se va adaoge la pensia cuvenită văduvei fără copii şi restul de o treime, adică pensia întreagă.

«Acest suplement se va scădeà din pensiune, când minorii vor încetà din vieaţă, sau când ei vor împlinì vârsta de 21 ani pentru băieţi şi 26 pentru fete, sau când se vor căsătorì înainte de aceste vârste»

Se ceteşte art. 11.

In urma discuţiunii făcute, se dă acestui articol următoarea redacţiune:

«Când copiii minori vor trece, din orice împrejurare, sub altă tutelă decât a mamei lor, atunci mama va primì o treime din pensia soţului, iar pentru copii se va da restul de două treimi din pensiunea tatălui».

— Se pune la vot art. 11, astfel redactat, şi se aprobă.

Se ceteşte art. 12.

D-l *I. Kalinderu* propune ca, în locul cuvintelor «în art. 11», să se pună «în art. precedent.»

— Propunerea d-lui Kalinderu se aprobă.

— Art. 12, astfel modificat, se admite.

Se ceteşte art 13 şi se decide ca în loc de «30%», să se pună «o treime».

— Art. 13 se votează cu această modificare.

Se ceteşte art. 14.

D-l *I. Kalinderu* observă că, pentru un copil ajunge 50%, nu tot astfel ajung 60% pentru doi copii. Prin urmare ar fi bine să se prevadă: 50% pentru un copil, 75% pentru doi copii şi pensia întreagă pentru trei sau mai mulţi copii.

— Propunerea d-lui Kalinderu se aprobă.

— Art. 14, astfel modificat, se pune la vot şi se admite.

— Art. 15, 16 şi 17 se votează fără discuţiune, înlocuindu-se în art 16 «30%» cu «o treime».

Se ceteşte art. 18.

D-l *I. Kalinderu* zice că acest articol nu mai are fiinţă, deoarece restituirea reţinerilor familiei funcţionarului decedat fără termin de pensiune s'a prevăzut în art. 7.

— In urma acestei observaţiuni, art. 18 se suprimă.

Art. 19 şi 20, devenite 18 şi 19, se votează fără discuţiune.

D-l *A. D. Xenopol* propune un nou art. 20, în cuprinderea următoare:

«*Art. 20.* — Pentru servitorii cărora nu li se aplică reţinerile din leafă, Academia poate, prin Delegaţia ei, să încuviinţeze, în caz de bătrâneţe, boală sau accidente, un ajutor, care nu va puteà fi mai mare decât 50 % din salariul ce l-a primit. Acelaş drept îl vor aveà şi moştenitorii, în caz de moarte a servitorului».

— Propunerea d-lui Xenopol se primeşte şi se votează noul art. 20, redactat de d-sa.

— Art. 21 se votează fără discuţiune.

— Se decide ca Regulamentul fondului de pensiuni, votat astăzi pe articole, să se pună la vot în total în şedinţa viitoare.

ŞEDINŢA DELA 7 APRILIE 1908.

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

Secţiunea literară arată că a decis să fie delegaţi în Comisiunea, care va aveà să examineze lucrările ce se vor prezentà la Marele Premiu Năsturel din 1909 d-nii: *Andreiu Bârseanu, I. Bianu, I C. Negruzzi* şi *Duiliu Zamfirescu.*

— Deciziunea Secţiunii se iea spre cunoştiinţă.

D-l Secretar general *D. Sturdza* arată că s'a primit dela Ministerul de Răsboiu următorul subiect, ales de o Comisiune de şapte generali şi ofiţeri superiori, pentru Marele Premiu militar Carp din 1912: *Cum a fost şi ce a fost armata pentru naţiunea română dela colonizarea Daciei şi până la desfiinţarea oştirilor pământene"*.

— Se iea spre cunoştinţă.

D-l *D. Sturdza* zice: Astăzi serbăm împreună cu toată ţara ziua naşterii M. S. Regelui. Patruzeci şi doi de ani de muncă încordată şi rodnică a Suveranului nostru pentru întărirea şi înaintarea patriei pe toate terenele morale şi materiale fac din zilele aniversare ale vieţii Sale adevărate sărbători naţionale. Academia a fost totdeauna ajutată şi îndemnată la muncă bună de M. S. Regele, de aceea ea s'a asociat totdeauna şi cu toată inima la sărbătorirea zilei de astăzi.

In onorea acestei zile rog Academia să primească din partea Guvernului pentru colecţiunile ei istorice: patru peceţi mari de argint aurit şi două peceţi mai mici tot de argint, cari au fost atârnate la hrisoave domneşti din secolii XVI—XVII—XVIII; precum şi două volume manuscripte cuprinzând învăţăturile lui Neagoe Vodă Basarab,

în traducere românească, scrise la anii 1781 și 1809 de preoții Sava Popovici și Daniil Popovici din Rășinari.

Din partea mea rog Academia să primească: Cazania Diaconului Coresi dela 1581, Viețile sfinților, în două volume, de Mitropolitul Dosofteiu și Parimiile aceluiaș Arhipăstor și luminător al Moldovei în a doua jumătate a secolului XVII.

D-l *I. Kalinderu* dăruește «*Condica de documente pentru proprietățile Marilor Logofeți Iorgu Ghica și Ioniță Cantacuzino* și zice că această condică «cuprinde 240 de traduceri și còpii autentificate de hrisoave, zapise și hotarnice, privitoare la moșiile: Băleni, Perieșeni, Rădăceni, Lupești, Britești, Gosăști, Stoicani, Stoești, Timioani, Scânteești, Frumușița, Colțoae, Itești, Uriești, și Ijdeleni, toate din ținutul Covurluiului, care se știe că aveà odinioară o întindere mult mai mare ca azi.

«Condica e scrisă la începutul veacului trecut, cu multă îngrijire, acuratețǎ și împodobire, de un Toader Cașparvic, diac la divan.

«Documentele sunt mai toate din secolul XVIII și începutul celui de al XIX, afară de câtevà din secolul XVII și unul din întâiul an de domnie al lui Petru Rareș, din 1528, Maiu 28.

«Insemnătatea lor e, ca a tuturor de acest soiu, prețioasă pentru cunoașterea trecutului moșiilor la noi.»

D-l *I. Kalinderu* mai prezentă în dar trei scrieri de ale d-sale, cari nu se găsesc în biblioteca Academiei.

D-l *C. Erbiceanu* dăruește publicația făcută la 1700 de I. Comnen, după porunca lui Vodă Brâncoveanu, cuprinzând descrierea sfântului Munte.

D-l Președinte mulțumește d-lor Sturdza, Kalinderu și Erbiceanu pentru aceste bogate daruri.

D-l *Andreiu Bârseanu*, luând loc între membrii Academiei, zice:

„*Mult stimate Domnule Președinte,*
„*Prea onoraților Domni Colegi!*

«Prin votul Domniilor-Voastre din Marția trecută, ați binevoit a mă chemà și pe mine în sânul acestei înalte Instituțiuni culturale. Bine știu că înalta distincțiune, de care m'ați făcut părtaș, n'am s'o atribuesc atât lucrărilor mele, a căror însemnătate este prea mică, cât mai mult dorinței Domniilor-Voastre și tradițiunii, ca în Academie să fie reprezentate toate țerile locuite de Români.

«Sunt fericit, că mă pot înfățișà înaintea Domniilor-Voastre tocmai într'această zi mare, în care țara întreagă serbează aniversarea nașterii

Maiestății Sale Regelui Carol I al României, a Augustului Protector al Academiei, și că la această ocaziune solemnă, vă pot exprimà călduroasele mele mulțumiri pentru bunăvoința arătată față de mine.

«Pe lângă aceste mulțumiri, în vederea insuficienței puterilor mele, nu pot face altcevà, decât să vă promit că puținul, de care dispun, îl voiu pune, cu toată inima și fără nici o preocupare, în serviciul Academiei și prin Academie în serviciul culturii noastre naționale, una și nedespărțită

«Să trăiți, Domnilor Colegi!».

D-l Președinte *A. Saligny*, salutând pe d-l Bârseanu, zice:

„Scumpe Coleg,

«Alegerea Domniei-Voastre ca membru al Academiei este un frumos câștig pentru ea. Legăturile culturale dintre Români se strâng și mai mult prin chemarea Domniei-Voastre în mijlocul nostru, căci aduceți aici putere de muncă, cunoștințe adânci și inimă caldă. In numele colegilor, vă urez, în această zi de sărbătoare pentru țară și noi, bun venit!»

— Se pune la vot în total Regulamentul fondului de pensiuni al funcționarilor și se admite cu unanimitate în următoarea cuprindere:

Art. 1.—Academia Română înființează, cu începere dela 1 Iunie 1908, o cassă de pensiuni pentru funcționarii din biurourile ei centrale, pentru corpul didactic al școalelor dependinte de ea și pentru toți funcționarii de orice fel, cari sunt plătiți direct de Academie și cărora se fac rețineri din salarii.

Art. 2.—Orice funcționar de orice categorie, prin faptul numirii sale în serviciul Academiei, este supus îndatoririlor și se bucură de drepturile prevăzute în Regulamentul de față.

Art. 3. — Personalul ce se va găsì în funcțiune la 1 Iunie 1908 va intrà în drepturile și datoriile prevăzute în Regulamentul de față; timpul servit de acest personal până la 1 Iunie 1908 este timp câștigat pentru el la dreptul de pensiune.

Art. 4. — Veniturile cassei de pensiuni se compun din:

a) venitul fondului permanent înființat la 25 Martie 1904 și mărit prin capitalizări până la 1 Iunie 1908;

b) 1% din venitul brut al tuturor fondurilor cari se administrează de Academie;

c) venitul fondului de 1.000 lei dăruit de d-l I. Kalinderu;

d) reținerile de 5%$_0$ asupra salariilor funcționarilor în serviciu și asupra pensiunilor ce se vor acordà;

e) 50%$_0$ din toate salariile pe întâia lună a funcționarilor numiți din nou, cari se vor rețineà în primele trei luni;

f) sporul întreg la înaintări pe întâia lună;

g) sumele ce vor rămâneà economii dela posturile neocupate;

h) diferite donațiuni, legate, ajutoare, amenzi, etc.

Art. 5.—Cassa sau fondul de pensiuni se va numără între fondurile Academiei cu destinațiune specială și se va administrà deosebit de celelalte.

El nu va fi supus prelevărilor de 15%$_0$, prevăzute în Statutele Academiei.

Veniturile lui se vor adaoge la capital, întrucât nu vor fi cuprinse de pensiunile acordate.

Art. 6.—Pensiunile se acordă:

a) în cazuri de boale incurabile bine constatate, sau de infirmități vădite, după terminele și în proporțiunile următoare, socotit după media salariilor din cei din urmă patru ani:

după	10 ani	de serviciu	împliniți	25%$_0$	din retribuțiune.	
»	15	»	»	»	40%$_0$	»
»	20	»	»	»	55%$_0$	»
»	25	»	»	»	70%$_0$	»

b) la vârsta de 58 ani împliniți și după un serviciu de 30 ani, salariul întreg. In acest caz trecerea la pensie se regulează de către Delegațiune;

c) de asemenea salariul întreg după un serviciu de 35 ani împliniți, când nu se va cere și limită de vârstă.

Pensiunea nu va trece în nici un caz peste suma de 500 lei pe lună.

Art. 7.—Când un funcționar va fi congediat de Academie din serviciul său, înainte de a aveà un termin care să-i dea drept la pensiune, i se vor restituì toate reținerile, fără dobândă; iar când ar încetà din vieață, reținerile, fără dobândă, se vor da soției sau copiilor.

Art. 8.—Funcționarii cu unul sau mai multe termine de pensie înlocuiți de Academie au dreptul la pensiune în proporțiunile stabilite prin art. 6 și li se va acordà numai la limita de vârstă hotărîtă prin acelaș articol.

Art. 9.—Văduva funcționarului sau pensionarului fără copii are drept la două treimi din pensiunea soțului său până la moarte sau remăritare.

Art. 10.—Dacă sunt unul sau mai mulți copii minori născuți din căsătoria cu functionarul, se va adaoge la pensia cuvenită văduvei fără copii și restul de o treime, adică pensia întreagă.

Acest suplement se va scădeà din pensiune, când minorii vor încetà din vieață, sau când ei vor împlinì vârsta de 21 ani pentru băieți și 26 pentru fete, sau când se vor căsătorì înainte de aceste vârste.

Art. 11.—Când copiii minori vor trece, din orice împrejurare, sub o altă tutelă decât a mamei lor, atunci mama va luà o treime din pensia soțului, iar pentru copii va da restul de două treimi din pensiunea tatălui.

Art. 12.—Când văduva cu copii minori se va remăritâ, ea pierde orice drept de pensiune și copiii rămân cu drepturile specificate în articolul precedent.

Art. 13.—Dacă sunt copii minori ai funcționarului din diferite căsătorii, ei au drepturi egale la pensiune; văduva va aveà în acest caz o treime din pensiune.

Art. 14.—Orfanii minori de tată și de mamă au drept la o pensiune determinată astfel:

a) pentru un copil 50% din pensia tatălui
b) » 2 copii 75% » »
c) » 3 » sau mai muți

pensia întreagă a tatălui,—aceasta până la vârsta de 21 ani pentru băieți și de 26 pentru fete, sau în amândouă cazurile, până la căsătorie, dacă ea se va face înainte de aceste vârste.

Art. 15—Numai copiii legitimi sau legitimați au dreptul la pensiune.

Art. 16.—Văduva nu are drept la pensiune, dacă celebrarea căsătoriei s'a făcut după trecerea la pensie a soțului în urma terminelor de 25 sau 30 ani.

Dacă celebrarea căsătoriei s'a făcut înainte de ieșirea la pensie a funcționarului, care la căsătorie aveà mai mult de 50 ani, văduva nu va aveà drept la pensiune, decât numai dacă va fi trăit cu soțul cel puțin cinci ani și, în acest caz, va primì o treime din pensia soțului.

In amândouă cazurile, dacă s'au născut copii din aceste căsătorii, ei și văduva se bucură de drepturile la pensiune arătate în art. 10.

Art. 17.—Drepturile la pensiune pentru urmașii unui funcționar sau pensionar ieau naștere din ziua morții lui.

Când un funcționar a murit în serviciu, înainte de a fi împlinit terminul de 30 ani, atunci pentru fiecare an sau fracțiune de an servit peste terminele de 10, 15, 20 și 25 ani, se va da urmașilor un suplement de 3% din pensia ce s'ar fi cuvenit funcționarului.

Art. 18. — In cazul când veniturile cassei de pensiune nu vor ajunge pentru plata integrală a pensiunilor acordate, întreg venitul cassei se va împărți pensionarilor proporțional cu pensia cuvenită fiecăruia.

Art. 19.—Drepturile la pensiune se pierd în cazurile prevăzute de legea penală.

Art. 20. — Pentru servitori, cărora nu li se aplică reținerile din leafă, Academia poate, prin Delegațiunea ei, să încuviințeze în caz de bătrânețe, boală sau accidente, un ajutor, care nu va puteà fi mai mare decât 50% din salariul ce l-a primit. Acelaș drept îl vor aveà și moștenitorii, în caz de moarte a servitorului.

Art. 21. — Acest Regulament intră în vigoare la 1 Iunie 1908.

D-l *Gr. Ștefănescu* cetește procesul verbal al Secțiunii științifice pentru ședința dela 7 Aprilie, prin care se arată că Secțiunea a decis ca d-nii *Dr. D. Grecescu, St. C. Hepites, Dr. C. Istrati* și *Dr. G. Marinescu* să facă parte din Comisiunea de 12 pentru Marele Premiu Năsturel din 1909.

— Se iea spre cunoștință.

Secțiunea istorică aduce la cunoștință că și-a constituit biuroul pentru 1908—9, alegând Președinte pe d-l *I. Kalinderu* și Vicepreședinte pe d-l *A. D. Xenopol.*

— Se iea spre cunoștință.

Se cetește procesul verbal al Secțiunii istorice pentru ședința dela 7 Aprilie, prin care se arată că Secțiunea:

a) a decis să nu se acorde premiul Eliade-Rădulescu manuscrisului despre *Domniile regulamentare* prezentat la concursul acestui premiu;

b) a fixat pentru concursul premiului Năsturel din 1913 acelaș subiect care fusese pus la concursul premiului Eliade-Rădulescu din acest an: *Domniile române sub Regulamentul Organic până la 1848*;

c) a fixat pentru premiul Neuschotz din 1911 subiectul: *Modificarea traiului și moravurilor noastre în secolul XIX.*

— Deciziunile Secțiunii se ieau spre cunoștință.

D-l *A. D. Xenopol* aduce aminte că într'una din primele şedinţe ale sesiunii generale a făcut în Academie o comunicare asupra cursului ţinut de d-sa la Sorbona. Depusese la biurou, înainte de comunicare, subiectul, dar i s'a impus să-l schimbe şi d-sa l-a schimbat. In urma lecturii făcute aici, d-sa a prezentat manuscrisul comunicării şi astăzi i s'a adus la cunoştinţă, că biuroul nu îngădue să se tipărească, sub cuvânt că manuscrisul e prea mare şi nu cuprinde lectura făcută de d-sa în şedinţa publică, şi că deci trebue mai întâiu ca lucrarea să meargă în Secţiunea istorică, spre a se examinà acolo şi a se vedeà dacă merită să fie publicată. D-l Xenopol protestează în contra acestei procedări şi zice că, fiind membru activ al Academiei, nu se poate supune censurii. Dacă nu se publică lucrarea, dacă i se iea acest drept, d-sa nu se mai crede obligat a îndeplinì îndatoririle de membru.

D-l *I. Bianu* zice că trebue să se lămurească cu această ocaziune o chestiune, asupra căreia se face confuzie. Nimeni nu-şi poate creà mai multe drepturi decât îi conferă textele precise de regulamente. In cazul ridicat de d-l Xenopol avem prescripţiile art. 61 din Regulamentul general, care zice: «Membrii Academiei vor prezentà la Secţiunile respective disertaţiuni şi scrieri diverse». Asemenea scrieri, *după prealabila opiniune a Secţiunii respective*, se pot cetì în şedinţa de corp a Academiei.

De altă parte, art. 35 din acelaş Regulament zice: «Academia publică în tot anul... *Analele Academiei Române*, în cari se cuprind... iar de altă parte, lucrările membrilor săi sau chiar şi ale unor persoane străine, *a căror tipărire se va fi decis de către Academie.*»

Acestea sunt textele Regulamentului, cari se referă la incidentul ridicat de d-l Xenopol. Care a fost practica de până acum? Când un membru al Academiei a anunţat un subiect pentru lectură publică, a fost pur şi simplu pus la ordinea zilei pentru proxima şedinţă publică. După *cetire*, s'a dat la tipar *manuscrisul cetit*, fără ca el să fie trecut nici înainte, nici în urmă, prin Secţiunea respectivă. Când un membru a prezentat o lucrare numai pentru tipărire, ea a trebuit să fie totdeauna examinată de Secţiune şi numai după aceea s'a încuviinţat tipărirea, dacă s'a găsit cu cale de Secţiune; s'au întâmplat cazuri chiar în sesiunea aceasta, în cari chiar lucrări de ale membrilor activi n'au fost aprobate de Secţiune pentru tipărire. Care este cazul d-lui Xenopol? D-sa a anunţat o lectură publică asupra unui subiect determinat; a făcut apoi, nu o lectură, ci o disertaţie improvizată asupra modului cum a ţinut d-sa cursurile la Sorbona. Când a prezentat manuscrisul comunicării, pe care o făcuse în 20—30 minute, d-sa a dat un manuscris de aproape 200 pagine, cuprinzând mult mai mult şi cu totul altcevà decât ce vorbise în şedinţa publică. Fiind prin urmare cu totul altcevà lucrarea,

pe care a prezentat-o în urmă, decât ceeace cetise în şedinţă, firesc erà ca Secţiunea istorică să se pronunţe asupra tipăririi ei, potrivit Regulamentului. D-l Xenopol prin urmare n'are motiv să protesteze în contra procedării biuroului, căci acesta a căutat să aplice dispoziţiunile Regulamentului.

D-l *Gr. G. Tocilescu* zice că a fost, înainte de a fi membru activ, unul din cei mai vechi membri corespondenţi ai Academiei. In această din urmă calitate d-sa a făcut la Academie mai multe comunicări şi a prezentat spre tipărire mai multe lucrări, dar nici odată ele nu au fost supuse examinării şi censurii vreunei Secţiuni. Nu vede prin urmare motivul, pentru care lucrarea unui membru activ ar trebui supusă controlului. Vine un coleg cu lucrările sale, recunoscute bune, şi cere să se publice în *Anale*. De ce să-i punem piedeci, când şi altfel Memoriile Secţiunilor sunt sărace? Aceasta nu este decât o piedică nedreaptă, ce se face activităţii membrilor. Aici formăm o republică, în care toţi avem drepturi egale, iar nu să ne censurăm unii pe alţii. Când ni se cere ca să fim controlaţi de colegi, însemnează că nu suntem vrednici de titlul ce purtăm şi că trebue să renunţăm la demnitatea noastră.

D-l *A. D. Xenopol* recunoaşte că a cetit numai o parte din lucrarea ce a prezentat pentru tipărire. Dar cum puteà ceti întreaga lucrare, când i-ar fi trebuit câtevà şedinţe pentru aceasta? D-sa a expus numai un extract al cursurilor dela Sorbona, pe care în urmă l-a completat şi care n'a ieşit din cadrul comunicării făcute aici. A cetit numai esenţa celor cuprinse în manuscrisul prezentat. D-sa insistă să i se tipărească manuscrisul, aşà cum l-a prezentat.

D-l *D. Onciul* observă că atunci când se face o comunicare în şedinţă publică, membrii Academiei ieau cunoştinţă de cuprinsul comunicării, şi — dacă nu se ridică nici o obiecţiune — lucrarea se publică, având în mod tacit asentimentul Academiei şi prin urmare pecetea răspunderii ei. Nu tot astfel este cazul unei lucrări, care nu s'a cetit în şedinţă publică şi n'a fost trecută prin Secţiunea respectivă. Ea se publică fără cunoştinţa Academiei, şi totuş în formă se publică sub răspunderea ei. Aceasta nu e bine şi de aceea crede că biuroul a procedat foarte bine, ţinând să aplice în cazul de faţă dispoziţiunile din art 61, întru cât lucrarea nici n'a fost cetită întreagă în şedinţă publică, şi nici n'a fost trecută prin Secţiunea istorică.

D-l *I. Kalinderu* zice că în Academie trebue să domine spiritul de conciliaţiune. Suntem colegi şi toţi trebue să avem drepturi egale, să ne bucurăm de concesiuni reciproce egale, dar şi în acelaş timp trebue să ne supunem şi la datorii egale. Iritaţiile dintre noi trebue să dispară şi ar fi bine să stabilim o înţelegere trainică pentru viitor şi o interpretare justă a Regulamentului, pentru ca orice echivoc să dispară. In trecut s'a interpretat că un membru activ, când anunţă şi face apoi o comunicare publică, răs-

punderea să fie a lui personal, pentrucă Academia n'a cunoscut decât subiectul comunicării, şi nici de cum cuprinsul ei. Aceasta e bine, pentrucă nu e colegial să supunem la control pe un membru al Academiei. Se schimbă chestia însă, când un membru prezentă pentru publicare o scriere, care n'a fost cetită în şedinţă publică. In acest caz, Secţia respectivă, în Memoriile căreia va aveà să se tipărească lucrarea, are să răspundă întâiu: dacă îşi însuşeşte ideile şi cuprinsul lucrării, şi al doilea: dacă Academia are fonduri pentru tipărire, mai ales când se ştie că se acordă şi o remunerare pentru autori. Sunt deci lămurite două lucruri: întâiu că membrii activi pot ceti în şedinţe publice orice subiecte vor anunţà fără controlul Academiei, şi al doilea că pot tipări în *Anale* lucrări de ale lor, după ce vor fi fost examinate de Secţiile respective. Astfel fiind, nu se poate introduce prin surprindere pentru tipărire o lucrare care n'a fost nici cetită în şedinţă publică, şi nici trecută prin Secţiune, căci s'ar călcà dispoziţiile Regulamentului în această privinţă. D-l Kalinderu îndeamnă dar pe d-l Xenopol să intre în prescrierile Regulamentului, să prezente manuscrisul d-sale Secţiunii istorice, mai cu seamă că a recunoscut singur, că ceeace voeşte să publice n'a fost cetit în şedinţa publică. După d-l Kalinderu, d-l Xenopol a cetit numai precuvântarea unei comunicări ce a făcut în străinătate.

D-l *D. Sturdza* zice că în serviciul său de Secretar general s'a crezut dator a ţineà să se observe strict Statutele şi Regulamentele Academiei. Văzând însă că de o bucată de timp se reînnoesc încercările de a înlocui Statutele şi Regulamentele Academiei prin drepturi şi privilegii personale menite a stricà buna ordine a acestei Instituţiuni, d-sa nu mai poate sta în serviciul care i s'a încredinţat şi-şi depune demisiunea de Secretar general şi de membru al Comisiunilor în cari a fost ales. — D-l Sturdza părăseşte incinta Academiei.

D-l *Duiliu Zamfirescu,* ca cel mai nou ales în Academie, este surprins că incidentul ridicat de d-l Xenopol a luat proporţii atât de mari. D-sa înţelege că este vorba de două chestiuni: una cu totul secundară, aceea a tipăririi manuscrisului d-lui Xenopol, care nu e decât de resortul administraţiei interioare a Secţiunii istorice, şi a doua principală, aceea a demisiunii d-lui Secretar general. Asupra celei dintâi, d-l Zamfirescu zice că să se închidă discuţia şi să se treacă la ordinea zilei, pe când asupra demisiei d-lui Sturdza Academia trebue să se pronunţe îndată, respingând-o, căci nu se poate concepe acum Academia Română fără d-l Sturdza.

D-l Preşedinte *A. Saligny* pune la vot demisiunea d-lui Secretar general D. Sturdza.

Demisiunea se respinge cu unanimitate.

— Se decide ca o delegaţıune, compusă din d-l Preşedinte, însoţit de d-nii *P. Poni* şi *I. Kalinderu*, să meargă chiar astăzi la d-l Sturdza, spre a-l rugà să revină asupra demisiunii d-sale, pe care Academia a respins-o cu unanimıtate.

Se cere închiderea discuţiei şı trecerea la ordinea zilei.

D-l *Gr. G. Tocilescu*, având cuvântul în chestie de regulament, zice că nu trebue să se închidă discuţiunea, căci chestia ce se desbate are o însemnătate capitală pentru viitorul acestei Instituţiuni. D-l Kalinderu dă o interpretare greşită Regulamentului, căci d-sa pe de o parte zice că lectura făcută în şedinţă publică are dreptul să se publice, prin urmare colegul care a făcut-o nu mai trebue censurat, pe când dacă acelaş coleg prezentă o lucrare numai pentru tipărire, atunci trebue numai decât să fie supusă controlului Secţiunii. Această censură este jignitoare pentru membrii Academiei, e chiar înjositoare. Se ştie că Memoriile Secţiunılor sunt foarte sărace şi noi venim să mai punem stavilă chiar lucrărilor colegilor noştri? Aceasta nu se poate. Cum? membrii Academiei sunt şcolari, cărora să se corecteze lucrările scrise? Admiţând că opera d-lui Xenopol, care este proprie a sa şi originală, ar veni în Secţiune, cine va aveà să o cerceteze? Să se admită interpretarea d-lui Kalinderu, dar să nu se admită şi aplicarea dată de d-sa. D-l Tocilescu propune să se publice lucrarea d-lui Xenopol, ori d-sa să o cetească în sedinţă publică.

D-l *I. Bianu* zice că d-l Kalinderu a lămurit, cu spiritul d-sale de jurist, foarte bine chestiunea, întru cât priveşte lucrările cari se prezentă de membri spre a fi publicate în *Anale*. Asupra publicării acestora propunerea Secţiunii este nediscutabil necesară. Dar tot aşà de limpede este dispoziţiunea Regulamentului şi în ce priveşte lucrările prezentate spre a fi cetite în şedinţe publice. Dacă voiţi ca acestea să nu mai fie obligate să aibă mai întâiu aprobarea Secţiunii, veniţi cu propunere de modificarea Regulamentului în acest sens. Altfel vom continuà a rămâneà în călcarea Regulamentului.

— Asupra interpretării date de d l Kalınderu dispozıţiunılor art. 61 din Regulament, incidentul se închide şi Academia trece la ordinea zilei.

ŞEDINŢA DELA 8 APRILIE 1908 (**dimineaţa**)

Preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

Secţiunea istorică aduce la cunoştinţă, că a delegat ca membri în Comisiunea Marelui Premiu Năsturel dın 1909 pe d-nii : *I. Bogdan, D. Onciul, D. A. Sturdza* şi *Gr. G. Tocilescu.*

— Se iea spre cunoştinţă.

Secţiunea istorică aduce la cunoştinţă, că a împărţıt premıul *I. Kalinderu* de 1.000 lei la patru dın cei şapte concurenţi prezentaţi cu manuscrise pentru subiectul: *Monografia unei comune rurale.* Manuscrisele premiate au următoarele devize, şi lı s'au acordat, în ordinea clasificării, sumele arătate mai jos:

a) «Un răzăş dın Moldova» lei 350,

b) «Cunoaşteţi poporul, alegeţi cele bune şi suprimaţi răul» lei 300,

c) «Prin muncă la izbândă» lei 200,

d) «Unde-s doı, puterea creşte» leı 150.

— Deciziunea Secţıunii se iea spre cunoştinţă. Se deschid plıcurıle, cari cuprind numele autorilor, şı se constată că ei sunt în ordınea clasificării: Şerban N. Ciuntu din Brăila, Gh. Popescu învăţător în comuna Vânătorii Neamţuluı, Andreiu Nicolescu din Păcureţı (Prahova) şi în asociaţıe D. Urzică şi Alex. Pascal Toncu.

Se ceteşte proiectul de buget al Academiei pe 1908 — 9, care arată la venıturi suma totală de leı 446.776,55, iar la cheltueli suma de lei 445.799,05 cu un excedent de lei 977,50.

— Bugetul Academiei se pune la vot şi se aprobă cu unanimitate.

Se ceteşte proiectul de buget al Fundaţiunii Tache P. Anastassiu pe 1908—9, care se prezentă la venituri şi cheltueli cu suma de lei 170.009,43, având capitalizări de lei 20.970,20

— Bugetul Fundaţiunii Tache P. Anastassiu se pune la vot şi se aprobă cu unanimitate.

Se ceteşte proiectul de buget al Fundaţiunii Adamachi pentru 1908 9, care se prezentă la venituri şi cheltueli cu suma de lei 152.210,33, având capıtalizări în sumă de lei 16 791,83.

— Se pune la vot şi se admite cu unanimitate.

Se cetește proiectul de buget al Fundațiunii Otteteleșanu pe 1908—9, care se prezentă la venituri și cheltueli cu suma de lei 192.910,75, având un excedent de lei 336,91.

D-l *Gr. Ștefănescu* zice că acest din urmă proiect nefiind tipărit nu l-a putut examină de aproape și de aceea întreabă dacă la cheltuelile Institutului s'au prevăzut sume suficiente la fiecare articol, pentru ca să nu se mai întâmple cele constatate de d-sa ca membru al Comisiunii financiare, anume că se treceau ca cheltueli în articolul de mâncare, spre exemplu, roabe, fân și altele.

D-l *I. Kalinderu* răspunde că temerea d-lui Ștefănescu va fi înlăturată în viitor, căci s'au prevăzut la fiecare articol sume îndestulătoare. Mai departe d-l Kalinderu arată că s'au făcut oarecari sporuri la cheltuieli, în vederea reorganizării școalei, care nădăjduim, după cum s'a arătat și în raportul Comisiunii, se va face în cursul verii.

— In urma și a altor explicări ce mai dă d-l Kalinderu, bugetul Fondului Otteteleșanu se pune la vot și se admite cu unanimitate.

D-l Președinte *A. Saligny* aduce la cunoștință, că delegațiunea, însărcinată ieri a rugă pe d-l Secretar general să revină asupra demisiunii d-sale, s'a prezentat aseară la d-l Sturdza, care a declarat însă că nu revine asupra demisiunii.

D-l *St. C. Hepites* roagă pe membrii delegați ieri să facă nouă demersuri și nouă insistențe pe lângă d-l Sturdza, ca negreșit să revie asupra demisiunii d-sale.

— Se pune la vot a doua oară demisiunea d-lui D. Sturdza și se respinge cu unanimitate.

ȘEDINȚA SOLEMNĂ DELA 8 APRILIE 1908 **(după amiazi).**

Președința d-lui *I. C. Negruzzi*, Vicepreședinte.

D-l Vicepreședinte *I. C. Negruzzi* zice:

«*Domnilor Colegi,*

«In acest an Academia aveà de acordat 3 premii pentru opere publicate și 4 pentru lucrări prezentate în manuscris asupra unor subiecte determinate de Academie.

«Cele 3 premii pentru opere publicate erau următoarele;

«1. Premiul *Năsturel* de 4.000 lei pentru o carte scrisă în limba română cu conținut de orice natură, apărută în cursul anului trecut, deciziunea asupra operei premiate având să se iea de Comisiunea specială de 12 membri;

«2. Premiul *Lazăr* de 5.000 lei pentru o scriere cu conținut științific sau pentru cea mai importantă invențiune științifică, apărute în cursul celor din urmă doi ani;

«3. Premiul *Adamachi* de 5.000 lei, divizibil, destinat și el pentru o scriere cu conținut științific.

«Amândouă aceste din urmă premii aveau să fie acordate prin deciziunea Secțiunii științifice.

«La concursul premiului *Năsturel* s'au prezentat 32 autori cu 35 scrieri. Comisiunea specială de 12 membri, aleasă în anul trecut, a cercetat prin membrii ei sau cu ajutorul altor colegi toate aceste scrieri, dintre cari 25 au fost găsite de cei cari le-au cercetat lipsite de calitățile necesare pentru premiere.

«Pentru celelalte 10, raportorii au prezentat propuneri de premiere, și anume pentru cărțile d-lui: J.-B. Hétrat, *Aievea*; a d-lui Rădulescu-Motru, despre *Puterea sufletească;* a d-lui Traian Mihaiu, despre *Politica monetară și a băncilor României;* ale d-lui H. Lecca, traducerile: *Atalia* de Recine și *Sărutarea* de Banville, *Romeo și Julieta* de Shakespeare și comedia originală: *Cancer la inimă;* a părintelui arhimandrit Teodosie Atanasiu traducerea *Epistolei lui Ioan Hrisostom către Romani;* a d-lui Dr. E. Voiutschi, *Prelegeri din Teologia morală;* a d-lui I. A. Bassarabescu, *Vulturii* și a d-lui G. Murnu, traducerea *Iliadei* lui Omer. Aceste lucrări însă nu au găsit în Comisiune majoritățile cerute de Regulament și au fost înlăturate. Una singură a întrunit unanimitatea voturilor Comisiunii; aceasta este scrierea d-lui Radu Rosetti, *Pământul, sătenii și stăpânii în Moldova. Tomul I. Dela origini până la 1834.* Prin acest vot premiul Năsturel de 4.000 lei a fost acordat d-lui Radu Rosetti.

«La premiul *Lazăr* s'au prezentat 3 concurenți cu 2 scrieri: 2 cu câte o scriere științifică, 1 cu două invențiuni. Secțiunea științifică, examinând lucrările prezentate de concurenți, a găsit că nici una din aceste lucrări nu întrunește calitățile necesare, ca să justifice premierea lor; astfel premiul a rămas neacordat și se va adaoge la capitalul fondului.

«La premiul *Adamachi* au concurat 11 concurenți cu 14 scrieri. 11 din aceste cărți au fost înlăturate prin rapoartele speciale ale

raportorilor, ca nefiind vrednice de premiu. Pentru celelalte 4 raportorii au prezentat propuneri de premiere, și anume pentru cărțile: d-lui Dr. Dona, despre *Tekir-Ghiol;* a d-lui Rusescu, despre *Chestiunea împăduririlor artificiale în România;* a d-lui Dr. Botez despre *Tratamentul cancerului mamar* și a d-lui P. Marinescu, *Curs elementar de Algebră superioară.*

«Secțiunea a decis a premià cu câte 1.500 lei din premiul divizibil Adamachi lucrările d-lor Dr. I. Dona, D. R. Rusescu și Dr. G. Botez. Astfel din premiul Adamachi a rămas suma de 500 lei, care se va adaoge la capitalul fondului.

«Dintre cele 4 premii puse la concurs pentru subiecte fixate de Academie, numai la 2 s'au prezentat concurenți, și anume la premiile Statului Eliade-Rădulescu de 5.000 lei cu subiectul: *Domniile române sub Regulamentul Organic până la 1848* s'a prezentat un singur manuscris; și la premiul *Ioan Kalinderu* de 1.000 lei cu subiectul: *Monografia economică a unei comune rurale din România* s'au prezentat 7 manuscrise.

«Nici o lucrare nu s'a prezentat însă la premiul Alexandru Ioan Cuza de 20.000 lei, despre: *Istoria Românilor dela Aurelian până la fundarea Principatelor,* precum nici la premiul *Adamachi* de 5.000 lei despre: *Istoria lui Mihaiu Viteazul.*

«Manuscriptele prezentate la premiul *Eliade* și la premiul *Kalinderu* au fost cercetate de Secțiunea istorică, în a cărei competință erau subiectele puse la concurs. Secțiunea a găsit că manuscriptul despre: *Domniile române sub Regulamentul Organic,* deși dovedește frumoasă muncă și multe cunoștințe, totuș este necomplet și nu este executat conform programei publicate, din care cauză nu i s'a acordat premiul Eliade-Rădulescu de 5.000 lei, care rămâne a fi adaos la capitalul fondului.

«Subiectul acestui concurs prezentă însă o deosebită însemnătate pentru istoria țerii în întâia jumătate a secolului XIX, din care cauză Secțiunea a hotărît să se publice din nou la concursul premiului Năsturel din 1913.

«Dintre cele 7 manuscripte prezentate la premiul *Kalinderu* de 1.000 lei, Secțiunea istorică a premiat 4, între cari a împărțit premiul, precum urmează:

Lei 200 d-lui Andreiu Nicolescu pentru monografia comunei *Păcureți* (Prahova);

«Lei 300 d-lui G. Popescu, învățător în comuna *Vânătorii* (Neamțu), pentru monografia acelei comune;

«Lei 350 d-lui Șerban N. Ciuntu din Brăila pentru monografia comunei *Liești* (Tecuciu);

«Lei 150 d-lor D. Urzică și Alex. Pascal Toncu pentru monografia comunei *Pângărați* (Neamțu).

«In urma deciziunilor luate de Comisiunea premiului Năsturel și de Secțiunile istorică și științifică, proclamăm premiate următoarele scrieri:

«1. Cartea d-lui Radu Rosetti: *Pământul, sătenii și stăpânii în Moldova. Tomul I. Dela Origini până la 1834,* cu premiul Năsturel de 4.000 lei.

«2. Cartea d-lui Dr. I. N. Dona: *Tekir-Ghiolul. Studiu descriptiv și clinic. Tratamentul marin. Balneațiunea cu nomol,* cu 1.500 lei din premiul Adamachi;

«3. Cartea d-lui D. R. Rusescu, *Chestiunea împăduririlor artificiale în România* cu 1.500 lei din premiul Adamachi;

«4. Cartea d-lui Dr. G. Botez: *Tratamentul cancerului mamar,* cu 1.500 lei din premiul Adamachi;

«5. Lucrarea d-lui Andreiu Nicolescu: Monografia comunei *Păcureți* (Prahova), cu 200 lei din premiul Ioan Kalinderu;

«6. Lucrarea d-lui G. Popescu: Monografia comunei *Vânătorii* (Neamțu), cu 300 lei din premiul Ioan Kalinderu;

«7. Lucrarea d-lui Șerban N. Ciuntu: Monografia comunei *Liești* (Tecuciu), cu 350 lei din premiul Ioan Kalinderu;

«8. Lucrarea d-lor D. Urzică și Alex Pascal Toncu: Monografia comunei *Pângărați* (Neamțu), cu 150 lei din premiul Ioan Kalinderu.

«Calitățile scrierilor premiate se arată în rapoartele speciale, cari se vor cetì acum și pe cari s'au întemeiat voturile date pentru premiere.

«Academia este fericită a răsplătì prin aceste premii talentele și munca, și dorește ca aceste recompense, din cari câtevà foarte modeste, să fie un îndemn puternic ca în viitor să rămâie cât mai rar premii neacordate. Nu știu dacă vreunul din autorii distinși de noi este față. Oricum fie, îi rog pe toți să primească felicitările ce le aduc în numele Academiei Române.»

D-l *Gr. G. Tocilescu* cetește raportul său asupra scrierii d-lui R. Rosetti: *Pamântul, sătenii și stăpânii în Moldova.*

D-l *Dr. G. Marinescu* cetește raportul asupra scrierii d-lui Dr. I. N. Dona: *Tekir-Ghiolul.*

D-l *Dr. C. Istrati* cetește raportul asupra scrierii d-lui D. R. Rusescu: *Chestiunea împăduririlor artificiale în România.*

D-l *Dr. V. Babeș* cetește raportul despre scrierea d-lui Dr. G. Botez: *Tratamentul cancerului mamar.*

D-l *Gr. G. Tocilescu* cetește raportul Comisiunii asupra lucrărilor premiate cu premiul I. Kalinderu.

D-l *I. C. Negruzzi*, în lipsa d-lui Secretar general, cetește următorul raport asupra lucrărilor sesiunii generale din 1908:

„*Domnilor Colegi,*

«Pe cât de neliniștiți eram anul trecut în timpul lucrărilor din sesiunea generală, din pricina grelelor împrejurări prin cari treceà țara, pe atât de plini de nădejde încheiem astăzi sesiunea aceasta. Mulțimea și seriozitatea măsurilor de organizare cu cari a fost dotată țara a împiedicat pe mulți dintre colegi, în acelaș timp și membri ai Parlamentului, de a jertfi toată munca lor pentru lucrările acestei Instituțiuni. De acì înainte însă, prin fixarea unui timp mai potrivit pentru sesiunea generală, sperăm că vom aveà cu toți prilejul să dăm cea mai mare atențiune chestiunilor de înalt ordin științific și național, cari se desbat în Academie.

«In cursul sesiunii am avut fericirea de a vedeà în mijlocul nostru pe A. S. R. Principele Ferdinand, Moștenitorul Tronului, care ne-a făcut onoarea de a asistà la ședința publică dela 3 Aprilie. A. S. R., prin cuvinte foarte măgulitoare, ne-a arătat mulțumirea ce simte găsindu-se între noi și cu cât interes urmărește lucrările noastre. Această împrejurare sporește convingerea ce am avut totdeauna, despre netăgăduita bunăvoință cu care Dinastia și în special M. S. Regele, Președinte de onoare și Protector al Instituției noastre, încurajează activitatea Academiei.

«In cursul acestei sesiuni s'au ținut 2 ședințe solemne și 4 publice.

«Ședința solemnă dela 24 Martie a fost ocupată cu discursul de recepțiune al colegului nostru *Dr. D. Grecescu* despre: *O schițare din istoria Botanicei: Inceputul, mersul și progresele sale în general și la noi în parte,* la care a răspuns d-l *Dr. C. Istrati;* iar ședința solemnă de astăzi este consacrată pentru proclamarea scrierilor premiate.

«In ședința dela 14 Martie, d-l *A. D. Xenopol* a făcut o comunicare asupra teoriei istoriei.

«La 21 Martie, d-l *I. Bogdan* a cetit comunicarea sa despre: *Inscripţiile dela Cetatea-Albă şi stăpânirea Moldovei asupra ei;* la 3 Aprilie a dat lectură comunicării sale despre: *Documentele Răzenilor din 1484 şi organizaţia armatei moldovene în secolul XV,* după ce în şedinţa dela 27 Martie a făcut o dare de seamă asupra scrierii în limba germană a d-lui N. Iorga: *Istoria Imperiului turcesc.*

«In sfârşit, în ziua de 4 Aprilie, d-l *Dr. V. Babeş* a cetit o comunicare despre: *Starea actuală a luptei în contra cancerului.*

«In cursul sesiunii generale am înregistrat cu durere pierderea a doi prieteni neuitaţi ai Instituţiei noastre: Generalul N. Haralamb şi Contele Tornielli, Ambasador al Italiei la Paris. Nici unul, nici celălalt nu făceau parte din Academie, dar aveau merite pentru ţară şi pentru cultura noastră naţională. Contele Tornielli ne erà vechiu prieten şi iubià tot ce e românesc. Cât a stat în ţară, ca Ministru plenipotenţiar al Italiei, a studiat limba şi istoria României, şi într'un memoriu foarte interesant a analizat desvoltarea ţerii noastre în a doua jumătate a secolului trecut.

«Generalul Haralamb erà cel din urmă Locotenent Domnesc rămas în vieaţă. Purtarea sa patriotică în evenimentele din 1866 i-a înscris o pagină strălucită în istoria ţerii. Numele răposatului e legat şi de istoricul Instituţiei noastre, pentrucă dânsul a subscris la 1866 decretele pentru întemeierea Academiei şi pentru numirea primilor membri. Ne-am asociat la doliul naţional, depunând o coroană pe sicriul răposatului şi asistând in corpore la înmormântare.

«Academia a luat cunoştinţă în şedinţele ei plenare despre lucrările Secţiunilor şi Comisiunilor cari au examinat scrierile prezentate la diferite premii, asupra cărora s'au luat deciziunile arătate în expunerea făcută la începutul acestei şedinţe.

«Aţi luat cunoştinţă despre subiectele de premii fixate pentru anii viitori de Secţiuni, şi anume:

«De Secţiunea literară:

«Pentru premiul Adamachi din 1913: *Studiu despre superstiţiile poporului român în asemănare cu ale altor popoare vechi şi nouă.*

«De Secţiunea istorică:

«Pentru premiul Neuschotz din 1911: *Modificarea traiului şi moravurilor noastre în secolul XIX;*

«Pentru premiul Năsturel din 1913: *Domniile române sub Regulamentul Organic până la 1848.*

«De Secţiunea ştiinţifică:

«Pentru premiul Neuschotz din 1913: *Cromatica la poporul român;*

«Pentru premiul Lazăr din 1913: *Despre starea țăranului român din punctul de vedere antropologic, biologic și patologic.*

«De Comisiunea de generali și ofițeri superiori:

«Pentru Marele Premiu militar Carp din 1912: *Cum a fost și ce a fost armata pentru națiunea română dela colonizarea Daciei și până la desființarea oștirilor pământene.*

«După propunerea Secției literare, ați aprobat a se face o publicațiune specială pentru literatura poporală, care va aveà titlul general: *Din vieața poporului român,* și se va începe cu mai multe culegeri primite în cursul iernii.

«Ați decis a se acordà d-lui Teodor Filipescu dela Sarajevo un ajutor de 1.500 lei pentru a călătorì în satele românești din Serbia și a studià populațiunea românească de acolo.

«Comisiunile speciale alese în sesiunea generală a anului trecut, precum și la începutul sesiunii acesteia, v'au prezentat rapoartele lor.

«La 12 Martie ați ascultat și aprobat raportul Comisiunii financiare asupra administrațiunii cassei și asupra stării fondurilor Academiei dela 1 Iunie 1906 până la 31 Maiu 1907; iar în comisiune pentru a face aceeaș lucrare asupra anului 1907—8 ați reales pe d-nii: *St. C. Hepites, Dr. C. Istrati* și *Gr. Ștefănescu.*

«In ziua de 15 Martie vi s'a cetit și ați aprobat raportul Comisiunii Fondurilor Ioan Fătu și Ioan Scorțeanu asupra lucrărilor săvârșite în 1907. In Comisiune ați reales pe d-nii: *P. S. Aurelian, I. C. Negruzzi* și pe Secretarul d-voastre general.

«In ziua de 20 Martie ați ascultat și aprobat raportul Comisiunii Fondului Tache Anastassiu despre lucrările ei din anul trecut și propunerile pentru anul viitor; iar în Comisiune ați reales, pe lângă Secretarul d-voastre general, pe d-nii *P. S. Aurelian* și *I. Kalinderu.*

«In aceeaș ședință vi s'a cetit și ați aprobat raportul Comisiunii permanente a Bibliotecii pentru lucrările ei din 1907.

«La 22 Martie vi s'a prezentat raportul Comisiunii însărcinate cu examinarea lucrărilor făcute în cursul anului și aduse la cunoștința d-voastre prin raportul cetit la deschiderea acestei sesiuni.

«La 26 Martie ați luat act și ați încuviințat raportul Comisiunii Fondului Agarici despre mersul școalei dela Moara-Grecilor și propunerile făcute. In Comisiunea pentru 1908—9 au fost realeși d-nii: *P. S. Aurelian, A. Naum* și *P. Poni.*

«In ședința dela 31 Martie vi s'a cetit și a obținut aprobarea d-voastre raportul Comisiunii Dicționarului despre lucrările ei în 1907—8. Din expunerea prezentată, precum și din relațiile ce ați primit, ați putut vedeà starea adevărată a lucrurilor. In Comisiune pentru anul viitor ați reales pe d-nii: *St. C. Hepites, I. Kalinderu, T. Maiorescu, N. Quintescu, Gr. Tocilescu* și pe Secretarul d-voastre general.

«La 2 Aprilie ați ascultat cetindu-se și ați aprobat raportul Comisiunii Fondului Adamachi pentru lucrările ei în 1907—8, cu propuneri pentru anul viitor. In Comisiune, pe lângă Secretarul d-voastre general, s'au reales d-nii *Sp. Haret* și *P. Poni.*

In ședința dela 5 Aprilie vi s'a cetit și ați încuviințat raportul Comisiunii Fondului Otteteleșanu despre mersul Institutului dela Măgurele în anul trecut și despre măsurile ce sunt de luat pentru viitor. In Comisiune ați reales pe d-nii: *I. Kalinderu, I. C. Negruzzi* și Secretarul d-voastre general.

«Pentru a se înlăturà numeroasele inconveniente, cari împiedicau activitatea Academiei, ați decis a modificà unele articole din Statute, din Regulamentul general și din Regulamentul premiilor.

«Astfel ați admis o nouă redacțiune pentru art. 6, 7 și 11 din Statute, privitoare la fixarea sesiunii generale și la modalitatea ținerii ședințelor de peste an; precum și pentru art. 2, 24, 38 din Regulament, în legătură cu articolele de mai sus din Statute; art. 35, cu privire la rapoartele făcute de membri, și art. 94, relativ la regulamentarea Fondului Cuza.

«Art. 3, 13 și 16 din Regulamentul premiilor, cu privire la terminul pentru prezentarea lucrărilor la premii și la facerea rapoartelor asupra lor, au fost de asemenea modificate.

«Pentru a se asigurà soartea funcționarilor din serviciile Academiei, ați votat un regulament pentru fondul de pensiuni al lor. Chestia aceasta erà studiată de mai multă vreme și se luase toate măsurile pentru a o puteà pune în aplicare, creându-se un fond în acest scop.

«In ședința dela 20 Martie ați luat cunoștință de testamentul răposatei Elena Dr. Turnescu, generoasa donatoare a două fonduri de câte 20.000 lei, care a lăsat prin testament la libera dispoziție a Academiei partea disponibilă după lege din averea sa, și ați decis acceptarea legatului.

«Ați completat vacanțele din Secțiunea literară, alegând ca membri pe d-nii: *N. Gane, Duiliu Zamfirescu,* și *Andreiu Bârseanu;* iar

ca membri corespondenți pe d-nii: B. Ștefănescu-Delavrancea, Ilie Bărbulescu și S. Mehedinți.

«Ați ales ca membri onorari pe părintele Eusebie Popovici și pe d-nii Dr. Bernát-Lendway și Dr. Ernst Ludwig.

«Ați votat bugetul general al Academiei și bugetele speciale ale Fundațiunilor Adamachi, Otteteleșanu și Tache Anastassiu pe anul bugetar 1908—9.

«Rămâne acum ca să alegeți Președintele și Vicepreședinții cari, împreună cu Secretarul general, să îngrijească de buna conducere a lucrărilor în anul viitor.»

Ședința solemnă se ridică și Academia își continuă lucrările în ședință intimă.

Se procede la alegerea Președintelui Academiei pentru anul 1908—9.

Rezultatul votului este: votanți 22, dintre cari 1 abținere.

— D-l Vicepreședinte *I. C. Negruzzi*, despuind scrutinul, constată că d-l *A. Saligny* a întrunit unanimitatea voturilor exprimate.

Se procede la alegerea Vicepreședinților pentru anul 1908—9.

— Sunt aleși: din Secțiunea literară d-l *I. C. Negruzzi*, din Secțiunea istorică d-l *Gr. G. Tocilescu*, din Secțiunea științifică d-l *Dr. C. I. Istrati.*

D-l Vicepreședinte *I. C. Negruzzi* zice că suntem la sfârșitul lucrărilor noastre și că deci trebue să ne despărțim, având să ne revedem cei din Capitală după vacanța care urmează Urează tuturor membrilor sărbători fericite, iar în special colegilor de peste graniță sosire cu bine în sânul familiilor. D-sa declară apoi închisă sesiunea generală a anului 1908.

SECȚIUNEA LITERARĂ.

ȘEDINȚA DELA 13 MARTIE 1908.

Președința d-lui *T. Maiorescu.*

La ordinea zilei:

1. Cererea d-lui Pârvescu Pompiliu, profesor secundar la Buzău, de a se tipări lucrarea sa din domeniul folcloristicei noastre, care tratează despre poezia populară în general și choreutica noastră populară în particular.

Pentru a aprețià în cunoștință de cauză elaboratul d-lui profesor Pârvescu, Secțiunea însărcinează pe d-l I. Bianu cu facerea unui raport.

2. Cu această ocaziune, d-l *I. Bianu* face propunerea, ca de aci înainte să se înceapă pentru asemenea scrieri o nouă serie de publicațiuni intitulată: *Din vieața poporului român.* La caz că se vor încuviință *Danțurile* d-lui Pârvescu, ele vor ocupà primul număr al seriei.

—Secțiunea aprobă propunerea atât de oportună a d-lui Bianu.

ȘEDINȚA DELA 22 MARTIE 1908.

Președința d-lui *T. Maiorescu.*

D-l *I. Bianu* prezentă mai multe referate, privitoare la următoarele scrieri:

1. *Nazalizare și Rotacism,* studiu de d-l Alexie Procopovici.

Autorul caută să pună în lumină fenomenul vocalelor nazalizate în fazele străvechi ale limbii noastre și cu deosebire «rostul semnului ꙟ» în grafia românească veche. D-l Procopovici cercetează totdeodată fenomenul *Rotacismului* din textele vechi și dialectele vii (al Istrienilor și Moților). Ca concluziune d-l raportor consideră studiul în chestiune ca o lucrare bună, care merită a fi publicată în *Anale.*

— Secțiunea admite.

2. *Cimiliturile* d-lui T. Pamfil, folcloristul autor al *Jocurilor de copii*, publicate de Academie în *Anale*, sunt o contribuţiune la colecţiunea d-lui Artur Gorovei. Completarea proprie a d-lui Pamfil consistă în cele 233 cimilituri inedite, deoarece cele 897, cari se mai adaog, sunt numai reproduceri din diferite colecţiuni ale altora. D-l raportor este de părere a se publică din lucrarea în chestiune numai interesanta ei introducere şi partea inedită, care prin urmare lipseşte din colecţiunea d-lui Gorovei.

— Secţiunea încuviinţează propunerea d-lui raportor.

3. *Hora din Cartal* a d-lui Pompiliu Pârvescu este alcătuită din punct de vedere general şi special. Lucrarea cuprinde o *introducere*, I. *Hora*, II. *Datine*, III. *Legende*, IV. *Cimilituri*, V. *Nunta*. Ea dă danţurile dintr'o parte a Dobrogei şi aproape toată literatura folcloristică a horelor noastre. Materialul lucrării d-lui Pârvescu a fost adunat direct din Cartal, satul său natal. Cât priveşte valoarea ei, ea stă mai ales în aceea, că este întâia lucrare de acest fel, făcută cu privire anume la jocul poporului, la cântecele, strigările, obiceiurile şi credinţele, legate de choreografia populară. D-l Pârvescu ne descrie şi mişcările danţului, ale cărui arii sunt notate cu ajutorul profesorului de muzică Cordoneanu, neuitându-se nici notiţele din scriitorii vechi şi noi, români şi străini, date asupra jocurilor româneşti şi ariile lor. D-l raportor opinează că materialul adunat de d-l Pârvescu trebue publicat, însă cu restricţiunea ca să nu se reproducă, «ci numai să se citeze în introducere (p. 4—9) lunga baladă Ghiţă Cătănuţă şi altele publicate în alte colecţiuni»; de asemenea să se lase afară descrierea călătoriilor şi impresiunile autorului din timpul vacanţelor, ca copil în şcoală.

— Secţiunea aprobă propunerea d-lui referent.

4. *Poezii populare* din Maramureş, adunate de d-l Tit Bud. Materialul lor prezentă un deosebit interes şi trebue publicat, întrucât poeziile cuprinse în culegere sunt altele decât cele publicate de Academie în 1906, ale d-lui Al. Ţiplea.

— Secţiunea încuviinţează concluziunea raportului.

5. *Poezie populară*, culeasă de d-l Nic. Păsculescu, care cuprinde 208 cântece (legende şi balade, colinde, descântece), apoi 250 proverbe şi zicători şi 759 ghicitori. Marea majoritate a acestui material de literatură populară constă din bucăţi cu totul nouă, cari au fost culese direct din gura poporului, şi adaose cu variante la poezii cunoscute. D-l raportor Bianu dă o mare valoare colecţiunii d-lui Păsculescu şi propune publicarea ei.

— Secţiunea admite.

Raportul d-lui I. Bianu asupra scrierii: Despre nazalizare şi rotacism, de d-l Alexie Procopovici, — aprobat de Secţiune la 22 Martie 1908.

Studiul d-lui Alexie Procopovici dela Cernăuţi *„Despre nazalizare şi rotacism“*, trimis pentru publicare în *Anale*, este o bună lucrare, care aduce un serviciu real filologiei române. Prin studiul celor mai vechi texte de limbă, cari ne-au rămas (Codicele Voroneţean, Psaltirea Scheiană, Textele Măhăcene), autorul se sileşte a pune în lumină fenomenul fonetic al existenţei vocalelor nazalizate în fazele străvechi ale limbii noastre, dinainte de epoca când s'au scris textele pe cari le avem. In deosebi autorul studiază amănunţit rostul semnului ꙑ în grafia românească veche, originea acestui semn şi întrebuinţarea lui în diferite epoce.

Autorul studiază de asemenea cunoscutul fenomen al rotacismului (*n* între vocale trecut în *r*) din aceleaşi texte vechi, precum şi în dialectele vii, ajunse în zilele noastre cu această particularitate fonetică (istrianul şi vorba Moţilor). Din rezultatele cercetărilor sale autorul se năzueşte a fixà regiunea în care s'au scris textele noastre cele mai vechi.

D-l Procopovici atinge în studiul său cele mai însemnate chestiuni din istoria limbii noastre şi dovedeşte multă pătrundere, metodă sigură în cercetare şi claritate în expunere.

Pentru aceste motive, subscrisul propune pentru publicare în *Anale* studiul d-lui Procopovici.

Raportul d-lui I. Bianu despre: Cimiliturile române, de Tudor Pamfile, — aprobat de Secţiune la 22 Martie 1908.

Lucrarea despre *Cimilituri*, prezentată de d-l Tudor Pamfile, folcloristul zelos şi priceput, care a publicat în *Analele* noastre *Jocurile de copii*, este precedată de o interesantă introducere asupra acestei manifestări a spiritului poporului. Colecţia însăş este formată din 233 cimilituri inedite şi 897 reproduse din diferite colecţiuni ale altora. Academia a publicat la 1898 o lucrare generală despre *Cimilituri*, întocmită de d-l Artur Gorovei. Ceilalţi culegători sunt deci chemaţi să adune materiale, cari să completeze culegerea d-lui Gorovei, până când aceste completări vor fi atât de bogate, încât să facă necesară o nouă organizare sistematică a întregului material.

Din aceste motive, cred ca Secţiunea să propună a se tipări de Academie numai introducerea şi partea inedită a lucrării şi, spre a se face această alegere, manuscriptul să fie înapoiat autorului.

Raportul d-lui I. Bianu despre Hora din Cartal, de d-l Pompiliu Pârvescu, — aprobat de Secţiune la 22 Martie 1908.

Lucrarea prezentată de d-l Pompiliu Pârvescu, profesor secundar la Buzău, şi având titlul: *Hora din Cartal*, este — precum spune însuş autorul— «alcătuită dintr'un punct de vedere general şi dintr'altul special. Cuprinde danţurile dintr'o parte a Dobrogei şi aproape toată literatura folcloristică ce s'a creat în jurul horelor noastre. Deşi e foarte mică legătura—continuă autorul — am adaus o povestire despre o nuntă ţărănească, numai pentrucă în ea sunt oarecari amănunte particulare ţinutului acestuia dintre Dunăre şi Mare. In afară de capitolul acesta, am strâns tot ce am găsit în credinţele şi datinele poporului, cu privire la jocuri».

Lucrarea este formată din: Introducere, I Hora, II. Datine, III. Legende, IV. Cimilituri, V. Nunta.

Materialul cuprins în lucrare este adunat de autor deadreptul dela poporul din satul Cartal, unde şi-a trăit copilăria. Valoarea lucrării stă cu deosebire în faptul, că este întâia lucrare de acest fel, făcută cu privire anume la jocul poporului şi la cântecele, strigările, obiceiurile şi credinţele legate de choreografia poporală; sunt descrise mişcările jocului, şi sunt notate ariile cu ajutorul cunoscutului profesor de muzică din Capitală d-l Cordoneanu. S'au adunat din scriitori vechi şi noi români şi străini ceeace au notat ei despre jocurile româneşti şi ariile lor.

Un asemenea material trebue negreşit să fie publicat. Cred însă că nu trebue să se reproducă, ci numai să se citeze, în introducere (p. 4—9), lunga baladă «Ghiţă Cătănuţă» şi altele publicate în alte colecţii. De asemenea cred că nu este de publicat aici descrierea călătoriilor şi a impresiilor autorului, de când, ca copil, în vacanţele şcolare, se întorceà la ai săi în Cartal, nefiind în legătură necesară cu subiectul lucrării.

Raportul d-lui I. Bianu despre: Culegerea de poezii poporale din Maramureş, de Vicarul Tit Bud, — aprobat de Secţiune la 22 Martie 1908.

Culegerea de poezii populare din Maramureş, prezentată spre publicare de Vicarul Maramureşului Tit Bud, este un preţios material de literatură poporală din acel ţinut, din care a fost adunată şi culegerea făcută de d-l Al. Ţiplea şi publicată de Academie în 1906.

Materialul se vede a fi strâns cu îngrijire, iar ţinutul din care a fost adunat are un deosebit interes din mai multe puncte de vedere.

Din aceste motive, subscrisul este de părere că şi această culegere de poezii poporale trebue să fie publicată, întru cât poeziile culese nu sunt identice cu cele publicate de d-l Ţiplea.

Raportul d-lui I. Bianu despre: Materialul de folclor, cules de d-l N. Păsculescu, — aprobat de Secţiune la 22 Martie 1908.

Materialul de literatură poporală, trimis spre publicare de d-l N. Păsculescu, profesor secundar la Huşi, este de o însemnătate cu totul deosebită. Manuscrisul trimis cuprinde:

15 legende şi balade numite «superstiţioase şi solare»,
12 » » » «istorice»,
25 » » » «haiduceşti»,
9 » » » «domestice»,
22 colinde,
12 variante din pluguşorul,
5 » » vasâlca,
2 » » sorcova,
44 colinde de anul nou,
6 » «conăcării»,
56 descântece.
208 cântece, de întindere relativ mare.

Pe lângă acestea, se mai află 250 proverbe şi zicători şi 759 ghicitori. La proverbe, ghicitori şi zicători nu se arată nici localităţile, nici persoanele, nici timpul de unde şi când au fost adunate. Dintre descântece asemenea 13 sunt lipsite de aceste folositoare şi chiar necesare indicaţiuni, cari poate vor puteà fi adaose din note sau din memorie de d-l Păsculescu. Toate celelalte bucăţi îşi au arătarea localităţilor şi a persoanelor dela cari au fost auzite şi scrise; toate au fost culese direct din graiul viu; foarte multe — marea majoritate — sunt bucăţi cu totul nouă, iar celelalte sunt variante la bucăţi cunoscute în alte versiuni.

Materialul acesta de poezie poporală — din care nu face parte culegerea de doine, pe care negreşit o are autorul — este de o mare valoare şi trebue să fie negreşit publicat.

ŞEDINŢA DELA 25 MARTIE 1908.

Preşedinţa d-lui *T. Maiorescu.*

D-l *Maiorescu* depune manuscriptul de poezii populare, adunate de d-l Al. Vasiliu, care i-a fost comunicat d-sale prin d-l G. T. Kirileanu, apreţiatul folclorist român.

In acelaş timp d-l Maiorescu depune o relaţiune în scris, cu lămuririle date d-sale prin o scrisoare a d-lui Kirileanu, asupra colecţiunii în chestiune.

Manuscriptul constă din vreo 270 de cântece din popor, adunate de d-l Vasiliu (învăţător) în comuna Tătăruşi (jud. Suceava), dela moşnegi şi babe de acolo. Culegerea d-lui Vasiliu nu este mai mult sau mai puţin cioplită, ca a celor mai mulţi folclorişti ai noştri, ci «reproducerea» cât mai apropiată a realităţii.

Cântecele manuscriptului se grupează în: 1) *bătrâneşti;* 2) *voiniceşti;* 3) *de dragoste;* 4) *de jale;* 5) *de cătănie;* 6) *de beţie;* 7) *luătoare în râs;* 8) *felurite;* 9) *la nunţi;* 10) *bocete;* 11) *urături.*

D-l *Maiorescu* propune Secţiunii ca să încuviinţeze tipărirea manuscriptului d-lui Al. Vasiliu.

D-l *Bianu* se asociază la aceasta şi opinează ca culegerea în chestiune, o adevărată comoară pentru cunoaşterea poporului român, să se tipărească în seria lucrărilor folcloristice, fără altă examinare, cea făcută de d-l Kirileanu, prin scrisoarea către d-l Maiorescu, fiind suficientă pentru deplina convingere a Secţiunii.

— Secţiunea aprobă.

— Secţiunea decide totdeodată ca să se ceară d-lui Vasiliu şi cele 50 melodii poporane, puse pe note de d-na Sofia Teodorescu, iar ca remunerare se va da autorului culegerii 50 de lei de coală, conform art. 61 din Regulament.

Raportul d-lui T. Maiorescu despre „Poezii populare de Al. Vasiliu,— aprobat de Secţiune la 25 Martie 1908.

Am onoare a vă înaintà, în alăturare, un manuscript, cuprinzând câtevà sute de poezii populare, culese de d-l Al. Vasilui, învăţător în comuna Tătăruşi, Suceava.

Manuscriptul l-am primit dela unul din cei mai buni folclorişti români, d-l Gh. T. Kirileanu, care a însoţit trimiterea lui cu o scrisoare de cel mai mare interes.

Imi permit a extrage din ea următoarele explicări asupra lucrării în chestie:

«Alăturatul manuscript cuprinde vreo 270 de cântece poporane, culese şi scrise, precum se rostesc, de învăţătorul Al. Vasiliu în comuna Tătăruşi, jud. Suceava, dela câţivà moşnegi şi babe de acolo, în deosebi dela Toader Mihai Buchilă

«Culegătorul, născut din părinţi ţărani din Tàtăruşi, este unul din cei mai buni învăţători ai judeţului Suceava, rămas simplu după vorbă, după port, cam în felul lui Creangă, a căruia rudă şi este. Dânsul s'a îndeletnicit în curs de mai bine de 10 ani cu această culegere a folclorului din satul său, care şi-a păstrat un caracter mai arhaic, fiind aşezat mai de o parte către vârful dealurilor din preajma mânăstirii Probota.

«Voluminoasa culegere e cam greoaie la cetit, mai ales la început; întâiu, pentrucă e scrisă cât s'a putut mai aproape de chipul de rostire al sătenilor din Tătăruşi; al doilea, pentrucă sintaxa e mult deosebită de a limbii noastre obişnuite la oraşe; al treilea, pentrucă mărgăritarele poeziei poporane din această culegere se găsesc împrăştiate, răsleţite şi oarecum ascunse într'un fel de păenjeniş sufletesc—asemănându-se, când cu un straiu sdrenţuit şi cârpit fel şi chip din petece de ale vechiului veşmânt unitar al vieţii sufleteşti din timpurile eroice, când cu vreun hrisov sau inscripţie cu slove sau rânduri întregi şterse de greutăţile vremilor, când cu vreo ruină de mânăstire sau cetate, care numai pentru un suflet cunoscător sau pentru o simţire închinătoare a trecutului mai însemnează cevà.

«In această culegere găsim par'că oglinda cea mai caracteristică şi credincioasă a întunecării, a pipernicirii, a decăderii sufletului ţărănesc, paralel cu decăderea fizică şi economică Din cetirea ei cu durere simţi ce trebue să fi fost ţăranul pe vremea unui Mircea şi a unui Ştefan Vodă. Pe atunci trupul îi erà trup, sufletul suflet, pământul din belşug, vitele vestite în putere şi frumuseţe — şi cântecul pe aceeaş măsură. Acuma trebue să ne mulţumim cu crâmpeie de ale trecutului, cu ajutorul cărora prin altoiri chibzuite şi răbdătoare îngrijiri să ne îndrumăm iarăş către o vieaţă mai deplină şi o sănătoasă renaştere în toate direcţiile, după firea neamului nostru..

«Cele mai multe culegeri de poezie poporană de până acum sunt mai mult sau mai puţin cioplite, alese, curăţite. Culegerea lui Al. Vasiliu este reproducerea cât mai apropiată a realităţii. Şi de aceea avem şi bucăţi greoaie, şi bucăţi cari s'ar păreà de prisos. Cred însă că tocmai acest fel oarecum greoiu de reproducere are preţul său pentru cercetătorii amănunţiţi ai vechilor noastre elemente de cultură poporană Intr'un cântec, cam de rând în întregul lui, dai însă peste un cuvânt preţios prin vechimea lui,

peste vreo comparaţie neaşteptată, peste vreo expresie scurtă, care încheagă când o simţire adâncă, când o cugetare aleasă.

«Trebue ţinut seamă apoi şi de feluritele greutăţi, pe cari le întâmpină culegătorul poporan de folclor. El trebue să se înarmeze cu o răbdare fără margini şi să stea mereu *la pândă*, până nimereşte buna dispoziţie şi cheful cântăreţului ori povestitorului ţăran, ca să *fure* din gura lui o formă mai deplină, mai frumoasă, mai întreagă. In acest scop, d-l Al. Vasiliu a învăţat a cântà din fluer şi flueraş, numai să se poată apropià mai mult de sufletul ţăranilor, dela care aveà de cules cevà.

«Iată gruparea cântecelor din voluminosul manuscris:

I.	38	cântece	bătrâneşti,
II.	41	»	voiniceşti,
III.	88	»	de dragoste,
IV.	63	»	de jale,
V.	10	»	de cătănie,
VI.	3	»	de beţie,
VII.	3	»	luătoare în râs,
VIII.	20	»	felurite,
IX.	4	»	la nunţi,
X.	14	»	bocete,
XI.	6	»	urături,
	290		

«Dorinţele culegătorului ar fi acestea:

«1. Să se tipărească în format 8°.

«2. Să se păstreze graiul satului.

«3. Dacă se poate, să se publice la sfârşitul volumului şi *50 melodii poporane* tot din satul Tătăruşi, Suceava, cântate de culegător şi puse pe note de d-na Sofia Teodoreanu, născută Muzicescu.»

După explicările de mai sus din frumoasa scrisoare a d-lui Gh. T. Kirileanu, nu-mi rămâne decât a vă propune să încuviinţaţi tipărirea manuscriptului d-lui Al. Vasiliu în colecţia folcloristică a Academiei Române.

ȘEDINȚA DIN 27 MARTIE 1908.

Președința d-lui *T. Maiorescu.*

D-l *T. Maiorescu* arată că Secțiunea are a propune 3 membri pentru locurile rămase vacante prin pierderea membrilor B. P. Hasdeu, Iosif Vulcan și D. C. Ollănescu.

D-l *I. Negruzzi* cetește propunerea de a se alege d-l Nicu Gane. (A se vedeà la pag. 143).

— Propunerea se primește cu unanimitate.

D-l *I. Negruzzi* cetește propunerea de a se alege d-l Duiliu Zamfirescu. (A se vedeà la pag. 144).

— Propunerea se primește cu unanimitate.

D-l *T. Maiorescu* amintește trebuința de a se alege în locul vacant prin moartea unui membru de peste Carpați altul tot de peste Carpați.

D-l *I. Bianu* cetește propunerea de a se alege d-l Andreiu Bârseanu, profesor la gimnaziul din Brașov, Vicepreședinte al Asociațiunii pentru cultura Românilor din Ungaria. (A se vedeà la pag. 144).

— Se primește cu unanimitate.

ȘEDINȚA DELA 31 MARTIE 1908.

Președința d-lui *T. Maiorescu.*

D-l *I. Bianu* propune a se pune la concursul premiului Adamachi din 1913 subiectul: *Studiu despre superstițiile poporului român în asemănare cu ale altor popoare vechi și nouă.*

— Secțiunea primește cu unanimitate propunerea.

Secțiunea alege următoarele comisiuni pentru examinarea lucrărilor cari se vor prezentà la premiile din 1909, ce sunt a se decerne de Secțiune:

Neuschotz de 2.000 lei, despre *Industria casnică la Români,* d-nii: *I. Bianu, I. Pușcariu, I. Sbiera.*

Alexandru Bodescu, de 1.500 lei, despre *Elementul național în poezia lui Eminescu,* d-nii: *T. Maiorescu, I. C. Negruzzi, N. Quintescu.*

Marele Premiu Carp, de 7.000 lei, despre *Sintaxa limbii române,* d-nii *I. Bianu, N. Quintescu, I. Sbiera.*

Secțiunea își constitue biuroul pentru 1908—9, alegând Președinte pe d-l *T. Maiorescu,* Vicepreședinte pe d-l *I. Caragiani.*

La ordinea zilei se pune alegerea membrilor corespondenţi în cele trei locuri vacante.

Secţiunea decide în unanimitate a propune pe d-nii B. Ştefănescu-Delavrancea, S. Mehedinţi, Ilie Bărbulescu.

D-l *I. Bianu* aduce aminte că Secţiunea de mai mulţi ani este lipsită de conlucrarea unui coleg, a d-lui *Al. Philippide.* Art 22 din Statute zice: «Membrii Academiei se aleg pe vieaţă şi numai la caz de vacanţă se procede în cea mai apropiată sesiune generală, la înlocuirea lor», iar art. 59 şi 60 din Regulamentul general prescriu următoarele:

«Art. 59. — Nici un membru al Academiei nu se poate absentà dela şedinţele sesiunii generale, afară de cazul de forţă majoră sau boală.

«Impiedicările absentării trebue a se face cunoscute Preşedintelui prin scrisoare.

«Art. 60.—Care din membri s'ar absentà fără motive valide dela şedinţele a două sesiuni generale consecutive, îndată la începutul sesiunii a treia va fi invitat a se declarà, dacă voeşte a se folosì de drepturile şi a împlinì datoriile ce Academia îi acordă şi ce însuş a primit; iară dacă, fără motive valide, ar continuà a se absentà şi dela următoarea sesiune, absentarea se va considerà de caz grav, asupra căruia Academia se va pronunţà.»

D-l Al. Philippide nu a mai venit la sesiune nici odată dela 1900 încoace, adică nu a luat parte la lucrările a 8 sesiuni generale consecutive, fără să fi dat vreun răspuns la convocările cari i s'au făcut şi fără să fi arătat motivele valide pentru absentarea dela lucrările Academiei.

Pe baza citatelor articole, d-l Bianu propune ca Secţiunea să decidă a se face demersul prevăzut de art. 60 din Regulamentul general, pentru a se procede în conformitate cu dispoziţiunile lui, spre a se lămurì situaţia d-lui Al. Philippide ca membru al Academiei Române.

— Secţiunea primeşte cu unanimitate propunerea.

ŞDDINŢA DELA 7 APRILIE 1908

Preşedinţa d-lui *I. Caragiani,* Vicepreşedinte.

Secţiunea decide a se delegà în Comisiunea Marelui Premiu Năsturel din 1909 d-nii: *I. Negruzi*, *I. Bianu*, *Andreiu Bârseanu* şi *Duiliu Zamfirescu.*

SECȚIUNEA ISTORICĂ.

ȘEDINȚA DELA 7 APRILIE 1908.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

Cetindu-se rapoartele despre *Domniile române sub Regulamentul Organic până la 1848* al d-lui *I. Kalinderu* și al d-lui *Gr. G. Tocilescu*, Secțiunea a hotărît că lucrarea prezentată la premiul Eliade-Rădulescu nu poate fi premiată pentru lacunele ce prezentă descrierea domniilor acelui timp sub Regulamentul Organic, dar s'a hotărît ca acest subiect să se pună din nou la premiu pentru anul 1913.

Pentru premiul Neuschotz din 1911 d-l I. Kalinderu propune subiectul: *Modificarea traiului și moravurilor noastre în secolul al XIX-lea*, și cetește următorul program:

Introducere. Considerațiuni sociologice. Cauza și natura modificărilor.

1. Alterarea credințelor, slăbirea superstițiilor. Schimbările suferite de credința religioasă și de practica cultului. Practicele superstițioase,—leacurile băbești. Libertatea cugetării și progresele ei.

2. Schimbarea relațiunilor dintre clasele sociale. Creșterea deosebirilor dintre cele două clase fundamentale: boierii și țăranii.

3. Modificările îmbrăcămintei și ale portului. Alterarea portului în clasa cârmuitoare și în popor.

4. Transformarea sistemului de hrană.

5. Schimbările încercate de vieața casnică și familiară, raporturile dintre membrii familiei, moralitatea căsniciei.

6. Intinderea și temeinicia acestor modificări, privite din punctul de vedere al celor două clase sociale fundamentale.

7. *Concluzie:* Urmările morale ale acestor transformări.

—Secțiunea aprobă.

Raportul d-lui I. Kalinderu despre manuscrisul Domniile române sub Regulamentul Organic până la 1848.

Am cetit cu atențiune manuscrisul având ca motto: *Cu dragoste și credință.*

E o lucrare de peste 400 de pagine, plus anexele ce conțin un mare număr de documente, din cari câtevà inedite din Arhivele Ministerului de Externe, legiuiri și alte probe însemnate asupra materiei tratate.

Această scriere e o operă de merit și bine documentată în privința faptelor și evenimentelor formării Regulamentului Organic, dela 1828 până la 1848. Studiul e lucrat după un plan chibzuit și așternut mai dinainte. Expunerea este metodică, bine probată și scrisă într'o limbă clară, ușoară, plăcută și chiar atrăgătoare. Este o lucrare întocmită în urma unui studiu îndelungat și după ce autorul și-a adunat cu grijă și cu amănunțime materialul epocei de pe timpul Regulamentului Organic Ea conține o oglindă aproape reală a trecutului nostru de pe atunci.

Autorul declară că, la alcătuirea operei sale, a consultat peste 150 de scriitori, interni și externi, contimporani, din cari și-a cules cu pricepere materialul trebuitor, ca și o albină harnică, și l-a întrebuințat. apoi în cadrul scrierii sale.

Nu e dar o lucrare grăbită și ocazional făcută, ci e rezultatul unor îndelungate cugetări și unor studii serioase.

Autorul expune, totdeauna în paralel, mersul progresiv al ambelor Principate din acel răstimp, și într'un mod așà de limpede și de priceput, încât cetirea manuscriptului, destul de voluminos, îți face o plăcere, percurgându-l dela un capăt la altul.

Toate capitolele operei sunt bine documentate.

Lucrarea e întocmită cu totul obiectiv, adică autorul a descris numai ceeace a rezultat din înseși documentele consultate, pe cari le citează cu prisosință la tot pasul. Nu înaintează nimic fără probă. Autorul începe lucrarea cu o introducere serioasă asupra trecutului nostru și o sfârșește cu un rezumat clar asupra tuturor celor tratate.

Toate chestiunile ce tratează sunt bine expuse și bine documentate. Sunt însemnate și unele priviri retrospective asupra trecutului nostru istoric și a instituțiilor noastre sociale.

Din cetirea scrierii se constată că autorul este bine pregătit în consultarea și aprețierea documentelor, deprins ca să le culeagă, să

le claseze, să pătrundă și să aprețieze valoarea lor. Toate paragrafele tratate se cetesc cu interes, mânând tot spre cunoștințe nouă pe cetitor. Autorul dă multe amănunte asupra prefacerilor ce au încercat institutiile noastre, asupra raporturilor dintre clase, asupra finanțelor, comerțului și industriei, etc.

Observ că în ceeace privește Regulamentul Organic, autorul a ținut seamă de indicațiunile date de Academie. In programul Secțiunii noastre se prevăd însă și Domniile regulamentare; pe acestea le-ar fi putut desvoltà mai pe larg și cu o deosebită băgare de seamă, împlinind astfel lacuna ce se observă în lucrare. Tot mai pe larg ar fi putut desvoltà și cauzele, cari au provocat și au produs în cele două Principate revoluțiunea dela 1848 ; ar fi putut arătà cum revoluțiunea, care izbucnește în luna Fevruarie la Paris, sboară ca fulgerul în Austria, Prusia, Italia, Polonia, Ungaria, Transilvania, și cuprinde apoi și spiritele Românilor din Principate, căci suferințele, și mai vârtos jugul străin, deșteptase într'înșii simțul național.

Spre a se cunoaște și mai bine valoarea acestei scrieri, vom face un scurt rezumat al cuprinsului manuscriptului.

Așà, dela pag. 1 până la 35, autorul povestește politica veche a Rusiei cu alte Puteri și în special cu Turcia, din care politică a rezultat apoi Protectoratul rusesc asupra Principatelor Române și stabilirea influenței dăunătoare și periculoase pentru viitorul neamului românesc.

Dela pag. 35 până la 55 arată: încercările de reforme înainte de Regulament; care erà pe atunci starea stăpânitorilor și supușilor; prerogativele vechi ale unora și sarcinele și suferințele altora. După aceasta, autorul face istoricul ocupației rusești; descrie ocârmuirea lui Pahlen și Zaltuhin, în colori negre, ca cea mai arbitrară și mai absolutistă.

In paginele dela 80 până la 331 se expune administrația lui Kisselef, pe care o reprezentă în colori mai plăcute, iar pe Kisselef ca pe un binevoitor pentru Români, mai în toate actele lui. Analizează apoi cuprinsul Regulamentului Organic, alcătuirea lui, ședințele importante ce au avut loc. In această expunere se enumeră toate instituțiile înființate prin Regulament, precum : clasele societății, boierii și țăranii, chestiuni economice și comerciale, situația clerului și a mânăstirilor închinate, veniturile și cheltuelile Statului, etc.

Toate aceste chestiuni sunt elucidate cu dovezi contimporane.

Nu mai puțin interesante sunt chestiunile următoare :

a) Regulamentul privit ca legiuire.

b) Regulamentul privit ca o parte a programului Rusiei în Orient.

c) Defectele regimului regulamentar.

d) Chestiunea țărănească, desvoltarea ideilor liberale și reformele necesare.

Sfârșind cu Regulamentul, autorul declară că el a fost sâmburele, din care s'au desvoltat cu timpul și s'au ramificat libertățile actuale, după care conchide că Regulamentul Organic, pe lângă neajunsurile lui, a avut atunci și bunurile lui pentru Români. Autorul se ferește a face critică asupra multor chestiuni.

După ce termină cu Regulamentul Organic, trece imediat la istorisirea Domniilor pământene, începând cu domnia lui Alexandru Ghica, 1834—1842 (p. 331). Domnul — zice autorul — întâmpină mari greutăți în aplicarea Regulamentului; cu toate acestea se formează, după putință, administrația țerii, potrivit vederilor Regulamentului. Greutățile la realizarea și aplicarea Regulamentului proveniau cu deosebire din partea Consulului rusesc, care dorià ca Domnul să lucreze absolut după vederile politicei rusești, să fie un simplu instrument al Guvernului din Petersburg. Regulamentul chiar erà conceput în felul acesta, ca Principatele să fie conduse după placul politicei rusești. De aceea Alexandru Ghica, neputând totdeauna satisface pretențiunile Rusiei, a fost mazilit de Poartă, pentrucă n'a știut să împace politica rusească.

Iată ce ne spune un document: «Ghica înmână lui Chekib-Pașa o plângere contra Rusiei. Ca urmare, în Octomvrie viitor, Savfet Effendi vine cu firmanul de îndepărtare din domnie a lui Alexandru Ghica, a cărui cea mai mare vină erà că nu știù a plăceà în deajuns Rusiei».

Urmează apoi domnia lui George Bibescu, 1842—1848 (p. 374). Domnul aplică Regulamentul, pe cât i-a fost cu putință; îngrijește de desvoltarea comerțului, industriei, școalelor, etc, dar rămâne tot sub influența rusească. Evenimentele dela 1848 îl nevoesc să se retragă din țară, iar Rusia, considerându-l ca slab pentru împrejurările de atunci, nu i-a mai dat speranță de realegere.

După aceasta, autorul trece la Moldova, la domnia lui Mihail Sturdza, 1834—1849 (p. 404), expunând administrația din Moldova, comerțul, industria, școalele, veniturile țerii, bugetele, etc. Toate acestea chestiuni sunt dovedite cu citate din documentele timpului. Cât despre Domn spune: «Plecarea Domnului către Rusia, de o parte, lăcomia sa de bani, pe de altă parte, creează încă dela începutul domniei o atmosferă de nemulțumire și de opoziție. C. Mavrocor-

dat spuneà lui Cochelet că: «Le Prince Sturdza n'est qu'un gouverneur russe» (pag. 426). Mihail Sturdza, mai dibaciu decât Ghica şi Bibescu, se pune bine cu Rusia şi şi-a făcut pe plac în ţară, având-o ca a sa. După o broşură anonimă, el ar fi stors din ţară în cursul domniei sale 2.168.000 de galbeni. In fine revoluţia dela 1848 l-a sguduit mult, el însă urmă a domnì până la aplicarea dispoziţiunilor Convenţiunii dela Balta Liman, când părăseşte scaunul şi se retrage în străinătate.

Aici autorul îşi termină lucrarea, după care urmează o scurtă concluziune a întregii scrieri, în care enumeră în rezumat toate chestiunile tratate, pe cari le apreţiază după socotinţă.

Acesta e în rezumat cuprinsul manuscrisului ce am cercetat, ca membru al Comisiunii premiului Statului «Eliade-Rădulescu» în sumă de 5.000 lei.

Rămâne acum ca D-voastre să hotărîţi dacă lucrarea merită să fie premiată, sau să se mănţină acelaş subiect pentru un premiu viitor. In cazul din urmă autorul ar puteà profità de observaţiunile făcute, iar munca sa de până acum n'ar rămâneà zădărnicită.

Raportul suplementar al d-lui Gr. Tocilescu despre manuscrisul: Domniile române sub Regulamentul Organic până la 1848.

Academia Română, prin deciziunea sa din 1 Aprilie 1903, a hotărît a se decerne în sesiunea generală din 1908 premiul Statului «Eliade-Rădulescu» de 5.000 lei celei mai bune lucrări cu subiectul: *Domniile române sub Regulamentul Organic până la 1848.*

La acest concurs s'a prezentat un singur elaborat cu motto: «Prin dragoste şi credinţă», pe care, după însărcinarea Comisiunii, cercetându-l cu deamănuntul, am onoare a vă comunicà rezultatul prin raportul de faţă.

Lucrarea manuscrisă se compune din 458 pagine in folio text, cu 17 anexe, şi este astfel întocmită: După o scurtă prefaţă şi o bibliografie, urmează ca parte I: Introducere; partea II: Ocupaţiunea rusească şi Regulamentul Organic; partea III: Aplicarea Regulamentului Organic, şi în fine partea IV: Concluziune. Din chiar această împărţire a lucrării reiese că autorul n'a urmărit ca ţintă de căpetenie: *Domniile române sub Regulamentul Organic*, cum îi erà indicat, ci ca obiect principal şi-a ales însuş acel Regula-

ment Organic, pe când domniile lui Alexandru Ghica, Gheorghe Bibescu și Mihail Sturdza le tratează ca pe niște simple titluri ale părții III, ca cevà complementar la subiectul principal.

Aceasta nu mai puțin se vede din întinderea ce a dat fiecărei părți. Pe când Regulamentul Organic ocupă primele 330 de pagine, cele trei domnii abià dacă au 110 pagine și anume: 62 Alexandru Ghica, 11 Bibescu și 37 Sturdza. Ba încă și din aceste 110 pagine cată să scădem 10 pagine, cari conțin tabla de materie a Regulamentului Organic revizuit (pag. 358 — 364 și 428 — 431), așà că rămân numai 100 pagine pentru subiectul pus la concurs. Precuvântarea, ca și concluziunea, arată aceeaș preocupare aproape excluzivă a autorului pentru Regulament. In prefață autorul zice: «Cred că lucrarea alăturată dovedește în deajuns că Regulamentul Organic a dat țerilor române prima întocmire pe baze moderne. Se arată într'însa care din părțile Regulamentului au fost desvoltări ale unor instituțiuni preexistente și cari constituesc inovațiuni. Am căutat de asemenea să deosebesc în mod nepărtinitor părțile bune ale Regulamentului de cele ce au fost dăunătoare desvoltării Principatelor. Mai greu erà, însă, din lipsă de izvoare îndestulătoare, a deosebì părțile din Regulament, cari provin din instrucțiuni rusești, cele cari prezentă vederi de ale lui Kisselef sau de ale lui Mincziaki și cari provin din colaborarea boierilor români.

In concluziune acelaș lucru: «Regulamentul Organic — zice autorul — poate fi studiat din două puncte de vedere: static și dinamic, în sine și ca un punct dintr'un program mai vast al Rusiei în Orient.»

Și așà urmează mai departe, pag. 443—448, vorbind despre «Regulamentul privit ca legiuire», «Regulamentul privit ca o parte a programului Rusiei în Orient»; la pagina penultimă a Concluziunii iarăș Regulamentul!

Judecată din punct de vedere al valorii, cată să facem aceeaș deosebire: Studiul asupra Regulamentului Organic, am puteà zice, este o lucrare aproape desăvârșită, așà cum nu o posedă până astăzi istoriografia română; ea dovedește o muncă de ani întregi, pentru culegerea materialului, în cea mai mare parte inedit, la Arhivele Statului, arhivul Ministerului de Externe, Biblioteca Academiei Române, arhivele Ministerului de Externe din Franța, etc. Osebit de această muncă, se vede că avem a face cu un spirit ager și pătrunzător, cu un bărbat luminat, care cunoaște destul de bine chestiunile cu privire la vieața politică, socială și economică, la relațiunile diplomatice internaționale, și care nu lasă nelămurită nici una din

chestiunile ce-i ies în cale din cele în legătură cu subiectul său de predilecţiune: Regulamentul Organic. E destul a aruncà o ochire asupra capitolelor ce tratează partea II: Ocupaţiunea rusească şi Regulamentul Organic: Administraţiunea lui Pahlen, Jeltuhin şi Kisselef, înfăţişate fiecare sub adevărata lor lumină; împrejurările şi factorii cari au contribuit la elaborarea Regulamentelor Organice în ambele ţeri surori, tendinţele partidelor din ţară şi scopurile Rusiei în asemenea lucrare. Şi toate acestea pe temeiu de raporturi consulare, de acte diplomatice şi administrative bine alese şi bine utilizate, ba uneori expuse cu atâtea amănunte, încât bunăoară ni se spune până şi unde a fost găzduit Kisselef şi cum se interpretà cutremurul întâmplat în prima noapte a sosirii sale în Bucureşti.

Titlul II: Regulamentul Organic, conţine o analiză luminoasă în 16 capitole, cu paragrafele lor privitoare la: Alegerea Domnului, puterea legislativă, executivă şi judecătorească, străinii, organizaţiunea bisericească, chestiunea ţărănească, sistemul financiar, chestiuni, economice, salubritatea şi siguranţa publică, caritate şi pensiuni, instrucţiunea publică şi miliţia naţională. Fiecare din aceste capitole e precedat de câte o expunere istorică, spre a se vedeà ce prefaceri a adus Regulamentul Organic la starea existentă şi nevoia acelor prefaceri. Introducerile la paragrafele: Organizaţia judecătorească, codurile în vigoare, regimul temniţelor, Ovreii, chestiunea mânăstirilor închinate, chestiunea ţărănească, impozite, politica vamală, edilitatea şi politica capitalelor, spitale, case obşteşti de binefacere, etc., sunt tot atâtea mici monografii nouă şi interesante, cari completează istoria administraţiunii publice în ambele Principate. Aceasta este partea însemnată şi meritoasă a elaboratului, ea alcătueşte un titlu de laudă autorului.

Cap. I din introducere, intitulat «Privire istorică», lasă pe ici şi colo de dorit şi dă naştere la obiecţiuni de făcut. Astfel ca să cităm câtevà exemple, nu e exact a se zice (pag. 2) că Turcii s'au amestecat abià la sfârşitul veacului XVI în alegerea Domnilor; că ţerile române s'au aruncat numai în braţele Polonilor şi Ruşilor (pag. 3), uitându-se Ungaria şi Germania. Tractatul lui Dimitrie Cantemir cu Petru cel Mare, Ţarul Rusiei, se rezumă cu totul incomplet (pag. 4—5), pomenindu-se despre expediţiunea dela Prut numai în treacăt, iar despre Constantin Brâncoveanu nici o vorbă. De asemenea rolul odios jucat de fraţii Dimitrie şi Panaiot Moruzi la încheierea tractatului din Bucureşti (1812), prin care ni s'a răpit Basarabia, este aproape trecut sub tăcere, zicându-se numai (pag.

12—13): «Dar pe de o parte, Turcia pierduse încrederea în Franţa, iar pe de altă parte trimisul turc la negoţiaţiunile cu Ruşii şi fratele său, dragomanul Porţii, ascunseră Turciei pericolul prin care treceà Imperiul Ţarilor». Despre faimoasa ştafetă prin care Napoleon I vestià Sultanului, că a declarat răsboiu Rusiei, ştafetă care, în loc de a fi arătată lui Galib Efendi, împuternicitul Porţii, a fost comunicată solilor ruseşti la Bucureşti de Dimitrie Moruzi; mai departe: despre locul unde se ţineau tratările de pace, cine erà «trimisul turc şi fratele său, dragomanul Porţii», despre pedeapsa meritată a ambilor trădători, nu găsim la autor nici o menţiune. De asemenea se trece uşor asupra mişcării naţionale dela 1821 a lui Tudor Vladimirescu şi a Eteriei lui Al. Ipsilante. Despre acest din urmă autorul ne spune numai că a pierdut gradele ce căpătase în armata rusească, iar despre martirul Gorjan este cevà şi mai laconic (pag. 14—15): Tudor «ridică o armată de Munteni, panduri (e de observat că autorul nu întrebuinţează alt termin pentru Ţara-Românească decât cel de Muntenia, iar pe locuitori îi numeşte totdeauna Munteni), la cari se adaoseră Albanezi şi Sârbi. *Tudor pierdù crucea Sf. Vladimir, pe care o primise pe câmpul de luptă*». Dar că martirul pierduse cevà mai scump decât o decoraţiune, la care suntem siguri că nici gândià, că dânsul a fost omorît mişeleşte la Târgovişte, că pandurii săi se luptară vitejeşte la Drăgăşani, că mişcarea a avut de urmare între altele numirea de Domni pământeni, şi altele — despre toate acestea autorul a uitat să ne spună.

Capitolul II din Introducere: *Incercările* de reforme *anterioare Regulamentului* se prezentă cu mult mai bine. El ne dă idei lămurite despre clasa stăpânitoare, despre diferitele partide boiereşti, încercările de reformă sub Grigorie Vodă Ghica şi Ioniţă Sturdza, etc., despre tot ce trebuià să se vorbească ca introducere la partea II: Despre *Regulamentul Organic*. Această parte împreună cu cap. II, ce imediat o precede, alcătuesc un singur tot, care trebue preţuit deosebit. El formează un contrast cu partea III: *Domniile române sub Regulamentul Organic*, atât din punctul de vedere al chipului de tratare, cât şi al conţinutului. Acì simţim îndată că autorul sau că nu a dispus de un material suficient şi timpul i-a lipsit ca să-l puie în rânduează şi să-l prelucreze, sau că n'a crezut de cuviinţă de astă dată să facă din această epocă, 1834—1848, un obiect de studiu amănunţit şi de căpetenie, precum neîndoios cereà titlul însuş al premiului publicat. Cuvintele de mai

jos, ce cetim în prefaţă, par a vorbì pentru a doua alternativă. Intr'adevăr iată ce ne spune autorul:

«Considerând că scopul lucrării cerute de Onor. Academie erà de a pune în lumină starea generală a Principatelor în epoca regulamentară, şi în consecinţă nevoia reformelor ce s'au realizat mai târziu, am crezut că intrarea în prea multe amănunţimi n'ar puteà decât dăunà ţintei propuse. Am căutat dar să fiu *concis*, mărginindu-mă adeseori la expunerea liniilor generale, cu *dorinţa însă, şi cu voinţa, de a revenì mai târziu, prin lucrări speciale, asupra unor anume chestiuni importante, ce n'au fost încă tratate în toate amănuntele lor.*»

Numai astfel se poate explicà puţina întindere ce autorul a dat istoriei celor trei domnii amintite: numai 100 pagine din 400. In vol. VI din *Istoria Românilor* a d-lui Xenopol bunăoară, aceste trei domnii ocupă un loc mult mai întins şi tratează chestiuni ce la autorul nostru abià sunt îngânate, ba rămân chiar cu totul neatinse.

In locul unei expuneri curente, întregite, într'o legătură logică, precum am fi fost în drept să aşteptăm, ni se dau numai crâmpeie, fraze adesea abià semistilizate, o înşirare de fapte în formă analistică, fără nici o apreţiere critică asupra lor.

In loc ca istoricul fiecărei domnii să înceapă cu arătarea persoanei Domnului, a împrejurărilor suirii lui pe tron, a caracteristicei domniei lui, şi apoi să urmeze desfăşurarea faptelor şi evenimentelor în fireasca lor legătură, ni se vorbeşte despre administraţiune, reforme judiciare, cultură publică, stare economică, şi numai la urmă de tot se atinge în chip sumar şi fragmentar istoria politică. Cetitorul aflã, bunăoară, despre Alexandru Vodă Ghica mai întâiu, că la 21 Iulie 1834 a desfiinţat sistemul sărutării mânii, la 31 Iulie a ordonat ca toate rapoartele departamentelor să se îndrepteze către Domn prin canalul Secretariatului Statului, că în cutare zi a adaos 11 dohtori, sau că s'a început clădirea Spitalului Brâncovenesc, etc. şi numai într'un târziu i se spune despre: Opoziţiunea contra lui Al. Ghica şi despre constituirea primului său minister din 1835, adică despre fapte ce trebuiau negreşit să fie spuse la început. Sfârşitul domniei lui Vodă Ghica se încheie prin fraza (pag. 373): «Dela 1 Ianuarie — 1 Noemvrie 1842, veniturile visteriei au fost de 15.896.178 lei, 38 parale, iar cheltuelile de 15.871.888 lei, 34 parale.»; Şi începutul domniei lui Gheorghe Bibescu il arată astfel (pag. 374): «La 8 Maiu 1843, Bibescu înfiinţează postul de preşedinte al Sfatului administrativ extraordinar, le-

gıferând astfel, într'o chestiune, care până atunci se rezolvà prin simplul obiceiu», şi apoi continuă: «Mai jos pe scara administrativă, ordine detaliate se dau prefecţilor de judeţe cu privire la atribuţiunile lor, mai ales faţă de cassele comunale. Judeţul Saac se desfiinţează la 1 Ianuarie 1844, subprefecţilor li se reamintesc şi lor la 1 Iulie 1847 atribuţiunile şi îndatoririle. In atribuţiunile poliţiei continuă a intrà şi fixarea narturilor... etc. etc.»

Trebue să răsfoim încă 19 pagine pentru a aflà (pag. 393) — şi încă incomplet — cine a fost Gheorghe Bibescu şi cum s'a urcat pe tron, fără a ne spune din ce elemente se compuneà adunarea ce l-a ales şi fără măcar a observà că el a fost ales domn pe vieaţă. Şi apoi începe cronica :

La 21 Fevruarie Bibescu graţiază pe condamnaţii pentru complot... etc.

La 2 Martie răspunde la scrisoarea pe care Mihail Vodă Sturdza i-o trimisese prin Vornicul de Divan.

La 29 Iunie Bibescu schimbă ministerul.

Dela 16 August la 16 Octomvrie, Domnul se aflà la Constantinopole.

La 19 Octomvrie, abià întors, Bibescu e silit a răspunde lui Mihail Sturdza.

La 9 Ianuarie 1844, Sturdza semnalează lui Bibescu un nou complot.

La 10 Ianuarie 1844, Domnul redeschide adunarea.

La 14 Aprilie, Kisselef scrie lui C. Cantacuzino.

La 1 Maiu, Kisselef scrie lui Bibescu.

La 2 Maiu, Nesellrode informează pe Domn, etc...

La 20 Iunie 1845 se publică divorţul Domnului.

La 4 Decemvrie, Neofit scrie lui Kisselef, etc.. etc., etc.

Aceasta se cheamă istoria domniei lui Gheorghe Bibescu.

Şi tot aşà analistic şi sumar se expune şi domnia lui Mihail Vodă Sturdza, numai în 37 pagine, când ea singură ar puteà face obiectul unui volum.

Despre mersul culturii româneşti în acest interval dela 1834—1848, despre propăşirea intelectuală, mişcarea literară în epoca aceasta însemnată a regenerării naţionale, abià dacă ne întâmpină slabe indicaţii şi acestea împrăştiate.

După cele mai sus arătate, concluziunea se impune:

Lucrarea, cu toate însuşirile preţioase ale primei sale părţi privitoare la Regulamentul Organic, neîndeplinind condiţiunile programului, care a cerut tratarea: *Domniilor române sub Regulamentul Organic până la 1848,* nu poate fi premiată.

ŞEDINŢA DELA 8 APRILIE 1908.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Se alege biuroul Secţiunii istorice: d-l *I. Kalinderu* Preşedinte şi d-l *Al. Xenopol* Vicepreşedinte.

Secţiunea întrunindu-se a ales 4 membri în Comisia Marelui Premiu Năsturel pentru 1909, şi anume: d-nii *D. A. Sturdza*, *Gr. G. Tocilescu*, *I. Bogdan* şi *D. Onciul.*

Raportul d-lui Gr. G. Tocilescu asupra manuscriptelor prezentate la premiul I. Kalinderu, cu subiectul: Monografia economică, statistică şi socială a unei comune rurale din România.

La concursul premiului I. Kalinderu de 1.000 lei din 1908, cu subiectul: «Monografia economică, statistică şi socială a unei comune rurale din România» s'au prezentat până la terminul fixat de 1 Septemvrie 1907 următoarele şapte manuscripte:

I. Monografia economică, statistică şi socială a comunei *Păcureţi,* din judeţul Prahova, cu motto: *„Prin muncă la izbândă“.*

II. Monografia economică, statistică şi socială a comunei *Segarcea,* judeţul Dolj, cu motto: *„Prin desvoltarea economică şi socială a populaţiunii rurale se rezumă în mare parte progresul popoarelor“.*

III. Monografia economică, statistică şi socială a satului *Docani,* judeţul Tutova, cu motto: *„Ştiinţa e lumina sufletului“.*

IV. Monografia comunei rurale Vânătorii Neamţului, cu motto: *„Cunoaşteţi poporul; alegeţi cele bune şi suprimaţi răul“.*

V. Monografia comunei *Pângăraţi,* judeţul Neamţu, cu motto: *„Unde-s doi, puterea creşte“.*

VI. Monografia comunei rurale *Lieşti,* judeţul Tecuciu, cu motto: *„Un răzăş din Moldova“*, şi

VII. Monografia: Comuna rurală Adjudul nou, din judeţul Putna, cu motto: *„Ţăranul român are nevoie de un regim drept şi de bune învăţăminte,* etc.“

Aceste şapte manuscripte, luându-se în cercetare cu deamănuntul de către Comisiunea compusă din d-l *A. D. Xenopol* Preşedinte, *C. Erbiceanu* Secretar, şi subsemnatul, —

Am onoare a vă aduce la cunoştinţă, în calitate de raportor, cele ce urmează:

1. Manuscriptul de sub No. I, Păcureţii, nu numai că îndeplineşte toate condiţiunile prevăzute în program, dar dovedeşte că autorul a depus o muncă stăruitoare pentru adunarea unui material bogat, care în multe privinţe întrece toate aşteptările. Nu este o singură afirmare, o singură părere, cari să nu fie justificate prin documente, mai toate inedite. Păcat însă că acest material preţios este utilizat cu neîndemânare, autorul nedându-şi bine seama de valoarea relativă a izvoarelor. Dacă s'ar introduce mai multă sistemă în tratare şi dacă numărul documentelor din acele cunoscute ar fi redus la strictul necesar, după indicaţiunile ce Comisiunea ar puteà să-i dea, monografia aceasta ar deveni una din cele mai bune, dacă nu cea mai bună din cele ce s'au prezentat.

2. Manuscriptul de sub No. II, Segarcea, este o expunere pripită şi lipsită de interes a chestiunilor prevăzute în program. Autorul nu pare a-şi fi dat osteneala să adune date îndestulătoare. Nu prezentă nici un interes şi nici un folos.

3. Manuscriptul de sub No. III, Docani, nu se deosebeşte de cel precedent decât printr'un stil greoiu, încărcat de neleogisme şi de expresiuni nepotrivite, ca şi prin desemnuri mai mult decât naive.

4. Manuscriptul de sub No. IV, Vânătorii Neamţului, deşi într'un stil cam pretenţios, ne înfăţişează o icoană vie a stării economice şi sociale a comunei Vânătorii-Neamţ. In deosebi foarte interesante sunt consideraţiunile generale, pe cari le presară cu dărnicie în toată întinderea monografiei, cum, de pildă, asupra deosebirilor dintre ţăranii «adevăraţi» şi cei ce se trag din vechii robi, Ţiganii. Detalii preţioase asupra locuinţelor, hranei, băuturii, petrecerilor, credinţelor dau monografiei o vioiciune şi un farmec la cetit, care lipseşte tuturor celorlalte. Capitolul: Starea economică, industrială şi comercială poate servi drept model oricărei monografii.

5. Manuscriptul de sub No. V, Pângăraţi, deşi se apropie de condiţiunile programului, nu are vreun merit particular.

6. Manuscriptul monografiei comunei Liești (No. VI) se deosebește de toate celelalte printr'o expunere clară și mai ales printr'o grijă continuă de a pătrunde bine lucrurile pe cari le spune și de a căută să le explice pe cât îi stă în putință. Dacă lăsăm la o parte mulțimea de tabele statistice, din cari câtevà ar puteà fi scoase cum de pildă tabloul dela sfârșit cu înșirarea tuturor caselor din sat, cu numele celor ce le locuesc, profesiunea lor, venitul etc., și lucrarea aceasta merită atențiunea și încurajarea onor. Academii.

7. Operatul de sub No. 7: Monografia comunei rurale Adjudul Nou nu corespunde cerințelor unei monografii: Partea economică e redusă, iar partea statistică lipsește cu desăvârșire. Scrierea pare mai mult o tânguire a relei stări a țăranului în genere, cu exemple luate din Adjud.

Comisiunea considerând pe de o parte că între cele șapte monografii sunt unele cari posedă îndestulătoare merite spre a fi premiate, iar pe de alta că premiul generosului donator, d-l I. Kalinderu, este divizibil, propune a acordà la patru din ele câte o parte din premiu, după următoarea clasificațiune: 1. Manuscriptul No. VI, monografia Liești, județul Tecuciu, cu motto: «Un răzăș din Moldova» 350 lei; 2. Manuscriptul No. IV, monografia Vânătorii Neamțului, județul Neamțu, cu motto: «Cunoașteți poporul, etc.» 300 lei; 3. Manuscriptul No. I, monografia Păcureți, județul Prahova, cu motto: «Prin muncă la izbândă» 200 lei; 4. Manuscriptul No. V, monografia Pângărați, județul Neamțu, cu motto: «Unde's doi, puterea crește», 150 lei.

Acesta fiind rezultatul lucrărilor Comisiunii, subsemnatul are onoare a-l aduce la cunoștința Domniilor-voastre.

Consimțim: *A D. Xenopol, C. Erbiceanu, At. Marinescu.*

După aprecierile făcute în acest raport, sunt de părere a se împărți premiul între cei trei dintâi clasificați, și anume: 1) lei 400, 2) și 3) câte lei 300.

D. Onciul.

Raportul d-lui C. Eribiceanu asupra manuscriptelor prezentate la premiul I Kalinderu despre: Monografia economică, statistică și socială a unei comune rurale din România.

1. *Adjudul nou.* Motto: ***Țăranul român are nevoie de un regim drept și de bune învățăminte, mai mult decât de pământ. Secretul unei bune guvernări constă în respectarea drepturilor fiecărui sătean de către autorități.***

Autorul expune mai întâiu numărul locuitorilor, de 2.728, că satul are 19 cârciume, vorbește despre negustori, meseriași, nașteri și

morți, trece apoi la chestiunea bezmenului, pe care o tratează pe larg și după legislațiile trecute și prezente. Aceasta este partea cea mai însemnată din lucrare și meritorie. Tratează apoi chestiunea cămătăriei la sate și băncile populare și spune despre camătă că se suie până la 150 la sută, apoi probează îmbunătățirile aduse prin înființarea băncilor populare. Arată modul abuziv al măsurării pământului pe care-l ieau în arendă sătenii.

Vine apoi la igiena comunei și spune că este din cele mai deplorabile, din cauza lipsei de locuri mai spațioase. Tot în acest loc tratează obiceiurile și relele deprinderi ale locuitorilor. Gospodăria agricolă și domestică—ne spune scriitorul—e rea, din cauza lipsei de loc, *încât poate de aici provine întreaga mizerie economică.* Arată lipsa totală de instrumente agricole și lipsa de asociație între locuitori. Neștiința cărții iarăș le îngreuează starea economică. Animalele mici sunt puse la muncă. In fine arată că proprietarii nu cultivă singuri moșiile, ci le arendează, iar locuitorii sunt speculați de arendași oribil. Cultura iarăș stă prost; negustorii și meseriașii știu carte, iar țăranii de loc, deși au școale, dar luând copiii curând din școală, aceștia uită ce au învățat. Portul nu mai este cel vechiu românesc, ci ei se îmbracă cu haine cumpărate din târg. Starea morală: Sentimentul datoriei le lipsește complet și nici n'a fost cine să le sădească acest sentiment. Mai toți primarii din comunele rurale sunt și cârciumari, pentrucă sunt puțin plătiți și prin negoț câștigă mai mult. Expune traiul Țiganilor. Caracterul Românilor variază din localitate în localitate și chiar între Moldoveni și Munteni. In fine expune complet chestiunea și lucrarea este destul de bună în multe părți și după mine merită încurajare.

2. *Pângărații (județul Neamțu).* Motto: *Unde-s doi, puterea crește.*

După o mică introducere, autorul intră în descrierea comunei, a cărei vechime nu se poate probà cu acte, căci lipsesc, dar ea este foarte veche și locuită de Români; îi arată situația, întinderea și apele, etc. și trece apoi la populație, care e de 3.385 locuitori. Pune și statistica nașterilor și a morților, prin care probează creșterea populațiunii. Moravurile vechi românești, când se păziau, erà o curățenie în toate; astăzi nu mai este așà, zice, chiar în fundul munților: căsătoria mai că nu mai există, desfrânarea e la culme, străinii introduși în comună trăesc în concubinaj cu romȃncele, copii bastarzi, boale contagioase, alcoolism la culme. Portul național nu mai există decât rar, se îmbracă cu materii cumpărate; la jocuri se execută polci, valțuri, nu se mai văd horele și jocurile vechi românești, și cu

toate acestea posturile și obiceiurile religioase le țin cu sfințenie. Locuitorii fiind la munte, comuna n'are decât o mică porțiune de teritoriu agricol, așà că chiar pentru întreținerea lor se aduce porumb din alte părți, ei îndeletnicindu-se cu lemnăria, care este ocupația principală a comunei. Meseriașii sunt îndeajuns și Români. Vite se cultivă în număr mare, așà că sunt 6.349 vite în comună: oi, porci, cai, vite cornute. Descrie apoi produsul acestor vite, care e destul de mare. Pășunatul este îndestul, fiind comună de munte. Țăranii trăesc lucrând la pădure, la cărăușie, la minele de piatră, și sunt foarte bine plătiți; chiar și copiii câștigă până la 2 lei pe zi. Sericicultura și apicultura nu sunt practicate, deși altă dată erau. Gospodăria model a dispărut. Societate economică s'a format, dar aici Evreii au abuzat și au deschis debite de băuturi spirtoase și au întrecut pe Români prin asociațiile lor, înglodând pe neguțătorii Români în datorii. Comuna are mai multe biserici, pe cari le întreține comunitatea; de asemenea are mai multe mânăstiri vechi. Administrația se face comform legii; bugetul se ridică la 27.750 lei. Posedă un spital la Brateș. Școale există, dar se frecventează foarte neregulat, așà că nu termină cursurile decât foarte puțini. Pădurăritul, fiind ocupația principală a Pângaraților, se expune destul de bine, arătându-se și foloasele arborilor. Se arată modul exploatării. Se vorbește în special despre plutărie, care e ocupația însemnată în comună. In fine se tratează aparte fabricile de lemnărie și speciile cari se lucrează în fiecare fabrică. In fine termină cu vânatul și pescuitul și ne spune că acum vânatul este mai puțin exploatat, din cauza impozitului Statului, de asemenea și pescuitul, că s'au împuținat peștii, în special păstrăvii, și nu pot pescarii plătì impozitul pus de stat.

Astfel și această lucrare fiind clar expusă, pe deplin tratat programul impus concurenților, după părerea mea, este o lucrare de merit real și demnă de a fi încurajată. In tot cazul este inferioară celei precedente.

3. *Comuna rurală Liești și Gărbănești (județul Tecuciu)*. Motto: *Un răzăș din Moldova.*

După introducere descrie starea fizică a comunei, pământul, apele, climatul, fauna, flora, punând și o hartă a comunei. După aceasta trece la populațiune—arătată prin mai multe tabele,—care este de 4.632 suflete. Tabelele dau starea civilă, profesiunile, naționalitatea, nașterile, căsătoriile, legitimările, adopțiunile și emigrările. Trece apoi la starea economică; în acest capitol arată

suprafața agricolă de 1.932 ha, grădini, vii, fânețe, imaș și arată că sunt 1.033 gospodării; tot prin tabelă probează situația lor actuală și ocupația lor, prețul pământului, proprietatea mare și mijlocie, culturile; cereale: păpușoiul, orzul, ovăzul, secara și grâul; ca nutreț: paringul și mohorul; cânepa, fasolea, cartofii, bobul, lintea, etc. Mașini agricole sunt puține. Și aici alătură tabele. Trece la cultura viei și a pomilor. Vorbește în urmă despre pășunatul și creșterea vitelor și constată cu tabele numărul lor și al paserilor; tratează albinăritul și sericicultura, apoi tocmelele agricole, cum au fost—începând cu anul 1876 până în prezent. După aceasta tratează despre instrucție, comerț, căi comunale, despre locuințele țăranilor și dă o casă ca model, — vorbește despre îmbrăcămintea bărbaților și femeilor și că și-au schimbat portul vechiu mult. Hrană: păpușoiu, pâine mai rar, carne de pasere, de porc, ouă, brânză, etc., legumele cunoscute. Posturile le păzesc. Băutura lor este vinul, rachiul și braga. Expune capitalul lor și datoria. Vorbește despre băncile populare și binele ce rezultă din ele. După aceasta vine la igienă și la starea sănătății lor, la boalele ce-i bântue. Tratează starea lor culturală arătând că știu carte 50 % bărbați și 18 % femei. Starea lor morală: Cultul este public la biserică și privat în casele lor, cu obiceiurile vechi; preotul nu prea are influență, iar predica lipsește de ordinar. Buna credință cam lipsește, ospitalitatea lor este mai restrânsă acum; inițiativa le lipsește cu totul. Psicologia țăranului: Posedă bunul simț și este vioiu din fire; convingeri au puțini, pentrucă nu sunt cultivați, și descrie pe larg și bine autorul această parte. După aceasta are anexe până la finele lucrării. Aduce gospodăria unui sătean fruntaș și a altuia mijlociu, în fine a unui codaș. La urmă adaoge ancheta asupra stării economice, sociale și culturale a comunei Liești și cu această anchetă își termină lucrarea.

După părerea mea, această lucrare este făcută cu multă scrupulozitate de autor și are merit pentru osteneala depusă și constatările făcute. Descrie starea actuală a țărănimii, dar nu ne arată și cauzele de unde a provenit starea lor actuală, — cu toate că această chestiune nici n'a fost pusă concurenților.

4. Alt manuscript are motto: *„Prin muncă la izbândă“*.

Această lucrare este foarte voluminoasă, cuprinzând o serie de documente și schițe topografice. Este interesantă mai ales din punctul de vedere istoric al localității, cum și al chestiunii petrolifere, de care se ocupă mult. Dar ambele aceste materiale nu se țin strict de descrierea unei comune, ci de istoria țerii și de industria ro-

mânească. Cu toate acestea, observ că și partea istorică nu este corectă istoricește, ci e mai mult un material legendar.

Cu toate acestea să facem un rezumat de conținutul manuscriptului, aprețiindu-i meritul. Manuscriptul este intitulat: ***Monografia economică, statistică și socială a comunei Păcureții***, cuprinzând originile industriei petrolului în România, — cu răvașe, cărți domnești, figuri în text, planuri, ilustrațiuni, facsimile, etc. Autorul începe cu istoricul comunei, care este expus foarte pe larg, și pretinde că locuitorii ei sunt stabiliți după timpul lui Radu Negru și că sunt emigrați din Transilvania. După aceasta este descrisă situația fizică, în care enumeră dealurile, vârfurile dealurilor, văile, coastele, apele, altitudinea comunei deasupra mării. Vine apoi întinderea teritorială, calculată pe km. Populațiunea este de 2.145 suflete. Comuna se compune din Păcureți cu 533 bărbați și 582 femei, Matița cu 411 bărbați și 452 femei, Slavul cu 74 bărbați și 95 femei, Barzila cu 81 bărbați și 91 femei. Trece apoi la mișcarea populațiunii: Nașterile dela 1832 — 1903, — expunând tabele. Descrie imigrările și emigrările în decurs de 20 de ani; apoi situația economică, originea păcurii și țițeiului, stratigrafia sondajelor. In această parte aduce o serie de documente și tabele spre a probà zisele sale. Expune apoi numărul proprietarilor: mari 6, mijlocii 30, mici 454. Urmează apoi agricultura: Comuna este de 250 hectare, are pomi roditori, livezi de pruni, se ocupă cu fabricațiunea țuicii; grădinării nu există decât foarte puține, via—care odinioară s'a cultivat—filoxerându-se acum, nu mai există; au început cu plantațiuni americane, dar au lipsă de bani. Descrie pășunatul și creșterea vitelor, însă nutreț artificial nu se face. Bălți și lacuri nu sunt în localitate.

Tratează industria, exportul petrolului, după aceasta vorbește despre căile de comunicație și transport. In comună sunt 13 cârciume. Toți locuitorii sunt Români; nu există nici un bordeiu, ci numai case în număr de 614. Portul nu mai este cel românesc, ci toată îmbrăcămintea e de stambă, americă și cituri. Cânepa și inul mai nu se cultivă, de aceea nu se mai vede portul românesc vechiu, nici suman din lână de oi locale. N'au imașuri pentru oi; oamenii lucrează la puțuri de petrol de unde câștigă anual 400—600 lei. Autorul mai aduce și un buget actual al familiei unui țăran din Păcureți, care este evaluat la 360 lei, iar cheltuelile la 353. Despre capital și credit: Banca populară are un capital de 2.710, lei, din cari vărsați 475. Cei ce depun sunt negustorii. Aduce încă un tabel de venituri și cheltueli pentru trecut, dela 1865—1905. Vorbește de-

spre administraţie şi justiţie, pe cari le descrie ca fiind în decadenţă, apoi despre religiozitate, care lasă mult de dorit,despre moralitate, care e discutabilă. Cam acesta e cuprinsul manuscriptului, plus o serie de anexe, etc., etc.

Mie mi-a făcut o mai bună impresie manuscriptul Segarcea decât acesta; acela e mai raţionat scris, mai pătrunzător, mai aprofundat în chestiunile agricole, mai bine documentat; pe când acesta se pierde în probarea tezelor ce-şi pune prin mulţimea documentelor ce aduce, aşà că se uită uşor chestiunea de tratat. Apoi este prea amănunţit în expunere. Este însă o lucrare de valoare şi are meritul său în chestiunea petrolului şi a istoricului ei. In tot cazul autorul are merit pentru culegerea documentelor relative la păcură, ţiţeiu şi petrol. Dar n'a fost aceasta chestiunea de tratat, ci subiectul a fost o comună în situaţia sa actuală.

Pentru acest cuvânt sunt de socotinţă a se premià cu premiul de 1.000 lei, daţi de d-l I. Kalinderu, manuscriptul cu motto: ***Prin desvoltarea economică şi socială a populaţiunii rurale se rezumă în mare parte progresul popoarelor.***

Autorul acestui manuscript descrie cu multă competinţă starea actuală şi trecută a comunei Segarcea din judeţul Dolj Se mai vede că autorul are cunoştinţe întinse pe terenul culturii rurale din toate punctele de vedere. Mai întâiu face istoricul comunei Segarcea, care-şi trage originea dela satul Segarciţa, distrus de Turci.

Satul Segarcea apoi a trecut la Domeniul Coroanei, şi de atunci a început treptat desvoltarea şi ameliorarea sa. Comuna este situată pe un teren înclinat: are 2 şcoale, primărie, infirmerie, etc., posedă o pepinieră de pomi fructiferi, o stupărie sistematică, etc. Descrierea comunei este făcută foarte bine, din punct de vedere ştiinţific; face descrierea fizică şi arată întinderea teritorială, care e de 2 kilometri patraţi sau de 200 hectare, cu o populaţie de 5.600 locuitori, ceeace revine la 375 metri pătraţi de locuitor. Numărul caselor e de 750, dintre cari 472 construite de zid iar 278 din paiantă — sunt şi 115 bordeie. Urmează apoi naşterile, calculate pe o perioadă de 20 de ani şi cari au fost 3.711, din cari 1.961 băieţi şi 1.751 fete. Numărul morţilor în această perioadă a fost de 1.336, dintre cari 731 băieţi şi 605 fete; iar longevitatea vieţii o pune între 60—70 de ani. După această expunere amănunţită, trece la situaţiunea economică a comunei Segarcea. Segarcea fiind domeniu al Coroanei, face culturi agricole sistematice, ceeace a dat motiv şi locuitorilor de a le imità. Ară ogoarele de două ori, le grapă, aleg seminţele puse; de aceea pro-

ducția s'a sporit și locuitorii s'au îmbogățit curând, așà că astăzi sunt gospodării de valoare și s'au construit case igienice. Terenul agricol este de 9.056 hectare, dintre cari 6.856 sunt proprietatea Domeniului, iar 2.200 hectare aparțin locuitorilor. Arată apoi modul de muncă raționat și rezultatele favorabile. Locuitorii învoiți se plătesc de Domeniu cu 1 leu 50 bani ziua; sunt liberi a se învoì la oricine voesc. Neactivitatea lor este dela 1 Noemvrie până la 15 Fevruarie. După această expunere, trece apoi la producțiunile accesorii, ca cultura viei, la care arată foloasele culturii raționate, ale sericiculturii, ale apiculturii, pe cari le tratează cu știință și abilitate, expunând și beneficiile lor. Arată după aceasta rentabilitatea unei gospodării, ameliorarea solului de cultură prin îngrășare, în fine învoielile; probează că mai rentabilă este cultivarea unui hectar de porumb, dând 75 lei, pe când un hectar de grâu produce mai puțin. După ce examinează aceasta, tratând amănunțit foloasele obținute din cereale, trece apoi la producțiunea animală și întinderea pășunilor. Autorul aduce o tabelă dela 1856, formată pe decenii, și probează îmmulțirea animalelor în comună. Sătenii — în număr de 113 — au dela 5 capete de vită în sus, 817 au dela 2—5 capete și 278 au câte două capete, 220 sunt fără vite, necesare pentru exploatarea agricolă. Pe lângă nutrețul natural de vite, mai sunt în comună și nutrețuri artificiale, ca paringul, borceagul, porumbul furajer, ovăzul, secara, sfecla, etc., de cari se servesc în timpul secetelor. Oile sunt puține, din cauza lipsei de pășuni întinse ; mascurii s'au împuținat, din lipsă de locuri întinse. Tratează cu multă competință apoi diferite boale ale animalelor. Arată valoarea animalelor în bani, dând și o tabelă, din care rezultă că locuitorii au un capital de 511.440 lei în animale, pe când Domeniul are numai 339.116 lei în valoarea animalelor. După toate acestea tratează învățământul și progresul social și probează că sunt 30% cari știu carte. Școalele sunt în stare înfloritoare.

Tratează chestiunea igienică a comunei și arată că din cauza dispoziției plane a teritoriului există friguri palustre, venite din mlaștinele perpetue în comună și spune că s'au luat mijloace de a le secà curând.

Termină cu traiul sătenilor, pe care-l expune suficient cu cultul, comerțul și industria comunei, în fine vorbește despre conștiința națională.

După părerea mea, această descriere a comunei Segarcea merită a fi premiată. Este scrisă într'o limbă plăcută și este bine

întemeiată în toate chestiunile, dovedind prin probe convingătoare ceeace expune. Apoi este complet tratată chestiunea din toate punctele de vedere. Se mai constată că autorul este o persoană bine introdusă în chestiuni agricole.

Raportul d-lui A. D. Xenopol asupra manuscriptelor prezentate la premiul I. Kalinderu despre: Monografia economică, statistică și socială a unei comune rurale din România.

Pângărații. — Studiu interesant asupra multor împrejurări privitoare la îndeletnicirile din regiunea muntelui: asupra exploatării pădurilor, a fabricilor de cherestele și a celor de lemn de rezonanță pentru instrumente muzicale; mai conține bune băgări de seamă asupra pustiirii alcoolismului, constatând că sunt 23 de cârciumi la o poporație de cevà peste 3.000 de suflete, ceeace revine la câte 1 cârciumă la 30 de bărbați. Descrie cu multă durere și cu apucături stilistice decăderea mânăstirilor Pângărații și Bisericanii, părând a regretà că s'au prefăcut în închisori. Tună în contra înstrăinării portului și a danțurilor naționale și așà mai departe; dar monografie a comunei Pângărații nu e; și mai ales nu este monografia științifică, așà cum se cere astăzi să fie asemenea lucrări. Toate părerile sunt bazate pe idei generale, iar nu pe date statistice.

Adjud. — Este un studiu obștesc asupra stării țăranului, făcut cu prilejul comunei Adjud, după cum însuș autorul arată la început, că este cu neputință a se ocupà de starea unei comune, fără a atinge chestiile generale; «căci cum e cu putință a vorbì de băncile poporane, fără a atinge chestia cămătăriei la țară»? Se întinde foarte mult și cu drept cuvânt asupra relelor nespuse, pe cari le pricinuește felul proprietății cu bezman din comuna Adjud, mai ales acela ce rezultă în privirea igienii, din cauza prea marii îngustimi a locurilor de case. Foarte bună băgare de seamă asupra cămătăriei, la care se abat și proprietarii, cari vând suta de kgr. de porumb, când țăranul este în nevoie, cu 7 lei, pe când în piață este 4,50. De asemenea se întinde cu drept cuvânt asupra măsurătorii false a pământurilor date țăranului: mai mult când sunt date spre muncă, în mai puțin când sunt în arendă, ceeace alcătuește una din cele mai mari rușini ale administrației noastre, și în deobște ale organizării statului, ca o frustrare așà de obștească a săteanului, să se poată

face la lumina zilei și sub ochii așà ziselor autorități! Asupra igienii are deasemenea foarte bune băgări de seamă. Cârciumi constată, ca și cealaltă monografie, 19 la 2.728 de suflete, adică câte una la 30 de bărbați, ceeace este uriaș.

Despre comuna Adjud însă nu conține aproape nimic, nici o dată statistică, nici o descriere specială. Nu este o monografie științifică a unei comune rurale, cum cere Academia.

Liești.—A mai fost prezentată lucrarea la premiu și a fost refăcută după băgările de seamă ale raportului înfățișat Academiei. Este o foarte bună monografie, care depășește în sens invers cadrul științific, voind a da date statistice și acolo unde sunt cam greu de aflat și nu sunt garantate prin nimic, bunăoară când dă astfel de date privitoare la modul întrebuințării banilor împrumutați de locuitori, d. ex.:

Pentru	cumpărare de vite	26.615,—
»	clădire de imobile	7.860,—
»	cumpărare de căruțe	8.900,—
»	plata datoriilor moștenite . . .	566,—

și așà mai departe un șir întreg, care ne pare mai mult închipuit și nici nu se arată pe ce elemente s'a întemeiat pentru a le da.

Dar aceste tendințe de a închegà toată lucrarea pe baze de cifre, culese cele mai de multe ori cu o osteneală ne mai pomenită de însuș autorul, alcătuesc meritul cel mare al lucrării, care ne dă o icoană vie a comunei Liești.

Partea I, demografia, este foarte bine lucrată, dând în tabelele statistice cele mai variate starea locuitorilor: după vârstă, după starea civilă, după profesii, după naționalitate, după sex, după religie; nașterile pe 25 de ani, căsătoriile după naționalitate, căsătoriile după lunile anului.

In capitolul starea economică ne dă date din cele mai de preț. Socotește cu amărunțime pământul posedat de țărani, nu numai pe cel din comuna Liești, ci și pe cel posedat de ei prin împroprietărire în alte regiuni. Sunt 1.033 de gospodării țărănești cu pământ așà calculat de 2.425 hectare, în mijlociu câte 2,34 ha; dacă se scot 119 gospodari cari n'au de loc pământ de hrană, rămân 914 gospodari proprietari, deci de locuitor câte 2,65 ha. Din acestea o tabelă foarte interesantă constată câți din ei au 1/2, 1, 2, 3, 4 și până la 20 ha; 748—adică 81% din total—au mai puțin de 3 ha, cât e de nevoie unei familii pentru a puteà trăi; iar 166—adică 18%—

mai mult de 3 ha, adică îndestulător pentru a puteà trăì. Proprietatea mare (două moșii) are 4.290 ha, adică 2 proprietari mari au de două ori pe atât, pe cât au 1.033 de țărani.

Interesante sunt datele dela pag. 31, în cari se arată sporul mersului crescător al parcelării și din el scăderea întinderii proprietății țărănești. Până la 6 ha întindere începe tot îngustându-se, adică sporul numărului proprietarilor, așà:

	1886	acum
cu 1/2 ha	2	143
» 1 »	40	162
» 2 »	164	218

Din contră acei cu întindere mai mare de 6 ha merg scăzând în număr:

	1886	acum
cu 7 ha	105	24
» 8 »	32	10
» 9 »	17	10

Pământul țărănesc se tot îngustează. Dispar proprietarii mai mari, și se îmmulțesc acei cu întindere mai mică sau acei ce nu au de loc pământ.

Dar câte alte constatări nu cuprinde această lucrare!

Analizează prea bine modul prost, ba putem zice absurd, cum lucrează țăranii pământul și el fiind puțin și prost lucrat, se înțelege de unde vine mizeria. Interesantă este tabela comparativă de câtimea recoltei actuale, de comparat cu aceea a proprietății mari, totdeauna cu 1/2, dacă nu cu 1/4 chiar mai mică din cauza proastei culturi.

Conchide foarte bine autorul, că două sunt cauzele deosebirii de rentabilitate a pământului: instrumentele de cultură și calitatea semințelor.

Este foarte interesantă băgarea de seamă a autorului asupra faptului că, deși preotul și învățătorul cultivă pomi altoiți, nici un țăran nu-i imitează, ceeace întărește părerea, că numai prin creațiuni de culturi mai perfecționate de agricultură, precum ferme model, sau așezăminte analoage, nu se va ajunge cu țăranul la nimic. El trebue îmboldit individual, să-și îmbunătățească cultura.

Ceeace împiedică însă ascultarea țăranului chiar de un îndemn mai hotărît la cultivarea fânețelor artificiale este marea parcelare a pământurilor și răspândirea lor în diverse locuri.

Răul în privirea imaşului luat dela proprietar este, că niciodată nu se limitează numărul vitelor pe o falce de pământ.

Hrana vitelor e deci foarte neîndestulătoare şi iarna încă şi mai mult, adăogându-se şi adăposturile rău întocmite în cari sunt ţinute.

Foarte bună este tabela de mulţimea vitelor de astăzi, comparată cu aceea din 1864, deşi nu ştim de unde şi-a putut procură date asupra acelui an.

Apoi celelalte tabele ne arată numărul vitelor vândute pentru nevoi băneşti: 110 faţă cu acele vândute pentru a fi schimbate: numai 10. O parte încă neîndestulătoare ca limpezeală de expunere este comparaţia între muncile agricole făcute mai înainte cu acele de acuma şi a modului plăţii lor. Această parte trebue refăcută imediat ca o tabelă comparativă, care să poată învoì ochirea schimbărilor din o singură privire.

Acestea sunt însuşirile cari, cu mici îndreptări, fac din lucrarea asupra Lieştilor o monografie foarte bună, care suntem de părere a se premià.

SECŢIUNEA ŞTIINŢIFICĂ.

ŞEDINŢA DELA 9 NOEMVRIE 1907.

Preşedinţa d-lui *Dr. C. Istrati,* Vicepreşedinte.

Secţiunea a procedat la distribuirea între membri a cărţilor venite la premiile Lazăr şi Adamachi şi a hotărît a se da precum urmează:

A). *Cele venite la premiul Lazăr:*

Beldiman (A.), Două invenţiuni privitoare la industria petrolului . . . . d-lui *A. Saligny.*

Botez (Nicolaï Stefan), Moteur à quatre forces physiques accouplées à mouvement permanent et à travail utile minimum 217 klgr-tres par seconde ou plan incliné infini, ainsi que la théorie de ce moteur naturel. Buc. 1906. . . . . »

Minovici (Ştefan), Manual teoretic şi practic de chimie analitică (Analiza calitativă). Buc. 1907. . . . . . » *P. Poni.*

B). *Cele venite la premiul Adamachi:*

Rusescu (D. R.), Cestiunea împăduririlor artificiale în România. Buc. 1907. . . . . » *P. S. Aurelian.*

Botez (Dr. George), Tratamentul cancerului mamar. Buc. 1907. . . . . » *Dr. V. Babeş.*

Grunfeld (Dr. F.), Medicina naturală sau noua metodă de vindecarea boalelor prin agenţii fizico-naturali. Buc. 1906 . . . . »

Marinescu (P.), Curs elementar de algebră superioară pentru clasa VI-a reală. Buc. 1907 . . . . » *Sp. Haret.*

Tuducescu (Alexandru), Planuri de amortisment pentru 3 tipuri de emisiune 4%, 5%, 6% cu amortizare semestrială. Buc. 1906. . . . . »

Tuducescu (Alexandru), Tipul $5^1/_2{}^0/_0$. Supliment la Planuri de amortisment. Buc. 1906	d-lui *Sp. Haret*
Zanné (Emil), Calculator de dobânzi. Buc. 1907. . .	»
Dumitrescu (Mircea St.), Tratat de poduri de lemn pentru uzul serviciilor tehnice judeţene. Partea I: Textul. Partea II: Planşele. Buc. 1906. . . .	» *A. Şaligny.*
Corbu (I.), Nouă teorie cosmogonică. Ediţia a doua întregită. Bistriţa 1907	» *St. C. Hepites.*
Trăilescu (Locotenent Ioan), Principiul, descrierea şi întrebuinţarea noilor binocluri cu prisme şi a lunetei panoramice «Goerz-Corrodi». Buc. 1907. .	»
Dona (Doctorul I. N.), Tekir-Ghiolul. Studiu descriptiv şi clinic. Tratamentul marin. Balneaţiunea cu nomol. Buc. 1907	» *Dr. G. Marinescu*
Şaabner-Tuduri (Dr. Al.), Apele minerale şi staţiunile climaterice din România. Ediţiunea a doua. Buc. 1906	»

ŞEDINŢA DELA 11 MARTIE 1908.

Preşedinţa d-lui *P. Poni.*

Secţiunea având în vedere lucrarea d-lui coleg *St. C. Hepites: Materiale pentru climatologia României*, ca urmare a comunicărilor precedente în această materie, este de părere ca să se publice în *Analele* Academiei.

ŞEDINŢA DELA 18 MARTIE 1908.

Preşedinţa d-lui *P. Poni.*

D-l *A. Saligny* ceteşte raportul său asupra lucrării d-lui Ştefan N. Botez: *Moteur à quatre forces physiques accouplées à mouvement permanent et à travail utile minimum 217 klgr^tres par seconde ou plan incliné infini, ainsi que la théorie de ce moteur naturel*, prin care conchide la nepremiere, fiind scrisă în limbă străină.

— Se pune la vot cu bile concluziunea raportului şi se primeşte în unanimitate.

D-l *P. Poni* ceteşte raportul asupra lucrării d-lui Ştefan Minovici: *Manual practic de chimie analitică (Analiza calitativă).*

D-l raportor recunoaşte că lucrarea este bună, că cuprinde tot ce se cunoaşte în această privinţă, dar necuprinzând nimic nou ca propriu al autorului, găseşte că nu o poate recomandà pentru premiere.

— Puindu-se la vot concluziunea raportului, se primeşte cu 6 voturi pentru şi 2 voturi contra.

D-l *A. Saligny* ceteşte raportul său asupra lucrării d-lui Beldiman intitulată: *Două invenţiuni privitoare la industria petrolului.* Concluziunea d-lui raportor este următoarea: «In cazul când şi perfecţionările sau inovaţiunile aduse unor invenţiuni sau la procedeuri cunoscute ar puteà intrà în spiritul articolului mai sus citat, atunci lucrarea d-lui Inginer A. Beldiman este destul de meritorie pentru a i se puteà acordà premiul Lazăr.»

In urma câtorvà obiecţiuni ale membrilor Secţiunii, d-l *Poni* propune ca, de vreme ce concluziunea raportului nu este destul de afirmativă, să se puie la vot nu concluziunea raportului, ci premierea lucrării d-lui Beldiman.

— Procedându-se la vot prin bile, rezultatul votului este: 3 bile pentru premiere şi 5 bile contra premierii.

D-l *A. Saligny* ceteşte raportul său asupra lucrării d-lui Mircea St. Dimitrescu: *Tratat de poduri de lemn pentru uzul serviciilor tehnice judeţene. Partea I, textul. Partea II planşele.* D-sa conchide că lucrarea nu merită să fie premiată.

— Puindu-se la vot concluzia raportului se primeşte cu unanimitate de 8 voturi.

ŞEDINŢA DELA 24 MARTIE 1908.

Preşedinţa d-lui *P. Poni.*

Se ceteşte raportul d-lui *Sp. Haret* asupra lucrării d-lui Emil Zanne, intitulată: *Calculul dobânzilor dela 1 leu la 10.000 dela o zi până la 360 de zile, cu procente de* $1^1/_2$, *2,* $2^1/_2$, *5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12,* $12^1/_2$. Acest raport conchide la nepremiere.

— Puindu-se la vot concluziunile raportului prin bile, se primesc în unanimitate.

Se ceteşte asemenea al doilea raport al d-lui *Sp. Haret* asupra lucrării d-lui A. Tuducescu: *Planul de amortisment pentru 3 tipuri de emisiune,*

4%, 5%, 5½% şi 6% cu amortizare semestrială, care conchide asemenea la nepremiere.

— Puindu-se la vot concluziunea raportului, se votează cu unanimitate.

D-l *St. C. Hepites* ceteşte raportul său asupra lucrării: *Noua teorie cosmogonică* a d-lui Corbu şi conchide că lucrarea nu merită să fie premiată.

— Puindu-se la vot concluziunea raportului, se votează cu unanimitate.

D-l *St. C. Hepites* ceteşte raportul său asupra lucrării: *Principiul, descrierea şi întrebuinţarea noilor binocluri cu prisme şi lunete panoramice* a d-lui locotenent de artilerie Trăilescu şi conchide că lucrarea nu merită să fie premiată de Academie.

-- Puindu-se la vot concluziunea raportului se primeşte cu 9 voturi pentru şi 1 contra.

D-l *Dr. V. Babeş* ceteşte raportul său asupra lucrărilor d-lui Dr. Grünfeld: *Medicina naturală sau nouă metodă de vindecarea boalelor prin agenţii fizico-naturali* şi *Sfaturi medicale*, raport prin care conchide că scrierile nu merită a fi premiate.

— Puindu-se la vot concluziunea raportului se aprobă cu 9 bile pentru şi 1 contra.

ŞEDINŢA DELA 26 MARTIE 1908.

Preşedinţa d-lui *P. Poni.*

Secţiunea iea cunoştinţă de raportul d-lui *L. Mrazec* asupra lucrării d-lui D. Rotman despre *Baritina din Binnental*, raport care arată că lucrarea d-lui Rotman este originală şi că merită să fie publicată de Academie.

— Secţiunea aprobă în unanimitate părerea d-lui raportor.

Raportul d-lui L. Mrazec asupra lucrării d-lui D. Rotman despre: Baritina din Binnental,—aprobat de Secţiune la 26 Martie 1908.

Lucrarea d-lui Rotman, licenţiat în ştiinţele fizice dela Universitatea din Bucureşti: *Baritina din Binnental*, întrunind calităţile unei lucrări de cristalografie, originală şi bine făcută, sunt de părere că poate fi publicată în *Analele* Academiei Române.

ŞEDINŢA DELA 27 MARTIE 1908.

Preşedinţa d-lui *P. Poni.*

D-l *Dr. Marinescu* ceteşte raportul său asupra lucrării d-lui Dr. Şaabner-Tuduri: *Apele minerale şi staţiunile climaterice din România*, raport prin care spune că lucrarea d-lui Şaabner-Tuduri, deşi în a doua ediţiune, însă nu cuprinde nimic nou de ce aveà acea ediţiune, care s'a mai prezentat la premiu anul trecut, şi prin urmare, conform Regulamentului, nici nu se poate premià.

— Secţiunea aprobă opiniunea raportorului.

Se trece la cetirea rapoartelor cari conchid la premierea lucrărilor prezentate şi, după hotărîrea luată în şedinţa precedentă, nu se procede la vot decât după ascultarea tuturor rapoartelor.

D-l *Dr. Istrati* ceteşte raportul său asupra lucrării d-lui D. R. Rusescu: *Cestiunea împăduririlor artificiale în România* şi conchide că merită să fie premiată.

După oarecari observaţiuni ale membrilor, d-l *Hepites* zice că recunoaşte şi d-sa, că lucrarea d-lui Rusescu merită să fie premiată, găseşte însă că întreg capitolul IV este o lucrare pripită, căci concluziunile la cari ajunge autorul, căutând cauzele cari împiedică instalarea esenţelor forestiere în regiunile alpine şi de stejar ale ţerii, sunt bazate pe fapte meteorologice foarte puţin studiate în regiunea Bărăganului.

D-l *Dr. Marinescu* ceteşte raportul său asupra lucrării d-lui Dr. I. N. Dona: *Tekir-Ghiolul. Studiu descriptiv şi clinic. Tratamentul marin. Balneaţiunea cu nomol*, raport prin care conchide că lucrarea este meritorie şi propune să i se dea o parte din premiu.

Se ceteşte raportul d-lui *Haret* asupra lucrării d-lui P. Marinescu: *Curs elementar de algebră*, prin care conchide că merită să i se dea o parte din premiu.

D-l *Dr. Babeş* ceteşte raportul său asupra lucrării d-lui Dr. Gheorghe Botez: *Tratamentul cancerului mamar*, şi conchide că lucrarea merită să fie premiată.

D-l *Dr. Istrati* observă că d-l Vigouroux a făcut o lucrare, pe care a cetit-o d-sa şi prin care autorul se pronunţă în contra operaţiunii cancerului. In urma mai multor observaţiuni ale membrilor Secţiunii, d-l *Dr. Babeş*

zice că nu cunoaşte nici un cancerolog din cei mai cu renume, care să fie în contra operaţiunii cancerului.

Discuţiunea se închide şi se procede la votarea concluziunii rapoartelor.

— Se pune la vot lucrarea d-lui Rusescu, care obţine 9 bile pentru şi 2 contra.

Lucrarea d-lui Dr. Botez, punându-se la vot, întruneşte 9 bile pentru şi 2 contra.

Lucrarea d-lui Dr. I. N. Dona, punându-se la vot, întruneşte 10 bile pentru şi 1 contra.

Lucrarea d-lui Marinescu, pusă la vot, întruneşte 9 bile contra şi 1 pentru.

D-l Preşedinte zice că, de vreme ce trei lucrări au obţinut voturi pentru premiere, urmează să decidem câte cât să se dea fiecărui autor, premiul Adamachi fiind divizibil.

După mai multe discuţiuni se decide ca să se dea sume egale la câteşi trei premiaţii.

In privinţa cuantumului acestor sume egale, se fac mai multe observaţiuni şi discuţii, propunându-se ca fiecărui premiat să i se dea 1.500 lei.

— Această propunere se pune la vot cu bile şi se votează cu unanimitate.

Secţiunea având să se ocupe cu numirea a două comisiuni pentru cercetarea lucrărilor prezentate la concurs pentru anul viitor, şi anume: 1. Pentru premiul Lazăr de 5.000 lei cu subiectul: *Politica agrară a României*; 2. Pentru premiul Adamachi de 5.000 lei cu subiectul *Studiul ţânţarilor în România*; a ales pentru primul premiu pe d-nii : *P. S. Aurelian*, *P. Poni* şi *Dr. C. Istrati*, iar pentru cel de al doilea premiu pe d-nii: *Dri Babeş*, *Marinescu* şi *Grecescu.*

ŞEDINŢA DELA 1 APRILIE 1908.

Preşedinţa d-lui *P. Poni.*

D-l Preşedinte spune că avem să propunem subiectele a 2 premii pentru anul 1913, unul pentru premiul Lazăr de 5.000 lei şi altul pentru premiul Neuschotz de 2.000 lei.

D-l *Dr. C. Istrati* propune pentru premiul Neuschotz subiectul: *Cromatica şi ceramica la Români.* In urma discuţiunilor urmate, la cari ieau parte d-nii *P. Poni*, *St. Hepites*, *Gr. Ştefănescu*, *N. Teclu*, *Dr Grecescu*, d-l *Dr. C. Istrati* îşi reduce propunerea sa numai la chestiunea: Asupra *cromaticei la poporul român.*

— Secţiunea aprobă subiectul, precum şi programul următor al propunătorului:

Candidatul va trebuì să indice cu exactitate:

1. Materiile prime ce se întrebuinţează, fie ele de natură animală, vegetală, minerală sau comercială (chimică). La toate acestea va indicà exact: numele în localităţile unde se uzitează, numele ştiinţific şi comercial, modul lor de procurare şi păstrare sau provenienţa.

2. Modul cum aceste substanţe sunt pregătite, lucrate, dospite, amestecate şi întrebuinţate, indicându-se şi fixatorul—mordantul—cu preciziune, ca la No. 1, când este cazul.

3. Va indicà numirea românească din diferite localităţi pentru toate feţele—colorile şi nuanţele—ce se pot obţineà.

4. Va descrie orice aparate sau instrumente, întrebuinţate în acest scop.

5. Va anexà la studiul său pe cât mai multe mostre—eşantilioane—de materii prime, din acestea prelucrate, pentru văpsire, şi de fire sau substanţe diferite văpsite.

6. Va da părerea sa, în ce priveşte ceeace trebue făcut, pentru ca pe viitor să se asigure păstrarea celor mai bune mijloace de văpsire din cele cunoscute în prezent, precum şi ceeace trebueşte făcut spre a procurà materii colorante durabile sau lânuri văpsite gata sătencelor noastre;

Cromatica poporului român, adică modul de a văpsì (boì) ţesăturile, pieile, lemnele şi ouăle de Paşti, sulimanurile sau materiile alimentare—descriind materiile prime şi tehnice întrebuinţate».

Pentru premiul Lazăr de 5.000 lei, d-nii *Dr. Babeş* şi *Dr. Marinescu* propun: *Despre degenerescenţa săteanului român din punctul de vedere antropologic, biologic şi patologic.*

In urma discuţiunilor urmate, la cari ieau parte d-nii: *P. S. Aurelian*, *Dr. Istrati*, *Dr. Babeş*, *Dr. Grecescu* şi *Dr. Marinescu*, remâne ca d-nii propunători să formuleze altfel propunerea d-lor.

ŞEDINŢA DELA 3 APRILIE 1908.

Preşedinţa d-lui *P. Poni.*

Se procede la alegerea biuroului Secţiunii pentru anul 1908—9 şi se aleg: Preşedinte d-l *P. Poni* şi Vicepreşedinte d-l *N. Teclu.*

După aceea se ceteşte de d-l *Dr. Marinescu* noua redactare a propunerii făcute de d-sa şi de d-l *Dr. Babeş* pentru premiul Lazăr din 1913:

Despre starea ţăranului român din punctul de vedere antropologic, biologic şi patologic, precum şi programul următor:

1. Să se arate cu cercetări personale antropometria ţăranului român, luându-se în seamă mai ales dimensiunile craniului, toracelui şi statura, având-se în vedere sexul şi etatea.

2. Să se studieze vigoarea lui, în diferitele faze ale vieţii la munca câmpului, ca lucrător în fabrică şi în armată, precum şi aptitudinile şi inteligenţa lui.

3. Din punctul de vedere patologic să se arate cari sunt boalele principale ce ruinează vitalitatea ţăranului român, — modul cum aceste boale influenţează descendenţa lui şi neamul românesc în general. Se va insistà asupra cauzelor acestor boale şi în special asupra factorului social în producţiunea lor. Incercări de profilaxie socială.

4. Studiu comparativ asupra natalităţii şi mortalităţii străinilor şi a Românilor în oraşe, indicându-se mijlocul de a face să predomine elementul indigen.

ŞEDINŢA DELA 7 APRILIE 1908

Preşedinţa d-lui *P. Poni.*

Secţiunea, având să se pronunţe în privinţa numirii celor patru membri ai Secţiunii, cari să iea parte în Comisiunea premiului Năsturel din anul viitor, a ales pe d-nii: *Dr. C. Istrati, Dr. Grecescu, Dr. Marinescu* şi *St. C. Hepites.*

Raportul general al Secţiunii ştiinţifice asupra scrierilor intrate la concursul premiilor Lazăr şi Adamachi.

Domnilor Colegi,

Secţiunea ştiinţifică a avut anul acesta să se pronunţe asupra cărţilor intrate la premiile Lazăr şi Adamachi, premii de câte 5.000 lei fiecare.

Numărul cărţilor intrate la aceste premii a fost: 3 la premiul Lazăr şi 11 la premiul Adamachi.

Raportorii cărora li s'au distribuit aceste cărţi pentru a le studià şi raportà, dacă merită premiul la care aspiră, au prezentat rapoartele lor, cari s'au cetit şi discutat în 3 şedinţe ale Secţiunii.

Rezultatul a fost că, din cele 3 cărţi intrate la premiul Lazăr, nici una nu a fost recomandată de raportorii lor pentru premiu şi Secţiunea, procedând la vot, a aprobat concluziunea fiecărui raport în parte.

La premiul Adamachi, pentru 7 din cele 11 cărţi, raportorii au conchis că nici una nu merită să fie premiată. Puindu-se la vot concluziunea fiecărui raport în parte, toate au fost aprobate de Secţiune.

Pentru 4 din aceste lucrări, şi anume: Lucrarea d-lui Dr. I. N. Dona: *Tekir-Ghiolul. Studiu descriptiv şi clinic. Tratamentul marin. Balneaţiunea cu nomol*; lucrarea d-lui D. R. Rusescu: *Cestiunea împăduririlor artificiale în România;* lucrarea d-lui Dr. George Botez: *Tratamentul cancerului mamar;* lucrarea d-lui P. Marinescu: *Curs elementar de algebră superioară pentru clasa a VI-a reală,* raportorii se pronunţă pentru premierea lor. Secţiunea hotărăşte ca mai întâiu să se asculte toate rapoartele şi apoi să se procedeze la vot prin bile pentru fiecare raport în parte. Urmându-se astfel, rezultatul a fost:

1. Lucrarea d-lui Dr. Dona a întrunit 10 bile pentru premiere şi 1 contra.

2. Lucrarea d-lui D. R. Rusescu, puindu-se la vot, a obţinut 9 bile pentru şi 2 contra.

3. Lucrarea d-lui Dr. G. Botez, pusă la vot, a obţinut 9 bile pentru şi 2 contra.

4. Lucrarea d-lui P. Marinescu, puindu-se la vot, obţine 9 bile contra şi 2 bile pentru.

Cele 3 dintâi lucrări, întrunind majoritatea reglementară pentru premiere, şi având în vedere că premiul Adamachi se poate deviză, au fost declarate premiate.

Se pune întrebarea, dacă toate lucrările să fie premiate cu aceeaş sumă sau în proporţiuni diferite? In urma discuţiunilor urmate se hotărăşte ca să fie egal premiate câte trele.

Se naşte apoi o nouă întrebare, câtă să fie suma cu care să se răsplătească aceşti premiaţi?

In urma discuţiunilor urmate se hotărăşte ca fiecăruia să se dea câte o mie cinci sute (1.500) lei.

Acesta este, Domnilor Colegi rezultatul la care a ajuns Secţiunea cu privire la premiul Adamachi din anul acesta, care rezultat îl aducem la cunoştinţa Domniilor-Voastre.

I. PREMIUL LAZĂR.

A. Beldiman, *Două invențiuni privitoare la industria petrolului.— Raport de* **A. Saligny.**

In urma însărcinării ce ați binevoit a-mi da, am luat și am cercetat lucrarea d-lui Inginer A. Beldiman: ***Două invențiuni privitoare la industria petrolului***, prezentată pentru premiul Lazăr din anul acesta.

Această descriere este făcută în un text litografiat de 42 pagine, însoțit de 4 planșe, și în care, după câtevà considerațiuni asupra unor dificultăți ce se întâlnesc la sondajele pentru petrol, se descriu cele două invențiuni ale autorului, și anume:

1. ***Aparatul idraulic pentru sondaje la adânicimi mari***, și
2. ***Procedeu și mecanism pentru a extrage petrolul din găuri de sondă înguste și adânci.***

In descrierea primului aparat, autorul arată inovațiunile și perfecționările pe cari le-a adus sistemului de sondaje prin apă sub presiune, la care apa, introdusă prin tuburi până în fundul găurii, acționează dalta, care sapă terenul, se scurge în jurul ei îmmuind terenul și spală gaura de sondă prin materialele duse în suspensiune.

Perfecționările mai însemnate aduse de d-l A. Beldiman acestui procedeu sunt următoarele:

a) Mișcarea pistonului legat de daltă se face cu ajutorul unei distribuțiuni cu sertar, pus peste pistonul motor.

b) Adaptarea unui dispozitiv, pentru ca pistonul să-și urmeze cursa, chiar când dalta nu ar puteà înaintà în teren, dând astfel o mai mare elasticitate aparatului.

c) Introducerea unei țâșnituri de apă subt presiune mare la capul dălții, în scopul de a ușurà sondajele.

d) Introducerea unui resort, care să ajute efectul presiunii idraulice.

Unele din aceste perfecționări au fost brevetate în Germania.

In partea relativă la a doua invențiune, autorul arată îmbunătățirile pe cari le-a adus sistemului de scoatere a păcurii prin benzi fără fine, introduse în găurile de sondă până mai jos de nivelul lichidului și cari se mișcă repede prin roți puse la partea superioară. Păcura aderă la acele benzi sau le îmbibă, după care se îndepărtează sus prin stoarcere între două roți, sau prin efectul

forţei centrifuge. Inovaţiunile introduse de autor la acest procedeu de extracţiune sunt următoarele :

a) Instalaţiunea dela partea superioară se pune subt un clopot de tablă, în care se adună jos petrolul, iar sus gazele ce ies din gaura de sondă. In acel clopot se poate măsurà petrolul şi din el se poate pompà în conducte. Gazele captate pot fi duse în rezervorii, pentru a fi utilizate la motoare speciale, sau îndepărtate spre a evità aprinderea lor la locul exploatării.

b) Un dispozitiv, care să permită a se şti, care este înălţimea păcurii în gaura de sondă, peste partea cea mai de jos a benzii.

c) Scoaterea păcurii numai prin adeziune şi îndepărtarea ei de pe benzi prin forţa centrifugă, stoarcerea producând o uzură mai repede a lor.

Din modul cum sunt explicate aceste inovaţiuni şi perfecţionări, se vede că autorul lor este bine în curent cu exploatările petrolifere şi că dispozitivele sale, unele destul de ingenioase, sunt studiate cu deamănuntul şi cu pricepere.

In ceeace priveşte faptul, dacă această lucrare poate fi premiată, regulamentul prevede că premiul Lazăr se poate acordà şi unei importante invenţiuni ştiinţifice, făcute în decursul celor doi ani precedenţi.

Se pune însă chestiunea, dacă ameliorările aduse unor invenţiuni, sau inovaţiunile şi perfecţionările aduse unor procedee sau mecanisme cunoscute, pot intrà în categoria de importante invenţiuni ştiinţifice, prevăzute de art. 95 al Regulamentului general al Academiei, deoarece inovaţiuni şi perfecţionări se aduc azi zilnic în diferitele ramuri ale ştiinţei pure şi mai ales ale ştiinţei aplicate la construcţiunile şi exploatările tehnice.

In cazul când şi perfecţionările sau inovaţiunile aduse unor invenţiuni sau procedeuri cunoscute ar puteà intrà în spiritul articolului mai sus citat, atunci lucrarea d-lui Inginer A. Beldiman este destul de meritorie pentru a i se puteà acordà premiul Lazăr.

Nicolaĭ Stefan Botez, *Moteur à quatre forces physiques accouplées à mouvement permanent et à travail utile minimum 217 klgr-tres par seconde ou plan incliné infini, ainsi que la théorie de ce moteur naturel.* Bucureşti 1906. — *Raport de* **A. Saligny.**

Cartea aceasta este tipărită în Bucureşti în anul 1906, în limba franceză.

După articolul 9 din Regulamentul premiilor Academiei, la premiul Lazăr nu se admit lucrări scrise în limbi străine, decât «dacă întreg cuprinsul operei va tratà despre pământul sau neamul românesc, despre istoria, limba sau literatura românească».

Lucrarea d-lui Inginer Botez, având însă un cuprins de natură științifică, și fiind scrisă în limba franceză, nu poate fi luată în considerațiune la acordarea premiului Lazăr.

Ștefan Minovici, *Manual teoretic și practic de chimie analitică (Analiza calitativă).* București 1907. — *Raport de* **P. Poni.**

Manualul publicat de d-l Minovici este destinat să servească studenților de călăuză în lucrările practice de chimie analitică calitativă.

El cuprinde descrierea reacțiunilor analitice ale corpurilor, începând cu a corpurilor metalice și terminând cu a combinațiunilor de natură acidă, neocupându-se însă decât de elementele uzuale. Această descriere e bine făcută, clară și îndestul de completă. Intr'însa studenții vor găsì în acelaș timp indicațiuni suficiente și asupra modului de a operà, când vor lucrà în laborator.

Explicarea teoretică a reacțiunilor, cari au loc între diversele corpuri și reagenții întrebuințați, este dată în vechea teorie, bazată pe ipoteza că aceste reacțiuni sunt în totdeauna complete și că formulele simbolice, prin cari ele sunt reprezentate, exprimă totalitatea fenomenelor cari se petrec. Noua cale în care a intrat știința este totuș și ea indicată într'un capitol special, în care autorul rezumează teoria lui Arrhenius asupra ionilor.

Mersul sistematic al analizei pe care d-l Minovici îl descrie este cel adoptat în cea mai mare parte din manualele de analiză chimică calitativă.

In două capitole succinte, d-sa dă noțiunile cele mai indispensabile asupra reacțiunilor reducătoare și oxidătoare, cari se pot efectuà cu ajutorul sufloiului la flacără și asupra modului de a lucrà sticla.

In fine în alt capitol descrie pe scurt spectroscopul în întrebuințarea sa în analiza chimică.

In rezumat, cartea d-lui Minovici este utilă; ea va contribuì fără îndoeală la progresul învățământului experimental al chimiei în laboratoriile noastre. Din acest punct de vedere ea merită să fie încurajată de Academie.

Trebue însă să recunoaștem că ea nu cuprinde nimica original, care să îndreptățească Academia de a-i acordà un premiu atât de însemnat, cum este premiul Lazăr.

II. Premiul Adamachi.

Dr. G. Botez, *Tratamentul cancerului mamar.* București 1907.—Raport de **Dr. V. Babeș.**

Această lucrare este cea mai completă, care s'a scris asupra tratamentului cancerului mamar, recerând o muncă însemnată pentru alcătuirea ei, tratând despre un subiect practic și stabilind cel mai bun procedeu operator al ablațiunii cancerului mamar.

Perfecționarea acestui procedeu, fiind datorită unui medic român, autorul monografiei îl numește procedeul americano-român.

Pentru adunarea materialului și experiențelor, în ce privește diferitele procedeuri ale operațiunii, d-l Dr. Bălăcescu, creatorul procedeului americano-român, s'a adresat prin o circulară chirurgilor celor mai distinși din străinătate, și d-l Dr. G. Botez, publicând răspunsurile și profitând de ele pentru judecarea procedeului amintit și pentru comparație cu el, a știut să dea acestui procedeu o bază solidă.

Acest procedeu consistă în scurt în operațiunea precoce, în ablațiunea dela început a tuturor țesuturilor din regiunea mamară și din cele vecine, ridicându-se într'o singură bucată și din afară înlăuntru glanda și toate dependințele sale, pentru a înlătură grefele canceroase. Exereza tegumentelor e foarte lungă, cu toate acestea autoplastica va fi totdeauna suficientă, pentru a acoperì cele mai mari pierderi de substanță cutanată. Muschii pectorali vor fi totdeauna extirpați, asemenea ganglionii axilari, împreună cu întreg țesutul celulogrăsos al regiunii printr'o disecție minuțioasă. Se recomandă și extirparea regulată a ganglionilor supraclaviculari.

Procedeul operator este expus în această lucrare în mod minuțios cu o serie de frumoase figuri și rezultatele procedeului sunt expuse pe baza a 44 observațiuni, printre cari un singur caz de moarte, cancerul fiind însoțit cu o infecțiune putredă, și numai 2 recidive. Autorul lucrării însă nu se ocupă numai cu această metodă, ci discută toate felurile tratamentului cancerului mamelei cu o mare competință, în mod obiectiv și cu un spirit critic.

Unica parte mai puţin completă a lucrării este aceea care tratează despre cancer în general, despre teoriile etiologiei şi genezei cancerului.

I se poate imputà că nu cunoaşte în destul lucrările moderne germane şi nici lucrările făcute în ţară asupra cancerului.

Insă nu acesta erà scopul autorului. In ce priveşte subiectul său, adică tratamentul cancerului mamar, lucrarea este atât de completă, încât nu cred să existe chiar în străinătate o monografie mai completă asupra acestei chestiuni atât de importante.

Autorul dă înainte de toate istoricul îngrijit al chestiunii şi soseşte la diferitele metode medicale ale tratamentului, medicaţiunea internă, topicele externe, seroterapia, radioterapia. In ce priveşte tratamentul chirurgical, discută chestiunea castraţiunii ovariene, care n'a dat rezultate încurajatoare.

Apoi desvoltă tratamentul chirurgical, extirpaţiunea glandei, în 12 articole şi anume:

1) Cancerul mamelei trebue operat? 2) Consideraţiuni anatomice şi clinice fixând regulele unei operaţiuni potrivite cancerului mamar. 3) Procedeele operatorii vechi. 4) Metodele operatorii nouă. 5) Examenul critic al metodelor operatorii vechi şi nouă. 6) Procedeul Dr. Bălăcescu. 7) Observaţiuni. 8) Accidentele operatorii. 9) Urmările operatorii imediate. 10) Rezultatele îndepărtate. Statistica noastră. 11) Statisticile străine. Comparaţii, discuţiuni şi critici. 12) Tratamentul cancerelor mamare inoperabile.

Monografia d-lui Dr. G. Botez întruneşte condiţiunile unei lucrări excelente, complete, de mare utilitate asupra tratamentului cancerului mamelei şi merită deci a fi premiată cu o parte din premiul Adamachi.

I. Corbu, *Nouă teorie cosmogonică.* Ediţia II întregită. Bistriţa 1907.—*Raport de* **St. C. Hepites.**

Mulţumită lucrărilor nemuritorilor Galileu, Kepler, Newton şi ale altora, Astronomia a fost în stare să ajungă la cunoaşterea legilor generale cari regulează mişcarea corpurilor cereşti, şi pentru sistemul nostru solar, progresele făcute de această ştiinţă sunt atât de mari, încât ne dă putinţa de a prezice, cu o preciziune matematică, diferitele fenomene ce se produc într'însul, din cauza mişcărilor membrilor săi.

Nu tot cu o astfel de preciziune cunoaştem chestiunea genezei, nici a acestor corpuri, nici a celorlalte din univers. Cum şi din ce s'a format soarele? Cum, când şi din ce au luat naştere pământul şi toate celelalte corpuri cereşti, ale căror mişcări în jurul soarelui nostru sunt atât de bine calculate în Mecanica cerească? Cum în fine şi din ce sunt alcătuite nenumăratele stele şi nebuloase, cari compun nesfârşitul univers?

Asupra tuturor acestor chestiuni şi a multor altora din cele cari constituesc *Fizica cerească,* cunoştinţele noastre de astăzi sunt bazate numai pe ipoteze mai mult sau mai puţin plauzibile.

Dela Moise, cel dintâiu care a spus cum s'a format lumea, şi până aproape de finele secolului XVIII, când trăiau Kant şi Laplace, mulţi filozofi s'au ocupat cu chestiunea modului formării universului. Sistemele lor cosmogonice au fost însă înlăturate, când nemuritorul Laplace îşi expuse, în 1796, ipoteza cosmogonică ce poartă numele său.

Această expunere a ipotezei nebulare a formării sistemului solar a fost completată de el însuş în ediţiunile succesive ale operei sale bine cunoscute, *Exposition du système du monde,* aşà că se poate spune că expunerea completă a ipotezei lui Laplace datează din primul pătrar al secolului XIX.

Dela moartea, în 1827, a acestui ilustru învăţat, multe şi mari descoperiri s'au făcut în ştiinţă. Teoria mecanică a căldurii şi spectroscopia nu erau cunoscute lui Laplace, în urma morţii căruia s'au descoperit în sistemul solar numeroase planete nouă şi sateliţi noi. Toate aceste descoperiri ne-au adus cunoştinţe nouă asupra naturii corpurilor cereşti şi au contribuit la modificarea ipotezei lui Laplace pentru a o pune în armonie cu nouăle vederi ale ştiinţei.

Numeroase sunt obiecţiunile cari s'au făcut ipotezei lui Laplace şi unii învăţaţi considerau unele dintr'însele atât de importante, încât au lepădat-o, propunând în locu-i alte teorii.

Printre acestea trebue negreşit menţionată cosmogonia, pe care învăţatul astronom Faye a propus-o în 1880 şi pe care a desvoltat-o în 1884 în cartea sa, *Sur l'origine du monde.*

In sfertul de secol ce a trecut dela publicarea acestei foarte interesante lucrări, teoria cosmogonică a lui Faye, bazată pe ipoteza turbilioanelor lui Descartes, n'a avut darul nici să răstoarne ipoteza lui Laplace şi nici să-şi facă adepţi.

Obiecţiunile făcute în contra acestei ipoteze nebulare, şi din cari unele se păreau foarte importante, au format obiectul studiilor mai

multor învățați de seamă, printre cari se cuvine să cităm pe Roche, Kirkwood, Hirn, Darwin, Newcomb și Trowbridge.

Alt astronom francez, d-l Wolf, coleg cu Faye în Institutul Franciei, examinând «teoriile științifice moderne asupra originii lumii», a studiat în mod critic, în frumoasa sa operă, *Les hypothèses cosmogoniques* — publicată în 1886 după articolele ce apăruseră în 1884 și 1885 în *Bulletin astronomique* al lui Tisserand — principalele obiecțiuni ce s'au adus ipotezei lui Laplace. El ajunge să arate că «teoria lui Laplace corespunde chiar astăzi, pe cât este posibil, condițiunilor ce suntem în drept de a pretinde dela o ipoteză cosmogonică. Completată cu frumoasele lucrări ale lui Roche, pusă în armonie cu ideile nouă introduse prin teoria mecanică a căldurii, ipoteza formării planetelor din inelele despărțite din nebuloasa solară, după conturul său ecuatorial, din cauza puterii centrifuge și a formării sateliților prin dislocare sau a unor asemenea inele din jurul nebuloaselor planetare sau a inelelor interioare, cari sunt consecința inevitabilă a modului de producțiune a inelelor exterioare, mi se pare că este, zice d-l Wolf, dintre toate teoriile ivite până acum, aceea care explică în modul cel mai simplu starea actuală a sistemului planetar și care respectă mai mult clasificarea naturală a planetelor. Greutățile cari i-au fost opuse și în particular aceea care a condus pe Faye de a o lepădă cu totul, anume pretinsa necesitate a unei rotațiuni retrograde a planetelor, sunt toate lesne de înlăturat... In contra ipotezei marelui nostru geometru— continuă mai departe d-l Wolf, numai rămân în picioare decât obiecțiunile cari se ridică, trebue să o spunem, în contra oricărei teorii care consideră starea nebulară ca stare primitivă a materiei.»

Aceste obiecțiuni d-l Wolf– le enumeră astfel:

1. Cum s'a putut condensă într'o singură planetă mare materia unui inel?; și

2. In ce mod s'a produs marea înclinare a ecuatorilor și a orbitelor sateliților mai multor planete pe planurile orbitelor?

Dar nici ipoteza lui Laplace nu este completă, deoarece ea este întemeiată pe existența unei masse nebulare animate de o mișcare de rotațiune, pe care nici nu se încearcă de a o explică.

Intr'un frumos studiu, *De l'origine et de l'établissement des mouvements astronomiques*, d-l Ch. Lagrange, membru al Academiei de științe din Bruxelles și fost director al Observatorului regal al Belgiei, plecând dela o idee a lui R. Brück, care «în potriva teoriei lui Laplace—care admite că formarea planetelor și mișcările lor sunt

urmările rotaţiunii, nu numai a soarelui, dar chiar a întregii materii a sistemului solar — crede că rotaţiunea soarelui rezultă din atracţiunea centrelor formate în jurul său prin condensaţiunea materiei», şi ajunge să demonstreze că, în unele condiţiuni, o massă deformabilă, supusă atracţiunilor unui sistem material, iea în general o mişcare de rotaţiune şi că o massă deformabilă; supusă atracţiunii altei masse deformabile în rotaţiune, iea o rotaţiune de acelaş sens.

Aplicând acest rezultat la stabilirea mişcărilor astronomice, d-l Lagrange ajunge să deducă rotaţiunea soarelui din atracţiunea produsă de sistemul celorlalţi sori.

«Aceşti sori sau sisteme solare, neegal de massivi şi distribuiţi în chip disimetric, au trebuit să determine—zice autorul—o mişcare unghiulară a globului nostru central asupra lui însuş şi iuţeala de rotaţiune a trebuit încă să se mărească considerabil prin condensaţiunea acestui astru.»

Examinând apoi originea planetelor, autorul respinge ipoteza că ele au aparţinut cândvà atmosferei soarelui şi că s'ar fi format din condensaţiunea inelelor. El admite că aceste corpuri sunt nişte globuri formate în spaţiul care înconjoară soarele, independent de atmosfera sa, şi cari au luat în jurul său în mod gradat niştc mişcări de revoluţiune şi de rotaţiune sub acţiunea puterilor devietoare.

Acum, după ce am arătat cari sunt grosso modo ideile, cari domnesc actualmente, asupra ipotezei nebulare a lui Laplace, să analizăm lucrarea d-lui Corbu: *Nouă teorie cosmogonică.*

Din capul locului autorul ne spune, în prefaţă, că teoria sa se deosebeşte de a lui Laplace, care deşì «a început să se clatine, se mănţine totuş», printr'aceea că, pe când într'aceasta din urmă membrii sistemului planetar au o origine comună, în teoria sa, membrii sistemului sunt formaţiuni străine, alăturate.

Lucrarea este împărţită în trei părţi:

In primele 24 pagine, cât cuprinde întâia parte, autorul expune ipoteza nebulară a lui Laplace şi unele neajunsuri ale ei, mai întâiu la sistemul planetar şi apoi în univers. Toate aceste neajunsuri sau obiecţiuni erau cunoscute şi expunerea lor nu prezentă nimic deosebit.

In restul cărţii autorul expune mai întâiu principiul teoriei sale şi apoi îl aplică la sistemul solar şi la univers.

Din câte am putut înţelege — căci scrierea este cam prolixă şi fără metodă în expunere — autorul nu se preocupă de modul cum au luat naştere corpurile cereşti, pe cari le consideră dejà formate,

deşi la fiecare pas se vorbeşte de materie cosmică, de nebuloase, etc.

Principiul teoriei autorului este că «membrii unui sistem nu sunt originari din aceeaş nebuloasă, ci sunt formaţiuni străine, cari au fost alăturaţi la sistem în urma perturbaţiunilor suferite în mişcarea lor.»

Până la ce punct această ipoteză diferă — dacă diferă — de părerea d-lui Lagrange, citată mai sus, relativă la formarea planetelor, nu ştiu.

Rotaţiunea corpurilor este explicată de autor în chipul următor, pag. 31:

«Corpurile, cari cad, fie deadreptul însă pieziş, fie în spirale, în urma ciocnirii sau frecării enorme, pe lângă aceea, că vor transpune în stare incandescentă corpul central în măsura masei lor, dacă nu a fost dejà, îl vor pune totodată şi în rotaţiune, care se comunică corpului pe încetul dela centru (planul căderii) spre poli.»

Iar formarea sistemului solar o explică, precum urmează, la pag. 54:

«Planetele cu sateliţii lor sunt în înţelesul teoriei de faţă formaţiuni, sisteme, toate străine unele de altele. Fiecare s'a format în alte spaţiuri ca sistem deosebit, după ce a fost odată teatrul evoluţiunilor şi luptelor arătate în capitolul II B, din care s'a născut uniformitatea mişcărilor de azi (la sateliţii aceleiaş planete). Sateliţii, căzând pe rând, au pus în rotaţiune massa planetei, odinioară soare pentru sateliţii săi, trezind poate pe dânşii aceeaş vieaţă, ce însufleţeşte azi pământul, numai de o durată mult mai scurtă......

«Germenul sistemului planetar de azi a fost o stea dublă sau mai bine zis un sistem binar, aşà cum *le găsim destul de numeroase* în univers. Componenţele acestui sistem au fost Soarele şi Jupiter.

«Jupiter a fost legat de Soare (ca sistem dejà format) poate în urma trecerii sale prin atmosfera, odinioară mult mai estinsă, a acestuia. Celelalte planete au fost alăturate la sistem, mai ales prin Jupiter.

«Dânsul a avut rolul de frunte la formarea şi stabilirea sistemului, dânsul a alăturat la sistem corpurile, cari au venit aproape de planul căii sale, cum face şi azi cu cometele, dânsul a lucrat mai ales la aducerea lor mai aproape de acest plan, întrucât n'au fost acolo.»

Explicaţiunea pe care o dă autorul la pag. 34, pentru a învederà îngrămădirea corpurilor unui sistem aproape de un plan comun, este cu desăvârşire insuficientă;

«Să vedem acum ce sistem vom obțineà din alipirea corpurilor străine la sistemul considerat sub influența perturbatoare a planetei.

«S'ar păreà la întâia privire, că vom obțineà un sistem cu membrii cari se învârtesc în toate direcțiunile, adică sub toate unghiurile posibile față de planul căii planetei.

«De fapt însă nu va fi așà—zice autorul. Corpurile, cari vin mult-puțin perpendicular spre acest plan, numai în cazul cel *mai rar pot venì în apropierea* planetei, deci nesuferind nici o perturbațiune sau foarte puțină, ele se vor depărtà iar, poate pentru totdeauna, pe căi parabolice sau chiar iperbolice. Ele pot rătăcì dela un sistem la altul, până se va nimerì să ajungă în planul de gravitațiune al cutărui sistem.

«Din contră corpurile cari vin în planul căii planetei, sau foarte puțin înclinate spre acesta, pot venì foarte ușor în apropierea planetei; sub influența gravitațiunii ei, căile lor pot fi modificate și prefăcute în curbe închise și deci corpurile pot fi alăturate la sistem.

«Aceste corpuri vor păstrà mult timp în mișcarea lor particularități, cari nu se pot explicà din gravitațiunea corpului central și a corpurilor perturbatoare, fiind rămășițe ale mișcării originale înainte de a fi alăturate.

«Cu cât corpurile alăturate astfel pe un plan comun se îmmulțesc, cu atât cresc acolo puterile și cu atât mai ușor și mai adesea vor fi alipite corpurile străine, cari vin aproape de acel plan singuratice, în fața forțelor unite pe un plan comun de operațiuni.»

Tot așà de puțin satisfăcătoare este explicația dată de autor, la pag. 37, pentru direcțiunea învârtirii corpurilor.

«Să cercetăm mai departe această mulțime de corpuri îngrămădite pe un plan comun și să vedem ce aspect ne oferă. S'ar păreà la întâia privire, că aceste corpuri, deși se află pe un plan comun, se vor învârtì în parte în direcțiuni contrare. De fapt însă nu va fi tocmai așà.

«Nimerindu-se ca corpul străin, ce vine aproape de planul comun al sistemului, să aibă direcțiune contrară corpului perturbator, mișcându-se cu iuțeala cunoscută în univers, el rămâne numai timp foarte scurt sub influența observațiunii acestuia. In cazul acesta, modificarea căii, și deci alăturarea corpului la sistem, e foarte puțin probabilă. Corpul poate să se ducă iar, poate pentru totdeauna, rătăcind, până va aflà ocaziune favorabilă, ca să fie alăturat la alt sistem.

«Din contră, mişcându-se corpul străin în aceeaş direcţiune ca şi corpul perturbator şi venind în apropierea acestuia, poate să se învârtească paralel timp considerabil mai îndelungat, poate face chiar jumătate calea corpului perturbator mult-puţin alăturea. Se ştie însă, că mărimea perturbaţiunii (ca efect al gravitaţiunii) nu stă numai în proporţiune simplă cu timpul, ci e proporţională cu pătratul acestuia, deci modificarea, rotunzirea căii, adică alăturarea la sistem în cazul acesta se poate întâmplà mult mai curând şi mai des.»

Idea primordială pe care se bazează toată expunerea autorului nostru constă într'aceea că planetele — vorbind de sistemul nostru solar—nu ar fi formate dintr'o nebuloasă originală, care a dat naştere soarelui şi tuturor corpurilor cari compun sistemul său, ci ar fi nişte corpuri străine formate undevà în univers şi cari s'au alipit sistemului solar. Am văzut că o asemenea idee nu este nouă.

Modul în care autorul aplică această idee pentru a formà sistemul nostru solar, precum şi numeroasele sisteme din univers, nu este nicidecum convingător şi nici expus în mod ştiinţific.

Recunoscând sforţările laudabile făcute de autor în expunerea temei sale, care—pentru a pretinde să înlocuească ipoteza lui Laplace — are trebuinţă de o desvoltare ştiinţifică ce nu găsim în lucrarea ce avem în faţă, îmi pare rău că nu o pot recomandà pentru a i se acordà premiul la care concură, deşi dacă m'ar fi convins scrierea d-lui Corbu, aş fi lepădat credinţa ce am că «planetele sunt surori şi soarele e părintele lor», după cum frumos zice un regretat iubit astronom.

Dr. I. N. Dona, *Tekir-Ghiolul. Studiu descriptiv şi clinic. Tratamentul maritim. Balneaţiunea cu nomol.* Bucureşti 1907. —*Raport de* **Dr. G. Marinescu.**

Lucrarea d-lui Dr I. N. Dona cuprinde cinci părţi. In cea dintâi se ocupă cu istoricul şi desvoltarea staţiunii balneare Tekir-Ghiol şi mai ales cu a sanatoriului înfiinţat acì de Eforia spitalelor civile din Bucureşti. Autorul ne arată în acest capitol, că Tekir-Ghiolul acum câţivà ani nu erà decât o adunătură de colibe turceşti şi tătăreşti, cari alcătuiau cătunul cu acest nume. Dar proprietăţile curative ale porţiunii din lac, unde există un nomol negru şi abundent, erau cunoscute din cele mai vechi timpuri de populaţia musulmană, care se scăldà în lac, pentru a se tămăduì de ulcere cronice, dureri reumatismale şi boale de piele. Tot acì îşi scăldau Turcii

animalele bolnave şi în special caii cu dureri de picioare. De atunci şi zicătoarea musulmană: «Ghiolul este medicul nostru». Dela anexarea Dobrogei la Regatul român, soartea staţiunii se schimbă şi ea; dar numai de 10—15 ani, localitatea şi calităţile ei au fost mai bine cunoscute, şi s'a văzut că Tekir-Ghiolul trebue să devie o staţiune balneară. Prin faptul îmmulţirii numărului suferinzilor, cari se stabiliau în localitate în corturi şi gherete provizorii, se simţi necesitatea unui hotel, care la început nu fu altcevà decât un grajd vechiu, cârpit cu pământ şi împărţit în odăi. In 1893 Eforia spitalelor civile hotăreşte cumpărarea unui teren şi înfiinţarea unui azil, unde să trimeată copii bolnavi, cari pe atunci erau trimişi de Eforie în fiecare vară la Lacul-Sărat. O comisiune de chimişti experţi a fost numită să examineze apa lacului şi s'a găsit că conţine o mineralizare bogată şi superioară multor ape din ţară şi străinătate. Pe de altă parte, un medic primar, trimis în localitate, constată efectele terapeutice ale apei şi nomolului asupra bolnavilor ce veniau să se caute. Astfel reputaţiunea Tekir-Ghiolului şi-a luat naştere şi a fost din ce în ce întărită. Cercetările chimiştilor dovedesc următoarele: 1) Că în apa lacului se găseşte brom mai mult ca în Marea Neagră şi chiar mai mult ca la Bălţăteşti şi Oglinzi (Neamţ), ape bogate în brom. 2) Că apa aceasta e de 4 ori mai concentrată ca a Mării Negre. 3) Densitatea apei lacului e 1,05525 la 15° C, pe când a Mării Negre e între 1,01345 (Pisani) şi 1,039 (Hashagen). 4) Pe când apa Mării Negre conţine: 13,48‰ clorur de sodiu, apa lacului Tekir-Ghiol conţine 55,4‰. In fine în ceeace priveşte bromurul, apa Mării Negre e de 22,2 ori mai săracă decât a lacului. Aşà dar compoziţiunea apei lacului Tekir-Ghiol ne explică acţiunea ei favorabilă.

Partea II a lucrării conţine descrierea localităţii şi a celor 4 regiuni ce conţine: Satul Tekir, sanatoriul maritim, staţiunea Movilă şi plantaţiunile Statului.

In partea III vorbeşte despre lacul Tekir şi apa minerală ce o conţine, analiza ei comparativă cu a altor ape similare, originea geologică a lacului şi în fine despre nomolul dela Tekir-Ghiol şi toate chestiunile referitoare la el, precum: formaţiune, reproducere, cantitate, analiză, studiu comparativ, proprietate, etc. Partea IV cuprinde climatologia Tekir-Ghiolului, şi în fine în partea V, VI, VII, VIII şi IX, se vorbeşte despre agenţii curativi ai acestei staţiuni, modul lor de întrebuinţare, acţiunea lor fiziologică şi indicaţiunile sau contraindicaţiunile lor.

Acì se află expuse toate mijloacele de cură, de cari dispune Tekir-Ghiolul, toate precauţiunile, de cari trebue să se înconjoare un bolnav pentru a profità cât mai mult de tratament, toate datele necesare aplicării balneoterapiei, precum şi toate afecţiunile sau boalele, cari-şi găsesc ameliorarea la Tekir-Ghiol.

Fiecare din aceste capitole este o expunere completă şi exactă a diferitelor chestiuni pe cari le tratează, şi deşì o mare parte din datele pe cari le conţine sunt luate dela alţi autori, dar se observă un spirit critic şi just în apreţierea faptelor. In calitatea sa de medic al sanatoriului Tekir-Ghiol, d-l Dr. Dona a căutat să aducă în serviciul acestuia toată munca şi devotamentul său. El şi-a consacrat şi talentul şi cunoştinţele lui acestui sanatoriu şi a aplicat micilor suferinzi tratamentele cele mai raţionale şi nu a uitat pe de altă parte de a desvoltà starea lor fizică. Monografia d-lui Dr. Dona asupra Tekir-Ghiolului conţine mai mult de 500 pagine şi numeroase ilustraţiuni; ea nu e numai un studiu descriptiv şi clinic, dar o operă medicală de valoare, care poate fi considerată ca un model pentru lucrări de felul acesta, încă rari la noi în ţară.

De aceea credem că i se poate decerne o parte din premiul Adamachi.

Inginer Mircea St. Dumitrescu, *Tratat de poduri de lemn pentru uzul serviciilor tehnice judeţene. Partea I: Textul. Partea II: Planşele.* Bucureşti 1906.—*Raport de* **A. Saligny.**

Acest tratat conţine 62 pagine şi este însoţit de un atlas cu 17 planşe, pe care sunt litografiate figurile necesare pentru înţelegerea textului şi câtevà proiecte de poduri de lemn. Această lucrare este o expunere elementară de mică importanţă, care nu poate fi folositoare inginerului, căci, după cum spune autorul, ea se adresează mai mult conductorilor de poduri şi şosele. Din acest punct de vedere însă, tratatul conţine unele noţiuni de mecanică aplicată, cari nu pot fi urmărite de personalul tehnic inferior şi nu dă regule relative la întreţinerea podurilor de lemn, cu care acel personal trebue să se ocupe în special.

Din punctul de vedere al chestiunilor tratate şi al desvoltării lor, se poate spune că tratatul de «Poduri de lemn» al d-lui Mircea St. Dumitrescu nu este în curent cu progresele făcute în această ramură a ingineriei până în anul 1906, când d-sa l-a tipărit. Ast-

fel, la grinzile cu dinţi şi pene nu se menţionează nimic despre încercările făcute în Austria încă din 1891 şi de consecinţele ce s'au scos din acele experienţe, pentru proiectarea şi executarea acestor feluri de grinzi, norme cari au fost consacrate în mod oficial prin circulara austriacă din anul 1904. Toate calculele sunt făcute apoi pe baza sarcinilor, cari conveniau pe la 1894, pe când azi la o mare parte din şoselele noastre trebue avute în vedere sarcinile provocate prin compresoarele cari cilindrează şoselele.

In ceeace priveşte afirmaţiunea autorului, pusă pe coperta tratatului său, cum că lucrarea a fost «văzută şi verificată de Consiliul tehnic superior al Ministerului Lucrărilor publice», pot spune, în calitate de membru al acelui Consiliu, că acest tratat a fost prezentat Ministerului Lucrărilor publice pentru a fi aprobat ca tratat oficial pentru uzul serviciilor tehnice din ţară, iar Consiliul tehnic a fost de părere, că această cerere nu poate fi aprobată, pe baza mai multor consideraţiuni, între cari şi aceea că autorul dă preferinţă unor sisteme aproape părăsite, omite altele ce ar trebuì recomandate, şi din cauza modului cum sunt tratate chestiunile.

Pentru toate cele expuse până acì, sunt de părere că lucrării d-lui Mircea St. Dumitrescu nu i se poate acordà premiu.

Dr. F. Grünfeld, *Medicina naturală sau noua metodă de vindecarea boalelor prin agenţii fizico-naturali.* Bucureşti 1906. — *Raport de* **Dr. V. Babeş.**

O broşură de 18 pagine, ţintind la vulgarizarea metodelor moderne de fizicoterapie sau medicină naturală. Dă explicaţiuni sumare asupra mijloacelor terapeutice, a medicinei naturale, anume a aero-foto-idro-electro-kinesi-masso şi dietoterapiei şi arată la ce rezultate binefăcătoare poate ajunge cinevà, întrebuinţând aceste mijloace în vindecarea boalelor.

Deşì autorul nu face decât să reproducă pe scurt lucruri cunoscute din lucrări străine, fără a aduce cevà nou, original pentru subiectul despre care tratează, totuş cred că e o lucrare folositoare, deoarece e una din cele dintâi lucrări de vulgarizare, apărute la noi în ţară asupra acestui subiect, azi la ordinea zilei.

In adevăr medicina tinde a se folosì din ce în ce mai mult de mijloacele fizicoterapiei, substituindu-le în parte mijloacelor vechei terapii.

Cu toate acestea, această broșură nu-și ajunge scopul, căci nu arată cum anume și în ce boale trebuesc întrebuințate metodele acestui tratament, astfel încât cetitorul, interpretând rău și aplicând metodele enumărate în mod greșit sau exagerat, va face mai mult rău decât bine.

Nu recomandăm deci această broșură pentru premiere.

Dr. F. Grünfeld, *Sfaturi medicale*. București 1907.—*Raport de* **Dr. V. Babeș.**

O broșură de 25 pagine, conținând un număr de sfaturi și maxime, parte originale, parte împrumutate dela autori străini, relative la igiena corpului, la îngrijirea leuzelor și altor bolnavi.

Parte din aceste maxime (cele originale) se pot consideră ca foarte discutabile. Cele mai multe sunt variante, exprimând una și aceeaș idee în diferite chipuri, adesea puțin reușite.

Aceea ce se mai poate imputà acestor sfaturi, este că nu țin socoteală de științele sanitare moderne.

Nu recomandăm deci broșura pentru premiere.

P. Marinescu, *Curs de algebră superioară*, pentru clasa VI reală. București 1907.—*Raport de* **Sp. Haret.**

Cartea aceasta, fiind alcătuită după un plan impus prin programa oficială, dela care nu-i erà permis autorului să se depărteze, și trebuind să expună numai acea parte a științei, care este dejà stabilită în mod definitiv, este evident că nu se pot cere autorului calități de originalitate, ca ordine în expunere și ca materie expusă. Singurele calități ce i se puteau cere, erau acelea ale clarității, metodei pedagogice, varietății și numărului exercițiilor, etc., calități de natură curat didactică.

Aceste calități se poate zice că lucrarea d-lui P. Marinescu le întrunește, căci cartea sa se poate socotì ca o bună carte didactică. Ca atare, socotesc că ar merità a i se da, ca încurajare, o parte din premiul Adamachi.

D. R. Rusescu, *Chestiunea împăduririlor artificiale în România. — Nesiguranţa recoltelor. Lipsa de păduri. Necesitatea creării lor.* Ediţia II. Bucureşti 1907.—*Raport de* **Dr. C. I. Istrati.**

Lucrarea d-lui Rusescu constă dintr'un volum de 588 pagine, din cari 262 pentru susţinerea temei ce şi-a propus, iar restul conţine anexe, din cari unele de o importanţă foarte mare, consistând în acte oficiale, relative la chestiunea împăduririlor, cu începere dela 1837 şi până la 1905.

Textul este însoţit de numeroase fotografii de păduri, hărţi şi planuri, toate destinate a limpezì mai bine chestiunea ce tratează.

Volumul este însoţit de un album cu 53 planşe cromolitografiate, reprezentând în mod clar şi bine studiat tot: *Chestiunea împăduririlor artificiale în România. Nesiguranţa recoltelor agricole. Lipsa de păduri. Necesitatea creării lor.*

Toată lucrarea dovedeşte, prin modul cum a fost concepută, cât şi prin amănuntele în cari intră, precum şi prin literatura ce a ştiut să consulte, că autorul nu a făcut o lucrare de ocaziune sau în grabă, dar că ceeace a publicat este rezultatul unui studiu îndelungat şi răspunde la o chestiune, pe care şi-a pus-o mai de multă vreme şi care interesează în mod atât de mare economia noastră naţională.

Graţie lucrării d-lui Rusescu, am deplina convingere; că atât la Ministerul de Domenii, şi cu deosebire la acesta, precum şi la diferitele administraţiuni publice şi proprietăţi mari şi mijlocii, se va aveà pe viitor o îndrumare sigură şi nu se va mai pierde nici timpul, nici banii în întreprinderi fără bază, fără seriozitate şi cu deosebire fără nici o legătură şi spirit de urmare.

Chestiunea este astfel tratată de d-l Rusescu, încât, în liniile sale mari, nu mai este nimic de adaos, rămânând ca pe viitor, făcându-se mai numeroase observaţiuni meteorologice şi studii fizico-chimice, ale terenurilor, să se limpezească şi chestiunile de detaliu şi cu totul localnice.

Cine va cetì însă cu luare aminte scrierea sa şi va înţelege şi ceeace autorul nu puteà spune, decât printre rânduri, se va puteà convinge, din nenorocire, de superficialitatea lucrărilor făcute în trecut, şi lipsa absolută de urmare, ce a domnit în această direcţiune, care a costat dejà fonduri, mai mult decât importante, fără vreun rezultat hotărîtor.

Să sperăm că pe viitor vom ști ce vrem, și cu deosebire grație lucrării acesteia cum să voim, pentru a împăduri, în mod sistematic, țara noastră: adică, a o pune în situațiune de a da în mod constant și avantajos recolte bune, a-i temperà cât de puțin climatul extrem, în care trăim, și a-i procurà pentru nevoile interioare și pentru export esențele necesare.

Dacă în toate direcțiunile izvoarelor de vieață ale economiei noastre naționale, s'ar găsì muncitori modești, dar pasionați, ca d-l Rusescu, am convingerea că, mult într'un sfert de secol, nu am mai recunoaște țara noastră, în care astăzi nesiguranța este elementul cu care trebue să contăm în agricultura mare, și scumpetea și chiar lipsa combustibilului și lemnului de lucru a ajuns nesuferită, față cu mijloacele de cari dispunem, față cu ceeace a fost acum câtevà decenii și față cu ceeace am puteà să fim astăzi, dacă la Ministerul de Domenii s'ar fi procedat în mod serios de cel puțin 30 de ani.

Lucrarea este alcătuită în mod metodic.

D-sa nu se ocupă, și cu drept cuvânt, de cele ce se petrec la noi, ca despre lucruri cu totul localnice și în cari omul numai ar fi introdus o parte rea prin devastările făcute.

D-sa leagă originea pădurilor noastre de a acelor din epocile geologice trecute, și din timpurile din urmă, în cari ele ocupă un punct numai în condițiunile generale ale pădurilor de pe suprafața pământului.

Indică în mod lămurit ceeace vom puteà să avem, și explică ceeace am avut, bazându-se pe condițiunile fizice locale, ale solului, altitudinii, latitudinii, expunerii și pe influența mișcărilor mari ale atmosferei, uscate sau umede, ce din mari depărtări, în curenți constanți sau întâmplători, înrâuresc asupra condițiunilor de vieață ale vegetațiunii noastre.

Odată cunoscând clar toate acestea și în dezacord cu specialiști de seamă, aduși pe rând la noi, dar cari erau trecători numai, pentru permanența stărilor de lucruri dela noi, d-sa ajunge să ne indice suprafețele ce trebue să împădurim, față cu pământul lucrat sau păscut, cum trebue să facem massivurile noastre, mari sau mici, din ce anume esențe, și arată cari vor fi de fapt avantajele acestor năzuințe, serios și sistematic executate.

Observ numai un singur fapt. E că d-l Rusescu n'a căutat în abundentul material ce a adunat să ne facă cunoscute, și împăduririle ce s'au realizat, și adesea cu succes, de Domeniile Regale, Do-

meniul Coroanei, al așezămintelor mari publice, și chiar de unii mari proprietari.

Lucrarea d-lui Rusescu este mai mult decât meritorie; ea este absolut utilă și sosită la momentul prielnic, pentru a ne îndrumà, în mod serios, în o ramură așà de importantă, atât în ce privește asigurarea principalei sorginți a avuției noastre, cât și pentru a creà nouă izvoare de producție.

Cu convingere, îmi permit a vă propune premierea ei.

Dr. Al. Șaabner-Tuduri, *Apele minerale și stațiunile climaterice din România.* Ediția II. București 1906.— *Raport de* **Dr. G. Marinescu.**

Cartea d-lui Dr. Șaabner-Tuduri, prezentată în anul trecut la premiul Năsturel, nu poate fi luată în considerațiune pentru premiul Adamachi, deoarece art. 5 din Regulamentul pentru premiile literare, istorice și științifice zice că: O scriere prezentată într'un an la un premiu și nepremiată poate fi prezentată în anii următori la concursul aceluiaș sau altui premiu, numai dacă este preînnoită în părți esențiale în nouă edițiune, publicată de autor în vieață, dar cartea d-lui Dr. Șaabner, deși într'o edițiune nouă, nu conține nici o modificare față de cea prezentată în anul trecut la premiu.

Locotenent Ioan Trăilescu, *Principiul, descrierea și întrebuințarea noilor binocluri cu prisme și a lunetei panoramice «Goerz-Corrodi».* București 1907.— *Raport de* **St. C. Hepites.**

Cărticica, in-8⁰ de 50 pagine, este împărțită în 5 părți.

In prima parte, ***Definițiuni și Generalități asupra lunetelor,*** autorul indică, în 13 pagine, definițiunile bine cunoscute ale diferiților termini ce intră în combinațiunile deosebitelor sisteme optice. Terminul ***grosismentul lunetei,*** necontenit întrebuințat de autor, în locul românescului ***mărirea lunetei,*** nu are nicidecum aprobarea mea. Tot după cum nu pot aprobà schimbarea genului la substantivul prismă, pe care autorul îl scrie necontenit prism.

In partea a doua, ***Diferite feluri de lunete și binocluri,*** se arată, în 6 pagine, principiile, avantajele și inconvenientele lunetelor cu oculara divergentă și a celor cu oculara convergentă. Și acì nu pot primì nici scrierea fonetică a numelui lui Romsden și nici numele de ***redresant*** (de unde apoi și ***redresarea***), cu care autorul numește sistemul format din două lentile simple convergente, cari se inter-

pun între obiective și oculara Romsden sau Huygens, cu scopul de a îndreptà imaginea răsturnată. Acest sistem este un curat *îndreptător*.

In a treia parte, *Steno-jumele sau Binoclurile cu prisme*, se arată principiul prismelor lui Porro, cu cari Abbe a realizat binoclul cu prisme, și avantajele ce au aceste binocluri față de binoclul lui Galileu. Nu admit nici cuvântul *Steno-jumelă*, când putem zice *Binoclu stenoscopic*.

In ultimele două părți, autorul se ocupă mai întâiu cu descrierea și întrebuințarea binoclurilor cu prisme «Huet» și «Goertz», cu telemetrul Lt.-Colonel Ionescu, și apoi de luneta panoramică «Goerz-Corrodi», cari toate fac astăzi parte din materialul de artilerie și de infanterie.

Toată lucrarea ce ni se prezentă spre premiere dovedește o perfectă cunoștință a autorului — profesor de Fizică la școalele de Artilerie și Geniu — de mersul razelor de lumină în diferitele sisteme optice, cari intră în compunerea diverselor lunete ce sunt descrise și de condițiunile ce trebuesc îndeplinite de cutare sau cutare lunetă, întrebuințată în manevre, în răsboiu sau aiurea.

Dacă facem abstracțiune de numeroasele neologisme inutile, cărticica, al cărui conținut îl arătarăm, conține negreșit o lecțiune foarte bine făcută asupra principiilor acestor lunete, dar nimic mai mult și prin urmare nu-i găsesc meritul spre a vă propune acordarea unei părți din premiul divizibil Adamachi, la care ea concurează.

Al. Tuducescu, *Planuri de amortisment pentru 3 tipuri de emisiune: 4 %, 5 % și 6 % cu amortizare semestrială.— Tipul 5 ½ %. Suplement la planuri de amortisment.* București 1906. —*Raport de* **Sp. Haret.**

In prefața care precede primul volum, autorul dă explicații asupra dobânzilor compuse, a modului lor de calculare, a modului de întrebuințare a tablelor sale pentru stabilirea unui plan de amortisment și asupra modului de procedare a Creditului Funciar Urban în această materie.

Tablele înseși ocupă restul lucrării.

Table de acest fel există mai mult în străinătate, și calculul lor este destul de lung și anevoios. Autorul însă arată că a consultat acel material bibliografic, așà că ceeace-i este propriu, este numai modul cum prezentă aceste planuri de amortisment.

Lucrarea este meritorie şi utilă, fără îndoeală; însă cred că nu prezentă nici destulă originalitate, nici o cantitate de muncă destul de mare, ca să merite a i se conferì premiul Adamachi.

Emil Zanné, *Calculator de dobânzi.* Bucureşti 1907 — *Raport de* **Sp. Haret.**

Cartea este precedată de o prefaţă de explicaţii asupra modului de calculare a dobânzilor simple şi de întrebuinţare a Tablelor, pentru a se găsì aceste dobânzi fără calcul, precum şi pentru a se calculà repartizarea dividendelor la Băncile populare. Partea aceasta nu cuprinde nimic, care să nu fie cunoscut din tratatele obişnuite de aritmetică.

Vin pe urmă tablele propriu zise, cari ocupă 366 pagine. Nici dispoziţia, nici cuprinsul lor nu prezentă nimic deosebit.

Urmează în fine, pe 72 de pagine, table de transformare a măsurilor vechi în măsuri metrice şi viceversa.

In rezumat, cartea, care se prezentă bine ca dispoziţie şi ca execuţie tipografică, oferă un necontestat folos pentru cei cari au a face numeroase calcule de dobânzi simple; nu are însă vreo originalitate, care să o recomande pentru obţinerea premiului Adamachi.

COMISIUNEA PREMIULUI NĂSTUREL DIN 1908.

ȘEDINȚA DELA 9 NOEMVRIE 1907.

Președința d-lui *Gr. Ștefănescu*

După ce se iea cunoștință de lista cărților înscrise la concursul acestui premiu, se referă la decizia luată în ședința Secțiunii istorice dela 22 Martie 1907, prin care s'a dispus ca scrierile referitoare la membrii Familiei Regale în vieață să nu fie luate în considerațiune la acordarea premiilor Academiei, se înlătură astfel scrierea d-lui T. C. Cristescu: *Era Principelui Nicolae. Cercetări asupra moravurilor noaștre sociale.* Brăila 1906.

Comisiunea procede apoi la împărțirea între membri a cărților prezentate pentru facerea rapoartelor speciale, astfel după cum se arată în tabloul următor:

Adam (Ioan), Pe lângă vatră. Pilde și glume țărănești. Buc. 1907	*I. Bianu.*
» Năzuinți (Povestiri). Buc. 1907	»
Murnu (George), Omer—Iliada. Douăsprezece cânturi, traduse în versuri. Budapesta 1906.	»
Boteni (Ion), Casa din Muscel (Nuvele și schițe). Câmpulung 1907	*T. Maiorescu.*
Herz (Dinu Ramură), Domnița Ruxanda. Dramă istorică în 3 acte, în versuri. Buc. 1907.	»
Bassarabescu (I. A.), Vulturii. Schițe și nuvele. Buc. 1907.	*D. C. Ollănescu.*
Codreanu (Mihai), Martira. Dramă în 5 acte, în versuri. Prelucrare după Jean Richepin, ediția I. Iași, f. a.	»
Hétrat (J.-B.), Aevea. Buc. 1907.	»
Nicolescu (Alex. A.), Suprimații. Comedie în trei acte în versuri. Buc. 1906	»
Iosif (St. O.), Zorile. Dramă istorică în două acte și în versuri. Buc. 1907.	*N. Quintescu.*

Lecca (Haralamb G.), Atalia de Racine. Sărutarea de Banville. Ambele traduse în versuri. Buc. 1907 . . .	*N. Quintescu.*
» Shakespeare, Romeo şi Julieta, tragedie în 5 acte. Tradusă în versuri. Buc. 1907.	»
» Cancer la inimă. Piesă în 3 acte Buc. 1907. . .	»
Aburel (Toma B.), Problema agrară. Galaţi 1907. . . .	*I. Kalinderu.*
Aslan (G.), Educaţia prin sine însuş. Prelegeri, I—XIV. Buc. 1907	»
Diaconescu (Pantelimon), Din cartea satelor. Nevoi şi leacuri. Străinii la sate. Balş-Romanaţi, f. a.	»
Rădulescu-Niger (N.), Măria Sa Ogorul. Roman social. Buc. 1907.	*At. M. Marienescu.*
Teodorescu (Anibal), Idea socialistă şi Karl Marx. Studiu critic. Buc. 1907.	»
Voiutschi (Prof. Dr. Emilian), Prelegeri academice din Teologia morală ortodoxă. Volumul I: Introducere. Cernăuţi 1906.	»
Anastasiu (Căpitanul Al.), Bătălia dela Călugăreni, 1595. Buc. 1907.	*Gr. G. Tocilescu.*
Dumitrescu (Al. T.), Alanii. Migraţiuni, graiu, credinţă. Buc. 1907.	»
Obedeanu (Const. V.), Portretele lui Mihai Viteazul. Buc. 1906.	»
Rosetti (Radu), Pământul, sătenii şi stăpânii în Moldova. Tomul I. Dela origini până la 1834. Buc. 1907 . .	»
Braunstein (Iacob), Ecoul conştiinţei. Iaşi 1907.	*A. D. Xenopol.*
Hêrjeu (General C. N.), Rostul cuvintelor: disciplina, doctrina, iniţiativa. Buc. 1907	»
Mihaiu (Traian), Politica monetară şi a băncilor României. Vol. I. Dela întemeierea Principatelor până la 1888.—Vol. II. Dela 1888 până azi. Buc. 1907 . .	»
Rădulescu-Motru (C.), Puterea sufletească. Afirmarea personalităţii omeneşti în principalele momente ale culturii.—Legea conservaţiunii unităţii sufleteşti.—Persoană şi mediu. Buc. 1908.	»
Antonescu (Petre), Comerţul şi industria lemnului în România. Buc. 1907	*P. S. Aurelian.*
Idieru (N. E.), Istoria învăţământului nostru comercial. Partea întâia: Originea şi legile, cari au organizat învăţământul nostru comercial.— Partea a doua: I.	

Invăţământul comercial din Ploeşti.—II şi III. Invăţământul comercial inferior şi superior din Iaşi.—IV şi V. Invăţământul comercial inferior şi superior din Galaţi. Buc. 1906—1907 . . . . *P. S. Aurelian.*

Minescu (Constantin), Studii comparative asupra organizării şi exploatării serviciilor postale în Germania, Elveţia şi România, urmate de modificări, simplificări şi îmbunătăţiri ce trebuesc introduse şi în administraţia postelor române. Buc. 1907. . . . »

Macri (Dr. Constantin An.), Boale şi leacuri. I. Cauzele, semnele şi lecuirea boalelor prin mijloace fizice, plante şi substanţe de leac. II. Plantele şi substanţele de leac, descrierea şi aplicarea lor la boale. Ploeşti 1907. . . . . *Dr. V. Babeş.*

Nor (I. M.) (Căpitan I. *Mironescu*), Spre ultima fază din mişcarea rasselor şi evoluţiunea popoarelor . . . »

Conta-Kernbach (Ana), Elemente de pedagogie. Iaşi 1907. *Gr. Ştefănescu.*

Comisiunea decide să fie rugat d-l *C. Erbiceanu*, să cerceteze şi să facă raport special, deşi nu e membru în Comisiune, asupra scrierii:

Athanasiu (Arhim. Theodosie), Comentariile sau Explicarea epistolei către Romani a celui întru sfinţi Părintelui nostru Ioan Hrisostom, Arhiepiscopul Constantinopolei. Traducere din limba elină, ediţia din Oxonia, 1849. Buc 1906.

ŞEDINŢA DELA 17 MARTIE 1908.

Preşedinţa d-lui *Gr. Ştefănescu.*

Se aminteşte că d-l P. S. Aurelian neputând primi să facă rapoarte despre cărţile d-lor Antonescu (Comerţul lemnului) şi Minescu (Serviciile postale),Comisiunea hotărîse să roage pe d-l membru corespondent C. F. Robescu să facă rapoarte asupra acelor cărţi; d-l Robescu le-a înapoiat acuma fără rapoarte, zicând că timpul prea scurt şi ocupaţiile multe nu-l îngădue să facă lucrarea cerută.

D-l *A. D. Xenopol* se însărcinează a face raport despre cartea d-lui Minescu.

D-l *Gr. G. Tocilescu* va face raport despre cartea d-lui Antonescu.

D l *Gr. G. Tocilescu* ridică chestiunea prealabilă asupra modalităţii de votare.

— In urma discuţiilor făcute se decide: să se cetească întâiu rapoartele cu concluzii negative şi să se voteze asupra lor; se vor cetì apoi rapoartele cu propuneri pentru premiere şi se va votà asupra acelor propuneri. Toate cărţile cari vor întrunì majoritatea voturilor pentru premiere vor fi supuse la o nouă votare, spre a se ajunge la cartea care va întrunì cel mai mare număr de voturi şi căreia i se va da premiul.

D-l *I. Kalinderu* ceteşte raportul său despre: Diaconescu, *Din Cartea satelor.*

— Concluziunea de nepremiere se admite în unanimitate.

D-l *I. Kalinderu* ceteşte raportul său despre: Aburel, *Problema agrară.*

— Concluziunea de nepremiere se admite în unanimitate.

D-l *I. Kalinderu* ceteşte raportul său despre: Aslan, *Educaţia prin sine însuş.*

— Concluziunea de nepremiere se aprobă cu 6 voturi pentru, 3 contra.

D-l *A. D. Xenopol* ceteşte raportul său despre: Braunstein, *Ecoul conştiinţei.*

— Concluziunea de nepremiere se primeşte cu 8 voturi pentru, 1 contra.

ŞEDINŢA DELA 20 MARTIE 1908.

Preşedinţa d-lui *Gr. Ştefănescu.*

D-l *I Kalinderu* cere să se constate în procesul verbal, că în şedinţa trecută d-sa nu a fost de părere ca cele două cărţi ale d-lor Antonescu şi Minescu, înapoiate fără raport de d-l Robescu, să fie date spre raportare d-lor Tocilescu şi Xenopol. D sa cere cu insistenţă să se revină asupra acelei deciziuni, deoarece nu este de admis ca un membru al Academiei să refuze a face rapoarte asupra cărţilor cari i se încredinţează de comisiune.

D-l *I. Bianu* observă că obiecţiunile ridicate de d-l Kalinderu ar fi fost la locul lor la şedinţa comisiunii, când s'au înapoiat cele două cărţi cari, prin deciziunea comisiunii, au fost încredinţate atunci spre raportare d-lui membru corespondent C. F. Robescu, care le-a restituit acum şi d-sa fără raport. Comisiunea n'ar mai puteà revenì acum asupra hotărîrilor luate, dar este drept ca observaţiunile d-lui Kalinderu să servească de normă pentru viitor, cu atât mai vârtos, cu cât membrii Academiei sunt obligaţi, prin art. 28 din Statute, să îndeplinească însărcinările cari li se dau de Academie.

D-l *Gr. Ştefănescu* zice că Comisiunea nu poate face acum altcevà decât să înscrie în procesul verbal observaţiunile d-lui Kalinderu, cari pot fi aduse la cunoştinţa plenului.

D-l *Dr. V. Babeş* ceteşte raportul său despre: Dr. Macri, *Boale şi leacuri.*

— Concluziunea de nepremiere se primeşte cu 8 voturi pentru.

D-l *A. D. Xenopol* ceteşte raportul său despre: C. Minescu, *Studii asupra serviciilor poștale.*

— Concluziunea de nepremiere se primeşte cu 6 voturi pentru, 2 contra.

Se ceteşte raportul d-lui *T. Maiorescu* despre: Herz (Dinu Ramură), *Domniţa Ruxanda.*

— Concluziunea de nepremiere se primeşte cu 6 voturi pentru, 2 contra.

Se ceteşte raportul d-lui *T. Maiorescu* despre: Ion Boteni, *Casa din Muscel.*

— Concluziunea de nepremiere se primeşte cu 7 voturi pentru, 1 contra.

Se ceteşte raportul d-lui *I. C. Negruzzi* despre: Mihai Codreanu, *Martira*

— Concluziunea de nepremiere se primeşte cu 7 voturi pentru, 1 contra.

Se ceteşte raportul d-lui *I. C. Negruzzi* despre· A. A. Niculescu, *Suprimaţii.*

— Concluziunea de nepremiere se primeşte cu 8 voturi pentru.

D-l *I. Bianu* ceteşte raportul său despre: I. Adam, *Pe lângă vatră.*

— Concluziunea de nepremiere se primeşte cu 7 voturi pentru, 1 contra

---

ŞEDINŢA DELA 26 MARTIE 1908.

Preşedinţa d-lui *Gr. Ştefănescu.*

D-l *Dr. At. Marienescu* ceteşte raportul său despre: Rădulescu-Niger, *Măria Sa Ogorul.*

— Concluzia de nepremiere se primeşte cu 6 voturi pentru, 3 contra.

D-l *Dr. At. Marienescu* ceteşte raportul său despre: Teodorescu, *Idea socialistă şi Karl Marx.*

D-l *I. Kalinderu* ceteşte părerea sa asupra aceleiaş cărţi.

— Concluzia de nepremiere a raportului, susţinută şi de d-l Kalinderu, se primeşte cu 8 voturi pentru, 1 contra.

D-l *I. Bianu* ceteşte raportul său despre : Ioan Adam, *Năzuinţi (povestiri).*

Concluziunea de nepremiere întruneşte 4 voturi pentru, fiind 5 contra.

— Nefiind 7 voturi pentru premiere (Art. 13, al. 5), concluzia de nepremiere este primită.

D-l *A. D. Xenopol* ceteşte raportul său despre : I. M. Nor (Căpitan I. Mironescu), *Spre ultima fază din mişcarea rasselor şi evoluţiunea popoarelor.*

— Concluziunea de nepremiere se primeşte cu 8 voturi.

ȘEDINȚA DELA 29 MARTIE 1908.

Președința d-lui *Gr. Ștefănescu.*

D-l *N. Quintescu* cetește raportul său despre: Hétrat, *Aevea,* poezii.

Concluziunea pentru premiere întrunește 4 voturi pentru, 4 contra.

— D-l Președinte zice că propunerea, neîntrunind majoritatea cerută de Regulament, a fost respinsă.

D-l *A. D. Xenopol* cetește raportul său despre: C. Rădulescu-Motru, *Puterea sufletească.*

Concluziunea de premiere întrunește 4 voturi pentru, 4 contra.

— D-l Președinte zice că propunerea de premiere, neîntrunind majoritatea cerută de Regulament, a fost respinsă.

D-l *A. D. Xenopol* cetește raportul său despre: *Politica monetară și a băncilor României* de d-l Traian Mihaiu.

Concluziunea de premiere întrunește 5 voturi pentru, 3 contra.

— D-l Președinte zice că propunerea de premiere, neîntrunind majoritatea cerută de Regulament, a fost respinsă.

D-l *A. D. Xenopol* cetește raportul său despre: Hêrjeu, *Rostul cuvintelor: disciplină, doctrină, inițiativă.*

— Concluziunea de nepremiere se admite cu 5 voturi pentru, 3 contra.

ȘEDINȚA DELA 31 MARTIE 1908.

Președința d-lui *Gr. Ștefănescu.*

D-l *N. Quintescu* — în chestiune prealabilă — zice că nu este drept a se consideră ca respinsă propunerea de premiere care, la întâia votare, nu a întrunit șapte voturi, când comisiunea lucrează cu 9, 8 sau 7 membri. Dacă o propunere de premiere întrunește majoritatea prezenților, trebue pusă la votul final.

D-l Președinte *Gr. Ștefănescu* răspunde că textul regulamentului fiind precis: 7 din total, nu se poate admite modul de a vedeà al d-lui Quintescu.

D-l *N. Quintescu* cetește raportul său despre: Iosif, *Zorile.*

— Concluziuneă de nepremiere se admite cu 5 voturi pentru, 4 contra.

D-l *N. Quintescu* cetește raportul său despre cărțile d-lui H. Lecca.

— Propunerile de premiere se resping cu următoarele voturi:

Shakespeare, *Romeo* și *Julieta,* 3 voturi pentru, 6 contra.

Racine, *Atalia*, 3 pentru, 6 contra.
Banville, *Sărutarea*, 2 pentru, 7 contra.
Lecca, *Cancer la inimă*, 3 pentru, 6 contra.
D-l *Gr. Tocilescu* ceteşte raportul său despre · Obedeanu, *Portretele lui Mihaiu Viteazul.*
— Propunerea de nepremiere se primeşte cu 5 voturi pentru, 2 contra.
D-l *Gr. Tocilescu* ceteşte raportul său despre: Conta-Kernbach, *Elemente de pedagogie.*
— Concluziunea de nepremiere se admite cu 6 voturi pentru, 1 contra.
D-l *Gr. Tocilescu* ceteşte raportul d-lui *C. Erbiceanu* despre: Arhimandritul Theodosie Athanasiu, *Epistola către Romani a lui Hrisostom.*
— Concluziunea de premiere se respinge cu 5 voturi contra, 2 pentru.

ŞEDINŢA DELA 2 APRILIE 1908.

Preşedinţa d-lui *Gr. Ştefănescu.*

D-l *At. Marienescu* ceteşte raportul său despre: Voiutschi, *Prelegeri academice din Teologia morală, I.*
D-l *I. Kalinderu* ceteşte părerea sa despre aceeaş carte.
— Concluziunea raportului pentru premiere, susţinută şi de părerea d-lui Kalinderu, este respinsă, întrunind 5 voturi pentru, 4 contra.
D-l *I. Kalinderu* ceteşte raportul său despre: Antonescu, *Comerţul şi industria lemnului în România.*
— Concluziunea de nepremiere se admite cu 3 voturi pentru, 6 contra.
D-l *Gr. Tocilescu* ceteşte raportul său despre: Căpit. Al. Anastassiu, *Bătălia dela Călugăreni.*
— Concluziunea de nepremiere se admite cu 6 voturi pentru, 1 contra.
D-l *Gr. Tocilescu* ceteşte raportul său despre: Dumitrescu, *Alanii.*
— Propunerea de nepremiere se admite cu 8 voturi pentru.
D-l *I. Bianu* ceteşte raportul său despre: Bassarabescu, *Vulturii.*
— Concluziunea de premiere se respinge cu 3 voturi pentru, 5 contra.

ȘEDINȚA DELA 4 APRILIE 1908.

Preșidința d-lui *Gr. Ștefănescu.*

D-l *Gr. Tocilescu* cetește raportul său despre. Idieru, *Istoria învățământului nostru comercial.*

— Concluziunea pentru nepremiere se primește cu 6 voturi pentru, 1 contra.

D-l *Gr. Tocilescu* cetește raportul său despre Radu Rosetti, *Pământul, sătenii și stăpânii în Moldova.*

— Concluziunea pentru premiere se primește cu 8 voturi.

D-l *I. Bianu* cetește raportul său despre: Murnu, *Omer*, *Iliada.*

— Concluziunea de premiere este respinsă cu 6 voturi pentru, 2 contra.

D-l Președinte al Comisiunii *Gr. Ștefănescu* anunță că dintre toate cărțile prezentate la concursul premiului Năsturel, una singură, a d-lui R. Rosetti, a întrunit pentru premiere voturile cerute de Regulament; în consecință proclamă cartea d-lui Radu Rosetti, *Pământul, sătenii și stăpânii în Moldova* premiată cu premiul Năsturel din 1908.

Această deciziune a Comisiunii se va aduce la cunoștința plenului, conform art. 16 din Regulamentul premiilor.

Toma B. Aburel, *Problema agrară.* Galați 1907. — *Raport de* **I. Kalinderu.**

Studiul de față se poate împărți în două părți: una descriptivă, în care autorul își arată părerile asupra stării noastre agrare, și alta sintetică, în care își formulează soluțiunea pentru deslegarea problemei agrare.

In introducere, sub titlul «vremuri grele», pe lângă afirmațiuni juste, se întâlnesc și de acele nedemonstrate sau chiar primejdioase, ca de ex.: «Țăranii au ajuns la extrem», sau: «pe fruntea lor strălucià aureola luptei pentru o cauză sfântă» (pag. 3). Mai la vale însă (pag. 4) vorbește de o «pată rușinoasă» și deci se contrazice, apoi imediat de o «mișcare scuzabilă», a cărei răspundere cade în sarcina agitatorilor.

In capitolul «Cassa rurală» autorul arată pericolul pulverizării proprietății țărănești prin ea, și accentuează că «o cultură sistematică a pământului nu se poate face decât în mare, cu capitaluri însemnate, cu cunoștințe speciale», o afirmațiune care se repetă în restul lucrării și care pare astfel a exprimà o idee conducătoare

a autorului. Aceste două argumente în potriva cassei rurale au născut îndoeala cu privire la eficacitatea ei.

Autorul însă nu se pronunță categoric pentru sau contra unei casse rurale, ci arată numai solicitudinea unui partid politic pentru nevoile sătenilor.

Intr'un capitol intitulat: «Lipsa de hrană în țară este o cauză principală de suferință națională și de degenerare», autorul susține că din cauza legii ofertei și cererii «din an în an cantitatea de hrană necesară rămasă la dispoziția lor (sătenilor), precum și aceea rămasă la dispoziția vitelor, devine din ce în ce mai mică» (pag. 12), de unde o stare de «foame cronică». Tot acì stabilește principiul, că «cu cât vom dispune de o cantitate de forță musculară mai mare, cu atât propășirea și siguranța statului vor fi mai asigurate», ca și cum cultura ar fi un factor neglijabil în activitatea economică a individului și națiunii. Autorul aplică teoria, după care originea forței musculare este în căldura animală, la hrana săteanului nostru, fără însă a calculà, dacă numărul de calorii cuprins în această hrană este îndestulător sau nu. Dacă făceà acest calcul, ajungeà la concluzia tocmai contrarie afirmațiunii, că avem o stare de «foame cronică», afirmațiune pe care nu numai bunul simț al fiecăruia o respinge, căci dacă ar fi adevărată, ar însemnà că sătenii pier de foame în massă, dar a fost științificește înlăturată prin lucrarea d-lui Dr. Proca: *Hrana săteanului*, publicată în *Buletinul Societății de Științe* No. 1 și 2, anul 1907.

Vorbind de «forma actuală a proprietății», autorul zice între altele, «că ar fi o greșeală economică a mai încredință în mâinile ei (țărănimii) terenuri nouă de cultură tot în condițiunile de acum», ceeace este de sigur exact.

In capitolul: «Săteanul, munca și pământul», autorul împarte sătenii în patru categorii: *a)* cari n'au de loc pământ și trăesc numai din muncă, *b)* cari n'au de loc sau au prea puțin și sunt nevoiți a se învoì pe proprietățile mari, *c)* cari au pământ cât pot dovedì ei singuri cu munca lor, și *d)* cari au pământ mai mult decât pot muncì. Apoi face aprețieri asupra stării și năzuințelor economice ale sătenilor din aceste categorii, aprețieri cari pot fi adevărate, dar nu sunt prin nimic documentate.

Sub titlul: «Diferite soluțiuni», autorul se pronunță în contra înlesnirii țăranilor de a-și cumpără pământ, în contra naționalizării solului, a tovărășiei între proprietari și săteni și a arendării moșiilor la

obștii de țărani,—fără însă a aduce motive juste decât numai în ce privește naționalizarea solului.

In partea a doua a lucrării sale, «Deslegarea problemei», autorul propune «legi, cari să înlesnească constituirea societăților cooperative agricole sătești și a societăților cooperative agricole domeniale, ambele pe acțiuni în întinderi de pământ».

Concepția este originală, dar și ideală, în unele amănunte chiar nerealizabilă.

«Măsura muncii individuale s'ar face după ingeniosul sistem de acord(?)», care ar fi munca cu bucata. Autorul însă nu precizează ce înțelege prin acest sistem. «Beneficiile rezultate s'ar repartizà tot după acest sistem».

Ca amănunte de organizare autorul propune: «statute tip votate de Corpurile legiuitoare», «acțiuni nominale reprezentând fiecare o arie, adică o zecime(!) din moșia respectivă, nu o anumită valoare în bani», etc., etc.

Această din urmă idee este cu totul neîntemeiată, pentrucă nu tot pământul unei moșii este de aceeaș calitate și deci nu se poate împărți în acțiuni așà de egale.

In sistemul autorului, membrul unei cooperative nu devine proprietar absolut, ci numai un uzufructuar, ceeace de sigur nu este cea mai bună relațiune dintre muncitor și pământ.

In capitolul «reforma moravurilor», cu care încheie, autorul pare a susțineà că aceasta se va realizà prin evoluții și selecțiune naturală.

Ca concluzie lucrarea d-lui Aburel condensează oarecari idei și păreri întemeiate pe observațiune din bun simț, nu pe o pregătire teoretică specială și pe experiență îndelungată, de aci poate și lipsa de documentare,—dar conține și unele păreri neîntemeiate, pentru a nu le calificà mai sever, după cum am arătat mai sus.

Astfel subsemnatul crede că d-l Aburel nu merită premiul, pentru care a concurat.

Ioan Adam, *Pe lângă vatră. Pilde și glume țărănești.* București 1907.— *Raport de* **I. Bianu.**

De multă vreme se adună din sborul vieții zilnice a poporului anecdote, snoave, glume, păcălituri — toate acele scântei de veselie, presărate cu sarea satirică, ce înveselesc societatea țărănească atât la ședere în adunările de tot felul, cât și la lucrările mai ușoare

ale câmpului, și mai ales în serile de nelucrare ale iernii și în zilele de sărbătoare ale verii. Au prins și au oprit în scrisoare asemenea manifestări ale spiritului poporului simplul Ispirescu și cei mai mulți din acei cari, cât de puțin, s'au îndeletnicit cu adunarea literaturii nescrise a poporului. Unii însă le-au stricat tot efectul, diluându-le în lungi, deșirate și nesărate redactări în versuri; alții le-au scris în forma care li s'a părut cea mai potrivită

Nu cunosc nici o colecție făcută cu atâta simț fin și drept al lucrului ca aceasta a d-lui Ioan Adam. Cele 82 anecdote și glume, tipărite în acest volum, le-a scris cel care le-a și tipărit, așà cum le-a știut din graiul viu, din vieața adevărată a țăranului. Se vede bine că autorul nu a alergat grăbit să le prindă și să le pună pe hârtie, spre a-și formà și mărì volumul. De aceea ele se prezentă cu un atât de evident caracter de autenticitate, și sunt spuse cu atâta sinceritate și într'o formă atât de adevărat poporală, cum nu au fost nici chiar «Snoavele» lui Ispirescu.

Intreagă vieața țăranului, precum și felul lui de a judecà omenirea cealaltă cu care vine în atingere, se reflectează admirabil și ne arată limpede — ceeace se numește cu vorba abstractă, acum la modă — *mentalitatea* țăranului român.

Țiganul este mai întâiu sămânță de vorbă cu darurile lui: lenca, lăcomia, minciuna, hoția, pe cari le arată în nenumărate fapte; apoi popa lacom la mâncare și băutură, și cu alte năravuri rele; apoi țăranii și nevestele lor, când sunt răi la mânie, leneși, bețivi.

O asemenea culegere este foarte prețioasă pentru a cunoaște sufletul și mintea poporului, precum și limba lui adevărată, care ascunde încă în sânul ei bogate comori necunoscute până acum și de natură a îmbogăți limba culturii cu multe cuvinte și locuțiuni, cari îi vor da și bogăție și armonie și caracter propriu național. Iată o singură asemenea vorbă adâncă și frumoasă: «După ce a scăpat pârâul din izvor, nu-și mai întoarce unda înapoi, trece înainte și uită de unde a pornit.»

Ne place a constată aceste calități ale culegerii și meritul autorului de a o fi întocmit și prezentat așà. Față însă de lucrări de o valoare mult mai înaltă nu o pot recomandà pentru premiere.

Ioan Adam, *Năzuinți, povestiri.* București 1907.—*Raport de* **I. Bianu.**

Povestiri de impresiuni și răscoliri prin suflet, proprii ale scriitorului sau auzite dela alții, umplu acest frumos volum. Toate sunt

scrise într'o limbă românească plină de putere și de coloare, limbă luată și aleasă din câmpul cel nesfârșit al bogăției de vieață a vorbirii poporului.

Cetitorul trece ca fermecat dela o istorioară la alta, care este în altfel, și spune lucruri din altă lume.

Șirul se începe cu o grozăvie din vremurile aspre de pe la «o mie patru sute»: Hatmanul Hotnog, aspru boier de răsboaie, ca și Nour al lui Sadoveanu, scapă din înnec o zână de fată, care, frântă de ascunsă durere, se aruncase în Siret ca să piară, tocmai când Hatmanul cu ceata lui treceau prin partea locului; boierul se repede în valuri, scapă fata, este amețit de frumusețea ei, o iea de soție,— dar o omoară în grozave chinuri, când găsește în iatacul ei pe un tânăr leah, pe care îl iubià dânsa și a cărui plecare din țară o făcuse să voească a-și curmà zilele.

Urmează trista poveste a unui vultur nenorocit, împușcat, prins, legat cu lanț de picior și batjocorit de copii:

«Rămâne cu privirea dusă, dornică — stâncă înăsprită înfruntând bătaia ploaei, bătrân abătut ce așteaptă, sgribulit în sarica lui veche, venirea unui fecior înstrăinat.

«Sus, departe, e sborul slobod..»

După vulturul, batjocorit de copii, urmează povestirea unui vis închipuit că l-ar fi avut Mihaiu Vodă, când a dormit în curțile domnești din Suceava. Se făceà că Mircea Bătrânul sfătuià cu Ștefan Vodă și cu Ioan Vodă Corvinul, care zărind pe Mihaiu Vodă îl cheamă și pe dânsul la sfat.

Și așà înainte: alegorii fine și discrete; fiare omenești îmblânzite de o rază de dragoste, cum este Costea; întâmplări din valurile trecutului, ca *Răsbunarea lui Timuș*;

urmările distrugătoare ale contactului naivității cinstite dela țară cu depravația orașelor, cum este *Nenoroc*.

Din vieața dela țară cu ale ei multe bune și multe rele sunt câtevà fapte povestite cu mult relief, așà este *Bani!*... unde se povestește cum din lăcomie de bani și din dispreț de omenire și de lege o femeie (încă nici nu un bărbat!) văduvă de moșier, venit de peste Dunăre, după ce «au muncit mult, s'au chivernisit, au înșelat și au făcut avere mare», acuma eà, rămasă singură, taie cu mâna ei noaptea un bou mort spre a-l da mâncare la argați.

Nicolae Mocănașu, țăran voinic și în bună stare, dintr'o biruință de luptă cu un acrobat la târg și-a pierdut întreg rostul vieții.

Alte povestiri ne duc între Musulmanii Dobrogei, cum este *Lege*, în care se spune cum Turcul fanatic şi-a ucis fata, pentrucă iubià un Român; iar în *Plaja Mamaia* se povesteşte în chip de legendă o delicioasă istorioară din vremurile vechi, după care prin minune dumnezeească s'a ridicat nisipul plajei, căreia i s'a dat numele dela strigătul *Mamaia*, cu care o domniţă moldoveană îşi chemà pe mamă-sa furată şi dusă în largul mării.

D-l Adam este un scriitor de mare talent şi se poate ridicà tot mai sus în valoare, continuând a lucrà şi îngrijind să se ferească de unele scăderi, pe cari le găsim acum în frumoasele sale pagine. Aşà spre ex. autorul are o predilecţie exagerată pentru părul femeii. In Hatmanul Hotnog de cinci ori întoarce vorba la păr în două pagine; odată «părul ud cădeà . într'o *curgere încâlcită de aur sleit*» (!!); câtevà rânduri mai jos este vorba de «risipa galbenă a părului de mătase aurită», apoi «revărsarea buclelor ei de lumină», «curgerea risipită a părului ei de mătase galbenă», sau iar «strălucirea amestecată a buclelor».

Frumos lucru este părul blond, bogat, şi să fie cât de mult, dar a vorbì despre el de cinci ori în două pagine este prea multă vorbă.

Povestirea dulce şi frumoasă ar câştigà, dacă autorul s'ar ferì de unele cuvinte, cari sună gol, nereprezentând nimica: «Stelele aprinse înrourau desvăluirea largă a .cuprinsului curat» sau «Prin ploaia de strălucire se rostogolià în salt domol capul de mort al lunii luminate», sau iar «*Claritatea* se taie de două braţe întinse»; aiurea «înfiorarea măreaţă a unei tresăriri», «*apăsare* umedă», «îndepărtarea mută năvălise de pretutindeni în valuri încinse de întunerec», «gândurile se încrucişau în sbatere»,—şi altele numeroase. Te miri să întâlneşti într'o limbă aşà de curată vorbe aşà de nepotrivite ca: «tu m'ai *redat* vieţii» în gura unei domniţe medievale. sau «hărţuelile nu se mai *terminau*», «*storul*» dela fereasta curţii domneşti din Suceava, când dormise acolo Mihaiu Vodă.

Sunt descrieri de o rară frumuseţe: *Uliul şi iepurele* (pag. 97):

«In înaltul cerului, scăldat de apele curate ale seninului, fâlfâie rotitor un uliu. Pasărea joacă în cercuri tot mai mici, cată tot mai ţintitor în spre un tufar ce înfloreşte în coasta prăvălatică a clinei.

«Uliul îşi strânge aripele, se face ghem şi se prăbuşeşte din senin ca un trăsnet în spre tufar.

«Un moment de învălmăşeală: prădalnicul se prinsese cu ghiarele de spinarea iepurelui şi cu ciocul îi pălià în cap. Năucit, animalul o apucă rasna

prin arătură, duceà nebuneşte duşmanul în spinare, fugià disperat, pe când uliul, încleştat de el, îl ciocnià necontenit în cap, împrăştiindu-i sângele şi fulgii de păr prin bulgării sgrunţuroşi. Pe la cotituri, pasărea, apucată de vreun colţ de brazdă, cădeà, rămâneà o bucată în urmă, se sbăteà oleacă printre bolovani şi apoi, opintindu-se în sbor, se lăsà glonţ în spinarea iepurelui — uşurat un timp,— îşi înfigeà căngile în spinarea gonaşului, îl strângeà între pulpe şi rupeà cu nemilă din ceafa lui

«Iepurele se tot ţineà în fugă, silià tot mai fără nădejde, purtându şi desmetec moartea în spinare.

«Oamenii de pe lanuri chiuie şi şueră. Câinii dela o stână s'aştern pe urma celor doi fugari, latră întărtaţi de strigătele păstorilor, aleargă turbaţi.

«Hoţul cearcă să-şi ridice prada în sbor, se forţează să-şi scape câştigul din laba altora, dar iepurele nu se lasă, se sbate, scapă din ghiare şi-o apucă la sănătoasa tot înainte. Vrăşmaşul îşi dă drumul iar în spinarea lui, întovărăşindu-l în crâncena alergare.

«Câinii s'apropie, uliul dacă vede prilejul la spate, mai rupe un plisc de carne, îşi face apoi vânt din aripi şi se lasă în legănarea aerului. Buimac iepurele a avut timp numai să mai înghită o gură de răsuflare şi s'a făcut praf în gura câinilor lacomi .

«Pasărea fâlfâie rotitor, joacă în cercuri tot mai încăpătoare, ademenită de înaltul cerului. Se vede din ce în ce mai mică, se înalţă domol în sus, răcorită în apele curate ale seninului...»

Apusul soarelui (p. 138):

«Soarele dădeà să se scufunde în zare. Se opreşte o clipă tânjitor, tremurând într'un ochiu de foc. Cată odată drept în faţa Dorinei. Il cuprinse părerea de rău că se desparte de lume. Ca ultima salutare îşi varsă odată potopul lui de raze asupra pământului ş'apoi se nămoleşte într'o înnourare neaşteptată, împroşcând de din dos săgeţi de lumină.»

La moară (p. 173):

«E în toiul verii..

«Sătenii duc la măcinat. Moara vine hăt în gura văii. Carele încărcate cu pâine tremură pe roate sub povara greutăţii. Spiţele trosnesc, de când de când să se sfarme. Scârţâitul ascuţit, înţepător, de-ţi trece prin auz, se pierde în natura seacă, pârlită în razele dogoritoare ale soarelui. Boii rupţi de oboseală gafâie, împingând cu anevoie la jug. Limbile le-atârnă în jos, prelingându-se de pe ele sfoare de bale, ce cad lungindu-se pe stratul de colb. Printre genele lungi, albite de praf, se întrevede privirea lor blândă, galeşe şi obosită. Pe delături cărăuşii, cu pălăriile lor largi în bouri, păşesc

lenos, hăulind din când în când. Iuştele aruncate peste umăr şerpuesc în urma lor, tăind dâre cotite prin învălişul gros ce îmbracă drumul. Merg alături, tovarăşi la bine şi la nevoie, brumaţi de colb, înconjuraţi de roiuri de musculiţe, ce li se bagă în suflet, înaintând cu toţii în atmosfera focoasă şi innăduşitoare. Din când în când oamenii ridică capul în sus, străbătând cu vederea zarea de foc, inundată de raze. Drumul e lung şi greu! Sudoarea le broboneşte faţa şi nici măcar o adiere, nici un freamăt, numai scârţâitul ascuţit al roatelor mai taie natura asta de foc, uscată în dogoreala soarelui...

«Intr'un timp ajung. Carele, tremurând pe roate, trag unul câte unul, îngrămădindu-se în bătătura morii.

«Fumul se ridică în rotocoale mari, pierind în golul fără margini. Şi ticăitul acela regulat al maşinei răsună, de-ţi luă auzul.

«Mişcare, vuet, strigăte, amestec de glasuri şi îmbulzeală mare. Prin uşa deschisă se vede cureaua cum şerpueşte într'o dungă neagră.

«Mai dela vale, într'un băltoc, nişte raţe măcăiau într'una şi, bătând din aripi, împroşcau cu mâl în toate părţile.

«Câţivà porci muşluiau pe subt care.»

Fericirea normalistului scăpat din internat (p. 201):

«Liber! Cătuşele internatului sdrobite! Ochiul pismătareţ al pedagogului rămăsese departe. Sunt singur stăpân pe capul meu. Respir cât pot aerul sănătos şi împuternicitor al dimineţii. Intru în lume. Fiecare paiu îşi are umbra lui: voiu aveà şi eu partea mea. Rămâi cu bine şcoală, în lături director şi repetitoare! Uf! — ce mutre nesuferite!... Cum puteau să ne ţie închişi între patru ziduri, când lumea-i aşà de largă, slobodă şi frumoasă!...

«Visez o şcoală liberă, unde pe lângă preceptele seci, fără noimă ale pedagogilor din toate vremurile, să se înveţe a iubi omenirea. O şcoală unde să se cultive inima, unde să se îmbunătăţească sufletul, o şcoală în plin aer, fără program şi fără local.

Cu toate aceste mari calităţi, şi cu aceste mici scăderi de tinereţe, d-l Adam ar merità premiul Năsturel şi l-aş propune, fără a sta la îndoeală, dar nu o pot face, din cauza Iliadei traduse de Murnu, care trebue negreşit să treacă înainte. Cu d-l Adam ne vom mai întâlnì şi este de dorit să ne mai întâlnim. D-sa va mai scrie mult şi va prezentà Academiei şi alte volume, cărora se vor puteà acordà premii în anii viitori.

Petre Antonescu, *Comerțul și industria lemnului în Româniu.* București 1907.—*Raport de* **I. Kalinderu.**

In țara noastră trei sunt ramurile de producțiune, cari ne interesează mai mult: agricultura, industria petrolului și industria lemnului. Dintre acestea, agricultura și industria de petrol sunt cele cari cer un capital mai mare.

Industria lemnului e mai puțin pretențioasă, dar în afară de agricultură e cea care dă de lucru mai multor brațe, în mare parte indigene, și care se întinde mai în toată țara. Industria lemnului e tot atât de interesantă din punctul de vedere al exportului. Ea merită dar să fie de aproape studiată și sub toate fețele, așà cum a făcut d-l Petre Antonescu, care, în lucrarea de mai sus, tratează chestiunea în amănunt și cu o mare bogăție de date și tabele statistice.

Astfel, d-sa își începe studiul, vorbind despre importanța producțiunii forestiere și regulamentarea ei. In această privință arată că atât în România, cât și în toată Europa, producțiunea lemnului de lucru, de mari dimensiuni, micșorânde-se pe zi ce trece, e necesar să se iea măsuri pentru amenajarea pădurilor în vederea obținerii unei cantități constante, și cât se poate de mare, de asemenea material lemnos și pentru punerea massivelor în valoare prin creări de mijloace de transport. Asemenea trebue îmbunătățită producțiunea, dând precădere speciilor prețioase, pentru a face dintr'însa un izvor nesecat de venituri pentru proprietari și a spori bogăția țerii. Pentru aceasta ne trebue, înainte de toate, un serviciu silvic bine organizat, a cărui ocupațiune să fie asigurarea perpetuității unor atari venituri, iar nu numai în a da tăierilor cea mai mare extensiune, în a obțineà venituri vremelnice cât se poate de mari, fără nici o preocupare pentru viitor (vezi pag. 5—9).

In capitolul următor: Pădurile noastre (pag. 9—31), bazat pe scrierile cronicarilor cei mai de seamă, cum e «Descrierea Moldovei de Dimitrie Cantemir (1716), lucrarea generalului austriac Baur, *Mémoire historique et géographique sur la Valachie* (1778), pe Uricar, hrisoave, etc., d-l Antonescu studiază în mod amănunțit trecutul pădurilor dela începutul secolului XVIII și până în timpul de față, din care se vede că odinioară România erà una din țerile cele mai împădurite din Europa.

Despădurirea unei părţi din teritoriul ţerii noastre autorul o atribue mai multor cauze, între cari citează:

Indatorirea Domnitorilor ţerii, în baza vechilor capitulaţiuni şi a diverselor hatişerifuri imperiale, de a pune la dispoziţia Turcilor cheresteaua, de care aveau nevoie pentru reconstruirea Constantinopolei şi altor cetăţi din Rumelia, cari erau adesea incendiate şi trebuiau refăcute, precum şi de a da lemne pentru construirea corăbiilor şi vaselor de răsboiu turceşti;

Risipa ce se făceà atât în Moldova, cât şi în Muntenia, cu pavarea străzilor din oraşele principale cu grinzi de stejar;

Răsboaiele al căror teatru a fost de atâtea ori ţara noastră şi cu care ocaziune se dădeà foc pădurilor de către armatele în trecere.

Mai aminteşte apoi tăierea şi defrişarea pădurilor de către proprietarii particulari, pentru a sporì întinderea pământurilor cultivabile şi păşunilor.

In capitolele: «Istoricul politicei noastre vamale» (pag. 31—41) şi «Noul tarif general privitor la lemne şi industrii derivate» (pag. 48—88), după ce menţionează capitulaţiunile din 1392, 1460, 1513 şi 1529, încheiate cu Turcii de către Domnitorii Moldovei şi ai Munteniei, d-l Antonescu examinează economia tarifelor noastre generale vamale, începând cu cel din 16 Martie 1878 şi până la cel în fiinţă, privitoare la lemne şi industriile lemnoase.

La acest capitol anexează un tablou, cu ajutorul căruia se poate face comparaţiune între diferitele taxe vamale prevăzute de tarifele autonome sau de cele convenţionale ce statul nostru a adoptat.

In acelaş timp autorul discută rezultatele obţinute prin aplicarea acestor tarife, precum şi modificările ce ar trebuì introduse pentru a se asigurà pe viitor producţiei şi industriei forestiere ocrotirea şi desvoltarea necesară.

In capitolul: «Comerţul lemnelor şi industriilor lemnoase» (pag. 88—174), pe lângă tabloul Nr. 6, referitor la importul şi exportul lemnelor în România în cantităţi şi valori, cu începere din 1850—1905, a mai întocmit 11 tablouri şi 2 diagrame relative la relaţiunile noastre comerciale. Analizează apoi taxele prevăzute în tarifele generale şi convenţionale ale ţerilor cu cari avem încheiate tratate de comerţ şi arată mişcarea comerţului exterior al acestor ţeri, suprafaţa pădurilor lor, şi dă numeroase indicaţiuni interesante despre importul şi exportul lemnelor.

In capitolul «Mişcarea comerţului lemnelor după felul produselor» (pag. 174—210), cu ajutorul a 14 tablouri de date statistice şi 3

diagrame, face cunoscut ce anume categorii de material lemnos au format obiectul comerțului nostru de lemne în ultimii 40 de ani; iar în cel cu titlul «Care a fost adevărata cifră a importului și exportului nostru cu lemne în anul 1905» (p. 210—218), arată că inovațiunea introdusă în Buletinul nostru exterior pe anul 1905 nu este justificată. Această inovațiune consistă în faptul că la import s'au trecut și lemnele rotunde introduse în țară cu scutire de vamă de către Societatea anonimă fostă Goetz din Galați, cu condițiune de a reexportà 80 % din cantitatea importată, trecându-se aceeaș cantitate și la export, fără să se țină seamă că cu ocaziunea debitului, transformării în scânduri, se pierd în termen mediu 40 %.

In capitolul «Taxa de 1/2 la % pentru îmbunătățirea porturilor și cheiurilor» (pag. 218—223), autorul face istoricul instituirii acestei taxe și dovedește că, deoarece lemnele de proveniență străină, ce se exportează prin porturile noastre, sunt scutite de plata acestei taxe, iar produsele indigene nu, acestea din urmă sunt puse în condițiuni de inferioritate față cu concurența străină pe aceleași piețe internaționale de desfacere.

Asemenea în cel despre «Intrepozite și transit» (pag. 223—230), la care alătură 2 tablouri, cari indică cantitatea lemnelor și industriilor derivate, aflate, ieșite și rămase în intrepozite la 1 Ianuarie al fiecărui an, în periodul dela 1891—1905, precum și cantitatea celor declarate transit în ultimii 9 ani, cu specificarea țerilor de proveniență și de destinație, comentează în mod temeinic conținutul acestor tablouri și dă cuvenitele explicațiuni.

In capitolul «Industria lemnului» (pag. 230—237), d-l Antonescu, care a luat parte la ancheta industrială din 1901—1902, ne dă mai multe date statistice privitoare la desvoltarea industriei de cherestea dela 1830—1905, la personalul întrebuințat în industria lemnăriei, la naționalitatea sa, la forța motrice întrebuințată în industria mare și mică lemnoasă, precum și la valoarea producțiunii fabricilor de cherestea.

In ultimul capitol despre «Măsuri de luat pentru favorizarea comerțului și industriei lemnului în România», d-sa enumără o serie de dispozițiuni cari, aplicate în mod conștiințios, vor înlesnì și desvoltà de sigur comerțul și industria lemnului în țara noastră.

Am ținut a face această analiză mai amănunțit, pentru a arătà că lucrarea d-lui Antonescu alcătuește o monografie a producțiunii, industriei și comerțului lemnului cu derivatele lui, folositoare atât pentru specialiști, cât și pentru economiști.

Ea e tot atât de utilă pentru țerile cari importă produsele noastre lemnoase, căci cuprinde date statistice pe mai mulți ani și e datorită unui autor care a pus la contribuție nu numai cunoștințele, ci și practica sa îndelungată. D-l Antonescu e inspector silvic în Ministerul Domeniilor și Profesor la Școala națională de silvicultură dela Brănești și a urmărit totdeauna, cu căldura ce-i da profesiunea, tot ce s'a făcut sau s'a scris privitor la silvicultură, la noi ca și în alte părți.

Astfel în anul trecut a fost delegat de Societatea «*Progresul silvic*» să o reprezente la *Congresul internațional de agricultură și silvicultură*, ținut la Viena în luna Maiu. D-l Antonescu a făcut parte din secțiunea VIII și a fost ales ca membru chiar în comisiunea internațională pentru statistica comerțului lemnului.

Mai adaog că d-l Antonescu e unul din silvicultorii noștri muncitori. D-sa a ținut mai multe conferințe la Societatea «Progresul silvic», a dat la iveală și alte scrieri de specialitate și a publicat numeroase articole despre silvicultură în reviste și ziare.

In sfârșit lucrarea are merite și e scrisă într'un stil destul de curgător pentru natura subiectului ei. Fiind însă prezentată la premiul Năsturel, care nu este divizibil, și la care au intrat și alte opere de valoare cu un caracter mai general, îmi pare rău că nu o pot recomandà pentru premiere. Regret aceasta, cu atât mai mult, cu cât autorul ei este, după cum am zis, un scriitor laborios, aprețiat și vrednic de încurajare.

Dacă nu pot solicità sufragiile d-voastre, am însă credința că atențiunea ce am arătat cărții va fi pentru d-l Antonescu un îndemn mai mult de a urmà să muncească, pentru a ne da lucrări și mai prețioase în viitor.

G. Aslan, *Educația prin sine însuș. Prelegeri, I—XIV*. București 1907. — *Raport de* **I. Kalinderu**.

In primele trei prelegeri (broșurile I, II, III), autorul examinează foarte sumar problema educației, utilitatea ei, posibilitatea și scopul ce trebue să-și dea arta educației, și ajunge să determine astfel și rolul și posibilitatea autoeducației. In acest scop d-l Aslan atinge în treacăt câtevà din marile probleme filozofice și sociale: optimism și pesimism, egoism și altruism, individualism și colectivism.

Asupra acestor probleme enunţă câtevà indicaţii generale şi întrebuinţează un stil uşor şi limpede. N'are însă originalitate, deşi crede că inovează, întroducând în pedagogie idea autoeducaţiei. In realitate dânsul iea idea principală şi desvoltările ei din cartea d-lui Payot: *L'éducation de la volonté*, al cărui titlu, într'o traducere liberă, se poate da prin: Educaţie prin sine însuş.

Pentru a dovedì posibilitatea educaţiei, autorul tratează problema eredităţii, şi se serveşte de cartea d-lui Ribot: *Hérédité psychologique*, şi de aceea a lui Guyau: *Education et Hérédité*. Prelegerea a doua rezumă ideile din aceste două cărţi şi dă o atenţie deosebită cazurilor anecdotice de ereditate.

Educaţia fiind posibilă, trebuià arătat ce scop trebue dat vieţii pentru a stabilì indirect, care trebue să fie scopul educaţiei. Pentru aceasta autorul face lungi citaţii din Seneca, Marcu Aurel, citaţii, credem, puţin potrivite cu scopul ce propune să se dea vieţii: vieaţa intensă.

Scopul şi posibilitatea educaţiei odată admise, autorul se ocupă de mijloacele de cari dispune educatorul şi autoeducatorul în atingerea scopului. In această vedere studiază fenomenele de sugestiune. Cartea d-lui Binet: *De la Suggestibilité* este bine pusă la contribuţie. Autorul citează, ca să exemplifice sugestiunea, o sumă de cazuri curioase şi interesante din această carte. Pentru autoeducaţie însă mijlocul cel mai indicat este cazul special de sugestiune: autosugestiunea. D-l Aslan arată cum ne putem autosugestionà un ideal de vieaţă. In acest sens expune multe precepte frumoase extrase din cărţile moraliştilor.

Alt mijloc de care se poate servì educatorul este imitaţia eterosugestivă. Rolul eterosugestiei este efectiv, mai ales în alegerea carierei; ea ne vine cu deosebire dela persoanele cari se bucură de un prestigiu recunoscut.

Opinia publică, contagiunea morală, puterea de sugestie a proverbelor sunt tratate foarte pe scurt. Comerţul oamenilor mari, exemplul şi cultul lor este recomandat autoeducatorului. Cunoaşterea mijloacelor de educaţie trebue completată prin cunoaşterea piedicilor ce poate întâmpinà arta educaţiei. Intre aceste piedici d-l Aslan enumără: apatia, abulia sau lipsa de voinţă, reveria sau lipsa spiritului critic. Educaţia prin sine însuş are să lupte cu aceste obstacole. Câtevà citaţii din Spencer şi Goethe ilustrează acţiunea acestor impedimente.

Problema mijloacelor educației, rezumată acì, face obiectul a 4 prelegeri (broșura IV, V, VI, VII).

Restul broșurilor se ocupă cu educația fizică, educația voinței, a inteligenței, a sentimentului și cu formarea deprinderilor. Aceste prelegeri îmi par mai puțin studiate; ideile ce conțin sunt dintre cele mai curente. D-l Aslan se mai citează pe sine dintr'un manual de pedagogie ce publicase mai înainte. Fiecare broșură completează insuficiența cuprinsului cu adaose, fragmente din biografia oamenilor celebri.

In sfârșit lucrarea este scrisă într'un stil curat și e presărată din belșug cu anecdote, cari fac lectura plăcută. De acì se explică, de ce prelegerile d-lui Aslan au fost urmărite cu multă atenție, în deosebi de elevii de liceu, cari asistau în mare număr.

Caracterul scrierii este dar atât distractiv, cât și instructiv.

Aș fi dorit să o pot recomandà pentru încurajare, mai ales că această lucrare nu e singura ce a publicat d-l Aslan. D-sa a tipărit înainte teza «La Morale de Guyau,» pe care a susținut-o cu multă pătrundere la examenul de doctorat, iar în urmă a dat la lumină alte două scrieri cari, deșì sunt lipsite de originalitate, ca cea examinată în acest raport, nu sunt însă fără interes și folos. Acestea sunt: *L'expérience et l'invention en morale* și *Le jugement chez Aristote.* A publicat și în numărul pe Martie curent al *Revistei generale a învățământului* un articol intitulat: «Disciplina și pedeapsa școlară», în care sunt expuse ideile sale asupra acestui subiect, idei cari au fost admise într'o conferință a profesorilor dela gimnaziul din Râmnicul-Sărat.

L'expérience et l'invention en morale — despre care Gabriel Séailles zice, în prefață, că denotă un spirit atât de pătruns de cultura franceză, încât cu greu se poate crede că e opera unui străin — e o înșirare a principalelor curente de doctrine și concepții de morală, din antichitate până azi. Din cauza scurtimii, expunerea este prea abstractă, greoaie și cu totul impersonală. Capitolele VIII și IX sunt chiar o parafrazare a unui capitol din lucrarea d-lui Gustave Belot, intitulată *Études de morale positive,* care a avut mare răsunet în lumea cugetătorilor din Paris. Autorul nu ascunde de loc aceasta, căci la pag. 153 zice că adevărul se poate luà de oriunde și că, dând fiecăruia ce e al său, n'a șovăit să împrumute mult din această operă.

Am făcut această scurtă digresiune, pentru a arătà și mai mult că d-l Aslan e un tânăr cult, sârguitor, care promite și ar merità să fie încurajat.

Premiul «Năsturel», la care a concurat, nu e însă divizibil, iar dispozițiunile lui fundaționale prevăd că e destinat «unei cărți tipărite, originale, care se va socotì ca cea mai bună publicațiune apărută în cursul anului.» Fericitul testator, fixând sume mari pentru premiile sale, a fost călăuzit de dorința, ca «ele să atragă, să îndemne, și mai cu seamă să răsplătească pe scriitori.....».

Aceasta nu trebue însă să descurajeze pe d-l Aslan. Dimpotrivă să-l învioreze, să-i dea nouă îndemnuri la urmarea studiilor sale cu și mai multă râvnă și dragoste de adevăr și lumină!

Arhim. Theodosie Athanasiu, *Comentariile sau Explicarea epistolei către Romani a celui întru sfinți Părintelui nostru Ioan Chrisostom, Arhiepiscopul Constantinopolei.* Traducere din limba elină, ediţia din Oxonia, 1849. Bucureşti 1906. — *Raport de* **C. Erbiceanu.**

Cetind cu atențiune lucrarea ce mi s'a trimis spre cercetare, aduc respectuos înaintea d-voastre rezultatul cercetării mele asupra acestei lucrări.

Vă voiu arătà mai întâiu cine este autorul acestei epistole, cine este comentatorul ei și în sfârșit cine este traducătorul în românește al acestei opere, precum și valoarea traducerii în limba noastră.

1. Autorul Epistolei către Romani este Sf. Apostol Pavel, cel mai zelos predicator, propagator și apărător al creștinismului. Erà de loc din Tars, iudeu de neam și cetățean roman, prin ereditate din familia sa, fariseu de profesie, educat și instruit de Hilel, învățatul rabin al timpului și menit a devenì și el rabin. Dar prin o revelație extraordinară, relatată de el însuș în epistolele sale și în Faptele Apostolilor, din aprig persecutător al creștinismului s'a convertit la credința lui Hristos, s'a botezat și a fost apoi cel mai devotat propagator al creștinismului, mai ales între ginți.

Prin activitatea sa neobosită între păgâni, s'a instituit un mare număr de asociațiuni creștine în Asia și Europa. Sf. Apostol Pavel stetea în relații de aproape cu bisericile (asociațiunile) înființate de el, adresându-le epistole pline de învățături creștine. Dela el avem 14 epistole, adresate către diferite biserici, înființate de el, între cari una este și către biserica creștină din Roma. El a scris această epistolă în al 58-lea an al erei creștine. Este dar scrisă înainte de

consolidarea bisericii din Roma și a venirii acolo a Sf. Apostol Pavel. Aceasta se cunoaște acum pozitiv.

2. Sf. Ioan Hrisostom erà originar din Antiohia, educat în toată știința timpului, erà dotat dela natură cu un talent excepțional în oratorie, neîntrecut în talentul său; pentru aceea s'a și numit *Gură de aur*, Hrisostom. Acest mare orator al creștinilor, împreună cu Marele Vasilie și cu Grigorie Teologul, formează trinitatea pe care se razimă întreg edificiul creștinismului, consolidat cu doctrina și morala sa. Aceștia prin genialitatea lor au clarificat teoriile dogmatice și morale și au demonstrat marea importanță a creștinismului față de idololatrie. Ei toți trei au înflorit și înfrumusețat secolul IV al erei creștine prin scrierile lor. Sf. Ioan Hrisostom este un alt Demostene în contra lui Filip, apărând creștinismul, este un alt Cicero în contra lui Catilina, combătând păgânismul; luptă dar din răsputeri cu tot talentul său de a sfărâmà urmele păgânătății rămase încă în creștinism. El este oratorul cel mai mare în creștinism, scriitor abundent, ascet în vieața sa, apărând cu foc adevărul și dreptatea în contra oricui; de aceea a fost și surghiunit la Cucuz și a murit încă tânăr în exil. El a scris aceste Comentarii, pe când erà Patriarh al Constantinopolei, și le pronunță în formă de Omilii ori Convorbiri în biserică, în fața poporului. Pentru marele său talent oratoric, pentru explicările sale geniale și pentru ideile sale sublime, ce desvoltà în predici, poporul bizantin alergà în grupuri spre a-l ascultà și a gustà din gura sa de aur dulceața și armonia ideilor sale convingătoare, cuprinse în explicarea Epistolelor Sf Apostol Pavel. In Omiliile sale se constată acest metod: Luà un stih din o epistolă și-l interpretà desvoltând cuprinsul său real și practic; apoi conchideà printr'un rezumat moral, de cea mai mare însemnătate morală. Motivul pentru ce el a interpretat epistolele Sf. Apostol Pavel ni-l spune singur, declarând că Sf. Apostol Pavel erà foarte succint în argumentările sale și uzà de toată rigoarea în silogismele sale variate și multiple. Acestea contribuiau ca să se înțeleagă cu greutate ideile cuprinse în Epistolele Sf. Apostol Pavel. Apoi se știe că Epistolele lui cuprind fondul creștinismului: *Răscumpărarea omenirii prin Iisus Hristos*. Pentru a clarificà această chestiune, Sf. Ioan Hrisostom a întreprins explicarea Epistolelor Sf. Apostol Pavel.

3. Traducătorul acestui important comentar este un modest elev al școalelor noastre, care, după terminarea studiilor în țară, și-a desăvârșit cultura teologică la Atena, de unde a obținut titlul de li-

cențiat în Teologie. Reîntors dela studii, s'a dedat cu asiduitate neîntreruptă studiului asupra scrierilor Sf. Părinți ai Bisericii Orientului și a reușit a se familiarizà pe deplin cu limba Sf. Părinți. Nu oricine poate înțelege și traduce pe Sf. Părinți, cari scriu într'o limbă greacă sui generis, aproape de cea bizantină și mai aproape de cea clasică. Părintele Arhimandrit Theodosie Athanasiu a avut norocul de a-și alege dintre Sf. Părinți pe Sf Ioan Hrisostom, cel mai renumit dintre Sf. Părinti scriitori și oratori ai Bisericii Orientului. Arhimandritul Theodosie, aprofundând după un îndelungat studiu limba și expresiile variate ale Sf. Ioan Hrisostom, ne-a îmbogățit literatura națională cu o serie din scrierile acestui renumit părinte. Acesta e al V-lea volum pe care ni-l prezentă. In cele 4 volume precedente se cuprind: Comentariile la Epistola către Galateni, Efeseni, Filipeni și Coloseni, tot ale Sf. Apostol Pavel. Valoarea acestor comentarii este nespus de mare pentru clerici în genere și pentru ai noștri în particular, căci lor le erau necunoscute aceste tezaure nesecate de avuții intelectuale și morale. Ele cuprind idei dogmatice bine stabilite, idei morale prin cari se probează superioritatea moralei evangelice față de morala păgână și pur filozofică. Orice chestiuni teoretice și morale sunt expuse în aceste comentarii și admirabil tratate din punct de vedere practic, încât orice cleric își are la îndemână acum un material prețios, pe care-l poate întrebuință cu succes. Toate comentariile Sf. Ioan Hrisostom, pentru marea lor însemnătate, au fost traduse de timpuriu în toate limbile culte și au fost cu folos exploatate de scriitori. Eu însumi, cetind o parte din ele, am văzut și aprețiat marea lor importanță practică pentru vieața noastră zilnică. Pentru a vă dovedì însemnătatea acestor comentarii și importanța lor practică, vă voiu aduce câtevà exemple numai din volumul prezentat spre premiere. Așà despre condescendența vechilor Părinți apostolici și bisericești față de creștinii novici, zice .... «La început de sigur că erà nevoie de oarecare condescendență față de credincioși, dară după aceasta de loc; și în multe chestiuni i-ar puteà cinevà găsì făcând tot așà, căci tot așà obișnuesc și doctorii și dascălii să procedeze. Nici doctorii nu procedează cu bolnavii cari vin dela începutul boalei la fel cu cei ce vin la dânsul, pe când sănătatea lor este sdruncinată. Și nici dascălii nu procedează cu copiii cari vin din început la fel cu cei ce sunt mai vechi și au nevoie numai de perfecționarea cunoștințelor căpătate acum.» Autorul face aicea observări practice, le dă exemple din natură, îi educă pedagogicește. (Omi-

lia II, pag. 7). In chestiunea de scriere a numelui lui Pavel zice: «De asemenea nu și-au trecut numele nici Mateiu, nici Ioan, nici Marcu și nici Luca, pe când fericitul Pavel în toate epistolele lui își pune numele la început. De ce oare a făcut aceasta? Findcă aceia scriau celor de față și deci erà de prisos a-și pune numele în scrieri, pe când Pavel trimeteà scrierile sale în formă de Epistole în locuri îndepărtate și de aceea erà o necesitate de a-și pune numele». (Omilia II, pag. 9). Aicea le explică pentru ce Sf. Apostol Pavel își pune numele la începutul epistolelor sale, pe când ceilalți scriitori nu-l pun. Despre judecățile noastre zice: «Sunt asemenea cu un labirint și cu o enigmă care nu are sfârșit, care nu lasă nici odată judecata noastră a sta pe cevà solid, fiindcă își iea începutul din mândrie». (Omilia III, pag. 35). Adică combate argumentările celor ce voesc a se justificà de apucăturile lor.

Alt exemplu:

«Așà dar am lămurit bine această expresiune: că Dumnezeu s'a arătat lor «păgânilor», sau trebue mai bine să o lămuresc? Deci este necesar a vorbì din nou asupra acestei chestiuni. Deci ce este aceea ce el spune aicea? Dumnezeu încă dela început a manifestat (sădit) în oameni cunoștința despre dânsul, însă oamenii această cunoștință au atribuit-o lemnelor și pietrelor, și deci au nedreptățit adevărul, bine înțeles că din partea lor numai, fiindcă adevărul în sine rămâne neschimbat și are cu sine slava sa particulară nesmintită». (Omil. IV, pag. 39). Răspunde apoi pe larg, că lumea și creaturile spun evident aceasta. Desvoltă pe larg argumentul cosmologic despre existența lui Dumnezeu. In Omilia XII își pune întrebarea: «Deci care este rădăcina tuturor răutăților?» (Pag. 71—76). Răspunde: «Iubirea de argint». In Omilia XVIII (Pag. 302, 303, 305—307 etc). Așà e toată lucrarea Sf. Ioan Hrisostom, plină de sfaturi morale, combate vițiile sociale ale timpului său, și desvoltă societății principii solide de educație creștină și exemple de urmat la tot pasul. In Omilia XXV tratează vițiul beției, în care se descriu consecințele acestei patimi. (Pag. 396 — 406). Cred că din aceste puține exemple se probează în deajuns marea importanță ce are opera aceasta, pentru corectarea vițiilor și a deprinderilor rele din societate, combătându-le pe toate cu exemple practice luate din vieața zilnică. Sunt în comentarii și multe observări fiziologice făcute de autor, cu scopul de a oprì propagarea vițiilor în societatea acum creștină.

Să vedem acum meritul și valoarea personală a traducătorului și cu ce anume a contribuit el la înțelegerea cât mai bine a acestei opere a Sf. Ioan Hrisostom, traducând în românește textul grecesc.

a) Traducătorul și-a însușit mai întâiu pe deplin ideile autorului, pătrunzându-i cugetările, și are calitatea rară de a expune în limba română toate nuanțele de finețe ale oratorului, cuprinse în original. Așà că cetind traducerea, mai că te poți privà de original, pentrucă ne dă toată idea autorului. Aceasta face onoare autorului traducerii, pentrucă nu poate ușor oricine reuși să obțină asemenea rezultat. Am comparat originalul cu traducerea Arhimandritului Theodosie, și declar că e exactă și foarte bine reușită, că traducerea e aproape literal făcută, fără a se pierde înțelesul originalului, nici frumusețea limbii în care traduce. Valoarea traducerii crește foarte mult prin notele ce traducătorul pune sub text, spre a lămurì sensul.

b) Mai are apoi și meritul că, luând traducătorul ca text al Noului Testament ediția de Buzău, admisă în biserica noastră, a clarificat o serie întreagă de greșeli în traducerea Epistolei Sf. Apostol Pavel, față de sensul corect ce cu necesitate trebue admis, spre a aveà un înțeles exact cuvântul ori stihul întunecat din traducerea ediției de Buzău. De felul acesta am întâlnit peste 50 de note, cari toate contribuesc la lămurirea sensului Sf. Scripturi a Noului Testament de Buzău. Sunt și note cari se referă la explicarea unor cuvinte ieșite din uz sau puțin clare.

De aceea la o nouă ediție în românește a Sf. Scripturi, este de necesitate a se aveà în vedere corecțiunile propuse de părintele Arhimandrit Theodosie.

După cum am zis dela început, Sf. Sa este la al V-lea volum din scrierile comentatoare ale Sf. Ioan Hrisostom, pe cari volume le-a imprimat cu micile sale economii și din micul său salariu ca superior al Bisericii Sf. Precista din Roman. A făcut dar până acum sacrificii destul de însemnate, punând la îndemâna clerului nostru un vast material prețios teologic și moral; așà că de acum orice cleric, numai bunăvoință să aibă a cetì, se poate ușor instruì singur și poate tratà cu autoritate orice chestiune dogmatică morală și aplicarea ei în practică. Traducerea e clară și în o bună frază românească, evitându-se neologismele.

Pentru aceste calități—ce cuprinde traducerea comentariilor Sf. Ioan Hrisostom la Epistola către Romani a Sf. Apostol Pavel, pentru încurajarea muncii și stimularea traducătorului de a continuà cu traducerea operei începute până la sfârșit, spre îmbogățirea li-

teraturii noastre cu astfel de opere prețioase clasice, *sunt de părere a se acordà premiul Năsturel de 4.000 lei părintelui Arhimandrit Theodosie Athanasiu pentru activitatea sa dovedită până acum.*

Aceasta e părerea mea asupra cărții ce mi s'a trimis spre cercetare, după un aprofundat studiu ce am făcut.

Cartea prezentată la premiu este în format 4° mare, cuprinzând peste 500 pagine și conține 33 de omilii. Fiecare omilie este urmată de o concluzie morală, ce rezultă natural din cuprinsul textului interpretat.

I. A. Bassarabescu, *Vulturii*, schițe și nuvele. București 1907.—*Raport de* **I. Bianu.**

Autorul este bine cunoscut de câțivà ani prin povestirile sale, din cari la 1903 a publicat un volum numit «Nuvele». Volumul prezentat acum la concurs este în cea mai mare parte format din scrieri nouă și numai câtevà din cele cuprinse în întâiul volum au fost reproduse și în acesta.

D-l Bassarabescu este un pictor de genre de o deosebită putere de relief. In povestirile lui ne trece pe dinainte o nesfârșită serie de desemnuri, de schițe, simple, dar pline de vieață, de lumină, de coloare. Toate ne arată tipuri și scene prinse dintr'o parte a societății, care atrage rar și puțin atențiunea artistului: din lumea măruntă a societății orașelor; din lumea săracă, mica burghezie, care trebue absolut să-și ascundă sărăcia și să o acopere cu aparențele unei bune stări, care în adevăr nu este.

Volumul numit «Vulturii» începe cu cele două fete orfane și bătrâne, sărace, surorile bietului telegrafist Domițian Ismail, sărac de toate, de bani, de sănătate și de minte, care deabià își duce vieața istovită de pe o zi pe alta, înconjurat de atâta dragoste de bietele surori, pentru cari el este singura afecțiune și singura nădejde. Surorile sunt totuș femei. Dela o mătușă bătrână învățase ele cum se face «apa de castraveți pentru *ten*», «pudra de casă» și altele. Şi totuș rămâneau mereu nemăritate.

«Târîse destul piciorul la biserică biată Bicuța, dar fără folos. Masinca și Polixenia vedeau cum se duce greoiu iarnă după iarnă, cum le apucă postul mare, tot cum le lăsase. Altfel, la Bobotează, topiau plumb în fiecare an. Apoi mergeau la miezul nopții pe furiș la puț, sub gutui, și scoteau apă neîncepută. Nu odată au văzut cerul deschizându-se. Ce purpură de lu-

mină se lăsà dın văzduh! La întâiu Martie, aveau mărţişoarele cele mai frumoase; şi le cumpărau singure, din economii, căci nici lui Pantelimon, nici lui Domiţian nu le treceà prin gând să le dea. Iar când începeau mugurii la pomi, se duceau să prindă arniciul în zarzăr, tot pentru noroc. Şi norocul le ocolià, ca pe nişte pasări de noapte. Păcat! Cine să fi fost de vină? Ochii, fiindcă erau cenuşii, vărgaţi şi scrutători? Sau nasul, pentrucă un capriciu al firii îl făcuse la amândouă prea din cale afară încovoiat? Masinca, mai cu seamă, văzută în profil, păreà că îndreaptă cu triumf spre ceriuri o imensă chee de sol greşită.»

Aveau şi o soră măritată după Pantelimon Udreanu, funcţionar la Domenii.

«Uneori se strângeau seara cu toţii Venià şi Pantelimon cu Bicuţa. Domiţian le cântà romanţe din piculină; Polixenia îl însoţià cu vocea. Masinca trimeteà să scoaţă apă proaspătă dela puţ, şi-i tratà cu sarailie făcută de mâna ei. Petreceau foarte bine, până târziu la unsprezece.»

Indaţă ce plecà sora măritată, cele rămase o sfăşiau cu gura:

«— Ai văzut ce rău îi venià pălăria? Ce erà zarzavatul ăla? Să fi îndrăsnit să-i zici, îţi căpătai doamne ajută. Zău, că de când a luat pe mutulică al ei, par'că s'a mai prostit Pe cine crede că orbeşte, când se laudă că a cumpărat-o dela *Papagal* şi a dat pe dânsa cincisprezece franci?.. Şi dumnealui îi ţine isonul. Bine l-a mai dresat.»

Telegrafistul a fost înaintat, dar mutat din Bucureşti tocmai la Huşi, unde un coleg prieten l-a pus în gazdă la o mătuşă a lui, Coana Cuţa, cu două fete şi ele nemăritate, cari sămănau cu surorile de acasă ale telegrafistului şi cari îl îngrijiau ca şi acelea. Una mai ales, Passa, «îi vorbià de familia ei»:

«Ii vorbià de familia ei, de trecutul lor. Tata mare erà din Stambul. Acum, aveau rude bogate la Focşani şi chiar la Bucureşti, slujbaşi înalţi, ajunşi bine, toţi români neaoşi, mari patrioţi: unchiul Agop, vărul Manuc, Altân, şi mai ales protectorul lor, bădia Garabet, fost de două ori deputat, prietin cu ministrii. El îl numise pe Ghigu la telegraf. Erau de familie bună, şi aceasta le făcuse să rămâie nemăritate. Mai bine aşà, decât să iea pe oricine din clasa de jos.»

Cealaltă fată îl iubià amarnic, pe înfundate. Dar sora lui deacasă, aflând de primejdie, venì să smulgă pe bietul băiat din societatea pe care o credeà primejdioasă pentru dânsul. O scenă de o severitate şi solemnitate grotescă se petrece între cele două fete

bătrâne, scenă care aduce aminte telegrafistului o frază sforăitoare învățată din istoria patriei în gimnaziu: «Șoimul Moldovei și acvila Munteniei se dușmăniau, cu cerbicie, față în față.»

Acțiunea povestită este numai pânza pe care autorul zugrăvește sau desenează tipuri și scene mai des cu o notă satirică, glumeață bine pronunțată, cu nuanță de caricatură. Tipurile se prezentă limpede și întregi înaintea noastră, încât le vezi vii mișcându-se și mai ales le auzi vorbind în scenele povestite, căci d-l Bassarabescu prinde cu deosebită băgare de seamă nuanțele de vorbire caracteristice ale persoanelor sale. Este minunată în această privință vorba sublocotenentului «Bazil Ionnescu» (cu doi *n*) cu «Domnișoara Victoria Băltescu», directoarea externatului dintr'un oraș de provincie.

Autorului îi plac atât de mult aceste tipuri și întâmplări, încât câte odată le desenează chiar cu prea multe amănunte, cum este spre ex. în «Acasă».

Tipurile și întâmplările sunt luate din vieața militărească, din lumea profesorească, dintre micii funcționari, și din familiile tuturor acestora. Unul după altul ne trec pe dinainte.

Unul este bătrânul profesor pensionar de 15 ani, care cetește articole de Eliade din *Curierul de ambe sexe*, trăește din dragostea atotstăpânitoare pentru unicul său fiu — *băiatul*, dus judecător la Slatina, unde bătrânii părinți se hotăresc să meargă să-l vadă «la casa lui». Pregătirile de așà grea călătorie, pentru cei cari de 15 ani nu știau «decât drumul pieței», veșnica discuție și cicăleală între bătrânii soți sunt povestite într'un natural câteodată prea natural și prea amănunțit.

Altul este «domnu Guță», căruia două lucruri îi plăceau: «întâiu să fiu menajer de casă, pentru ca să-mi văd de *leandri*, al doilea să-mi susțiu partidul;» erà de fel din Alexandria, venise în București adus de *valurile lumii*, «plănuise chiar să scrie un volum despre *Femeia română din Dacia Traiană*, dar politica și leandrii l-au stânjinit».

In «Perseanu» ni se arată micii funcționari din «cancelaria mandatelor», compusă din «șase slujbași».

Și așà înainte urmezi cu cetirea fără saț și aproape la fiecare povestire ți se pare că ajungi prea iute la sfârșit, iar când zâmbind mereu singur de ceea ce vezi prin cetire, ai sfârșit pe cea din urmă, hotărît volumul ți s'a părut prea mic și recetești unele din cele cetite.

Stil curgător, simplu, potrivit minunat cu persoanele și cu situațiile, presărat cu nuanțe de glumă veselă; spiritul curat și sănătos care colorează toate scrierile d-lui Bassarabescu face din d-sa un scriitor bun, al cărui volum merită să fie premiat.

Ion Boteni, *Casa din Muscel.* Nuvele și schițe. Câmpulung 1907.— *Raport de* **T. Maiorescu.**

Partea bună a acestor schițe—căci nuvele nu se prea pot numì—este stilul îngrijit, în care sunt scrise. Ce e drept, limba e mai pretutindeni țărănească, dar câtă vreme ziarele și discursurile publice introduc atâtea neologisme de prisos, abaterea stilului în direcția contrară, fie și cu oarecare exagerare, contribue la îndreptarea cumpenii. De semnalat în această privință e mai ales scurta schiță dela sfârșit, intitulată *Scrisoarea.*

De altminteri felul autorului de a povestì este monoton, descrierile se confundă în generalități, amănuntele caracteristice lipsesc, întâmplările sunt banale, nici un conflict sufletesc mai adânc nu întrerupe lâncezeala unor idile după tipic.

Două exemple, pag. 15:

Oile încep să mâșie fânul și se duc întinse spre locuri verzi, după iarbă tânără. Mielușeii se adună pe deal, sbiară de bucuria vieții, își tremură în soare blana lucioasă, se pun în șir și pornesc devale unul după altul, svârlind din piciorușele tinere și ridicându-se repede cei cari se întâmplă să cadă în adusătura coastei.

Deodată cei cu ciucuri roșii la gât, răsfățații casei, se îndreaptă către poteca dela ștubeu. P'aci urcă domol Marioara cu cobilița la spinare. Mieii îi țin calea, o calcă pe picioare, o înconjoară tot mai mulți și fata e nevoită să lase jos donițele.

Prinde un cercelat, îl iea în brațe, îl sărută pe botișorul de lapte și-l strânge la sân, să-i frângă trupul cel plăpând. Apoi vine rândul altuia și altuia, că ei par'că ar vrea toți să fie mângâiați de mâna caldă a stăpânei și desmerdați de sărutul ei feciorelnic.

Și cam tot așà merge povestirea mai departe în cea mai lungă din schițe: *Casa din Muscel,* chiar când Răducu se vede înșelat de acea Marioară, devenită nevastă-sa.

In cealaltă povestire mai însemnată, *Din dragoste,* Olga Crainic, fata unui fost judecător de ocol (dar și acesta vorbește țărănește: «Am un singur copil, fată mi-a dat Tatăl ceresc, să-mi trăească! O s'o

dau la minte să-și câștige și ea o pâine», pag. 59). Olga Crainic își trece examenele anuale la liceul din Pitești, vine în București ca studentă la Facultatea de litere, trimite mamei la Câmpulung o scrisoare anodină, face cunoștință cu o «colegă bogată din Batiște», al cărei văr Codreanu—*Puiu*—le povestește lucruri fără noimă din capitala Franței, cum s'a «scârbit» el de Românii de acolo, dar cum a învățat patriotism dela un polonez Ivanovski, apoi duce pe cele două domnișoare cu d-na Olmazu la teatru în trăsură, «Olga cu doamna Olmazu au stat în fund, Amalia între ele și Puiu pe scăunel (pag. 73), la teatru firește *Trovatore, Azucena, Miserere, coro di zingari*, aduce pe cele trei dame înapoi tot în trăsură, se înamorează de studenta Olga, o iea de nevastă și—fiind tânăr cu avere—se stabilește în orașul ei, în Câmpulung.

Atâta tot. Nici o supărare, nici o greutate, figuri de convenție, cu vorbe la fel — o idilă dela oraș, precum cea dintâi fusese o idilă dela țară, scrise în acelaș stil dulceag, la una împodobit cu citații din *Trovatore*, la cealaltă cu sărutat de mielușei.

Concluzia negativă rezultă dela sine.

Iacob Braunstein, *Ecoul conștiinței*. Iași 1907. — *Raport de* **A. D. Xenopol.**

Este o scriere fără nici un rost; chiar de pe titlu se vede că avem a face cu un autodidact absolut *sui generis*, deoarece spune că cartea lui tratează principiile:

. . . . metafizice, psicologice, fiziologice, etimologice, sociologice, teologice, cosmologice, etc.;

Critică formele religioase, filozofice, Biblia, etc.;

Predică credința pură, morală, cu un rezumat convingător de existența firii divine;

Conține traducerea pasajului: «Proorocii și revoluționarii» din opera lui Lombroso «Geniul și Nebunia», un proces extraordinar, etc.

După ce în capitolul întâiu combate religiile în deobște, încă mai ales în forma creștină, capitolul II întocmește un proces la jurați, în care apar, pe lângă președintele curții, procurorul și avocați, ca acuzați *Religia* și *Morala* și se desfășură toată acțiunea acestui proces de rău gust pe 100 de pagine. La sfârșit însă autorul îmblânzește părerea lui, când e vorba de religia mozaică:

Ea este unica credınță pură, care nu predică superstiții de îngeri, satane, sfinți; nu discută de iad și paradis, cu producțiunile lor, cari sunt materialul de construcție a tuturor religiunilor; nici nu se servește de filozofia fantastică a Grecilor și a modernilor, pe care de sigur că a cunoscut-o și Moisi, dacă considerăm că astfel de filozofii se practicau cu mult înaintea lui Moısi de către Indıeni și Egipteni, precum dovedesc descoperirile recente.

Dar în afară de această tendință a cărții, ce este scrisă fără nici o logică în gândire și fără nici o destoinicie în rostire în tot lungul pretinsei demonstrații a autorului, cităm, mai mult de curiozitate, câtevà locuri:

Pag. 77:

Cauzalitatea și scopul, fiind însă și ele subiective, căci oricât s'ar gândì, rațiunea, nu încetează a căutà cauza cauzelor și scopul scopurilor; ele, sunt falșificate din cauza cuvântului parvenit <natura>, care a fost introdus în metafizică, de ateiștii, naturaliștii și materialiștii, ca sprijinul fundamental, pentru susținerea doctrinelor lor, fără care, ele n'ar aveà ființă, și care cuvânt a produs o întreagă mistificare în studiul metafizic: cuvânt, care după o demonstrare etimologică și alegorică devine o ficțiune sofistică, și numai o declamațiune, spre a pune o stavilă gândirii.

Cuvântul <natura>, de origine latină <nasci>, cu înțeles original: «producerea fără vizibila mijlocire a altora», este un cuvânt echivoc, ca cuvântul <religia> în loc de cuvântul unitar <credința>, ca cuvântul casa în loc de cuvântul unitar <locuința>; a degenerat cu timpul, întâiu în înțeles: totalitatea universului sau spațiul nemărginit cu tot cuprinsul materiei și puterii ce este observabil prin simțurile», și contrast idealelor și, în urmă a fost personificat de naturaliști; încât și-a pierdut toată forma.

Pag. 83:

Firea egoistă și mărginită a omului, pendinte de simțul conservării, ar vrea, dovada existenței unui Dumnezeu: prin nimicirea altor în caprițiul său, prin încetarea morții și a luptei de existență, sau prin schimbarea legii căderii corpurilor la pământ; Fiecare, în pozițiunea sa către eul, vede și simte astfel: unul cere ploaie, altul secetă; unul vrea liniște, altul vânturi; unul îmmulțirea populațiunii, altul peirea lor; ciobotarii cer noroi, medicii boli, geamgiii grindină să sfărâme toate geamurile, iar cuminții ar vrea poate ca să se prezinte câte un înger pentru îmbrăcarea toaletei de bal, și dacă nu se prezintă e dovadă că nu este un Dumnezeu. Vede că toate se schimb după tact și merg ca un automat, fără ca să poată vedeà pe me-

canicul, crede, că dacă nu este schimbăcios, nu este ființă care să poată schimbà. Schimbarea însă, ar dovedì imperfecțiunea sau accidentalitatea: că Dumnezeu a făcut greșeli și regretă. Neschimbarea dovedește adevărata perfecțiune divină, adevărata ființă supremă, adevăratul adevăr cu singura posibilitate.

Cât despre cunoștințele autodidacte ale d-lui Braunstein, vorbește într'un loc de *patologie anatomică* (p. 15), că fiziologia este știința compunerii corpurilor interne (pag. 20); că oamenii barbari abià pot *gesticulà* un cuvânt (pag. 20); că ar fi opiniuni *iperbole* (p. 21); că un om a avut un *dialect inspirator;* că sunt afecțiuni *coerente* omului (pag. 82); că oamenii de geniu *descoper științele* (p. 81).

Nu merită sub nici un cuvânt să fie premiat. Limba română este cu totul schilodită și scrisă fără nici o rândueală, nerespectând nici măcar acordul.

Mihai Codreanu, *Martira.* Dramă în cinci acte, în versuri. Prelucrare după Jean Richepin, ediția I. Iași f. a.—*Raport de* **I. C. Negruzzi.**

Pe copertă este însemnat că «versiunea română a fost reprezentată pentru întâia oară pe Teatrul Național din Iași în 22 Decemvrie 1901», ca și cum nu s'ar fi jucat pe teatru o *tragedie,* ci o *versiune.*

Martira este o dramă, al cărei subiect este luat din întâia epocă a creștinismului, când sub Neron încep goanele contra creștinilor. O patriciană romană Flammeola se înamorează de apostolul Ioan. In momentul când acest sfânt sufere martiriul pe cruce, Flammeola declară entuziasmată, că vrea și ea să fie creștină, pentru a murì cu Ioan împreună. Atunci un gladiator, numit Latro, care o iubește, se repede asupra ei și o înjunghie și apoi se sinucide, iar Ioan de pe cruce o stropește cu sânge și o declară botezată.

Epizoade din epoca marilor goane împotriva creștinilor au fost adeseori alese ca subiecte de romane, tragedii, poeme și narațiuni de tot felul. Marele Corneille a scris pe Polyeucte. In timpurile mai nouă, Sienkiewicz, vestitul autor polonez, a compus un cap de operă, tratând un subiect asemănat în romanul său: Quo vadis? In parte, Richepin pare chiar a fi fost inspirat de acest roman, cel puțin figura apostolului Ioan aduce aminte de caracterul apostolului Petru, iar figura lui Aruns de a preotului Crispus din Quo vadis. Pe de altă parte împrejurarea că o patriciană se înamorează cu violență de un creștin din popor seamănă iarăș cu pasiunea ce inspiră Ioan Botezătorul prințesei Salome, în piesa cu acest nume a lui Oscar

Wilde. Aceste asemănări ar fi însă de mică importanţă, dacă tragedia în sine ar fi tot atât de frumoasă ca modelele pe cari autorul le-a imitat poate fără voie, dar Richepin a rămas cu mult mai jos.

Cât despre traducere, care singură ne interesează, ea nu-mi pare reuşită. D-l Codreanu are negreşit uşurinţă pentru versificare, dar a lucrat cu prea mare grabă. Numai aşà îmi explic numeroasele greşeli de limbă şi de ritm, ce se găsesc dela un capăt la altul al lucrării sale.

Nedreaptă-ţi va fi soarta,
De mâni nu-ţi va deschide posteritatea poarta.

De mâni — adică *dacă* mâni, licenţă neiertată—face fraza neînţeleasă.

Din drumul său talentul ce astăzi este *pal*,

Pal, adică *palid.*

Şi-ţi înroşeşte pielea de pare-o *roză* floare,

Adică o *floare roză.*

Tot ce'n lumea noastră e socotit stricat,
Infamu'n nebunie, urîtul în spurcat.

Neînţeles şi neestetic.

Punând un frâu mâniei *selbaticilor ninşi.*

Aici trebue ghicit că *sălbaticii ninşi* sunt *urşii albi.*

Dar nu ştiu nici acum
Ce s'a 'ntâmplat *de* moartea nu m'a găsit în drum.

Autorul vrea să spună: că moartea. . .

Tu mai pustiu, mai *şubred* decât ar fi un craniu.

Un craniu şubred? (fragile; débile). Pare din contră că materia din care craniile sunt făcute e din cele mai solide.

D-l Codreanu creează adesea cuvinte nouă pentru trebuinţa ritmului sau a rimei. D. ex: *chiară* în loc de *chiar,* atunci când în vers îi trebue o silabă mai mult; *misteric* în loc de misterios, din cauza rimei cu *himeric; barbarisind* vrând să însemneze: întrebuinţând barbarisme.

Nu ne dăm seamă pentru ce d-l Codreanu zice mai totdeauna Crist în loc de Hristos, chiar şi «Crist a înviat» în loc de: Hristos a înviat! Apoi şi mai ciudat, apostolul Ioan este numit: *Iohanès*, apostolul Iohanès? O evanghelie dela Iohanes? Aceasta îmi pare a întrece orice licenţă: Sunt nume sfinte, introduse în limba noastră, de când Românii au adoptat religiunea creştină, de cari nu te poţi atinge şi pe cari nu le poţi schimbà, fără a le profanà. Cu aceeaş dreptate s'ar puteà atunci zice Sfânta Marie, Sfântul Demetrios, în loc de Sf. Maria, Sf. Dumitru.

Insă în afară de orice observaţie în privinţa amănuntelor traducerii, lucrarea în sine nu are destulă însemnătate pentru a merità un premiu. Academia Română a premiat traduceri bune din Omer, din Vergil, din Horaţiu, dar niciodată din poeţi moderni, ale căror înalte merite n'au fost consfinţite de posteritate.

Ana Conta-Kernbach, *Elemente de pedagogie.* Iaşi 1907.—*Raport de* **Gr. G. Tocilescu.**

Este o lucrare didactică, cu deosebire pentru şcoalele normale. Ea cuprinde în primele 20 pagine tratarea pe scurt a câtorvà chestiuni *generale* de pedagogie: obiectul pedagogiei, necesitatea şi limitele pedagogiei, educaţiunea în şcoală şi familie, scopul educaţiunii. In restul lucrării (140 pag.) se tratează cele 3 înfăţişeri ale activităţii pedagogice: educaţia fizică, intelectuală şi morală, după mijloacele educative întrebuinţate.

In general observăm în lucrarea d-nei Conta-Kernbach tendinţa *uneori* izbutită de a înfăţişà chestiunile într'un cadru filozofic potrivit, de a ţineà, în judecata părerilor controversate, o cale mijlocie şi de a lăsà de multe ori să se desprinză din lectură nişte idei morale destul de sănătoase. Dacă la acestea adaogem unele sfaturi chibzuite, unele observări personale juste, chiar formulări fericite —şi toate acestea într'o limbă îngrijită,—recunoaştem lucrării în discuţie însuşiri, cari o fac interesantă şi folositoare, în special normaliştilor.

Din cele 20 pagine introductive e vrednic de observat capitolul «Educaţia în şcoală faţă de educaţia în familie» (p. 12), de asemenea idea că influenţa educaţiei ar fi mai mare, «dacă s'ar stabilì cât mai grabnic o convergenţă între sforţările tuturor cari urmăresc desvoltarea aceluiaş individ» (p. 10).

Nu credem nimerit a se determinà ca scop al educației «fericirea individului» (p. 16 și 19), pentrucă «Fericirea» e o expresiune eterată și echivocă, pe când în educație se urmărește cevà pozitiv: pregătirea individului pentru vieață, adică conservarea și desvoltarea progresivă a vieții în vederea unor anumite ideale.

E de regretat că autorul, cu știință (p. 7), a omis unele probleme ca, bunăoară, rolul statului în opera educatoare, idealul național în educație, etc. Aceasta e cu atât mai izbitor, cu cât lucrarea se adresează viitorilor învățători, cari sunt pregătiți ca să reprezente sistemul educațiunii de stat. Apoi, nu poți vorbì viitorilor învățători de scopul educațiunii, fără ca în acelaș timp să nu pui într'o lumină îndestulătoare idealul național; afară numai doară în cazul când reprezenți un umanitarism neîngrădit, lucru ce nu se poate propăvăduì în școalele statului. Acestea trebue să-și păstreze caracterul național.

Partea specială a lucrării: educația intelectuală și morală (p. 38—163) e o tratare, rând pe rând, a capitolelor de *psicologie* și în legătură cu ele unele observațiuni pedagogice. Cum cea mai mare parte a lucrării nu e decât un *rezumat* de psicologie, pe care se întemeează apoi observările pedagogice, titlul de «Elemente de psicologie aplicată la pedagogie» ar fi fost poate mai potrivit cuprinsului cărții decât cel de «Elemente de pedagogie».

In privința fondului psicologic ar fi unele rezerve de făcut, astfel, de exemplu, apercepția nu poate fi pusă la un loc cu percepția (pag. 40), pentru cuvântul simplu, că cea dintâi are un rol activ, pe când cea de a doua un rol receptiv, etc.

La tratarea pedagogică a percepțiunii nu s'a scos în lumină reformarea învățământului elementar prin punerea la baza lui a intuițiunilor, ceeace erà de nevoie într'o carte adresată normaliștilor.

La tratarea pedagogică a voinței nu s'a relevat, cum trebuià, chestiunea disciplinei în școală, etc.

Asupra firii Românului ne întâmpină uneori aprețieri subiective, cari trebue considerate ca exagerări, astfel la pag. 20, 128, etc. Se mai găsesc în fine pe ici pe colo unele digresiuni și filozofări îngreuetoare pentru înțeles, deși în general scrierea e clară și atrăgătoare.

Cu aceste însușiri și cu scăderile semnalate nu am puteà recomandà opera în chestiune spre a fi premiată.

Pantelimon Diaconescu, *Din cartea satelor. Nevoi și leacuri. Străinii la sate.* Balş-Romanați, f. a.—*Raport de* **I. Kalinderu.**

Titlul e lung; cărticica n'are însă decât 10 pagine mici.

Autorul tratează, în mod simplu, sau—mai bine zis—repetă cele ce se cunosc despre străinii din satele noastre, despre marea bunătate a Românului, care-i primește cu brațele deschise, în loc să-și dea feciorii la meșteșug, la negustorie și să câștige singuri.

Dacă n'ar fi înscrisă la premiul Năsturel—și mă mir că a fost prezentată, — n'aș fi avut de zis nici acestea.

Al. T. Dumitrescu, *Alanii. Migrațiuni, graiu, credință.* București 1907.—*Raport de* **Gr. G. Tocilescu.**

Autorul acestei broșuri, un harnic muncitor şi într'armat cu multe şi felurite cunoștințe, se îndeletnicește de vreo câțivà ani încoace cu cercetări privitoare la poporul alan. Intr'un studiu încă nepublicat, dar pe care am avut ocaziune să-l examinez în urma unei însărcinări oficiale, tânărul autor a încercat până a voì să ne înfățișeze: «Vieața municipală a Alanilor creștini dela Dunăre». Intr'alt studiu al d-sale, publicat în 1906 sub titlul : «Inceputul creștinării Românilor și Alanii dela Dunăre», prezentat la premiile Academiei din anul trecut și despre care am avut onoarea să raportez, se silește a dovedì că numele de «Vlahi» dat Românilor derivă din numele «Alani» și că Românii ar fi în parte niște *urmași* ai acelui popor nomad din regiunile de stepe dela nordul mării Caspice și Caucazului până la Tanais. Al treilea studiu — cel de față, — studiu trimis la Academie tot spre premiere, caută să «întemeeze» și mai mult această părere «și de aceea—zice autorul,—îndată după expunerea teoriei d-lui Densușianu (despre rotacismul în limba valdeză și cea romană), voiu înșirà câtevà note asupra Alanilor în genere, începând a-i privì din epoca marilor migrațiuni, din secolul V, când rotacismul e pe cale de a se îndeplinì și când Alanii imigrează în regiunile Alpilor și Pirineilor, unde apar Valdezii cu graiul rotacizat. După ce voiu determinà individualitatea poporului alan și diviziunea lui, voiu pornì cercetarea, referindu-mă întâiu la poezia populară a Georgienilor, istoria cântată a urmașilor Alanilor din Caucazia, pentru a dovedì că Roma și Mecinul (!) nostru ocupă un loc onorabil în structura poe-

ziilor lor epice de călătorii. Pe calea bătătorită de orientaliștii francezi, apoi, voiu căută să recunosc urmele rotacismului atât în limba modernă, cât și în limba din secolul XIV a Georgienilor. Cu acestea voiu terminà prima parte a lucrării, pentru a-mi avântà apoi mintea într'un excurs, cu gândul de a recunoaște urma rotacismului în limba Alanilor dela Dunăre din secolul VI, și anume însăș numirea lor «Aroxolani», transmisă de Iordanes, alan după mamă.»

Și într'adevăr, autorul se ține de cuvânt: expune mai întâiu o teorie a d-lui Densușianu publicată în *Buletinul Societății filologice* din București, an. 1907, după care: «Intre Carpați și Balcani de o parte și Alpi de altă parte a existat în trecut — prin mijlocirea păstorilor — o legătură care exprimă asemănările de limbă dintr'o regiune și alta», și anume «cel mai important fenomen din valdeză este rotacizarea lui *n* intervocalic întocmai ca în câtevà părți dela noi» și trecerea lui *r* intervocalic la *r*. «Dacă în această schimbare fonetică avem a face cu o evoluție pur romanică sau cu influența vreunui strat autohton», această chestiune colegul nostru nu o discută; totuș d-l Dumitrescu ne spune: «Pornesc dela aceste date spre a recunoaște în păstorii cu graiu rotacizat din ambele regiuni pe Alanii cari imigrează și emigrează tocmai în epoca de împlinire a rotacismului (secol. V și VI)». O parte din acești Alani erau stabiliți la Dunăre încă din secolul I; în cursul secolului V, un nou strat etnic de Alani s'a așezat în Dobrogea și în Țara-Românească. Pentru părerea că Alan=Vlah vorbesc mai întâiu variantele numelui Alan: Holanii, Halanii, Valanii, Helanii, Alanti, Ὀλάτοι, Ἀλάνχοι; și ale numelui Vlah: Walati, Olahi. Apoi Alanii sunt identici cu Iassi, invocând pentru aceasta un pasaj din Klaproth, pasaj pe care însă d-l Dumitrescu îl emendează, zicând că «Jassi sunt într'adevăr Alanii supuși», dar nu «toți Alanii» sunt «Jassi», ci numai «Alanii supuși». Această emendațiune autorul o lasă ca s'o dovedească «într'un excurs».

Trece apoi la originea Alanilor și împărțirea lor, declarându-i de rassă arică, deosebiți de Sciți prin chip și îmbrăcăminte și veniți din regiunea caucaziană în Dacia înainte de Daci, și deosebind următoarele triburi: *a)* Alanii din Caucazia; *b)* Alanii creștini dela Dunăre; și *c)* Alanii din apusul Europei, adică Vandalii.

Ca să urmărească mai departe înrudirea dintre păstorii celor patru munți: Caucaz-Carpați-Alpi-Pirinei, autorul descoperă în cea mai veche compozițiune poetică a Georgienilor, în Tariel, nimic

mai mult, nimic mai puțin, decât pe *Roma* și pe micul târguleț *Măcinul* din Dobrogea.

Ca să vă încredințați, citez textul poemei tradus în limba franceză (pag. 14):

Le premier visir du roi d'Arabie, l'ami de sa noble fille, lancé, pour lui complaire, sur les traces de l'homme à peau de tigre, après ans trois et trois mois de pénibles recherches, après avoir, pour le trouver, parcouru les pays de Magreb, de Machriq, de *Rom*, de Tchin et de *Matchin*, arriva enfin à la caverne du proscrit». (Brosset, op. cit., p. 337).

D-l Dumitrescu găsește de cuviință să nu întrebe cum eroul povestei călătorește prin *Roma* și *Măcin*, după ce percursese țerile Magrebului, Machrigului și Tchinului; de asemenea neglijează a identifică și *Peștera proscrisului* — de sigur ea trebue căutată tot pe lângă pretinsul Măcin de azi.

După această descoperire neașteptată, autorul se cufundă în studiul rotacismului din limba georgiană modernă și cea din secolul XIV și fără multă greutate găsește exemple destule. Să vă citez numai două: Georgianul stahle, latin. stella; georg. nôm, pers. nâm, latin. nomen; iar persanul «zemstân» cu georgianul «zamthari» «învederează—după autor—pe *n* intervocalic prefăcut în *r*, ca și în limbile română și valdeză în virtutea aceleiaș legi fonetice».

Cruț răbdarea d-v., lăsând sub tăcere excursul care-și propune a elucidà unele pasage din Iordanes, a găsì pe Iassi lângă Olt, a arătà etimologia numirilor «Iassi» și «Aroxolani» (acest nume ar derivà din Ἀναξολανοί, rotacizat Ἀραξολανοί), spre a ajunge la concluziunea finală că «Alanii constituesc elementul autohton principal din cristalizarea etnică a neamului nostru românesc» și trec la analiza părții a doua.

«Acì — ne spune autorul — voiu urmărì vieața religioasă și eretică a Alanilor creștini dela Dunăre, pentru a înțelege atât influența valdeză, căreia d-l Densușianu îi atribue traducerea primelor noastre texte, cari prezentă fenomenul rotacismului (ex. Codicele Voronețian), cât și putința unei vieți eretice la noi. Pentru aceasta voiu urmărì vieața eretică a unor «Massaliani», asupra cărora voiu propune îndreptări de text. In fine voiu cercetà starea bisericii române, în contra căreia se ridică erezia, și voiu explicà începutul Mitropoliei noastre naționale dela Măcin.»

Autorul procedează și în această a doua parte ca și în cea dintâi: Alanii sunt Români: Sf. apostol Andreiu nu numai că a pro-

povăduit la dânșii, dar există svonul — fără însă a-l fi putut controlă — că «la mânăstirea Neamțul s'ar fi aflând chiar craniul sfântului apostol Andreiu».

O singură pagină — dela fine — merită a fi luată în serios și încă și aci se impune rezerva: E vorba de Mitropolia Mecinului. La 1305 episcopia de Mecin e ridicată de împăratul Andronic Paleologul la rangul de Mitropolie; Gelzer a publicat în *Zeitschrift für Kirchengeschichte*, Gotha 1892 (pag. 261), o notă din 1347, păstrată în două manuscripte, după care această Mitropolie «a ajuns în urmă la desconsiderare, din cauză că teritoriul său de jurisdicție, eparhia, intrase în stăpânirea barbarilor și din cauză că erau puțini creștini aci». După d-l Dumitrescu, acea stăpânire barbară «nu poate indică altcevă decât dominația Basarabilor, cari își întind în acest timp țara până la mare». Noi știm însă că în 1359 Alexandru Vodă Basarab cere dela Patriarhie pe Mitropolitul din Vițin (=Măcin) Hyacint Critopul, ca să devină mitropolit al Ungrovlahiei, spre a-l aveà lângă sine, la Curtea de Argeș.

După cele arătate mai sus, este aproape inutil a mai spune că o asemenea lucrare, mai mult decât hazardată, nu poate fi premiată și că ar fi de dorit ca acest tânăr, așà de muncitor, să-și îndrepteze cercetările într'alte direcțiuni, lăsând în pace măcar pentru câtvà timp pe *Alani*, despre al căror rost în vechime ca și în evul mediu autorul poate luà date sigure și serioase dela un învățat ca Tomaschek, care n'a putut ajunge la alte rezultate decât cele date în rezumat sub titlul de *Alani* în cele 3 coloane din primul volum al operei: *Pauli-Wissova, Realencyclopädie*, coloanele 1.282—1.285.

General G. N. Hêrjeu, *Rostul cuvintelor: disciplina, doctrina, inițiativa.* București 1907.—*Raport de* **A. D. Xenopol.**

In introducere, autorul începe prin a spune că răsboaiele rărindu-se foarte mult în vremile noastre, scopul armatei nu mai poate fi numai pregătirea răsboinică și că armatele sunt menite a deveni o întinsă școală, unde generațiile de cetățeni vin ca să-și întărească puterile trupești și sufletești.

Această nouă perspectivă, pe care autorul o arată ca viitor al armatelor, ar fi trebuit să schimbe toată orientarea în studiul d-sale și să o îndrepte constant asupra înțelesului celor 3 noțiuni, pe cari le analizează aci, ca ele să devină mai mult o școală cetățenească decât una de răsboiu. In loc de aceasta găsim că tot restul introdu-

cerii nu se ocupă decât de chestia răsboiului, luându-și exemple din cel ruso-japonez și întreaga carte a d-lui Hêrjeu nu are alt raport decât cu răsboiul.

In orice caz, dacă admitem că d-l Hêrjeu a gândit bine în concepția cărții, cele câtevà cuvinte cu cari începe introducerea erau de prisos.

Cartea este împărțită, după cum arată chiar titlul ei, în 3 părți. In cea dintâi, *disciplina*, autorul, după ce explică înțelesul cuvântului, arată importanța disciplinei, mai ales acum când lupta nu se mai face în rânduri strânse, așà ca ofițerul să aibă sub ochiul și mâna lui tot corpul pe care-l comandă, ci în ordine împrăștiată, unde singurul element ce poate să mai mănție avântul este numai simțământul datoriei.

Disciplina este bazată pe idei, dar — lucru cam nepotrivit — autorul aduce între idei și patriotismul, care nu este o idee, ci un simțământ și care credem că pentru logica împărțire a materiei trebue tratat în capitolul: *Sentimentele* dela pag. 70, unde tocmai d-l General tratează despre simțemintele morale.

In acest din urmă capitol, sub titlul: *Onoarea,* autorul se ocupă cu decorațiile și arată cât de puține ranguri mari sunt date chiar ofițerilor superiori, ce și-au petrecut întreaga vieață în rânduri, pe când oamenii politici sunt înecați într'un potop de decorații. Acelaș lucru credem noi că trebue adaos și despre oamenii de științe și de litere sau artiști, cari sunt totdeauna decorați, oricare ar fi valoarea lor, în urma celor din urmă oameni politici. La noi se pare că numai politica contribue la întreținerea și înaintarea statului, pe când celelalte îndeletniciri sunt părăsite și desconsiderate.

In capitolul: *Doctrina,* d-l Hêrjeu arată ce trebue să știe militarul, analizând pe rând principiile pe cari se întemeează doctrina militară. Arată bunăoară în unul din capitole, că victoria nu atârnă atât de capacitatea șefului conducător, cât de organizarea comandamentului, făcând comparație între bătăliile lui Napoleon, comandate de o singură voință și cele din răsboiul franco-german și ruso-japonez, în care comandamentul general și organizarea luptei a hotărît izbânda. Unele principii nu prea sunt clare, d. e: *Pentru a puteà dobândì o doctrină în tactica luptei, trebue a introduce metoda științifică în studiul factorilor morali,* și nici explicarea acestor principii nu le deslușește bine.

In partea III: *Inițiativa,* d-l Hêrjeu tratează despre rolul individualității în răsboiu.

Cartea d-lui Hôrjeu este interesantă la cetit și o bună îndrumare pentru îndeletnicirile militare.

Nu credem că o putem recomandà.

Herz (Dinu Ramură), *Domnița Ruxanda.* Dramă istorică în 3 acte, în versuri. București 1907. — *Raport de* **T. Maiorescu.**

Dacă autorul dramei *Domnița Ruxanda* este, precum se pare, foarte tânăr (broșura e dedicată «colegilor mei din clasa a VIII-a a liceului Lazăr»), atunci lucrarea poate fi privită ca o bună prevestire.

Nu doar că figurile ar fi înfățișate cu energie dramatică sau cu iluzia realității: afară de una din persoanele de căpetenie, trădătorul Moțoc, și de figura secundară, dar sobru și clar exprimată a lui Hura (însă și aceasta cu excepția unei nepotrivite declamații din scena 4 a actului III asupra femeii, ca «giuvaerul și mândria unui neam»), toate celelalte sunt sau convenționale, sau — dacă nu sunt convenționale — par tot așà de nefirești, ca d. e. slabul Joldea, a cărui prea oarbă supunere sub autoritatea iubitei Ruxanda lasă inexplicabilă alegerea sa la domnie și al cărui lirism în scena penultimă, «cântă lebăda», devine nesuferit (situația reclamă cea mai grabnică fugă în «tainiță» și el stă pe scenă ca să rimeze amintiri duioase); sau ca ambițioasa Ruxanda, fățarnică și egoistă, conform calapodului obișnuit; sau ca iubitoarea Ileana, care în actul II mărturisește lui Joldea — fără necesitate — că-l iubește și apoi, înainte de a se aruncà de pe fereastră, mărturisește acelaș lucru Ruxandei, cu și mai puțină necesitate.

Dar, în afară de aceste scăderi fundamentale, acțiunea dramatică însăș nu este tocmai banală, și mai ales stilul este în multe părți îngrijit, cu vădita intenție de a-l turnà în forme mai pregnante și, pe alocurea, de a-l ascuțì în aforisme epigramatice.

Nu va fi fără interes să citez câtevà exemple:

Cad Voevozii din domnie, cum cad frunzele din pom. (pag. 58).

Meșterii în lingușire, meșterii din cei mai tari,
Ii găsești în totdeauna 'n preajma oamenilor mari (pag. 63).

Și cu Vodă 'n fruntea lor
Fac minuni de vitejie Moldovenii, dacă vor (pag. 60).

Tata-i rus, mama-i grecoaică, și el totuș e român (pag. 26).

Eu sunt robul ţerii mele și încolo al nimănui (pag. 46).

Nu pierim atât de lesne, ne e trainică tulpina,
Şi, ieşind dela 'ntuneric, mult mai mare e lumina (pag. 74).

Ia te uită în ochii mei:
E atâta suferinţă, câtă ură e 'n ai tăi (pag. 86).

Lacrămile ori şi când
Izvorăsc din ochi tăcute şi botează tremurând
Fericirea sau durerea (pag. 78).

De unele cacofonii şi invenţii de cuvinte ca:

şi să ştii tu, *că codeala*
E o unealtă a *dosadei* şi a sufletelor mici (pag. 28),

sau ca:

Cine-ar fi putut să ştie
Că cu cer senin la ziuă, fi-va seara vijelie (pag. 12).

îi va fi uşor tânărului şi talentatului autor să se ferească în scrierile viitoare.

Tinereţea are tot felul de curaj. Că d-l Dinu Ramură a întreprins să scrie o dramă istorică în versuri, nu i se poate luà în nume de rău. Nu ştim însă, dacă nu s'a prea grăbit, când a publicat-o şi a şi trimis-o la un concurs de premii academice.

In orice caz părerea subscrisului este, că nu i se poate încă acordà premiul Năsturel, la care s'a înscris.

J. B.-Hétrat, *Aevea.* Bucureşti 1907. — *Raport de* **N. Quintescu.**

Nu se puteà titlu mai potrivit decât cel ales de d-l Hétrat pentru volumul său de versuri: *Aevea.*

D-l Hètrat, deşì de origine străin, izbutind a-şi însuşì nu numai felul nostru de a simţì şi de a cugetà, ci şi — lucru foarte greu pentru un străin — însăş limba cu toate nuanţele ei, pentru a-şi exprimà aceste simţiri şi cugetări, ne-a înzestrat literatura cu bucăţi ca: *In linişte, Elada, Vedenie, Moş Petrea, Ţesătoarea* şi alte câtevà, pe cari Timpul, cu toată aspra lui selecţiune faţă cu producţiunile spiritului — pe cele mai multe din acestea el—navigând înainte — le aruncă în undele oceanului său, — cred că le va cruţà şi le va lăsà să dăinuească netrecător, tocmai pentrucă prezentă lucrurile «aevea», cum trăesc şi vor trăì.

Dar să reproducem chiar îndată una din aceste bucăţi, aleasă dintre cele mai scurte, *Elada* (pag. 6—8), spre a căpătà introductiv o idee de fizionomia poetului, care — pe neaşteptate — se prezentă cu un talent fermecător:

Se plânge bătrâna Eladă
De faima-i apusă pe veci:
Olimpul cu mândra-i pleiadă
Şi templele toate sunt reci.

Din pietrele lor îngropate
Sub iarbă ies voci magistrale
Şi-auzi cum în tremur străbate
Prin ele lung vaer de jale.

Din mândrul lăcaş al ştiinţei,
Din templul măreţelor arte
— Al inimei farmec şi al minţei—
Rămas-au morminte deşarte...

Şi doarme sub bolta vrăjită
Elada îngropată de vie,
Bocindu-şi haina ursită.
Vai! fără nădejde să 'nvie.

Şi cum să nu-şi plângă ruina
Ajunsă muzeelor pradă,
De nu i-a rămas nici tulpina
Sărmana, bătrâna Eladă!

Ca rupt din poveste fu visul
Trăit de frumoasa Eladă
Odată!... Şi trist i-a fost scrisul:
Din zână—robită să cadă.

Doar slabul Ecou — să-şi răsbune
Pe Chronos — mai duce cu sine
Departe, în tremur de strune,
Crâmpee de ritmuri senine...

Dar unde-s vestitele-arene
De-aezi ce luptau pentru laur?...
La Bursă-i azi Pallas Athenae,
Iar Zeus — e viţelul de aur!

Se plânge bătrâna Eladă
De faima-i apusă pe veci.
Olimpul cu mândra-i pleiadă
Şi templele toate sunt reci...

Autorul în cea mai mare parte din bucăţile, ce-i compun volumul, pare a fi inspirat de un adânc sentiment al naturii, care îi serveşte ca un piedestal pentru creaţiunile sale poetice, îmbrăcate mai peste tot locul în versuri de o structură impecabilă.

Ca cuprins, volumul *Aevea* poate fi împărţit în două părţi. Intâia parte cuprinde bucăţile scrise în versuri libere, vreo 10 din 50 ale volumului întreg, mai toate traduceri după *Mistral, Shelley, Edgar Poë.*

Ca specimen de aceste versuri, dăm poezia intitulată «Floarea ce astăzi surâde...» din *Shelley* (p. 24—25):

Floarea ce astăzi surâde
A doua zi moare;
Iar tot ce dorim noi statornic să fie
Ne pune în ispite şi fuge.

Dar ce-i fericirea pe lume?
Un fulger ce-şi râde de noapte
Şi numai o clipă-i stăpân.

Preą fragedă eşti, o! virtute,
Şi rară tu, prietenie!
Şi vai! cât de scump, o! iubire,
Tu clipele-ţi dulci ni le vinzi!
Iar noi— deşi repede pier —
In urma lor tot mai departe trăim,
Precum după tot ce «al nostru» nu-
[mim.

Pe când înc'albastru e cerul
Şi veselă floarea;
Pe când încă mugurul copt
Mai lasă crâmpei de nădejde
Zilei ce-acum asfinţeşte —
Visează!... Apoi te trezeşte să plângi!

A doua parte a volumului constă din bucăţile scrise în versuri ritmice şi rimate.

Forma acestora aplicată în parte la un gen mai uşor se poate vedeà în *Trioletul* de pe pag. 119:

In versuri scurte, uşurele,
Ţesând un şir de triolete,
N'avui de gând să înşir mărgele
In versuri scurte, uşurele...

Trăeşte-un suflet cald în ele,
Ademenit de-a vieţii sete,
In versuri scurte, uşurele,
Ţesând un şir de triolete.

«Un suflet cald, ademenit de a vieţii sete» ar puteà caracterizà întregul volum, dacă afară de setea vieţii, care de altmintrelea nu preocupă mult pe poet, fantazia sa n'ar fi fost deşteptată de cugetări de un caracter mai general, redate într'o formă magistrală ca limbă şi versificaţiune.

In această categorie intră — pe lângă *Elada*, citată mai sus — bucăţi ca: *In linişte* (p. 1—3); *Vedenie* (p. 8—13), în care avarul e zugrăvit în toată hidoasa plasticitate; *Ţesătoarea* (pag. 14—16), un tabel plin de vieaţă, în pervazul căruia vedem pe harnica ţărancă îndemnându-se la ţesutul de pânză «ca să aibă cel puţin pentru giulgiu-i la moarte»; *Moş Petrea* (p. 17—23), bucată presărată de obiceiuri populare privitoare la înlăturarea stricăciunilor atmosferice, însemnată ca spirit de observaţiune şi puritate de limbă; *Nocturna* (p. 30—34), un fel de concert în luncă, în care poetul pune să defileze feluriţii copaci ai codrului, în mijlocul simfoniei tainice, produsă de adierea vântului; *Glosa* (p. 42—43), superioară ca cugetare, ca formă, ca limbă; *Primăvăratecul vânt* (p. 50—51), care se sfârşeşte cu versul: «Cea mai cuminte povaţă—este să suferi tăcând...», o apologie, inspirată de un sentiment profund al resemnării; *Vendetta* (p. 55—73), poema răsbunării meridionale, ţesută din 18 sonete, admirabile mărgăritare, în cari măestria versului e totdeauna la înălţimea sentimentului sălbatic, ce-l poate însuflà o răsbunare vendetică; *Ecce homo* (p. 79—83); *Robii mării* (p. 84—104), constând

din o serie de bucăţi, şi anume: 1) *Luntraşul;* 2) *Se leagănă luntrea;* 3) *La Saint-Privat*; 4) *Pescarul*; 5) *Moş Zaime*; în cari poetul, aflându-se la Golful Lyon, descrie şi cântă în versuri artistice vieaţa sbuciumată a marinarului din sudul Franţei.

Căreia din amintitele bucăţi, de un gen mai grav, în versuri ritmice şi rimate, căreia să-i dăm preferinţă, pentru a fi adusă ca exemplu? Alegerea e grea, căci — una ca alta — sunt foarte frumoase.

Neputând, din cauza îngustimei cadrului, cità atât cât am fi ademeniţi de farmecul versurilor d-lui Hétrat, renunţăm la cele ritmice şi facem loc numai la cele rimate. Fie *Nocturna* (p. 30—34):

Deodată... ca ropot de ploaie
Pornit-a să bată pripit,
Şi-şi scutură lenea greoaie
Pe Măgura — codrul trezit.

E boarea ce vesel colindă
Din codrii vecini rătăcită;
Mlădiţele cată s'o prindă
S'asculte-o poveste vrăjită...

Bătrânii şi ei să s'avânte
La veselul mlăjilor şuer...
Ca doară şi lor să le cânte
In frunză vr'un cântec din fluer...

Molizii cu braţele 'ntinse
Ţin prinsă-adierea 'n *ţărţamuri.*
In afini o horă se 'ncinse —
Le zornăe pinul din ramuri.

Pornit-au să joace frăţeşte
Şi rugii de mure cu-alunii;
Iar Muma-pădurii zâmbeşte
Privind cum se 'nhaţă nebunii.

Mesteacănu 'n haina-i surie
— El pururea tremurător —
Işi flutură frunza-argintie
Să fure la şoapte de dor...

Arini 'n desimea stufoasă
Işi scutură somnul şi ei,
Să-şi spună din frunza cleioasă
Poveste cu zâne şi smei.

Iar ulmii... Dar ce să le pese
De zâne şi altele multe!..
Sunt basme: ce stau neînţelese
Şi nici nu le vine s'asculte!..

Se uită la salcea pletoasă
De sus cum se pleacă vibrând
Să prindă vreo şoaptă duioasă,
S'o 'ntoarcă apoi tremurând...

Zâmbeşte şi tisa 'ndesată,
De râde întreaga pădure,
Şi ţanţoşii fagi se desfată,
Uitând de călăi cu secure...

Iar luna pe bolta senină
Molatec urmează a ei cale.
Nocturna se prinde mai plină:
Vueşte Tazlăul din vale.

Cu glasu-i ce sună-a aramă
El ţine măreţul andante,
Şi-şi ţese măeastra lui gamă
Croind contra-timpuri savante...

De 'ntâmpină pietre-ascuţite
In cale trecând peste ele
Işi svârle, spumând, pe sărite,
Arpegii în stropi de mărgele.

Fantastic — de 'ncepe să-ţi pară
Că sună fanfarele nunţii...
Şi 'n farmecul nopţii de vară
Vibrează şi valea şi munţii..

Lăsând apoi dârzele dieze,
Trufaşul o ıea mai domol
Şi 'ncepe spre largu-i s'aşeze
In tihnă duıosul bemol...

Senine merg toate 'mpreună
In farmecul boarei. Şi-agale
Işi varsă molateca lună
Lumina-i de vrajă în cale.

Fior pretutindeni străbate
Şi scapără 'n iarbă scântei:
Işi duc licuricii în spate
Nocturnei prinosul şi ei...

Şi până şi stânca vibrează,
Sub bolta ca floarea de in;
Pe Măgura codrul serbează,
Iar văile isonu-i ţin —

Serbează feerica noapte
De vară sub veghea de stele;
Şi blând simfonia de şoapte
Inchide pleoapele grele...

Poetul, al cărui fond de inspiraţiune, pe lângă frumuseţea sculpturală, cari fac podoaba versurilor sale, s'a putut apreţià din citatele făcute, cultivă cu deosebită predilecţiune genul mai uşor, atins în treacăt mai sus: *trioletul*, în a cărui formă sglobie, dar totdeauna corectă, ascunde cugetări şi sentimente de cel mai adânc patetic.

Ca probă de aceasta să servească bucata: «Trist urlă tomnatecul vânt», dela pag. 115:

Trist urlă tomnatecul vânt
Vestind vijelie cumplită,
Iar frunza tot cade-ofilită
In vravuri pe storsul pământ.

Pierit-a şi al pasării cânt,
Şi floarea de moarte-i pălită.
Trist urlă tomnatecul vânt
Vestind vijelie cumplită.

La vară cu-acelaş veşmânt
Pădurea va fi 'mpodobită;
Ea-i numai în somn adâncită,
Când multor speranţe—a mormânt
Le urlă tomnatecul vânt!

Trioletul, cu puţine abateri, pastele, ş. a., ocupă în volum pag. 115—142. Acest gen mai uşor, atât de rar cultivat de poeţii noştri, are un farmec deosebıt şi o graţie de toată drăgălăşia. Să sperăm că exemplul d-lui Hétrat îi va îndemnà să-i consacre mai multă atenţiune.

Evenimentul răscoalelor ţărăneşti din primăvara anului trecut nu puteà lăsà nepăsător pe autorul volumului cercetat.

Sub titlul de «*Rugă*» (p. 143—146), poetul, trecând repede peste ororile răscoalelor, sfârșește ruga unui bătrân țăran prin cuvintele:

Te 'ndură, Doamne —
De mine, nu—că-s păcătos,—
Dar de copiii fiu-meu răpus
Să-ți fie milă!

Cam acesta e cuprinsul volumului d-lui J. B.-Hétrat.

Nu voiu stărui asupra unor expresiuni, ca de exemplu *țarțamuri*, din volumul d-lui Hétrat, cari—cu totul dialectale—trebuesc evitate în poezie. Ele dispar însă cu totul și nu pot fi ținute în seamă față cu calitățile atât de predominante ale operei sale, cu atât mai mult cu cât apar foarte rar și sunt de natură prea neînsemnată.

Pentru a ne rezumà, opera, dată nouă spre examinare, se prezentă, ca fond și ca formă, ca o lucrare foarte serioasă, cu o fizionomie de o gravitate excepțională. Muza, care a inspirat versurile, cuprinse în volumul «Aevea», nu pare a fi cunoscut râsul și veselia, și poetul a izbutit să înfățișeze durerea înnăbușită a sufletului în veșmântul celor mai stricte cerințe ale artei.

Autorul, probând un talent real, de o însemnătate nu obișnuită, opera sa urmează a fi clasată printre cele cari merită a fi premiate.

N. E. Idieru, *Istoria învățământului nostru comercial. Partea întâia: Originea și legile, cari au organizat învățământul nostru comercial.— Partea a doua: I. Invățământul comercial din Ploești. — II și III. Invățământul comercial inferior și superior din Iași. — IV și V. Invățământul comercial inferior și superior din Galați.* București 1906—1907. — *Raport de* **Gr. G. Tocilescu.**

Lucrarea d-lui Idieru se compune din două părți:

I. In prima parte se expune: «Originea și legile, cari au organizat învățământul nostru comercial.

II. In a doua parte se face «Istoricul amănunțit al școalelor comerciale». Până acuma nu avem decât monografiile școalelor comerciale din Ploești, Iași și Galați.

Această din urmă parte nu e încă isprăvită și prezentă un caracter cu totul fragmentar, mărginindu-se aproape numai la o înșirare de acte oficiale, iar acolo unde, din diferite împrejurări, nu-și poate procurà nici aceste acte, autorul le trece sub tăcere, dacă nu cumvà nu-și mărturisește cu nevinovăție neștiința, ca d. ex. la

pag. 6—7 din partea II, fasc. I. E vorba de cursul de contabilitate ce se făceà la Gimnaziul din Ploești prin anul 1872. Iată ce spune autorul în această privință: «Documente nu putem cità despre modul de predare al acelui curs de contabilitate, ele lipsind cel puțin pe la sorgințile, cari ne-au fost accesibile, ***în scurtul interval de timp consacrat investigațiunilor*** noastre din «cetățuia liberalismului». De vor fi existând cevà scripte, în această privință, ele zac de sigur în arhiva vechiului gimnaziu «S-ții Apostoli Petru și Pavel» — azi liceul cu acelaș nume, — unde nu puturăm întinde ancheta noastră, fie din motivul arătat mai sus, fie din acel că trecerea noastră prin Ploești s'a efectuat pe timp de vacanță.»

Și trebue să notăm că e vorba de începuturile învățământului comercial, deci de punctul de plecare al studiului său, peste care autorul trece cu atâta ușurință. De altfel pretutindeni în această a doua parte, autorul e cu desăvârșire superficial în partea istorică a chestiunii. E însă foarte la largul său, acolo unde e vorba de starea actuală a lucrurilor. Datele, numele proprii și tabelele statistice abundă; toate acestea într'un cadru și de sigur și în intenția unui bun raport al unui funcționar către șeful său. Lucrarea d-lui Idieru a fost întreprinsă după o însărcinare oficială și ca atare s'a și tipărit cu spesele Casei Școalelor.

Partea întâia este o broșură de 111 pagine.

Făcând istoricul învățământului comercial, autorul îl împarte în trei perioade:

1. Dela origine până la legea din 1864;
2. Dela 1864 până la 1894 și
3. Dela 1894 până la 1905.

Și acì ne întâmpină aceeaș superficialitate, pe care o semnalarăm în a doua parte, precum și o lipsă totală de metodă, căci deși autorul își așează faptele în ordinea strict cronologică, ceeace e un merit nu prea însemnat, dar legătura dintre ele lipsește aproape cu desăvârșire și considerațiunile generale, cari ar puteà înlesnì priceperea prefacerilor succesive, ce acest învățământ a încercat, lipsesc cu totul.

Dacă mai adaogem pe lângă acestea, că autorul întrebuințează un stil împestrițat de neologisme nepotrivite (virtualmente, Part. I, pag. 29; tentative platonice, pag. 42, etc.), de citate franțuzești și latinești, cari nu spun nimic («mentalitate... sui generis», pag. 67; «cunoștințe ejusdem farinae», pag. 67; «această parte a economiei politice e o chestiune de «plus ou moins», pag. 72, etc.), de expre-

siuni forțate («robust patriotism», pag 15; «epoca preistorică a învățământului», pag. 16, etc.) și de fraze lungi, uneori de câte o pagină întreagă, precum nu mai puțin și tendința continuă a autorului de a face spirit, pe socoteala altora, dar în paguba sa proprie, opera d-lui Idieru nu poate fi recomandată spre a fi premiată.

St. O. Iosif, *Zorile*. Dramă istorică în două acte şi în versuri — Bucureşti 1907. — *Raport de* **N. Quintescu.**

D-l Iosif prezentă pentru întâia oară publicului român o operă dramatică.

In subtitlul ei autorul califică lucrarea sa de *dramă istorică*. Are aceasta în adevăr ca bază un anume eveniment istoric, sau vreo figură istorică hotărîtă; cu alte cuvinte este ea în scheletul ei — căci mai mult nu se poate cere nici unei drame istorice — o canevà pe care poetul a umplut-o cu amănunte imaginative? Persoana, în jurul căreia se concentrează acțiunea, preotul Dan, nu este cunoscut să fi jucat un rol istoric în preziua evenimentului răscoalei dela 1848.

Zorile par dar în realitate o producțiune a imaginațiunii poetului în sensul frământărilor și întâmplărilor din acel timp, foarte verosimil expuse, și cari ca atari ar fi putut în trăsuri generale să se desfășure ca în drama sa.

Astfel stând lucrul, *Zorile* rămân o dramă de un caracter intim, petrecută în sânul familiei unui preot de sat în preziua marilor evenimente, ce s'au desfășurat în țara Ardealului în anul 1848.

Iată pe scurt subiectul acestei drame. *Dan*, un preot de sat din Ardeal, își atrage ura Ungurilor, prin faptul de a fi sfințit steagul unor țărani români răsculați, cari voiau să se ducă în lagărul lui *Avram Iancu*. Spre a scăpà de răsbunarea Ungurilor, preotul fuge spre Țară (astfel este desemnată în Ardeal Țara-Românească), pe drum însă se resgândește, se întoarce acasă, și chiar în noaptea sosirii sale, în ajunul zilei când voià să se ducă și el în lagărul lui *Iancu*, este prins de pandurii unguri și aruncat în închisoare. Condamnat la moarte, el își așteptà resemnat executarea, când se apropie *Moții* ca să-l libereze. N'are însă parte să scape cu vieață, căci *Gabor*, căpitanul pandurilor, vine imediat înaintea sosirii *Moților* și, intrând în închisoare, îl omoară mișelește.

Prin acest moment al prezilei răscoalei dela 1848 se justifică și titlul de *Zorile*, dat dramei.

In opera d-lui Iosif vibrează — subiectul se prestă minunat la aceasta—un sentiment cald patriotic, ce nu poate face decât onoare autorului, care, ca poet, mai dovedește calități serioase de stil și versificațiune, limba fiind curată și versurile corecte, afară de mici licențe, ce și-a luat poetul, în cazuri rare, ca primejd*ea* (de trei silabe, pag. 12), în loc de primejdia (de patru silabe); *un* («Te întreb: un 'ți-e bărbatul», pag. 13), în loc de *unde*... (1); *mâini* («Te-om ascunde noi, n'ai teamă, puiu de om să nu te știe—*și-i* plecă mâini noaptea, Dane»), în loc de *mâine* (2), precum și *și-i*, cuprins în aceeaș citațiune, în loc de *și vei*.

Să-mi fie permis acum a face câtevà extrageri, spre a învederà cele afirmate mai sus relativ la valoarea dramei d-lui Iosif (p. 34—35):

PĂRINTELE (Dan)
(cu glas întrerupt de plâns)

Mamă... mamă... dragă mamă! Cum de nu mi-ai spus nimic! (frângându-și mâinile)
El murià, cinstind altarul!... Pe când eu, eu suflet mic,
Eu fugiam ca un nemernic și-mi uitam de datorie!
Cum nu m'a trăsnit atuncea dreapta cerului mânie!
Ar fi fost cu mult mai bine... n'aș mai fi ajuns s'aud
Vestea asta... Doamne, Doamne! Tu m'ai pedepsit mai crud:
(cu ochii la cer)
Lui i-ai dat o moarte sfântă.... mie-o sdreanță de vieață!
N'am să văd de-acum figura lui senină și măreață?
N'am să mai aud de-acuma niciodată, niciodată,
Nici cuvântu-i de apostol, vorba-i dulce s'așezată? (se ridică aprig),
Dară ce folos acuma să-l bocesc ca o muiere,
Când mai am în vine sânge și în brațul meu putere?
Fiecare clipă strigă către ceruri răsbunare!
Și cu fiecare clipă crește ura mea cea mare:
Dormi în lumea ta de umbre, dormi în pace, bun părinte!
(ridicând pumnii la cer)
Ai un fiu, să te răsbune!

---

(1) Această licență ar fi putut fi evitată astfel: «Te 'ntreb unde ți-e bărbatul?».

(2) *Mâine* ar puteà fi înlocuit cu *mâini* (cu i plin, nu semison), în felul mai ales al subdialectului moldovenesc Asemenea și *vei* cu *ei*, dar nu cu simplul *i* scurt, care în vorbirea familiară ține locul numai al lui *e* (este).

JUSTINA (soţia lui Dan)
(cu spaımă caută să-l linişteaseă)

Dane !

ANISIA (mama lui Dan)
(sălbatec)

Dinte pentru dinte !
Vezi aşà te vreau, copile !

PĂRINTELE
(vorbind, ca 'n aiure, sie-şi)

Ce mai stai acì? La faptă !
Sângele vărsat te cheamă, fraţi 'n lagăr te aşteaptă !
Nu mai pierde o clipită... Pleacă ! Mergi acù, îndată
(se găteşte agitat de plecare Justina, dând un ţipăt, se aruncă în calea lui şi-l opreşte)

In citaţiunea următoare versurile de 15 şi 16 silabe, cari predomină altfel în întreaga dramă, sunt introduse prin versuri (de acelaş caracter trohaic) de 10 silabe (p. 51—52):

Actul II.

Inchisoarea lui Horia la Bălgrad (Alba Iulia). La ridicarea cortinei Părintele, la o masă, ceteşte din Psalmi. Se întunecă.

PĂRINTELE
(singur, ceteşte rar)

...Caută, Doamne, şi mă miluiaşte
Pre tocmala cărui te iubiaşte.
Pre cuvântul tău să-mi tocmeşti paşii,
Să nu-mi poată învinge pismaşii.
De clevete de om tu mă scoate...
Nu mai văd... (închide cartea şi trece la fereastră).
Ce grabnic curge cea din urmă zi din vieaţă...
Cade noaptea... pentru mine, noapte fără dimineaţă...
Altfel îmi visam eu totuş cel din urm'apus de soare !...
Nu ticăloşii de lanţuri, lâncezind în închisoare,
Cum mi-aştept osânda astăzi
(cu însufleţire)
Ci sburând în vălmăşagul
Luptei pentru libertate!...
(amar)
Ah! la ce-am sfinţit eu steagul,
Dacă n'am ştiut să-l apăr ?!...

Nu credem de prisos a mai face ultima extragere din opera d-lui Iosif, din care să se învedereze mai bine și tendința ei.

Comitele ungur, Arpad de Nyáry, vine la părintele Dan, ca să-i propună a-l scăpà dela moarte, prin eliberare din închisoare, drept recunoștință, că în copilăria lor, ca colegi de școală, Dan îi scăpase vieața la un înec.

Spațiul mărginit nu ne iartă a reproduce decât o parte din convorbirea dintre dânșii (p. 78—82):

PĂRINTELE
(se ridică.)

M'aș numì cel mai mișel
Om din lumea asta 'ntreagă, urgisit de-un neam întreg,
Când aș pune preț pe vieața ce mi-o dărui...

GROFUL
(nedumerit.)

Nu 'nțeleg...
Socotiam să-ți fac un bine!...

PĂRINTELE.

Ai uitat pe semne cui
Vii aici, în închisoare, să-i vorbești...

GROFUL
(atins.)

Ce vrei să spui?
Și de ce alegi deodată tonul ăsta îndrăzneț?

PĂRINTELE.

Iartă... dar spun adevărul: am cetit prea mult dispreț
In propunerea ce-mi face domnul Grof de a fugì...

GROFUL.

Te înșeli, Părinte! Numai dorul meu de a-ți răsplătì
Fapta din copilărie...

PĂRINTELE.

Sufletu 'mpăcat n'așteaptă
Plata pe pământ: în ceruri este cumpăna cea dreaptă...

Dar să zicem că deodată mintea mi-ar cuprinde-o ceața
Unei slăbiciuni de o clipă, și-aș primì... E dulce vieața,
Și la vârsta mea, mai poate să-mi îmbie încă multe
Bucurii cari să-mi îndemne inima ca să te-asculte...
Ce-ar urmà d'aci?... Pot oare eu, de-s om de omenie,
Când dușmanul însuși vine...

GROFUL
(se ridică agitat)

Nu cu gând de dușmănie
Am venit aci...

PĂRINTELE.

Și totuș nu suntem dușmani noi oare?
Când dușmanul deci mi-ajută ca să scap din închisoare,
Pot eu să mai intru în luptă? Arma o mai pot purtà
Impotriva lui?...

GROFUL
(cu un gest de nerăbdare)

Părinte, totuș...

PĂRINTELE
(din ce în ce mai aprins)

Spune: pot uità
Nedreptățile cumplite, cruntele fărădelegi
Ce le faceți împotriva națiunii mele 'ntregi?

GROFUL
(enervat, scăpând vorba)

Dar a *voastră* este vina!

PĂRINTELE
(cu durere)

Spune dac'aveà vreo vină
Tată-meu, a cărui vieață nu a fost decât lumină?
Pentru ce l-au prins ai voștri în altar și l-au ucis?
Pentru ce eu...

GROFUL
(căutând să-l oprească)

Dar, părinte..!

PĂRINTELE
(aprig)

Pentru ce, da, m'au închis?
Și de ce mă duc la moarte?.. Strigă sângele la cer!

GROFUL
(acelaș joc)

Dar, părinte, vezi prea bine...

PĂRINTELE
(cu aprindere:)

Nu! mai bine e să pier
Ca și el și mulți ca dânsul pentru cauza cea dreaptă...

GROFUL
(gata să izbucnească·)

Pentru-o cauză pierdută!.. (se plimbă agitat)

PĂRINTELE
(cu ironie, încrucișând brațele.)

Inălțimea ta s'așteaptă
Poate să mă lepăd însumi...?!

GROFUL
(luându-și seama, stăpânindu-se)

N'am venit ca să mă cert
Cu sfinția ta... Vreau numai să te rog,

PĂRINTELE
(cu un gest de împotrivire.)

Nu... e 'ndeșert!
Cărțile s'au dat pe față!..
(tăcere penibilă)
Dacă te-am scăpat atunci,
Nici n'am drept la vreo răsplată: Ce eram noi? Niște prunci!
Nu știam ce e pe lume!
(cu tărie.)
Astăzi însă știm! Așà e?
Astăzi inimile noastre ard încinse de-o văpae
Sfântă, care se numește: dragostea de neam..,

GROFUL
(se oprește drept în fața lui, măsurându-l de sus)

Părinte!
Este o deosebire... Voi, la drept, n'aveți cuvinte
Să vă răsculați... Noi însă... Neamul nostru...

PĂRINTELE
(demn.)

Neamul meu
Este tot așà de vrednic și de bun la Dumnezeu...

GROFUL
(izbucnind.)

Ha! mă faci să râd, părinte!
(cu dispreț.)
Neam valah! Neam de iobagi,
Bun doar să răstorni pământul, bun cu boii 'n plug să tragi
Și să sameni pentru alții... Asta este neamul tău!
Pe când noi, hei, noi Maghiarii...! Drept îți spun, îmi pare rău,
Când te văd căzând în prada unor fantezii deșarte,
Tu, bărbat în toată firea, preot dintre cei cu carte...
(mai calm)
Crede-mă, părinte, dacă ți-ai cunoaște datoria...

PĂRINTELE
(cu amărăciune)

Asta vi-e egalitatea, libertatea și frăția?

GROFUL.

Sunt ideile nebune ale veacului pe care
Capetele voastre-aprinse le-au luat și la 'ntâmplare,
Răspândindu-le prin gloată, ea, prostită, le ascultă,
Fără ca să le priceapă... Dar e cea mai grea insultă
Trista voastră 'ncumetare de-a vă crede de o potrivă...
Creadă, dragul meu, aceasta, gloata oarbă și naivă,
Ce se lasă amăgită pururea de-agitatori,
Iară nu un om ca tine... Spune, nu-i păcat să mori,
Nu-i păcat chiar și de traiul ce l-ai dus acolo 'n sat,
Păstorind un pâlc de oameni păcătoși, cum i-a lăsat
Dumnezeu... Când generoasa națiune ungurească
Și-a deschis cu bucurie brațele să te primească!...

PĂRINTELE
(demn)

Nu-s decât un simplu popă dela sat și dintr'un neam
De iobagi, da, ai dreptate,... dar copilul care-l am
Nu-i iobag, — nici rob, ca mine — și al lui e viitorul!
Multe, multe generații au muncit din greu ogorul,
Stăruind încovoiate peste-a plugurilor coarne,
Veacuri peste veacuri glia răbdătoare s'o răstoarne,
Pentru ca din noaptea neagră a osândei lor să vină
Astăzi tânăra mlădiță să se 'nalțe la lumină:
Pentru ca să crească liber fiul meu... și tu îmi cei
Să zădărnicesc atâta trudă... și să-i uit pe ei,
Să mă lepăd de strămoșii scumpi și pruncului ce-l am
Să i apăs pe frunte fierul roș de vânzător de neam!
(afară se aude un murmur depărtat)
Cine te îndrituește ca să-mi ceri aceasta mie?!...
Și apoi, la urma urmei, când acuma ani o mie,
Ați venit, barbari...

GROFUL
(aspru)

Părinte!

PĂRINTELE.

Voi cari vă 'nrudiți cu Hunii,
Trebue s'aflați...

GROFUL
(acelaș joc)

Părinte!

PĂRINTELE
(apăsat)

Să aflați, da, că străbunii
Ni-s de viță 'mpărătească... Falnicul popor roman...

GROFUL
(ironic)

Eh! povestea voastră scumpă cea cu Dacii și Traian...
Fleacuri de-adormit copiii... dar le știu pe dinafară!
Cine-mi poate da dovadă oare că această țară

Nu erà pustie toată, când venirăm noi aici...
Noi suntem cuceritorii ori şi cum ... Voi-veneticì!
V'am răbdat mai mult de milă şi-aţi trăit ca vai de voi!

PĂRINTELE.

Văd că n'o să ne înţelegem nici în ziua de apoi!

(Pag. 86—87):

GROFUL

. . . . Nu, părinte,
Inţelegere nu este între noi de aci 'nainte!...
(se reculege)
Dar ...
(îi întinde mâna, ca vechi colegi de şcoală — amândoi rămân o clipă cu mâinile împreunate şi se privesc faţă în faţă)

PĂRINTELE
(după o pauză, lăsând mâna Grofului)

Vezi, nu suntem două ramuri,
Din acelaş trunchiu pornite... Două rasse, două neamuri,
Amândouă faţă în faţă subt acelaş cer crescute.
La olaltă înfruntarăm vijeliile trecute,
Dar acuma fiecare năzueşte spre lumină,
Fiecare vrea să prindă mai adânc la rădăcină,
Şi-s ursite între ele pururea răsboiu să poarte,
Incleştate în luptă oarbă pe vieaţă şi pe moarte...

GROFUL

Dar atunci... săcurea numai poate să decidă..!

PĂRINTELE

Cadă

Deci săcurea! Eu sunt gata!

Am relevat dela început, că d-l Iosif se încearcă pentru prima oară — pe alte tărâmuri poetice dejà favorabil cunoscut — pe tărâmul celui mai greu gen poetic, acela al dramei.

Zorile — cum am mai spus — desemnă un moment din preziua răscoalei dela 1848 a Românilor din Ardeal, răscoală de pe urma căreia ei se aşteptau la zile mai senine pentru vieaţa lor naţională.

Față cu impresiunea, ce ne lasă, am puteà considerà această încercare a tânărului autor, *Zorile*, în acelaș timp ca niște zori prevestitoare unei carieri frumoase în viitor, când d-l Iosif, mai bine într'armat cu cunoștințele tehnicei teatrale, va ști să evite stângăciile de începător, ce se întrezăresc în lucrarea sa, și ne va prezentà de sigur lucrări dramatice mai desăvârșite, cari să se impună cu tot dinadinsul atențiunii noastre.

Dar și astfel cum se prezentă, *Zorile* d-lui Iosif, deși nu la nivelul celor mai bune opere dramatice — în general vorbind, iar nu cu referire specială la cele intrate la concurs — rămân totuș o lucrare recomandabilă, care ar merità o recompensă, dacă premiul *Năsturel* ar puteà fi împărțit între mai mulți.

Haralamb G. Lecca, *Atalia de Racine; Sărutarea de Banville;* ambele traduse în versuri; — *Shakespeare, Romeo și Julieta,* tragedie în 5 acte, tradusă în versuri; — *Cancer la inimă*, piesă în 3 acte. București 1907. — *Raport de* **N. Quintescu.**

D-l Haralamb Lecca, cunoscutul foarte talentat poet și dramaturg, dejà laureat în două rânduri al Academiei (în operele *Secunda* și *Suprema forță*), se prezentă la premiul Năsturel cu patru scrieri: cu trei traduceri, una dupe Shakespeare (Romeo și Julieta); a doua dupe Racine (Atalia) și a treia dupe T. de Banville (Sărutarea); iar în al patrulea loc, cu o piesă originală: *Cancer la inimă,* aceasta în proză.

D-l Lecca a înavuțit literatura noastră cu reproducerea în veșmânt poetic a celor trei capete de operă enunțate (și *Sărutarea* lui Banville, deși de dimensiune mică, poate fi considerată ca atare în miniatură), făcând aceasta cu însemnatul talent, ce i se recunoaște.

O analiză a clasicelor tragedii moderne: *Atalia* și *Romeo și Julieta,* precum și a micei idile dramatizate: *Sărutarea,* ar fi inutilă, ca bine cunoscute de toți cari se ocupă cu producțiunile de întâia mână ale spiritului uman, și chiar de publicul numai întru câtvà cult, cel puțin din reprezentările lor scenice.

Pentru a pune în evidență calitatea traducțiunilor d-lui Lecca, nu rămâne dar decât a extrage câte cevà din fiecare în parte, punând, pe cât cadrul *Analelor* permite, și textele originale în față.

Citez mai întâiu din *Romeo și Julieta* — despre care nu ni se spune, dacă în adevăr a fost făcută dupe textul englez — și anume scena de despărțire a lui *Romeo* de *Julieta* — acești amanți ideali,

ai tuturor timpurilor — de pe treptele unei ferestre, scenă de o tinereţe eternă, ca expresiunea unui amor, cum alte două inimi n'a mai unit (p. 70—72):

TABLOUL XII.

Odaia Julietei.

SCENA I

Romeo şi Julieta pe treptele unei ferestre.

JULIETA.

Ce ! vrei să pleci Romeo?... Mai e până la ziuă,
Mai stai! Mai stai, iubite. Nu-mi zice înc'adio,
Căci pasărea, pe care acum o auzişi,
Cântând ascunsă-n umbra vecinului frunziş,
Nu este ciocârlie, — privighetoare este.

ROMEO.

— Ba nu, e ciocârlie, iubita mea. De veste
Ne-a dat că dimineaţa se-apropie... şi vezi ?
Vezi colo cum lumina, răsbind printre grămezi
De nori, cu dungi de aur brăzdează răsăritul?
Semn c'ale nopţii torţe îşi fumegă sfârşitul ;
Semn că pe-un munte ziua, ce raze va plouà,
Incepe să se suie, ca să se uite-'ncoa.
Ori plec, să scap cu vieaţă,—ori stau să mor.

JULIETA.

Iubite,
Te'nşeli. Lumina aceea, cu linii poleite,
Nu e lumina zilei. Nu ! E vr'un meteor
Trimis 'nadins de soare, ca'n drumu-ţi călător,
Spre Mantova, să-ţi fie luminător de cale.
— Mai stăi, deci, nu te duce.

ROMEO.

Mă'nchin voinţei tale...
Pedeapsă, închisoare, chin, moarte chiar...

JULIETA.

O, nu!

ROMEO.

Le aştept voios, ce-mi pasă!.. de vreme ce vrei tu.
— Zic dar şi eu ca tine, că licărirea — aceea
Ce rupe pânza nopţii, colo, — nu e scânteia
Din ochii dimineţii, ci palidul reflect (1)
Al lunii muribunde, iar magicul efect
Al cântecului care tăcerea o sfâşie,
Aşà e, nu e cântec strident de ciocârlie,
Ci al privighetoarei concert,—căci ah! nu *ştii*,
Nu ştii ce dor mă arde să nu mai plec de-*aci*.

JULIETA.

— Ba nu! aveai dreptate, iubitul meu. Aşà e,
E ziua. Uite-o!.. Vine... O vezi? Intră'n odae...
Şi-aceea, care ţipă acum în aer, e
Ea, ciocârlia. — Doamne! s'a zis, nu ştiu de ce (2),
Că cântecul ei este plăcut. O fi, dar poate
Să-mi placă mie-un cântec, care-mi dărâmă toate
Speranţele? Nu!—Alţii pretind cu drept cuvânt,
Că ochii ciocârliei şi-ai broaştei la fel sunt
Şi că fac schimb adesea. Mai bine schimb ar face
Cu glasurile; poate că ne-ar lăsà în pace
Atunci, şi nu te-ar smulge de lângă mine. — Vai!
Lumina se măreşte din ce în ce...

ROMEO.

Mai stai.

JULIETA.

— Nu, nu! Eşti în pericol... Te rog, Romeo, pleacă...

---

(1) Ref*lect*, în loc de ref*lex*, d-l traducător l-a format ca să rimeze cu ef*ect*.
(2) Se recomandă evitarea rimelor monosilabe, compuse din două sunete sau unul numai: ele nu ating plăcut urechea.

ROMEO..

— Cu cât ne'nneacă ziua mai mult, cu atât se'nneacă
Și vieața noastră'n neguri!...

JULIETA.

Taci! nu mă disperà
Și du-te.

DOICA (din ușă)

Julieto!

JULIETA.

Ce doică?

DOICA

Mama ta
S'a deșteptat, se'mbracă și-mi pare c'o să vie
Incoa. Să bagi de seamă (dispare).

JULIETA (deschizând fereastra)

Pe voia ta să fie.
Lumină, intră-n casă,—și lasă vieața mea
Să sboare.

ROMEO.

Incă, încă o sărutare.

JULIETA.

Da.
(După ce se sărută, Romeo începe a se coborî pe scara de mătase)

Cum! Pleci?.. Mă lași, Romeo?.. Așà curând?.. Iubitul,
Prietenul, stăpânul meu... Par'că e sfârșitul
Pământului fereastra pe care te cobori!..
— Să-mi scrii des, des... de două, de cinci, de zece ori
Pe zi... Auzi, Romeo? Să-mi scrii, căci pentru mine
In fiecare clipă va fi o lună. Cine,
Ah! cine-mi poate spune, de-aș socotì așà,
Câți ani vor trece până să te mai pot vedeà?

ROMEO.

Promit, promit, iubito, să născocesc oricare
Prilej, spre a-ți trimite o lungă sărutare.
— Adio!...

JULIETA.

Vai! adio. Și spune-mi: mai speri tu
Să fii al meu vreodată și eu a ta? sau nu?

ROMEO.

Sper, — și atâtea chinuri ce azi ne stau nainte
Vor fi atunci o dulce aducere aminte
Și vom vorbì de ele cu drag.

JULIETA.

Eu însă sunt
Cu inima cernită de-un trist presimțimânt.
Da, când mă uit acuma cum te cobori, îmi pare
Că te cobori cadavru într'un mormânt, în care
Te voiu urmà.

ROMEO.

Părere.

JULIETA.

Poate, iubitul meu.
— Dar ce-i? Mă-nșeală ochii? sau palid ești?...

ROMEO

Și eu
Tot palidă pe tine te văd. Ne-a supt durerea
Tot sângele. Adio!... (dispare, coborînd).

JULIETA
(uitându-se după el.)

Adio, mângâierea
Și vieața vieții mele!... iar tu, tu soartă, fii
Așà cum zice lumea, fii schimbătoare, și
Trimite-mi pe Romeo mai iute
(tresărind) Cine vine?

MAMA
(de afară)

Dormi, Julieto?

JULIETA.

Mama?... în zori de zi la mine?
Semn rău.

Am zis mai sus, că d-l Lecca nu ne lămurește asupra chestiunii, dacă reproducerea sa în româna a fost lucrată dupe originalul englez.

Din compararea scenei reproduse cu textul lui Shakespeare n'am constatat, că traducătorul nostru s'a abătut dela acel text. Cuprinsul ei se apropie, pe cât permit exigențele poeziei unei alte limbi, de originalul englez și-i păstrează neatins fondul atât de poetic.

Cu toate acestea, intervertirile de scene, scurtările, ce d-l traducător și-a permis a face în tragedia celui mai mare poet englez, și împrejurarea că traducerea sa nu cuprinde nici o urmă de proză, de care se servește Shakespeare pe lângă versuri, acestea trădează pe d-l traducător și denotă, că a avut dinainte o traducțiune franceză, altfel bună, în care erau introduse acele modificări-adaptări, cari constituesc un procediment al spiritului francez față de producțiunile intelectuale ale altor națiuni.

Să trecem acum la *Atalia* și drept specimen să lăsăm a răsună accentele unui cor (p. 29—31).

Ca să devină însă mai învederat cât valorează traducțiunea d-lui Lecca, punem față în față textul român cu cel francez.

SCENA 8	SCÈNE IX.
CORUL.	LE CHOEUR. *Une des filles du choeur*
Ce astru pe ceruri s'arată? Acest copil minune ce e menit a fi? De vorbele dulci nu se 'mbată Și fruntea nu-i șeade plecată; Nu-l poate nimic amăgi	Quel astre à nos yeux vient de luire? Quel sera quelque jour cet enfant [merveilleux? Il brave le faste orgueilleux, Et ne se laisse point séduire A tous ses attraits périlleux.

O VOCE (din cor)

Pe când cei căzuţi în păcate
La alt zeu credinţă ş'aştern,
El a îndrăznit să le-arate
Că-al nostru e numai etern.
Un Elie 'ntr'însul vorbeşte,
Ascunse minuni ne vesteşte.

O ALTĂ VOCE.

Cum să-ţi aflăm, copile, al naşterii
[secret?
De unde vii? Eşti fiul vre unui
sfânt profet?

INTÂIA VOCE.

Tot astfel crescù Samuel
La umbră de sfânt tabernacol.
Sperând în el, Ebreii îl socotiau
[oracol.
La rândul tău, mângâie şi tu pe
[Israel?

A DOUA VOCE.

Să fie binecuvântat
Acest copil, pe care Domnul
L-a ocrotit, l-a inspirat,
Călăuzindu-i vieaţa şi priveghindu-i
[somnul.
Cu sfinte daruri Dumnezeu
I-a'mpodobit copilăria.
Apropierea celui — Rău
Nu-i fură nevinovăţia.

CORUL.

Ferice de copilul care,
Sub aripa dumnezeească, lui Dum-
[nezeu dă ascultare!

UNE AUTRE.

Pendant que du dieu d'Athalie
Chacun court encenser l'autel,
Un enfant courageux publie
Que Dieu, lui seul, est éternel,
Et parle comme un autre Elie
Devant cette autre Jézabel.

UNE AUTRE.

Qui nous révèlera ta naissance se-
[crète,
Cher enfant? Es-tu fils de quelque
[saint prophète?

UNE AUTRE.

Ainsi l'on vit l'aimable Samuel
Croître à l'ombre du tabernacle.
Il devint des Hébreux l'espérance
[et l'oracle.
Puisses-tu, comme lui, consoler
[Israël?

UNE AUTRE CHANTE.

O bien heureux mille fois
L'enfant que le Seigneur aime,
Que de bonne heure entend sa voix,
Et que ce Dieu daigne instruire
[lui-même!
Loin du monde élevé, de tous les
[dons des cieux
Il est orné dès sa naissance;
Et du méchant l'abord contagieux
N'altère point son innocence.

TOUT LE CHOEUR.

Heureuse, heureuse l'enfance
Que le Seigneur instruit et prend
[sous sa défense,

O A TREIA VOCE.

Precum în văi, sub cer senin,
Pe ţărm de tainice izvoare,
Răsar plăpânde flori de crin,
Aşà acest copil răsare.
Cu sfinte daruri Dumnezeu
I-a împodobit copilăria.
Apropierea celui Rău
Nu-i fură nevinovăţia.

LA MÊME VOIX SEULE.

Tel en un secret vallon,
Sur le bord d'une onde pure,
Croît à l'abri de l'Aquilon
Un jeune lis, l'amour dela nature.
Loin du monde élevé, de tous les [dons des cieux
Il est orné dès sa naissance;
Et du méchant l'abord contagieux
N'altère point son innocence.

CORUL.

Ferice de copilul care,
Sub aripa dumnezeească, în Dum- [nezeu credinţă are!

TOUT LE CHOEUR.

Heureux, heureux mille fois
L'enfant que le Seigneur rend docile [à ses lois!

VOCEA INTÂIA.

Orice virtute — abià născută
In lumea de primejdii se poate 'n- [năbuşì.
Un suflet, care 'ncearcă nevinovat a fi,
Intâmpină piedici o sută.
Cei sfinţi din lume trebui scoşi.
Pământu-i plin de păcătoşi.

UNE VOIX SEULE.

Mon Dieu, qu'une vertu naissante
Parmi tant de périls marche à pas [incertains!
Qu'une âme qui te cherche et veut [être innocente
Trouve d'obstacle à ses desseins!
Que d'ennemis lui font la guerre!
Où se peuvent cacher tes saints?
Les pécheurs couvrent la terre.

A DOUA VOCE.

Cetate a lui David şi tu, palat iubit,
— Voi, munţi, pe care
Domnul mult timp a locuit,
Cum aţi stârnit mânia şi furia di- [vină?
Ce zici tu, singuratec
Sion, când pe-o străină
O vezi domnind pe tronul pe care [ai domnit?

UNE AUTRE.

O palais de David, et sa chère cité,
Mont fameux, que Dieu même a [longtemps habité,
Comment as-tu du ciel attiré la [colère?
Sion, chère Sion, que dis-tu quand [tu vois
Une impie étrangère
Assise, hélas! au trône de tes rois!

VOCEA INTÂIA.

In loc de atâtea dulci cântări,
Cântări în care David prin bine-
[cuvântări
Ii mulţumià acelui ce 'n pază azi
[ne are, —
Ce zici tu, singuratic Sion, când
[slujitori
Nelegiuiţi se 'nchină la zei de pro-
[fanare
Şi blestemă pe-acela pe care tu
[l-adori?,

VOCEA A DOUA.

Cât timp, puternic Doamne, cât timp
[de-aci-'nainte
Vom mai vedeà-'n potrivă-ţi scu-
[lându-se cei răi?
Vin chiar în al tău templu profa-
[natorii tăi,
Ca să nesocotească a noastre rugi
[prea sfinte.

A TREIA VOCE.

Ne 'ntreabă ei: virtutea la ce vă
[foloseşte?
De ce v'adăpaţi cu nevoi?
Au nu'n de ajuns dovedeşte
Că Dumnezeul vostru e vitreg pentru
[voi?

A DOUA.

Cântaţi! ne zic ei. Vieţii cântaţi-i
[zâmbitori.
Dintr'o plăcere — 'ntr'alta şi dintr'o
[floare în flori
Dorinţele vă sboare.
Nebun e cine crede în cele viitoare.

LA MÊME VOIX CONTINUE.

Au lieu des cantiques charmants
Où David t'exprimait ses saints ra-
[vissements,
Et bénissait son Dieu, son Seigneur
[et son père,
Sion, chère Sion, que dis-tu quand
[tu vois
Louer le dieu de l'impie étrangère,
Et blasphémer le nom qu'ont a-
[doré tes rois?

UNE VOIX SEULE.

Combien de temps, Seigneur, com-
[bien de temps encore
Verrons-nous contre toi les mé-
[chants s'élever?
Jusque dans ton saint temple ils
[viennent te braver.
Ils traitent d'insensé le peuple qui
[t'adore.

UNE AUTRE.

Que vous sert, disent-ils, cette vertu
[sauvage?
De tant de plaisirs si doux
Pourquoi fueyz-vous, l'usage?
Votre Dieu ne fait rien pour vous.

UNE AUTRE.

Rions, chantons, dit cette troupe
[impie:
De fleurs en fleurs de plaisirs en
[plaisirs
Promenons nos désirs.
Sur l'avenir insensé qui se fie.

Câţi ani de traiu mai are, nu poate
[nimeni şti.
Gustaţi din ziua de-astăzi, căci
[vieaţa-i trecătoare
Şi mâine nu ştim de-om mai fi.

CORUL.

Să plângă, Doamne sfinte! Să tre-
[mure de teamă
Nenorociţii aceia, pe care nu-i mai
[cheamă
In sânul ei Cetatea divinei strălu-
[ciri;
Iar noi, noi către cari ţintită ţi-e
[privirea,
Noi să-ţi cântăm iubirea,
Să te cântăm pe tine, izvor de fericiri.

De nos ans passagers le nombre
[est incertain.
Hâtons-nous aujourd'hui de jouir de
[la vie;
Qui sait si nous serons demain?

TOUT LE CHOEUR.

Qu'ils pleurent, ô mon Dieu, qu'ils
[frémissent de crainte
Ces malheureux, qui de la cité
[sainte
Ne verront point l'éternelle splen-
[deur.
C'est à nous de chanter, nous à
[qui tu révèles
Tes clartés immortelles,
C'est à nous de chanter tes dons
[et ta grandeur.

Ceeace se desprinde din versurile puse faţă în faţă este, că d-l traducător procede ici şi coleà cu atâta libertate, încât cam trece dincolo de idea autorului tradus.

Astfel cugetării din:

Il brave le faste orgueilleux

nu corespunde tocmai cea din versul român:

Şi fruntea nu-i şeade plecată;

pe:

(Et parle comme un autre Elie)
Devant cette autre Jézabel

îl reproduce prin:

(Un Elie 'ntr'însul vorbeşte)
Ascunse minuni ne vesteşte.

A putut copilul *Joas să vestească minuni ascunse,* idea lui Racine erà că acest copil-minune vorbeşte *Ataliei,* precum profetul *Elie* vorbià *Jesabelei* (o altă Atalie) din timpul său.

Exactitatea, cât se poate de riguroasă, a sensului cuprins în opera de tradus atrage după sine cerinţa că — faţă cu greutăţile unei

opere poetice — traducătorul poate face mici adaose, mici desvoltări, se înțelege în spiritul textului original; poate omite ceeace este accesoriu, ceeace poate lipsì, nu însă și contrariul, ceeace constitue o idee nocesară.

De aceea d-l Lecca a făcut o desvoltare fericită, zicând:

Călăuzindu-i vieața și priveghindu-i somnul

(copilului *Joas*); de aceea a putut fără inconvenient să omită pe:

Que d'ennemis lui font la guerre!

cu atât mai mult, cu cât acest vers este o desvoltare a ideii cuprinse în cel precedent:

Trouve d'obstacle à ses desseins;

pe *Loin du monde élevé* însă noi, în locul d-lui traducător, nu l-am fi lăsat afară, pentrucă exprimă o idee esențială.

Am fost, precum se vede, destul de riguroși cu d-l Lecca. Dreptatea însă cere a relevà în acelaș timp, că afară de cele câtevà foarte puține cazuri, ca cele relevate, traducțiunea *Ataliei* păstrează nealterat cuprinsul originalului și poezia lui; ici și coleà d-l traducător face chiar oarecari adaose dela sine, adaose fericite, înzestrat cum este cu dar poetic la un nivel însemnat.

Dar să nu lăsăm fără citațiune nici *Sărutarea* lui Banville. Greutățile reproducerii acesteia în româna nefiind însă deopotrivă cu acelea pe cari un traducător le întâmpină într'o tragedie, ca *Atalia*, cu stilul ei înalt și grav, renunțăm la alăturarea și de astădată a textului francez (pag. 69—77):

PIERROT.

Am pus în coşuleţ
O prăjitură, două frumoase sticle pline
Cu vin, şi nişte struguri din viile vecine.
Un vin, cum nu e altul,—din care beau doar eu,
Am să'nspăimânt şi pomii d'aici cu cheful meu,
Da. Dar dacă sunt singur la chef, nici un haz n'are.
De aceea îngrijit-am s'aduc două pahare.
Să stai la masă, fără tovarăş, —trist şi-apoi
E altfel...

URGELA
(apare nevăzută de Pierrot şi-l întrerupe)

Nu te teme, Pierrot.

PIERROT (tresărind)

Ce ?

URGELA

Vom fi doi.

PIERROT.

Te voiu sorbì vin roşu, dând respirării mele
Parfum de lăcrămioare, parfum de viorele.

URGELA (tot nevăzută de el)

Prea bine.

PIERROT.

Deocamdată, ca să nu mi le fure,
Să mergem să ne-ascundem merindele'n pădure,
Intr'un tufiş
(iese. Urgela înaintează în scenă).

URGELA.

Da. Du-te. Ascunde demâncarea,
Pierrot,—iar eu cercà-voiu să-mi pregătesc intrarea.
(Urgela iese. Pierrot se întoarce fără coşuleţ)

PIERROT.

Aşà. Găsii un paltin, par'că'ntr'adins ales.
Şi-acum, fiindcă cerul tovarăş mi-a trimes,
Oricum ar fi, oricine, băiat, femee, fată,
Bine-venită fi-va ființa aşteptată,
In astă dimineaţă ce'ncepe-a se ivì,
Şi-aş chefuì chiar poate cu dracul, de-ar venì.
(uitându-se spre dreapta în culise)
Ce văd ? . . O umbră ? . . Cine să fie-acea bătrână,
Colò, unde izvorul, curgând, cuvinte'ngână ?
Ce sprintenă e ! . . — Care din noi, vai ! poate şti

Cum o s'ajungă! . . — Nasul începe a-i lovì
Bărbia. . . D'abià umblă. . . sărmana! . . Dibueşte. . .
Subţire cum e fusul, şi lungă ca un cleşte.
Fără'ndoeală cârja nu şi-a luat-o ieri.
O fi văzut ea multe ierni, multe primăveri.
Nu seamănă la vârstă c'o porumbiţă.

(Urgela reapare, istovită şi clătinându-se. Pierrot îi iese înainte, îi dă braţul, o sprijină, şi o duce spre trunchiul de stejar.)

PIERROT.

Iată. . .
Te sprijină pe braţu-mi.

URGELA.

Puterea mi-e tăiată. . .
Şi foamea. . . osteneala. . . m'au doborît. . .

PIERROT.

Stai jos.
Ăst trunchiu, ferit de para văzdubului focos,
Şi'nfăşurat în iarbă, par'că te-ademeneşte.
Ia pipăie-l. E moale. Şezi, de te odihneşte. (iese.)

URGELA.

Ce suflet bun! . .

(Pierrot se reîntoarce cu coşuleţul. Aşterne şervetul jos, pe iarbă Se aşează la picioarele Urgelei, îi dă să mănânce şi să bea, mâncând în acelaş timp şi el.)

PIERROT.

Acuma, mănâncă... şi-apoi bea.

URGELA (după ce bea.)

A! ce mai vin! Iţi varsă un foc ceresc coleà (pieptul).
Mă simt re'ntinerită: puterea mi-a redat-o.

PIERROT.

Aşà? Cu-atât mai bine!

URGELA.

Da. Vieaţa mi-ai scăpat-o,
Când moartea erà gata să mă sugrume. O!
Iţi mulţumesc din suflet! . . Cum te numeşti?

PIERROT.

Pierrot.

URGELA.

Fierar?

PIERROT.

Nu. Meseria mea, din potrivă, este...

URGELA.

Să. . . ?

PIERROT.

Să fiu alb.

URGELA.

Ca vălul zeiței din poveste;
Ca florile de piersic; ca crinii din câmpii. . .

PIERROT (modest)

Da. Albul vine bine.

URGELA.

Dar, dacă vrei să fii
Bun, să mă scapi de moarte... nu!.. nu cutez a spune—
Ar trebuì. . .

PIERROT.

Ce?

URGELA.

Incă un lucru. . .

PIERROT.

Vr'o minune?

URGELA.

Nu. Dar mi-l dai?

PIERROT.

Fireşte. Numai să-l am.

URGELA.

Il ai.

PIERROT.

Atunci rău n'o să-ţi pară că l-ai cerut.

URGELA.

Mi-l dai?

Imi juri, Pierrot?

PIERROT.

N'aibi grijă.

URGELA.

Juri? Spune.

PIERROT.

Nu te teme.

Asupra mea să cadă o ploaie de blesteme,
Dac'atârnând tot numai de voia mea, n'aş da,
Precum ţi-am spus, aceea ce ţi-ar puteà redà
Izvorul scump al vieţii, scăpându-te de moarte.

. . . .

URGELA.

Imi juri?

PIERROT.

Da, da. Ba încă şi iscălesc.

URGELA,

Dovada?

PIERROT.

Cu lebăda sunt frate, şi soră mi-e zăpada:
Iţi jur pe amândouă.—Dar nu mi-ai arătat
Ce?

URGELA (codindu-se.)

Am nevoie...

PIERROT.

Spune.

URGELA.

Vreau...

PIERROT.

Vrei?

URGELA.

Un sărutat.

PIERROT (a parte)

Un sărutat? Ei drace! Ciudată îndrăzneală!
Cam nu ştiu cum îmi vine. Cam stau la îndoeală,
Eu, pasăre fricoasă, ce locului n'am stat;
Eu, care nu ştiu încă ce e un sărutat,
Să fiu silit acuma a'ncepe cu-o bătrână?
Fie-ce-o fi! Se cade să tac din gură până
Trec gârla.

URGELA (chemându-l)

Pierrot!

PIERROT (a parte)

Pare că'ncepe a se'nnorà.

URGELA.

Pierrot!

PIERROT
(fără să se întoarcă spre ea)

Ce ?

URGELA.

Sărutarea.

. . . .

PIERROT
(luând repede hotărîrea şi sărutând-o)

Na !

URGELA

Aşà. Acum priveşte.
(Zicând astfel, apare transfigurată, sub chipul unei zâne frumoase şi tinere. Poartă vestmânt gălbuiu cusut cu argint, presărat cu pietre sclipitoare)

PIERROT
(privind-o immărmurit)

O, Doamne ! Ce schimbare !
Ce dulci priviri! Ce gene! Ce păr! Ce gură are!...
Bine-ai făcut, cerându-mi să te sărut. O da!
Dar cine eşti ? Răspunde-mi! Ce nume îţi pot da.
Regină ? Cum te cheamă, frumoasa mea stăpână?
Stea, rază, floare, astru ?

URGELA.

Urgela, — şi sunt zână.
Un vrăjitor, pe care în seamă nu-l luam,
Ca să mă pedepsească, fiind-că nu-l iubiam,
Mă preschimbase într'o bătrână urîcioasă ;
Dar am scăpat, şi iată: sunt tânără, frumoasă.
Acea minune crudă, acel jug bătrânesc
Sub care îngenuchiasem, le-ai rupt, — îţi mulţumesc.
Funebra-mi închisoare s'a spart; ies la lumină.
Sunt veselă, uşoară şi de speranţă plină,
Căci în pădurea verde, pe unde astăzi trec,
Re'ntinerit-am printr'un sărut al tău, — şi plec.

PIERROT.

A-mi mulţumì atâta, — nu'ncape îndoeală,
Ar fi prea mare jertfă, prea mare cheltueală.
Pleci dar?... Mai zi odată!... Cum? Nu m'am înşelat?..,
A! care va să zică acum, că te-am scăpat,
Te duci, îmi vine-a râde. Auzi minunăţie!...
O! dar ar fi curată hoţie, — da, hoţie,
Pleci şi gândeşti pe semne că eu am să te las?...
Ţi-am dat o sărutare. Nu! n'ai să faci un pas.
Plăteşte-mi datoria!... Mă 'nfăţişez la plată,
Nu la sfârşitul lunii, ci azi, acum îndată!

Urgela se învoeşte a-i înapoià sărutarea, Pierrot însă nu se mulţumeşte numai cu atâta şi cere dela dânsa a primì să-i fie soţie; ea însă eziteazâ, căci, zice ea (p. 80):

Eu, singură nu sunt,
Trăesc în fericire, departe de pământ,
Intr'un palat de aur şi marmoră din care
Privesc cu celelalte surori albastra zare,
M'ascund în umbră, între petalele de crin;
Prin faţa mea curg râuri de aur şi rubin,
Adorm sub bolţi senine, între zefiri, afară,
Şi dorm, visând cum somnul o sărutare-mi da.
Le-aş pierde toate astea, dacă ţi-aş zice «da».

După stăruinţele lui Pierrot, tocmai când Urgela păreà hotărîtă a acceptà propunerea lui Pierrot şi a schimbà vieaţa de zână pe cea pământească, se aude un cântec al *Zânelor* în aer:

In loc să fii mireasă,
Vino la cer, în nori;
Frumoasa-ţi nuntă lasă
Şi vino, vin' să sbori (p. 88).

Nu e vântul, cum crezi, zice Urgela către Pierrot, ci este vocea surorilor cari mă cheamă. Ascultă-le, adaoge dânsa (p. 89):

ZÂNELE.

O trestie sărută
Izvorul sub stejar.
Tu, care eşti pierdută,
Nu rătăcì'n zadar,

după care Urgela, răsgândındu-se, sărută repede pe Pierrot, zicându-i:

Na! Iată-ți sărutarea. Ți-o înapoez. Adio. (fuge)

Idila-dramă, adevărat mărgăritar, a lui Banville, grațiosul mare poet contimporan francez, dacă exceptăm câtevà rime, precum în versurile (p. 69):

Am nevoie, — vai! cugetu-mi trist e
De prima sărutare a unor buze, ce,

unde *e* rimează cu *ce;*
sau (p. 72):

Când moartea erà gata să mă sugrume... O!

în care vers *O!* este pus să rimeze cu... scăpat-*o* al versului precedent;
Ori (pag. 79):

Tufișurile-s gata a ne ascunde, *și* —

rime (1) neplăcut sunătoare, pe cari talentul d-lui trăducător, încordându-se la muncă mai asiduă, le-ar fi putut evità; dacă facem abstracțiune de acestea și încă câtevà ici și coleà (2) în câte trele traducțiunile, *Sărutarea* a fost redată cu toată gingășia, de care e capabilă limba noastră, care a păstrat încă frăgezimea ei nativă, iar admirabilul ei avânt poetic n'a pierdut nimic sub pana d-lui Lecca.

Astfel în câte trele traducțiunile exactitatea conținutului față cu originalele este asigurată (cu foarte puține abateri, în *Atalia*), versul curgător (licențele lui, foarte mici și foarte rare, aproape dispar) și corect, iar limba limpede, armonioasă și ferită de neologisme, lucru ce cu deosebire se impune în poezie.

Cum s'a văzut, Domnilor Colegi, traducțiunile celor două opere franceze, precum și a lui *Romeo și Julieta,* sunt—cu mici scăderi—bune, demne de originalele marelui Shakespeare, Racine și T. de Banville.

Dar d-l Lecca ne-a adus și o lucrare independentă. Cu aceasta d-sa își continuă lungul și aprețiatul trecut de autor dramatic original.

(1) De acestea am relevat și la *Romeo și Julieta*

(2) Nu se poate zice despre ele că, în ce privește vestmântul poetic, alterează impresiunea totală a traducerilor d-lui Lecca, impresiune care rămâne frumoasă.

Noua sa lucrare — mai încape îndoeală?—denotă cunoștințele tehnice și experiența de scenă a autorului. Dar tocmai pentru aceasta — se vede — autorul a fost preocupat mai mult de efecte — și în amănunte autorul umblă după efect — decât de cauze, căci în piesa sa ne prezentă numai efectele nenorocite ale iubirii unei femei — de altfel (ca văduvă) liberă și stăpână pe mâna și averea ei,—fără a ne face să înțelegem și cauzele binecuvântate, ce o îndeamnă să fie victima resemnată până la orbire a unui escroc, mai mult, a unui oarecare domn *Alfons* (de murdară reputațiune).

De altfel și subiectul, cam străin mediului nostru social (acțiunea se petrece la Nizza și Paris), și lumea cosmopolită, în care acțiunea se desfășură, nu prezentă mult interes pentru noi. Mărturisim că am fi preferit o piesă în felul celor de mai nainte ale autorului.

Afară de aceasta autorul, căutând să reproducă vorbirea unei lumi împestrițate, ca cea care se adună la Nizza (ca s. e.: «M'a mușcat cevà!.. *Ecco!.. Un' zanzara! Una piccola zanzara* (p. 17); corsaj ***bluzând*** (p. 29); *șosată* (p. 28); ***brachează*** (pag. 26), și altele), lucrarea se recomandă mai puțin și prin limbă, care devine banală, ca și aventura (un fel de «fapt divers», de care cetim zilnic prin ziare), pe care autorul ne-o servește, aventură care iea sfârșit prin împușcarea escrocului exploatator (de Grassant) de către fiul femeii victime, scăpată astfel de torturile îndurate.

Am zis mai sus că autorul vânează și în detalii efectul. Ca exemplu poate servì (pag. 15): «Un marchiz autentic (italian), la fiecare sfârșit de frază, ***în loc să puie punct, lansà*** la un metru **câtevà grame de salivă**», sau (pag. 7): «Dă-mi un *cioc*» (adică *o guriță*).

In ce privește titlul piesei, drasticitatea lui este explicată prin cuvintele, puse în gura fiului femeii victime (pag. 96):

ALEXANDRU (Urini)

(In convorbire cu de Grassant, escrocul-exploatator al d-nei Mira Urini)

Ai fost vreodată în vr'un spital?.. Trebue să fi fost! Unde n'ai fost?.. —Văzut-ai vr'un bolnav de cancer?.. Un burete îmbibat de sânge, îngrozitor la vedere!.. Miroase urît, te gonește la un kilometru: pui scalpelul, îl extirpi și reapare, și roade mereu, și dintr'un munte de om face o stafie.

GRASSANT.

Păcat!

ALEXANDRU.

Așà și voi! Stați la pândă, vânați o femee, o inoculați cu virusul amorului vostru abject, vă lipiți ca un cancer de inima ei, și creșteți și creșteți, și sugeți și sugeți, și de ce vi se dă, d'aia vreți mai mult!.. Nici cuțitul, nici revolverul nu vă nimicește!..

Mi se pare, că această piesă, la prima ei reprezentare, numai într'un singur act, cu ocaziunea retragerii din teatru a d-nei Romanescu, păreà mai puternică, fiind mai concentrată decât astăzi, când autorul ne-o prezentă prelucrată în trei acte.

Nu găsim că prin desvoltarea, ce i-a dat autorul, piesa a câștigat — aceasta s'a văzut și cu ocaziunea jocului ei în două reprezentațiuni în Decemvrie trecut, pe scena Teatrului Național, — căci prin aceasta subiectul, atât de concentrat la început, s'a diluat, pierzând din interes, care rămâne concentrat tot în scena capitală dela Comisariatul de poliție din Paris, ce acuma figurează în actul al II-lea.

Dar cu toate lipsurile observate, și deși *Cancer la inimă* este incontestabil mai pre jos de operele de teatru anterioare ale autorului, nu se poate zice că lucrarea aceasta nu poartă totuș stampila talentului său. Piesa, mai slabă decât ar fi putut ieșì din pana autorului, dacă el ar fi supraveghiat mai bine aptitudinile sale literare, atât de fecunde, rămâne și așà, cum se prezentă, o lucrare de valoare.

Apoi nu trebue să se uite, că ea vine însoțită de trei bune traducțiuni în versuri. Câteși patru la un loc formează un mănunchiu în deajuns de consistent, ca să fiu îndemnat a vi-l recomandà.

Domnilor Colegi! Ori în ce parte se va aplecà cumpăna aprețierii d-voastre, avem convingerea, că la altă ocaziune d-l Lecca își va încordà cu mai multă vigoare frumosul său talent de dramaturg, și va produce alte bucăți de teatru nu numai cu totul la nivelul celor de mai nainte, dar poate chiar superioare, căci d-sa este încă în floarea vârstei și puterile sale intelectuale sunt încă în curs de desvoltare ulterioară.

Dr. Constantin An. Macri, *Boale şi leacuri. I. Cauzele, semnele şi lecuirea boalelor prin mijloace fizice, plante şi substanţe de leac. II. Plantele şi substanţele de leac, descrierea şi aplicarea lor la boale.* Ploeşti 1907. — *Raport de* **Dr. V. Babeş.**

O carte de 158 pagine, cu numeroase figuri în text, conţinând expunerea pe scurt a principalelor boale, cu cauzele, semnele şi leacul lor. Insistă mai ales asupra tratamentului cu plante şi substanţe de leac, ce se pot aplicà şi de persoane nespeciale.

Deşi autorul spune în prefaţă despre carte că e scrisă în stil *popular* şi cu *toate* descoperirile nouă ale ştiinţei, totuş pe de o parte conţine peste tot o mulţime de termini străini, sau prea speciali şi prin urmare neînţeleşi de marea majoritate a publicului, căruia i-e adresată, iar pe de altă parte are numeroase lipsuri şi chiar greşeli ştiinţifice, cum e de exemplu aceea dela pag. 14, linia 23—24, unde e vorba de imunizare cu antitoxine, «adică toxine slăbite» (!?), sau aceea dela pagina 115, unde se preconizează dezinfectarea prin pucioasă, sau la pagina 47, unde e vorba de dezinfectare la holeră prin apă fiartă şi piatră vânătă. Deasemenea se insistă mai mult asupra părţii teoretice, puţin înţelese de cetitorul nepreparat, s. ex.: «Despre aer», la pagina 95, decât asupra părţii curat practice, lucru ce ar fi fost mult mai lesne de înţeles şi mai folositor de reţinut şi aplicat.

In teză generală trebue să dezaprobăm intenţiunea de a întărì încă tendinţa nenorocită a poporului, să nu consulte pe medici şi să se curarisească pe baza unor atari broşuri incomplete şi rău înţelese. In adevăr dispunem de o literatură imensă de lucrări de medicină populară, dar nici una din ele nu aduce foloase reale.

Considerând şi greşelile multiple ale acestei lucrări, nu o recomandăm pentru premiere.

George Murnu, *Omer—Iliada*, Douăsprezece cânturi traduse în versuri. Budapesta 1906. — *Raport de* **I. Bianu.**

De aproape trei mii de ani, cel mai mare povestitor al omenirii — misteriosul poet orb Omer — îşi are împărăţia lui, care nu încetează nici odată, îşi schimbă numai locul şi supuşii. Câtevà secole la început, stăpânirea poetului se întindeà peste toate popoarele de limbă grecească din Asia Mică, din partea de miazăzi a peninsulei

Balcanice și din insulele dintre ele și din jurul lor. Cântăreții de meserie — rapsozii, aezii — purtau numele și povestirile poetului, pe care îl reclamau ca al lor șapte cetăți, prin palatele celor mari și la veseliile celor mulți. Incetul cu încetul povestirile cântate au ieșit din gustul mulțimii, dar au rămas prețuite de partea cea mai cultivată, de învățați, cari, la Roma și mai târziu la Alexandria, se îndeletniciau cu studiile și cunoașterea comorilor de gândire, lăsate în cărți de cei vechi. Numărul acestora a fost foarte mărginit în vremile evului mediu, când «inter arma silebant musae», când o lume de popoare nouă se răvărsau peste lumea veche, prăbușind și răsturnând totul sub greutatea năvălirilor.

Indată ce însă lumea își regăsește echilibrul nou și-și poate întoarce privirile spre rămășițele de gândire și de frumusețe ce rămăsese din luminoasa antichitate, privirile se întorc cu admirație nouă spre cel mai mare artist povestitor al omenirii. Edițiile tipărite se îndeasă, traducerile încep mai întâiu sfioase, căci fiecine care înțelegeà dulceața vorbirii lui simple și țărănești, dar plină de toate farmecele energiei, armoniei, varietății și fineței, fiecare — zic — nu se puteà mulțumì cu haina slabă și nepotrivită a limbilor nouă și sărace în toate. Se încearcă mai întâiu traduceri în proză, spre a face ca fondul, faptele povestirii să poată fi cunoscute și de cei cari nu pot înțelege originalul sau traducerile latine. In proză farmecul povestirii este însă pierdut: se văd cele ce se spun, — dar nu și *cum* se spun, și tocmai aceasta este farmecul cel mare al cântecelor poetului.

Una după alta, națiile de cultură își îmbogățesc comorile lor literare cu traducerea poemelor omerice, cari au avut o foarte mare influență asupra compunerilor multor poeți. (Traducătorul francez al Iliadei, E. Aignan (1812), arată în bogate note un mare număr de asemenea influențe în poeții moderni). Unele traduceri ajung la o considerare de lucrări clasice, cum este cea germană, a lui J. H. Voss, cea engleză a lui Pope sau cea franceză a lui Leconte de Lisle, făcută aproape în zilele noastre.

Dintre ai noștri vor fi ajuns puțini, aici în țară, la cunoștința poemelor omerice în epoca Fanarioților, în vremea școalelor grecești și a dascălilor greci, cari dela Vodă Brâncoveanu au stăpânit un secol și mai bine creșterea și instrucția copiilor domnești și ai boierilor mari. Dela acești dascăli și dela ucenicii lor nu puteau venì încercări de traducere românească a lui Omer.

Asemenea încercări s'au făcut numai după ce şi la noi a ajuns influenţa culturală a apusului. In limba italiană vor fi văzut unii marea lucrare a Abatelui Melchior Cesarotti care, la 1786, a tipărit la Padova Iliada tradusă «in verso sciolto italiano» şi însoţită de introduceri, discursuri, note, cari toate umplu 10 volume; alţii vor fi văzut traduceri în alte limbi.

Versuitorul zelos Ioan Barac, «translatorul maghistratual al Braşovului», încearcă pe la 1840 o prescurtare a Odiseei în 6 părţi (Mss. Acad. Rom. 209) în două feluri de versuri:

I(n)tâia parte.

Mai arată-te isteaţă
Muza mea cea cântăreaţă!
Precum te-ai mai arătat,
Când cântai jalea cea mare
A Troadei, î(n)tru care
I(n)că una n'ai cântat.

Nu mi-ai cântat la ureache
I(n) limba noastră cea veache
Rămasă dela Romani.
Dereage-ţ(i) coardele tale,
De-m(i) cântă cu mare jale
Nişte patimi de mulţi ani.

Lasă răsboiul cel mare,
Cel de zece ani, î(n) care
Grecii cetatea bătea,
Scoţând prin foc pre Elena,
Când o cetate prin şena (sic!)
Vicleşugului ardea.

Să-m(i) cânţi numai cea ursită,
Lunga cale rătăcită
A lui Odissefs, de când
Au plecat dela Troada
Şi pre mare cu grămada
Ostaşi cu sine ducând.

A doua parte.

Acum Pinelopi, când se deşteptasă,
Văzù că fiul său nu este acasă.
I(n)treabă şi strigă, dar n'are de unde,
Că de nici o parte nimic nu-i răspunde.
S'au dus; î(n)să unde? Nimenea nu ştie.
Dar astă minune, ce poate să fie?
Nu cumvà au căzut î(n) groapă adâncă
Prin a vulturilor acestora brâncă?
Şi smulgându-ş(i) părul, vai, cu vai să schimbă,
Jalnica întrebare nu mai are limbă.
Frângându-ş(i) mânile şi alta pre lângă
Jalea bărbatului î(n)doit să plângă.
Nu ştià ce face, ba să nebunească,
Sau altă nevoie să o mai lovească.

D-l Caragiani a publicat însă la 1876 folositoarea sa traducere în proză. Până astăzi cu atâta am rămas!

Iliada a atras și la noi, ca în toată lumea, cu mai multă putere atențiunea asupra ei. In marea activitate de traduceri poetice, care se făceà aici la București pe la 1830 sub îndemnul și cu ajutorul lui Ioan Câmpineanu, și sub îndemnul lui Eliade, a fost un mare eveniment literar, când a început a se publicà la 1837, în mici fascicole, rapsodiile Iliadei, traduse în versuri românești de C. Aristia. Eliade tipărește în fruntea lucrării o introducere plină de laude mari pentru traducător și de apărare în contra criticelor aspre și chiar batjocoritoare, pe cari unii i le aruncase la apariția primelor rapsodii. Așà cum a fost însă lucrarea, a mers numai până la rapsodia VI. Și mai puțin norocoasă a fost încercarea din aceeaș vreme a dascălului dela Iași G. Săulescu, care la 1835 tipărește «O prubă de traducerea lui Omer în versuri românești exametre».

Oricât talent ar fi avut Aristia și oricâtă silință și-ar fi dat, în timpul său nu s'ar fi putut face o bună traducerea românească a Iliadei, pentrucă limba nu-și câștigase printr'o vieață literară proprie elasticitatea și bogăția de forme necesară pentru aceasta. Nu erau adunate atunci din graiul viu al poporului comorile de expresii trebuitoare poetului traducător, și de aceea dânsul creează, fabrică pe dea'ntregul, dar fabricatele lui sună fals, absurd, ridicul.

De fapt până la d-l Murnu nu aveam Iliada în limba românească și în volumul prezentat la concurs, d-sa ne dă întâia jumătate, întâiele 12 rapsodii, a 13-a este însă tradusă și publicată în *Convorbiri Literare*, 1905 Noemvrie-Decemvrie.

Aceasta este situația lucrării d-lui Murnu în literatura românească.

D-l Murnu este macedoromân și a învățat grecește de mic; este poet, și de aceea a fost atras cu putere covârșitoare de Omer, care i-a «răsunat auzului aproape din copilărie»; d-sa este încredințat că a tâlmăcì pe Omer «se poate socotì ca o datorie pentru orice națiune conștientă și cinstitoare de sine» (p. VIII), «de aceea—continuă d-sa — de mai mulți ani încoace i-am închinat toată vremea liberă și am căutat din răsputeri să-l îmbrac în graiul atât de cald și duios al neamului nostru». Astfel poetul român, adânc cunoscător al limbii noastre în starea ei de astăzi, a voit să îmbrace într'însa pentru noi pe cel mai mare poet povestitor al omenirii.

D-l Murnu, având o cultură clasică largă și adâncă și un simț literar fin și cultivat, înțelegeà că farmecul poeziei omerice stă

în simplitatea povestirii, în lipsa de artificial dintr'însa, în puterea vorbei nemeşteşugite, dar înflorită, adeseori hotărîtă şi respicată, ieşită din sufletul tare al celui nerafinat.

A studiat traducerile de Omer, făcute în alte limbi, le-a cercetat în asemănare cu originalul nemuritor, apoi pentru traducerea românească are conştiinţa că «redarea formei şi a fondului omeric cu mijloacele de cari dispune până acuma limba noastră, e... o problemă din cele mai grele.» Şi iată modul în care crede, cu adâncă dreptate, că poate ajunge scopul acesta:

«Ce limbă românească se cuvine la o asemenea traducere? Principiul, din fericire, a fost statornicit de mult de «Junimea» literară Odisea d-lui I. Caragiani e o dovadă: limba poporului român în toată curăţenia ei s'a părut ca singurul organ mai nemerit a traduce o poezie, care—cu toate că e fără îndoeală de origine literară, căci totul în ea este artă—are unele laturi, cari o apropie de poezia populară. Am căutat dar—şi aceasta mi-a făcut greutăţi, pe cari nu le-au cunoscut traducătorii în limbile culte—să mă ţin în cadrul celui mai curat graiu românesc. Acesta însă nu se dobândeşte decât din contactul direct cu poporul şi cu cele mai bune scrieri ale noastre, începând cu înşişi cronicarii. Am ales ceeace mi s'a părut mai estetic. Dacă ici-colo m'am pus în primejdia de a păreà arhaic şi mai ales purist, e că mai întâiu aveam de tradus pe Omer, deci pe autorul cel mai bătrân al Europei, şi apoi fiindcă nu am găsit un răspuns mai bun la feluritele întrebări, ce mi s'au pus în decursul lucrării. De altfel, cu toată bunăvoinţa mea, n'am putut întrebuinţà decât foarte rar câte un neologism; am stat pe gânduri chiar faţă de cuvântul «curaj», cu toate că e deplin încetăţenit. Nu sunt de vină eu, dacă poezia omerică-românească nu l-a putut mistuì. Alegerea limbii prin urmare mi-a fost dictată de subiect. O greutate mare sporită din această pricină mi-a dat-o românizarea vestitelor epitete ornative ale poetului, căci trebue să mărturisesc, că în adjective e cea mai mare sărăcie a limbii româneşti (se înţelege când vrem s'o păzim de promiscuitatea ei cu vocabularul franţuzesc). Aş fi putut trece uşor peste ele, dar atunci aş fi smuls din fiinţa lui Omer una din cele mai caracteristice ale lui podoabe.

«A căutà în miezul fiecărui cuvânt, a-l tâlmăcì vers cu vers, redând cât se poate mai multe din nuanţele lui şi în genere a-i da poezia în graiul nostru pe înţelesul tuturor fără parafrazare şi fără pedantism — iată în ce am gândit că mi-ar sta rolul de traducător.»

In privinţa versului românesc, ce este de ales pentru a îmbrăcà povestirea omerică, d-l Murnu ne spune că:

«Idealul meu de a vedeà pe Omer, așà cum mi-a răsunat auzului aproape din copilărie, a făcut să țin cu sfințenie la exametrul lui, ritmul plin și larg, singura matcă încăpătoare, în care poate curge liniștită și îndemânatică Dunărea poeziei omerice.»

Cu stăruință vrednică de lauda cea mai nețărmurită, d-l Murnu a muncit ani și ani pentru a realiză lucrarea plănuită.

Acum opt ani — la 1900 — a publicat cântul I în *Convorbiri Literare*, apoi au urmat aproape regulat câte 2—3 rapsodii pe fiecare an.

Dragostea adâncă ce a pus d-l Murnu în lucrarea sa se vede și din asemănarea întâei publicări din *Convorbiri* cu a doua din volum. D-sa a revăzut, a îndreptat, a îmbunătățit versurile fără încetare și fără cruțare de osteneală.

Traducerea d-lui Murnu nu este numai o exactă redare în românește a celor spuse în versurile lui Omer; nu, d-sa nu a tradus numai ca un filolog, preocupat numai de exactitatea transpunerii sensului dintr'o limbă într'alta, ceeace ar fi lucrare de mare merit și de mare folos, dar fără valoare artistică proprie, d-l Murnu traduce ca artist, ca poet. De aceea d-sa a pus numai puține și rare note în josul versurilor, numai când notele erau necesare pentru înțelesul povestirii, având să spună sau să amintească cetitorului rostul vreunei zeități, al vreunei persoane sau localități.

D-l Murnu caută să găsească epitete românești echivalente cu cele omerice, spre a produce în mintea cetitorului imagini puternice ca și originalul; iar când nu găsește expresia necesară în toate comorile limbii, o face însuș în modul cel mai fericit.

Este admirabil cum d-l Murnu biruește astfel greutatea de a traduce vestitele *epitete ornante*, cu cari sunt caracterizați în Omer zeii și oamenii, și pe cari le traduce, fără să le peardă efectul grandios în povestire și fără să recurgă la creațiuni supărătoare, cum a făcut la noi Aristia. Aheii sunt «cu frumoase *pulpare*», Febos este «*departe din arc țintitorul*», «*cumplit-țintitorul*», «meștere *ținteș*», «*arcașul* Apolon». Zevs este «*de scut purtătorul*», «fetele *împlătoșatului*» Zevs. Ahile este «cel bun de picior», «Șoimanul», «cel iute ca șoimul.» «Nestor cu farmec în graiu.»

«Umeda mării cărare»—ὑγρὰ κέλευθα—pe care Leconte de Lisle o traduce prin *route marine*, pierzând elementul caracteristic al acelei căi pe apă.

Asemănând traducerea lui Murnu cu cele mai bune străine: Voss și Leconte de Lisle, de nenumărate ori constatăm superioritatea traducătorului nostru.

Dar lăsând asemănările cu traducătorii din alte limbi, cari câte odată cel puțin pot fi contestate, este destul să cetim pe acest Omer românesc acum, spre a vedeà câtă vieață, cât relief a pus într'însul poetul nostru, în ce limbă curată și energică ni-l dă:

Jertfa, p. 16—17,36:

Asta zicând Odiseu i-o dete, și vesel bătrânul
Fata-i primit-a cu drag. Și îndată, pe rând dup'olaltă,
Lângă frumosul altar așaz'ale zeului jertfe;
Mânile-și spală pe urmă și orzul cu toții ridică;
Preotul Hrise se roagă și strigă cu brațele 'ntinse:
«Tu cel cu arcul de-argint, m'ascultă, tu paznic al Hrisei,
Care vârtos ocrotești Tenedos și Kila cea sfântă,
Cum și înainte când ruga rostit-am mi-ai dat ascultare,
Căci și pe mine-ai cinstit și aspru pe-Ahei pedepsit-ai,
Iată și-acuma te rog, împlinește-mi această dorință;
Mântue îndată pe-Ahei și păzește-i de neagra urgie.»
Zise și ruga voios auzitu-i-a Febos Apolon.
După ce dânșii se roagă și orzul presară între coarne,
Vitele înjunghe, grumazul sucindu-le, și le jupoaie,
Coapsele îndată desprind și le înfășură apoi în grăsime,
Pături în două făcând, deasupra pun carnea cea crudă.
Despicături cuviosul aprinde și toarnă vin negru;
Tineri alături de el stau gata cu furcile în mână.
După ce coapsele-au ars și toți au gustat măruntae,
Carnea rămasă tăind-o felii și în frigări petrecând-o,
Dânșii cu grije o frig și în urmă o scot din jăratec.
Când isprăviră cu toate deplin, și ospățul fu gata,
Benchetuiau, și ospătă din belșug fiecare dintr'înșii.
Când mai pe urmă cu toții potoliră și sete și foame,
Cănile până la vârf cu vin le umplură flăcăii
Și tuturor în pahare turnau ca să înceapă închinarea.
Astfel Aheii pe zeu îmblânzind, câtu-i ziua de mare,
Cântec măreț îi cântau și de-apururi slăviau pe Apolon,
Izbăvitorul de rău; el sta cu plăcere-auzindu-i.

Masa zeilor, p. 21:

Zise, și ast' auzind zâmbì cea cu brațele albe
Și din a fiului mână primì zâmbitoare paharul.
Dânsul apoi începù dela dreapta pe rând în pahare
Zeilor dulce nectar să toarne din cana cea plină.
Prinseră în hohote lungi a râde toți zeii ferice,
Cum îl văzură pe el șovăind și trudindu-se în sală.
Astfel cu toții din zorile zilei și până înspre seară
Benchetuiau, și ospătà din belșug fiecare dintr'înșii.
Cântec frumos le cântà și Apolon din lira-i măeastră;
Muzele-asemeni cu farmec în viers le cântau dup'olaltă.
Când mai târziu asfințì strălucita lumină de soare,
Zeii s'au dus fiecare grăbit să se culce în iatacuri,
Pe unde vestitu între meșteri Efest cel cu brațe vârtoase
Case zidì fiecărui cu mult iscusita lui minte.
Merse și fulgerătorul, olimpicul Zeus în patu-i,
Unde, când este cuprins de dulcele somn, odihnește;
Colo suind adormì lângă Hera cu tronul de aur.

Tersit, p. 31:

Dânsul erà priceput la multe bârfeli rușinoase,
Gata de zarvă deșartă necuvenită cu craii,
Când socotià că la râs prin asta pe-Ahei o să 'ntarte.
Cel mai pocit erà el în oastea venită sub Troia:
Incrucișat la priviri, beteag de-un picior și cu umeri
Strâmbi și la peptu-i aduși; țuguiu răsărià peste umeri
Creștetul lui, și abià niște fire de păr pe-a lui creștet.

Comparații, p. 37:

Tocmai cum lacomul foc pe înaltele plaiuri aprinde
Codrul întins și-aruncă departe-a vâlvorilor zare,
Falnicul luciu din haina de-aram' a purceselor armii
Strălucitor în văzduh se 'naltă și ajunge la ceruri.
Tocmai precum uneori mulțimea de pasări ce sboară —
Desele cârduri de gâști, cocoare ori lebezi gâtoase —
Pe-ambele maluri la râul Caistru, în lunci asiene
Unde și unde sburând și voios, fâlfâind din aripe,
Lărmuitoare s'așază și câmpul de sgomot răsună;
Astfel și multele gloate ieșind din corăbii și corturi

Lângă Scamandru se întind, şi greu frământat de picioare
Şi de copite izbit tot durdue groaznic pământul.

Tocmai ca roiuri nespuse de muşti îmbulzite cu vuet,
Care pe 'mpreajmă la stâna cu turme foesc rătăcite
In primăvară sburând prin vasele pline cu lapte;
Tot aşà mulţi pe câmpie pletoşii voinici din Ahaia
Stau în şiraguri acum şi ard pe Troeni să doboare.

Cum câteodată căprarii din turme ce pasc răsleţite
Lesne-a lor capre aleg, când s'au mestecat la păşune;
Astfel la dreapta, la stâng' aşezau pe oşteni căpitanii
Şi-i pregătiau de răsboiu. La mijloc Atrid Agamemnon.

Cum în cireadă pe câmp cu mult covârşeşte un taur
Fruntea măreţ ridicând din mijlocul vacilor strânse —
Tocmai aşà l-a făcut şi Zeus atunci pe-Agamemnon
Mare să pară între mulţi şi să fie-a vitejilor frunte.

Bătrânii despre Elena, p. 55:

Stau împrejurul lui Priam bătrânii Timoites şi Pantus,
Clitiu şi Lampos, apoi Iketaon, sămânţa lui Ares,
Şi încă vreo doi deopotrivă înţelepţi, Ucalegon şi Antenor;
Sfat între dânşii ţineau în turn peste Porţile Skee,
Oameni bătrâni şi scutiţi de răsboiu, dar în rostul vorbirii
Meşteri ca roiul de greeri ce stând pe copac în pădure
Lărmue blând, şi împrejur vrăjită răsună pădurea:
Astfel acolo şedeau şi capii din Troia la sfaturi.
Ei pe Elena văzând cum vine spre înaltele turnuri,
Numai decât au şoptit şi-au zis de uimire între dânşii:
«Nu e păcat că Troenii şi-Aheii cu mândre pulpare
Patimi îndură de mult şi pier pentru astă femee:
Tare aduce la chip cu zânele nemuritoare.
Insă deşi e frumoasă, întoarne-se acasă în corăbii,
Să 'ndepărteze a noastră peire şi a fiilor noştri.»

D-l Murnu, făcând această grea şi minunată lucrare, a contribuit în mod strălucit la realizarea unei vechi dorinţe a celor mai de frunte iubitori de litere dela noi. Au râvnit la aşà lucrare cei dela 1830, a dorit-o Zappa, făcând donaţiunile sale, a dorit-o Al. Odobescu, când a reglementat voinţa lui Năsturel, neuitatul nostru donator, o doreşte astăzi neîncetat Academia, care tipăreşte, cum

și cât poate, din Herodot și din Titus Livius, iar când i-a venit înainte volumul cu Eneida tradusă în versuri românești puternice și frumoase de Coșbuc, a primit-o cu adevărate ovațiuni. Este caracteristică în această privință ședința dela 9 Aprilie 1897 (*Analele Acad.*, XIX, 193), când s'a cetit asupra Eneidei lui Coșbuc raportul de condamnare sumară al unui glas cu mare trecere; s'au ridicat mai mulți și au răsunat puternic spre apărarea operei poetului glasurile competente și calde ale d-lor Tocilescu, Quintescu, Haret, Ollănescu și Kalinderu, iar Academia aproape cu unanimitate a dat traducătorului Eneidei marele premiu Năsturel.

Inferioritatea situației de astăzi este numai că nu avem de dat și d-lui Murnu Marele Premiu Năsturel, cum bine s'a dat lui Coșbuc. Este însă nu numai pe deplin meritat a i se da premiul Năsturel, la care concurează, dar avem și un mare interes să-i dăm această mică răsplată pentru marea și frumoasa muncă; interesul este ca să-l îndemnăm să-și continue și să ne dea cât mai curând și celelalte rapsodii ale Iliadei, după care să vie apoi și Odisea. Astfel vom înzestrà biblioteca literară a Românilor cu temeiul oricărei literaturi culte.

Alex. A. Nicolescu, *Suprimații.* Comedie în trei acte, în versuri. București 1907. — *Raport de* **I. C. Negruzzi.**

Nicolae Steleanu, un tânăr funcționar public, este logodit cu Marioara, nepoata unui înalt funcționar, numit Lupu Mâncărescu. Un coleg al acestuia, Tică Lefegescu, înalt funcționar și el, are intenția, deși om în vârstă, să ceară mâna Marioarei și e sigur că va fi preferit. Marioara însă alege pe Nicolae Steleanu, spre supărarea aspirantului bătrân. Tică Lefegescu amenință pe Steleanu că i se va suprimà postul (căci acțiunea se petrece în timpul crizei, când se făceau mari economii bugetare). Insă Elvira, soția lui Lupu Mâncărescu și prin urmare mătușă și ea a Marioarei, izbutește a face ca logodnicul Steleanu nu numai să nu fie suprimat, dar să capete chiar înaintare.

Piesa se sfârșește prin căsătoria tinerilor, iar aspirantul mai bătrân se mângâie și este chiar unul din martori la cununie.

Presupuind că un asemenea subiect ar fi admisibil pentru o comedie, toată acțiunea, așà cum o descrie autorul, ar fi încăput ușor într'o scenă sau două, în locul cărora d-l Nicolescu a scris trei acte și încă în versuri.

In piesa aceasta nu este intrigă, nu sunt caractere, nu este acţiune, nu este interes dramatic. Totul este de o banalitate extraordinară. Iar cât despre calitatea versurilor, mă voiu mărgini a cità câtevà la întâmplare pentru a se judecà valoarea lor:

JENICĂ PĂSĂRESCU
(un tânăr funcţionar suprimat) zice privind la lăutari

Ah vai, azi a ta vioară,
Mult regret a mea lefşoară,
Ieri eram un împărat
Astăzi sunt un suprimat.
(adresându-se către Florica Păpuşescu, o tânără modistă)
Ah! draguţă, te iubesc,
Pentru tine mai trăesc.

FLORICA

Domnule, fii bun, te cară,
C'ai rămas pe din afară.
N'ai nici leafă, nici acont
Ş'ai ajuns făr apropont.
. . . .

PĂSĂRESCU.

Te credeam idealistă
Devotată, parolistă (vrea s'o sărute).

FLORICA.

Ce să fac c'un sărutat
De-un calic de suprimat? etc.

Nu mai îmmulţesc citaţiile, toate versurile fiind cam în felul acestora. Singurul lucru ce este de admirat în aşà zisa comedie a d-lui Alex. A. Nicolescu este curajul ce a avut de a o prezentà la un premiu al Academiei Române.

N. Rădulescu-Niger, *Măria Sa Ogorul.* Roman social. Bucureşti 1907.— *Raport de* **At. M. Marienescu.**

Părere:
A) *Autorul se foloseşte de un stil forţat.*

Voiu arătà exemple numai din partea I, cap. I, II, pentrucă sunt destule.

Pag. 5: *Suflă greu* cocioaba de casă a lui Marin Todea; casa pătimià de înnecăciune.

P. 6: Casa și curtea lui Gheorghe Ion Todea erau de adevărat fruntaș, îndrumat pe cale de propășire. Casa lui Marin te făceà să te uiți cu desgust la ea.

P. 7: Iarna se așezase cu temeiu (în 5 Noemvrie). Mărin se făcù afară din casă. Mărin dădù o aruncătură de ochi boilor. Mărin cu graiul lui acriu, de suflet acrit de nemulțumiri. Și zise preotului Fuică: dar cum de te înfundași așà de vreme pe la noi?

P. 8: Pe de margini mărăcinile încremenite de ger își amestecau verdeața, care băteà în galben cu albul de neauă întipărit bine pe ele.

Marin și alți câțivà, ce-și trăise traiul, erau cu amintire în carne și oase a unei stări de lucruri înapoiate.

Pag. 9: Se arată Vișoiu cu vorba grăbită, par'că i-ar fi căzut din deal cuvintele unele peste altele, deși se vedeau numai capetele.

Intrebà restit un coșgogeamite muntele de om voinic.

Preotul Fuică în cârciumă către cârciumarul Vișoiu: «A dat și dă Dumnezeu țuică și vin, ca să ne mai veselim. Nu zic numai decât, să nu ne vedem de beție drumul la doi pași, dar nici să ne uităm la băutură, ca la ucigă-l toaca.

P. 13: Apoi din cârciumă porniră toți cu vinul în nas.

P. 15: De sub neaua timpurie a părului ei (Mariei Cosmin) privirea tânără și duioasă. Tăcerea din juru-i și ființa scumpă din față îi recheamă amintiri, țarină roditoare de emoțiuni dulci.

Sub lumina lampei, *figura* dejà bărbătească (a lui Nicu Cosmin), cu trăsături energice de voință de frumusețe, *se desprinde* puternică de pe fundul pe jumătate întunecos al păretelui acoperit cu mari scoarțe de coloare închisă.

Nicu lasă condeiul, care alergase neobosit, pe multe file de hârtie.

P. 17: Zâmbetul speranței (a lui Nicu Cosmin), că va puteà trăì s'o vadă împlinită (tovărășia) îi luminà chipul și în acel extaz fericit de contemplare a viitorului, ființa lui întreagă luà caracterul unui simbol. Din două avânturi de speranță izvorî în privirile lor credința înrourată de lacrimi... —

Mă silesc (Nicu) să prind toate spițele roatei locale în cercul progresului. Și altele de aceste.

Intr'adevăr, în exemplele citate, cari s'ar puteà immulți la nesfârșit, autorul romanului abuzează de comparațiuni nepotrivite cari, în loc să mărească plasticitatea descrierii, o întunecă și produc un efect penibil, de multe ori comic. Așà de ex.: Suflă greu cocioaba de casă.

Și numai atâta cât am extras e destul pentru ca opul să nu se iea în considerațiune.

B) *Arhitectura sau construcțiunea opului:*

Nimica nu se poate face bine și frumos, fără un plan bine rumegat. Mai întâiu trebue făcută istorioara opului, cu toate sceneriile, așà că la început autorul trebue să știe ce e în scena din urmă, și astfel să îmbrace schițele pregătite. Autorul trebue ca la început să-și formeze persoanele pentru op și toată caracterizarea lor. In fine, după regula romanelor, persoana care figurează ca titlu trebue să fie persoana activității, a conducerilor; toate dela ea purced, toate pe lângă ea se întorc. Să vedem acum persoana titlului, pe *Măria Sa Ogorul.*

1. Măria Sa Ogorul e o personificare foarte slabă, nesuccesă; pământul, ogorul e personificat în Măria Sa. Să citez din op cele ce se referă la personificare.

Pag. 90: Ogorul este domnitorul vieții românești și mântuitoare este cârmuirea lui. Ogorul i-a fost drag și drag îi va fi pururea, și va rămâneà supus credincios și luminat. Ogorul rânduește Românului traiu de casă, tovărășia inimii. Măria Sa Ogorul caută în viitor din vremile de față și tuturora blând grăește, să nu rămână numai la cele apucate. Vă dau grâne, vă dau pământuri, așà cum vi le pot da, nu se pot potrivì tuturor nevoilor viitoare, le mai grăește Măria Sa.

P. 112: Chestiunea ogoarelor noastre mănoase. Măria Sa Ogorul, se gândì Mirilă.

P. 219: Și toți îl iubiau pe Vodă și toți îi ziceau: Măria Sa Ogorul. Măria Sa Ogorul, când se născù odată cu pământul, trei ursitoare străbătuseră nemărginirea întunecoasă la fereastra răsăritului, de unde zăriseră pe domnescul prunc (Ogor) în leagăn de cer albastru, și acuma ursitoarele ursesc. și-i dădură numele Ogorul.

P. 221: Măria Sa Ogorul crescù și ajunse Domn și Voevod puternic și fiii săi se immulțiră și fură plugari.

Cuget că e destul. Cine vrea să se delecteze și mai mult, să cetească încă la pag. 224, 225, 232, 238, 262, 496, 497, 499 și 501.

Autorul mai bine ar fi nimerit, ca pe un econom bătrân să-l pună ca să învețe poporul pentru ogor, sau să fi introdus pe un profesor de agricultură, căci autorul nu s'a pregătit însuș și nici pe Nicu Cosmin l-a învățat bine, așà încât învățătura despre ogor duce în confuziune pe plugari, și nu le face nici un bine.

In Europa, ogorul, ogoritul și-a mâncat traiul și vieața. Acolo unde sunt prea multe pământuri în posesiunea unui boier (proprietarii mari) și nu e necesitate de a sămănà toate pământurile de arat, și acolo unde nu este capital destul nici mâini de o lucrare intensivă; de silă, dar nu de voia bună, se lasă pământuri și pentru ogor. E greșită părerea aceea, că trebue să lăsăm pământul ca să odihnească și să-l lăsăm în grija lui Dumnezeu, ca acesta să-l lucreze și îmbunătățească pentru noi.

In pământul ce se lasă de ogor cresc buruienile, așà încât acestea în anul viitor nu se pot stârpì cu plugul. După ce s'a semănat grâu în ogor, cresc buruienile, de copleșesc grâul, îl prăpădesc, însă la seceriș grâul e plin de sămânță de buruieni, încât trebue doi ani și cu lucru îndoit ca să cureți locul ogorit de buruieni. In Europa s'a introdus ararea cât mai afundă, neîncetata curățire de buruieni și gunoirea regulată; în modul acesta în unele locuri se produc două recolte într'un an.

Am vrut numai ca să nu aprob învățăturile despre ogor din opul: *Măria Sa Ogorul*. Dar săracii plugari, cari au numai câte 2—3 pogoane, cât pot lasà de ogorit? și cum și unde?

2. *Preotul din sat arătat ca blestemat.*

Aceasta prea adeseori am observat în scrierile din România. E mare rău, că preotul se dejosește așà de mult de scriitorii ușuratici; vor fi și preoți răi, pentrucă așà e făcută lumea, ca oamenii în partea mai mare să fie răi și blestemați; dar un scriitor care voește să învețe poporul, ca de exemplu bun să aleagă pe preotul cu însușiri religioase, morale și naționale! Căci atunci se ridică autoritatea clerului și preoții, dacă în scrieri văd exemple bune, se îndeamnă să fie mulți buni; și pentru vreo câțivà răi, să nu desgustăm pe cei buni, căci noi Românii, fără preoți buni, nu putem existà.

3. *Nicu Cosmin, boier tânăr, arătat ca om de omenie.*

In vreo câțivà ani, asemenea ca censurator de opuri intrate la concurs, am observat că în romane și piese teatrale boierii erau luați în batjocură. Eu această manieră mai de multe ori am biciuit-o. Acuma aflu că autorul a făcut pe Nicu Cosmin, boier tânăr, de făp-

tuitorul cel mai bun şi mai mare în opul său. Eu aş fi dat opului titlul: «Nicu Cosmin, boierul luminat», pentrucă acesta conduce toată activitatea în op şi autorul adeseori m'a cucerit cu descrierea cea atât de frumoasă despre Nicu Cosmin.

Autorul, care pe Nicu l-a creat de ființa sa cea mai bună în op, a fost nedrept față de el, pentrucă l-a făcut nefericit.

Providența trebuià să-l remunereze pe Nicu, dar autorul l-a dat pe mâna criminalilor. Erà să fie o sensațiune fără rațiune.

S'ar mai puteà face încă multe observări, d. ex. că prea multe perechi sunt amorezate, şi că ici, colea, descrierile sunt prea lungi, încât îți uiți de firul istorioarei romanului; și pentru aceasta, romanul a crescut la 501 de pagine, când întâmplările cuprinse în op ar fi fost îndestulate și cu vreo 250 de pagine.

4. Un defect capital al romanului este lipsa motivării psicologice a acțiunilor și a felului de a fi al personajelor. Tendința autorului de a arătà, cum cu puțină bunăvoință din partea intelectualilor dela sate se pot aduce multe îmbunătățiri în starea nenorocită a țăranilor, este foarte laudabilă de sigur, însă aceasta trebuià făcută cu multă discrețiune; trebuià reprezentată cu tot aparatul necesar, pentru ca cetitorul să aibă iluzia adevărului, și la sfârșit, lăsând cartea din mână, să poată zice: adevărat, cu asemenea oameni putem salvà situațiunea. In loc de aceasta, autorul pune în scenă personaje atât de șterse, atât de puțin caracterizate, încât nu se pot deosebì unele de altele decât prin situațiile lor diferite. Toți au acelaș ideal social: Măria Sa Ogorul, și ei toți sunt îndrăgostiți; e plină cartea de peripeții de dragoste și de tirade oratorice asupra Măriei Sale Ogorului. Din când în când vedem deodată, că s'a realizat un progres însemnat. Cum? Prin mijloace mai mult decât naive. Lumea, pe care o descrie d-l Niger, pare a trăì izolată de restul lumii, compusă numai din indivizi buni, cari pricep lucrurile cele mai grele dela primele vorbe. (Cei câțivà răi aproape nu se manifestă decât prin mijloace neîndemânatice, ca și când ar voì ei înșiși, ca să nu reușească; așà e petiția la Minister în contra învățătorului Danicuță, care la urma urmei nu erà șeful reformatorilor, ci veniă abià în al 3-lea rând; atentatul în contra lui Mirilă, etc.). Și în sufletele acelor oameni buni, nici odată nu vedem o umbră de îndoeală, ceeace atât e de inerentă firii omenești și mai ales țărănimii, de atâteaori înșelată în așteptările ei. Totul merge ca pe rotile, după placul d-lui Niger, și romanul se sfârșește cam în felul lui Zola, printr'un optimism nespus de dulce, cu singura deosebire, că pe

când acela proclamă munca de regeneratoare a neamului omenesc, d-l Niger proclamă domnia Măriei Sale Ogorului.

Pe lângă toate că adeseori am avut plăcere în cetirea unor părți ale romanului, nu mă simt îndemnat ca opul să-l propun pentru premiere.

Anibal Teodorescu, *Idea socialistă și Karl Marx*. Studiu critic. Bucureşti 1907. — *Raport de* **At. M. Marienescu.**

E necesitate de a pune întrebarea: «Că se poate iertà oare ca în România să intre învățături socialiste? Pentru ce, mai întâiu trebue ca din punctul de vedere al întrebării să cunoaștem starea României.

Numărul locuitorilor țerii, de regulă, se pune la 6 milioane de suflete, și după scrierile din urmă, 82 de procente sunt agricultori, adică țărani.

Dar ce fel de țărani? de Români?

O parte mică din țărani au numai atâtea pământuri, încât nu poți pune 3 pogoane pe fiecare cap de familie, pe fiecare proprietar mic. O parte mai mare sunt fără de pământuri, cerșesc pământuri dela boieri și dela Stat, și aceștia au îngreunat deslegarea chestiunii țărănești sau, precum o numesc unii, chestiunea agrară. Cei mai mulți, două milioane, rămân nemulțumiți, și pentru aceasta după legile naturii și ale firii omenești, precum după legile istoriei altor popoare, împrejurările stârnesc groaza de un viitor ce poate să aducă cutremurare dezastroasă în țară.

Afară de aceasta, populațiunea rurală, până mai deunăzi, așà de tare a fost de neglijată în instrucțiunea de școală, încât mi-e rușine să spun — ce prin jurnale s'a recunoscut, — dar pentru pricepere, trebue să o zic, în acea poporațiune, în multe părți ale țerii, încă nu a ajuns nici la A. B. C. Și pentru aceasta, după experiență din alte țeri, acea poporațiune formează un material foarte ușor de aprins, ca să ardă țara. Agricultura în țară încă nu e aranjată pe fundamente tari, ca pe acestea să se bazeze existența statului român. Și pentru aceasta, orice fluctuațiune periculoasă a celor 82 de procente ușor poate devenì primejdioasă și pentru existența statului.

Din locuitori, o parte mică sunt industriași, meseriași și fabricanți. Din aceștia și din sodali nu toți sunt Români, și astfel avem de

a face socoteală și cu element străin, puțin la număr, dar cu destulă influență asupra societății române.

Dar în România trebue să luăm în considerațiune, respective în combinațiune, și populațiunea evreească, ca industriași și neguțători, cari—pentru un caz greu în țară—măresc elementele distructoare, pentrucă și în alte țeri, aceștia sunt cari mai întâiu primesc învățăturile socialiste, se respândesc între popoarele proaste, se pun de preşedinți grupelor socialiste şi astfel conduc socialismul, ca și o armată, în contra societății și a statului. In grupele acestea se află și învățătorii pentru comunism și anarhism, a căror lucrare e ruinarea.

Şi mai luând în considerațiune, că socialismul din o țară e aliat cu cel din țeri străine, care dă ajutor în bani și în persoane conducătoare, ca, după împrejurări, să aducă și catastrofe, căci politica lor e de a ruinà tot ce le stă în piedică, acuma, când vedem că România nu e organizată bine cu țăranii, că mai mult este o țară proastă și săracă, că populațiunea ei așà de uşor se poate duce în rătăcire, ca ea însăş să-și surpe patria sa, eu toate învățăturile le-aș introduce și lăți în țară, numai acele socialiste le-aș împiedecà, pentrucă în această țară pot fi mai păgubitoare pentru poporul și statul român, decât în unele țeri, unde este cultură generală și stare bună materială, și unde azi socialismul a ajuns la dogmă, ca și lucrătorul în toată ziua să aibă destul de mâncat, și viitorul lui să fie asigurat.

Dar pentru ca socialismul în România să se îndestuleze numai cu atâta, trebue vreo sută de ani, și atunci când țăranii vor fi mai culți și mai avuți și când industriașii și fabricanții din România își vor expedià mărfurile lor preste Balcani și Marea Neagră, zic atunci haida de, vină și socialismul, dar azi nu, ca în București să nu se strige: Hannibal ante portas!

D-l Anibal Teodorescu, prin opera mai sus citată, și-a luat sarcina ca să dea alarma asupra acestei primejdii. In prefață, p. 13, ne spune că: Socialismul — ori cât de curios ar păreà lucrul acesta— fusese introdus, acuma câțivà ani, de o mână de străini speculatori și în România, cu toate că numai de teoriile acestei doctrine nu aveà nevoie țara noastră.

Apoi la pag. 14 autorul zice: Problema ridicată în mișcarea agrară a adus în discuțiune și socialismul, despre care unii au zis chiar că a fost sufletul întregei mişcări, etc.

La pag. 15 din aceeaş prefaţă adaoge: Socialismul e o teorie economică, şi de sigur merită să fie bine cunoscută chiar în ţerile în cari ea nu s'a manifestat de loc.

Sunt de acord cu autorul, şi pentru aceasta şi eu însumi cartea aceasta o recomand bărbaţilor de stat, prefecţilor, senatorilor şi deputaţilor cu influenţă în România, ca să înveţe şi să ştie cele de lipsă despre socialism şi apoi, cu înţelepciune şi guvernare practică, să *prevină de timpuriu* şi să vindece relele, atunci când încep a dureà ţara şi a nu întârzià, până ce socialismul a făcut răni grele ţerii, căci atunci e mai greu de a le vindecà. Dar în unele ţeri s'au şi produs exemple practice, pentrucă deşì se zice că *pauca sapientia regitur mundus*, — totuş sunt unele ţeri guvernate şi cu înţelepciune.

D-l autor, ca Dr. în drept al Universităţii din Paris, cu opul său prezent de bună samă face onoare acelei universităţi, iară pentru sine a binemeritat laudă frumoasă, pentrucă în opul său arată un studiu istoric al întrebării socialismului şi acesta e lucrat cu ştiinţă şi seriozitate, încât opului său i-a dat o valoare permanentă. N'aş puteà însă ca să recomand cartea pentru premiere, fiindcă altele sunt cu mult superioare.

Anibal Teodorescu, *Idea socialistă şi Karl Marx.* Studiu critic. Bucureşti 1907. — *Părere de* **I. Kalinderu.**

„Idea socialistă şi Karl Marx“ de d-l Anibal Teodorescu este o lucrare, care dovedeşte că autorul ei a cetit mult cărţile lui Marx: *Manifestul partidului comunist* şi *Capitalul,* dar mai ales cărţile unde se concentrează şi combat teoriile lui Marx, spre pildă: Gustave Le Bon, Coudès, Garofalo, Leroy Beaulieu, Spencer. Capitolele III—VIII din cartea d-lui Teodorescu par a fi luate numai după Benoist Mal: *Le Socialisme intégral.*

In prima parte a lucrării se găseşte expunerea apariţiei ideii socialiste, a diferitelor teorii în cari ea a apărut, şi a diferiţilor autori cari au scris în sensul socialismului. Această expunere, îmbrăţişind prea mult, este absolut insuficientă pentru un necunoscător în materie. Pentru un cunoscător însă ea n'are nici o originalitate, aşà că dacă lipsià această parte şi autorul începeà cu Marx, puteà da mai mult loc analizei ideilor acestuia, şi cartea ar fi putut aveà valoarea şi folosul pe care poate, autorul n'ar fi aşteptat-o: răspândirea ideilor marxiste

Critica pe care o face autorul ideilor marxiste îmi pare slabă, afară de acele părți unde reproduce criticele ce le-a făcut *Economia ortodoxă* lui Leroy Beaulieu, Spencer, etc.

Unde este personal autorul, pare a întrebuință metoda mică, dialectica forțată, care obiectează asupra punctelor de detaliu și împrumută dela sine adversarului o idee falsă, la care adversarul nici nu se gândește, spre a-l puteà combate mai cu succes.

Aceasta se poate vedeà ușor în ultimele trei capitole de critică. Autorul n'a prins apoi valoarea și importanța demonstrărilor lui Marx, cari sunt bazate pe fapte, și cari în Anglia și Germania se pot susțineà și sunt adevărate, de unde și succesele socialiștilor în aceste țeri.

Cel mai bun mijloc de a combate pe Marx la noi, este de a arătà că demonstratiile lui sunt bune numai în țerile cu industrie mare și capitaluri vechi și imense, și că la noi n'au nici un rost și nici un sens, fiindcă suntem țară de plugari.

D-l Teodorescu nu s'a gândit la acest lucru și de aceea cred că cartea d-sale, departe de a fi utilă, va contribuì a propagà ideile socialiste la noi, din cauză că dânsul le prezentă așà de bine și le combate așà de slab și superficial, încât cine o va cetì, va da dreptate lui Marx.

In sfârșit autorul a muncit și a consultat numeroase opere, așà că din acest punct de vedere lucrarea sa «Idea socialistă și Karl Marx» merită interes. Fără a fi raportor, nu cred însă că poate fi trecută printre cele premiabile, pentru cuvintele mai sus arătate.

Dându-mi această părere, nu pot să nu exprim totdeodată și convingerea ce am dobândit, că d-l Anibal Teodorescu e un scriitor stăruitor. Când va adâncì mai bine interesanta chestiune a socialismului, e de așteptat că ne va da lucrări nouă folositoare.

Const. V. Obedeanu, *Potretele lui Mihaiu Viteazul.* București 1906.— *Raport de* **Gr. G. Tocilescu.**

Este, de netăgăduit, o lucrare interesantă de a studià sau colecționà portretele vechilor noștri domni, și prin bune reproduceri de a fi popularizate.

Cel dintâiu și până astăzi unicul studiu asupra acestor portrete se datorește veneratului nostru coleg, d-lui D. A. Sturdza. Tot d-sa, în vara anului 1892, vizitând galeria imperială de pictură din Viena, a descoperit portretul lui Mihaiu Viteazul într'un

tablou lucrat în uleiu de pictorul contimporan Franz Franken junior și reprezentând pe regele *Croesus cum arată lui Solon bogățiile sale*. Alte portrete ale aceluiaș domnitor au fost semnalate și descrise în 1846 de Anton Kurz (*Magaz. istor. p. Dacia*, II, 371), iar în 1847 de N. Bălăcescu (ibid., IV, 212); trei din ele s'au reprodus în *Revista Română* (I, 1861), ca și în *Literatura și arta română* (Vol. IX), care a reprodus și copia portretului bust al lui Mihaiu din tabloul lui Franken, făcută de pictorul Oscar V. Obedeanu.

Tânărul magistrat d-l C. V. Obedeanu a cules și reprodus prin fototipie toate portretele lui Mihaiu Viteazul până acum cunoscute, însoțindu-le de o scurtă notiță istorică și descriptivă, făcută cu îngrijire și deplină cunoștință.

Lucrarea a făcut obiectul unei conferințe ținute în sânul «Societății femeilor române». Concluziunea la care ajunge autorul (pag. 16) este că în tabloul lui Franken cată să vedem cel mai bun portret al lui Mihaiu, «pentrucă el a fost lucrat de un pictor mare, în uleiu și după natură». Dar „după natură" este sigur că l-a făcut Sadeler, sculptorul dela Curtea imperială, în anul 1601, după cum singur ne spune: «Maiestatis sculptor Aeg. Sadeler ad vivum delineavit et d(edit) d(edicavit) Pragae MDCI.» Neuitatul Bălcescu, când a descoperit acest portret în cabinetul de stampe dela Paris, a strigat împreună cu Alex. Golescu: «Acesta este»! Socotim că și astăzi putem repetà acelaș lucru, cu istoricul eroului dela Căiugăreni: «Acest portret făcut la Praga după natură chiar de sculptorul împăratului, fără îndoeală, e cel mai adevărat și mai bine nemerit. Gravura e cât se poate de frumos făcută, și astfel cum nu s'ar puteà mai bine face. Fizionomia Principelui corespunde întocmai închipuirii celor ce au studiat caracterul acestui bărbat extraordinar. Figura e slabă, melancolică, serioasă și cam aspră; în tot foarte frumos și cu multă expresiune.» In tabloul lui Franken chipul Voevodului ni se pare idealizat, prea tânăr, cu niște trăsuri prea fine și puțin energice: este mai mult omul de salon și curtean decât oșteanul viteaz, care își petrecuse vieața în mijlocul armelor și înfruntase de atâtea ori moartea în focul bătăliilor.

Cu toată dorința ce aș fi avut ca lucrarea costisitoare a d-lui Obedeanu să fie măcar în parte răsplătită, nu o pot recomandà la premiul Năsturel de 4.000 lei.

Prof. Dr. Emilian Voiutschi, *Prelegeri academice din Teologia morală ortodoxă.* Volumul I. Introducere. Cernăuţi 1906. — *Raport de* **At. M. Marienescu.**

Volumul I e ca introducere pentru un op, care va sta din mai multe volume.

Autorul în precuvântare zice că aceste prelegeri sunt cursurile, ce le-a ţinut cu elevii săi la facultatea teologică din Cernăuţi; şi că opul e o carte didactică de teologie morală ortodoxă. Mai departe autorul zice, că opul său constitue partea cea mai însemnată din expunerea moralei creştine în genere.

In Regulamentul Academiei articolul 7 dispune: că la concursul premiilor poate fi admisă nu numai o operă întreagă, ci şi o parte din operă, cu condiţiune ca această parte să fie completă.

Deci prima întrebare e: că partea aceasta se poate oare considerà ca o operă completă?

Cuprinsul cărţii e următorul:

§ 1—7 pertractează despre noţiunile teologiei morale, mai de aproape despre caracterul, izvoarele, metodele şi principiile teologiei morale ortodoxe.

In § 8—10 se cuprinde o ochire repede asupra istoriei şi literaturii morale filozofice şi a celei creştine, iară în § 11 se cuprinde istoria şi literatura moralei creştine, dela finea timpului apostolic până în ziua de azi.

Astfel în acest § se cuprind 4 perioade:

Perioada I. Dela finea timpului apostolic până la Constantin cel Mare, anii 70—323;

Perioada II. Dela Constantin cel mare până la îndeplinirea desbinării între biserica răsăriteană şi cea apuseană, anii 323—1051;

Perioada III. Dela desbinarea bisericilor până la apunerea imperiului bizantin, anii 1054—1453;

Perioada IV. Dela apunerea imperiului bizantin, 1453 (1517) până azi.

In urmare, volumul I, deşi se numeşte «Introducere», se poate considerà ca un op complet şi pentru aceasta se poate admite la concurs.

In privinţa meritului opului, se poate zice că autorul pentru toate perioadele a consultat foarte mulţi autori, scriitori din biserica răsăriteană şi apuseană; şi că studiul său arată cunoştinţe şi

ştiinţe de materia opului, precum şi osteneală cuviincioasă la lucrarea opului.

Din aceste motive propun ca opul să se premieze cu premiul Năsturel.

Profesor Dr. Emilian Voiutschi, *Prelegeri academice din Teologia morală ortodoxă.* Volumul I. Introducere. Cernăuţi 1906. — *Părere de* **I. Kalinderu.**

In această carte, scrisă într'un stil foarte greoiu, se arată amănunţit şi logic conexiunea dintre morală şi dogmele creştine, dintre etică şi dogmatica creştină.

Interesul acestei cărţi este că ea arată cum se întemeează preceptele moralei pe adevărurile creştine şi cum unele nu pot subsistà fără a fi întemeiate pe celelalte. Sforţarea de a arătà şi a susţineà acest adevăr este foarte meritorie în acest timp, când toţi nechemaţii caută să sdrobească fundamentul religios al moralei şi să lase în vânt legile superioare ale moralei omeneşti.

In această carte găsim un examen critic complet, mai întâiu al tuturor concepţiilor filozofice de morală din antichitatea greacă, apoi al concepţiilor scolastice din evul mediu şi din timpul renaşterii, cum şi dela renaştere încoace până în zilele noastre, plus morala lui Nietzsche. Acest examen critic, fiind prea sumar, nu lămureşte mult doctrinele etice, de cari se ocupă.

In acelaş sens se examinează şi morala vechiului testament, insistându-se asupra fiecăreia din cele zece porunci.

Tipul moral al lui Hristos, al lui Ioan, Pavel şi Iacov, tipuri cari se armonizează şi se completează, sunt foarte bine desenate.

Urmează apoi Istoria moralei creştine, a formării ei progresive, dela cei dintâi apostoli şi martiri până în zilele noastre. In această epocă, autorul distinge patru perioade bine demarcate. In această parte a cărţii, se arată foarte documentat partea ce a adus-o în crearea edificiului moralei creştine fiecare din personajele bisericeşti, de cari se ocupă autorul Prof. Dr. Voiutschi.

Nu sunt raportorul acestei lucrări, dar fiind interesantă, am examinat-o şi am ajuns la încheierea că merită să fie declarată premiabilă.

Căpitan Al. Anastasiu, *Bătălia dela Călugăreni.* 1595. București 1907. — *Raport de* **Gr. G. Tocilescu.**

In comunicațiunea făcută Academiei Române în ședința publică dela 11 Fevruarie 1902, purtând titlul: *Studii topografice asupra campaniei din 1595 a lui Mihaiu Vodă Viteazul,* înainte de a expune rezultatul cercetărilor mele, arătam că una din dorințele cele mai vii ale lui N. Bălcescu fusese de a se ridicà planurile deosebitelor localități mai însemnate citate în minunata lui operă: *Istoria lui Mihaiu Vodă Viteazul,* și că «printre hârtiile lui s'a găsit un început de scrisoare adresată, după cât se vede, unui amic din țară pe care-l rugà, între altele, să viziteze tărâmul luptelor din vara anului 1595: Giurgiu, Călugăreni și Târgoviște». Mai adăogeam că «asemenea lucrări atât de însemnate, pe cari un scriitor ca Polybiu le pune între cele mai de căpetenie datorii ale unui istoric, descrierea autoptică a localităților istorice, nu s'a realizat încă nu numai pentru epoca lui Mihaiu Viteazul, dar, putem zice, pentru nici o epocă din istoria noastră; și pe când aiurea există întregi bibliografii despre unele bătălii date acum două mii de ani, despre Marathon și Salamina, despre Cannae sau Teutoburg, la noi lupte însemnate, cu mult mai apropiate, fapte mari răsboinice de ale părinților noștri, ca cele dela Rovine sau Rahova, dela Răsboeni sau Călugăreni, nu sunt încă recunoscute și studiate pe teren, rânduite într'un curs de istorie militară a Românilor, sau fixate pe o hartă istorică a României.

«Și o astfel de lucrare—adăogeam—nu mai este timp să fie amânată; aspectul terenurilor se schimbă zilnic, pădurile dispar sub loviturile securii, movilele sub fierul plugului și al sapei, bătrânii se duc cu a lor comoară bogată de povești și de legende locale, de cunoștințe topice asupra satelor vechi, asupra ruinelor de cetăți, asupra drumurilor vechi și părăsite, și asupra atâtor alte lucruri, despre cari zadarnic ar întrebà cinevà generațiunile tinere, căci nu știu nimic despre ele.»

In urmărirea acestui scop trebue să salutăm cu bucurie înființarea biuroului VI istoric dela Marele Stat Major, care dela 1905 încoace funcționează și continuă a publicà lucrări originale și traduceri în revista sa, *România Militară.*

In această revistă a apărut și opera de față, cu care biuroul și-a naugurat ciclul publicațiunilor sale de istorie militară.

O amănunţită relaţiune asupra valorii ei şi asupra rezultatelor la cari au ajuns cercetările autorului alcătueşte obiectul prezentului raport.

D-l Căpitan Al. Anastasiu, astăzi profesor de istoria militară şi inspector de studii la Şcoala superioară de răsboiu, s'a mai făcut cunoscut printr'un şir de publicaţiuni militare: ca redactor sau colaborator al revistelor *Infanteriei, Artileriei, România Militară* şi *Buletinul Cercului publicaţiunilor militare,* etc.

Cartea prezentată la premiu este o prelucrare a conferinţei, ce autorul a tipărit-o în 1901 în *Revista Militară* sub titlul: *Bătălia dela Călugăreni,* dar o prelucrare cu multe îndreptări şi desvoltări, ce fac dintr'însa un studiu aproape nou.

Ne-am fi aşteptat, ca între primele chestiuni ce autorul aveà să lămurească, să fie acelea privitoare la izvoarele literare, la cronicele, relaţiunile şi documentele contimporane ce posedăm asupra acestui eveniment, şi pe cari d-sa ar fi trebuit să le supună la o analiză critică şi să le clasifice după gradul lor de credinţă, după epocă, etc. Cu aceasta şi-ar fi aşternut bazele proprioi sale lucrări, ar fi găsit un conducător sigur în deslegarea feluritelor probleme ce-i ieşiau în cale, şi este cert că, procedând astfel, ar fi ajuns la nişte rezultate cu mult mai sigure, în orice caz mai puţin discutabile.

Astfel, pentru întreaga campanie din 1595, şi în genere pentru întâmplările din primii ani ai domniei lui Mihaiu Vodă, izvorul cel mai însemnat şi care n'a fost preţuit după adevărata lui valoare, precum am arătat Academiei în comunicaţiunea mea sus amintită, este biografia lui Mihaiu Vodă, scrisă în limba latină de Baltazar Walther, şi tipărită la Gorlitz în 1599. Acest doctor în medicină şi versat în ştiinţa chimiei, aflându-se pe la 1597 în Târgovişte la Curtea Voevodului, ne spune însuş că, însufleţit de faptele cele mari ale Domnului român, se determină a le descrie în limba latină, folosindu-se de o descriere românească, compusă de marele Logofăt, şi aprobată de însuş Domnul. Manuscriptul român, tradus în limba polonă, i-l dete la Curtea din Târgovişte solul polon Andreiu Taranoviu, unul din amicii lui Mihaiu. Această descriere, Walther traducând-o în latineşte, o înfrumuseţă şi o adaose cu mai multe circumstanţe, «adunate nu atât dela Români, cât dela alţi iluştri şi demni de credinţă oşteni». Scrierea o trimise apoi acasă, la Gorlitz, mai mult în dorinţa «ca fapte şi virtuţi atât de mari să afle un scriitor mai demn şi mai ilustru». Mai târziu, la anul 1599, în-

torcându-se însuș acasă, și văzând că «virtuțile eroice ale neînvinsului Căpitan al oastei creștine încă tot așteaptă celebrațiunea ce merită», își publică lucrarea, la cererea stăruitoare a amicilor săi, închinând-o Consulilor din Gorlitz, Sebastian Hoffman și Bartolomeu Scultet (Walther, ediț. Papiu Ilarian, *Tezaur de monumente istorice*, I).

«Scrierea lui Walther, mai adăogeam în comunicațiunea mea, se deosebește de toate celelalte, ce avem asupra campaniei din 1595, prin preciziunea topică și cronologică a narațiunii: nici o localitate nu se indică, fără de a se da cifra exactă în mile germane a depărtării acelui loc de altul cunoscut; se urmărește zi cu zi, uneori chiar oră cu oră, cursul unui eveniment, se dă amănunte ce nu ne întâmpină aiurea, astfel încât toate acestea nu pot proveni decât dela un martor ocular, dela mai mulți martori oculari și în pozițiune de a ști cu preciziune cele întâmplate.

«Opera lui Walther prezentă caracterul simplu și concis al unui raport milităresc, și valoarea lui a crescut și mai mult în ochii noștri, când controlând datele lui pe teren, la fața locului, le-am găsit pe deplin confirmate.

«De aceea opera aceasta ne va fi călăuza de căpetenie în cercetările noastre topografice. Chestiunea dacă manuscriptul român, a cărui traducere polonă a servit de bază scrierii lui Walther, este cel reprodus în *Magazinul istoric*, t. IV, de acolo adică unde se zice: «De aicea se începe istoria lui Mihaiu Vodă, fiul lui Pă«trașcu, carele a făcut multe răsboaie cu Turcii pentru creștinătate, «precum de aicea înainte se arată»; chestiunea de asemenea dacă, precum este mai mult decât probabil, autorul acelei descripțiuni românești a fost marele Cancelar al lui Mihaiu Vodă, logofătul Teodosie, cel care se împotrivise împreună cu Doamna Stanca, soția lui Mihaiu Viteazul, la expedițiunea din Ardeal, și apoi în calitate de comandant al garnizonei Clujului, arestează pe Comisarii împăratului Rudolf în anul 1600, — aceste chestiuni le lăsăm la o parte, întru cât deslegarea lor nu prezentă vreun interes în chestiunea de față. Este destul numai a constată existența unui manuscript românesc contimporan, care a servit de bază scrierii lui Walther.»

Ei bine, d-l Căpitan Anastasiu pare a nu fi prețuit îndestul o fântână istorică așà de însemnată ca aceea a lui Walther, nici a fi dat osebită atențiune chestiunii izvoarelor cu cari se servește, spre a face deosebire între o fântână contimporană evenimentelor și între

un scriitor modern, între o relaţiune oficială sau un memoriu contimporan scris de un militar şi martor ocular şi între nişte poeme ca aceea a lui Stavrinos ori Palamide, cari, deşi contimporani, dar sunt poeţi şi fără greutate în chestiunea, bunăoară, a rânduelii strategice a unei bătălii şi a diferitelor ei peripeţii. De asemenea atunci când foloseşte o scriere modernă, d-sa nu-şi dă osteneala a controlà izvoarele acelei opere moderne. Ba, cu utilizarea cărţii lui Bălcescu: *Istoria lui Mihaiu Vodă Viteazul*, edıţ. Acad., i s'a întâmplat lucrul următor: La p. 66, după ce reproduce din această operă pag. 113 a lui Bălcescu asupra operaţiunilor Turcilor şi Românilor înainte de bătălia din 13 August, zice: «Această operaţiune narată de Bălcescu *şi pe care n'am mai găsit-o scrisă altundevà*, nu o putem admite cu temeiu şi pe deaîntregul...»; la pag. 67: «Este de observat, că *din celelalte izvoare istorice de pe timpul acela, nu găsim nici un fel de indicaţiuni asupra operaţiunilor de mai sus, de cari vorbeşte Bălcescu*»; de asemenea la pag. 79: «Din istoricii noi, Bălcescu ne dă cea mai detaliată descriere asupra drumului podului şi strâmtorii. Este de observat însă că acest inimos şi priceput scriitor n'a cunoscut personal terenul, n'a studıat pe el bătălia dela Călugăreni *şi nu cunoaştem nici izvoarele tuturor detaliilor sale*; astfel că fără aceste temeiuri, nu putem utilizà toate indicaţiunile sale, ceeace ne-ar fi fost de folos şi mai mult la formularea concluziunilor noastre.»

Ei bine, se vede că d-l Căpitan Atanasiu nu şi-a dat seama, că în edıţiunea Academıei au fost lăsate la o parte notele indicatoare de autorii consultaţi, fiind o ediţiune destinată mai mult publicului celui mare decât oamenilor de ştiinţă. D-sa trebuià să iea *Revista Română*, unde s'au tipărit cu notele autorului primele două cărţi şi o parte din cartea III a operei Bălcescului. In vol. I din numita revistă, la pag. 649 seq. şi 755 seq., d-sa ar fi aflat că expunerea nemuritorului istoric se bazează pe analiştii turci: Sead Uddin şi Naima, pe scriitorii contimporani şi de mai târziu: Walther, Istvánfi, de Thou, Sieur d'Àmbry, Baudier, Jacobini, Fracheta, Lorchianus, Guerrin, Engel, Fessler, etc.

In comunıcaţiunea mea atrăsesem Academiei atenţiunea asupra acestui punct, zicând: «Lipsită astfel de aparatul ei ştiinţific, erudita şi conştıinţioasa lucrare a Bălcescului, carele consultase la scrierea ei mai bine de 250 izvoare vechi şi scrieri moderne, indicate în note în josul fiecărei pagıne, ea aşteaptă încă până astăzi să vază lumına împreună cu celelalte scrieri, memorii şi corespon-

dențe ale genialului scriitor, într'o ediţiune completă, critică şi îngrijită, care să fie vrednică de valoarea operei şi de talentul şi meritele lui Bălcescu, vrednică încă şi de înalta instituţiune Academică, depozitară a manuscriptelor lui. Realizarea unei asemenea dorinţe nu este numai o trebuinţă reclamată de cei cari voesc a studià epoca strălucită a viteazului Mihaiu şi a cunoaşte opera lui Bălcescu în întregimea ei, dar totdeodată ea ar fi şi îndeplinirea unui *pium desiderium* al nemuritorului istoric, carele îşi închinase tot restul zilelor lui nefericite acestei lucrări capitale a vieţii sale.»

Osebit de neutilizarea izvoarelor, citate de Bălcescu, d-l Căpitan Atanasiu a făcut prea puţină întrebuinţare de documentele colecţiunii Hurmuzaki; ba cele din vol. XI, unde figurează, între alte multe acte preţioase, scrisoarea lui Albert Király către Sigismund Báthori, trimisă din Copăceni chiar a doua zi după bătălia dela Călugăreni, pare că nu le-a cunoscut.

Se înţelege dela sine, că dacă ar fi studiat mai de aproape aceste izvoare, sau le-ar fi utilizat direct, cercetările pe teren i-ar fi fost mai fructuoase, iar părerile ce susţine, ca şi cele ce combate, s'ar înfăţişà mai bine argumentate.

Aceste observaţiuni socotim că ajung spre a învederà valoarea critică şi ştiinţifică a cărţii d-lui Atanasiu. Intrăm acum în analiza ei.

După o scurtă introducere cu privire la împărţirea răsboiului din 1595 în trei epizoade, din cari bătălia dela Călugăreni este întâiul şi cel mai interesant epizod din întreaga campanie, se arată cauzele ce au dat naştere bătăliei dela Călugăreni. In aceste pagine (1—25) nimica nou, afară doară de câtevà scăpări din vedere, ca de pildă: afirmarea neîntemeiată (pag. 9), că numai «în Iulie **1594** Mihaiu Vodă s'a urcat pe tron», sau unele observaţiuni ciudate, ca bunăoară cea dela nota 2, pag. 24, că: «*în unele cazuri* osebirea dintre calendarul Iulian şi cel Grigorian, la finele secolului XVI, ar fi de 12 zile în loc de 10», aducându-ne drept dovadă pentru o asemenea părere imposibilă nişte erori învederate ale unor «autori vechi catolici», cum îi numeşte d-l Anastasiu, cari dau ca dată a bătăliei dela Călugăreni 25 August st. n., «pe când se ştie precis—zice autorul,—că ea a avut loc la 13 August». Apoi dacă se ştie data precisă a bătăliei, şi dacă această dată ne-o procură atât cronicele interne, cât şi Walther şi alte izvoare contimporane, socotim că este mai logic a spune că acei «autori catolici» au putut să se înşele asupra datei bătăliei, decât a conchide în chip aforistic,

așà precum face d-l Căpitan Anastasiu: «In însemnarea datelor, deci, după stilul nostru, trebue să ținem seamă de aceasta!»

In § 3 următor (pag. 25—59) ni se dau mai întâiu câtevà știri, în mare parte după Hammer, asupra forțelor Turcilor: efective totale, efective pe arme, organizare, armament și comandament; apoi asupra forțelor Românilor: efectiv total și pe arme, organizare, armament și comandament, știri mai toate împrumutate din scrierea Bălcescului: *Puterea armată la Români*. Firește că atât dela un izvor, cât și dela altul, autorul și-a însușit și păreri greșite, cum bunăoară (pag. 50) cea dela Bălcescu, că Mircea cel Bătrân ar fi stabilit «bazele unei armate permanente, osebit de miliția de țară».

«Punctele din cari au pornit adversarii» și «marșurile executate de cei doi adversari până la întâlnirea lor», precum și descrierea terenului care a format câmpul de bătaie, alcătuesc §§ 4, 5 (pag. 59—92), ce sunt însoțite de 2 planșe și 3 crochiuri explicative, cu indicațiunea presupuselor drumuri de pe la 1595 între Giurgiu și București, și determinarea celuia pe care, după autor, l-ar fi fost urmat Sinan Pașa în expedițiunea sa.

Precum se vede în crochiul No. 1, acest drum ar fi fost acela care, plecând din Giurgiu, trecea prin Șerpătești, Hulubești, Singureni, Stănești, Copăceni, Jilava, București, lăsând la o parte Călugărenii. După autor, drumul de azi dela Giurgiu spre București prin Daia, Padina, Crucea-de-piatră, Călugăreni nu există pe acea vreme, și tot astfel nu există un pod peste Neajlov, acolo unde el se află azi între Călugăreni și satul actual Strâmba. Pentru d-l Anastasiu, podul istoric, care joacă un rol așà de însemnat în cursul bătăliei, trebue căutat în partea de vest a Călugărenilor, pe când podul actual dela Crucea-de-piatră ar fi fost construit pentru prima oară de Șerban Vodă Cantacuzin în 1683. Argumentul cu care autorul se servește pentru a dovedì aceasta este un *argumentum a silentio*, căci ne spune că inscripțiunea săpată pe uriașa cruce de piatră pusă la capul podului, pe malul drept al Neajlovului, nu zice «că podul ar fi fost *reconstruit*, ci din potrivă că a fost *construit*»; că acea inscripțiune nu face nici o aluziune la însemnătatea istorică a locului ce ocupă podul și că această tăcere e semnificativă. O socotim și noi semnificativă, dar ea își are explicațiunea, ce am dat-o în comunicațiunea dela Academie: acea uriașă cruce, având 5 metri înălțime și fiind pusă tocmai la capul podului, vorbià singură dela sine prin caracterul ei monumental și creștin, fără a mai fi nevoie, ca prin textul inscripțiunii ei să amintească despre cum-

plita înfrângere suferită de Turci în acel loc; o asemenea amintire nici că ar fi putut-o îngădui autoritățile turcești, — pe cât timp toți știau, dela bătrân până la copil, dela opincă până la Vlădică, că acolo, în *Vadul Călugărenilor*, se întâmplase vestita bătălie.

Dacă în inscripțiune nu se spune că podul a fost *reconstruit* «pe locul vechiului pod istoric», aceasta iarăș nu poate fi o dovadă, că nu fusese acolo vechiul pod; și fiindcă drumul cel mai scurt între Giurgiu și București este acela prin Călugăreni — drum ce funcționează până astăzi, — este foarte probabil că acest drum există și pe atunci. In asemenea caz, existând drumul, trebue să admitem că există și podul.

Rezultă de aci că întreaga orientațiune a bătăliei, așà cum o presupune autorul, trebue schimbată. Cu această orientațiune nu se împacă nici redacția «Revistei Militare», care la pag. 79, nota 2, zice: «Relativ la drumul ce se despărțià din acel al Hulubeștilor și se îndreptà prin Călugăreni, precum și asupra podului de peste Neajlov, s'au făcut nouă cercetări la fața locului de către Lt.-Colonel M. Niculescu, cari arată că drumul n'a putut merge dela Hulubești, prin mlaștini, la Călugăreni, cum presupune d-l Anastasiu, ci din Stroești plecà peste deal, prin satul Uzun de azi, și coborà cam în dreptul și cevà mai sus de unde se găsesc podurile și digurile de azi». Ca o consecință a acestui studiu topografic al d-lui Lt.-Colonel M. Niculescu redacțiunea «Revistei Militare» conchide: «Din cauza schimbării de direcțiune a drumului, orientarea luptei va fi schimbată».

Crochiul No. 2 ajută la priceperea §§ V, VI, VII (p. 86—105). Aceste paragrafe conțin: descrierea terenului care a format câmpul de bătaie, considerațiunile strategice și tactice cari probabil au condus pe Mihaiu Viteazul la alegerea acestei pozițiuni, și pozițiunile ocupate la Călugăreni de trupele lui Mihaiu Vodă și de trupele lui Sinaan Pașa înainte de a intrà în acțiune. Crochiurile în fine No. 3, 4 și 5 completează § VIII (pag. 105—121), ce poartă ca titlu: «dispunerea adversarilor pentru bătălie; întinderea frontului; dispunerea armelor, numărul liniilor și al eșaloanelor, precum și § IX: descrierea bătăliei, durata și fazele ei (pag. 121—153).

Negreșit că în analiza ce întreprindem, nu vom discută părerile și combinațiunile autorului emise în §§ sus amintite, nici vom arătà ceeace găsim probabil și ce ni se pare cu totul nesigur, căci în acest caz ar trebuì să-i refacem opera întreagă.

De altmintrelea am avut prilej în des amintita mea comunicațiune să arăt că atât N. Bălcescu, cât și colegul nostru Xenopol în *Istoria Românilor* și Căpitanul Anastasiu în monografia sa: *Bătălia dela Călugăreni*, București 1901, s'au înșelat, așezând tabăra lui Mihaiu «*dincolo* de râul Neajlov, pe o înălțime, 2 mile de tabăra turcească, ocupând strâmtoarea despre București.»

«Ei bine—ziceam în comunicațiunea mea—aceasta este o greșeală, din motive chiar a priori: pozițiunea locului nu admiteà unei armate venite din spre București a tăbărî dincolo sau dincoace de râul Neajlov, din cauza terenului nefavorabil unei apărări, căci malul din spre sud domineazà pe cel nordic, și ar fi priincios numai pentru o armată ce ar venì din spre Giurgiu. Al doilea: dacă Românii ar fi tăbărît dincolo de Neajlov, la caz de retragere, ar fi avut în spate aceleași neajunsuri ce le avură în realitate Turcii în cursul bătăliei, anume: mlaștinile Neajlovului și dificila trecătoare în spate a unei armate de vreo 16.000 oameni pe un singur pod într'un teren mlăștinos. Acestea din considerațiuni a priori. Apoi iată și textul lui Walther, care vorbește în potriva părerii generale, și ne dă adevăratul curs al lucrurilor. Walther zice: «Sinan Pașa, trecând po- «dul peste Dunăre, purcede înainte împreună cu ceilalți Pași, cu «oastea și munițiunea sa, și în locul ce se cheamă Călugăreni, tare «prin dealurile, silbele și râul său Neajlov, *după ce trece trei poduri* «(și accentuăm aceasta: adică podul peste Călniștea, care apă se «varsă tocmai acì, alt pod peste un braț al Neajlovului, și po- «dul cel mare dela Călugăreni peste Neajlovul propriu zis), *se oprește*, «și în depărtare de două miliare dela castrele lui Mihaiu își înfige «corturile într'un loc cuviincios și mai sigur». Din acest text rezultă clar că: între ambele armate dușmane erà un spațiu de 2 mile, adică de 15 kilometri; prin urmare, cum puteau ele sta față în față, dincolo de Neajlov?; cum puteau ele să se uite unele la altele?; cum puteà Mihaiu să fi trecut dejà podul, când Walther ne spune că Sinaan, înainte de a începe bătălia, trecuse Neajlovul pe trei poduri, deci pe malul stâng al râului! Acì este ușor de înțeles cum s'au petrecut lucrurile: Mihaiu, aflându-se la 2 mile depărtare de Neajlov, ocupà pozițiunea dela Afumații-Copăceni, pe malul drept al Argeșului, care corespunde perfect distanței de 15 kilometri, egal cu 2 miliare. Acì, la Adunații-Copăceni, stând Mihaiu, el, ca să atragă pe Turci în cursa sigură ce-i oferià defileul dela Vadul Călugărenilor, trimite, după cum ne spune, o relațiune a ambasadorului venețian din Constantinopole (luată din «gura medicului

Moccato, care se găsià de față cu Ferhat Pașa la Constantinopole, când împrejurările fură povestite de către mai mulți Turci sosiți dela câmpul de luptă»), trimite pe un căpitan al său (abate) spre Turci și-i provoacă a se luà după el și a-l atacà. Căpitanul se retrage până la locul mocirlos. Turcii se luară după dânsul, și în ziua de 12 August, pe la 3 sau 4 ceasuri după amiazi, sosesc la Călugăreni. Vizirul își așează corturile într'o poziţiune foarte bună și pe o înălțime la intrarea strâmtoarei (deci pe malul drept al Neajlovului), iar avantgarda, ce fusese dejà atrasă de Căpitan, ocupă pe malul stâng poziţiunea chiar necesară pentru apărarea în timpul nopții a trecătoarei peste Neajlov. Mihaiu, auzind prin oamenii trimiși de către Căpitan de sosirea lui Sinaan la Călugăreni și că a trecut dejà cu o parte din oștire peste Neajlov și cunoscând poziţiunea favorabilă pentru atac, se decide a înaintà în contra Turcilor, ca să-i oprească de a merge mai departe. El purcede grabnic spre Călugăreni, și sosește acolo înainte de revărsatul zorilor, pe la ora $3^1/_2$, în ziua de 13 August, căci Walther ne spune: «In următoarea zi de 13 August, înainte de revărsatul zorilor, (Mihaiu) iese la luptă cu oaste puțină, izbește în înseși trupele turcești cu atâta furie (deci face un atac de surprindere), încât nici fireasca poziţiune a locului nu-l împiedecă a sfâșià unul din corturile inimicului.»

Se vede de acì că Mihaiu nu trecuse nici un pod, deci lupta se dedeà pe malul stâng al Neajlovului. «Lupta ține mai multe ore — continuă Walther,—cu îndoeală care din doi va învinge, în fine Turcii (ajutați și de cei de pe malul drept) resping pe creștini până la un pătrar de miliar (adică 1 kl. 800 m.); aceștia se retrag luptându-se neîncetat și pierd 11 tunuri.

«Creștinii, de abià 16 mii, departe de a se puteà asemănà cu numeroasa oștire a păgânilor, deși se văd constrânși a se retrage, ei însă totdeauna se trăgeau în șiruri dese în figura unui colț militar spre șesul câmpiei, nu cumvà să pătrundă inimicul aici și să-i împresoare; de altmintrelea, pădurea și dealurile încă împiedecau planul Turcilor, locul de luptă deabià având lărgimea unui pătrar de miliar.»

Venim acum la a doua și ultima fază a luptei. Mihaiu, văzând că Românii se retrag, și mai sosindu-i un mic ajutor, o ceată de 300 pedestrași din Ardeal cu puști, încearcă din nou să smulgă biruința dela vrăjmaș. In front el așează pe Király și pe Cocea, cu ordinul precis de a ţineà acì în loc pe Turci; iar el și cu ajutoa-

rele proaspete face un marş de flanc adăpostit prin pădure, apucă pe Turci din coastă şi pe la spate, având ca direcţiune de atac podul, spre a tăià retragerea Turcilor. După acest act de vitejie, în care vedem pe Mihaiu apucând o secure ostăşească, aruncându-se singur în şirul duşman, lovind în piept pe unul din căpitanii Turci, tăind în bucăţi pe altul — pe când cei din front îi fulgeră cu tunurile şi le răreşte rândurile înfricoşat, acum, cum zice Walther: «în zadar Ienicerii cearcă a plinì deşertul prin focurile lor: căci îndată două sute Transilvăneni, şi tot atâţi Cazaci cu căpitanul lor Cocea, pedestri, se reped cu înverşunare asupră-le, turbură ordinea, culcă la pământ şi taie oastea turcească, dela spate şi din coaste, îi loveşte cu bărbăţie Mihaiu cu ai săi, şi astfel îi cufundă, încât de cu seară, recâştigând cele 11 tunuri, îi mână bătându-i dindărăt ca turmele de vite, şi-i persecută în ruptul capului spre castre. In această ameţeală a fugii turceşti, Sinaan Paşa, în fruntea trupelor, cade de pe podul Neajlovului, îi sar doi dinţi şi se crede ferice putându-şi scăpà vieaţa.»

Şi aceste cuvinte ale lui Walther încă dovedesc că bătălia s'a dat pe malul stâng, căci altfel: cum în retragere Sinaan Paşa ar fi căzut de pe pod şi cum s'ar fi înnecat în mocirle atâţia Turci? Astfel fu această bătălie dela Călugăreni, şi chipul cum arătarăm desfăşurarea ei este singurul posibil. Căci pentru a admite descrierea lui Bălcescu şi a celor ce l-au urmat, că Mihaiu ar fi trecut de mai multe ori podul peste Neajlov în faţa inimicului, şi s'ar fi întors înapoi, este cu neputinţă, pentrucă, închipuiţi-vă, un pod de 10 metri în lat, unde n'ar puteà trece în linie mai mult de 8 oameni pedestri în front, ori mai mult de 6 oameni călări — ar fi putut fi apărat numai de 10 Turci înarmaţi cu puşti, iar trecerea unei armii de 16.000 oameni ar fi reclamat cel puţin un marş de mai multe ceasuri, neavând apoi unde să-şi desvolte forţele.

D-l Căpitan Anastasiu — şi aceasta o constatăm cu plăcere — a renunţat în noua sa prelucrare la vechile păreri, dându-ne prilej şi mai bun a-l vedeà cum ştie să pună în practică cunoştinţele sale tehnice de topografie şi de artă militară veche şi modernă, ca să reconstruească icoana bătăliei dela Călugăreni în toate fazele ei, aşà cum d-sa şi le închipueşte.

Este destul a cetì § X (pag. 142—153): «Consideraţiunile şi observaţiunile asupra bătăliei», spre a ne încredinţà că d-sa este bine pregătit pentru a întreprinde studiul şi altor răsboaie şi bătălii din trecutul nostru militar, aşà cum a izbutit ca să aştearnă, prin

opera sa: *Bătălia dela Călugăreni,* o piatră solidă de construcțiune la ceeace încă nu posedăm, și la ceeace ne este absolut trebuincios a aveà: Istoria militară a Românilor.

Aducând laudele meritate lucrării sale modeste, fără de a-i fi tăinuit scăderile, este tot ce putem face, căci premiul Năsturel de 4.000 lei, disputat de alte opere însemnate prin conținutul, ca și prin volumul lor, nu socotesc că i s'ar puteà decerne, deci nici mă încumet a recomandà cartea d-lui Căpitan Anastasiu spre a fi premiată.

Traian Mihaiu, *Politica monetară și a băncilor României.* Vol, I. Dela întemeierea Principatelor până la 1888.—Vol. II. Dela 1888 până azi. București 1907.—*Raport de* **A. D. Xenopol.**

Cartea d-lui Mihaiu cuprinde în realitate două părți, deși ele nu sunt anume despărțite: 1. Istoria sistemului nostru monetar până la înființarea Băncii Naționale, și 2. Cercetări asupra funcționării acestui din urmă așezământ și istoricul lui.

In partea I, d-l Mihaiu expune întâiu perioada haotică a sistemului monetar, dacă se poate vorbì de un sistem al haosului, când țerile române nu aveau moneda lor, ci slujiau de loc de scurgere pentru toate monedele străine, cât mai mult șterse, roase și găurite, cu toate relele ce decurgeau dintr'o lipsă totală de curs regulat și cari dedeau loc la cele mai grave abuzuri ale schimbătorilor și cămătarilor. Această stare atât de pierzătoare încetă cu legea din 1867, care introduse o monedă românească creată după tipul francez, introducând în circulație întâiu moneda de aramă, apoi cea de argint, 1867—1873.

Tocmai pe când se pregătià introducerea și a monedei de aur, izbucnește răsboiul, care avù de urmare primirea rublelor în România pe un curs exagerat și introducerea biletelor ipotecare ca mijloc de a întâmpinà criza. Prin această din urmă măsură, România face pentru întâia oară cunoștință cu banul de hârtie, bazat pe credit, în loc de metal. Ceeace însă țara câștigă prin această nouă deprindere, ea pierdù prin ruble, cari readuse iarăș banii străini răi pe piața monetară românească.

Dacă însă biletele ipotecare îndepliniau lipsa de numerar, aur și argint, ascuns din cauza răsboiului, când acesta trecù și moneda metalică reapărù, biletele ipotecare începură a apăsà asupra circulației.

Primirea însă a rublei de argint în ţară pe un curs mai mare decât valoarea ei reală (4 lei, în loc de 3.70), tocmai când argintul suferià o mare depreţiere pe pieţele lumii, aduce o speculă mare cu rubla, care întovărăşià această monedă. Cu 5 ruble de argint se cumpără în România un napoleon, aur, care valoră în străinătate $5^1/_2$ ruble. Aşà se scurge tot aurul ce mai erà în ţară; dintâiu dispar napoleonii, apoi lirele otomane şi în sfârşit polii ruseşti. De aici erà să se nască agiul. El se şi arată în curând, ajungând înălţimea de $8^0/_0$. Către depreţierea argintului se adaoge pentru urcarea agiului şi balanţa defavorabilă a comerţului din anii 1877—1878 — 1879; apoi creşterea datoriei publice, de plătit în aur în străinătate; în sfârşit şi faptul că moşiile cari garantau biletele ipotecare se vând, fără ca să se retragă acele bilete din circulaţie, ceeace aduce teama în public.

Neatârnarea României găseşte deci ţara într'o stare foarte rea monetară, cu un stoc uriaş de ruble depreţiate şi cotate oficial mai sus decât valoarea lor, cu un agiu urcat şi cu bilete ipotecare, a căror garanţie fusese înstrăinată.

Cea dintâi problemă monetară de rezolvat, după încheierea păcii dela San Stefano, a fost chestia rublelor. Se hotărăşte prefacerea lor în monedă de 5 lei româneşti, cari însă nu valorau în realitate decât 4,50, încât prin această transformare în monede de alt fel, nu s'a putut lecuì răul. «Moneda de 5 lei nu erà mai bună ca rubla; numai exteriorul ei erà lustruit» (p. 79). Piesa de 5 lei erà o *rublă românească*, cu atât mai primejdioasă, cu cât ea nu mai erà străină, ci îmbrăcà forma naţională.

Intre acestea, la 1 Decemvrie 1880, se întemeează *Banca Naţională*. Cu prilejul acestei întemeieri, d-l Mihaiu aruncă o privire asupra băncilor în ţerile române înainte de această epocă şi susţine că în epoca întâi nu erau de loc bănci în ţerile române, lucru ce ne pare neexact, căci dacă nu erau bănci sub firme anonime, erau bancheri, capitalişti cari le înlocuiau. Aşà cităm pe vestitul Andreiu Pavili dintre 1800—1834.

Prima bancă întemeiată pe pământ românesc este Banca Moldovei. Ea a dat faliment, din cauză că făceà două feluri de operaţiuni ce nu se împacă: credit fonciar şi scont.

După crearea unei bănci speciale pentru împrumuturi ipotecare, se întemeează în 1880 Banca Naţională pentru scont.

Acì începe partea II a lucrării d-lui Mihaiu, printr'un studiu amănunţit asupra înfiinţării Băncii Naţionale, al părerilor ce se

întreciocniau, despre caracterul ce aveà să-l aibă, arătând toate greutățile cu care avù de luptat înființarea ei. Analizează pe larg cauzele cari aduseră întocmirea art. 14, care prevede plata biletelor în aur, sau în monedă națională de argint. D-sa stărueşte asupra greșelii celei mari a acestei dispoziții, care voià să mănțină argintul în contra puhoiului coborîtor, de care erà târît pe piețele lumii. Mai apasă și asupra art. 30, care îndatorà Banca la retragerea biletelor ipotecare. Erà aici un pericol, căci încurcà Banca Națională într'un credit ipotecar, cu toate că art. 10 oprià Banca să facă împrumuturi pe ipotecă. De acest pericol se sdrobise Banca Moldovei. Art. 14 însă își arată în curând efectele sale dezastroase, detrăgând tot aurul cât mai erà în bancă, așà că în curând tot stocul metalic al Băncii rămăsese numai în argint.

Cu anul 1884, d-l Mihaiu intră în cercetarea cauzelor disagiului, adică a scăderii valorii argintului față cu aurul. D-sa constată însă că cu introducerea Băncii agiul scade deocamdată dela 8 % la 1 ¼ %, explicând această îmbunătățire momentană prin mai multe considerații. Dar agiul erà să izbucnească deodată cu putere din starea latentă în care clocià, în urma marelui faliment al cassei de grâne Spartaty din Londra, cu un pasiv de 20.000.000 în trate asupra României. La aceasta s'a adaos și scontul cel prea redus al Băncii, de 4 %, într'o societate în care se plătise până atunci 20, 30 %; ceeace a dat loc la o speculație bolnăvicioasă de bilete, care a mărit încă criza monetară și disagiul. Se înțelege că nefiind nici un interes de a schimbà biletele în argint, stocul de argint al Băncii nu puteà fi întru nimic împuținat; iar biletele emise în cifre prea mari, mulțumită reducerii scontului, au îmmulțit încă moneda rea, care erà acuma biletele de Bancă garantate în argint, ceeace a urcat disagiul.

Apoi d-l Mihaiu critică cu multă asprime, dar cu drept cuvânt, împrumutul de 26.000.000 făcut de Stat dela Bancă, cu condiția de a se inapoià în 26 de ani și pentru care prelungește privilegiul Băncii încă până la 1912. Apoi Lombardul la Bancă fiind iarăș foarte jos, cel mult 6 %, a încurajat mult împrumutul pe efecte, care a avut de rezultat a face cu neputință reintrarea aurului în țară și a favorizat agiotagiul.

Tot așà critică și scontul împrumuturilor pe amanet al Creditului agricol, dat Băncii prin legea din 1888, aceasta din cauză că terminul scurt al sconturilor efectelor de comerț erà paralizat prin terminele lungi ale operatiunilor agricole. Erà o operație tot

așà de nefirească ca și aceea oprită de legea primordială a Băncii pentru creditul ipotecar. De aceea și scontarea efectelor creditului agricol a fost desființată prin legea din 1892, Maiu, după ce a ruinat pe țărani prin obligația reînnoirii polițelor pe 3 luni ale Băncii, prin desele călătorii la centrul Băncii agricole, adaose cu bacșișurile ce întovărășiau în totdeauna reînnoirea polițelor. D-l Mihaiu analizează cu multă pătrundere, ilustrând principiile sale cu exemple, efectele pierzătoare ale scontului celui prea ieftin de 4% asupra urcării agiului. Apoi trece la analiza nevoii plății cuponului în aur.

In cap. IV, d-l Mihaiu se ocupă cu importanța dispariţiunii disagiului în vieața economică românească; apoi arată relele agiului asupra pieții românești, combătând cu izbândă părerile bimetaliștilor, că agiul ar fi fost un bun pentru țară.

In vol. II, d-l Mihaiu studiază, cu aceeaș amănunțime și cunoștință de cauză, cu acelaș spirit adânc pătrunzător în jocul puterilor economice, efectul introducerii etalonului de aur; apoi criza din 1899, cauzele și efectele ei în legătură cu situațiunea Băncii Naționale. Apoi cercetează boala uzurii, sfârșind lucrarea d-sale cu un studiu mai adânc asupra regulării cursului tratelor, ținta din urmă a politicei monetare de bancă.

In deobște studiul d-lui Mihaiu este foarte bine făcut, stăruitor în expunerea împrejurărilor până la ultimele lor urmări, bazat pe fapte, pe tabele statistice, foarte bine raționat și care te face să pătrunzi, la lumina agerei d-sale minți, și cele mai delicate probleme ale politicei monetare de bancă.

Cartea merită a fi premiată.

Nor (I. N.) (Căpitan I. Mironescu), *Spre ultima fază din mișcarea rasselor și evoluțiunea popoarelor.* — Raport de **A. D. Xenopol.**

O carte stranie, în care se găsesc unele observațiuni bune, însă falsificate prin concepții greșite și expuse într'un chip care vrea totdeauna să pună în mare lumină personalitatea autorului, ceeace reiese chiar din titlul cărții, ornat cu o figură cabalistică, un cap de mort cuprins într'un cerc și acesta într'un triunghiu, iar triunghiul într'alt cerc. Cercul cel mare cuprinde cuvântul: *Mamona,* iar cercul cel mic pseudonimul autorului: *Nor.* Mai multe fraze luate ca *motto* sunt ale autorului, și la sfârșitul cărții, în contra tuturor obiceiurilor, se vede subsemnat: Autorul *I. M. Nor.*

Autorul scrie încurcat și adeseori neînțeles. Bunăoară d-sa spune la pag. 3:

Spre ultima fază este un studiu bazat pe filozofie și istorie care urmărește slăbirea și începutul decadenței în Europa.

Cum însă începutul unor stări de lucruri nu formează o idee completă despre un ce, care se caută, duce cercetarea mai departe spre a aflà și sfârșitul: decadența totală din ultima fază a omenirii noastre angajată în existența de pe suprafețele Europei.

De aci, acest studiu, are în vedere mai mult partea psichică: sufletul cu manifestele sale, și din aceste manifeste se urmărește numai energia de vieață ce agită massele fiecărui stat din continentul nostru. (1) Spre încredințare, argumentarea și susținerile din acest curs se bazează mai mult pe observațiunile zilelor, pe fenomenele stărilor sociale ce se cetesc în figura lumii de astăzi.

Observăm punerea cuvântului *manifest*, în loc de *manifestare; spre completul ideii*, în loc de *spre completarea ideii*. Fraze ca acestea, pag. 4:

Căci energia acumulată vrea descărcare supără, drept care mai târziu, ca consecințe, să și afirmă ca manifest practic în practica lumii din afară: mișcarea rasselor. . .

sau la pag. 14:

Deși cele 3 faze privesc întreaga omenire de pe suprafața Europei, cu toate acestea, având în vedere urzirea fizică a solului European și caracterele mediului cosmic, corespondente fiecărei regiuni, s'ar impune din acest punct de vedere, ca studiu în spre ultima fază, un tratat, o discuție aparte asupra Europei răsăritene, relativ de evoluțiunea rassei ce repaozează (!) pe această suprafață. Aceasta ca mai pe larg, ca cevà mai desvoltat. Având acì oarecare particularități ce ar servì întru câtvà și mai mult ideile generale asupra evoluțiunilor. Dar până una alta, vom tratà așa cum am început cu discuția peste tot. După cum vedeți: acest anunț e cam pompos și ar aveà aerul că urmărește o impunere, dar într'adins s'a și făcut așà, căci anunțând să fac cunoscut chiar dela început ideile de fond din acest curs și astfel dela început se începe chiar discuția materiei. Așà că nu e numai un anunț, ci și un fel de rezumate, un fel de întrebări asupra marilor chestiuni din cuprinsul materiei mele . . .

nu au nici un înțeles.

(1) A se vedeà cum trebue să se înțeleagă și ce este energia de vieață mai departe în curs, legea a IV-a din rezumate.

Cât despre fondul lucrării, idea autorului este că civilizațiunea se propagă totdeauna dela Răsărit la Apus «în sens invers de învârtirea pământului», căutând să dovedească această lege cu multe exemple istorice. Legea nu este a d-lui Nor. Este o închipuire veche iscodită de *Herder*, filozoful și istoricul german. D-l Nor combină această lege cu altă idee a lui *Vasile Conta*, că popoarele cari nu emigrează sunt destinate peirii, și fiindcă popoarele ce au ajuns la țărmurile Oceanului Atlantic, Francezii, Spaniolii și Italienii, nu mai au unde emigrà (ca și când nu ar puteà să se strămute pe mare ca Englezii) sunt destinate peirii, și de aceea se și manifestă la ele semne de decădere. De Anglia însă, în chip prudent, nu pomenește autorul nimic.

Concluziunea autorului este că viitorul este al popoarelor ce stau mai spre apus, și anume al Japonezilor, cari au să regenereze întâiu pe decăzuții Chinezi, și apoi, cu ei împreună, vor veni să regenereze Europa, care în acest timp va ajunge la deplină decădere.

Dacă ar fi să ne ocupăm de legea lui Herder, am aveà multe de întâmpinat. Așà, bunăoară, dacă privim la Japonia civilizată de Europeni, ea vine în spre răsărit de Europa și prin urmare contrazice legea lui Herder. Dacia a fost cucerită de Romani spre răsărit. După d-l Nor, care adoptă legea lui Herder, ar urmà să fim dați peirii, ceeace nu se vede de loc, deoarece, din potrivă, deabià acuma am început a năzuì către lumină. Germanii au fost creștinați și civilizați de Carol cel Mare, în spre răsărit. Dar nefiind în cauză ideile lui Herder, ci fantaziile d-lui Nor, suntem de părere a nu se încurajà asemenea prevestiri fără nici un rost și a nu se încuviințà premiul solicitat de d-l Nor.

C. Rădulescu-Motru, *Puterea sufletească. Afirmarea personalității omenești în principalele momente ale culturii. — Legea conservațiunii unității sufletești. — Persoană și mediu.* București 1908. — *Raport de* **A. D. Xenopol.**

In introducere, d-l Motru vede în *Puterea sufletească,* de care tratează lucrarea sa, concepția caracterului, la care se îndreaptă toate popoarele în momente de criză. Puterea sufletească ar însemnà, deci, puterea spiritului, în sensul de îmbinarea elementelor sufletești în unitatea persoanei. Se întreabă d-l Motru: Această putere a personalității este ea în creștere, cum o cântă câțivà poeți, din

cari citează pe Goethe, sau este ea paralizată tot mai mult prin adaptarea individualităților la mediul care unifică toate ființele, imprimându-le acelaș fel de a fi?

Credința cu care se face apel la formarea caracterelor și puterii sufletești să fie ea o iluzie? Să fie o amăgire toate aceste manifestări de dragoste, cu care majoritatea scriitorilor contimporani întâmpină pe toți cei aleși sufletește? Să fie idealul cel mai îmbrățișat astăzi, atât de contrariu vederilor științei de mâine?

Cu această problemă declară d-l Motru că se va îndeletnicì în scrierea sa.

In partea I: *Afirmarea personalității omenești în principalele momente ale culturii*, autorul arată că, în ce privește desvoltarea personalității în decursul secolilor, se pot deosebì trei stadii: 1) *acel primitiv al antropomorfismului*, în care omul interpretă natura ca însuflețită după chipul său. Cu toate că omul strămută personalitatea lui asupra naturii, și deci s'ar păreà că această personalitate ar trebuì să fie cea mai puternică formă de manifestare a vieții, totuș lucrul e tocmai din potrivă; căci omul, însuflețind fenomene mult mai mari și mai puternice decât el, își reduce tocmai valoarea lui personală. Nici odată deci omul nu a fost mai mic în personalitatea sa decât în perioada primitivă a desvoltării sale. Numai într'o singură direcție se desvoltă personalitatea omului în această perioadă: în cea artistică. In frumos, personalitatea omenească se afirmă și creațiunile lui rămân producte veșnice.

A doua mare perioadă de desvoltare a personalității a fost acea ajunsă de om pe calea morală, prin întronarea doctrinei lui Isus Hristos, care a dat putință la afirmarea personalității tuturor membrilor omenirii, pe când în vechime ea erà mărginită numai la clasele libere și bogate ale societății.

Creștinismul însă ar fi îndrumat al treilea stadiu al desvoltării personalității, *acela al științei experimentale*, lucru ce d-l Motru se silește să-l dovedească. Anume d-sa susține că nu știința veche a reînviat la Renaștere; căci știinta veche erà bazată pe concepția antropomorfică a deducerii lucrurilor din lăuntrul sufletului omenesc. Idea de lege a științei moderne a fost scoasă din atotputernicia lui Dumnezeu, din mersul naturii sub călăuzirea sa, cari au îndrumat mintea către concepția legilor naturii și a raporturilor matematice.

Creștinismul, după d-l Motru, a îndeplinit două mari roluri în vieața omenirii: întâiu a întărit personalitatea, înălțând-o pe posta-

mentul moral; al doilea a îndrumat al treilea stadiu al emancipării personalității din sânul naturii, prin știința experimentală, care l-a pus în putință de a dominà natura și de a o supune nevoilor lui.

Asupra acestui al treilea stadiu, acel al științei, d-l Motru începe prin a constatà, că «pentru a se desface din vechia concepție antropomorfică, știința a avut nevoie de creștinism; căci, fără o comoțiune puternică religioasă, nu s'ar fi putut schimbà perspectiva judecății omenești» (pag. 92). Apoi d-sa combate concepția științei materialiste și mecaniste, care admite că adevărurile stabilite de ea sunt oglinda realității și primește în totul părerea lui Kant, admițând dela filozoful german aprioritatea timpului și a spațiului, cari ar fi niște categorii ale simțibilității noastre, și nu niște însușiri reale luate din lumea obiectivă. Pe baza acestei teorii, d-l Motru ajunge la concluzia că știința este condiționată de logica funcțiunilor noastre intelectuale, iar logica funcțiunilor intelectuale este condiționată la rândul ei de logica personalității omenești, intelectul fiind numai un instrument de orientare pentru personalitate.

Cu alte cuvinte, d-l Motru susține că știința nu este obiectivă, ci subiectivă, și că ea se schimbă și evoluează ca și mintea omenească.

«Știința însă, așà cum este ea, constitue o putere. Prin ajutorul cunoștințelor științifice, omul ajunge să dirijeze în spre folosul lui fenomenele naturii» (p. 109), și prin aceasta înalță încă și mai mult valoarea lui personală.

Să vedem acuma cum concepe d-l Motru influența exercitată de creștinism asupra nașterii științei experimentale, o propoziție într'adevăr cu totul nouă și neașteptată pentru mentalitatea omului modern. D-l Motru constată că ocupațiile științifice fură aproape nule în tot timpul cât predomnì religia creștină, și cu toate acestea d-sa vede în creștinism îndrumarea lumii către forma nouă modernă a științei. D-sa combate idea că creștinismul ar fi dușmanul științei și se întreabă cum se face ca un Galileu să apară tocmai în mijlocul predomnirii acestei religii?

Dar d-l Motru pune chestiunea și pe alt tărâm. El spune că «chiar dacă nu ar fi așà, creștinismul aduse pe cale neconștiută o schimbare în direcția minții; sufletul omenesc fu schimbat prin lovitura dată de creștinism în metoadele de cari se servià știința antică și prin pregătirea metoadei unei științe nouă» (pag. 68). Știința veche aplică aceeaș metodă și la lucrările externe și la cele sufletești. Acest amestec ar fi, după d-l Motru, foarte dăunător propășirii științei. Creștinismul a sdrobit această direcție științifică și a făcut posibilă

producerea unei alteia (p. 74). Aceasta se făcù prin separarea sufletului de materie. Omul nu va mai recurge, pentru explicarea materiei, la analogii sufletești. Separațiunea între suflet și materie se adâncì prin credința creștină, încât nimeni nu se mai gândì la amestecul lor (p. 75). Filozofia îndreptă cercetările sale numai asupra sufletului, lăsând materia în voia unei cercetări mai precise, mai științifice.

De aceea, spune d-l Motru, nu este nimic mai fals decât a se suținea că, la Renaștere, a reînviat, alături cu arta și literatura antică, și știința antică și filozofia antică, deoarece tocmai tendința științei și a filozofiei moderne este antiaristotelică. Ea este experimentală și inductivă, în loc de antropomorfică și deductivă.

Filozofia modernă, începând cu Descartes, susține că puterea lui Dumnezeu asupra naturii se manifestă prin legi, și că aceste legi sunt așà de necesare, încât, dacă Dumnezeu ar fi să facă altă lume, ar trebuì numai decât să o supue acelorași legi. Astfel conceptul de lege naturală ar fi izvorît, după d-l Motru, din acel al Dumnezeului creștin.

După ce d-l Motru a susținut teza desvoltării științei moderne din înrâurirea creștinismului, d-sa trece la analiza științei înseș. Dsa combate întâiu că știința ar fi cevà fix și neschimbat, precum răsare din concepția mecanistă și materialistă, și d-sa contestă această neschimbare a științei, arătând cum explicarea materială este delăsată astăzi de cei mai mulți filozofi, și că i s'au substituit o explicare legată de cerințele sufletești ale omului (p. 93). Mărturisim că nu înțelegem bine această rostire. Credem că d-l Motru vrea să spună că teoriile explicative ale fenomenelor se schimbă după totalitatea noțiunilor unui timp. Așà, sistemul lui Kopernik a înlocuit pe al lui Ptolemeu, și o nouă teorie a materiei este de nevoie după descoperirea radiului. Dar d-l Motru ne pare că confundă științele exacte, cari nu urmăresc decât întâmplător explicarea fenomenelor, cu teoriile mai mult filozofice, cari se adaog la cunoștința lor, ca bază explicativă. Științele exacte nu se schimbă nici odată. Odată câștigate de minte, rămân și nu se pot modificà, cum se modifică bunăoară concepțiile religiei, formele artei, instituțiile politice. Geometria lui Euclid, teorema pătratului ipotenuzei a lui Pitagora și principiul lui Arhimed vor rămâneà neschimbate în vecii vecilor, oricare ar fi stările sufletești ale omului. Principiul d-lui Motru că știința se schimbă cu stările sufletești poate fi adevărat numai pentru ipotezele explicative, nu pentru contestările normative ale feno-

menelor, cari rămân pururea neschimbate. Dar d-l Motru împărtășește aici o eroare comună aproape tuturor filozofilor contimporani, anume că legea, care constată modul obștesc de producere al unui fenomen, stabilește totodată și o relație de cauză la efect, și că deci legea ar explică fenomenul, principiu decât care nu există mai mare eroare în domeniul filozofiei.

In partea a doua a cărții, d-l Motru caută să stabilească o analogie între legea fizică a conservării energiei și cea intelectuală a conservării unității sufletești.

In partea a treia, între altele, d-sa se oprește mai mult asupra întrebării dacă va fi cu putință o știință a sufletului în felul științelor exacte, adică cu facultatea prezicerii evenimentelor viitoare. D-sa se rostește în contra acestei putințe, pe motivul că sufletul cuprinde și o parte ereditară, ale cărei elemente nu se pot analiză și al căror joc nu poate deci intră în calculul prevederilor; că numai științele materiei, în cari nu intră elemente ereditare, pot prezice fenomenele viitoare.

Cu toate că multe din părerile d-lui Motru pot fi discutate—căci ce nu poate fi discutat în filozofie,—cartea d-sale nu rămâne mai puțin adevărat, că este o lucrare de valoare, ca una ce răscolește o mulțime de idei. Este de luat aminte că la noi sunt foarte rare cărțile de filozofie, și că speculația cu idei este aceea ce se întâlnește mai puțin în țara noastră, și asemenea cărți ar trebui încurajate, întru cât, fără desbaterea ideilor mari pe cari se razimă cunoștința lumii, nu se poate întemeià o adevărată și sănătoasă cultură.

Intre prea rarele scrieri filozofice, *Puterea sufletească* a d-lui Motru este una din cele mai sugestive, și din cele ce provoacă mai mult frământarea gândirii.

Credem că o asemenea carte merită premiul din toate punctele de vedere.

Radu Rosetti, *Pământul, sătenii și stăpânii în Moldova. Tomul I. Dela origini până la 1834.* București 1907. — *Raport de* **Gr. G. Tocilescu.**

Dacă ar trebui încă dela început să rostesc judecata-mi asupra operei de față, în urma cercetării amănunțite la care am supus-o, m'aș încumetà să declar că de multă vreme istoriografia română nu a văzut apărută o carte mai serioasă, mai conștiințios lucrată,

mai bine cugetată și întocmită cu un aparat științific bogat, pe lângă o expunere limpede, metodică și precisă. Iar dacă la aceste însușiri aș mai adaoge cugetul curat ce a inspirat-o și continuu o însoțește, precum și spiritul de imparțialitate, de care autorul dă dovadă la fiecare pas într'o scriere cu un caracter întru câtvà de actualitate, aș rezumà totul în puține cuvinte și mi-aș permite a zice: Iată o carte bună și de mare preț! Ea vine la timp ca să umple un gol de mult simțit în literatura noastră istorică. Ea ne înfățișează în chip temeinic și documentat întregul proces istoric al claselor agricole și al celei stăpânitoare, din Moldova, dela origine și până la 1834.

«Chestiunea țărănească la noi a ajuns iar pe planul întâiu — așà își începe d-l Rosetti precuvântarea scrisă în Decemvrie 1906, deci puțin înainte de izbucnirea nenorocitelor răscoale țărănești din primăvara anului 1907; soluțiunea ei alcătuește una din preocupările de căpetenie, nu numai a oamenilor noștri de Stat, ci și a tuturor acelora cari își dau seama de însemnătatea unei rezolvări sănătoase a vajnicei probleme, atât pentru prezentul, cât și mai ales pentru viitorul Statului român.

«Spre a găsì leacurile trebuitoare pentru tămăduirea relelor, cari au adus reînvierea acestei chestiuni abià patruzeci de ani după aplicarea legii rurale a lui Cuza, ce erà menită s'o rezolve pentru vecie, nu ajunge să cunoaștem acele rele. *Cauzele lor trebuesc descoperite până la rădăcină și cercetate cu amănunțime, ceeace se poate face numai urmărindu-le în trecutul nostru.*»

Pentru îndeplinirea unei asemenea grele sarcini, d-l Rosetti erà destul de bine pregătit. D-sa se ocupase ani îndelungați cu adunarea și studierea a mii și mii de documente interne, cunoșteà destul de bine prefacerile ce au încercat proprietatea și clasele sociale în Moldova în cursul veacurilor; și când acum 20 de ani *Revista Nouă* a marelui și neuitatului Hasdeu dete la lumină primul studiu al d-lui Rosetti: «Despre clasele agricole în Moldova» (II, 468 seq.; II, 70—72, 102—110, 185—194), toți câți se ocupă la noi cu chestiunile istorice au admirat rara pătrundere, agerimea de spirit și bunul simț cu care tânărul, atunci, autor utilizase izvoarele, mai toate inedite, și rezolvase probleme, la cari nici măcar gândise înaintașii săi. Acele studii începute sub auspicii așà de fericite au fost reluate și duse de d-sa mai departe, iar *Analele* Academiei noastre au avut ocaziunea ca să publice, între alte multe lucrări ale d-lui Rosetti, monografiile: «Cronica Bohotinului» (*Anale*, XXVIII) și «Cro-

nica Vascanilor» (*Anale*, XXIX), niște prețioase contribuțiuni la istoria proprietății în România, urmate apoi de recentul său memoriu despre: «Originea și transformările clasei stăpânitoare în Moldova».

Cartea de față: *Pământul, sătenii și stăpânii în Moldova* ne dă ultimele rezultate la care a ajuns harnicul cercetător în acest interesant domeniu al istoriei noastre politice, sociale și agrare până la Regulamentul Organic.

Al doilea volum, publicat în 1908 sub titlul: *Pentru ce s'au răsculat țăranii?*, volum despre care nu am a mă ocupà acì, nefiind prezentat la concursul premiilor anului acestuia, duce firele istoriei mai departe, analizând împrejurările din veacul XIX, cari în unire cu cele mai vechi au adus asupra țerii «furtuna care a sguduit, zice d-l Rosetti, astă primăvară, până și temeliile Statului român.»

Amândouă împreună se completează, iar concluziunea celei din urmă este concluziunea operei întregi. Această concluziune merită să fie cunoscută înainte de analiza însăș a operei; ea trebue să dea de meditat oricărui bun Român, ce poartă grijă de soartea țerii sale, și sună astfel:

«*Chestiunea țărănească în România este pentru noi, pentru întreg neamul nostru, chestiunea de căpetenie: de deslegarea sau de nedeslegarea ei este legat viitorul Românimii întregi. Dacă izbutim să transformăm în curând obștea poporului nostru de astăzi, slabă, săracă, smerită și nemulțumită, cu inima plină de ură pentru fruntașii țerii, într'o țărănime puternică, bogată, mândră, mulțumită de soartea ei, dacă între colibă și curte va domnì pace și inimă bună, putem fără îngrijire să avem nădejde în falnic viitor. Românii vor răsplătì în Răsăritul Europei locul ce se cuvine nașterii, numărului, înțelepciunii și brațului lor: vor fi fruntași printre neamurile megieșite.*

«*Dar dacă cerbicia unei mâini de oameni va izbutì să zădărnicească încercările ce se fac pentru desrobirea economică de fapt a obștei neamului, mănținând-o în șerbirea și în smerenia de până astăzi, suntem pe pragul unui lung period de turburări lăuntrice, de răscoale sângeroase, de pagube, de micșorare de prestigiu și poate chiar de batjocură, ce începusem să o uităm, a străinului făcând legi în țară, a unei stări prelungite de neputință, care ne va ținea pe loc și ne va da înapoi, punând pe toți vecinii în stare să ne iea înainte.*»

Dar să revenim la primul volum al operei.

Ideea fundamentală, dela care pornește autorul în studiile sale și pe care o urmărește ca pe un fir roșu dela început până la fine, este: *Dreptul sau obiceiul românesc.* In dispozițiunile acestui drept d-sa caută — și cu temeinic cuvânt — originile legăturilor dintre pământ, sătean și stăpân, și are dreptate a zice că «plecând dela *obiceiul românesc* am pus chestiunea pe terenul ei adevărat».

Acestui drept sau obiceiu românesc îi este consacrată întreaga operă care, dacă lăsăm la o parte introducerea ce tratează despre alcătuirea neamului românesc, este împărțită în patru cărți cu un apendice. In prima carte autorul expune principiile dreptului românesc din timpii cei mai vechi până la întemeierea voevodatului moldovenesc, și care stabilià raporturile dintre muncitorii de pământ și conducătorii lor, cnezi (juzi sau vătămani) și dintre aceștia și pământ. In cartea II ni se arată cum la întemeierea Principatelor Domnii nu numai că nu au înlăturat acest drept al pământului, dar l-au întărit. Odată însă cu schimbarea stării de lucruri de mai înainte, erà fatal ca să se schimbe și cevà din dreptul acesta, și de acì încolo asistăm la o serie de schimbări din ce în ce mai adânci, începând cu alcătuirea clasei răzeșilor, cu introducerea birurilor și imunităților, și sfârșind cu alcătuirea unei aristocrații a clasei stăpânitoare. In cartea III se expune decăderea dreptului românesc în timpul domniei Fanarioților. In acest timp drepturile clasei de jos scad și greutățile se măresc, pe când clasa stăpânitoare e tot mai puternică, tot mai bogată. Acum este epoca alcătuirii latifundiilor. Tot aceasta este însă și epoca cea mai fecundă în încercări de reforme, din cari numai aceea a lui Constantin Mavrocordat (1743) e vrednică de însemnat prin desființarea *veciniei.* In cartea IV se tratează desființarea dreptului românesc prin Regulamentul Organic. In sfârșit în Apendice se dau mai multe urbarii, hrisoave și diferite acte menite ca să lămurească unele chestiuni tratate în carte.

Impărțirea cărților în capitole și a capitolelor în paragrafe este făcută după o logică atât de strânsă, încât oricine poate prinde ușor firul conducător și este în stare a-și formà o idee destul de limpede asupra întregului. Pentru aceasta este destul să citez capitolul I din cartea II. După ce în cartea I s'a vorbit despre cnezate în general și despre dreptul românesc în Moldova înainte de întemeierea Principatelor, trecem în cartea II la evoluțiunea dreptului românesc dela întemeierea domniei până la 1742, și în capitolul I autorul, voind să ne vorbească despre «Dreptul românesc și inte-

meierea Domniei moldovenești și stăpânirea pământului», arată cum întemeierea Moldovei, făcându-se pe cale pașnică, iar nu prin cucerire, deci numeroși cnezi anteriori descălicatului recunoscând domnia voevodului maramureșan, acesta și urmașii săi, spre a-și asigurà concursul lor, s'au ferit de a le aduce vreo știrbire asupra autorității lor, prin urmare ei au recunoscut starea anterioară bazată pe Dreptul românesc. In paragraful 2 apoi arată, în legătură cu aceasta, că întărirea stăpânirii de către Domn erà regula, că deci vechiul drept continuà cu sancțiunea domniei; după aceea, în legătură cu această întărire, facem cunoștință, în paragraful 3, cu diferitele feluri de urice; în paragraful 4, prin înseși aceste urice, ni se arată cum Domnii întăriau judecia, nu proprietatea, deci vedem aceeaș idee a mănținerii vechiului Drept; mai departe iarăș, în legătură cu aceasta, paragraful 5 ne precizează deosebirile dintre cnezi, juzi și vătămani, cei dintâi ereditari, ceilalți numiți de Domn, și la sfârșit în paragraful 6 se arată schimbările aduse în obiceiul românesc prin întemeierea Domniei, dintre cari schimbări cea mai plină de urmări a fost faptul că acești cnezi, juzi sau vătămani au început să se creadă stăpâni pe pământul satului lor, ceeace ne va duce, în capitolul următor, la formarea clasei răzeșilor.

In aceeaș legătură logică este grupat întregul material al acestei opere, care aruncă o lumină vie asupra chestiunilor pământului și a condițiunilor de a fi ale sătenilor și stăpânilor din Moldova, chestiuni al căror rezumat ni-l dă autorul în fraze lapidare, ca cele ce urmează:

Din cele expuse în paginele de mai sus rezultă că, înainte de întemeierea Domniei, Românii din Moldova erau ocârmuiți, ca și acei din țerile vecine, de vechiul obiceiu sub care se trezise neamul lor.

Pământul, avere a neamului, erà împărțit în hotare pe cari erau așezate sate. Fiecare hotar, la rândul lui, erà împărțit în fâșii deopotrivă, numite jireabii, corespunzând fiecare la câte o casă de gospodar în vatra satului și stăpânită de gospodarul acelei case. Satele erau ocârmuite de un județ sau căpetenie numit cneaz, când erà ereditar, jude sau vataman, când erà vremelnic. Județul care se folosià și el de o jireabie (sau chiar poate de mai multe) judecà oamenii, strângeà birul și-i duceà la răsboiu. Pentru aceste servicii el primià dela fiecare sătean a zecea din roadele pământului și trei zile de slujbă; apoi se folosià singur de dreptul să țină moară și crâșmă. Judeciile ereditare se împărțiau între fiii și fiicele cneazului.

La întemeierea Domniei, cnejii capătă dela întemeietorul ei întărirea tacită, de fapt, a judeciilor lor. In curând aceste întăriri, ca şi daniile din loc pustiu sau domnesc, se dau în scris. Apoi judeciile, până atunci inalienabile, încep a se vinde cu consimţimântul Domnului. Dreptul judeţului devine un drept scris, pe când acel al săteanului, deşi este încă neatins, rămâne nescris.

Răsboaiele, năvălirile şi pustiirile păgânilor micşorând mult populaţia ţerii, ocuparea în jireabii se tulbură şi cade în neobişnuinţă; în cea mai mare parte a ţerii ţinerea săteanului nu mai este statornică, el ocupă când un capăt al hotarului, când altul.

Daniile şi întăririle scrise date de Domni judeţilor încep a întemeià credinţa, că dreptul judeţului asupra hotarului este mai vechiu şi mai mare decât acel al săteanului. Această credinţă mai câştigă putere prin faptul aducerii a numeroase colonii străine, menite să umple golurile din populaţiunea satelor existente sau să întemeieze sate nouă. Colonii aduşi de judeţ pe un hotar pustiu sau slab populat privesc în chip firesc pe judeţ, ca având un drept superior asupra acelui pământ. Cuvântul de judeţ cade cu totul în neobişnuinţă şi este înlocuit prin acel de stăpân.

Puterea clasei stăpânitoare sporeşte din ce în ce: ea reduce prin abuz şi meşteşug jumătate, dacă nu mai mult, a ţărănimii la vecinătate. Totuş, în veacul XVII, vedem dreptul de folosinţă al săteanului asupra hotarului său încă în picioare, precum dovedesc *Pravila lui Vasile Lupu* şi actele de judecată ale vremii.

Clasa stăpânitoare se împuţinează prin faptul că mulţi urmaşi de judeţi cad la starea de răzăşie. Un număr de neamuri ajunge mai cu seamă în vază şi strânge averi teritoriale mari. Puterea şi trufia lor creşte deopotrivă cu lăcomia lor. Ei tind nu numai a reduce întreaga ţărănime la vecinătate, dar chiar a transformà vecinătatea în robie desăvârşită. Vecinii sunt vânduţi fără moşia pe care locuesc, împărţiţi, daţi de zestre, dăruiţi. De aici urmează o nouă slăbire a dreptului săteanului asupra pământului.

Dela mijlocul veacului XVIII lovirile la acest drept se îmmulţesc. Clasa stăpânitoare se făcuse mică de tot, redusă fiind la o mână de neamuri româneşti şi greceşti, dar bogăţia şi lăcomia ei mai crescuse. Obştiile răzăşeşti sunt distruse în chip aproape sistematic; din ocinele lor boierii alcătuesc latifundii de mii de fălci.

Slujba săteanului, care erà de 3 zile pe an, se sporeşte la 12 pentru acei cari şed pe moşii mânăstireşti, la 6 pentru acei ce locuesc pe moşii boiereşti, slujbă convertibilă în bani. Stăpânii nu-şi mai zic stăpâni de sate, ci stăpâni de moşii.

Grânele începând a se cere la Ţarigrad, stăpânii încep a le cultivà cu ajutorul slujbei. Nemulţumiţi de câtimea ei, cer ca acea câtime să fie stator-

nicită pentru fiecare zi şi pun pentru ziua de praşilă şi de secere nişte norme cari cer o lucrare întreită şi înşesită.

Impărţirea Poloniei îndreaptă spre Moldova pe Jidovii ce nu mai aveau ce suge acolo. Ei învăţau pe boieri a clădì velniţe, pentru cari trebuesc grâne, şi încep a luà moşii în arendă. Sub îndemnul lor boierii cer dela Domn dreptul de a luà dela ţăranii cari şed pe moşiile lor *zeciueala zilelor anului*. Cererea aceasta nu este încuviinţată, dar ei obţin o însemnată sporire a slujbei.

Alexandru Moruz mărgineşte întru câtvà dreptul, până atunci aproape nemărginit al sătenilor, la folosinţa pădurilor. Stăpânii au uitat de mult de vechile obiceiuri; ei privesc hotarele satelor ca ale lor, se jăluesc prin anaforale, că locuitorii ce şed pe ele le calcă moşiile, dar dreptul de folosinţă al săteanului asupra întregii câtimì de pământ, ce ar voì să cultive dând a zecea, nu este încă tăgăduit în fapt. Anaforaua dela 1803 pentru protimisirea sătenilor este o dovadă vie a acestei împrejurări.

Prima lovitură în această privinţă o dă aşezământul dela 1805 care, în urma cererii boierilor, sporeşte slujba şi mărgineşte întinderile de imaş şi fânaţ la cari au drept sătenii.

Cu toată starea ei de decădere, ţărănimea opune o împotrivire pasivă; aşezământul nu se poate pune obşteşte în lucrare; se fac mai mult tocmeli de bună voie.

Dar vine ocupaţiunea rusească: Puterea care ne luase la 1812 jumătate de ţară se însărcinează să ne dea o alcătuire nouă, potrivită cu vremile şi cu noua stare a Moldovei, în urma dobândirii închezeşluirii Domniei pământene, a unei autonomii mai largi, a unui tribut măsurat şi statornic şi a libertăţii comerţului.

Umilinţa de a vedeà pe străin impunându-ne cum să croim legile, sub cari aveà să trăească ţara, devine încă mai dureroasă prin faptul că vedem ocârmuitorul pus de Puterea străină, care numai gânduri bune asupra noastră nu puteà să aibă, fiind silit să lupte un an şi să se precupeţească cu fruntaşii ţerii pentru a-i împiedecà să cotropească cu desăvârşire drepturile săteanului.

El nu izbutì. Din toate nedreptăţile de cari a avut parte ţărănimea română, cea mai strigătoare este fără îndoeală Regulamentul Organic. Pe când clasa stăpânitoare se încărcà cu privilegiuri, cu scutiri, cu puteri, cu drepturi şi cu foloase, ţărănimii i se rupeà, în folosul aceleiaş clase stăpânitoare, folosinţa a jumătate din pământul ce-i lăsase chiar anaforaua dela 1805, fără ca măcar să se scadă în schimb cevà din îndatoririle ei către stăpâni, ce aceştia făcuse să i se impună sub regimul fanariot.

I se răpeşte totodată şi dreptul de folosinţă la pădure, chiar pentru trebuinţele ei personale, de care nici Fanarioţii nu cutezase s'o despoaie. Boie-

rimea, în acelaş timp parte interesată şi judecător, hotărește cu dela sine putere transformarea aproape desăvârşită a *judeciei* în *alod*, prefacerea *stăpânilor* în *proprietari*.

A trebuit toată simţirea de neputinţă, ce două secole de umilinţe, de siluiri, de jafuri şi de lovituri crude de tot soiul o sădise în inima ţăranului moldovan, pentru a-l împiedecà ca, faţă cu o asemenea despoiere, el să nu se răscoale pentru a apărà cu arma ocinile ce i se răpiau.

Despoierea ţăranului nostru de vechiul său drept de folosinţă a fost fără îndoeală mult înlesnită prin căderea în neobişnuinţă a ţinerii în jireabii. Dacă acest obiceiu s'ar fi mănţinut la noi, astfel cum s'a mănţinut în alte ţeri, nu încape îndoeală că ţăranul moldovan n'ar fi ajuns nici odată în starea în care a ajuns. Dacă ţinerea în jireabii se mănţineà, nu s'ar fi putut săvârşì nici cotropirea dela 1805, nici acea decretată de Regulament, şi astăzi am aveà o ţărănime bogată, puternică şi sănătoasă. Iar transformarea definitivă a judeciei în alod, adică modernizarea vechiului mod de stăpânire a pământului, s'ar fi îndeplinit altfel decât prin măsura schioapă, pripită, uşuratecă, plină de urmări ameninţătoare şi făcută mai cu seamă în scop de popularitate, dela 1864.

Ţinerea în jireabii dădeà ţăranului putinţa să se îmbogăţească, acea în parcele decretată de Regulament îi lăsà numai aceea să se hrănească. Cea dintâi este caracteristica unei epoci de mândrie, de vlagă şi de putere, cealaltă aceea a unei vremi de umilinţă fără margine şi de desăvârşită slăbiciune.

Iar cauzele părăsirii ţinerii în jireabii au fost, fără îndoeală, desele răsboaie, năvălirile şi pustiirile Turcilor şi ale Tătarilor.

Şi toată această lungă şi luminoasă expunere, făcută cu atâta bogăţie de documentare, într'un chip aşà de firesc şi cu un spirit de seninătate şi de independenţă istorică a unui martor imparţial şi emoţionat al vieţii naţionale întregi, ne înfăţişează icoana vie a unui frumos râu, care îşi duce liniştit apele sale line, săpându-şi totuş pururea aceeaş albie a sa.

Cetitorul doritor de a se instruì, care percurge această carte dela început până la fine, nu poate să nu capete iluziunea, că a asistat la desfăşurarea unui interesant proces istoric, a unei drame, ce-şi are începutul, punctul culminant al acţiunii şi încheierea sa, o dramă în care factorii sociali se ciocnesc, se amestecă, se desfac şi se prefac după o lege fatală şi inexorabilă.

Iar dacă martorul povestitor, cu toată înalta sa imparţialitate, arată admiraţiune, iubire, milă pentru cei mulţi şi prea mult năpăstuiţi,

apăsați și despuiați, arată hulă, dojană, chiar ură pentru cei apăsători, egoiști și jefuitori — aceasta nu o face, Doamne ferește, din idei preconcepute, din momentane preocupări politice de partid; el își iubește neamul deopotrivă și în toată a lui întregime; el spune adevărul fără înconjur și nu se preocupă unde lovește și în cotro lovește; el ne face nu numai părtași la sentimentele lui, dar ne și insuflă o vie simpatie și pentru omul de bine și pentru istoricul nepărtinitor, și pentru eminentul învățat, carele a scris opera.

Ceeace dă tocmai atâta valoare acestei prețioase opere, este perfecta ei sinceritate. Sinceritatea, virtutea majoră a istoricului, autorul o posedă în cel mai înalt grad; ea pătrunde scrierea sa cu o savoare particulară și binefăcătoare. In acest caracter de sinceritate cată, în mare parte, să recunoaștem succesul operei. Ea nu este o *pledoarie*, ci este mai mult o *sentință*. Autorul ei nu este istoricul advocat al boierilor sau al țăranilor, advocatul unui sistem, al unei rasse, al unei caste; el este, cum am zis mai sus, martorul imparțial și în acelaș timp judecătorul totdeauna luminat, drept și integru.

Cum că această operă valoroasă nu este în afară de orice critică — care lucrare omenească se bucură de darul infailibilității? — nu încape nici o îndoeală. Insuș autorul e cel dintâiu — în modestia și conștiințiozitatea lui care-l caracteriză — a o recunoaște: «N'am pretențiunea — zice el — să fi făcut cevà perfect sau definitiv; lucrarea de față are nevoie de completări și lămuriri în multe locuri, poate, pe ici și colea, de oareșicari îndreptări. Doresc ca ele să se producă cât mai curând și cât mai multe; nimeni nu se va grăbì să admită pe cele întemeiate mai voios decât mine.» Și în așteptarea îndreptărilor dela alții, autorul se îndreptează singur, cu o rară candoare și sinceritate, când bunăoară, în opera: *Pentru ce s'au răsculat țăranii*, pag. 21, notă, zice: «In urma cercetării făcute de mine în cele mai multe ținuturi din Moldova, în cursul verii trecute, m'am încredințat că cătimea de 6 prăjini de prașilă ce o indicam în: *Pământul, sătenii și stăpânii*, ca fiind media ce o poate lucrà un om, este fără îndoeală exagerată și nu poate fi atinsă decât de prășitori aleși și în condițiuni excepțional de favorabile. Cifrele date în *Pământul, sătenii și stăpânii*, Cartea IV, trebuesc deci modificate în consecință».

Am deci toate cuvintele a recomandà opera d-lui Radu Rosetti ca cea mai bună carte din toate câte s'au prezentat la premiul Năsturel din anul acesta.

VENITURI — BUGETUL ACADEMIEI ROMÂNE PE ANUL 1908—1909.

			Val. nominala		Venituri		Totaluri	
1	I **Excedent** din 1906—7						15 792	05
2	II. **Marele premiu Năsturel din 1909:** sald, a 4-a parte din L 12.000 pe 1905—6 și 1906—7				6 000	—		
	și a 4-a parte din 1907—8				3 000	—	9 000	—
3	III **Marele premiu General Ioan Carp și Maria Carp din 1909:** sald, a 3-a parte din L. 7.000 din 1906—7 și 1907—8						4 666	70
	IV **Fonduri cu destinațiune generală:**							
4	*Subvențiune dela Stat* (Legea dela 27 Martie 1879)				20 000	—		
5	*Fondul Zappa:*							
	Cuponul rentei amortizabile 4%.	L 12 900,—	322.500	—				
	» dividend la 164 acțiuni de Banca Națională a L 148,50	» 24 354,—	82.000	—				
	Total	L 37 254,—						
	minus 1% prelevați pentru pensiuni	» 372,55			36 881	45		
6	*Fondul Economilor:*							
	Cuponul rentei amortizabile 4%	L. 4.040,—	101.000	—				
	» funciar urban 5%	» 1 165,—	23 300	—				
	» dividend la 1 acțiune de Banca Națională	» 148,50	500	—				
	Produsul din vânzarea publicațiunilor	» 1 000,—						
	Total	L 6.353,50						
	minus 5% impozitul Statului la L. 1.165,—	» 58,25						
	Rămân	L. 6.295,25						
	minus 1% prelevați pentru pensii	» 62,95			6.232	30		
7	*Fondul Ioan Fătu* (fond general):							
	Din venitul anual de	L. 18.761,—						
	după scăderea a 5%, impozitul Statului	» 299,50						
	Rămân	L 18 461,50						
	după scăderea a 1% prelevați pentru pensiuni	» 184,60						
	Rămân	L 18 276,90						
	după scăderea rentei viagere de	» 3 000,—						
	Rămân	L. 15 276,90						
	după scăderea a 15% prelevați la 4 părți	» 1 833,20						
	Răman	L 13 443,70						
	scăzând 4 părți la fondul special	» 10 388,30			3.055	40		
8	*Fondul rentei viagere a d-nei Ecaterina Fătu*				3 000	—		
9	*Fondul Macinca.*							
	Chiria caselor din Craiova	L. 3.000,—						
	minus 1% prelevați pentru pensiuni	» 30,—			2.970	—		
10	*Fondul Elena Dr Turnescu:*							
	Cuponul funciar rural 5%	L. 750,—	15 000	—				
	» obligațiuni comunale Iași 4 1/2 %	» 225,—	5 000	—				
	De transportat, Total	L. 975,—	549 300	—	72 139	15	29.458	75

CHELTUELI

	I **Capitalizări în 1908—1909:**									
1	*Procentele Fondului Anastasie Fătu*				942	25				
2	» » *G. San-Marin*				746	—				
3	» » *Craiovean*				475	05				
4	» » *Chițu*				284	40				
5	» » *Hagi-Vasile*				1 075	25				
6	» » *Ionel C. Istrati*				73	—				
7	» » *Aristia Anghelescu*				380	40				
8	» » *pentru școala din Olteni* (fondul Carp)				79	20	4 055	55		
9	*Procentele fondului de pensiuni al personalului*, plus prelevările de 1% dela fonduri și rețineri din salariul funcționarilor de 5%.						18 303	15	22.358	70
	II **Cheltueli proprii ale Academiei:**									
	A. *Personal.*									
1	*Diurnele sesiunii generale*				21.000	—				
2	» *ședințelor ordinare*				12.000	—				
3	» *a 4 membri delegați*				1.000	—				
4	» *Secretarului general pe 12 luni a L 200*				2 400	—				
5	» *a 3 Secretari de Secțiuni pe 11 luni a L. 300*				3 300	—	39 700	—		
6	**Remunerarea funcționarilor:**									
	a — **Din bugetul Academiei:**									
	1). *Cancelaria Secretarului general.*									
	1 Secretar-arhivar și advocat	a L. 480,— L. 5 760,—								
	1 Secretar-corector al publicațiunilor	» » 400,— » 4 800,—								
	1 Ajutor-corector	» » 300,— » 3.600,—								
	1 Scriitor	» » 400,— » 4 800,—	18 960	—						
	2). *Cassieria.*									
	1 Cassier-contabil	a L. 550,— L 6.600,—								
	1 Ajutor	» » 350,— » 4 200,—								
	1 Scriitor	» » 200,— » 2.400,—								
	1 Magaziner al publicațiunilor	» » 150,— » 1 800,—								
	1 Ingrijitor al imobilelor	» » 450,— » 5.400,—								
	1 Brigadier silvic	» » 120,— » 1 440,—	21.840	—						
	3). *Biblioteca*									
	1 Bibliotecar	a L. 550,— L. 6 600,—								
	1 Ajutor de Bibliotecar	» » 400,— » 4.800,—								
	2 » » » a 300	» » 600,— » 7.200,—								
	3 Scriitori a 250	» » 750,— » 9.000,—								
	1 Scriitor	» » 200,— » 2 400,—								
	4 Scriitori a L. 150	» » 600,— » 7 200,—								
	1 Ajutor-paleograf	» » 300,— » 3 600,—	40.800	—						
	De transportat . . . L.		81 600	—			39 700	—	22 358	70

VENITURI — BUGETUL ACADEMIEI ROMÂNE PE ANUL 1908—1909.

			Val. nominala	Venituri	Totaluri
	Transport . L.	975.—	549.300 —	72.139 15	29 458 75
	minus 5% impozitul Statului la Lei 750. . . . . »	37,50			
	Rămân . . . L.	937,50			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . . »	9,40		928 10	
11	*Fondul Donici, Moșia Radiana*, pe 1 an . . . . . L.	16.000,—			
	Concesiunea podului Pătrășcani-Radiana . . . . »	1.500.—			
	Total . . L.	17.500,—			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . . »	175.—		17 325 —	
12	*Imobilul din calea Victoriei No 133:*				
	Chiria dela Ministerul de justiție pe 1 an L	12 000,—			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . . »	120,—		11.880 —	
13	*Prelevați 15%* din venitul fondurilor speciale (Anexa I)			74.450 75	176 723 —
	V Fonduri cu destinațiune specială și cu cheltueli anuale·				
14	*Subvențiune dela Stat pentru bibliotecă* (Legea dela 11 Aprilie 1901)			25.000 —	
15	*Dotațiunea M. S Regelui* pentru Dicționar . . . . L.	10 000,—			
	Dela Administrațiunea Domeniului Coroanei, idem . . »	4.000,—			
	Din abonamente și din vânzarea publicațiunilor . . . »	2 000,—		16.000 —	
16	*Dotațiunea Statului:* Premiile Lazăr și Eliade din 1908			10.000 —	
17	*Subvențiune dela Stat pentru publicațiunea istorică Hurmuzaki* .			10 000 —	
18	*Fondul Năsturel:*				
	Venitul moșiei Năsturel, pe 1 an L	27.600,—			
	» » *Lămotești*, idem »	7 250,—			
	Cuponul rentei amortizabile 4% . . . . »	900,—	22.500 —		
	» funciar urban 5% . . . . »	1 585,—	31.700 —		
	» dividend la 15 acțiuni de Banca Națională a lei 148,50 . . . . »	2 227,50	7.500 —		
	Total . . . L.	39.562,50			
	minus 5% impozitul Statului la L. 1.585,— . . . . . »	79,25			
	Rămân . . . L	39.483,25			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . . »	394,85			
	Rămân . . . L.	39.088,40			
	minus 15% prelevați . . . . »	5 863,25		33.225 15	
19	*Fondul Daniel:*				
	Cuponul rentei amortizabile 4% . . . . L.	600,—	15 000 —		
	» funciar urban 5% . . . . »	50,—	1.000 —		
	Total . . L	650,—			
	minus 5% impozitul Statului la L 50,— . . . . »	2,50			
	Rămân . . . L.	647,50			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . . »	6,50			
	Rămân . . L.	641,—			
	minus 15% prelevați . . . . »	96,15		544 85	
	De transportat . . .		627.000 —	94.770 —	206.181 75

CHELTUELI

	Transport . . L.		81 600 —		39.700 —	22 358 70
	4). Personalul de serviciu.					
	1 Servitor . . . . a L 110.—	L 1.320,—				
	4 Servitori a L. 100 . . . . » » 400,—	» 4.800,—				
	2 Servitori a L. 80 . . . . » » 160,—	» 1 920,—				
	2 Rândași a L. 70 . . . . » » 140,—	» 1 680,—	9 720 —	91 320 —		
	b. — Din subvențiunea Statului de Lei 25.000:					
	3 Scriitori a L 200 . . . . a L. 600,—	L. 7 200,—				
	1 » . . . . » » 150,—	» 1 800,—				
	1 Servitor . . . . » » 100,—	» 1 200,—				
	2 Servitori a L. 80 . . . . » » 160,—	» 1 920,—		12 120 —	103 440 —	
7	*Serviciul Băncii Naționale*			600 —		
8	*Spese de cancelarie*		2 200 —			
	Imprimate		2 500 —			
	Combustibil		4.000 —			
	Iluminat, diverse		2 800 —	11 500 —		
9	*Ajutorul Epitropiei Sf. Vineri*			400 —		
10	*Intreținerea și repararea localurilor Academiei*		5 500 —			
	Fonciera și asigurarea		4 500 —	10.000 —		
11	*Amortismentul Fondului Macinca* din imprumut, rest			2 024 10		
	B. *Material.*					
12	*Spese de procese*		200 —			
13	*Mobilier*		800 —			
14	*Spese neprevăzute*		4 000 —			
15	» *de expedițiune*		2 500 —			
16	*Călătoria Filipescu în Serbia*		1 500 —	9 000 —	33 524 10	176 664 10
	III. Premiile din 1909 :					
17	*Premiul Lazăr*			5.000 —		
18	» *Eliade-Rădulescu*			5.000 —		
19	*Marele Premiu Năsturel*			12.000 —		
20	*Premiul I Lecomte du Nouy*			479 65		
21	» *Bodescu*			1 500 —		
22	» *Neuschotz*			2 000 —		
23	» *Cuza* pentru «Istoria Românilor»			20 000 —	45.979 65	45.979 65
	IV. Achizițiuni :					
24	*Monede, hrisoave, etc* (Fondul Daniel)			544 85		
25	*Cărți și legatul lor*, de fiecare Secțiune a L. 2 000,—			6 000 —		
26	» » » » din subvențiunea Statului de L. 25 000,— . .			12.880 —		
27	*Material pentru cataloagele Bibliotecii*			500 —	19.924 85	
28	*Documente cumpărate* (a 6-a parte din Lei 63.494,95), rata 2-a .				10 582 50	30 507 35
	De transportat . . L.					275.509 80

VENITURI — BUGETUL ACADEMIEI ROMÂNE

		Val nominala	Venituri	Totaluri
	Transport . .	627.000 —	94.770 —	206.181 75
20	*Fondul Ioan Fătu* (fond special)·			
	Cuponul funciar urban Bucureşti şi Iaşi 5% . . . . . L. 5 990,—	119.800 —		
	» dividend la 86 acţiuni de Banca Naţională a L. 148,50 . . . . » 12 771,—	43.000 —		
	Total . . . L 18.761,—			
	minus 5% impozitul Statului la Lei 5 990,— . L. 299,50			
	minus 1% pentru pensiuni . . . . » 184,60			
	» renta viageră . . . . » 3 000,—			
	» a 5-a parte . . . . » 3 055,40			
	» 15% prelevaţi . . . . » 1 833,20 L 8 372,70		10.388 30	
21	*Fondul I. Lecomte du Nouy:*			
	Cuponul funciar urban 5% . . . . L. 600,—	12.000 —		
	minus 5% impozitul Statului . . . . » 30,—			
	Rămân . . ·L 570,—			
	minus 1% prelevaţi pentru pensiuni . . . . » 5,70			
	Rămân . . . L. 564,30			
	minus 15% prelevaţi . . . . » 84,65		479 65	
22	*Fondul Ioan Scorţeanu.*			
	Cuponul funciar rural 5% . . . . L. 1.000,—	20 000 —		
	minus 5% impozitul Statului · . . . . » 50,—			
	Rămân . . L. 950,—			
	minus 1% prelevaţi pentru pensiuni . . . . » 9,50			
	Rămân . . L. 940,50			
	minus 15% prelevaţi . . . . » 141,05		799 45	
23	*Fondul Agarici.*			
	Venitul moşiei Moara Grecilor pe 1 an . . . . L. 40 000,—			
	minus 1% prelevaţi pentru pensiuni . . . . » 400,—			
	Rămân . . . L 39 600,—			
	minus 15% prelevaţi la L. 20 400,— . . . . » 3.060,—			
	Rămân . . . L. 36 540,—			
	Sald cu aproximaţiune din 1907—8 . . . . » 1 000,—			
	Burse dela Fondul Adamachi pentru 10 elevi la Şcoala Agarici, a L. 360,— . . . . » 3 600,—		41.140 —	
24	*Fondul Princesa Alina Ştirbei:*			
	Cuponul rentei amortizabile 4% . . . . L. 9 084,—	227.100 —		
	» funciar urban 5% . . . . » 1 235,—	24 700 —		
	Total . . . L. 10.319,—			
	minus 5% impozitul Statului la L. 1 235,— . . . . . . » 61,75			
	Rămân . . . L. 10 257,25			
	minus 1% prelevaţi pentru pensiuni . . . . » 102,55			
	Rămân . . . L. 10 154,70			
	minus 15% prelevaţi » 1 523,20		8 631 50	
	De transportat . .	1.073.600 —	156.208 90	206 181 75

PE ANUL 1908—1909. — CHELTUELI

	Transport . L .				275.509 80
	V. Publicaţiuni:				
29	*Dicţionarul limbii române*		16 000 —		
30	*Hurmuzaki, Documente privitoare la Istoria Românilor* . . .		10 000 —	26 000 —	
31	*Anale* (datorie cu Proces verbal No. 2 559 L. 6 233,40).	20.000 —			
32	*Remunerarea autorilor pentru memorii* publicate în *Anale*, 90 coale (30 de fiecare Secţie) a L. 50 (art. 61 Reg)	4 500 —	24 500 —		
33	*Erodot*		1 000 —		
34	*Titu Liviu.*		2 500 —		
35	*Bibliografia românească* . . . . / *Cataloagele manuscriptelor, documentelor, cărţilor*		5.000 —		
36	*Lucrarea bibliografică Sturdza-Scheianu*		3 000 —		
37	*Catalogul monumentelor epigrafice*		2 000 —		
38	*Documente din Fondul Princesa Alina Ştirbei*		8 631 50		
39	*Documente interne româneşti*		1 000 —		
40	*Creşterea bibliotecii în 1908—9* (datorie Proc. verb. No 1.206 L.199,10)		1 200 —		
41	*Dr. Crăiniceanu*, Bibliografia medicală (datorie)		970 —		
42	*Din vieaţa poporului*		2.000 —		
43	*Monografii premiate, despre comune rurale*		1 500 —	53 301 50	79 301 50
	VI Cheltueli din Fondul Ioan Fătu·				
44	*Cărţi de şcoală*			10 388 30	
45	*Renta viageră a d-nei Ecaterina Fătu.*			3 000 —	13 388 30
	VII. Cheltueli din Fondul I. Scorţeanu:				
46	*Cărţi religioase*				799 45
	VIII. Cheltueli din Fondul Agarioi:				
47	*Anuitatea moşiei Moara Grecilor*			11 200 —	
48	*Legatul Mihoc pe 1 an*			1 000 —	
49	*Foncieră, asigurări, pădurari*, etc			7 000 —	
50	*Şcoala „Ioan Agarici„*		18 340 —		
	Burse dela Fondul Adamachi pentru 10 elevi, a L. 360,— . .		3 600 —	21 940 —	41.140 —
	IX. Cheltueli din Fondul Donioi:				
51	*Amortisment* din Imprumutul dela Fond Adamachi de L. 107.000,—			3 000 —	
52	*Dobânda* 5% la împrumutul dela Fondul Adamachi de L. 104 000,— pe 1 an			5 200 —	
53	*Foncieră, reparaţiuni, călătorii*, etc.			4.500 —	12 700 —
	X Cheltueli din Fondul Maria General Carp:				
54	*Fonciera moşiei Olteni*		4.500 —		
55	*Pădurari pe 1 an*		360 —		
56	*Reparaţiunea ecaretelor dela moşia Olteni*		500 —		
57	*Cheltueli neprevăzute*		500 —	5 860 —	
	De transportat . . ·L.			5.860 —	422 839 05

VENITURI — BUGETUL ACADEMIEI ROMÂNE PE ANUL 1908—1909.

Nr.			Val. nominală	Venituri	Totaluri
	Transport . . .		1 073.600 —	156.208 90	206.181 75
25	*Fondul Maria General I. Carp:*				
	Venitul moşiei Olteni pe 1 an	L. 32.790,—			
	Cuponul funciar rural şi urban 5%	» 5 165,—	103 300 —		
	Total	L. 37.955,—			
	minus 5% impozitul Statului la . . . . L. 5 165,—	L 258,25			
	Rămân . . .	L 37.696,75			
	minus 1% prelevaţi pentru pensiuni	» 376,95			
	Rămân . .	L 37.319,80			
	minus 15% prelevaţi la L. 32.819,80	» 4 922,95		32 396 85	
26	*Fondul de pensiuni al personalului Academiei:*				
	Cuponul rentei amortizabile 4%	L 240,—	6 000 —		
	» obligaţiuni comunale Bucureşti 4%	» 2 120.—	53 000 —		
	» funciar rural 4%	» 1 600,—	40 000 —		
	» » urban 5%	L 2.675,—	53.500 —		
	Total . .	L. 6 635,—			
	minus 5% impozitul Statului la L 4 275.—	» 213,75			
	Rămân . . .	L. 6.421,25			
	5% din salariul funcţionarilor plătiţi de Academie.				
	1) funcţionarii Academiei la . . L. 85 320,— L 4.266,—				
	2) profesorii dela Institutul Otteleşanu . . . . » 14 880,— L. 744,—				
	3) idem dela Şcoala Agarici . . . » 2 400,— » 120,—	L 5 130,—			
	Suma . . .	L 11.551,25			
	Prelevaţi 1% din venitul brut al fondurilor (Anexa II) . .	» 6 751,90		18 303 15	206 908 90
	VI. Fonduri speciale şi cu cheltueli periodice:				
27	*Fondul Cuza:*				
	Cuponul rentei amortizabile 4%	L. 1.320,—	33 000 —		
	» funciar urban şi rural 5%	L. 1.730,—	34.600 —		
	Total	L. 3 050,—			
	minus 5% impozitul Statului la L. 1 730	» 86,50			
	Rămân . .	L. 2.963,50			
	minus 1% prelevaţi pentru pensiuni	» 29,65			
	Rămân . .	L. 2 933,85			
	minus 15% prelevaţi	» 440,05			
	Rămân . . .	L. 2.493,80			
	Pentru împlinirea sumei de L. 20 000,—, premiul din 1909 (din venitul capitalizat—, deciz. din 5 Aprilie 1900 şi 25 Martie 1904)	L 17.506,20		20.000 —	
28	*Fondul Anastasie Fătu:*				
	Cuponul rentei amortizabile 4%	L 640,—	16 000 —		
	» funciar urban 5%	» 505,—	10 100 —		
	Total	L. 1.145,—			
	minus 5% impozitul Statului la L. 505,—	» 25,25			
	De transportat. Rămân	L. 1.119,75	1.423.100 —	20.000 —	413.090 65

CHELTUELI

Nr.					
	Transport . . L.			5 860 —	422.839 05
	Cheltueli după testament:				
58	*Copii săraci dela şcoalele din Giurgiu*		2 000 —		
58	„ „ „ „ „ „ *Bucureşti*		2 000 —		
60	*Şcoala din comuna Olteni* (cărţi, instrumente, haine)	500 —			
61	*Fond pentru construirea şcoalei* (Proces verbal No 8 824) . . .	500 —	1 000 —		
62	*Intreţinerea bisericii din comuna Olteni*		500 —		
63	*Bursă în străinătate pe 1 an*		4 600 —		
64	*Marele Premiu din 1909* de L 7 000,— partea a 3-a din 1906—7 şi 1907—8	4 666 70			
	şi partea a 3-a din 1908—9	2 333 30	7 000 —	17 100 —	22 960 —
	Suma L. . .				445 799 05
	Excedent				977 50
	De transportat . .				446.776 55

VENITURI — BUGETUL ACADEMIEI ROMÂNE

			Val nominala	Venituri	Totaluri
	Transport L.	1.119,75	1.423 100 —	20.000 —	413.090 65
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . . »	11,20			
	Rămân . . L	1 108,55			
	minus 15% prelevați »	166,30		942 25	
29	*Fondul San-Marin* ·				
	Cuponul rentei amortizabile 4% . . . . L.	440,—	11.000 —		
	» funciar urban 5% . . . . »	470,—	9 400 —		
	Total . . L.	910,—			
	minus 5% impozitul Statului la L. 470 . . . »	23,50			
	Rămân . . . L	886,50			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . . . . »	8,85			
	Rămân . . . L	877,65			
	minus 15% prelevați »	131,65		746 —	
30	*Fondul Neuschotz:*				
	Cuponul funciar urban 5% . . . . L.	2 040,—	40 800 —		
	» obligațiuni comunale București 4% . . . . . ›	80,—	2 000 —		
	Total . . . L	2 120,—			
	minus 5% impozitul Statului la L 2 040 . . »	102,—			
	Rămân . L.	2.018,—			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . »	20,20			
	Rămân . . . L	1 997,80			
	minus 15% prelevați . . . »	299,65			
	Rămân . . . L.	1 698,15			
	Pentru împlinirea sumei de Lei 2 000 premiul din 1909 (din venitul capitalizat) înscris la cheltueli L	301,85		2 000 —	
31	*Fondul Bodescu:*				
	Cuponul funciar urban 5% . . . . L.	545,—	10 900 —		
	minus 5% impozitul Statului . . . »	27,25			
	Rămân . . L.	517,75			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . . »	5,15			
	Rămân . . . L.	512,60			
	minus 15% prelevați . . . »	76,90			
	Rămân . . . L.	435,70			
	Pentru împlinirea sumei de Lei 1 500, premiul din 1909 (din venitul capitalizat) înscris la cheltueli . . . L	1 064,30		1 500 —	
32	*Fondul Craiovean:*				
	Cuponul rentei amortizabile 4% . . . . L.	220,—	5 500 —		
	» funciar urban 5% . . . . »	50,—	1.000 —		
	» divid. la 2 acțiuni de Banca Națională a L 148,50 »	297,—	1.000 —		
	Total . . . L.	567,—			
	minus 5% impozitul Statului la L. 50 . . . . »	2,50			
	Rămân . . . L.	564,50			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . . . »	5,65			
	Rămân . . . L.	558,85			
	minus 15% prelevați . . . »	83,80		475 05	
	De transportat . . .		1.504.700 —	25.663 30	413 090 65

PE ANUL 1908—1909. — CHELTUELI

Transport L.	446.776 55
De transportat L.	446.776 55

VENITURI — BUGETUL ACADEMIEI ROMÂNE PE ANUL 1908—1909. — CHELTUELI

				Val nominală		Venituri		Totaluri	
	Transport . . .			1 504.700	—	25.663	30	413 090	65
33	*Fondul Chițu:*								
	Cuponul obligațiuni comunale Bucureşti 4% . . .	L	20,—	500	—				
	» funciar urban 5%	»	125,—	2 500	—				
	» dividend la 1 acțiune de Banca Națională . .	»	148,50	500	—				
	Total . . .	L.	293,50						
	minus impozitul Statului la L. 125,— . . .	»	6,25						
	Rămân . . .	L	287,25						
	minus 1% prelevați pentru pensiuni	»	2,85			284	40		
34	*Fondul Lazăr:*								
	Cuponul rentei amortizabile şi obligațiuni comunale Bucureşti 4%	L.	640,—	16 000	—				
	» funciar rural şi urban 5%	L	3 630,—	72 600	—				
	» dividend la 2½ acț. Banca Națională a 148,50	»	371,25	1.250	—				
	Total . .	L.	4.641,25						
	minus 5% impozitul Statului la L. 3 630,—	»	181 50						
	Rămân . . .	L	4 459,75						
	minus 1% prelevați pentru pensiuni	»	44,60						
	Rămân . .	L.	4 415,15						
	minus 15% prelevați	»	662,25			3 752	90		
35	*Fondul Eliade-Rădulescu:*								
	Cuponul rentei amortizabile 4%	L.	200,—	5 000	—				
	» funciar rural şi urban 5%	»	2 060,—	41 200	—				
	» dividend la 4½ acțiuni Banca Naț a L. 148,50 .	»	668,25	2.250	—				
	Total . . .	L	2 928,25						
	minus 5% impozitul Statului la L. 2 060.—	»	103,—						
	Rămân . . .	L.	2 825,25						
	minus 1% prelevați pentru pensiuni	»	28,25						
	Rămân . .	L.	2.797,—						
	minus 15% prelevați	»	419,55			2 377	45		
36	*Fondul Hagi-Vasile.*								
	Cuponul funciar urban 5%	L	1 345,—	26 900	—				
	minus 5% impozitul Statului	»	67,25						
	Rămân . . .	L	1.277,75						
	minus 1% prelevați pentru pensiuni	»	12,75						
	Rămân . .	L.	1.265,—						
	minus 15% prelevați	»	189,75			1.075	25		
37	*Fondul Ionel C. Istrati:*								
	Cuponul funciar urban 5%	L.	25,—	500	—				
	» dividend la 5 acțiuni Banca Comerțului din Bacău a L. 10	»	50,—	500	—				
	Total . .	L	75,—						
	minus 5% impozitul Statului la L. 25,— . .	»	1,25						
	Rămân . . .	L.	73,75						
	minus 1% prelevați pentru pensiuni	»	—,75			73	—		
	De transportat . .			1 674 400	—	33.226	30	413.090	65

Transport . . L.	446.776	55
De transportat L.	446 776	55

VENITURI BUGETUL ACADEMIEI ROMÂNE

				Val. nominală	Venituri	Totaluri
		Transport		1 674.400 —	33 226 30	413 090 65
38	*Fondul Aristia Anghelescu:*					
	Cupoane obligațiuni comunale București și renta amortizabilă 4%	L	452,—	11.300 —		
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . .	»	4,50			
	Rămân . .	L.	447,50			
	minus 15% prelevați	»	67,10		380 40	
39	*Fondul pentru școala din Olteni* (fondul Carp):					
	Cuponul rentei amortizabile 4%	L	80,—	2 000 —		
	minus 1% prelevați pentru pensiuni	»	—,80		79 20	
						33 685 90
		Total . . .		1 687.700 —		446 776 55

PE ANUL 1908—1909. CHELTUELI

Transport L. .	446.776 55
	446 776 55

ANEXA I.

Prelevări de 15% din venitul curat al fondurilor cu destinațiune specială pentru spesele generale. (Art 35 Statute)

	Din lei		Lei	B
Fondul Adamachi	130 531	50	19 579	70
» *Otteteleșanu*	126 670	55	19 000	60
» *Tache Anastassiu*	105 393	45	15 809	—
» *Cuza*	2 933	85	440	05
» *Năsturel*	39 088	40	5.863	25
» *Daniel*	641	—	96	15
» *Anastasie Fătu*	1 108	55	166	30
» *Lazăr*	4 415	15	662	25
» *Eliade-Rădulescu*	2 797	—	419	55
» *San-Marin*	877	65	131	65
» *Neuschotz*	1.997	80	299	65
» *Bodescu*	512	60	76	90
» *Ioan Fătu*	12 221	50	1 833	20
» *Princesa Alina Știrbei*	10 154	70	1.523	20
» *Craiovean*	558	85	83	80
» *I. Lecomte du Nouy*	564	30	84	65
» *I. Scorțeanu*	940	50	141	05
» *Agarici*	20.400	—	3.060	—
» *Hagi-Vasile*	1.265	—	189	75
» *Maria General Carp*	32 819	80	4,922	95
» *Aristia Anghelescu*	447	50	67	10
Total	496 339	65	74 450	75

ANEXA II.

Prelevări de 1% din venitul întreg al tuturor fondurilor pentru fondul de pensiuni. (Deciziunea Academiei dela 25 Martie 1904.)

	Din lei		Lei	B
Fondul Adamachi	136 496	45	1.364	95
» *Otteteleșanu*	158.300	30	1.583	—
» *Elena Dr. N. Turnescu*	1.472	50	14	75
» *Inzestrarea elevelor dela Institutul Otteteleșanu*	500	—	5	—
» *Tache P. Anastassiu*	134 862	05	1.348	65
» *pentru înființarea școalei dela Țigănești*	980	—	9	80
» *Zappa*	37.254	—	372	55
» *Economiilor*	6 295	25	62	95
» *Macinca*	2 000	—	20	—
» *Elena Dr. N. Turnescu*	937	50	9	40
» *Donici*	17.500	—	175	—
Imobilul din Calea Victoriei 133	12.000	—	120	—
Fondul Năsturel	39 483	25	394	85
» *Daniel*	647	50	6	50
» *Ioan Fătu*	18.461	50	184	60
» *I. Lecomte du Nouy*	570	—	5	70
» *Ioan Scorțeanu*	950	—	9	50
» *Agarici*	40 000	—	400	—
» *Princesa Alina Știrbei*	10 257	25	102	55
» *Maria General Carp*	37.696	75	376	95
» *Cuza*	2 963	50	29	65
» *Anastasie Fătu*	1.119	75	11	20
» *San-Marin*	886	50	8	85
» *Neuschotz*	2.018	—	20	20
» *Bodescu*	517	75	5	15
» *Craiovean*	564	50	5	65
» *Chițu*	287	25	2	85
» *Lazăr*	4 459	75	44	60
» *Eliade-Rădulescu*	2 825	25	28	25
» *Hagi-Vasile*	1.277	75	12	75
» *Ionel C. Istrati*	73	75	—	75
» *Aristia Anghelescu*	452	—	4	50
» *Școalei dela Olteni*	80	—	—	80
Total general	675.190	05	6.751	90

VENITURI — BUGETUL FUNDAŢIUNII ADAMACHI PE 1908—1909.

Nr.		Val nominala	VENITURI		Totaluri
1	I. **Excedent** din anul 1906—1907				10.689 78
2	II. **Cupoane**:				
	Renta amortizabilă 4%	424.400 —		16 976 —	
	Obligaţiuni comunale Bucureşti 4%	25 000 —		1.000 —	
	» » Iaşi 4½%	10 000 —		450 —	
	Scrisuri funciare rurale 4%	10.000 —		400 —	
	» » » 5%	815 700 —		40.785 —	
	» » urbane 5%	75.400 —		3.770 —	
	Dividende la 209 acţiuni de Banca Naţională a L 148,50	104 500 —		31.036 50	
	Suma . .			94 417 50	
	minus 5% impozitul Statului la scris funciare rurale 4% (L 400,—), la 5% (L. 40 785,—) şi urbane 5% (L. 3.770,—). Total L. 44.955,—			2 247 75	92.169 75
	III. **Proprietăţi**:				
3	*Moşia Călimăneşti*, arenda			10 480 —	
4	» *Roşiori*, căutare în regie			22.000 —	32 480 —
5	IV. **Dobânzi**:				
	Dobânda 5% la *împrumutul Fondului Donici* . . .		104 000	5 200 —	
	» la *împrumutul Fondului Otteteleşanu* . . .		132 933 87	6 646 70	11.846 70
6	V. **Amortizare**:				
	Amortizare din *împrumutul Fondului Donici* de L. 107.000,—			3 000 —	
	» rest din *împrumutul Fondului Macinca*			2 024 10	5 024 10
		1.465.000 —	236 933 87		152.210 33

CHELTUELI

Nr.			
	I. **Capitalizări** în 1908—1909:		
1	*Amortizare dela Fondul Donici* din împrumutul de L. 107.000.—	3 000 —	
	» *dela Fondul Macinca*, rest din împrumut	2 024 10	
2	*Capitalizare conform Regulamentului* (Art. 5)	11.767 73	16.791 83
	II. **Cheltueli proprii**:		
3	*Fonciera*	4 200 —	
4	*Asigurări*	400 —	
5	*Reparaţiuni şi întreţinerea ecaretelor*	1 000 —	
6	*Cheltueli de îngrijirea imobilelor, călătorii, pădurari*, etc.	1 400 —	
7	» *cu căutarea în regie a moşiei Roşiori*	5.600 —	
8	*Prelevările 1% pentru fondul de pensiuni* la Lei 135.131,50	1 364 95	
9	» *15% pentru Academie* la Lei 130.531,50 (Art. 1)	19.579 70	
10	*Burse şi cheltueli de şcoală*	67 442 55	
11	*Burse pentru 10 elevi dela şcoala Agarici* a Lei 360 anual (Art. 12)	3.600 —	
12	*Masa dela Staţiunea zoologică din Neapole* (Art. 7)	3.800 —	
13	*Şcoala Adamachi din Iaşi şi grijile sufletului* (Art. 3)	5.000 —	
14	*Cheltueli de procese*.	500 —	
15	» *neprevăzute* (Art. 4)	1.000 —	
16	*Două premii* din 1909, a L. 5.000 (Art. 2)	10 000 —	
17	*Publicaţiunile Fondului Vasile Adamachi* (Art. 5)	7.531 30	
18	*Indemnizarea membrilor din juriile concursurilor pentru burse*	3 000 —	135.418 50
			152.210 33

VENITURI — BUGETUL FUNDAŢIUNII OTTETELEŞANU PE ANUL 1908—1909.

		Valoare nominala		Venituri		Totaluri	
1	**I. Cupoane:**						
	Rentă amortizabilă 4%	218.300	—	8.732	—		
	Obligaţiuni comunale Bucureşti 4%	5 000	—	200	—		
	» » Iaşi 4½%	5 000	—	225	—		
	Scrisuri funciare rurale 5%	8 500	—	425	—		
	Dividende la 15 acţiuni de Banca Naţională a Lei 148,50	7.500	—	2 227	50		
	Suma L. . . .			11.809	50		
	minus 5% impozitul Statului la L. 425,—			21	25	11.788	25
	II. Proprietăţi:						
2	*Moşia Fundu-Chiselet,* arenda pe un an			65 400	—		
3	» *Măgurele* din căutarea în regie			27 000	—		
4	» *Oteteliş,* arenda pe un an			18.000	—		
5	» *Bătăşani,* arenda pe un an			4.600	—		
6	» *Bălceşti,* arenda pe un an			2.050	—		
7	*Moara dela Măgurele,* arenda pe un an			4 500	—		
8	*Hanul de pe moşia Măgurele,* chiria pe un an			800	—		
9	*Imobilul din calea Victoriei No. 49,* chiria pe un an .			14.500	—		
10	*Grădina din str. Teatrului,* chiria pe un an			8 000	—	144 850	—
	III. Capital:						
11	Din vânzarea scrisurilor funciare rurale 5% de nominal Lei 35.000 —(aproximativ a 97%).					34 300	—
	IV. Fondul Elena Dr. N. Turnescu:						
12	Cupoane funciare rurale şi urbane 5%, pe un an . . .	31.000	—	1 550	—		
	minus 5% impozitul Statului			77	50	1.472	50
	V. Fondul pentru înzestrarea elevelor dela Institut:						
13	Cupoane rentă amortizabilă 4%	9.000	—	360	—		
	» obligaţiuni comunale Bucureşti 4%	3.500	—	140	—	500	—
		287.800	—			192.910	75

CHELTUELI

	I. Fond pentru înzestrarea absolventelor Institutului:				
1	*Inzestrarea* absolventelor Institutului	3 300	—		
2	Procentele fondului pentru înzestrări, minus 1 % pentru pensiuni.	495	—	3 795	—
	II. Cheltueli proprii:				
3	*Anuitatea moşiei Fundu-Chiselet la Creditul funciar rural.* . . .	18 000			
4	*Impozite*	10 000	—		
5	*Asigurări*.	2.000	—		
6	*Pădurari*	1 970	—		
7	*Reparaţiuni* (Proc.-verb.No 2.194, datorie hanul Măgurele) L. 1 044,94 Idem la Institut (L. 6.000,—)şi facerea unui puţ (L. 500,—) » 6 500,—	7.544	94		
8	*Prelevări 1%* pentru fondul de pensiuni la L. 158 300,— L. 1.583,—. » » dela Fondul Turnescu . . » 1.472,50 » 14,75. *Prelevări 1%* dela Fondul pentru Inzestrarea absolventelor . . . . » 500,— » 5,—.	1.602	75		
9	*Prelevările Academiei 15%*, la venitul net de L. 126.670,55	19.000	60		
10	*Cheltueli de procese*	500	—		
11	» *neprevăzute*	1 000	—		
12	*Cheltueli cu căutarea în regie a moşiei Măgurele*	2.000	—	63.618	29
	III. Cheltuelile Institutului Otteteleşanu:				
13	*Personalul didactic* . . . . Lei 25 944,— *Economul şi servitorii şi maestra de bucătărie* . . . » 14 760,—	40.704	—		
14	*Mâncare*	35.484	—		
15	*Iluminat*	1 500	—		
16	*Incălzit* (datorie Proces-verbal No. 1.842 L. 1.521,20)	10.521	20		
17	*Curte, grajd şi reparaţiuni*	2 000	—		
18	*Atelier şi spălătorie*	1 500	—		
19	*Instalaţiune.*	1 500	—		
20	*Imbrăcăminte*	5 584	—		
21	*Cărţi şi tipărituri.*	1 300	—		
22	*Diverse*	2 600	—		
23	*Intreţinerea parcului*	1 000	—		
	Suma L. . .	103.693	20		
24	Reconstruirea unei bucătării sistematice şi instalaţiuni	12 000	—	115.693	20
	IV. Dobânzi:				
25	*Dobânzi 5%* la L. 132 933,87 împrumutaţi dela Fond. Adamachi .	6 646	70		
	Rest de plată din 1906—7	223	25	6 869	95
	V. Construcţiunea morii dela Măgurele:				
26	*Amortizarea* restului din datorie			2 597	40
	Totalul cheltuelilor . . .			192 573	84
	Suma disponibilă			336	91
				192 910	75

VENITURI BUGETUL FUNDAŢIUNII TACHE P.

		Val. nominală		Venituri		Totaluri	
1	I. **Excedent** din 1906—7					14.167	18
2	II. **Cupoane:**						
	Rentă amortizabilă 4%	149 000	—	5 960	—		
	Obligaţiuni comunale Bucureşti 4%	165 500	—	6.620	—		
	Scrisuri funciare rurale 4%	40.000	—	1.600	—		
	» » » 5%	22 900	—	1.145	—		
	» » urbane Bucureşti 5%	228.500	—	11 425	—		
	» » » Iaşi 5%	100	—	5	—		
	375 dividende dela acţiile Societăţii «Generala» a L. 16,—	75.000	—	6 000	—		
	15 dividende dela acţiile Societăţii «Naţionala» a L 45,—	3 000	—	675	—		
	6 dividende dela acţiile Banca Naţională a L. 148,50	3.000	—	891	—		
	Suma L.			34 321	—		
	minus 5% impozitul Statului la scris. funciare rurale 4% (L. 1.600,—), idem 5% (L. 1.145,—), la func. Urbane Bucureşti 5% (L. 11.425,—) şi urbane Iaşi 5% (L. 5,—). Total L. 14.175,—			708	75	33.612	25
	III. **Proprietăţi:**						
3	*Moşiile Ţigăneşti şi Călmăţuiu*, arenda			96 500	—		
4	*Rata pentru vite, maşini, munci agricole*,			20.000	—		
5	*Magaziile din Galaţi*, chiria pe un an			1 350	—		
6	*Via de pe moşia Ţigăneşti.*			3 400	—	121 250	—
7	IV. **Fond pentru înfiinţarea şcoalei dela Ţigăneşti:**						
8	Cupoane obligaţiuni comunale Bucureşti 4%	24 500	—			980	—
		711 500	—			170.009	43

ANASTASSIU PE ANUL 1908—1909. CHELTUELI

	I. **Capitalizări** în 1908—1909:				
1	*Rata anuală pentru vite, maşini, munci agricole*	20 000	—		
2	*Fondul pentru înfiinţarea şcoalei dela Ţigăneşti*, venitul, minus 1%	970	20	20.970	20
	II. **Cheltueli proprii:**				
3	*Anuitatea moşiei Ţigăneşti la Creditul funciar rural*	14 000	—		
4	*Foncieră*	13 500	—		
5	*Asigurări*	620	—		
6	*Renta d-nei Elena Tache P. Anastassiu.*	24 000	—		
7	*Renta d-lui Iancu P. Anastassiu*	12.000	—		
8	*Salariul personalului dela Ţigăneşti*	2 160	—		
9	*Şcoala profesională de fete din Tecuciu*	10 000	—		
10	*Şcoala primară dela Călmăţuiu:* Corpul didactic şi personalul . . . L. 6.432,— Intreţinerea şi gospodăria . . . » 11 230,— Reparaţiuni şi o pompă pentru incendiu . . . » 3 338,— Via dela Călmăţuiu şi vierul . . . » 2 000,—	23.000	—		
11	*Biserica dela Călmăţuiu:* Clerul şi cheltueli mărunte (datorie 1 289,39)	4.500	—		
12	*Prelevările 1%*, pentru fondul de pensiuni la L. 134.862,05 L.1.348,65 » » dela Fondul pentru şcoala dela Ţigăneşti la L. 980,— . . . » 9,80	1.358	45		
13	*Prelevările Academiei 15%* la venitul de L. 105.393,45	15.809	—		
14	*Cheltueli neprevăzute, inspecţiuni la moşii, procese, reparaţiuni şi pentru şcoala dela Ţigăneşti.*	28 091	78	149.039	23
				170 009	43

CONCURSURI PENTRU PREMII.

1908.

A. Premii pentru cărţi publicate.

I. Premii generale.

1. *Marele Premiu Năsturel,* de 12.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1909,** unei cărţi scrise în limba română, *cu conţinut de orice natură,* care se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1904 până la 31 Decemvrie 1908.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărţilor propuse pentru acest premiu, este până la **31 Decemvrie 1908.**

Notă. — In privinţa *Premiilor Năsturel* se pun în cunoştinţa publicului următoarele dispoziţiuni din codicilul răposatului C. Năsturel-Herescu:

«In tot anul Societatea Academică Română va aveà a premià din veniturile fondului *Năsturel* o carte tipărită originală, în limba română, care se va socotì de către Societate ca cea mai bună publicaţiune apărută în cursul anului; însă aceste premii vor fi de două specii:

«1. In trei ani consecutivi, dearândul, se va decerne câte un premiu de patru mii Lei noi, No. 4.000 L. n., *minimum*, la cea mai bună carte apărută în cursul anului expirat.

«2. Iară în al patrulea an se va decerne un premiu fix de douăsprezece mii Lei noi, No. 12.000 L. n., carele se va numì *„Marele Premiu Năsturel"*, operei care va fi judecată ca publicaţiunea de căpetenie ce va fi apărut în cursul celor patru ani precedenţi. Acest premiu nu se va puteà decerne unei lucrări, care va fi obţinut dejà unul din premiile anuale, decât defalcând dintr'însul valoarea premiului precedent.

«Operele, ce se vor recompensà cu această a doua serie de premii, vor tratà cu preferinţă despre materiile următoare:

«*a)* Scrieri serioase de istorie şi de ştiinţele accesorii ale istoriei, preferindu-se cele atingătoare de istoria ţerilor române;

«*b)* Scrieri de religiune ortodoxă, de morală practică şi de filozofie;

«*c)* Scrieri de ştiinţe politice şi de economie socială;

«*d)* Tratate originale despre ştiinţele exacte;

«*e)* Scrieri enciclopedice, precum dicţionare de istorie şi de geografie, în cari să intre şi istoria şi geografia Românıei, dicţionare generale sau parţiale de ştiinţe exacte, de arte şi meserii, de administraţiune şi jurisprudenţă, şi alte asemenea lucrări utile şi bine întocmite;

«*f)* Cărţi didactice de o valoare însemnată ca metod şi ca cuprins;

«*g)* Dicţionare limbistice în limba românească, mai ales pentru limbile antice şi orientale, adică limba latină, elenă, sanscrită, ebraică, arabă, turcă, slavonă veche şi altele;

«*h)* Publicaţiuni şi lucrări artistice de o valoare serioasă, adică relativ la artele plastice, arhitectura, sculptura, pictura, gravura şi chiar opere muzicale serioase, pe cari aceste toate Societatea Academică Română le va puteà apreţià, atunci când îşi va întinde activitatea ei şi asupra tuturor materiilor de bele-arte;

«*i)* Scrieri de pură literatură română, în proză şi în versuri, precum poeme, drame şi comedii serioase — mai ales subiecte naţionale — şi orice alte opere de înaltă lıteratură. Acestora mai cu seamă aş dorì să se acorde *„Marele Premiu Năsturel“*, când vor fi judecate ca având un merit cu totul superior, spre a se da astfel o încurajare mai puternică desvoltării lıteraturii naţionale.»

2. *Premiul Năsturel,* de 4.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din anul **1910,** unei cărţi scrise în limba română, *cu conţinut de orice natură,* care se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1908 până la 31 Decemvrie 1909.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărţilor propuse la concursul acestui premiu este până la **31 Decemvrie 1909.**

3. *Premiul Asociaţiunii Craiovene pentru desvoltarea învăţământului public,* de 1.500 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1911,** pentru *cea mai bună carte didactică* în limba română dintre cele tıpărite dela 1 Noemvrie 1906 până la 31 Decemvrie 1910.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărţilor propuse pentru concurs este până la **31 Decemvrie 1910.**

II. Premiile Secţiunii literare.

4. *Premiul Adamachi*, de 5.000 Lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din **1909**, pentru scrieri de *literatură* sau de *filologie*, cu cuprins moral (în înţelesul că sunt excluse numai scrierile contrare moralei), cari se vor judecà mai meritorii printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1905 până la 31 Decemvrie 1908.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărţilor propuse pentru concurs este până la **31 Decemvrie 1908.**

5. *Premiul Eliade-Rădulescu*, de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1911**, pentru o scriere de *literatură* sau de *filologie*, care se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1906 până la 31 Decemvrie 1910.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărţilor propuse pentru concurs este până la **31 Decemvrie 1910.**

III. Premiile Secţiunii istorice.

6. *Premiul Eliade-Rădulescu*, de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1909**, pentru o scriere *istorică, economică, juridică* sau *filozofică*, care se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1904 până la 31 Decemvrie 1908.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărţilor propuse pentru concurs este până la **31 Decemvrie 1908.**

7. *Premiul Adamachi*, de 5.000 Lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din **1910**, pentru scrieri *istorice, economice, juridice, filozofice*, de cuprins moral (în înţelesul că sunt excluse numai scrierile contrare moralei), cari se vor judecà mai meritorii printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1906 până la 31 Decemvrie 1909.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărţilor propuse pentru concurs este până la **31 Decemvrie 1909.**

8. *Premiul Hagi-Vasile*, de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1912**, pentru scrieri privitoare la *comerţul român*

în trecut şi în prezent şi publicate în timpul dela 1 Noemvrie 1905 până la 31 Decemvrie 1911.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărţilor propuse pentru concurs este până la **31 Decemvrie 1911.**

IV. Premiile Secţiunii ştiinţifice.

9. *Premiul Statului Lazăr*, de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din anul **1910**, pentru o scriere *cu conţinut ştiinţific*, în înţelesul ştiinţelor exacte (matematică, fizică, chimie, istorie naturală, geografie, medicină, inginerie, industrie şi ştiinţele aplicate în genere), care se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1907 până la 31 Decemvrie 1909, sau pentru cea mai importantă *invenţiune ştiinţifică* făcută dela 1 Noemvrie 1907 până la 31 Decemvrie 1909.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărţilor propuse pentru concurs este până la **31 Decemvrie 1909.**

10. *Premiul Adamachi*, de 5.000 Lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din **1911**, pentru scrieri *cu conţinut ştiinţific* în înţelesul ştiinţelor exacte (matematică, fizică, chimie, istorie naturală, geografie, medicină, inginerie, industrie şi ştiinţele aplicate în genere), cari se vor judecà mai meritorii printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1908 până la 31 Decemvrie 1910.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărţilor propuse pentru concurs este până la **31 Decemvrie 1910.**

* * *

Notă. — Se pun în vederea concurenţilor următoarele articole din *Regulamentul pentru premiile literare, istorice şi ştiinţifice*, votat de Academie la 8 Martie 1906:

Art 4. Operele publicate vor fi prezentate la concurs de autorii lor în câte 15 exemplare pre lângă o cerere scrisă, în care se va arătà totdeauna anume premiul la care concurează.

Un autor nu poate prezentà în acelaş an aceeaş scriere la mai multe premii, nici mai multe scrieri la diferite premii.

O scriere prezentată la un premiu nu mai poate fi mutată la altul după trecerea terminului de prezentare (31 Decemvrie) fixat în art. 3.

Art. 5. O scriere prezentată într'un an la un premiu şi nepremiată poate fi prezentată în anii următori la concursul aceluiaş sau al altui premiu, numai dacă este preînnoită în părţi esenţiale în nouă ediţiune, publicată de autor în vieaţă.

Art. 6. Operele publicate de Academie, făcute din iniţiativa sau cu ajutorul ei, nu pot fi admise la concursul premiilor. De asemenea nu pot fi admise la concurs opere postume.

Art. 7. La concursul premiilor poate fi admisă nu numai o operă întreagă, ci şi parte dintr'o operă, cu condiţiune ca această parte să fie completă.

Art. 8. La premiile Năsturel pot fi prezentate scrieri de orice natură; la premiul Eliade-Rădulescu scrieri de literatură, de filologie, de istorie, scrieri economice, juridice, filozofice; la premiul Lazăr scrieri cu conţinut ştiinţific în înţelesul ştiinţelor exacte (matematică, fizică, chimie, istorie naturală, geografie, medicină, inginerie, industrie şi ştiinţele aplicate în genere); la premiul Adamachi scrieri cu cuprins moral de orice natură (în înţelesul că sunt excluse numai scrierile contrare moralei); la premiul Hagi-Vasile scrieri privitoare la comerţul român în trecut şi în prezent.

Art. 9. La premiile Năsturel — conform testamentului — pot fi admise numai scrieri în limba română; *la premiile Eliade-Rădulescu, Lazăr, Adamachi sunt admise şi opere scrise de autori români sau străini într'una din limbile latină, italiană, franceză, germană sau engleză, dacă întreg cuprinsul operei va tratà despre pământul sau neamul românesc, despre istoria, limba sau literatura românească.*

Art. 10. Traducerile din limbi străine în limba română pot fi premiate, numai dacă sunt făcute de pe opere clasice şi, prin dificultăţile învinse ale unei perfecte traduceri în versuri româneşti, vor constituì adevărate opere literare ale limbii române, ori — prin anexarea de explicări şi note ştiinţifice cu totul proprii traducătorului — îşi vor fi însuşit meritele unei lucrări originale în limba română.

Art. 11. Toate lucrările, fie tipărite, fie manuscripte, prezentate la vreunul din premiile Academiei, trebue să fie scrise cu ortografia Academiei.

Art. 12. Operele publicate anonime sau pseudonime vor puteà fi admise la concurs, iar autorii, spre a primì premiile acordate, vor trebuì să probeze proprietatea lor.

B. Premii pentru lucrări puse la concurs cu subiecte date.

I. Premiile Secțiunii literare.

1. *Premiul Neuschotz*, de 2.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1909**, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Industria casnică la Români, trecutul și starea ei actuală.— (Deciz. 20 Martie 1904.)

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1908.**

2. *Premiul Alexandru Bodescu*, de 1.500 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1909**, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre :

Elementul național în poezia lui Eminescu.—(Deciz. 20 Martie 1904.)

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1908.**

3. *Marele Premiu General Ioan Carp și Maria Carp*, de 7.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1909**, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Sintaxa limbii române, studiată în mod istoric și comparativ.— (Deciz. 9 Aprilie 1905.)

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1908.**

4. *Premiul Princesa Alina Știrbei* se va da, în sesiunea generală din **1910**, pentru cea mai bună:

Carte de lectură pentru școalele secundare. — (Deciz. 31 Martie 1898.)

«Această carte va cuprinde în întâia parte descripțiuni ale naturii și ale puterilor naturii și în a doua parte narațiuni despre evenimentele istorice însemnate și despre vieața bărbaților celor mari ai națiunii române și ai altor popoare. Descripțiunile sau narațiunile vor fi sau bucăți originale sau traducțiuni bine făcute. In tot cazul, alegerea se va face din tot ce literatura românească sau străină posedă mai clasic și va aveà în vedere desvoltarea iubirii naturii și a simțemintelor patriotice și virtuoase». (Din *Actul de donațiune.*)

Premiul este de 8.500 Lei, în care sumă se cuprind premiul autorului şi cheltuelile de tipărirea scrierii (de *minimum* 30 coale de tipar *garmond*) în 1.000 exemplare, din cari 800 ale autorului şi 200 ale Academiei.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1909.**

5. *Premiul Eliade-Rădulescu*, de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1910**, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Poezia populară românească, cuprinsul, stilul şi versificaţia ei, studiate în asemănările şi în legăturile ei cu poezia românească cultă şi cu poezia populară a altor popoare, mai ales a celor vecine, cari au avut influenţă asupra culturii poporului românesc. Se va studià versificaţiunea românească poporală şi artistică în comparaţiune cu cea latină clasică, cu cea latină medievală şi cu cea romanică.—(Deciz. 9 Aprilie 1905.)

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1909.**

6. *Premiul Adamachi*, de 5.000 Lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din **1910**, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Sufixele de formarea cuvintelor în limba românească, studiate din punctul de vedere al formei, al sensului şi al originii lor.—(Deciz. 9 Aprilie 1905.)

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1909.**

7. *Premiul Alexandru Ioan Cuza*, de 6.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1911**, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Istoria şcoalei la Românii de pretutindeni până la anul 1866.—(Deciz. 22 Martie 1906.)

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1910.**

8. *Premiul Năsturel*, de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1912**, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Inrâuririle curentelor străine în evoluțiunea limbii și literaturii române în secolul XIX.— (Deciz. 12 Aprilie 1907.)

Lucrarea se va face după următorul program:

Starea culturală a țerilor la sfârșitul secolului XVIII.

Elementul slavon și elementul grecesc în limba vorbită și scrisă.

Invățământul public și privat sub înrâurirea grecească.

Manifestarea curentului francez la noi în educațiunea claselor superioare.

Văcăreștii și poezia lor. Cum se învăță limba românească? Năzuința unor profesori de a deșteptă și cultivà conștiința națională la Români prin desfășurarea și lămurirea întâmplărilor din trecutul lor social cetățenesc, religionar bisericesc și cultural literar.

Mișcarea literară sub domnia lui Caragea Vodă. Teatrul dela Cișmeaua Roșie și Domnița Ralù.

Alexandru Suțu Vodă și eforia teatrelor din țară.

Gheorghe Asachi și Gheorghe Lazăr. Școala românească și începuturile ei.

Eliade-Rădulescu. Tipografiile române și cărțile bisericești și didactice. *Curierul românesc* și *Albina Moldovei.*

Societatea filarmonică din București și Iași. Eliade, Câmpineanu, Aristia, Asachi. Inceputurile teatrului român. Scriitori și traducători dramatici.

Limba oficială, limba literară și limba vorbită. Primii poeți și primele poezii.

Curierul de ambe-sexe. Teatrul străin și teatrul român. Lupta pentru statornicirea progresului scenei naționale. V. Alecsandri, C. Negruzzi, M. Kogălniceanu. Mișcarea literară în Moldova. Scrieri și publicațiuni.

Repertoriu. Actori. Rezultate obținute.

Inrâurirea educațiunii date tinerimii române în Franța și Germania asupra culturii naționale.

Pruncul Român.—Zimbrul.—Gazeta Moldovei.

Starea societății române la mijlocul veacului trecut. Limba și literatura în școală și societate.

Sf. Sava și Academia Mihăileană. Mișcarea de reînviere culturală.

Gazeta Transilvaniei.— Foaia pentru minte, inimă și literatură.

Duelgiii și Bonjuriștii. Influența franceză și influența germană asupra spiritelor și moravurile noastre sociale în acea epocă.

Teatrele (francez, german, italian). Cărțile didactice. Poeziile, romanele străine și influența lor asupra noastră.

Profesorii ardeleni, bănățeni și bucovineni și înrâurirea curentului germano-latin asupra culturii naționale.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1911.**

9. *Premiul Adamachi,* de 5.000 Lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din **1913,** celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Studiu despre superstiţiile poporului român în asemănare cu ale altor popoare vechi şi nouă. — (Deciz. 1 Aprilie 1908.)

Terminul prezentării manuscriptelor este până **la 31 Decemvrie 1912.**

II. **Premiile Secţiunii istorice.**

10. *Premiul Alexandru Ioan Cuza,* de 20.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1909,** sau în oricare sesiune următoare, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Istoria Românilor dela Aurelian până la fundarea Principatelor. — (Deciz. 5 Aprilie 1900 şi 25 Martie 1904.)

Punctele de căpetenie ale programului sunt cele următoare:

1. Teritoriul colonizaţiunii romane în ţerile din dreapta şi din stânga Dunărei-de-jos.
2. Teoriile vechi şi nouă despre originea şi locuinţele Românilor în cursul evului mediu.
3. Migraţiunea popoarelor în ţerile Dunărene şi înrâuririle reciproce dintre barbari şi elementul roman, dela părăsirea Daciei Traiane până la înfiinţarea Imperiului bulgar.
4. Românii şi Bulgarii în timpul Imperiului bulgar şi al celui românobulgar şi relaţiunile lor cu popoarele din stânga Dunărei.
5. Originile Principatelor române.

Lucrarea va fi întemeiată pe un studiu cât mai amănunţit şi conştiinţios al izvoarelor antice şi medievale: autori, inscripţiuni, documente şi orice resturi ale vechimii, utilizându-se şi toponimia, limba şi în genere orice fântână ce ar puteà contribuì la lămurirea chestiunii.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1908.**

11. *Premiul Năsturel,* de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1910,** celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Genealogia Basarabilor. — (Deciz. 16 Martie 1906.)

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1909.**

12. *Premiul G. San-Marin,* de 2.000 Lei, dimpreună cu procentele acestui fond până la acordare premiului (deciz. 6 Martie 1905), se va da, în sesiunea generală din **1910,** celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului:

Expunerea tuturor felurilor de intervențiune a Statului în relațiunile dintre capital și muncă, în folosul muncitorilor. — (Deciz. 11 Aprilie 1905.)

Se vor expune toate felurile de intervenţiune, după o clasare proprie.

Ca simplă enumerare, intervenţiunile de studiat sunt:

a) Măsuri de igienă, de profilaxie medicală.

b) » pentru împuţinarea accidentelor.

c) » în interesul instrucţiunii (adică măsurile prin cari se rezervă copiilor, cari lucrează în industrie, ore pentru a urmà la şcoală, cursuri complementare ori profesionale de seara pentru lucrători, etc).

d) Măsuri de protecţiune economică (ca serii oficiale de preţuri, măsurile luate în privinţa grevelor, interzicerea plăţii salariului în bonuri sau în lucruri, organe de conciliaţiune, regimul sindicatelor, biurouri gratuite de plasare).

e) Organizarea inspectării fabricilor şi atelierelor.

f) Intervenirea Statului pentru garantarea lucrătorului în cazuri de accident, de boală şi la bătrâneţe.

Cu privire la această intervenire se va expune sistemul german de asigurări obligatorii şi sistemele bazate pe libertate şi pe mutualitate din Belgia, Franţa, Anglia, discutând:

1. Care din aceste două sisteme e pe cale de a predominà.
2. Ce foloase sau defecte are fiecare.
3. Care ar fi de întrodus în România.

g) Se vor arătà încercările făcute pentru a garantà lucrătorul şi împotriva lipsei de ocupaţiune.

h) Se va expune întinderea măsurilor luate în folosul lucrătorilor industriali.

i) Se vor arătà măsurile de iniţiativă privată luate în diferite ţeri de către patroni, asociaţiuni, administraţiuni comunale, etc., în folosul muncitorilor (ceeace se numeşte instituţiuni patronale) şi se vor indicà mijloace pentru a desvoltà şi în România aceste instituţiuni.

(Căile ferate române şi, poate, şi alte administraţiuni, au economate pentru impiegaţii şi lucrătorii lor; multe fabrici au medici pentru muncitori; unele au făcut casse pentru personalul lor).

Se va arătà, după cercetări personale, care este în starea de azi, în țară, soartea obișnuită a muncitorului îmbătrânit sau rănit printr'un accident, și se va schițà un plan de protecțiune legală.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1909.**

13. *Premiul Adamachi*, de 5.000 Lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din **1911**, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Desvoltarea boieriilor în Principatele române.—(Deciz. 16 Martie 1906.)

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1910.**

14. *Premiul Neuschotz*, de 2.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1911**, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Modificarea traiului și moravurilor noastre în secolul al XIX-lea. — (Deciz. 7 Aprilie 1908.)

Lucrarea va fi întocmită după programul următor:

Introducere: Considerațiuni sociologice. Cauza și natura modificărilor.

1. Alterarea credințelor, slăbirea superstițiilor. Schimbările suferite de credința religioasă și de practica cultului. Practicele superstițioase: leacurile băbești. Libertatea cugetării și progresele ei.

2. Schimbarea relațiilor dintre clasele sociale. Creșterea deosebirilor dintre cele două clase fundamentale: boierii și țăranii.

3. Modificările îmbrăcămintei și ale portului. Alterarea portului în clasa cârmuitoare și în popor.

4. Transformarea sistemului de hrană.

5. Schimbările încercate de vieața casnică și familiară, raporturile dintre membrii familiei, moralitatea căsniciei.

6. Intinderea și temeinicia acestor modificări privite din punctul de vedere al celor două clase sociale fundamentale.

7. *Concluzie:* Urmările morale ale acestor transformări.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1910.**

15. *Premiul Eliade-Rădulescu*, de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1912**, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Starea Principatelor române înainte de Domnii Fanarioți.—(Deciz. 17 Aprilie 1907.)

Autorii se vor conduce după următorul program:

In Ţara-Românească, dela 1672 până la 1715, sub Domnii: Duca, Şerban, Constantin Brâncoveanu şi Ştefan Cantacuzin.

In Moldova, dela 1672 până la 1710, sub Domnii: Ştefan Petriceicu, Dumitraşcu Cantacuzin, Antonie Roset, Duca, Dumitraşcu Cantacuzin a doua oară, Constantin Cantemir, Constantin Duca, Antioh Cantemir, Constantin Duca a doua oară, Racoviţă, Antioh Cantemir a doua oară şi Dimitrie Cantemir.

Activitatea literară a Mitropoliţilor: Dosofteiu din Moldova, Teodosie şi Antim Ivireanu din Ţara-Românească.

Să se arăte starea materială a ţerilor în acest răstimp, precum şi situaţia locuitorilor. Dările şi angaralele locuitorilor şi raporturile lor faţă de proprietari.

Despre răzeşi ori moşneni, originea şi decăderea lor.

Din ce elemente se compuneà oştirea Principatelor, organizaţia şi rolul ei. Dările ordinare şi extraordinare către Poartă.

Cari sunt cauzele reale ale încetării domniei pământene şi ale înlocuirii ei cu străinii Fanarioţi?

Să se expună cu amănuntul domnia lui Constantin Vodă Brâncoveanu din toate punctele de vedere, precum şi duplicitatea politicei sale.

Toate acestea, pe temeiu de documente interne şi externe şi pe cercetări originale.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1911.**

16. *Premiul Năsturel,* de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1913,** celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Domniile române sub Regulamentul Organic până la 1848.— (Deciz. 7 Aprilie 1908.)

Lucrarea se va face după următorul program:

Regulamentul Organic a dat ţerii prima întocmire pe baze moderne.

Se va arătà ce părţi din acel instrument sunt desvoltări şi precizări de instituţiuni ce existau în ţerile române, şi cari părţi conţin inovaţiuni.

Se va arătà cari sunt părţile lui dăunătoare pentru desvoltarea ulterioară a ţerii şi mai ales pentru situaţiunea ţăranilor.

Se vor deosebì părţile cari provin din instrucţiunile ruseşti, cele cari reprezentă vederi ale lui Kiselef sau ale lui Minţiaki, şi părţile cari provin din colaborarea boierilor români.

Se va arătà de ce spiritele înaintate au fost ostile Regulamentului Organic.

Se va arătà desvoltarea ce a luat producţiunea şi exportul ţerii dela 1830 la 1848.

La Domniile regulamentare, adică în Muntenia Alexandru Ghica (1834—1842) şi Gheorghe Bibescu (1842—1848), iar în Moldova Mihaiu Sturdza (1834—1849), se va desvoltà, afară de istoria diplomatică a acelei epoce, şi curenţii de idei ce s'au ivit şi s'au întărit în timpul perioadei regulamentare, producând mişcarea dela 1848, şi s'au formulat în mod definitiv în cerinţele Divanului ad-hoc.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1912.**

17. *Premiul Princesa Alina Ştirbei* se va da în sesiunea generală din **1914,** pentru cea mai bună scriere în limba română despre:

Principiile morale şi creştineşti de cari trebue să se conducă părinţii în educaţiunea copiilor lor. — (Deciz. 6 Aprilie 1902.)

«Această scriere va arătà în mod metodic legile morale, cari trebue să conducă pe om în vieaţă şi mijloacele ce trebue întrebuinţate de părinţi şi de crescători, pentru ca germenii cerinţelor morale să fie desvoltaţi şi întăriţi treptat în inima copiilor şi a tinerimii, pentru ca voinţa acestora să fie îndrumată cu constanţă spre tot ce este bun şi virtuos, precum şi spre îndeplinirea datoriilor multiple ale omului; în fine pentru ca copiii şi tinerimea să fie de timpuriu astfel conduşi, ca germenii celor bune să nu fie slăbiţi într'înşii, iar germenii celor rele să nu fie oploşiţi şi încurajaţi». — (Din *Actul de donaţiune.)*

Autorii vor aveà în vedere şi următorul program:

1. Mamele mai tuturor fiinţelor vieţuitoare de pe pământ îşi alăptează şi cresc singure puii lor. Aşà trebue dar să facă şi toate femeile cu copiii lor. Femeia, care nu-şi apleacă singură copilul, nu e mamă adevărată.

2. Copilul se poate încredinţà îngrijirii unei alte persoane, doicei, numai când mama e bolnavă şi nu-l poate alăptà singură fără pericol pentru sine sau pentru copil. Condiţiunile ce trebue să întrunească doica, anume ca să fie de aceeaş naţionalitate şi religiune, să fie pe deplin sănătoasă, morală, fără deprinderi rele, etc.

3. Părinţii trebue să privegheze neîntrerupt la creşterea copilului, care nu e bine să fie lăsat în seama doicei sau numai în a servitorilor. Simţul părintesc trebue ţinut totdeauna viu în mintea copilului.

4. Când copilul începe a pricepe şi a vorbì, părinţii îi vor insuflà iubirea şi respectul de tată şi de mamă, aducându-l în acelaş timp la cunoştinţa şi credinţa că, pe lângă ei, mai e un părinte, mai mare şi mai puternic

Dumnezeu, care ţine pe toţi. In legătură cu acestea şi treptat, vor învăţà pe copil să iubească şi să respecte şi pe crescătorii, învăţătorii şi binefăcătorii săi, precum şi pe toţi cei mai vârstnici decât el, de orice treaptă, numai de omenie să fie.

5. Nu-i vor permite niciodată şi sub nici un cuvânt fapte rele sau vorbe reprobabile de morală şi de bună cuviinţă. Mustrările ce vor fi siliţi a-i face vor fi cumpătate; de asemenea pedepsele, cari nu vor fi dintr'odată aspre, ci treptate şi în raport cu greşeala.

6. Când copilul se va face mai mare, controlul va fi îndreptat şi asupra vieţii afară din casă.

7. Părinţii sunt datori a învăţà pe copil să fie cumpătat, strângător, filantrop şi cu durere şi milă faţă de cei nevoiaşi şi de instituţiunile de binefacere. Il vor învăţà preceptele Sf. Evangheliì şi respectul legilor.

8. Părinţii vor mai deprinde pe copil a vorbì la început numai limba maternă, învăţarea şi cultivarea altor limbi putându-se face mai târziu.

9. Il vor învăţà de asemenea să iubească pe semenii săi; să iubească patria, să o apere la nevoie şi să-i aducă servicii cât va trăi.

10. Pentru a izbutì însă în toate acestea, părinţii vor trebuì să premeargă cu exemple bune, să nu facă sau să vorbească nimic din ce ar puteà să fie dăunător copilului şi să aibă totdeauna în vedere că iubirea şi respectul nu pot fi câştigate sau mănţinute, dacă nu sunt observate de amândouă părţile.

Premiul este de 8.500 Lei, în care sumă se cuprind premiul autorului şi cheltuelile de tipărirea scrierii (de *minimum* 30 coale de tipar *garmond)* în 1.000 exemplare, din cari 800 ale autorului şi 200 ale Academiei.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1913.**

III. Premiile Secţiunii ştiinţifice.

18. *Premiul Lazăr,* de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1909,** celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Politica agrară a României şi înrâurirea ce ea a avut asupra stării economice şi sociale a poporaţiunii rurale. — (Deciz. 20 Martie 1904.)

Politica agrară a României, începând dela 1800 până în zilele noastre. Inrâurirea ce politica agrară de pe vremuri a avut asupra stării morale, sociale şi economice a poporaţiunii rurale.

Autorul, împărţind lucrarea în mai multe epoce, va descrie pentru fiecare nu numai legislaţiunea agrară a fiecărei epoce, dar şi reglementarea sa prin ordonanţe sau alte dispoziţiuni administrative.

Se va cercetà întru cât unele legi agrare au contribuit la emigrarea poporaţiunii peste Dunăre şi în alte părţi.

Inrâurirea legislaţiunii agrare asupra poporaţiunii rurale va fi întemeiată cât mai mult pe documente atât oficiale, cât şi particulare.

Va fi bine venită o schiţare a legislaţiunii agrare a ţerilor învecinate cu România.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1908.**

19. *Premiul Adamachi,* de 5.000 Lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din anul **1909**, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului:

Studiul ţânţarilor din România, ca propagatori ai malariei, şi cercetarea mijloacelor practice pentru stingerea acestei boale.— (Deciz. 20 Martie 1904.)

Autorii se vor conduce după următoarea programă:

1. Descripţiunea amănunţită, originală, a diferitelor specii şi varietăţi ale ţânţarilor din diferitele regiuni ale ţerii, comparându-se ţânţarii din regiunile cele mai bântuite de malarie cu cei din regiuni mai mult indemne.
2. Un studiu amănunţit asupra ţânţarilor, cari la noi transmit malaria, examinându-se anume şi locurile unde ei se găsesc, când şi unde depun ouăle, perioadele desvoltării lor, când încep să sboare şi să înţepe.
3. Anatomia ţânţarilor în raport cu desvoltarea în interiorul lor a diferitelor forme şi varietăţi ale parazitului malariei.
4. Studiu asupra întinderii malariei şi a diferitelor forme ale boalei în toată ţara, pe baza examinării sângelui. Malaria la copii în raport cu boala la adulţi şi cu rezistenţa împotriva boalei.
5. Propuneri asupra prevenirii boalei în raport cu condiţiunile locale, economice, igienice, cu vieaţa şi obiceiurile populaţiunii în oraşe şi la ţară.
6. Un studiu critic asupra metoadelor întrebuinţate în diferite ţeri pentru combaterea malariei, în vederea celor cari vor trebuì aplicate la noi.
7. Studiu amănunţit, pe baza experienţelor personale, al unei localităţi din cele mai bântuite, al măsurilor luate şi al rezultatului obţinut în combaterea boalei.
8. Un plan practic şi desvoltat în mod amănunţit pentru stârpirea boalei în oraşe şi la ţară.

9. Lucrarea va fi însoţită de fotografii şi preparate macroscopice şi microscopice originale asupra ţânţarilor din ţară în raport cu malaria.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1908.**

20. *Premiul Lazăr,* de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1911,** celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Animalele domestice din România. — (Deciz. 27 Martie 1906.)

Lucrarea se va face după următorul program:

1. Privire istorică asupra animalelor domestice din cele mai vechi timpuri şi până astăzi.
2. Studiul zootehnic al diferitelor animale domestice şi anume: vitele mari şi cele mărunte, precum şi paserile de curte, albinele şi gândacii de mătase.
3. Regimul animalelor domestice în diferitele regiuni ale ţerii.
4. Comerţul de vite şi de producte ale vitelor din vechime şi până astăzi.
5. Priviri asupra mijloacelor ce se pot întrebuinţà pentru păstrarea rasselor locale şi amelioraţiunea lor.
6. Ar fi de dorit ca fiecare rassă să fie reprezentată printr'o acvarelă şi prin fotografii.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1910.**

21. *Premiul Năsturel,* de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1911,** celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului:

Studiul culcuşurilor de petrol din Moldova. — (Deciz. 27 Martie 1906.)

Autorul va face un studiu complet şi amănunţit al culcuşurilor de petrol.

Acest studiu va cuprinde două părţi:

1. Va face un studiu geologic, stratigrafic şi tectonic al culcuşului sau culcuşurilor de petrol.
2. Va face studiul chimic al petrolului, arătând substanţele şi proporţiunile în cari ele se află în aceste petroluri.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1910.**

22. *Premiul Anastasie Fătu,* de 3.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1911,** celei mai bune lucrări scrise în limba română şi cuprinzând:

Harta geologică amănunţită a unuia din judeţele: Suceava, Tulcea sau Mehedinţi. — (Deciz. 27 Martie 1906.)

Autorii vor face harta amănunţită a unuia din judeţele sus arătate; vor arătà în colori convenţionale marile diviziuni şi subdiviziuni geologice ale judeţului.

Harta va fi însoţită de un memoriu explicativ, în care se vor arătà fosilele pe cari s'au bazat autorii pentru a determinà diviziunile şi subdiviziunile geologice; vor arătà rocele minerale utile şi izvoarele minerale ce au întâlnit. Acest memoriu va fi însoţit şi de o schiţă tectonică pe scară redusă.

Memoriul va fi însoţit de rocele şi mineralele ce au găsit şi mai cu seamă de fosilele pe cari s'au bazat ca să facă diviziunile şi subdiviziunile geologice, de cari vorbesc şi pe cari le-au reprezentat pe hartă.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1910.**

23. *Premiul Adamachi,* de 5.000 Lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din **1912,** celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului:

Cercetări originale asupra pelagrei în vederea etiologiei şi combaterii boalei. — (Deciz. 7 Aprilie 1907.)

Lucrarea va cuprinde:

1. Izolarea paraziţilor şi materiilor toxice ale porumbului stricat.
2. Determinarea varietăţilor porumbului, a gradului de alteraţiune şi a altor condiţiuni având înrâurire asupra boalei.
3. Stabilirea acţiunii patologice şi legăturii cu pelagra a substanţelor vătămătoare şi a paraziţilor porumbului.
4. Studii experimentale asupra specificaţiei pelagrei şi asupra substanţelor specifice active în contra pelagrei.
5. Statistica pelagrei cât se poate de exactă după ani, regiuni, vârstă, starea economică şi sanitară, hrana şi formele boalei.
6. Propuneri practice amănunţite pentru prevenirea şi combaterea pelagrei.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1911.**

24. *Premiul Lazăr,* de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1913,** celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Starea ţăranului român din punctul de vedere antropologic, biologic şi patologic. — (Deciz. 3 Aprilie 1908.)

Lucrarea va fi întocmită după următorul program:

1. Să se arate, cu cercetări personale, antropometria ţăranului român, luându-se în seamă mai cu seamă dimensiunile craniului, toracelui şi statura, avându-se în vedere sexul şi etatea.

2. Să se studieze vigoarea lui, în diferitele faze ale vieţii: la munca câmpului, ca lucrător în fabrici şi în armată, precum şi aptitudinile şi inteligenţa lui.

3. Din punctul de vedere patologic să se arăte cari sunt boalele princicipale cari minează vitalitatea ţăranului român, modul cum aceste boale influenţează descendenţa lui şi neamul românesc în general; se va insistà asupra cauzelor acestor boale şi în special asupra factorului social în producţiunea lor. Incercări de profilaxie socială.

4. Studiu comparativ asupra natalităţii şi mortalităţii străinilor şi a Românilor în oraşe, indicându-se mijloacele de a face să predomine elementul indigen.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1912.**

25. *Premiul Neuschotz*, de 2.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1913**, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Cromatica poporului român, adică: modul de a vopsì (boì) ţesăturile de lână, mătase, bumbac, etc., precum şi pieile, lemnele, casele, ouăle de Paşti, sulimanurile sau substanţele alimentare. — (Deciz. 3 Aprilie 1908.)

Candidatul va trebuì să indice cu exactitate:

1. Materiile prime ce se întrebuinţează, fie ele de natură animală, vegetală, minerală sau comercială (chimică). La toate acestea va indicà exact: numele în localităţile unde se uzitează, numele ştiinţific şi comercial, modul lor de procurare şi păstrare sau provenienţă.

2. Modul cum aceste substanţe sunt pregătite, lucrate, dospite, amestecate şi întrebuinţate, indicându-se şi fixatorul — mordantul — cu preciziune ca la No. 1, când este cazul.

3. Va indicà numirea românească din diferite localităţi pentru toate feţele — colorile şi nuanţele — ce se pot obţineà.

4. Va descrie orice aparate sau instrumente, întrebuinţate în acest scop.

5. Va anexà la studiul său pe cât mai multe mostre — eşantilioane — de materii prime, din acestea prelucrate, pentru vopsire, şi de fire sau substanţe diferite vopsite.

6. Va da părerea sa, în ce priveşte ceeace trebue făcut, pentru ca, pe viitor, să se asigure păstrarea celor mai bune mijloace de vopsire din cele cunoscute în prezent, precum şi ceeace trebue făcut spre a procură materii colorante, durabile, sau lânuri vopsite gata, sătencelor noastre.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1912.**

IV. Comisiune specială.

26. *Marele Premiu militar General Ioan Carp și Maria Carp,* de 7.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din **1912,** celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului:

Cum a fost și ce a fost armata pentru națiunea română dela colonizarea Daciei și până la desființarea oștirilor pământene. — (Deciz. 7 Aprilie 1908.)

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **31 Decemvrie 1911.**

* * *

Notă.—Concurenţilor la această a doua serie de premii se pun în vedere următoarele articole din *Regulamentul* votat de Academie la 8 Martie 1906:

Art. 19. Manuscriptele se vor prezentà la concurs în terminul fixat în art. 3 (până la 31 Decemvrie), fără nume de autor, purtând o deviză sau *motto;* ele vor fi însoţite de un plic sigilat pe care va fi reprodusă deviza sau *motto* din fruntea manuscriptului şi în care se va aflà închis numele autorului. Acest plic se va deschide, numai dacă lucrarea va fi premiată.

Manuscriptele cari nu vor fi scrise curat şi lizibil nu vor fi luate în cercetare.

Art. 21. Valoarea premiului acordat unei lucrări în manuscript se va număra autorului, numai după ce lucrarea premiată va fi tipărită.

Art. 22. Manuscriptele nepremiate vor fi restituite autorilor, cari le vor cere şi îşi vor dovedi proprietatea la cancelaria Academiei prin deschiderea plicului cu numele lor; manuscriptele nereclamate în timp de un an dela pronunţarea rezultatului vor rămâneà proprietatea Academiei şi vor fi incorporate în bibliotecă, în colecţiunea manuscriptelor.

PERSONALUL

ACADEMIEI ROMÂNE

LA 8 APRILIE 1908.

MEMBRII ACADEMIEI.

I. Secţiunea Literară.

Bârseanu *Andreiu* (Braşov). — Ales la 1 Aprilie 1908.
Bianu *Ioan* (Bucureşti). — Ales la 3 Aprilie 1902.
Caragiani *Ioan* (Iaşi).—Numit la 22 Aprilie 1866.
Gane *Nicolae* (Iaşi). — Ales la 1 Aprlie 1908.
5. **Maiorescu** *Titu* (Bucureşti). — Numit la 20 Iulie 1867.
Naum *Anton* (Iaşi). — Ales la 11 Martie 1893.
Negruzzi *Iacob C.* (Bucureşti). — Ales la 26 Martie 1881.
Philippide *Alexandru* (Iaşi). — Ales la 1 Aprilie 1900.
Puşcariu *Ioan* (Bran). — Ales la 4 Aprilie 1900.
10. **Quintescu** *Nicolae* (Bucureşti). — Ales la 14 Septemvrie 1877.
Sbiera *Ioan* (Cernăuţi). — Numit la 11 Iunie 1866.
Zamfirescu *Duiliu* (Bucureşti). — Ales la 1 Aprilie 1908.

II. Secţiunea Istorică.

Bogdan *Ioan* (Bucureşti). — Ales la 29 Martie 1903.
Erbiceanu *Constantin* (Bucureşti). — Ales la 8 Aprilie 1899.
Kalinderu *Ion* (Bucureşti).—Ales la 13 Martie 1893.
Marienescu *At. M.* (Sibiiu). — Ales la 26 Martie 1881.
5. **Moldovanu** *Ioan M.* (Blaj). — Ales la 11 Aprilie 1894.
Onciul *Dr. Dimitrie* (Bucureşti). — Ales la 11 Aprilie 1905.
Popea *Nicolae Episcop* (Caransebeş). — Ales la 8 Aprilie 1899.

Sturdza *Dimitrie A.* (Bucureşti). — Ales la 15 Septemvrie 1871.
Tocilescu *Gr. G.* (Bucureşti).—Ales la 22 Mart. 1890.—Mutat la 30 Mart. 1902.
10. **Xenopol** *Alexandru D.* (Iaşi).—Ales la 11 Martie 1893.
— Loc vacant.
— Loc vacant.

III. Secţiunea Ştiinţifică.

Aurelian *Petre S.* (Bucureşti). — Ales la 9 Septemvrie 1871.
Babeş *Dr. Victor* (Bucureşti). — Ales la 11 Martie 1893.
Grecescu *Dr. D.* (Bucureşti).—Ales la 17 Aprilie 1907.
Haret *Spiru* (Bucureşti). — Ales la 31 Martie 1892.
5. **Hepites** *St C.* (Bucureşti). — Ales la 3 Aprilie 1902.
Istrati *Dr. C. I.* (Bucureşti). — Ales la 7 Aprilie 1899.
Marinescu *Dr. G.* (Bucureşti). — Ales la 9 Aprilie 1905.
Mrazec *L.* (Bucureşti). — Ales la 11 Aprilie 1905.
Poni *Petre* (Iaşi). — Ales la 30 Iunie 1879.
10. **Saligny** *Anghel* (Bucureşti). — Ales la 7 Aprilie 1897.
Ştefănescu *Grigorie* (Bucureşti). — Ales la 12 Septemvrie 1876.
Teclu *Nicolae* (Viena). — Ales la 2 Iulie 1879.

MEMBRII ACADEMIEI ROMÂNE DECEDAŢI.

Alecsandri (Vasile).—Numit la 2 Iunie 1867.—Decedat la 22 August 1890.
Babeş (Vincenţiu).—Numit la 22 Aprilie 1866.—Decedat la 21 Ianuar. 1907.
Bacaloglo (Emanoil).—Ales la 29 Iunie 1879.—Decedat la 30 August 1891.
Bariţiu (Gheorghe).—Numit la 22 Aprilie 1866.—Decedat la 21 Mart. 1893.
5. **Brândză** (Dr Dimitrie).—Ales la 30 Iunie 1879.—Decedat la 3 August 1895.
Chiţu (Gheorghe).—Ales la 27 Iunie 1879.—Decedat la 28 Octomvrie 1897.
Cipariu (Timoteu).—Numit la 22 Aprilie 1866.—Decedat la 22 August 1887.
Cobălcescu (Grigorie).—Ales la 29 Martie 1886.—Decedat la 21 Maiu 1892.
Cozacovici (Dimitrie).—Numit la 22 Aprilie 1866.—Decedat la 21 Aug. 1868.
10. **Dimitrovici** (Ambrozie).—Numit la 22 April. 1866 —Decedat la 3 Iulie 1866.
Eliade-Rădulescu (Ioan).—Numit la 2 Iunie 1867.—Decedat la 27 April. 1872.
Fălcoianu (Ştefan).—Ales la 13 Septemvrie 1876.—Decedat la 22 Ian. 1905.
Fătu (Dr. Anastasie).—Ales la 11 Sept. 1871.—Decedat la 3 Martie 1886.
Felix (Dr. Iacob).—Ales la 30 Iunie 1879.—Decedat la 20 Ianuarie 1905.
15. **Fontaninu** (Gheorghe M.).—Ales la 10 Sept. 1870.—Dec. la 24 April. 1886.
Ghica (Ion). — Ales la 13 August 1874. — Decedat la 22 Aprilie 1897.
Hasdeu (Alexandru).—Numit la 22 Aprilie 1866. — Ales membru onorar la 12 Septemvrie 1870. — Decedat la 9 Noemvrie 1872.

Hasdeu (Bogdan P.). — Ales la 13 Sept. 1877. — Decedat la 25 August 1907.
Hodosiu (Iosif).—Numit la 22 Aprilie 1866.—Decedat la 28 Noemvrie 1880.
20. **Hurmuzaki** (Alexandru). — Numit la 22 Aprilie 1866 —Dec. la 8 Mart. 1871.
Hurmuzaki (Eudoxiu). — Ales la 2 August 1872.—Deced. la 29 Ianuar. 1874.
Ionescu (Nicolae). — Numit la 2 Iunie 1867. — Decedat la 24 Ianuarie 1905.
Kogălniceanu (Mihail). — Ales la 16 Sept. 1868. — Decedat la 20 Iunie 1891.
Kretzulescu (Nicolae). — Ales la 9 Sept. 1871. — Decedat la 26 Iunie 1900.
25. **Laurian** (August Treb.).—Numit la 2 Iunie 1867.—Decedat la 25 Fevr. 1881.
Maniu (Vasile). — Ales la 12 Septemvrie 1876. — Decedat la 10 Martie 1901.
Marian (Simeon Fl.) — Ales la 26 Martie 1881. — Decedat la 11 Aprilie 1907.
Massimu (Ioan C.). — Numit la 2 Iunie 1867. — Decedat la 2 Iunie 1877.
Melhisedec (Episcop). — Ales la 10 Sept. 1870. — Decedat la 16 Maiu 1892.
30. **Mocioni** (Andreiu). — Numit la 22 Aprilie 1866. — Ales membru onarar la 12 Septemvrie 1870. — Decedat la 23 Aprilie (5 Maiu) 1880.
Munteanu (Gavril). — Numit la 22 Aprilie 1866. — Decedat la 17 Dec. 1869.
Negruzzi (Constantin).—Numit la 2 Iunie 1867.—Decedat la 25 August 1868.
Odobescu (Alexandru).—Ales la 10 Sept. 1870.—Decedat la 11 Noemv. 1895.
Ollănescu (Dimitrie C.)—Ales la 11 Martie 1893.—Decedat la 20 Ian. 1908.
35. **Papadopol-Calimach** (Alex.).—Ales la 12 Sept. 1876.—Dec. la 18 Iunie 1898.
Papiu-Ilarianu (Alex.). — Ales la 16 Sept. 1868. — Decedat la 11 Oct. 1878.
Poenaru (Petre). — Ales la 10 Sept. 1870. — Decedat la 2 Octomvrie 1875.
Porcius (Florian) — Ales la 10 Martie 1882. — Decedat la 17 Maiu 1906.
Roman (Alexandru).—Numit la 22 Aprilie 1866.—Decedat la 15 Sept. 1897.
40. **Rosetti** (Constantin A.).—Numit la 2 Iunie 1867.—Decedat la 8 Aprilie 1885.
Sion (Gheorghe). — Ales la 16 Sept. 1868. — Decedat la 1 Octomvrie 1892.
Stamati (Constantin).—Numit la 22 Aprilie 1866.—Decedat la 26 Maiu 1876.
Străjescu (Ioan). — Numit la 22 Aprilie 1866. — Ales membru onorar la 12 Septemvrie 1870. — Decedat la 4 Octomvrie 1873.
Urechiă (Vasile A.).—Numit la 22 Aprilie 1866.—Decedat la 23 Noem. 1901.
45. **Vasiciu** (Dr. Paul). — Ales la 2 Iulie 1879 — Decedat la 20 Iunie 1881.
Vulcan (Iosif).—Ales la 30 Martie 1891.—Decedat la 26 August 1907.

MEMBRII ONORARI.

M. S. CAROL I, *Regele României,*

Protector al Academiei Române,

Preşedinte onorar.

(15 Septemvrie 1878.)

M. S. ELISABETA, *Regina României* (**Carmen Sylva**).

(30 Martie 1891)

M. S. VICTOR EMANUEL III, *Regele Italiei.*

(6 Martie 1890.)

A. S. R. FERDINAND, *Principe al României.*

(15 Martie 1890.)

5. **Ascoli** *Graz. Isaia* (Milan). — Ales la 13 Septemvrie 1877.
Baccelli *Guido* (Roma).— Ales la 22 Martie 1906.
Barozzi *General C.* (Bucureşti). — Ales la 9 Aprilie 1905.
Béchamp *A.* — Ales la 28 Martie 1906.
Beernaert *August M. F.* (Bruxelles). — Ales la 28 Martie 1906.
10. **Bernát-Lendway** *Dr.* (Bucureşti). — Ales la 4 Aprilie 1908.
Bormann *Eugen* (Viena). — Ales la 9 Aprilie 1897.
Capellini *Cav. Ioan* (Bolonia). — Ales la 7 Septemvrie 1871.
Dahn *Felix* (Breslau). — Ales la 12 Aprilie 1894.
De Gubernatis *Angelo* (Roma). — Ales la 22 Martie 1895.
15. **Domaszewski** *Alfred de* (Heidelberg). — Ales la 9 Aprilie 1897.
Fröhner *Wilhelm* (Paris). — Ales la 9 Septemvrie 1871.
Gaudry *Albert* (Paris).—Ales la 23 Martie 1904.
Grădişteanu *Petre* (Bucureşti). — Ales la 2 Aprilie 1883.
Greceanu *Ştefan D.* (Bucureşti). — Ales la 9 Aprilie 1905.
20. **Guillaume** *Baron.*—Ales la 16 Aprilie 1907.
Hartley *Sir Charles* (Londra)—Ales la 16 Aprilie 1907.
Hirschfeld *Otto* (Berlin). — Ales la 13 Aprilie 1894.
Hurmuzaki *Nicolae* (Cernăuţi). — Ales la 2 Aprilie 1883.

Iosif Gheorghian *I. P. S. S. Mitropolit Primat al României* (Bucureşti).—Ales la 24 Martie 1901.
25. **Jagić** *Vatroslav* (Viena). — Ales la 23 Martie 1904.
Krumbacher *Karl* (Munchen). — Ales la 28 Martie 1906.
Lahovari *Gheorghe* (Bucureşti). — Ales la 25 Martie 1901.
Léger *Louis* (Paris). — Ales la 12 Aprilie 1894.
Ludwig *Dr. Ernst* (Viena). — Ales la 4 Aprilie 1908.
30. **Meyer-Lübke** *W.* (Viena).—Ales la 28 Martie 1906.
Mihályi *Dr. Victor, Arhiepiscop* (Blaj). — Ales la 12 Aprilie 1894.
Petruszewicz *A. S.* (Lemberg). — Ales la 22 Martie 1890.
Picot *Emil* (Paris). — Ales la 31 Maiu 1879.
Popovici *Eusebie* (Cernăuţi).—Ales la 4 Aprilie 1908.
35. **Rosetti** *Teodor* (Bucureşti). — Ales la 26 Martie 1891.
Schlumberger *G. L.* (Paris). — Ales la 28 Martie 1906.
Schuchardt *Hugo* (Graz). — Ales la 13 Septemvrie 1877.
Sturdza-Scheianu *Dimitrie C.* (Bucureşti).—Ales la 16 Aprilie 1907.
Tobler *Adolf* (Berlin). — Ales la 30 August 1875.

MEMBRII ONORARI DECEDAŢI.

Adrian (General Gheorghe).—Ales la 13 Sept. 1875.—Decedat la 15 Oct. 1889.
d'Avril (Baron Adolphe).—Ales la 7 Septemvrie 1871. — Decedat la 14 Octomvrie 1904.
Baillon (H). — Ales la 28 Martie 1887. — Decedat la 7 Iulie 1895.
Bataillard (Paul).— Ales la 30 August 1872.—Decedat la 1 Martie 1894.
5. **Benndorf** (Otto).—Ales la 12 Aprilie 1894.—Decedat la 20 Ianuarie 1908.
Berthelot (Marcellin P. E). — Ales la 28 Martie 1906. — Decedat la 5 Martie 1907.
Biondelli (Bernardino).—Ales la 7 Sept. 1871.—Decedat la 29 Iunie 1886.
Boek (Dr. Francisc). — Ales la 9 Sept. 1871.— Decedat la 19 Aprilie 1899.
Bosianu (Constantin).—Ales la 30 Iunie 1879.—Decedat la 21 Martie 1882.
10. **Brătianu** (Ioan C.).—Ales la 19 Martie 1885.— Decedat la 4 Maiu 1891.
Câmpeanu (Petre).—Ales la 10 Sept. 1871.—Decedat la 15 Aprilie 1893.
Cecchetti (Bartolomeo). — Ales la 22 Martie 1890. — Decedat la 4 Martie 1890.
Chasles (Philarète).—Ales la 9 Sept. 1871.—Decedat la 18 Iulie 1873.
Cihac (Alex).—Ales la 30 August 1872.—Decedat la 29 Iulie 1887.
15. **Cihac** (Dr. Iacob).—Ales la 30 August 1872.—Decedat la 17 Noem. 1888.

Creţianu (Gheorghe).—Ales la 22 Martie 1882.—Decedat la 6 August 1887.
Cuciureanu (Dr. Gheorghe).—Ales la 10 Sept. 1871.—Decedat la 10 Ianuarie 1886.
Desjardins (Ernest).—Ales la 9 Sept. 1871.—Decedat la 9 Oct. 1886.
Diefenbach (Lorenz).—Ales la 15 Apr. 1880.—Decedat la 16 Martie 1883.
20. **Diez** (Frederic).—Ales la 30 August 1872.—Decedat la 17 Maiu 1876.
Egger (Emil).—Ales la 7 Sept. 1871.—Decedat la 18 August 1885.
Gonata Ştefan.—Ales la 12 Septemv. 1870.—Decedat la 18 Septemv. 1896.
Grădişteanu (Grigorie).—Ales la 30 Iunie 1879. — Decedat la 28 Fevruarie 1892.
Grant Duff (Sir Mountstuart). — Ales la 12 Septemvrie 1875. — Decedat la 12 Ianuarie 1906.
25. **Grigorescu** (Nicolae).—Ales la 8 Aprilie 1899.—Decedat la 21 Iulie 1907.
Haynald (Cardinal Ludovic).—Ales la 2 Aprilie 1883.—Decedat la 4 Iulie 1891.
Ioanid (Gheorghe).—Ales la 10 Sept. 1871.—Decedat la 27 Decemv. 1888.
Ionescu (Ioan).—Ales la 1 Aprilie 1884.—Decedat la 17 Decemvrie 1891.
Iosif Naniescu, Mitropolit Moldovei.—Ales la 16 Aprilie 1888.—Decedat la 26 Ianuarie 1902.
30. **Kotzebue** (Wilhelm de).—Ales la 1 Aprilie 1884.—Decedat la 24 Octomvrie 1887.
Kretzulescu (Constantin).—Ales la 10 Sept. 1871.—Decedat la 20 Martie 1884.
Lasteyrie (Comite Ferdinand de).—Ales la 9 Sept. 1871.—Decedat la 14 Maiu 1879.
Lepsius (Richard).—Ales la 30 August 1875.—Decedat la 10 Iulie 1884.
Linas (Charles de).—Ales la 9 Sept. 1871.—Decedat la 14 Aprilie 1887.
35. **Longperrier** (Adrien de).—Ales la 7 Sept. 1871.—Decedat la 14 Ian. 1882.
Mangiuca (Simeon).—Ales la 22 Martie 1890.—Decedat la 22 Noemvrie 1890.
Marsy (Comite de).—Ales la 12 Aprilie 1894.—Decedat la 16 Maiu 1900.
Miklosich (Dr. Franz de).—Ales la 15 Aprilie 1880.—Decedat la 7 Martie 1891.
Mommsen (Teodor). — Ales la 3 Iulie 1879. — Decedat la 19 Octomvrie 1903.
40. **Monlau** (Filip).—Ales la 12 Sept. 1870.—Decedat la 16 Fevruarie 1871.
Müller (Max).—Ales la 12 Sept. 1875.—Decedat la 15 Oct. 1900.
Mureşianu (Iacob).—Ales la 17 Sept. 1877.—Decedat la 17 (29) Sept. 1887.
Polizu (Dr. Gheorghe A.).—Ales la 10 Sept. 1871.—Decedat la 18 Oct. 1886.
Quinet (Edgar).—Ales la 15 Sept. 1869.—Decedat la 27 Martie 1875.
45. **Rambaud** (Alfred).—Ales la 22 Martie 1895.—Decedat la 10 Noem. 1905.

Sella (Quintino).—Ales la 2 Aprilie 1883.—Decedat la 15 Martie 1884.
Șiaguna (Mitropolitul Andreiu).—Ales la 7 Sept. 1871.—Decedat la 16 Iunie 1873.
Silași (Dr. Gr.).—Ales la 13 Sept. 1877.—Decedat la 5 Ianuarie 1897.
Stanley of Alderley (Lord Henry).—Ales la 7 Sept. 1871.—Decedat la 10 Dec. 1903.
50. **Steenstrup** (Johannes Japetus Smith).—Ales la 12 Sept. 1870.—Decedat la 8 Iunie 1897.
Suruceanu (Ioan Cassian).—Ales la 11 Aprilie 1888.—Decedat la 18 Noem. 1897.
Szabo (Dr. Iosif).—Ales la 30 August 1872.—Decedat la 15 Dec. 1874.
Torma (Carol).—Ales la 22 Martie 1882.—Decedat la 17 Fevruarie 1897.
Ubicini (A.).—Ales la 9 Sept. 1871.—Decedat la 15 Octomvrie 1884.
55. **Uvaroff** (Alexis S.).—Ales la 9 Sept. 1871.—Decedat la Fevruarie 1885.
Vegezzi-Ruscala (G.).—Ales la 15 Sept. 1869.—Decedat la 17 (29) Dec. 1885.
Virchow (Rudolf).—Ales la 6 Aprilie 1902.—Decedat la 23 August 1902.
White (Sir William A.).—Ales la 17 Martie 1885.—Decedat la 16 Decemvrie 1892.

MEMBRII CORESPONDENŢI.

I. Pentru Secţiunea literară

Români

Bărbulescu *Ilie* (Bucureşti).—Ales la 4 Aprilie 1908.
Bengescu *Gheorghe* (Bucureşti) — Ales la 2 Aprilie 1883.
Burada *Theodor T.* (Iaşi) — Ales la 25 Martie 1887.
Coşbuc *Gheorghe* (Bucureşti) — Ales la 1 Aprilie 1900.
5 **Dan** *Dimitrie* (Straja, Bucovina). — Ales la 23 Martie 1904
Densuşianu *Ovid* (Bucureşti) — Ales la 30 Martie 1903.
Hodoş *Enea* (Sibiu) — Ales la 23 Martie 1904
Mehedinţi *S.* (Bucureşti).— Ales la 5 Aprilie 1908.
Oniţ *Virgil* (Braşov). — Ales la 3 Aprilie 1902
10 **Puşcariu** *Sextil* (Cernăuţi) — Ales la 11 Aprilie 1905
Speranţia *Teodor D.* (Bucureşti). — Ales la 31 Martie 1891.
Ştefănescu-Delavrancea *B.* (Bucureşti).—Ales la 4 Aprilie 1908
— Loc vacant.
— Loc vacant.
15 — Loc vacant.

Străini:

Jarník *Dr. Ioan Urban* (Praga).— Ales la 28 Maiu 1879.
Lecomte du Noüy *A.* (Bucureşti). — Ales la 25 Martie 1887.
Rosny *Léon de* (Paris). — Ales la 13 Septemvrie 1877
Schrader *Otto* (Jena) — Ales la 30 Martie 1891.
5. **Weigand** *Dr Gustav* (Lipsca) — Ales la 31 Martie 1892

II Pentru Secţiunea istorică

Români·

Broşteanu *Petre* (Reşiţa) — Ales la 1 Aprilie 1889.
Bunea *Dr Augustin* (Blaj). — Ales la 24 Martie 1901.
Cuza *A. C.* (Iaşi) — Ales la 1 Aprilie 1903.
Densuşianu *Nicolae* (Bucureşti).— Ales la 6 Aprilie 1880.
5 **Ghibănescu** *Gh.* (Iaşi). — Ales la 11 Aprilie 1905.

Iorga *Nicolae* (Bucureşti) — Ales la 9 Aprilie 1897.
Mihályi *Ioan* (Sighetul, Maramureşului). — Ales la 25 Martie 1901
Slavici *Ioan* (Bucureşti) — Ales la 22 Martie 1882.
Stefanelli *T. V.* (Câmpulung, Bucovina). — Ales la 31 Martie 1898.
10 **Suţu** *Mihail* (Bucureşti) — Ales la 1 Aprilie 1884.
Tanoviceanu *Ioan* (Bucureşti). — Ales la 9 Aprilie 1897.
— Loc vacant
— Loc vacant.
— Loc vacant
15 — Loc vacant.

Străini

1. **Asser** *T. M C* (Haga) — Ales la 1 Aprilie 1903
Ghedeon *Emanuel* (Constantinopole). — Ales la 2 Aprilie 1891.
Guillouard *Louis Vincent* (Caen) — Ales la 1 Aprilie 1903.
Jung *Dr. Julius* (Praga) — Ales la 13 Septemvrie 1877.
5. **Kałuzniacki** *Dr. Emil* (Cernăuţi) — Ales la 20 Martie 1890.
Nys *Ernest* (Bruxelles). — Ales la 1 Aprilie 1903
Tamm *Traugott.* — Ales la 2 Aprilie 1891.

III. Pentru Secţiunea ştiinţifică

Români·

1. **Antipa** *Dr Gr.* (Bucureşti) — Ales la 16 Aprilie 1907.
Brătianu *General C I.* (Bucureşti) — Ales la 10 Aprilie 1899.
Climescu *C.* (Iaşi). — Ales la 31 Martie 1892.
Cosmovici *Leon* (Iaşi). — Ales la 11 Martie 1893.
5. **Culianu** *N.* (Iaşi). — Ales la 1 Aprilie 1889.
Negreanu *Dimitrie* (Bucureşti). — Ales la 11 Martie 1893.
Racoviţă *Emil* (Paris) — Ales la 11 Aprilie 1904.
Râmniceanu *Dr. Gr.* (Bucureşti) — Ales la 20 Martie 1890.
Râmniceanu *M.* (Bucureşti) — Ales la 23 Martie 1904.
10. **Riegler** *Dr. Em* (Iaşi) — Ales la 23 Martie 1904.
Robescu *C. F.* (Bucureşti). — Ales la 10 Septemvrie 1871.
Simionescu *Dr. I* (Iaşi). — Ales la 16 Aprilie 1907.
Suţu *Dr. Alexandru* (Bucureşti). — Ales la 11 Aprilie 1888.
Ştefănescu *Sabba* (Bucureşti) — Ales la 11 Martie 1893.
15. — Loc vacant.

Străini.

Montandon *A. L.* (Bucureşti). — Ales la 11 Aprilie 1905.

MEMBRII CORESPONDENŢI DECEDAŢI.

1. **Assaky** (Dr. G.).—Ales la 20 Martie 1890.—Decedat la 22 Aprilie 1899.
Bamberg (Dr. Felix).—Ales la 2 Aprilie 1891.—Decedat la 31 Ian. 1893.
Barcianu (Sava Popovici).—Ales la 15 Sept. 1869.—Decedat la 17 Martie 1879.
Boiu (Zaharia).—Ales la 13 Sept. 1877.—Decedat la 24 Octomvrie 1903.
5. **Codrescu** (Teodor).—Ales la 2 Aprilie 1886.—Decedat la 22 Martie 1894.
Demetriescu (Anghel).—Ales la 6 Aprilie 1902.—Decedat la 22 Iulie 1903.
Densuşianu (Aron).—Ales la 13 Sept. 1877.—Decedat la 4 Sept. 1900.
Esarcu (Constantin).—Ales la 1 Aprilie 1884.—Decedat la 8 Iunie 1898.
Gogu (Constantin).—Ales la 3 Aprilie 1889.—Decedat la 30 Ianuarie 1897.
10. **Goldiş** (Iosif Episcop).—Ales la 22 Mart. 1882.—Decedat la 23 Mart. 1902.
Ionnescu-Gion (G. I.).—Ales la 1 Aprilie 1889.—Decedat la 29 Iunie 1904.
Janka (Victor).—Ales la 22 Martie 1882.—Decedat la 9 August 1890.
Kalinderu (Dr. N.).—Ales la 29 Martie 1890.—Decedat la 16 Aprilie 1902.
Kanitz (August).—Ales la 22 Martie 1882.—Decedat la 30 Iunie 1896.
15. **Lambrior** (Alexandru).—Ales la 2 Martie 1882.—Decedat la 20 Sept. 1883.
Laurian (D. Aug.).—Ales la 13 Sept. 1877.—Decedat la 25 Oct. 1906.
Legrand (Emile).—Ales la 13 Sept. 1877.—Decedat la 15 Noemvrie 1903.
Mărgărit (Apostol).—Ales la 3 Aprilie 1889.—Decedat la 22 Iulie 1903.
Meşiota (Ioan).—Ales la 13 Sept. 1877.—Decedat la 19 Ianuarie 1878.
20. **Neniţescu** (Ioan).—Ales la 18 Martie 1896.—Decedat la 23 Fevruarie 1901.
Obedenaru (Dr. Mihail G.).—Ales la 10 Sept. 1871.—Decedat la 9 Iulie 1885.
Odhner (C. T.). — Ales la 20 Martie 1890. — Decedat la 1904.
Petrescu (Dr. Zr.).—Ales la 18 Martie 1885.—Decedat la 16 Dec. 1901.
Petrino (Dimitrie).—Ales la 17 Sept. 1877.—Decedat la 29 Aprilie 1878.
25. **Pop** (Gavril).—Ales la 7 Sept. 1871.—Decedat la 27 Maiu 1883.
Popescu (Ioan).—Ales la 13 Sept. 1877.—Decedat la 3 Martie 1892.
Popovici (Gh.). — Ales la 11 Aprilie 1905.—Decedat la 12 Iulie 1905.
Roman (Visarion).—Ales la 13 Sept. 1877.—Decedat la 29 Aprilie 1885.
Saligny (Alfons).—Ales la 3 Aprilie 1902.—Decedat la 4 Maiu 1903.
30. **Schuyler** (Eugen).—Ales la 12 Martie 1885.—Decedat la 16 Iulie 1890.
Şerbănescu (Colonel T.).—Ales la 12 April. 1894.—Decedat la 2 Iulie 1901.
Vârgolici (Ştefan). — Ales la 25 Martie 1887. — Decedat la 29 Iulie 1897.
Vitzu (Dr. Alexandru N.). — Ales la 7 April. 1897. — Decedat la 25 Dec. 1902.

OFICIILE ACADEMIEI ROMÂNE IN ANUL 1908—1909.

A. PERSONALUL DELEGAŢIUNII.

Preşedintele Academiei Române		**Saligny** *A.*
Asesori (Vicepreşedinţi)	din *Secţiunea literară*	**Negruzzi** *I. C.*
	din *Secţiunea istorică*	**Tocilescu** *Gr. G.*
	din *Secţiunea ştiinţifică*	**Istrati** *Dr. C. I.*
Secretar general (pe 7 ani, 1905—1912)		**Sturdza** *D. A.*

B. PERSONALUL SECŢIUNILOR.

I. SECŢIUNEA LITERARĂ.

Preşedinte . . . . **Maiorescu** *T.* (Bucureşti).
Vicepreşedinte . . . . **Caragiani** *I.* (Iaşi).
Secretar (pe 7 ani, 1904—1911) . . . **Quintescu** *N.* (Bucureşti).

Membri: **Bârseanu** *A.* (Braşov), **Bianu** *I.* (Bucureşti), **Gane** *N.* (Iaşi), **Naum** *A.* (Iaşi), **Negruzzi** *I. C.* (Bucureşti), **Philippide** *Al.* (Iaşi), **Puşcariu** *I.* (Bran), **Sbiera** *I.* (Cernăuţi), **Zamfirescu** *D.* (Bucureşti).

II. SECŢIUNEA ISTORICĂ.

Preşedinte . . . . **Kalinderu** *I.* (Bucureşti).
Vicepreşedinte . . . . **Xenopol** *A. D.* (Iaşi).
Secretar (pe 7 ani, 1902—1909) . . . . **Erbiceanu** *C.* (Bucureşti).

Membri: **Bogdan** *I.* (Bucureşti), **Marienescu** *At. M.* (Sibiiu), **Moldovanu** *I. M.* (Blaj), **Onciul** *D.* (Bucureşti), **Popea** *Episcop N.* (Caransebeş), **Sturdza** *D. A.* (Bucureşti), **Tocilescu** *Gr. G.* (Bucureşti).

III. SECŢIUNEA ŞTIINŢIFICĂ.

Preşedinte . . . . **Poni** *P.* (Iaşi).
Vicepreşedinte . . . . **Teclu** *N.* (Viena).
Secretar (pe 7 ani, 1907—1914). . . . . . **Ştefănescu** *Gr.* (Bucureşti).

Membri: **Aurelian** *P. S.* (Bucureşti), **Babeş** *Dr. V.* (Bucureşti), **Grecescu** *Dr. D.* (Bucureşti), **Haret** *Sp.* (Bucureşti), **Hepites** *St. C.* (Bucureşti), **Istrati** *Dr. C. I.* (Bucureşti), **Marinescu** *Dr. G.* (Bucureşti), **Mrazec** *L.* (Bucureşti), **Saligny** *A.* (Bucureşti).

C. PERSONALUL COMISIUNILOR.

I. *Comisiunea permanentă a Bibliotecii:*
Membri: **Quintescu** *N.*, Secretarul Secţiunii literare.
Erbiceanu *C.* » » istorice.
Ştefănescu *Gr.* » » ştiinţifice.

II. *Membru conservator al colecţiunii numismatice:* **Sturdza** *D. A.*

III. *Comisiunea pentru cercetarea cărţilor tipărite intrate la concursul Marelui Premiu Năsturel* de 12.000 Lei, din 1909.
Din Secţiunea Literară:
D-nii: **Bârseanu** *A.*, **Bianu** *I.*, **Negruzzi** *I. C.*, **Zamfirescu** *Duiliu.*
Din Secţiunea Istorică:
D-nii: **Bogdan** *I.*, **Onciul** *D.*, **Sturdza** *D. A.*, **Tocilescu** *Gr.*
Din Secţiunea Ştiinţifică:
D-nii: **Grecescu** *Dr. D.*, **Hepites** *St. C.*, **Istrati** *Dr. C. I.*, **Marinescu** *Dr. G.*

IV. *Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul premiului Alexandru Ioan Cuza* de 20.000 lei despre: *Istoria Românilor dela Aurelian până la fundarea Principatelor:*
D-nii: **Bogdan** *I.*, **Sturdza** *D. A.*, **Xenopol** *A. D.*

V. *Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul premiului Lazăr* de 5.000 lei despre: *Politica agrară a României şi înrâurirea ce ea a avut asupra stării economice şi sociale a poporaţiunii rurale.*
D-nii: **Aurelian** *P. S.*, **Istrati** *Dr. C. I.*, **Poni** *P.*

VI. *Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul premiului Adamachi* (divizibil) de 5.000 lei, despre: *Studiul ţânţarilor din România ca propagatari ai malariei, şi cercetarea mijloacelor practice pentru stingerea acestei boale.*
D-nii: **Babeş** *Dr. V.*, **Grecescu** *Dr. D.*, **Marinescu** *Dr. G.*

VII. *Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Marelui Premiu General Ioan Carp şi Maria Carp* de 7.000 Lei despre: *Sintaxa limbii române, studiată în mod istoric şi comparativ.*
D-nii: **Bianu** *I.*, **Quintescu** *N.*, **Sbiera** *I.*

VIII. *Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul premiului Neuschotz* de 2.000 Lei despre: *Industria casnică la Români, trecutul şi starea ei actuală.*
D-nii: **Bianu** *I.*, **Puşcariu** *I.*, **Sbiera** *I.*

IX. Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul premiului Alexandru Bodescu de 1.500 Lei despre: *Elementul național în poezia lui Eminescu.*

D-nii: **Maiorescu** *T.*, **Negruzzi** *I. C.*, **Quintescu** *N.*

X. Comisiunea financiară:

D-nii: **Hepites** *St. C.*, **Istrati** *Dr. C. I.*, **Ştefănescu** *Gr.*

XI. Comisiunea Fundațiunii Adamachi:

D-nii: **Haret** *Sp.*, **Poni** *P.*, **Sturdza** *D. A.*

XII. Comisiunea Fundațiunii ,Otteteleșanu:

D-nii: **Kalinderu** *I.*, **Negruzzi** *I. C.*, **Sturdza** *D. A*

XIII. Comisiunea Fondurilor Ioan Fătu și *Ioan Scorțeanu:*

D-nii: **Aureliau** *P. S*, **Negruzzi** *I. C.*, **Sturdza** *D. A.*

XIV. Comisiunea Fundațiunii Ioan Agarici:

D-nii: **Aurelian** *P. S.*, **Naum** *A.*, **Poni** *P.*

XV. Comisiunea Fundațiunii Tache Petre Anastassiu:

D-nii: **Aurelian** *P. S*, **Kalinderu** *I.*, **Sturdza** *D. A.*

XVI. Comisiunea Dicționarului:

D-nii: **Hepites** *St. C.*, **Kalinderu** *I.*, **Maiorescu** *T.*, **Quintescu** *N.*, **Sturdza** *D. A.*, **Tocilescu** *Gr. G.*

CUPRINSUL

PARTEA I.

ŞEDINŢELE ORDINARE DIN ANUL 1907—1908.

Secţiunea literară.

Secțiunea istorică.

Secțiunea științifică.

Comisiunea premiului Năsturel.

Anexe.